

SCHOLA TALMUDICA

AUCTORE

RABBI ABRAHAM BEN JIZCHAK NARBONENSI

SEculo XII FLORENTE,

AUCTORITATE ET SCRIPTIS ET DISCIPULIS R. ABRAHAM
BEN DAVID ET R. SERACHIA HALLEVI

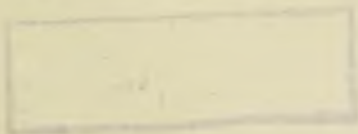
CLARISSIMO.

OPUS ADHUC INEDITUM ET SAEPISSIME DESIDERATUM NUNC PRIMUM E
CODICE VETUSTO RARISSIMOQUE EDIDIT ET INTRODUCTIONE PERPETUAQUE
ADNOTATIONE

ILLUSTAVIT

Dr. B. H. AUERBACH.

TOMUS TERTIUS.

HALBERSTADII,

TYPIS HERMANNI MEYER

MDCCCLXIX

ספר

האשכול

יסדר

רבנו אברהם ב"ר יצחק אב"ד זצ"ל מנרבונא חותנו ורבו של הראב"ד זצ"ל

העתיקו מכתב ספרדי ישן נושן והגהתי בשום שכל ועוטק הרעיון, וטהרתיו מכל סיגי השגיאות סחשכים וסגרעות אשר מעלה בו יד הסופר, גם בארתי כל הסתום והחתום בספר והעריתי מקור דבריו, וערכתי עליו דברי החכמים העומדים על ימינו ופקדתי שם גם את מריביו, כל אלה חוברו יחדו בבאורי אשר פי ה' יקבנו

נחל אשכול

ובראשית הספר ח"א פתחתי לעין הקורא מבוא, הודעתי בו תולדות ותכונת המחבר ומעשהו בקדש. את הכל יפה עשיתי בעטי כיד ה' הטובה עלי אנכי הצעיר

צבי בנימין בלאא"מו הגאון החסיד מו"ה אברהם אויערבך זצ"ל

סומר משמרת הקדש פס ק"ק האלברשטאדט יע"א.

חלק שלישי

כולל הלכות שחיטת חולין, טרפות, סדר י"ח טרפות בקצרה, סימני בהמה ח"ו ודיוח וביצים, פרק בהמה המקשה, הלי חלב ודם, מליחת בשר, פ' גיד הנשה ח' תרובת אסור, הלי שעורין, פרקי או"ב, הורוע, ראשית הגז, שלוח הקן, הלי ע"ז, בשולי עכ"ם, פ' כל הצלמים ושאר פרקי מס' ע"ז. הלי הלוקח כלי תשמיש ס"הג, הלי י"ג והלי ערובין. ונלוו אליהם חקירות ופניות בעניני טרפות, עופות וביצים חטהורות ובהלי ערובין וחלחם.

האלברשטאדט, תרכ"ט לפ"ק.

Schnellpressendruck von H. Meyer.

אמר הצ"ב א רבות מחשבות בלב איש וגו' חשבתי ימים מוקדם על אודות האשכול אשר הקרה ה' לפני זה רבות בשנים איך יהי סדר נכון ונקל להוציאו לאור לחלקו ביעקב ולהפיצו בישראל בלתי הרבות כסף מקנתו בפעם א'. ואמרתי אני בלבי לכלות הספר בג' חלקים, כי שלשה המה מיטיבי צעד ולהוציאם אחד אחד לשלש השנים תר"כו, תר"כז, תר"כט. אך סמוך לגמרם ראיתי כי שלשה אלה קטנו מהכיל כל ההלכות הכתובות בס' האשכול. ע"כ גמרתי בלבי להוציא ראשונה ההלכות השלמות והתמימות אשר מצאתי בספר, והנם נקבצו, קורא נעים, בג' חלקים אשר שמתי לפינך. ושאר ההלכות הכתובות בספר אשר אינן שלמות כ"א קטועות וקטופות ועיר שם ועיר שם אוציאה נא אתהן לאור אי"ה אחרי נמכרו וגאולה תהי' לג' החלקים האלה, כי בכסף מחירם יש לאל ידי להשלים הפצי להדפיס את הרביעי בקדש, נאספו בו עוללות הכרם מהל' רגלים ר"ה ויה"כ, ערלה, כלאים, חלה, הקדש, הפרת נז"ש, הלכות דרבנן וצדקה. ועיני נשואות לאצילי בני ישראל, הביאו אל בתיכם ברכה מתן נחליאל, למדו היטב שובו ושחרו אל אל, למען יקום ה' דברו ובא לציון גואל.

ספר האשכול, הלכות שחיטת חורין.

א. חני' א רבי אומר וזבחת מבקרך ומצאנך כאשר צויתך ב מלמד שנצטוו למשה על הושט ועל הקנה ועל רוב סימן א' בעוף ועל רוב ב' בבהמה, והא דכ' מבקרך ומצאנך ולא חיה ועוף, שכל זמן שהיו שוחטין במדבר היו צריכין להביא אל אוהל מועד כל הראוי להקרבה וזה בקר וצאן, אבל חיות אין ראיות לקרבן וכן העופות חוץ ממין א'. לפיכך כשבאו לארץ אמר להם כאשר ירחק המקום אשר יבחר ה' הותר לשחוט אף בקר וצאן חוץ למשכן ג וחני' ד ואת תורת הבהמה והעוף באוזה תורה שוין, מה בהמה יוצאת מידי נבלה בשחיטה אף עוף, אי מה בהמה בכ' סימנים אף עוף? ת"ל ואת מעוטא הוא. חני ב"ק ואת ת' הבהמה והעוף וכל נפש החיה הרוששת במים וגו' הטיל הכתוב עוף בין בהמה לדגים לפטרו כל עיקר א"א שהוקש לבהמה, לחייבו ב"ס כבהמה א"א שהוקש גם לדגים, הא כיצד? הכשירן כסימן א'. ודגים דלא צריכי שחיטה מנ"ל ה אימא לקשינהו לבהמה, וחגבים נמי נקיש דנימא לכל הנפש השורצת ע"ה ו אלו חגבים ולבעי ש' כבהמה? אמרי לא, מדכ' הצאן ובקר ישחט להם ואם כל דגי הים יאסף, כ' רחמנא אסיפה בדגים במקום שחיטה דבהמה, למיטרא דלא בעו שחיטה וחגבים בתר דגים כתיבי. ובדגים וחגבים אין אסור אבמ"ה דלא מקרי בשר ז' וגבי אבמ"ה ל"ת הנפש עם הבשר כ', ובשר מ"ה ובשר מן הטרפה . . . ח וחו כיון דאין בהם אסור דם דכ' וכל דם ל"ת לעוף ולבהמה יצא דם דגים וחגבים ט שכולו היתר שאין צריך שחיטה, לא שייך אסור אבהמ"ה כדאמר' י רק חוק לבלתי אכול הדם כ"ה הוא הנפש ול"ת הנפש עם הבשר, כל שאחה מצווה על דמו אחה מצווה על איבריו וכל שא"א מצווה על דמו א"א מצווה על איבריו. וה"נ בפא"מ יא' א' רב כותי שהצית האגס באור כל החגבים אסורי' דלא ידעינן הי מן הטהורי' והי מן הטמאים, אבל שלא נשחטו לא איכפת לן. וט"מ אסור לאכול דגים וחגבים חיים משום בל תשקצו יב' דרב כהנא קאים קמי רב והוי קמעבר שושיבא אפומא יג. וחיה דמעונה שחיטה ידעינן נמי מואת תורת הבהמה והעוף דהוקש עוף לבהמה לשחיטה וחיה בכלל בהמה יד' דכ' ואת הבהמה א"ת וגו' איל צבי ויחטור, א"נ מהלכה שנצטוו משה על רוב ב' בבהמה, וחו חני' טז אך כאשר יאכל את הצבי ואת האיל כן תאכלנו, הרי זה בא ללמד ונמצא למד, מה פסולי המוקדשים בשחיטה אף צבי ואיל בשחיטה טז. נמצא כל בהמה ח"ע הטהורים טעונים שחיטה. ויש

שאר

נחל אשכול

א חולין כ"ח. ב בחילין משחטי צין לר"ס צין לר"ע חולין י"ז ול"ע דברי כ"מ רפ"א דשחיטה. מאשר צויתך ידעינן שיש צוויים בשחיטה כמ"ס רש"י בחומש אצל מה הם הצוויים רוב צ' בבהמה וכו' וכן ה' הלכות שחיטה לאו מקרא ידעינן אלא מהלכ"מ. ג כר"ס דף י"ז טעקע האסור ה' לשחיט חוץ למשכן הראוי להקרבה אצל חיה ועוף הותר בשחיטה חוץ למשכן לפיכך קמ"ל צבואם לארץ שאף בקר ולאן מותר בחוץ, אצל לר"ע שבה הכתיב לאסיר נחירה שהותר קורס קשה למע פרט בקר ולאן דאיכא למטעי חיה ועוף לא? ואפשר כיון דלמדנו מהאי קרא אסור חולין ש"נצב כמ"ס רש"י, וחילין פ"ה ע"ב אמרין לר"ס חיה חיה בכלל אסור מ"הת ע"ס חיים להכי לא כחצו חורה גבי כי ירחק אלא בקר ולאן, או לדייק חו"י מבקרך ולא כל בקרך, שם פ"ד. וברמז"ס ספ"ד דשחיטה פ"י לר"ע אסור הכתיב במדבר לשחיט בחוץ ומה שרצו לשחוט הולכין להביא למשכן, וחין למשכן לא הותר אלא נחירה עלמ"מ. ולפ"ז לר"ע נמי מיוסז מה שאמר וזבחת מבקרך ומצאנך שהרי לפי' הרמז"ס צ"ע ה' אסור להכ לשחוט במדבר הראוי להקרבה בחוץ והיינו בקר ולאן, שטופות וחיות לאו צני הקרבה ניסו, והשתא שהחיר להם השחיטה חוץ למשכן ספיר פרט מבקרך ומצאנך שבהם נאסרה השחיטה במדבר מפני שהיו צני הקרבה, אצל בחיה ועוף לא נאסרה בחמלה. וקרוז שזה דעת רבנו. ד שם כ"ז, פרס"י לעיל מקרא זה צטומאח איירי, כונתו דל"ל דהחירה משום בהמה ועוף לענין אסור נבלה באילה דקרא לא איירי בהכי. ה כל מ"ס מחגבים ודגים לקום משאלות ולמוד דגים מפורש צ"ס אצל לא מחגבים ערש"י ס"ה והתוס' ע"ז ל"ח כ' סקן בחוספתא דכל נפש השורצת ע"ה אלו חגבים ומדעוכין אחר דגים ש"מ דלא צעו שחיטה ובחוספתא שלפנינו פ"ט דתרומות לא מוזר מקרא זה, ול"ל בחיים ח"כ פ' שמיני. ו סוף קרא דזאת תורת הבהמה והעוף. ז חולין ק"ד וכו"כ כ"פ סי"ג. ח ז"ל ילפינן נמי מוצר צדס טרפה לא תאכלו חולין ק"ה, ולהכי בדגים וחגבים דלא נקראו בשר לא שייכי ט כריתות כ"ה. י חולין ק"ב, וקשה זהו לר"א דס"ל אבמ"ה ניהב צטומאח כיון שדמן אסיר, אצל לרבנן דס"ל א"נ צטומאח ולמדו מל"ת הנפש עם הבשר כל שצטרו מותר אחת מלווה על איבריו, וצטומאח א"ה מלווה, ח"כ אדרבה לירבי דגים שצטרו מותר? ולי דחמיה נמי ילפי כל הסיקס רק חוק לבלתי אכיל הדם וגו' ול"ת הנפש עם הבשר, אלא דס"ל לדם ולבשר הוקש ואין אבמ"ה אלא מי שיש בו לבלתי אכול הדם ושייך צי' ל"ת הנפש עם הבשר אלא בשר לחוד אכול, להכי מומעטי טומאין שצטרו לבד נמי אסיר, ודגים מומעט דלא שייך לבלתי אכול הדם. יא ע"ז ל"ח. יב מכות י"ו. יג שבת ז' חסר: אמר לי' סקלי' דלא לימא מיכל קאכיל ועבר אצל תשקלו. וכ' הוס' הא דחני' בחוספ' דתרומות אכול אדם דגים ומי צין חיים היינו שחמך אבמ"ה ורס"ה היטב דליכא צל תשקלי צאוחו אבר שאינו מי. יד חולין ע"ה. טז שם כ"ח. טז כזר העיר רש"י בצפרי גרס מה בהמה בשחיטה, וי' שזה עקר דבין לר"ע וצין לר"ס הקרא לא איירי בפסולי מ' אלא בצצר תלוז ובקדושין נ"ז ילפינן מריבא חולין ש"נצב א"ב ע"כ בחולין איירי ובצבורות ל"ג קמשיב תלתא צבי ואיל צפ' ראה וקאמר חד לר"א הקפר שחיה בשחיטה דלמדנו מזהמה וי' דקאי על

ספר האשכול, הלכות שחיטת חורין.

שאינן טעון ש', וזה עובר חי או מת שנמצא במעי הבהמה שנשחטה כראוי ולא נמצא בה טרפות וילוף מכל מפרסת פרסה וגו' בבהמה אותה חאכלו כל מין פרסה שנמצא בבהמה תאכלו וניתר בשחיטת אמו א אבל מדרבנן צריך ש' אם הפרים ע"ג קרקע אבל טרפות שנמצא בו אין אוסרו ב. גם התירה ת' דברים הפורשים מן החיים הטהורי' חלב וכיצים ואין בהם אכס"ה מדשבה רחמנא ג בארץ ובת חלב ודבש דודאי לא משחבה במידי דלא חוי לן וכו' בעל הלכות ד ביצה מנ"ל דשרי מדגלי רחמנא גבי טמאה דאסירא דכ' את בת היענה ה וכו' בת יש לה ליענה אלא זו ביצת טמאה מכלל דבטהורה שרי', ובסוף הל' טרפות פרשנו דבריו. באגדה ו זאת החיה אשר תאכלו, וכו' מאי איכפת לקב"ה בין שוחט בהמה לנוחר, כלום אתה מועילו או מוסיקו, מאי איכפת לי' בין אוכל טהורות לאוכל נבלות, אם חכמת חכמת לך, אלא לצרף בהן את הבריות שנא' אמרות ה' אמרות טהורות, אמרת ה' צרופה למה שיהא מגין לך ד. — כבר אמרנו שעור השחיטה נצטווה למשה ע"פ וכן ה' הלכות שחיטה כדאמ' ה' ותו שהי' דרסה חלדה הגרסה ועקור מנ"ל אלא גמרא, שחיטה מן הצואר נטי גמרא. וגבי דרסה חני' דבי ר' יש ושחט אין ושחט אלא ומשך ואידך ילוף מחץ שחוט לשונם כל זה דרך אסמכתא. אריא"ש כל טבח שאינו יודע ט' הל' שחיטה אסור לאכול משחיטתו, ואלו הן שהי' דרסה חלדה הגרסה ועקור מקמ"ל כולוהו חנינא ר', ל"צ אע"ג דשחט לפנינו ב' וגו' פעמים שפיר, מהו דתימא הא אתחוק, קמ"ל כיון דלא גמר ומנין דשהה ודרס ולא ידע. ואריא"ש הטבח צריך שיבדק בסימנים לאחר שחיטה, לא בדק מהו? ר' אליעזר בן ינאי אמר טרפה, בטחניתא חני נבלה ומטמאה, דאמר ר"ה בהמה בחייה בחוקת אסור עומדת עד שיודע לך במה נשחטה, נשחטה בחוקת היתר היא עד שיודע לך במה נטרפה, כלומר בוסן שהבהמה חיה הרי היא אסורה יא ואינה נותרת אלא בשחיטה כשרה, ואם לא נתברר שנשחטה כראוי בסימנים ובסכין יפה, הרי היא בחוקת אסור, וקמפלגי בהא, מר סבר בחוקת אסור קיימא וא"כ השתא דלא ידעינן אי נשחטה כהונן היא כמתה יב ומטמאה, ומ"ס בחוקת אסור אמרינן, בחוקת טמאה לא אמרינן. ומהא דאמר ר"ה נשחטה בחוקת היתר ע' עד שיודע לך במה נטרפה, ולא קאמר נשחטה הוחרה, דייקנן אפי' אתילד ריעותא לאחר שחיטה יג כגון בא זאב ונטל בני מעים והחזירם כשהם נקובים לא חיישינן שמא בטקום נקב ניקב אלא הם בחוקת שלא הי' נקובים, וה"נ אמרינן מה"ט יד. . היכא דממשמשא ידא דטבחא תלינן בטבח לפיכך אם נאבדה ריאה, אע"ג דכי איתא צריך למבדקה כדא' פא"צ טו הבהמה מותרת כרב הונא, והכין בירוש' טז בא זאב ונטל ב"מ, חש לומר שמא נקבה

דיאה

נחל אשכול

אך כאשר יאכל את כלבי דבחולין משחטיו, אכל חרי לבי ואיל בפסולי מ' כחיזי וילפינן מניהו הלכתא דסייכי לפ"המק, וגו' הגמ' מקיס ל"א לפ"המק, מחסו דעקר הפרסה צקדסיו חיירי, ומליו ג"כ צ"פ צ"פ ראה לבי ואיל סמוך אלל פס"המק. א חולין ס"ט ולסל, ומ"ס מין פרסה משמע אע"ג שאין לו פרסה כשיטת חוס'. ב חוס' ע"ה ד"ה דנפל. ג בזכורות ו'. וקסה לילף מאברהם ויקה חמאה וחלב ואצמ"ס אסור לבי, ול"ל דחלב כזכר מן החי, וב"נ א"מ על זכר מ"ה, דר"י ילף זכר מ"ה ומן הטרפה זכר זכר פרסה חולין ק"ג, ליתא דרמז"ס פ"ט דמלכים פ' נכרי מזוה על זכר מ"ה, ומה שחמה עליו כ"מ ייטבו רש"ב"א חולין קכ"א ולח"מ דלר"י נמי נכרי מזוה על זכר מ"ה? וי"ל דהו"מ למדמי דלמא הי' חלב שחיטה אכל מזבח חלב וזכר, שפעת חלב הזכר מעלמו, שפיר מייחתי ראי'. שוב ראיתי צאלגזי שהקשה כן, וחרץ דלכתי למ"ד בצכורות חזוה החלב הוא מחסו דדס נעכר ונעשה חלב א"כ אין רא' מהיתר דאברהם דצ"נ חיו מזוה על דס מן החי לרצון סנהדר' נ"ט. ד ה' גיד הססה. ה חולין ס"ד. ו תחומא שמיני. ז סיפא דקרא מגן הוא כל החוסים זו, קצ"ה נחן סמלות לסגין על האדם כמ"ס הרמז"ס סיחכס צהס ובטעמן וילמד מן מלות טובות הרמזות צמלות עי' הנוך תקמ"ה. ח חולין ט', כ"ז, ל'. ט סס ט'. י צפ"א ופ"צ דחולין שהשחיטה פסולה צקן וזיון דחינו בקי פשיטא דאסורה רש"י, ולה"ג דס"ל עקור נעקרו סימנים מלחי, עקור חנינא דף פ"ה היתר והמעקר פטור מלכסית, ש"מ דלא חוי שחיטה. יא לשין רי"ף, אלא שרי"ף חסיים אסורה מחסו אצמ"ה, ורצו השמיטיו, דחוקת אסור זה נפיק צמיחת הסבה כקושי' חוס' ביצה כ"ה אלא חוקת אסור שאינו זכר. יב דחוקה עושה כדאי לא נשחטה שפיר והוי נבלה, ומ"ד טרפה ס"ל דע"פ רוב שוחט שפיר, וליכא אלא מעוט ואמרין מדרבנן סמוך מעיטא לחוקת אסור ומטרפין לחומרא, אכל לענין טומאה דנפיק מיני' חורבא אזלינן צת"ד, ומשמע מרמז"ס דהוי נבלה מוחס (ולא מלאתי סמוך לכ"מ דהוי ס' נבלה) ואע"ג דבהגהת ר"אש חולין ק' כ' צסס ר"ן דהוי ספק דרוב שחט שפיר, צמרדכי חולק דלא אמרינן רוב שוחטין שוחטים הרוב. מיהו צספק סהס ומלל סכין פגוס, צוס כ' הרמז"ס צפ"א ופ"ג דשחיטה ספק נבלה, דגבי סהס איכא רוב מאש"מ הן דלא סהו וגבי סכין צסמה לא אחרעי כמ"ס חוס' דף י"ד. וגם צרש"א לא צדק צסימנים נבלה דלא שייך רוב סהטו שפיר, דרובא דחלי' צמעסה, ומעיט לא חלי' צמעסה לא אזלינן צת"ד, צכורות כ'. ועמהרש"א שס שהקשה איך סמכין על רוב כשרות ולא אמרינן שחט צמקוס נקב דסמוך מעיט דנקב לחוקת אסור דבהמה צחייה, וחרווי שס ליתא דצינקב סוסט לא הוי שחיטה, וצחולין ו"א חרץ טרפות חוי מעיטא דמעיטא, וקסה א"כ הליך ילף מטרפית דאזלינן צת"ד אפי' היכא דליכא מעוטא מוחס קקטן וקטנס וכו' ג? וי' דמעוט טרפית צכלל מעוט גמור, אכל מין טרפות מיוחד כגון נקב סוסט לא סכיה והוי הלי טרפות מעיטא דמעיטא. והא דצבי ר"א דף י"א למילף משחיטה עולם דאזלינן צת"ד מלל אמרינן דלמא צמקיס נקב שחט סא אמרנו שחט טרפות מיוחד כגון נקב סוסט הוי מעיט' דמעיט' מוחס דכך מעיטא דמעוטא צלרוף חוקת אסור דבהמה עכ"פ למעוט גמור נחסב, ואי לא אזלינן צת"ד שפיר קסה דלמא צמקיס נקב שחט, וכן סאר ילפוחא מטרפית יש לפרש ש"מ כל טרפית פרטית למעוט גמור נחסב צלרוף חוקת חסור דבהמה, והא דלגור ר"ה נשחטה צחוקת היתר היינו למאי דאזלינן צת"ד ול"מ כלל למעוט. מיהו יש לישב קושי' מהרש"א, כיון דסמוך מעיט לח' דרבנן צבי שחיטה נח רע לגזור, דאי כפי א"א לאכול זכר, וגם לדיון לא אפשר שאני כדאמר סס לר"מ וסברא זו צרש"א חולין ט'. יג משמע לא צריעותא שדאי היתר צה צה ק' שחיטה ערמ"א ל'. יד ל"ל אינקבא ריאה, שס מ"ט. טו ביצה כ"ה נטיעה מקטע רגליס דטבחי שאין מחחיין עד שצדק הריאה דל"צ מדרבנן דסכרות מעיט דסכיה, וצירוש' ביצה פ"ג ראית טרפית (פי' ריאה) מדצריכס. טז שס, אכל נגרסתו חש לומר שמא נקבה צני מ', א"כ אין רא' לריאה, שאני ריאה

דחוקת

ספר האשכול, הלכות שחיטת חורין.

ריאה חוקת בני מעים כשר, חוין אף דחקנו למבדק הריאה אי אתרמי דלא בדק כשר. ובהלכות א' כ' צריך לאפוקי הריאה ולמבדקה ואי לא עביר הכי ספק ט' הוא, משמע מדינא טרפה אם נאבדה, ול"נ לן. והא דאמר אולינן בחר חוקת היתר, ה"מ באסורין אבל בסכנתא ב' כגון שראה צפור מנקר בתאנה חיישינן שמא במקום נקב של נחש ניכר, ואסור במקום דשביחי נחשים. ומדקאמר השוחט צריך שיבדק בסימנים ול"ק צריך לבדוק הסכין אחר שחיטה אם הי' בחוקתה או פגומה, אלמא שאין חיוב לבדקה ג' ור"ה נמי ד' דמתמיר אם נמצאת פגומה אפי' שבר עצמות בנתים מ"ט לא אטר אלא אם נמצאת פגומה ולא שצריך לבדקה. והא דאמר התם רב כהנא מצריך בדיקתא בין כל חדא וחדא הכין פרושא שאם שוחט בהמות הרבה קרוב שמחתוכים מרובים נחלשה ונפגמה הסכין וראוי לבדקה, ואם בדק בסוף כל השחיטות ונמצאת פגומה לא ידענו באיזה בהמה נפגמה וצריך להטריף הכל להכי עצה טובה קט"ל שאם בדק בחר כל חדא וחדא ונמצאת יפה כולן יוצאות מספק אי נמצא פגומה בבחרייתא, וא"ד בגמ' דבשביל הראשונה לא הוצרך בדיקה שאף אם נמצאת הסכין פגומה, אמרינן במפרקת נפגמה לאחר שחיטה וכר"ח דאמר סכין אתרעאי בהמה לא, ולא בדק אלא להציל האחרות שאם ימצא סכין פגומה אחר שהיטת האחרונה ובקודמות לה בדק ונמצאת יפה כולן כשרות אף האחרונה. אבל השוחט בהמה א' לא שמענו שצריך לבדוק א"ש מאחר שברק קודם ונמצאת יפה, ומכ"ש שאין לפקפק אם שחט בה הרבה ולא בדק אחר שחיטה ונאבדה ה' שאין אנו מחויקין אסור אי לא חוין ריעותא. וה"נ איכא למידק מדאמר רב כהנא בדק בין כל חדא וחדא כמאן כר"ה ולפסל קמייתא ו, ומהא דריש פרקין ז' בודק סכין ונותן לו משמע נמי שאין מדקדיקין בכך.

ב. הכל שוחטין ושחיטתן כשרה ח' חוץ מחדש שוטה וקטן שמא יקלקלו בשחיטתן וכולן ששחטו ואחרים רואין שחיטתן כשרה. מדקתני שמא יקלקלו ולא שמא קלקלו דייקנין בגמ' שאין מוסרין לחש"ו חולין לשחוט לכתחלה אפי' להשליך לכלבים, שמא ישעו אחרים ויסמכו על שחיטתם, ומה"ט קתני נמי במתני' ואם שחטו ואחרים רואין שחיטתן כשרה בלשון דיעבד, דלכתחלה אפי' אחרים רואין אותן אין מוסרין להם ואמרינן ט' . . קטן היודע לשחוט מותר לאכול משחיטתו והוא שגדול ע"ג פי' אפי' לכתחלה שוחט, דאי בדיעבד אפי' חש"ו שאין יודעים שחיטתן כשרה אם אחרים ע"ג. רובא דרבנותא קבעו הלכה רוב מצויין אצל שחיטה מוטחין הן כדמסיק בגמ' דלא כרבינא י, ולהכי ראה יא' א' ששחט ואול' לי' לעלמא ולא ידעינן אי גמר אי לא גמר הל' שחיטה שחיטתו

נחל אשכול

דחקת ח' למבדקה. גם מהא דחולין מ"ט אינקצא ריאה היכא דמחמשי ידא דטבחא חלין בטבח, מדחלין בזאב שטל ז"מ, אין להביא רא' (אע"ג שסרסב"ד בת"ד סי' י"ב ור"ן מביא) שאפי' בריאה חלין בזאב וס"ה בנאבדה דינא כשאר בני מעים, ד"ל דוקא לענין נקב דינא כשאר ז"מ דלא שכיח נקבים מגולים בריאה, אבל סרכות הריאה שחקנו לבדוק משום מעיט דשכיח, אימא דמעכצת כדדיקה. א' צה"ג שליו ל"מ, אבל ז"י צס' ל"ט הביאם וכך פסקו מקלת רבותיו של רש"י, וסוף משיבם אחרתו אכלנו מחלצה וסמחא נחויקנס צאסור. ולריך יסוב מאי אסדרו לי' רבותיו? הרשב"א הביאו פר"מ צס' פ"א כ' אפשר שסרכה נגמרה רגע א' קודם שחיטה ור"ה ס"ל לפחות ג"י קודם וי' קודם וי' כ"פ דחלי' צהא, לרש"י אין סרכה צלח נקב וקיי"ל סוגלד פי' המכה בידוע ג"י קודם נעשה, אבל להאומרים יש סרכה צלח נקב אפשר שצרגע אחרתו נעשה. ורשב"א כ' טעם בדיקת הריאה כיון שניכר מיד בריאה אם סרכה צה יי' חוכא וטלולא זה אוכל חס יכיר שהיתה טרפה, להכי אמרו חכמים שלא יאכל עד שיבדק אחר סרכות, וסמחא אפשר שאלה רבותיו של רש"י ס"ל יש סרכה נגמרה צשעה ח', ח"כ מה שאכלנו אחרתו מחלצה אין כאן חוכא וטלולא דמוקמינן לה בחוקת כשרות ולא הי' עדיין סרכה, אבל לאחר ששחטה לא מוקמי לה רצון בחזקה זו שמה נפיק חוכא וטלולא אי לא צדק ואח"כ ל' סרכה, אבל מחלצ דאחרתו לא נפיק חוכא שאף אם ימלא סרכה, אמרינן מעט קודם שחיטה נחזה או ציוס השחיטה (ואף אי ס"ל סרכה מטרפת החלב חוץ ג"י מ"מ צרוב סרכות ספק טרפות איכא כח"ס הר"אש וכן צס"ע דהחלב שרי דאמרינן דלמא לא הי' צה סרכה בזמן החליצה ואם הי' דלמא אי בקיאיין לא הוי טרפה, להכי אפי' נחזיק לאחר שחיטה הי' צה סרכה לא מטרפין החלב) אבל לשטת רש"י אם נחזיק שהי' צה סרכה לאחר שחיטה ודאי ג"י קודם נטרפה וספיר מוחיב אם מוסיין לסרכה האף אכלנו אחרתו מחלצה. ב' סס ט'. ג' דעת הראב"ד והמאור ויבאר צזה מ"ש כבר הסכימו חכמים, צב"מ ד של האשכול הסכימו, ועכ"מ. ד' דף י"ד. ה' ע' לקמן סי' ו' אפי' אי ודאי נגע במפרקת דקדמייתא. ו' סס, ר"ל ח"א שמח דין לריך לבדוק סכין אחר כל שחיטה הו"ל להכשיר קמייתא, ש"מ אף לר"ה ל"ל לבדוק, ואולי כוננו למ"ס רבנו משה צר"מ ומבדקים בעל השלמה דמדייק דלא לריך למבדק היכא צעי למשחט צהמה אחרת מהא דאמר רב כהנא מלריך בדיקה צין מחדא ומחדא ולא קאמר בחר כל מחדא ומחדא. ור"ה פסקו דלריך לבדוק לכתחלה אחר השחיטה, ולענ"ד י"ל ודאי לר"מ דלא חייס שמה צעור נפגם לא לריך לבדוק דהוי ס"ס שמה לא נפגם ואי נפגם קרוב צבעטס מ' נפגם (אף למאן דלא מהני ס"ס צמקום חוקת אסור היכא דאיכא ריעותא וסכא ליכא ריעותא) אבל לר"ס וכדקיי"לן שאל נמלאת פגומה אמרינן צעור נפגמה ופסולה, לריך לבדוק לכתחלה. ובהכי נחישב הא דאמר סס צגמ' ר"י טרף חליסר ומסיק דלא כר"מ דלר"מ כולן כשרות, וגצ' ר"כ דבדק צין כל מחדא ומחדא מפרק דס"ל כר"מ ולאכשורי צתרייתא, ולמה לא חסיק נמי דלא כר"מ, דלר"מ הכל כשר אף אי לא בדק, אלא כר"ס ולפסול קמייתא? ע"כ נראה כמ"ס רבנו משה צהר ר"כ מלריך צין כל מחדא ומחדא משמע בחר מחדא לא מלריך, וקרוב צזה לא כר"ס דחשש דעור נמי פוגם, דאי חשש, צחר מחדא נמי צעי בדיקה לכתחלה. אבל אי ס"ל כר"מ נמא דלמא ל"ל בדיקה לכתחלה דעור אינו פוגם. ז' חולין ג' ישראל מומר צודק סכין ונותן לו ומותר לאכול משחיטתו אבל לא צדק ונותן לו לא ישחט ואם שחט צודק סכינו אחריו נמלאת יפה מותר, משמע אם נותן לו סכין צדוק א"ל בדיקה לאחר שחיטה, ורצא מוחיב דף י' לסיוע לר"ס, משמע אפי' לר"ס ל"נ. ח' ב' י"ב כפרס ר"ת. ט' סוכה מ"צ. י' חולין ג', י"ב. יא' ראש לאו דוקא דמסיק אפי' מלא גדיי אלא כפרוס ר"אש ראש מרמוק ולא יכול להצמין, ומנקט רבנו ואול' לי' לעלמא משמע אי אית' קמן בדיקין לי', אבל מיתר ליתן לו לשחוט על סמך שיבדקנו אח"כ, ואי אול' ולא צדקו שחיטתו כשרה וכן פרש צ"י דברי הר"י, אבל מ"ס משאלות צהעלותך משמע כעטור

ספר האשכול, הלכות שחיטת חורין.

שחיטתו מותרת, ומי שמצא גדייו שחוטין ואין מוצאן באשפה א' אע"פ שאינו יודע מי שחטן מותרין דרוב מאש"ט הן, וכן האומר לשלוחו צא ושחוט לי הלך ומצאו שחוט חוקתו שחוט כראוי מכת הארץ רובא, דאי לא, לא הוי חוקתו שחוט, דלא אמרינן חוקת שליח ע"ש אלא במידי דרבנן כגון האומר לשלוחו צא וערב לי חוקה שע"ש ב' אבל בדאורייתא לחומרא אמרינן שע"ש כגון האומר לשלוחו צא וקדש לי אשה ומת השליח אסור בכל הנשים שבעולם דאמרינן שקדש ג' אבל לקולא לא. ור"ח פ' כרבינא דבעינן למידע שהוא מומחה ואי לא ידעינן שהוא מומחה אין נותנין לו לשחוט ד'. ואי לא ידע הלכות ש' ואחרים רואין מתחלה ועד סוף ששחט כראוי אמר ר"נ שחיטתו כשרה ופריך ה' אי דידע דגמר למח לי ראה ואי לא גמר נמי פשיטא דכשרה כיון דראה, ואי לא ידע אי גמר אי לא רוב מאש"ט. ומשני דלא גמר ושחט שפיר סימן א' ט"ד כיון דמקצת שחט שפיר כולה נמי שחט שפיר קמ"ל האי אחרוני אחרמי ואידך אימא שהה ודרם, ולאו דוקא שחט סימן א' שפיר . . ו'. וחזי לן אף לכתחלה ו' ולא נקט בכתני' דיעבד אלא משום דכילי' לי' בחש"ו. ובהלכות ה' פסק כר"ח היכא דשחט ולא ידעינן אי גמר בדקינן לי' אי גמיר מותר ואי לא אסור ולא צריך למבדקה אי אתחוק ט'. השחיטה כשרה בנשים ועבדים שהוטבלו י' לשם עבדות שחייבין במצות כנשים ושוחטין אפי' בקדשים דבני זביחה הם. תני' יא הכל כשרים לשחוט אפי' כותי וערל וישראל מומר, אבל שחיטת עובר ע"ו וש' נכרי פסולה שנ' וזבחת ואכלת יב' ולא שובח הגוי, ולא שובח הקוף, ולא נזבחה טאלי'. ושחיטת גוי פסולה

נחל אשכול

דלכתחלה אסור עד שיצדק לא ידעתי מנין לי לחלק ולשון הסאלחות היכא דאתא חד ושחט סמכין ארוב מזוין זה גם לי הרי"ף ורבנו, ולא מנינו בהם מפני שחט לכתחלה בלא בדיקה, אע"ג דמסתבר הכי, כיון דלא נפיק אסורא חי אשחלמי ואל צדק, וכי סלח חקסי עליה קושי' מהרש"א על העטור ליקי מחני' דומי' דאיקימתא דרבינא, מ"ו לא ידענו למה יגרע הסאלחות לפרשו כר"ף, וחזי מח"ס הרי"ף: ואיכא מרבותא ס"ל כרבינא אם אין יודעין שידע לא ישחט ואם שחט צודקין אותו ואין לא ס"ל הכי דקיי"ל רוב מזוין עכ"ל משמע דארישא קאי, אם אין יודעין לא ישחט, והיא ס"ל שחט אפי' לכתחלה. דל"ל אסיפא קאי וס"ל כעטור וכר"ס שחט שחט אין צודקין אותו כלל, דאי הכי לא הו"ל צריז דצריז ואזל לי' לעלמא, אפי' אית' א"ל לצדוק לאחר ששחט. א חולין י"ב באשפה צדוק אסירין שדרך להשליך שם נבלות, אבל באשפה שבצית ומכ"ס צבית וצדוק ורוב ישראל מזוין או שנגזבו ורוב גבוי ישראל מותר אם מלאם שחיטין כראוי וכ' פ' דוקא שניכרי' לו שם גדייו דבלא"ה אסור כבשר שנתעלם מ"ה ואין בו סימן. ב' ערובין ל"א. ג' גטין ס"ד, ושם ז' שרייה עתה לקדם קרובת ארוסתו היא. ד' מסדר למלחא דלדיוקא אחי לעלופי לא חיישינן ולא כלשנא ב' דרבינא וכ"כ ב"י אף לעטור דלכתחלה לריך שידע שהוא מומחה לעלופי א"ל לשאול. והא דלא פסק ר"ח כל"ב דרבינא לריך לידע שאינו מתעלף מדאחר בגמ' לעלופי ל"ח משמע אפי' מעוט ליכא, אבל גבי מומחין לא אחר אלא רוב מומחין ואיכא מעוט דלא ידעו ורבינא לסטתו כזכרות כ' לא אזל בת"ר דחל' במעשה, ולמיד ה' שחיטה מעשה (ויש לחלק ע' פלתי ס"ק ז', ועוד חזי אינן מומחין מעוטא דמעטא כח"ס הרי"ף) או דס"ל לרבינא מדרבנן סמך מעטא לחוקת אסור. מיסו אפשר דרבינא נמי ס"ל בת"ר מומחין אזלין (כיון דרוב ב' לבטל חוקת אסור דאית' צדוק כח"ס רשב"א) והא דמוקי מחני' דלא אזלין בת"ר, משום דסחם מחני' ר"ח, סנהד' פ"ו ויחא צדוק דלא תרץ צדק י"ב ר"ס ס"ל כרבינא. וכן מחני' הרבני המרדכי מוס' אסורן פירש ז"ל מפני מחרץ באופן זה קושי' מהרש"א על העטור, אי לדין נמי לכתחלה לריך לצדוק ולא סמכין על רוב מזין אלא לאחר ששחט למה כולו לחוראי לא מוקי מחני' כה"ג הכל שחטין מומחים שחטין לכתחלה ואי שחט ולא ידעין אי מומחה דדיעבד כשר? ותרץ כיון דסחם מחני' ר"ח וחי' למעוטי א"כ א"ל דדיעבד כשרה אי לא ידעין, ואי קשי' מחני' לוקי מחני' כרבינא הכל מומחים שחטין ואין מומחים אפי' דדיעבד לא א"כ צודקין אותו, ואי מחני' דרוב מומחין נמא מחני' ר"ח דחי' למעטי? ו"ל כר"ח ואלא כסלכתא נמי לא צעי לאוקי משנה ראשונה, דיותר סברא דהלכה פסיקה זו אחי' ככ"ע להכי לא נחתו לפרש מחני' אלא ככ"ע וע' כריתות ל"ל ט"ג דאית' ראי' מצ"מ י"ב דנמא לאוקי מחני' כרבים דלא כסלכתא מלאוקמי כסלכת' וכיחיד. ואי קשי' צבא דקאמר ר"א לא מוקי כרצא דס"ל כותיים ג' אריות, אדרבה כחמים ור"ח נדה נ"ו, ור"ג ורשב"א ור"ע גטין יו"ד קדושין ע"ה כולו ס"ל גירי אמת? ו"ל הא דאמר ג' אריות פרוכו לבסוף נחשבו כגירי אריות, דר"ח דס"ל ג' אמת אמרי' דף ו' צדוק ימיו גיר על סחם י"ס ואסר שחיטת כותי, ועשאים כוכרים הלכך כיון דצמי רבי כבד נדעו מעשיהם לא מסתבר למימר סהכסיר כותי. וע"כ ל"ל כן, שהרי ר' אשי צתרא ואמר צבוג' ג' אריות הן ורי"ף ורמב"ם וכו"ה פסקו שהיו גירי אמת. ועמ"ס צספרי משנת ר"ס פ"ז דברכות. ה' חולין י"ב. ו' ל"ל אפי' שחט ד' פעמים שפיר כיון דלא גמר אסור לאכול דחיישינן שחא דרם וכו' כד דף ט' אריא"ס טבח שא"י ה"ס אסור לאכול משחיטתו. ז' פרש מאן דלא גמיר שחט לכתח' אם אחרים ע"ג והא דנקט צמתני' וכולן ששחטו ואחרים רואי' דמי' דיעבד (ויבא לא מנינו בגמ' דאיכא דפליג ארבינא) ע"ז מחרץ רבנו משום דכילי' לי' עס חש"ו דבסו דוקא דיעבד דומי' להא דזבחי' ל"א חיי כל הפסילים ששחטו דיעבד משום דצעי למיתני עמא צמוקדים וכ"כ כ"ופ. אך קשה א"כ מ"פ לאבני דמוקי מחני'. כותי וישראל ע"ג ואי וכולן צע"ג כותי שחט לכתחלה נמא נמי משום חש"ו נקט דיעבד? ו"ל דא"כ לא הו"ל למחני' כלל וכולן ששחטו אלא ואם שחטו דקאי על חש"ו, דהא דמהי ע"ג צבותי אפי' לכתח' מרישא ידעון, לאפוקי צבאי דלא גמיר אכתי לא שמעינן צמתני' דמהי ע"ג. ומ"ס חוס' מדנקט צדליתא קמן לדיבדוקי מהי ע"ג מ' צדאי' קמן לא סמכין, לע"ד אין זה דיוק, דא"ל לעשות צדוק דדאי לא גרע פקח לא גמיר מחש"ו דמהי דיעבד אם אחר' רואין, ועתה רוב הראשונים אפי' לכתחלה שחט מאן דלא גמיר צע"ג כדמי' סיכה מ"ב כדלעיל. ח' צב"ג שלו כתיב כך ולא מפורש צביבות אלא שפסק כר"ח שאין מוסרין לכתחלה ע"מ לצדוק אח"כ, אלא מדלא כ' תקנתא אי ליחא קמן, מ' דאסור ולא ס"ל רוב מאש"מ אלא כרבינא וכר"ח. ט' לעלופי ל"ח, צב"ג שלו חסר: אי אתחוק. י' חולין ב', וצמס ל"א, נקט כוטבלו דודאי נמולו דס"ל כפוסקי' טבילה בלא מילה לא מהי, וצמס אלא בני מילה הן, יצמות מ"ח וערש"י ע"ז נ"ו וס' קכ"ד. יא חוספת' חולין פ"א, ובגמ' י"ג, ועלם קאי חוס' ג' ע"ב ד"ה קסבר. יב אע"ג דישראל ע"ז מחויב צביחה, וצמס משמע מאן דחושש צביחה חוס' שם, ועט"ז

פסולה ומטמאה במשא אבל מותרת בהנאה דלא אמרין סתם מחשבת גוי לע"ז, אבל שחיטת מין האדוק בע"ז א"ב נמי א ככל חקירות ע"ז אבל אינה מטמאה באוהל. — ודמכשירין שחיטת חש"ו אם אחרים עע"ג אע"ג דלית בהון דעה לחיובנהו, מיהו בני וביחה נינהו דליספו להו בידים נבלות וטרפות מדא' אסור ב. ונמצא בהלכות ישנות נשים לא ישחטו שדעתן קלות וטבח דלא בריך ואשתלאי ושחיט שחיטתו פ' וכן ערום ששחט ג. ולא נראו דבריו דלא מצינו בשום מקום דברכה מעכבת, מיהו בנשים חששו הגאונים ד' ושחיטת כותי אסורה אפי' ה. . . שעשאוהו גוים גמורי' לכ"ד לשחיטה ליי"ג ליטל רשות ולבטל רשות עד שישניו. ושחיטת אוכל נבלות להכעיס ודאי אסורה ו' אבל אוכל נ' לתאבון בודק סכין ונותן לו ומותר לאכול משחיטתו דחושש בשחיטה ז' וכל שאפשר לו לאכול שחוטתו ואוכל נבלות להכעיס מקרי. ומשומד לע"ז או לחלל שבת בפרהסיא ח' או שאינו חושש. . . ט' שחיטתן פ' ופסולין לכ"ה כגוי, ועושין יי"ר י' דלגבי מומר שבת וע"ז כהדדי נינהו, חוץ לענין עריות קדושין גטין חליצות מאונים וממורות וכדומה, בהנך כולו המומר כישראל שקדושין קדושין ואשתו צריכה גט יא' ויבטחו חליצה, אי אשתמד האי משומד בחר דקדישה אחוה שהרי נשואין ראשונים מפילין, אבל אי קדשה אחיו כבר הי' משומד והוא אחא מקודם לא צריכה חליצה מיני' יב' ואם בא משומד על א"א הולד ממור כישראל, דגוי הבא על א"א או על פנויה מסקינן בפ' החולץ הולד כשר

נחל אשכול

וע"ז או אוכל נבלות להכעיס ח"ח צזיחה (מרש"י ג' ע"ז מ' להכעיס מדרבנן פסול ולרמב"ם דילף ש' נכרי פסולה, מוקרא לך ואכלת מזבחך ומשחך ק' שחיטת גוי אינו עע"ז אינה פסולה אלא מדרבנן עס"ד). א שס וע"ז ע"ז כ"ט דילף מוילכלו מזבחי מחס מה מח ח"ב חף חקירות ע"ז ולענין ויחללו חכמים והנאה חתקס למח ולא לטומאה. ב יבמות קי"ד, ושם מקטן חיי"ר, וס"ה חרש ושוטה מהר"ל תש"ו קכ"ג דבני מלכות הן ואחרים מוהר"י עליהם דלא ליספו להו בידים, ומוקרי בני מלכות אלא דפומא כליז להו עד דחלימו וקטן נעשה גדול ע' יבמות ס"ה, ות"א 66 ות"כ 171. ג ג' הלכות חלה בתום זבחי' ל"א זבס הל' ח"י, וס' שהם מומרות בעלמא שה' מומר אותו החכם שכ' הל' ח"י, ר"ל החכם עלמו לא אסר אלא מ' מומר, נשים שדעתן קלות, שחט ולא צרך או שחט ערום נמי קל דעת ומייסין שלא דקדק בשחיטה, וממילא אם אחר' רואין כשרה, דודאי לא פליג אמחני' בחרש אם אחר' רואין כשרה וחרש אינו מדבר ואינו שומע ולא מוצרך וכ"כ בנ"י. אבל מ"ם הרב דמסור למילי דשחיטה מקרי כיון דהי מויד ולא צרך, ליתא דהל' ח"י כ' אשתלאי. ד חוס' חולין הביאו ראי' דכשרות דזבחים ל"א ח"י אפי' בקדשים שחטים. ולעג"ד ח"ן ראי' בע"כ צריך להיות כהן אלא השחיטה לקבל הדם יומא כ"ה ע"ב, ח"כ חכא עע"ג ואף מ' שח"י הל' שחיטה שחט, ועוד בפסחים ל"ו ח"ן לשין מלה בפוסרין חייסין שלא יסר ויחמץ, ופריך מכל המנחות נלושות בפוסרין וליה כשרה בכל אדם חף בשחיטין זריזין, ומחני נמי דזריזין ליתא בחקים זריזין ח"י, פרש"י בעזרה עומדין תמיד כהנים המזכירין. לפ"ז מחני מה דאסר מ' חגיגה כזריזות חוץ לעזרה, מותר בעזרה ול"ם לקלות, ח"כ ח"ן ראי' מחני דשומטין נשים בעזרה להסיר שחיטתן חוץ לע"ז. ועוד בדבר הסיך לקדש' ע"ה נמי נאמן אע"ג דלא מזהר בחולין משום מומר דקודם מזהר ולא משקר חגיגה פ"ג, ולפעמים לענין זה חף בחרומה, ערפ"ד דמחני. ה אפי' ישראל עע"ג חולין ו' ועמ"א 48. ו' לרש"י ג' ע"ב דמועד לנבל בידים, משמע מ"הס כשר וכ"כ רש"י ח"א ח"י עע"ג, אבל לחוס' וזבחת ואכלת פ' מי שחושש צזיחה לאפוקי אוכל להכעיס וגוי, ולב"י אפי' להכעיס בדבר ח' מקרי אפיקורוס וס' פסולה מ"הס (והוא כר"י ע"ז כ"ז מומר להכעיס לר"א הוי מין, ולאשכול לא צריכא ע' מ"ם בבל' ע"ז). ז ג' ע"ב. ח בפרהסיא אשת קא', ואף בפעם ח' הוי מומר לחלל שבת אבל אותה שחיטה שנעשה בה מומר כגון שחט בשבת לחוס' דף י"ד כשרה ולרמב"ם פ"מ פסולה ורש"י ח"א מספק עס"ד ס' ד'. ואם יודעי' מחנו יו"ד מישראל כפרהסיא דמי ס"ך קי"ז ס"ק ד' מהסוד' ע"ד, ויש לסתור דנשואין הוי בפרהסיא וס' ידעו דלבעילה קיימא, וערש"א קדושין כ"א וס"ב ולישז קושייתו ל"ל לרש"י ולרמב"ם ולירוש' דבעילה ראשונה במלחמה עלמה לא שרי' ובנענא בל"ה ח"ן אסור חורס, דשחיטת חס כיון דלקמפ לביחו כ"ע ידעו דלבעילה קיימא והלקיחה ביינו פרהסיא. ט חולין ל"ל צרוב מלכות חורס חוץ מצ' חלה כדעת ר' ירוחם ועפר"ח שראיתו חלושה מאד. וראיתי בנעם מגד' ה' דמחלל ש' מומר לכ"ה ביינו מדרבנן כיון דחין לו נאמנות עשאוהו כע"ז ומ"הס לכל מילי הוי ישראל אבל לשחיטה פסול מ"הס דאינו מאמין צזיחה וע' ח"הס ב"ם קמ"א ס"ק מ"ז, ומ"ם רש"י חולין ה' סופר במ"ב דהוי כע"ז, מזה ח"ן הכרע דפסול מ"הס אם חושש צזיחה. ור"מ אם ח"ן יודעין שחין אוכל נבלות אבל מחלל שבת צאמרו פרנסתו תלוי' בכך כשרים בעו"ה צומנו אינו פסול אלא מדרבנן. שוב ראיתי בפ"מ ר"ס ב' שח"ס ופ"ת מספקי ח"י שחיטתו כשרה בעע"ג, ש"מ דס"ל מ"הס לא הוי כגוי, ור"א ז' ב"ג כ' להדי' בעע"ג כשרה ולסברת רש"י ורש"א סהבאחתי חף חס גס אינו מאמין בשחיטה מקרי צר צזיחה, ובמד"ד שחושש צזיחה לחוס' נמי מ"הס כשרה וע' ראש יוסף ה' ע"ב. י ה"ג הל' שחיטה וכן בבין מ"ל פ"ג דסגנוהו ה"ז מרש"א וס"פ לא הביאו דמחלל ש' עושה יי"ר. יא יבמות מ"ז ע"ב. יב ע' ח"הס קכ"ז זו דעת רב יהודאי גאון דנשואין מפילין יבמות ל' דלא כרבה, דס"ל ר"א פליג עלי' (ולר"א ולר"פ ר"א כרבה ס"ל) ובשעת נשואין משומד הוי ואף דמומר כישראל דביני עריות, גבי חליצה אחיו כתיב וזה לא מקרי אחיו כעין סכ' חוס' ע"ז כ"ז ע"ב ורמב"ן דחין מלווה להחיותו ה"ה דמומר להלותו צרביט שחין בכלל וחי אחיך וכ"כ ר"אס הובא רמב"ם שח"א (וע' י"ד רנ"ד דגרעו מנכרי שח"י) מד' לב"הכנ ח"מ מחנו). והא דח"י יבמות כ"ב מי שיש לו אח מ"מ זוקק ליבוס, הא תנא נמי ולטמא לו, ואח"ל סיהא בכלל זה משומד, דפורשים מדרבי ל' ח"ן מתעסקין ואין כהן מטמא להם, רמב"ם פ"ב דאבל, וכיון דבשעת נשואין נאסרה עליו טעה ח' דלא הוי אחיו הרצוי, ח"ל חליצה וע' הג"מ יבמות אפי' חס מור בתשובה לא מהני דנשואין מפילין (ובס"ס ר"ה הביא כיון דקיי"לן מיתה מפלת אפי' ח"י נעשה מומר אחר נשואין אינה זקוקה) אבל המיר אחר נשואין כיון דבשעת נשואין ישראל הוי זקוקה לו. וק"ק ובי הוי נמי בשעת נשואין זקוקה, משמע ש' מומר לא נקרא אחיו, והוי כאלו ה' לו אח בשעת נשואין ומת ולמה זקוקה ואולי ס"ל בלחמ ככ"ה ח"ן זקוקה אלא שחיי"ר שחור בתשובה ולכ"י מחלק אם בשעת נשואין ה' משימד לא מהני כשחור וס' אבל אם ח"כ המיר מהני אם בשעת שמת הסבל כבר ש. ובמדרבי כ' מהר"ם טעם אחר שח"ס הוא מומר אדעתא דהכי לא קדשה עלמה כדח' ב"ק ק"י ע"ב, ולא

ספר האשכול, הלכות שחיטת חולין.

כשר א' אע"ג דנאסרה על בעלה אם ברצונה בא עליה ב' ואשחאיל הגאון בהאי ענינא והשיב: ושאלתם א"א שהלך בעלה למד"ה וכנסה משומד ישראל והולידה בן ואח"כ נתן לה בעלה גט, ואותו משומד מחלל ע' בפרהסיא, אם הבן כשר, כי אביו נחשב כגוי, וגוי הבא על ב"י הולד כשר, או דלמא כיון שאם חור ושב ישראל גמור הוא הולד ממונ? כך ראינו שהולד ממונ, ולא מטעם שאם חור הוא ישראל גמור, אלא מפני שהיתה הורתו ולידתו של אותו משומד בקדושה, ואין הולכין בוה אחר שמירת שבת וחלולה, שבשני דברי' צריך לדעת משפט משומד. לענין לברך, לומן, לבטל רשות, לשחיטה וכדומה מן המצות בחינתו בכל אלה לראות אם משמר או מחלל שבת בפרהסיא כדתני' ג' משומד משמר שבת בשוק הרי הוא כישראל לכל דבריו שמבטל רשות, ושאינו משמר שבת בשוק הרי הוא כגוי ואינו מבטל רשות. ולענין עריות קדושין גמין חליצות טאונים וממורות וכדומה בחינתו לראות, אם הורתו ולידתו בקדושה קדושין וגטו גט וחליצתו חליצה ובניו מח"כ ממורים כמו ששנינו לענין גרים ד' היתה הורתן ולידתן בקדושה ה"ה כישראל לכ"ד. כללו של דבר במצות הלך אחר שמירת שבת, בעריות הלך אחר הריון ולידה, אף כאן כיון שנוולד בקדושה הולד ממנו ממונ גמור. וכן לענין ירושה ישראל משומד יורש אביו ואת קרוביו והן יורשין אותו ה' ומר רב צדוק גאון ו'. . . וכן ביד ב"ד להפקיע ממנו והפקרן הפקר שלא לאבד ממנו ש"י וכדאי' ז' יהיבנן לה קנס דאולה ואכלה בגיורתה. וכל זה העתיק הרב ר"י ת' בהל' משומד. ואני הכותב תמה על מה שכ' אם קדשה אחוה והוי ההוא אחא משומד קדם קדושין ל"צ חליצה, ואמאי הא הורתו ולידתו בקדושה, ואי הדר ב' ישראל מעליא הוא ט', ומאי שכ' נשואין ראשוני' מפילין ליחא דמיתה מפלת כדאמר רבא לעולם חד תנא הוא וליכא פלוגתא וזו ואצ"ל זו קתני י', ומ"ש בענין הורתו ולידתו בקדושה, והרי גוי שמבטל ועלה יא' הרי הוא כישראל ואי הדר ב' וקדש כישראל משומד נדון וקדושין קדושין ואם בא על ח"כ הולד ממונ.

והיכא דאשחמד ושחיט מקמי הכא, לא אמרינן מאי דשחיט מקמי הכא הוי שחיטת מומר ונבלה אלא אמרינן השחא הוא דיצרא אלבשי' ונעשה מומר כדאי' בבכורות יב' החשוד על ע"ז חשוד ע"כ המצות שבתורה ולא למפרע אלא מכאן ולהבא שנ' למן היום אשר צוה ה' והלאה לדורותיכם יג'. ואית ב' לעיונא דבמכילתין יד' אי' השוחט את הבהמה לזרוק דמה לע"ו או להקטיר חלבה לע"ו, הרי אלו ובחי טתים וא"בה, שחטה ואח"כ זרק הדם לע"ו, זה ה' מעשה בקיסרי, ולא אמרי בה לא אסור ולא היתר, אסור לא אמרו משום כבודן דרבנן, היתר לא משום כ' דרשב"ג דתני' הכותב נכסים לאחרים והיו בהם עבדים ואמר הלה אי אפשי בהם, אם ה' רבו שני כהן הרי אלו אוכלי' בתרומה, רשבג"א כיון שאמר הלה אי אפשי בהם כבר וכו' בהם יורשיו והם ישראלי' לכך אין אוכלין בתרומה, והיונן בה לת"ק אפי' עומד וצווח בתמיהה מתנה אינו זוכה בעל כרחו? ומשני בצוות

נחל אשכול

ולא כפרס"י ותוס' סס, ולטעם זה נמי ל"י לחלק בין קודם ללאחר נשואין. א' יצמות מ"ה. ב' כתובות ג' ע"ב, כ"ו ע"ב. ג' ערובין ס"ט. ד' יצמות ל"ו דלא נקראו אחים עד שהורתן ולידתן בק' וז"ל לענין חליצה שהזכיר הגאון, אבל צדוק הסאלה לענין מומרות וגט לא נריך הורתו בקדושה בלידתו בקדושה משוי ל' ישראל ואפי' נולד נכרי ונתגייר וחור ושחמד חס צא על צח ישראל א"ל הולד ממונ וקדושין קדושין כדאי' יצמות מ"ז. ה' קדושין י"ז אחר רבה נכרי יורש אביו ד"ח דכ' וסבז עס קונהו ולא עס יורשו, מכלל דאי' ל' יורשים, ור"י אחר מהכא כי ירושה לעשו נתתי אה"ס, ודלמא ישראל משומד שאני, אלא מהכא לבני לט נא"ע ירסה, וכ' כר"אס מכאן לישראל מומר יורש אביו מדקאמר ודלמא, אלמא ישראל מומר שאני, ואע"ג דעשו לא ירש מאביו, אלא לבניו הורים הארץ שנתנה לו, מ"מ כיון שיש לו דין ישראל להורים לבניו, אע"פ שאין הגוי מוריס לבניו לפי מה דדמי דלמא ישראל מומר שאני, הוא הדין נמי דיורש את אביו וכן מסתבר דאע"ג שחטא ישראל הוא לגרש ולקדם עכ"ל. מיהו לפי מה דמסיק צ"ס גוי יורש אביו קשה מ"ס הגאון וכן לענין ירושה ישראל משומד יורש פשיטא אף אי כגוי דנין ל' נמי יורש? וז' דגוי אינו יורש אמו ושאר קרוביו מ"הת. והא דאי' מור ס"א נכרי אין לו מורית דכ' לאביו ולאמו ל"י, מי שיש לו אב, ילא כותי שאין לו אב, ופריך למאי אי לענין ירושה והאכ"י יורש אביו ד"ת. ופ"י מאי קושי' לימא מי שיש לו אס ואמיו ואמיתו לענין ירושה דכולסו כתיבי צמיר, לאפוקי נכרי שאינו יורש? וי"ל ודאי גבי אב הוי ס"ד למימר דקראו אב לענין ירושה, דסתם אב נקרא כן לענין ירושה כמ"ס חוס' סס, אבל לענין אמו ושאר קרובים לא ס"ד למימר משום ירושה קראם כן, וטעמי' דמלתא דיורש אביו יותר משאר קרובים דזרע אב מקרי כדמסיק ר"י בכורות מ"ז ציים צביותו קיים פ"ור דנכרי מיוחס אחר אביו דכ' בלאדן צן בלאדן, יצמות כ"ג, ולכ"ע צני פלגי קרי להו, סס ל"ו ע"ב ולהכי יורשו, משא"כ צשאר קרוביו, אע"ג דלענין עריות דאס ואחיות מן האס קרובי' הס ואף לר"ע סנהדרין נ"ח דמתיר באחותו אמו אסורה עליו, מ"מ אין צחורת נחלס וכ"כ הרמב"ם פ"ו דנחלות גוי יורש אביו ד"ת, אבל שאר ירושותיהם מניחין אותן לפי מנהגן, ופרס ס"ה דלא מצינו שאר נחלות אלא בישראל. לפ"י נהירין דברי הגאון משומד יורש אביו ואת קרוביו לאפוקי גוי אינו יורש שאר קרובים מ"הת (ויש עוד חילוק לענין הפקעת הלוואתו צ"ק קי"ג ומרדכי קדושין ס' תל"צ). ו' ל"ל פליג ואמר מומר אין יורש אביו, ויש שאומר אע"פ שיורש מ"הת יס כח ציד ב"ד וכו' כנ"ל להגיס ע"פי מרדכי סס וריקאנטי שמ"ב, וטעמי' דגאון ר"ל דמפרס סאי ודלמא ישראל מומר שאני, דלמא מומר מוריס לבניו דעשו ה' מומר והוריס לבניו כר' ס' שנתן לו הקב"ה אב אב עשו לא ירש מאביו, אבל צלוט כ' לבני לוט נתתי, ולבני לוט לא נתן השס אלא לוט צסכרו כמ"ס רס"י צחומס וצני לוט ירשו מלוט, ס"מ גוי יורש. ובק"י תמה א"כ למה פריך דלמא ישראל מומר שאני, ליפרך צפשיטות טפי מקרא דעשו למדנו שמומר מוריס לבניו אבל לא סהא יורש מאביו? ולק"מ דעדיפי קמחי דלמא גוי לא יורש ולא מוריס לבניו ואינו צכלל ירושה, ואפי' משומד ישראל דוקא מוריס ואינו יורש. ור"ספ לא ס"ל כהגאון ר"ל אלא מומר יורש מ"הת אבל רשות לב"ד לקנסו. ז' כתובות י"א. ח' אלברגלני. ט' ר"ל ואפי' לא הדר צי' מ"מ ישראל הוא, ולשטחי' פריך דלא מקרי אב כיון שחטא הלא צידו לשבז והוי ישראל מעלי ולחו ל"ת לאיס זר צמקומו עומד. י' יצמות י"ג. יא סס מ"י כצרי צצנו דלא אחר הורתו ולידתו בקדושה אלא לענין חליצה דלא מקרי אחיס אלא חס ג"כ הורתן בקדושה ע' מ"צ 125. יב תוספתא פ"ג. יג כש"ך ס' א' ס"ק מ' ולא כעו"י קי"ט ס"ק ט"ו. יד ל"ט.

בצוות מעיקרא לכ"ע לא קנה, בשחק ולבסוף צוות לכ"ע קנה, כי פליגי שויכה לו ע"י אחר, כלומר לאחר אטר זכה בשטר מתנה לפלוני והוא שמע ושחק ולבסוף צוות, ת"ק סבר מדשחק מעיקרא קנהו, והאי דקא צוות מיהדר קא הדר, ורשב"ג סבר הוכיח סופו על תחלתו, והא דלא צוות מעיקרא, סבר כי לא אתא לידא אטאי אצוות, חזינן דמספקי להו במומר אי זרק דם לע"ו אי אמרינן הוכיח סע"ת שכבר ה' מוטר קודם זה בשעת שחיטה. ולאו ראי' הוא, בהתיא בהמה דורק הדם לע"ו לאחר ששחטה חששו לומר הוכיח סע"ת דה' ידים מוכיחות שכבר בשחיטה חשב לזרוק דם לע"ו דבחד גופא אחרע דומי' לההוא דעומד וצוות בסוף, אבל בשאר בהמות ששחט מקמי הכא לא חיישינן ומקמינן ל' בחוקת כשרות ולא דמי . . . א. ודאמרינן מוטר לחלל ש' שחיטתו פסולה, מ"ט אם תחלת חלולו בפרהסיא ה' ששחט בשבת ונעשה מוטר ע"י שחיטה זו, אותה שחיטה כשרה, ואיכא דאיתא ראי' מדתנן ב' השוחט בשבת אע"ג שמתחייב בנפשו ש' כשרה ובעינן לאוקמי אפי' במוטר, ולאו ראי' דאיכא לאוקמי ששחט בצניעא, אבל בביריתא ג' חוץ ממוטר לנסך יין ולחלל ש' בפרהסיא דהוי מוטר לכ"הכ מדמה שבת לע"ו, ובע"ו מצינו דשחיטתו מקרי שחיטה כששחט פעם ראשונה לע"ו ד' דתנן ה' השוחט ונמצא טרפה וכן השוחט לע"ו חכמים מתייבין משום אוהו ואת בנו, אבל נתנבלה פטור משום או"ב דלאו שחיטה הוא, ואר"ו אפי' שחט לשולחנו והשני שחט לע"ו ואחרו ב' משום או"ב ולא אחרו ב' משום ע"ו לוקה משום או"ב. ואי איתא דבשחיטה ראשונה לע"ו הוי משומד ושחיטתו נבלה כשחיטת גוי, וכי בשחיטת גוי חייב משום או"ב? אלמא שחיטה ראשונה כשחיטת ישראל כשר דנינן לה ואסורה מ' דבר אחר ששחטה לע"ו, וה"נ אחרת ו' השוחט הבהמה לזרוק דמה או להקטיר חלבה לע"ו ר"ו אמר פסולה דילפינן חוץ מבפנים דמחשבין מעבודה לעבודה ו' ור"ל אמר מותרת ח' דלא יליף חוץ מבפנים, וקשי' נהי דלא ילפינן, מ"ט כיון דחשב בשעת שחיטה לעבור ע"ו ושחטה ע"מ כן הוי משומד וכדאמר' מ' מודה ר"ל דבר קטלא הוא, ואיך שחיטת מוטר מותרת, אלא ודאי השחיטה שנעשה בה מוטר לא נפסלה מצד מומרות שלו, אלא מ' ששחט ע"מ לזרוק לע"ו למ"ד מחשבין מע"לע ויליף חוץ מבפנים, וה"נ אי שחט פעם ראשונה בפרהסיא בשבת מותרת דמנעשה שבת לא אסרה תורה ו' כתקובת ע"ו. ויש מי שאומר מההוא דשוחט הבהמה לזרוק דמה לע"ו לאו ראי' דפרושא הישראל שחט בהמה לגוי ויודע שגוי יורק דמה לע"ו ושוחטו ע"ד כן ובהא מכשיר ר"ל ור"ו פוסל יא' ולא דמי להני טיעי יב' . . . התם השוחט לא ה' מחשב בשחיטה שיורק הגוי לע"ו אבל הכא חשב שיורק הגוי הדם לע"ו יג', ולא מחזור לענ"ד, דאי איתא דפליגי ר"ו ור"ל בהא, מאי איתא ראי' לר"ו מברייאת השוחט בהמה לזרוק דמה לע"ו הרי ובחי טחים, התם ודאי איירי שישראל עצמו חשב בשחיטה לזרוק דמה לע"ו כדחני בסיפא שחטה ואח"כ זרק הדם לע"ו ויד זה ה' מעשה בקיסרי ולא התירו, וע"כ איירי שהשוחט זרק אח"כ, ואנן לא ידעינן אי שחט ע"ד כן אי הוכיח סופו על תחלתו, אלמא רישא נמי בחד גברא ובשחיטה חשב לזרוק דם לע"ו, ומאי סיעתא לר"ו אי שחט ישראל ע"ד שיורק הגוי לע"ו שפסולה? ותו מאי קשי' ל' וצריכא דאי איתא בהא וכו' מ' והתם נמי מ' אי' השוחט לזרוק דם לע"ו ע"כ לא שרי ר"ל אלא בהמה אבל גברא בר קטלא הוא, אלמא דר"ל איירי ששוחט עצמו אמר ע"מ שיורק הדם לע"ו, ומת"ט פריך לר"ל יו' . . . דאמר אוסר ר"מ גבינות אונייקי בהנאה מפני שעגלים נשחטין לע"ו ואת הוא דאמרת השוחט בהמה לזרוק דם לע"ו מותרת, ומאי קושי' ר"ל לא איירי שהשוחט עצמו אמר לזרוק אלא הגוי יורק, והכא השוחט עצמו אמר שיורק? אלא ודאי ר"ל התיר אף ששוחט עצמו אמר לזרוק. ותו אמרינן לקמן יח' גבי שנים אוהוין בסכין ושוחטין אחד לשם הרים וא' לשם דבר הכשר ש' פסולה לאכילה יט' ומיירי אפי' הבהמה אינו שלו ופריך והא אמרת בישראל לצעורי בעלמא קא מכוון, ומשני הב"ע במוטר שדעתו לכך. ואי אמרת בפעם ראשונה לא נאסרה השחיטה שנעשה בה מוטר נחא, דקמ"ל הכא פסולה מפני שאמר להר ומחלפה בשר של הרים, אבל א"א בשחיטה שנעשה בה מוטר נבלה הויא, מאי פריך אפי' אי לצעורי קא מכוון, מ"ט מוטר הוא כיון דשוחט לשם הרים, אע"ג דלאו תקרובת ע"ו מקרי, מ"ט בר קטלא הוא, דמשתחוה להר הר מותר וגברא בר קטלא כשאר ע"ו כ' ולא עדיף מאוטר בהדי' אני עובר ע"ו לצעורי לפלגיא דמוטר הוא ושחיטתו פ', אלא ודאי מה ששחט לשם הרים מומרות ראשונה שלו היא ושחיטתו נבלה לאו מ' מומרות שבו אלא מ' שנשחטה לשם הרים ומחלפה בשוחט לע"ו שנעבדה כא'.

כ'

נחל אישכול

א' אולי י"ל לא דמי למקום שנמצא חסר כל הטענות למפרע טמאות שאני מקוה דחסר ואחרי מעט מעט אבל משומד בפעם א' דרכו לפסוע ועדיין קשה ומסבין פגומה צדק י' ואמרינן מספק שחט קודם שנשחטו סימנים אפגם וכלן נמי יומא שחט אחרע קודם. וי"ל דרוז מומרי' דאלבסינסי' ינרא מגלי' ועושין מעשה צדבור אזו בידים וכל זמן שלא עשה מוקמינן אחזקה דאחי' מזה רוצא דכל ישראל בחזקת כשרות ועס"ך סי' א' ס"ק ח' ותוס' יבמות קי"ט. ועדיין לא נחא להפוסקי' בסי' פ"א דלא מוקמינן הכהמה למפרע על חזקת רוב כשרות כשרות אם הסתא נמצאת טרפה אם לא מכל ומר לאחר שחיטה ב' ה"נ מאי אהני ל' רוב כיון שילא מרוב. וי"ל דסכא איכא רוב דכל ישראל וחזקת כשרות דיד' שער היום נהג בכשרות משא"כ בצבחה דלא הוי אלא רוב כח"ס הר"אש חולין י"א. ב' י"ה, מ"ה רוב דצרי' חמלא צחוס' ורשב"א וס"פ. ג' ה'. ד' אע"ג דאסורה צבחה משום ע"ו אכל לא נקראת נבלה אלא שחיטה כראוי. ה' פ"א. ו' ל"ט. ז' השוחט קדשים לזרוק דם למחר הוי פגול. ח' תוס' חולין י"ד וע"ו ל"ד צבס הקונטרס אף צאכילה וסנהד' ס"א כ' צבחה. ט' סס. י' חולין ט"ו. יא' רשב"א, וי"ד צ"י סי' ד'. יב' חולין ל"ט וכריס יבזי דיכרי לנצחי ישראל אמרו דמא ותצבא לדיק, משכא וצבחה לדידה, וי"ר יוסף הצבא כשר אף לר"ו דאמר מחשבין מע"לע אף בחוץ, דזה דוקא גבי השוחט, אבל מה שחשבין הצבחים לאו מידי דהלכה כר"י הכל סולך אחר העובד. יג' כך מקלקל רשב"א. יד' כך צחוספתא וכן צחוס' סס, וצגמ' שחטה ואח"כ שחט לזרוק. טו' סס"ס פריך כיון דאמר ר"ל שחט לזרוק לע"ו אין מחשבין מע"לע למה הדבר דומה גבי קדשים השוחט לזרוק שלא לשמו דכשר וקאמר לריבי וכו' ואי ר"ל איירי הכא ששחט לא חשב לזרוק צבחנו לע"ו אלא שגוי יורק וסוף לא עבד מידי דע"ו ולכך כשרה פשיטא שאין ללמוד מזה אם שחט ע"מ שיורק הוא צבחנו שלא לשמו. טז' סנהד' ס"א. יז' ע"ו ל"ד. יח' חולין מ"א. יט' דמי' לע"ו, אבל לא צבחה כתקובת ע"ו, דבר אינו נעשה ע"ו. כ' סנהד' ס"א. כא' דיוק זה כ' חוס' דף י"ד.

וקשה

ספר האשכול, הלכות שחיטת חורין.

ד. כ' הגאון קי"ל כר"נ א' דהשוטט משפוי כובע ולמטה כשרה והיינו דשייר בחיטי וכעדותו של רחב"א. ושפוי כובע הוא למטה מטבעת הגדולה ככסוי המונח על הט' הגדולה, דומה לכובע של ערבי, ואינו בשר אלא סחוס לבן, ופתח של קנה מונח עליו כעלה הרם, ומפסיק בינו לושט. ובשעה שגועה הבהטה נפתח ויוצא קול, וכשמכנסת מאכל לושט נסתם הכובע באותו עלה ועוברין עליו ונכנסין לושט, ואמרו מה"ט ב' אין מסיחין בסעודה שטא יקדים קנה לושט, ואותו כובע שפוע שלו דבוק בט' הגדולה ויש לו בשר דבק מצד זה ושמו חיטי בל' ארמי ג', ודבקים אותן חיטין לכובע תחלתן למטה משפוי וסופן בתוך השפוי סמוך לט' הגדולה. וכ' הרב ר"י משפוי כובע ולמטה כשרה הוא כמו אצבע למעלה מט' הגדולה. וכך הצעת הסוגי' ד' השוטה בתוך הטבעת ושייר מלא חוט ע"פ כולה כשרה, ריב"א ע"פ רובה, ופרושא דמתני' בתוספתא ה' מצות ש' מן הטבעת עד הריאה, ומגורמת פסולה, רחב"א מכשיר, שייר בה כחוט השערה סמוך לראש מקיף את כולה כשרה, ריב"א אומר אם הי' רובה מקיף כלבנה כשרה. ומדקאמר ברישא מן הטבעת עד כנפי ריאה, ש"ט כ"ט בקנה מקום ש' לכ"ע, ופלוגתיהו דת"ק ורחב"א אי שחט למעלה מט' הגדולה לצד הראש ולת"ק הוי מוגרמת, ורחב"א מכשיר, ובסיפא אמר לת"ק דפוסל מוגרמת חוץ לט' הגדולה, צריך לשייר אם שוחט בט' הגדולה חוט ע"פ כל הטבעת לצד הראש, ולריב"א די ברוב. והכין פרושא דמתני' השוחט מתוך הטבעת פי' ט' הגדולה, אבל בשאר טבעות לכ"ע בכל הצדדים ובין טבעת לט' מקום ש' עד כנפי ריאה. ובגמ' רב ושמואל אמרו תריותו הלכה כריב"א ולא אמרו כן אלא בט' הגדולה הואיל ומקיפה את כל הקנה אבל בשאר טבעות לא. שקלו וטרו רבותא לפרש דבר זה ובחר עינא חזינא הכין ו' ריב"א מכשיר לאחר ששחט רובא בט' הגדולה ואח"כ הגרים חוץ למקום ש', ואמרו רב ושמואל דוקא בטבעת הגדולה דכד שחט רוב ט' שחט נמי רוב חלל הקנה דט' הגדולה מקיפה כל הקנה, אבל בשאר הטבעות שאין מקיפות אלא רוב הקנה, אם שחט רוב טבעת עדיין לא שחט רוב חלל הקנה, להכי אם הגרים אחר ששחט רוב מאלה ט' פסיל. ומסקנת הגמ' לריב"א אף בשאר ט' נמי די אם שחט רובן הואיל ומקיפות רוב הקנה, כלומר אם שחט רוב טבעת שחט רוב הקנה בעוביו, אע"ג שלא הגיע לרוב חללו, שהטבעות עבות ביותר, אבל צד התחתון של קנה הוא עור דק בין ב' צירי הטבעות, ואם שחט רוב הטבעת בהקיפה, שוחט רוב עובי' של קנה ודי בזה לריב"א, ורב ושמואל אע"ג דס"ל בט' הגדולה כריב"א דדי ברוב, ה"ט כששחט רובו שחט נמי רוב חלל הקנה שט' הגדולה מקיפה כל הקנה בעגול, אבל בשאר ט' לא ס"ל כותי', שאם שחט רוב משאר טבעות שאין מקיפות אלא רוב חלל הקנה לא מכשיר, אע"ג דשחט רוב עובי' של קנה, אגן רוב חללו בעינן והיינו דאי' באלו טרפות ו' ההיא פסקת הגרמת דאחי' לקמי' דרב בדיק לה ברוב עובי', אמר רב כהנא ור"א לרב למדתנו רבנו ברוב חללה, שדרי' לקמי' דרבב"ח בדקי' ברוב חללה ואכשרה ואגמריה סמך ח. אבל רב ספוקי מספקא לי' והיינו דאי' בהגזול ט' ההוא מוגרמתא דאחא לקמי' דרב טרפה ופטריה לטבחא מלשומי י, פגעו בי' רב כהנא ור"א לההוא גברא, פי' בעל הבהמה, אמרי לי' עבד כך רב תרתי למעלותא דלא אכלך ספק טרפה ולא אכלך ספק גזלה יא' והיינו מוגרמת דשאר הטבעות דמספקא לי' לרב, דאי בטבעת הגדולה הא אי' דרב ושמואל ס"ל כריב"א יב. ואנן קי"ל כרבב"ח דסמך אגמריה שעור הקנה ברוב חללה בין לענין טרפות בין לענין שהיטה, ואחר ששחט רוב חללה לא פסל הגרמה ולא כריב"א דמכשיר אף בשאר טבעות אם שחט רוב הטבעת, ולא קי"ל נמי יג. . . אלא כרחב"א שהעיד על מוגרמת דריב"א ורבנן דכשרה דאמרין בגמ' הלכה כרחב"א דקאי ר"נ כותי', כלומר דר"נ פרשו עד כמה מוגרמת למעלה מט' הגדולה כשרה, דר"נ אכשר משפוי כובע ולמטה יד, והיינו דשייר בחיטי דסוף החיטי נגד הראש מתחיל השפוי. — איכא דמפרשי הא דריב"א השוחט בשאר טבעות אע"ג שאין מקיפות כל הקנה

הואיל

נחל אשכול

וקסה האשכול פ' לקמן כה"ג שחט ישראל וגוי כשר וחילק על רשב"א סהציא ז"י ס"ס ב' דמדייק מהא דשנים אוחזין בסכין אחד לשם דבר הפסול וא' לדבר כשר דפסיל, וטעמא דה"ג כח"ס סב"ח דבחוספתא אי' דכשר, דמסייע אין זו ממש דוקא ששחט א' לשם דבר הפסול פסולה ע"ס וא"כ מאי פריך הכא תיפוק לי' דהוי שמיטת מומר וסוי כגוי, והא אחרת גוי וישראל ששחטו כא' מסייע אין זו ממש, ולכסי ל"פ אלף מ' ששחט לשם הריס? והחוס' שדייק כך כרבנן, י"ל דבאמת ס"ל כרשב"א גוי וישראל שוחטין יחדו שמיטתן פ' וכך מדייק בראש יוסף. וי' דלק"מ על רבנו דשני' אוחזין בסכין וסוחטין אחי' ב' סכנים במשמע כדאי' ל' ע"ב וגם במשמע שזה שחט סימן א' חס סימן א' כח"ס רשב"א צעלמו עטוי' ס"ס ב' ובכס"ג ל"ס מסייע אין זו ממש ולכ"ע אם סא' מומר פסול, ושפיר פריך לוקמי צהכי ולכך שמיטה פסולה. א י"ט. ב תענית ס'. ג ע"ס כ' צ"ד ובערוך: חיטי נקודות קטנות כמין חיטין למעלה מט' הגדולה עכ"פ אינם בטבעת עומה כדמשמע קי' חס"ע. ד י"ח. ה פ"א. ו עי' מלחמות לרמב"ן ששחט פ' זה. ז מ"ד. ח סך קבל מרבו שבגרמיה לא מקרי רוב לטרפית אלא ברוב חללה ומחילא גם לענין שמיטה צעין רוב חללה ולא די ברוב הטבעת אע"ג שאם נסער עיני' שלו הוא רוב סיקף הקנה. ט צ"ק ל"ט. י פותר השוחט ששחט וסגרים באופן המכר צהמתי של אחר, דלרב הוי ספק אם הס' פסולה או כשרה ומספק עומה טרפה, שחט רוב סיקף לא מהני ובעינן רוב חללה, אבל לסוגיא מוזין מן השוחט לא רבא שחט כשר ברוב סיקף. יא שאם הו"ל מוזין מיד שמיטה הוי ס' גולה. יב וכ"כ חיים ס', אבל ס"ג כ' סה"י מוגרמת דריב"א למעלה מט' הגדולה וכשר לרחב"א, אע"ג דרב ס"ל כריב"א לא מטרף ודאי. יג כריב"א ורבנן להטריף ששחט למעלה מט' הגדולה. יד וכ"כ סה"א קי"ל כעדות רשב"א דכל עדות הלכתא ומוגרמת דמכשר רחב"א מפרשי אמוראי דשייר בחיטי. אולי צ"ל ליכא קושי' מהרש"א על רש"י י"ח ע"ב שכ' הלכתא כרחב"א דכל עדות סלכה, א"כ למע מהם סה"ס דקאי ר"נ כותי', צ"ל ר"נ נמי? אי לאו ר"נ לא הוי ידעין פרושא דרחב"א דלמא מכשר מעט למעלה מט' הגדולה, ומדר"נ ידעין דדי אם שייר בחיטי. ובעקר הדבר אינו זכר מקום צה"ס שכ' כל עדות הלכתא, אלא ברבות כ"ז דתן צבחייתא כיח' וצקדוסין ל"ד מה שנסה בעדיות צה"ס העיד הלכתא כדאי' ברבות כ"ח וכ"מ צבחייתא וסליכות עולם דוקא בעדיות שסעידו ס' אחר המלכות, ובאמת עדות רחב"א ה' זמן רב קודם מחלוקת ריב"א ורבנן, דרחב"א מי צימו ר"ג סוקן כח"ס הרמב"ם בהקדמה לרעים והמאירי ב"ה, וריב"א ה' ב' דורות של תנאים אחריו ולא מהני עדותו של רחב"א אי לא קאי

אמוראי

דנפך

נחל אשכול

שאלות

ספר האשכול, הלכות שחיטת חורין.

דנפק חיותא בשחיטה א' ורב יהודי אמר רב מכשיר שחט שליש והגרים שליש ושחט שליש הואיל ורובה בשחיטה ב' ותריוהו מכשירי בהגרים שליש ושחט ב' שלשים דנפק ג' . . ואנן לית לן לאכשורי כה"ג, חדא דסתמא דתלמודא נקטיה לקמן לישנא קמא דר' הונא דפסול בשחיטה . . ד, ותו דבעו מיני' מר"נ ה' שחט שליש והגרים שליש ושחט שליש ובעי למפשט מראב"מ דאמר שחיטה עשויה כמסרק כשרה, ודחי דלטא האי במקום ש' הוי, ששחט במקום הראוי כאן מעט וכאן מעט בהיקף ובצורה הוי רובא וקמ"ל דלא בעינן ש' מפורעת, ומדלא אהדר ר"נ דידע דכשר, ש"מ דלא סמך אר"י אמר רב דמכשיר, וארב הונא אמר רב דמכשיר הגרים שליש ושחט שליש והגרים שליש כיון דנפק חיותא בשחיטה נמי לא מצי למסמך דפליג עלי' רב יהודה א"ר דבעינן רובא בשחיטה, ואתריוהו נמי לא ניקום ונסמך ו דפליג רב הונא א"ר אסי בלישנא קמא דבעינן כי נפקא חיותא ברובא בשחיטה, לפיכך אין היתר אלא בשחט תחלה רובה במקום שחיטה ואח"כ הגרים ז'. וכל ענין זה אם מגרים שלא במקום ש', אבל במקום שחיטה אפי' הי' חצי קנה פגום והוסיף כ"ש כשר, וכ"ש אם הי' נקב בקנה בין בתחלה בין באמצע בין בסוף שחיטה ונעשה רוב ע"י אותו נקב דכשר ה, וה"נ אי' לקמן ט' השוחט בב' ובג' מקומות ש' כשרה, ופרש רב אחא משבחה בין ששחט בטבעת א' בקנה כאן מעט ודלג ושחט בצד השני וכיוצא בו בושט י' ובין הכל איכא רוב בהיקף, או ששחט מעוט קנה למעלה לצד העור ואח"כ שחט למטה בקנה לצד אחר היינו זה שלא כנגד זה אם בין הכל נשחט רוב הקנה כשר כיון דבמקום ש' נעש' אע"ג דאין כאן שחיטה מפורעת, ואין חלוק בין א' או שני' שוחט' בב' סכינים ובב' מקומות ומכ"ש דכשרה שחיטה עשויה כקולמס כלומר באלכסון ובלבד ששחט רוב חלל הקנה. וכ"פ רב שרירא השוחט בשנים וג' מקומות דכ' ומן שלא הגביה ידו כדי שהי' יא ושחט מקצת סימנים במקום זה ומקצת בצד אחר ובצורה שניהם נשחט רוב חלל הסימנים שחיטה זו קאמר רב דכשרה דלא בעינן מפורעת, וקיי"ל יב' הלכתא כרב לגבי שמואל באסורי.

ה. אר"נ א' רבה ב"א יג' סכין של ע"ז, פי' השתמש בו לחתוך בשר קרבנות לע"ז, מותר לשחוט בו דמקלקל הוא, כלומר אע"ג דמתקן ונעשה רצונו יד' בשחיטה לא מקרי נהנה מע"ז, שבחיי הבהמה ראוי' לגדל ולדות לחרישה ולישא משא, ואסור לחתוך בו בשר, דבשר שחוטא לחתיכה קיימא. א' רבא פעמים שהשוחט אסור במסוכנת וחולה שמתה אם לא שחטה ומחתך מותר באטמי דקיימא לקרבנא, מוכני' לדורן אדם חשוב כשהם שלמים חותכן מקלקלן. ופריך מותר לשחוט, והאיכא שטננות דאסורא דסכין, שלבנה באור, דסכין ש"ג שהשתמש בו באור נכלות לבון בעי כדחני' מו' שפודים אסכלאות וסכינים ש"ג מלבנן באור, והא דתנן מו' וסכין שפה והיא טהורה, פי' משחיות יד' בריחים היטב ודי אף לרותח דומי' דשפוד ואסכלא דקחני רישא מלבנן באור? בירוש' קאמר עלה הדא דתימר בסכין קטנה אבל גדולה לבון שיהא נצוצית מנתוין, כלומר הא דטהני במתני' שיפה, בסכין קטנה שאין משתמשין בה באור ממש אלא ברותחין, אבל ס' גדולה דרך לצלות בו כשפוד על האש צריך לבון יח, ודאמרי' בפסחים יט' אידי ואידי ברותחין ובכלי ראשון, דש"מ דאפי' הגעלה טהנה, ה"נ לסכינים שלא שמש בהן באור ממש אלא ברותחין. וא"ד אקילו לגבי חמץ כיון דהתירא בלע כדמחלק ר"א לגבי קדשים כ' דטהני מה"ט הגעלה אפי' לשפוד, ומסתבר הכי, מיהו חוי לן דבפסחים בסכינים שאין בהם גומות אבל בגומות לא טהני הגעלה כא' והגר"צ כב' לא חלק בין פסח לשאר אסורין ובכל סכין די לו בהגעלה, שאין דומה לשפוד שמשחמשי' חדיר באש, אבל סכין עקרו להשתמש בו בצונן וברותח ולא באור, ודחני' שפודי'

נחל אשכול

שחט צבא פליגי ריב"ז ורצנן ואנן קיי"ל כריב"ז. א' כיון שנפסק' צרובה חלל חיותא בשחיטה ומה שהוסיף להגרים שלים לא חייבם לן. ב' דלא תלי' דנפק חיותא חלל אם נשחט רוב הגגרת במקום שחיטה. ג' ז"ל דנפיק חיותא בשחיטה וגם נשחט רוב במקום סרליו. ד' ז"ל כאן (כנראה חס' רש"א) דאמר שמואל דף כ' פסול בשחיטה פסול במליקה לחתויו שפוי ראשו פי' שהתחיל במליקה לשפוט ולהגרים עד דאחל למקום סימנים וגמר מליקתו וכיון דהגרים במעוט קמא מליקתו פסולה כרצ הונא אר"א הגרים שלים ושחט צ' שלים פסולה וס"ה במליקה, אע"ג דנפיק חיותא במליקה ורובה במליקה. ה' י"ט ע"ב. ו להכשיר הגרים שלים ושחט צ' שלים. ז' סר"אש כ' ר"פ פסקו כרצ יסודס וסיינו כל"צ דרצ הונא אר"א דכשר בהגרים שלים ושחט צ' שלים, ול"ע דזה כשר נמי לרצ הונא ח' רב, וז"ל סכונתו דע"כ לישנא בחרא דרצ הונא אר"א לא ס"ל כרצ הונא אחר רצ דלדידי' כשר הגרים שלים ושחט שלים והגרים שלים ולרצ חסי לא הכשיר ריב"ז אלא רוצא בשחיטה, אבל אי ס"ל כרצ יסודס דבעי רוצא בשחיטה ויחא, אבל מ"מ אין הכרח של"צ ס"ל בכל מידי כרצ יסודס דלמא פוסל שחט שלים והגרים שלים ושחט שלים דלמא ח' לי' מומרא דר' יסודס ומומרא דרצ הונא דבעינן נפק חיותא בשחיטה ורוצא בשחיטה ולא הכשיר אלא הגרים שלים ושחט צ"ס. גס מ"ס סר"אש ר"י ס"ל כר"י ז"ע דממקום סרלס ללמוד דמי חלמודא. ח' סס בגמ'. ט' לי' י' צוטט לריך לעשות צלי שהיה דל"ס הוי נקובת סוטט, אבל בקנה כל זמן שלא שחט הרוב הוי כפסיקת מי קנה דכשר. יא' כל פסולו מ' וסט. יב' צורות מ"ט, מ"ס וקיי"ל אין זה מדברי רב שרירא, שצבא"ל וכן צבא"ל מ"ז ע"ב סביאו סר"ס ור"ס ור"ס זן מפני כ' דלית הלכתא כרצ, לכן נ' סכונתו שגס ר"ס פי' הסומט צב' וג' מקומות כר"א משבחה צפי' בהעלותך ולא כרש"י. יג' חולין ח'. יד' מקלקל גמור לא הוי, אלא שאין נהנה מע"ז כיון שסוה יותר בחיים וכ"כ כ"פ וכן ע"ז מ"ח מה שמצבית צבזיה פוגם צלל, ולהכי זורעין תחת אשרה ירקית צימות הסגמי' ול"ק מפסחי' ע"ג הסומט צבצח לע"ז חקן סהולא מידי אבומ"ס, דודאי חקן, אבל לענין סהולא ספסיד מלך אי'. מו' חוספ' סוף ע"ז. מו' סוף ע"ז. יז' וכ"פ רש"י ורמב"ם מיהו לרש"י דוקא לזון מהני, אבל לרותח צבי הגעלה, ולרמב"ם אף לסכין גדול די בהשחמה, אבל ר"ן כרצו כל ששחמט צבזר צבי לבון. יח' דל"ל דירוש' חייירי להשתמש בו לזון, דבעינן אס בקטן די שיפה, לגדול נמי, וא"ל סכין ג' יש בו גומות להכי צא לבון אף לזין (דכס"ג מחלק צע"ז לזין מהני נעילה י"פ בקרקע אם מין בו גומות) אחתי יסא די צשחמה שמוילא כל מה שגומות. יט' ל' ע"ב. כ' ע"ז ע"ז דעת ראב"ד. כא' דבמתני' ע"ז חקן והסכין שפה ופי' לרצו צסכין שלא שחמטם צאס, מ"ח צבי השחמה וצאחמ כיון דצלעו צרותח די צרותח לפלוט, אלא מיירי ציס צה גומות, ורצו סכר השחמה מדיפא מהגעלה צבי' ולא כרש"ל עש"ך קכ"א ס"ק כ'. כב' כך נ' מרי"ף פ"ב דפסחי' וע' ר"ן שמיציא חשו' רש"י צכל אסורין

שמודי' אסכלאות וסנינין מלבנן באור מפרש הרב סנין דומי' דשמוד שמשחמש בו חדיר באש. אחמר השוחט בסנין ש"ג והוא בת יומא או קרוש עלי' שמנונית, רב אמר קולף, ורבה בב"ח אמר מדיח, איכא דאמרי כ"ע ס"ל בית הש' רותח, וט"ד בהדחה סני', איירי דטרידי סימני לפלוט דם לא בלעי, וא"ד כ"ע בית הש' צונן, מ"ד קולף אנב דוחקא דסכינא בלע, אע"ג דשאר צונן לא בלע, בדוחקא דסכינא ואיכא קצת חם אע"ג שאין היד סולדת, זה וזה גורם שיבלע א. הגר"צ פוסק מדיח, אבל ר"ח והגאון כ' קולף כרב דאף דמסתבר דב"הש לאו רותח גמור, מ"מ אנב דוחקא בולע. וסנין ששחט בה טרפה, רב אחא אמר מדיחה בחסין רבינא א' בצונן ב' והלכתא מדיחה בצונן ושוחט בה, ואי איכא בליחא דפרסא, פ' בגד של וילון, שטוב לקנח בו, די אם מקנחה בו ול"צ הדחה אחרת, דלא חיישינן שבלע הסנין בפנימי שמנונית מן הטרפה ג' כיון דבאקראי שוחט בה טרפות, אבל השוחט הרבה טרפות כיון דב"הש חם קצת בלע סנין, וכששוחט הכשרה אנב דוחקא דסנין וחסימות ורכות הבשר טמיהר לבלוע דלא אמרינן טרידי סימנין ולא בלעי אלא לגבי דם. וסנין ששוחט בה כשרות ד' אף אם הדיחה אם חתך בו בשר רותח צריך קליפה ה' דכיון דשוחט בו חדיר אף שסנין קשה מלבולע כיון דבא עליו דם הרבה וב"הש חם קצת בולע ויוצא ברוחה ו. והא דאמר' הלכתא מדיחה בצונן ודי לשוחט בה דב"הש צונן הא א' בבחרא דאחרים ז' אפי' לחתוך צונן בסנין ט' צריך נעיצה י"פ בקרקע קשה, החם בסנין של גוים שכל הבלוע והקרוש של אסור, והנא בשחט טרפה באקראי ח'. וחוי לן גם בסנין של גוים אם ה' נקי מהני בדיעבד הדחה מעליותא לצונן שחתך בה מדאמר' פ' כל הבשר ט' צונן שחתכו בסנין של בשר אסור לאכלו בכוחה משמע דוקא בדברים חריפי' או חמים אמרינן אנב דוחקא בלע ולא בצונן שאינו חריף, אבל אם שחט בה צריך קליפה כדפסקי רבותא כרב, מיהו אם נעצה י"פ בקרקע ושחט בה נראה דמהני בדיעבד כיון דב"הש צונן והבלוע בסנין אינו יוצא וקצת היוצא מטיחה שעל פניו כבר שפשפה הנעיצה ו. — אמר רב הטבח צריך שיהיו לו ג' סנינים א' ששוחט בו, א' לחתוך בשר לחלבים, שלא יסמך על קנוח שטא ישבח, וסנין של שחיטה בלא"ה אינו ראוי להשחמש למלאכה אחרת שטא תקלקל כד' בכל הכלים יא' סכינא דאשכבתא כיחד של מחרישה דמי דאינו משחמש לו' אחרת להכי אסור לטלטל בשבת יב'. ואמר רב הטבח צריך ב' כלים א' שמדיח בו בשר וא' לחלבים, וראוי להשגיח ע"ז כי יש מקילים וסומכין על קנוחם ואינו קנוח יפה ולפעמים שוכחים מלקנח לפיכך הירא דבר ה' ישפשף הבשר שלוקח שפשוף גדול. אמר אמימר לא ליסחף אינש כפלי עלויא בשרא פ' חלב הכסלים, דדאיב תרבא ובלע בשרא יג'. ואע"ג דאיכא קרום המפסיק בין חלב לבשר איירי דמשמשי ידא דמכחא נחמעט ונקרע הקרום וחוי לן אף אם זב החלב לא נאסר הבשר אלא כדי קליפה דלא אמרינן יד' חלב מפעפע בכולו אלא בחם גמור ע"י האש טז'.

אחמר השוחט בסנין ונמצאת פגומה ר"ה אמר אפי' שבר בו עצמות כל היום כולו פסולה דחיישינן שטא בעור נפגמה טז' דבהמה בחייה כח"א עומדת עד שיודע לך שנשחטה כראוי ור"ח אמר כשרה בעצם מפרקת נפגמה, דעצם ודאי פוגם ועור ספק פוגם ואין ספק טמ'. ופריך מטבול ועלה ונמצא חוצץ אף שנתעסק אחר טבילה באותו מין כל היום לא עלתה טבילה אע"ג דוראי טבול? ומשני הכא סנין אחרעאי בהמה לא אחרעאי ולא אלים ריעותא דסנין להוציא הבהמה מכלל שחוטת כיון דלא נראה ריעותא בבהמה, והלכתא כותי' דר"ה בשלא שבר בה עצמות, וכר"ח בשבר בה עצמות. הלכך יז' צריך בדיקה בין כל חדא וחדא, דאי לא בדק ונמצאת פגומה כל מה ששחט פסול, דר' יוסף טרף תליסר חיותא אפי' קמייאת כר"ה דאמר חיישינן שמה בעור הראשונה נפגמה, כך פ' ה"ג והגר"צ דר' יוסף כר"ה עביד אע"ג דבחד לישנא כר"ח נמי מתקום דר"ח לא מכשיר בכה"ג אלא הראשונה שעדיין לא נגע במפרקת אבל מה דשחט בתר קמייאת דכבר נגע בעצם לדירי' נמי אפשר דפסולות, מ"מ מסתבר להו נאבעי אימא מכדי לר"ח מתלא תלינן בקמייאת שלא נפגמה בעור אלא בעצם ט', בתרייתא נמי כשרות, דממאי דבעצם מפרקת דקמייאת אפגם דלמא במפרקת דבתרייתא. ש"ט עקר טעם דמכשיר דאמרינן סנין אתרעי בהמה לא אתרעי יח' ולא משום

נחל אשכול

די לסנין צבגעלה. א' כחוס', דוחקא דם' לא בלע אלא בדבר חריף או חם קלת. ב' צנח' לא פרשו מי סמקיל, חבל מחולין ז"ג ידעו דרבינא לקולא, והכא מייירי בסנין של שחיטה ששוחט בו לפעמים צבחה טרפה אף דלדס לא חיישינן דאנב דטרידי ס' לפלוט דם לא בלעי דם, חבל לשמונית דאסורא דעל הסנין ששחט בו הטרפה חיישינן. ג' דלז' לא יועיל דמה דע"י דוחקא וצ"ס חם קלת חלא שמנונית מן הסנין ונבלע צבצר. ד' דמוחר לשחיט צב כשרה אף שסנין בלע דם דאנב דטרידי סמנים לפלוט דם לא בלעי דם. ה' חולין קי"א. ו' דומי' דשחט צב טרפה, צאקראי אמרינן הסנין לא בלע לא שמנונית ולא דם כיון דקשה, חבל ששחט כרצב אמרינן הסנין בולע דם ושמנונית כיון דצ"ס קלת חם, ואם שחט צב כיון שצ"ס רך וקלת חם אמרינן דבולע, וכן אם חתך צב רותח. וסרה צב חמיתה כ"פ על הר"ח ש' הלכה צ"ס לז' גזין סנין של סיחור ולא נאסר חם שחט צב טרפה דקשה הוא וחא"כ כ' סנין ששחט בו צין ט' צין כשרה אסור לחתוך צו רותח כשמואל וסוף עזמו כ' ד' קי"א דשמואל ס"ל צ"ס רותח. ולדברינו י"ל דר"ח ס"ל כרצבו בסנין של שחיטה שבלע חדיר דם צ"ס כריתח אף גבי סנין וכס"ג מחלק הר"ח צונן לענין נעיצה ע"ש ולא ה' צריך לחלוק זה אי כיון סנין הסנין לא בלע כלל אי שחט טרפה. ולש"ך ס"ק י"ד ס"ל לר"ח חם חתך צו רותח בדיעבד נמי צבדמה די, ומ"ס אסור לריתח היינו לכחמסא. ז' סוף ע"ז. ח' מ' צרגיל לשחוט ט' צריך נעיצה וסוף דמהני לסנין של ש' חם מדיחה לחתוך לז' כדאי' קי"א כ' חוס' שאני דם דמשרק. ט' קי"א וכ"כ חוס' דף מ' ע"ב. י' כרש"בא וכן צ"ע מחיר צטת דחק דוקא חם אין צב גומחה. יא' שבת קכ"ג סנין של שחיטה כפי' סחוס'. יב' אפי' לצורך גופו ומקומו. יג' כ' חוס' דוקא צומן שא' מהם לא נלטין דהא כ' ושימו סחלבים ע"ה. יד' חולין ל"ז. טז' לרמב"ם וס"פ די צבשפוק. מז' חולין י' פסולת פ' ספק ובלא, ואין קי"ל כר"ס בלא שבר עלמות ונמצאת פגומה דהו' ס' ובלא דהו' צבדמה צבדמה אסור, כנגדה חזקת סנין ולא דמי למקוה כח"ס חוס' ומטעם זה צביה ועוף צריך לכסות ובלא צרכה. יז' ל' ס"ג ורי"ף. יח' אע"ג דאמר עלם ודאי פוגם וטעמו שאין ספק מומ' והכא איכא עלם דקמייאת מ"מ ס"ל דסנין אתרעאי לצסוק כיון שה' צבדמה צבדמה ומקמינן

ספר האשכול, הלכות שחיטת חולין.

משום דעצם ט' ודאי פוגם, וכ"כ ר"א. . א. הא דמצריך ר' כהנא בדיקה בין כל חדא וחדא לפסול קטייתא ב', אע"ג דרחי בגמ' דלמא כר"ח ולאכשורי בתרייתא ג' דחוי בעלמא הוא, דלר"ח בתרייתא נמי כשרה דאמרינן במפרק דבתרייתא אפגם, וטעמא דתלינן לקולא כדמסיק בהמה שחוטת לפניך וסכין אתרעאי בהמה לא אתרעאי. ומהא שמעינן דלדידן נמי לית לן למיחש טפי אפי' נגע במפרקת ונאבד הסכין למפסל בתרייתא דנגיעת מפרקת לא פגמה טפי מעור ד' ויש מחמירין וחיישי כנגע במפרקת דקטייתא ומטריפין בתרייתא ה'. — ואם שחטו ואחרים רואין ש' כשרה ו' דלא בעי כונה לשחיטה דתני' ורק סכין לנועצה בכותל והלכה ושחטה כדרכה ר' נתן מכשיר וחכמים פ' וחני ר"א הלכה כר"נ ורבי דסתם מתני' נמי כר"נ ס"ל. ואע"ג דאיכא למימר דוקא בחש"ו דמכוני מיהת לחתיכת בשר אע"ג דלא מכוני לסימנים בהא ס"ל רבי דכשרה, אבל אי לא מכוון כלל לחתיכת בשר אלא לזרוק בכותל או לחתיכת עץ פסולה, אשכחן סתמא אחרינא ז' נפלה סכין ושחטה אפי' כדרכה פ' שנ' תובח ואכלת בשר ח' מה שאתה זובח אתה אוכל, ודייק רבא נפלה ושחטה, הא הפילה הוא ושחטה כשרה אע"ג דלא איכוון לשחיטה, כלומר אפי' לחתיכה בעלמא. ואי קשי' דלמא משנתנו דאכשר שחיטת חש"ו כרבנן נמי אתי', דל"פ אלא בורק סכין לנועצה דלא איכוון לחתיכת בשר או הפיל סכין דלא איכוון לחתיכה כלל, אבל חש"ו דמכוני לחתיכת בשר לרבנן נמי כשרה? לאו מלתא היא, דטעמא דר"נ דלא בעינן כלל כונה לשחיטה ולחתיכה בחולין מדגלי קרא בקדשים ט' דמתעסק פסול מושחט את בן הבקר ומלרצונם הובחחו מכלל דחולין א"צ כונה, וחכמים השיבו נהי דלא בעי כונה לזביחה לשם מצוה, לחתיכה מיהו בעינן, מכלל דמשוי שחיטת חולין לקדשים בכל מה דאפשר לבר מחדא, דע"כ יתר עליהם קדשים בדבר א', דאגלי קרא דצריך לכוון למצות זביחה, ובחולין לא, מיהו לחתיכת סימנים ודאי בעי לכוון, דמהא לא מצינו דאטעט קרא חולין, ואי הוי סברי רבנן דחולין נחית חרי דרגא, דלא צריך כונה למצוה, ואף לא לחתיכת סימנים אלא די בכונת חתוך בשר בעלמא י' מנא להו דנחית חולין חרי דרגא דלמא תלחא נמי אפי' כונת חתוך בשר ל"צ וורק סכין לנועצה נמי תכשר ואמאי פליגי אר"נ? שטע מינה דס"ל דלא ממעינין חולין מקרא דקדשים יא. . והכין הלכתא כר"נ כל שחיטה בחולין מכח אדם אע"ג דלא איכוון אפי' לחתיכה בעלמא כשרה. מיהו לכתחלה יכוון למצות שחיטה כי היכי דמצו לברוכי, וכה"ג אמרי' אף למ"ד מצות אצ"כ יב' לכתחלה ודאי בעי, והכי שדר רב שרידא ממתיבתא דהלכה כרבא מיהו מראשכתן לר' וירא יג. . ואע"ג דאיכא למימר ש' כהכשר מצוה דמי', לא שני לן, דמ"ע לשחוט, דהא טבילת נדה נמי הכשר מצוה, והרבה מכותא פסקו כר"י יד' דנפלה מן הגשר וטבלה או ירדה להקר

נחל אשכול

ומוקמינן ל' אחזקה קמייחא כל זמן שאפשר דומי' דנגע כמ"ס תוס' יו"ד ע"ב. א שאלות בסעלוחך. ב אם ימלא פנימה כראשונה נמי טרפה כר"ס. ג שחא ר"ח מודה אי לא צדק בחר קמייחא ושחט אחרות פסולות דמסתבר צעם מפרקת דקמייחא נפגם כמשמעות דברי ר"ח צדים הסוגי' ע"ס ודאי פוגם ועור ספק. ד דלר"ח נמי אין טעם ההיחר משום דע"ס מ' יותר פוגם מעור, דא"כ כל בתרייתא הו"ל למטורף דכבר נגע במפרקת דקמייחא, אלא טעמ' דבהמה לא אתרעאי וכ"כ רש"י דז"ה מכדי מחלי חלין מפרקת לא פגם טפי מעור ואפ"ה חלי לקולא וכו'. וממילא לר"ס נמי אין סברא לומר מפרקת פוגם יותר, ונ"מ סכין צדוק שנאבד לאחר ש' דקיי"ל דכשרה ולא חיישין שנפגמה צעור, ה"ה אם שחט הרבה בהמות ונאבד הסכין וראינו שנגע במפרקת דראשונה, מ"מ כולן כשרות דבין לר"ח ובין לר"ס אין סברא שמפרקת פוגם ומוקמינן סכין אחזקתו. ואין להקשות אי לר"ח עור ומפרקת שוין לעיני גניעה, מאי קאמר צדים הסוגי' ע"ס ודאי פוגם עור ספק? כ"כ מהרש"א האי תרולא ל"ק במסקנא. ולע"ד דקדאי קאי, דהא אין סמכין ע"ס להלכה בשבז ע"מאות להכשיר ואמרי' ע"ס פוגם ודאי אלא כך ל"ל דקודם דאסיק הש"ס והלכתא כר"ח בשבז ע"מאות, הוי ס"ד דר"ח אר"ה קאי דאיכו חוסר בשבז זה ע"מאות כל היום, ור"ח מכשיר כה"ג ושפיר קאמר טעמא ע"ס ודאי פוגם אם שוברין בסכין, אבל למאי דאסיק ר"ח מחיר אפי' לא שבר פריך שפיר אלא במאי אפגם דאין סברא לסחית שנפגם צמפ' ממה שנאמר נפגם צעור, ומשי אימא צמפ' נפגם אע"ג דהוי ס' שקול תלין להקל, דבהמה לא אתרעאי. . אבל אם שבר ע"מאות קיים לעד תרולא קמא ע"ס ודאי פוגם. ה' פי' אי חזין שחתך במפרקת דקמייחא ושחט אחרות ונאבד הסכין דאי לא חזין שנגע צמפ' מה"ת למיחס. ועש"ך כללי ס"ס כ"ז דמה דמטריפין אפי' קמייחא אם נמלא פנימה לאחר שחיטת אחרונה דלא הוי ס"ס ופר"ח ס"ס ק"י. מיהו אין זה ענין למ"ס צע"ה ס' מקואות צעם הר"ס לעיני ס"ס הויולא מב' גופין, ולס"ס צדס כ"ט ע"ב ודו"ק. ו' חולין י"ב ועל חש"ו קאי. ז' לא. ח' כן ברי"ק, ויסמנו וזכחת ואכלת אינו נכון דלא כ' כך. ט' י"ג, ז"א. י' אע"ג דמקרא דקדש' לא מוכח אלא שממועט חולין מדבר א', מוכות המ"ס. יא' ז"ל אלא כמדי דע"כ לריך למטעו להבדילו מן הקדש, והיינו חד דרגא דלא לריך כוונת לשם מ"ס אבל צעי כוונת לחתיכת סימנים, וא"כ ודאי מתני' דאכשר ש' חש"ו דלא מכווני לחתיכת סימנים דלא כרבנן. יב' ר"ס כ"ח. יג' דאמר לשמע' איכוון וחקק, אמרינן לכתח' לריך לכוון, ואם לא נתכוון יא' עטא"ח תקפ"ט. יד' לא, אבל רבנו פסק צמ"א 119 כרז דלא צעי כוונת דיעבד. מדברי רבנו משמע דתלי פלוגתא דרז ור"י צדס שטבלה בלא כונה בפלוגתא אי מלוא ל"כ ולא כר"ן בחולין אלא כהג"א צר"ס. וק"ק אי עטא"ח דר"י משום מל"כ אי אנסה מפרקת וטבלה למה מהני כונת מפרקת הא צמאר מלוא לריך לכוון המשמיע והשומע וכן המרשח והשומע פקחות מחקקות וטובלות אותן ואין להם כונה, לכך נ' יותר דר"י נמי ס"ל מאל"כ ושחט טבילה דילוף מקרא וכונת שנית שהמטביל הבגד לריך כוונת והכל תלוי בזכות המטביל, ואם האדם ע"מא טובל גופו הוא לריך כוונת ואם אמרי' טובלין אותו המטבילין ל"כ ודי. מיושב צדס קושי' רא"י מאי דייק הש"ס מהא דמרשח דמהני כונת מפרקת לדין מה שגאנסה וטבלה בלא כונה דמהני כונת המטביל, הס"ס ה"ט דמהני שאין להם דעה, אבל ציס לה דעת לא מהני כונת מפרקת כמ"ס תוס' לעיל י"ב צקטן וגדול ע"ג מהני דעת הגדול וכשר לכתוב גט וזכרי פסול דלדעת' דפס' עבד, גטין כ"ג? ולק"מ בגמ' אמרס חורס וכתב לה שכתוב לריך כוונת לשמה והיכא דידעינן שאין כוונת כתיבה פסול, אבל צבילה אמרס חורס וז"ה הכסן וכנסו ומיני' ילפינן וכנס שנית שהטבילה לריכה כונת המטביל והמכנס

להקר וטבלה לא עלתה לה טבילה. — השוחט בלילה א' וכן הסומא ששחט שחיטתו כשרה בדיעבד, וכשאבוקה כנגדו שוחט לבתחלה בלילה.

השוחט בשבת ובי"ה אע"ג שמתחייב בנפשו שחיטתו כשרה ב' דרש ר"ח בר רב משמי' דרב ואסורה לאכילה ביוםא בין לו ובין לאחרים ולמ"ש מותר לכ"ע, דומי' ד"הכ דל"ש בשוגג ל"ש במזיד לא יאכל ביוםא, דמתני' כר' יהוד' דאמר המבשל בשבת בשוגג יאכל בין הוא ובין אחרים למ"ש, במזיד לא יאכל הוא עולמית אבל אחרים אוכלים למ"ש ג' ומתני' בשוגג, ודקחני אע"פי שמתחייב בנפשו, פרושא אי עביד הכי במזיד, אבל במזיד ליכא לאוקמי וכר"מ דאמר המבשל בשבת בשוגג מותר אף לו לאכול ובמזיד אסור לו ואחרים יאכלו במ"ש, דהא דומי' ד"הכ תנן ובי"ה אף בשוגג אסור ליוםא, וכר"י הסנדלר לא מתוקמא דאמר בשוגג הוא לא יאכל עולמית ולאחרים מותר במ"ש ובמזיד אסור עולמית אף לאחרים ד' דהא שחיטתו כשרה תנן ל"ש לו ול"ש לאחרים. ואסיק בגמ' דר"מ לא התיר בשוגג אלא מבשל, דתחיכות ה' ראוי' לכוס ואין כאן אסור מוקצה, אבל בשוחט בשוגג כי דלית אסור שבת אכתי פש אסור מוקצה דב"הש דלא הוי דעת' לשחוט ולא הווי לאכילה לא התיר, ופריך א"כ נוקמי' מתני' כר"מ ובשוגג והוי דומי' ד"הכ דאסור לכ"ע משום מוקצה ה' ומשני דר"מ מתיר אף בשוחט אם ה' לו חולה מע"ש והי' ב"הש דעתו שישחט בשבת אם יצטרך, ופריך אי בחולה מע"ש מ"ט דר"י לאסור השחיטה ליוםא דמוקצה אין כאן ואסור שחיטה אין כאן, דאל"ד שעומד בפפ"נ? ומשני כגון שהבריא בשבת, ואין כאן אסור מוקצה, דב"הש עדיין לא הבריא והי' דעת' על הבהמה, מיהו כיון דהשתא הבריא שוחט באסור בשוגג לר"י ולר"מ מותר אף לו כיון דשוגג הוא. וקשי' לן א"כ לימא מתני' ר"מ ואסור בשוגג לכ"ע משום מוקצה כגון שלא ה' לו חולה מבקע"י? וי"ל דמתני' בכל גוגא איירי אפי' ה' לו חולה מבקע"י אסורה ליוםא כשהבריא משום אסור שבת דומי' ד"הכ דאסור ליוםא אפי' ה' לו חולה אע"ג דלא דמי ד'. . . הלכך לא מתוקמא מתני' אלא כר"י. וכ' גאונים דהכי קיי"ל כיון דכוח' סתם רבי במתני', וכללא ר"מ ור"י הלכה כר"י ז' ורב נמי דרש בפרקין כר"י, אע"ג דלחלמירי הורה כר"מ רב למעט' ח' דלית לי' כללא דר"י ור"מ ור"י הלכה כר"י, ואנן כר"י קיימינן דר"מ ור"י הלכה כר"י מ' וכ"כ ר"א משבחא וב' הלכות והגר"צ י'. ואי קשי' הא איכא נמי סתמא במס' תרומות יא' המבשל בשבת בשוגג יאכל במזיד לא יאכל מתני' לא מתפרשא בהדי' דלא כר"י יב, ובפ' שרצים יג' ר"ח בר אשי עבדא לי' דביתיה דועירי שירקא טויה יד' ולא אכל, אמרה לי' לרבך ועירי עבדית לי' ואכל ואת לא אכלת, והיא היתה שוגגת דשמעה מבעלה שמותר אפ"ה לא אכל ביוםא, ובפ' חולין טו' חרדל שלשו מע"ש אי מותר למחר לממחי ביד ובכלי דאיכא מאן דאוסר, ואמרין אמ' דאביי עבדה לי' ולא אכל, דביתיה דועירי עבדה לי' לר"ח בר אשי ולא אכל אמר' לי' לרבך עבדית ואכל, וכן רב פפי אקלע טו' . . . ולמה לא אכלו דכולן בשוגג עשו דס"ל דמותר, והווי להו למימר מכאן ואילך לא ליעבד אלמא כר"י ס"ל יז. ויש מביאין רא' מירוש' דביצה יח' של בית ר"ג שוחקין פלפלין בריחים שלהם אראב"צ פעם א' אכל אבא אצל ר"ג הביאו לפניו אניגרון ובתוכו פלפלין שחוקין משך ידו מהן, ופריך ויעשה ר"צ כשוגג אצל ר"ג ויאכל, אלא שלא להתיר מלאכה ע"י ר"ג יט, ולאו רא' אה"נ בשבת ר"מ פריך, וה"נ אשכחן בירוש' דשבת כ' רב כד הוי מורי בחברותיה אטר כר"מ, בצבורא מורי כר"י הסנדלר כא' ר"ש ב"כ אטר כר"י בר"ד

יוסי

נחל אשכול

והמכנס, ואין לך זה אלא חדושו, דבשאר דברי' מאל"כ וע' ח"ב 181. א' י"ג. ב' י"ד. ג' מוכח כן מגטין נ"ג וצ"ק ע"א. ד' דכ' כי קדם הוא לכס מחללי' מ"י כל שמחללי' מ"י קדם הוא שסור צאכילה ובהנאה מותר דכ' לכס. וצ"ק ע"א מסיק רבינא לר"י הסנדלר נמי מדרבנן לפי' ר"הספ עי' ר"אש סס וקרא קדם הוא פרושו הוא קדם ואין מעשה קודם. וח"ת ליסחק קרא מיני', מה"ת לאסור, ואי משום דהו"א השוחט בשבת כאלו לא נשחט דכל מלחא דאמר רחמנא ל"ת אי עביד לא מהני כמ"ש בשע"מ, לרוב המפ' ל"ש זה אלא בדבר שאסור בגופו, אבל מעשה שחי' דמותר אלא שהיוס גורם לאסור ל"ש כמבואר בשע"מ ר"ח (אע"פי שמתוס' תמורה ו' ד"ה והשתא וס' ד' ע"ב ד"ה ורבי יעקב ל"מ הכי) וי"ל דהו"א לאסור מל"ת כל תועבה חולין קט"ו. ה' וי"ל לאוקמי כר"י דאוסר מ' אסור צסול. ו' ל"ל דמי לגמרי ל"הכ דבשבת מותר לאכול אם ה' לו חולה מבקע"י ולא סבריא, הא מסיים אע"פי שמתחייב בנפשו וע"כ לא מיירי בחולה שלא סבריא, דלחולה זה מותר לכתחלה לשחוט וכ"כ תוס' ורשב"א. והנה תוס' הקשו למ"ד יס מוקלע לחי' שבת למה התיר ר"מ בחלה והסבריא השחא מוקלע הוא וכן קשה לר"י תיפוק לי' משום מ', וחרזו כיון שרגילות לחזור לחלו לא הוי מוקלע. ור' מוקשים למ"ס תוס' פסחים מ"י אי אמרינן הו"א בבעל כל מ' שבת הו"א ורחי לחולה שיב"ס, וחרזו כיון דזה לא שכיח לא אמרינן, וכיון דהכא מיירי ברגילות לחזור לחלו א"כ קשי' לר"י דאמר צסוג אסור אפי' במזיד הא מותר משום הו"א? ולק"מ דר"ן ריש ביצה וס' כ"א הוכיח הו"א לא פקע אלא א"דא ולאכתי אי' בי' אסור דרבנן ואסור לשחוט לחולה שהסבריא, ור"י ס"ל אפי' באסור שבת דרבנן קנסו שלא יאכל כדמוכח משבת ל"ס ואף אי' בעלמא לא קנס דרבנן מ"מ היכא דחייסין לערומי, גטין כ"ד, ומה דמסיים במתני' אע"פי שמתחייב בנפשו במזיד פרושא אם עשה כן במזיד ולא ה' לו חולה כמ"ס תוס'. ועי"ל להביא תרומא דתוס' באמת לא ס"ל הו"א כר"מ צפסחים וכמה פ' כמו בעל המאור פ' כר"מ ומשמע צסוגי' דר"פ ור"י נמי לא ס"ל הו"א ולמאן דס"ל כתרין צ' דתוס'. ז' ערויין מ"ו. ח' סס מ"ז ע"ב. ט' כ"כ ר"ן ורמב"ן. י' שבת פ"ג. יא' פ"ב. יב' דאיכא לפרש נמי צסוג יאכל למ"ס ובמזיד לא יאכל לא הו"א עולמית וכ"כ הרמב"ם צפ"מ, ומ"ס תוס' חולין ט"ז ד"ה מורי הלכה כר"מ דכן דרש רבא צפ' כירה צסוגי' בשבת ל"ס לא מוכר רבא אלא ר"ח בר אבא דרש והו"א תלמיד' דרב ועוד דהתם מיירי במזיד דרבנן ולרנב"י לאסורא קאמר אפי' לר"מ. יג' שבת ק"ט גס רמב"ן מביא רא' זו. יד' טמה שמן וביצה על הלוי כשהוא חס. טו' סס ק"מ. טז' ל"ל לזי מר שמואל ביצה י"ד חייית לי' דייסא ולא אכל דס"ל אין כיתסין במתכשת גדולה צ"ט. יז' יס לדמות דהתם לאו צסול דא' הוי אלא אסור דרבנן וקיל צעוני עולם ואחי לחוליו לכך הסמיכו אף צסוג, וכן בשבת ל"ח אפי' לר"מ מבשל בשבת צסוג יאכל דלא אחי לערומי, אבל סוכא קדרה עג"כ דלא הוי אלא דרבנן אחי לערומי צסוג נמי לא יאכל. יח' פ"ב ס"ג. יט' שלא יאמרו ע"י ר"ג הותרה מ' ציו"ט, ואי לא"ה אכל כר"מ. כ' פ"ג ס"א. כא' וצבלי

צבזורה

נחל אשכול

צָבֹרָא כְרִי'. א דמחמיר יותר מר"ו הסנדלר לדידי' צבוג מותר לאחרי' למ"ס, וסוף אוסר. ב איך אמר ר"ו צבוג יאכל. ג ע' צבלי שבת ל"ח. ד ק"ק כיון דלירוש' ר"ו נמי צבוג' כר"מ ס"ל ורצ נמי ס"ל כן למה פסקו כר"י. ומ"ס האשכול ורשב"א ור"ן שאין ראוי' מרב שהורה כר"מ דלא ס"ל כלל ר"מ ור"י הלכה כר"י, הלא ר"ו ערובין מ"ו ס"ל האי' כלל, אפ"ה פסק כר"מ, ומ"ס האשכול מחני' דחולין כר"י, לר"י בירוש' מחני' דתרומות כר"מ? וז"ל דאפשר דר"ו נמי לדינא מורי כר"מ, ואפשר צָבֹרָא מורי כר"י כמו רב. ה שוחלה צבגת. ו בילה ב'. ז ר"ס מחיר אף צבג להטות מן השמן לאחר שכבש סנד, ור"ף ס"ל צבג דאסור דחמי' בידיה וכן הנה ע'אמו שדלק אסור לטולטל כרבינא שבת קנ"ז הלכה כר"ס לבר מהני דאמרן, ומוקאס מ"ח כיס כיתד ש"מ וגרונרת וז' שהניח ע"ג ליבשן דחמינהו בידיה אף לר"ס הוקא. ח צבוג' דחולין ושבת קנ"ז ע"ז רב כר"י. ט אין לפרש דאניהו לא ס"ל דכ"כ דרב צבדי' ס"ל כר"י, אלא דס"ל כר"י. י שבת קנ"ז וידעו דרבינא הוא דאמר הלכה כר"ס מחולין ל"ג ע"ז. יא שבת מ"ס, בילה כ"ז. יב שבת קנ"ז. יג וז"ל דר"י דפליג ואמר אלה"י מע"ס אסורה אף במסוכנת, וז"ע למה? ודוחק לומר מחוס מוכן לאדם ל"ה מוכן לכלב' עתוס' חולין י"ד, לכן יותר נראה כנוסח שהביא המחבר צבילה שס במסוכנת וכ"ע, דר"י נמי ס"ל במסוכנת מע"ס מחתכין צבמה שמתה וצבריאש צ"הס ר"ס נמי אוסר למ"ד מודה ר"ס צב"ח ופלגתיהו צחולה צ"הס ר"ס מחוי לה במסוכנת ור"י צבריאש. אבל האשכול ל"פ כן. יד וכך צב"י ש"ח. טו צבוגין פריך אי איירי פלוגתא דר"מ ור"י צבוחט לחולה שכבר חלה מעי"ט וסי' דעתו אס' ינטרך לישהט א"כ מ"ט דר"י דאוסר לצריא מחוס מוקא? ומאי קושי' ר"י אוסר אף במסוכנת אף שדעתו עלה ללח"ס צס"ק הקודם אין קושי' במסוכנת מודה ר"י ופלוגתיהו צחולה צבסחמ, לר"י לא מקרי דעת' לכלבים אלא שצבריא, אבל צאדם החולה צ"הס ודאי מושב לעשות כל מה שצריך צבצת להצבריא). טז שבת קנ"ז מוכיח ס"ס דועירי ס"ל הלכה כר"ס דחקן צבמה שמתה לא יזינה ותרומה זעירי צבצמת קדשים אבל צחולין ש"ד (וכ' חוס' קיס לס"ס דאוקי מחני' צבכי מחוס דס"ל כר"ס) וקשה אף צבצמת חולין מחוקמי כר"ס, אי מודה צב"ח. יז על הרי"ף שכ' בילה כ"ז על מחני' צבמה שמתה לא יזינה. יח ואפ"ה לא יזינה כיון דאסורה צבנאה דאין פודין קדשים להאכיל לך' ואף ר"ס דס"ל פ"ג דמ' שני פודין, ציו"ט מיהו לא פרקין להכי לא חזיא. יט דצקדשים איירי מחני'. כ הקושי' מוכרת צבאיר למה צביא רי"ף צבילה צמסוכנת שרי לטולטל' צחולין כדאי' צבג' דהאי קאי לר"ס (ולמ"ד מודה ר"ס צב"ח שמתו שמוקאין) אבל לר"י דאית לי' מוקאס אפי' צמסוכנת אסור לטולטל, וכיון דר"ף ציו"ט ס"ל כר"י סוף בילה אפי' צמסוכנת אסיר? ור"ן ת' דר"י נמי מודה צמסוכנת ופלוגתיהו צחופן

הלכה כר"ש א אף ביו"ט וכל היכא דאשכחן סתמא דמשמע דלא כר"ש קא מוטיב טיני' אר"י עד דפריק דליכא סתמא דלא כר"ש ב, להכי מוקי מחני' דבהמה שמתה לכולי אנפין ג אבל לר"נ ד דס"ל ביו"ט סתם תנא כר"י וכדפסק הגר"צ שילחי שבת ליכא לאקשווי נימא מחני' דלא כר"ש, אה"נ ביו"ט סתם תנא כר"י דמוקצה אסר, מיהו מסוכנת מבע"י שר' דרעתי' עלה, דפלוגתיהו דר"י ור"ש דוקא בבריאה וכמ"ד חלוק ר"ש אף בב"ח שמתו, להכי הביא הרב בהלכותיו בהמת קדשים מסוכנת לא יזוניה, הא דחולין יזוניה כיון דמסוכנת היתה, דהכי ע"כ אוקי לה ר"נ דאמר ה ביו"ט סתם לן תנא כר"י. הדין פרושא דהאי שמעתא לרעת הרב בברור בלא קושי' ובלא ספק ו. ואיכא לעיונא במ"ש ז אר"פ הלכה גוי שהביא דורן לישראל אם יש מאותו טין במחומר אסור ולערב עד בכדי שיעשה, ואם אין במחומר בתוך התחום מותרים מחוץ לתחום אסורין והבא בשביל ישראל זה מותר לישראל אחר, ומה שאסור אף לטלטל אסור דלא חוי לאכילה מוקצה הוא עכ"ל, ולפי פסקו הכא לא ס"ל בשבת מוקצה מ' אסור שחיטה, ה"נ אם הביא הגוי ממחומר בשבת לישתרי, ומעולם לא שמענו בענין זה חלוק בין שבת ליו"ט. וחוי לן אף לר"ש דבר מן המחומר אסור בשבת ולא מוטעם מוקצה אלא אפי' נושר מעצמו בשבת אסרו חכמים מגורה שטא יעלה ויתלש כדאי' ריש ביצה ח דדבר קל הוא לחלוש ממחומר ומכ"ש גוי שהביא אם נתיר חיישינן שיאמר לו להביא דאין כאן אלא שבות, להכי אסור אף לר"ש, וה"ה לענין דברים שבאים מחוץ לתחום, חיישינן שיצוה להביאם, אבל בשוחט ומבשל ליכא למיחש שיעבר אסור סקילה בדבר הנודע. חדע דהתם אפי' במ"ש אסור בכדי שיעשה, וגבי שוחט בשבת בשוגג במ"ש מותר מיד, ולא משתמט תנא למימר עד בכדי שיעשה מ, אלמא יותר יש לחוש אם נתיר לו להנות שעה א' במ"ש וי"ט ממלאכה שעושה גוי ביום קדש, שיצוה לעשות כן, אבל במלאכה שעושה ישראל בשוגג והתירו לו למ"ש לית לן למיחש א' שרית ל' מיד, אחי למיעבד בשבת, לא נחשדו ישראל על השבתות י ויש שטפרש יא בכל דבר מחומר ר"ש מורה דהוי מוקצה כיון דלא לקטיניהו מאתטול כמאן דאקציניהו בידים כגורגרת וצמקין דמין, אבל שחיטה אין מניעתו קודם שבת מוכיח שהקצה מדעתו אלא שאין פנוי לשחיטה ואין לו סכין ושוחט. ול"נ דאנשי ירחו יב ה' פורצין פרצות בגנותיהן להאכיל נשר לעניים בשבתות ודאי דעת' עליהו מע"ש ול"ש מוקצה אלא אסרו להן משום שטא יעלה ויתלש. אבל ר"א משבחה יג כ' הא דאמר רב דימי השוחט לחולה בשבת מותר לבריא באומצא, דוקא אם ה' לו חולה מבע"י דרעתי' עלי' ובלא"ה אסור דקיי"ל הלכה כר"ש בכל השבת חוץ ממוקצה מ' אסור מדר"פ דאמר גוי שהביא דורן לישראל אם יש מאותו טין במחומר אסור אלמא דהוי מוקצה מ' אסור ולא ס"ל לחלק בין יו"ט לשבת יד כר"נ דאמר מוקצה ביו"ט אסור ובשבת מותר ופליגי נמי ר"א ורבינא מו חד אמר בכל השבת הלכה כר"ש לבר ממוקצה מ' מיאוס ומה היא נר ישן וחד אמר במוקצה מ' מאוס נמי הלכה כר"ש לבר ממוקצה מ' אסור ומה ניהו נר שהדליקו בו באותו שבת והלכתא כרבינא עכ"ל ולא ידענא מהא דרבינא מו. . והאי היותא יז לאו דחי בידים מקרי דכל זמן שצריך בשר מוכן לשחיטה. ובהלכות נמי משמע כיון דאפלגי אמוראי אי ר"ש חולק אף בב"ח שמתו שמוחין אולינן לקולא דלית בהו מוקצה לר"ש וח. מיהו בהא דמתיר ב' הלכות מוקצה ביו"ט אנו בחר הגר"צ אולינן וכו"נ דלא מצינו דפליגי עלה אמוראי בתראי בריש ביצה דלא אמרו כר"נ כקושין יט והגאון וכן בפסוקות לא פסקו כר"ש אלא בשבת.

השוחט

נחל אשכול

נאמן שכתבתי ס"ק י"ג. א שבת קנ"ז וסס מ"ז וס"ד. ב שבת קנ"ז פריך לר"י דאמר הלכה כסתם משנה ותנן אין מצקעין עלים מן הקורס ששצרה ביו"ט, ומשני ר"י הכוה ריב"י מחני' לה ופריך והתנן אין מצקעין ושחטין מהדבריות, ומשני ר"י סתם אחר אשכח דתנן מגביהין מעל השולחן עלמות ולדידי' ב"ה אמרס ומשיב סתמא. וקשה הכ עכ"פ הכוה אין מצקעין ושחטין ודאי כר"י, בסוף שבת לא רלה להפריך אבל שבת מ"ה מסיק דהני מדבריות כגורגרת ולמקוין דמי' דדמיניהו בידים ואפי' ר"ש מודה, ול"ק נמי משבת מ"ד מטלטלין נר חדש ולא יסן דהסול לאו סתמא דכסיפא אחרת ר"ש מחיר ועתוס' ריש בילה. ג אפי' למ"ד מודה ר"ש צ"ח שמתו ומוקי לה במסוכנת דלהכי שרי צצצמת חולין. ד ריש בילה. ה סס. ו ואין להקשות על רי"ף ליקי מחני' כר"י והסול צצצמת שמתה בחולין ולא במסוכנת כדעת המקסן והתנן הראשון? אהל"כ דצחר דלייתי הס"ס דוקא נמי דקחני עלי' ועל הסול וכו' משמע צצצמת דצצצמת חולין שרי', ואי לא תימא הכי מ"פ לבסוף אלל למר צר אחימר דמורה ר"ש צצ"ח וכו' הא י"ל דס"ל דמחני' אסרס נמי צצצמת חולין ולא כזעיר, אלא ודאי כדאמרן. ז רי"ף בילה כ"ד. ח ב' וכו' תוס' סס ועב"י סי"ח ומאור ורמב"ן. ט הרבה פ' ס"ל אף צצצמת וכדומה אסור לערב עד בכדי שיעשה. י גטין נ"ד אף שהסס לר"מ קאמר צצצמת יאכל בו ציוס דלא חיישינן למיז, אבל לר"י חיישינן מ"מ לענין זה להרויח שעה א' אף לר"י לא נחשדו צצצמת סקילה. יא רש"י בילה פ"ג. יב פסחים נ"ו. יג פ' שלח. יד ר"פ ציו"ט קאי. טז שבת קנ"ז. מז הר"ש ור"ף מסיימי צפולגתא דר"א ורבינא וקיי"ל כל סוכא דפליגי הלכה כמקיל כונתם אפי' צמוקס מ' מאוס נמי הלכה כר"ש וכן צמוקס מ' אסור ומה שמסיים לבר צמוקס מ' אסור ומאי ניהו נר שהדליקו בואותו שבת, דוקא קאמר צמוקס מ' אסור אסור משום דדחי' בידים כגורגרת ולמקוין, דליכא למימר דכונת הרא"ש כל מ' אסור הוי מוקס כמ"ס צפסקי הרא"ש דצצצמת פ' צצצמת בחולין דקיי"ל כר"ש דל"ל מ' צצצמת אסור וכן הרא"ף סוף שבת דאפי' נחצלה היום מותרת, אבל שהלכות צצצמת ופ' שלח מיייתי רא"י מחד שאמר צצ"ח הלכה כר"ש צר צמוקס מ' אסור ודאי רבינא אחרת משום שהול להקל וכו' דכל מ' אסור קאמר אף דלא דחי בידים וקשה מנ"ל, דלמא רבינא אחר כלידך לטון צצ"ח הלכה כר"ש לבר מ' מאוס אבל מ' אסור ליכא אסור והוי הכי ליטנא לקולא. ופסוט דאי מ' מאוס הוי מוקס מ"ס מ' אסור כמ"ס תוס' שבת מ"ז וחולין י"ד, וסכי מוכח מליטנא חד אחר צמוקס מ' מאוס נמי כר"ש, ש"מ שכל להסוף להחיר מה שאסר לל"ק, וע"כ לל"ק מ' אסור אסור וכו' ס"ס הוה מ' מאוס. ורצנו תמה דרבינא דוקא צר שהדליק דדחי בידים אבל צצצמת מ' אסור כר"ש ס"ל. יז פי' השוחט לחולה צצצמת. יח ל"מ צצ"ג ואפשר מפני צצ"ג סוף בילה גבי צצצמת אי ר"ש מתיר מדבריות או אסור כגורגרת ו' כ' צצ"ג כיון דכל אסור מוקס דרצנן עבדינן כהך ליטנא לקולא ושחטין מדבריות דקיי"ל בכל ב' ליטנא דרצנן עבדינן לקולא עכ"ל מזה יא לא לן סגס צצ"ח שמתו לקולא. יט והקוש' אי כר"נ לפלגי בתרגולת בילה ג', ומחלי קושי'

ספר האשכול, הלכות שחיטת חזקין.

ח. השוחט במגל יד א, פי' שיש לו ב' צדדים לחתוך, הא' חלקה והא' פגומה, שחיטתו כשרה ולכתחלה אסור לשחוט בו שחא יטעה וישחט בצד הפגומה, וה"נ אסור לשחוט בסכין שיש בו פגומה אע"ג ששוחט למעלה ממקום הפגום שחא יטעה ב, ומעשה בכ"י שכורכין סמרטוט על הפגימה ושוחטין בה, וכן השוחט בצור או בקנה ש' כשרה, ודקחני דיעבד דטיירי בתלוש ולבסוף חברו, אבל בצור וקנה מחובר מעיקרא אפי' דיעבד פ', דלפניו ש' בתלוש מדכ' ויקח את הטאכלת. הכל שוחטין אפי' כותי וישראל מומר כדכתיבנא למעלה. לעולם שוחטין בין ביום בין בלילה כשאבוקה כנגדו בין בראש הגג ובין בראש הספינה ומציא ג. . . ובכל שוחטין בין בצור כשהוא תלוש בין בזכות בין בקרומית של קנה שאין קטנים נבדלים ממנו, חוץ ממגל קציר שקוצרין בו התבואה ופגמיותו כולן לצד אחד נוסות, שחלל הפגמיות לצד הראש והעוקץ לצד הקתא, והשוחט במגל קציר דרך הליכה ב"ה מכשירין לטהר טירי נבלה אבל באכילה אסורה אף שבדרך הליכה אינו קורע הסימנים, חיישינן שיביא מעט ולא ירגיש וטיר קורע העוקץ בסימנים. וז' הגר"צ: ת"ר סכין שיש לו פגמיות הרבה תדון כמגירה ד', ושחטין בה אלא פגימה א' אוגרת פ', מסוכסכת כשרה, היכי דמי אוגרת וה"ד מסוכסכת? א"ר אוגרת מב' רוחות, מסוכסכת מרוח א'. אמר רבא ג' מדות בסכין אוגרת לא ישחט, ואם שחט פ', מסוכסכת לא ישחט, ואם שחט שחיטתו כ' ה', עולה ויורד מותר לשחוט בו לכתחלה, ומסוכסכת דאמר רבא שחיטתו כ' כשהולך ולא הביא, אבל אם הולך והביא שחיטתו פ' עכ"ל ובגמ': מסוכסכת דמרוח א' כשרה, ומ"ש אוגרת דמב' רוחות פסולה, דמורשא קמא מחליש, פי' קורע העור, ומורשא בתרא בוע פ' קורע סימנים, מרוח א' נמי, חורפא דסכינא מחליש מורשא בוע? דקאים ארישא דסכינא, הפגימה בראש הסכין, וכשהתחיל לשחוט, התחיל מראש הסכין ולא הי' יכולת בפגימה לקרוע הסימן דכמעט שפגעה בעור כבר עברה הפגימה, אבל אי הפגימה באמצע הסכין, חלק התחתון של סכין פגע בעור, ואח"כ הפגימה פוגעת בסימן. ופרקי' סוף סוף כי אולא מחליש, וכי אתא בוע, פי' אם הביא את"כ פוגעת בסימן, ומשני כשהולך ולא הביא. אלמא חרתי בעינן שהפגימה בראש הסכין והולך ולא הביא, ולא מהני מה שהיא מסוכסכת, שהעוקץ מצד א' כלפי הקתא דאמרין גם בירידת העוקץ פוגם. וקשי' לן למה לא כ' הרב שצריך שתהא הפגימה בראש הסכין? וחוי לן מדאסיק בגמ' לתרוצי הא דרבא הא דאמר מסוכסכת כ' כשהולך ולא הביא ולא קאמר ודקיימא ארישא דסכינא, מהא משמע ל' בההיא דקאמר לעיל כגון שהולך ולא הביא לתרוצי הא דר"א, נאיד מתרוצא קמא דקאי ארישא דסכינא דא"נ אפי' באמצע א"א שיקרע הסימנים כשלא הביא כיון שהעוקץ לצד הקתא, ובפרקא קמייתא מרוח א' נמי חורפא מחליש מורשא בוע אכתי פ"ד דמולך ומביא ובהבאה ודאי מורשא בוע כיון שהעוקץ לצד הקתא. ואי קשי' אי הכא למה תני' ושחטין בה אלא פגימה א' מסוכסכת כ' והיינו כשלא הביא, ושחים תדון כמגירה שחים נמי לא פגמי כשהולך ולא הביא, ואף אי נימא לאו דוקא כמגירה שתהא נבלה אלא מדרבנן פסולה דחיישינן שיביא קצת כדאמרי ב"ה במגל קציר בדרך הליכה מסוכסכת א' נמי איכא למיחש? ואפשר בפגמיות מסוכסכות הרבה איכא למגור מפי שמא יביא, דאי נמי מביא פורחא פוגע בסימן וקורע, אבל מסוכסכת א' כשהולך ושוחט ומביא, עד שבא מקום הפגימה בסימן כבר נשחט רובו אבל כשיש מסוכסכת יותר מא' לא פלוג רבנן דהוי כמגל קציר. ואי קשי' בחדא נמי אי קיימא אסוף הסכין לצד הקתא טיר נוגע בהבאה בעוקץ, לא חיישינן להכי שישחט לכתחלה בסכין שיש לו בסופו מסוכסכת א', כיון שאסרו רבנן לכתחלה ובקל יוכל לתקן כשפגימה סמוך לקתא ע"י שמינח סמרטוט על מקום הפגימה ואינו מעכב בזה השחיטה כיון שהוא סמוך לקתא, ועוד במסוכסכת א' ל"ח שישחט לכתחלה, בקל יוכל להעביר פגימה א' באבן משחות, אבל הרבה איכא מרחת ועוד שהן דומין למגל קציר ובכלי כזה אף שאין פוגם דרך הלכה ודאי בדין גורו אף בדיעבד שאם אין בביתו אלא מגל קציר ויודע שבדיעבד ש' כשרה, ישחט בו לכתחלה, וכשטביא אפי' מעט פוגם, דמגל קציר הוא כלי הצריך מאד למלאכתו ומשום שחיטתו לפרקים לא ישנה תוארה בהשחיה. וכיון שמה"ט שפיר גורו על מגל קציר שיש בו הרבה מסוכסכת, גורו נמי על סכין שיש לו יותר מא' מסוכסכת דדושה למגל קציר, אבל אחת אין דושה ו. ואפשר שהרב פי' דקאי ארישא דסכינא, לא שעומדת הפגימה בראש הסכין, אלא נוטה לראש הסכין שהחלל לצד הראש והעוקץ לצד הקתא, ופרקי' בהבאה פוגם, ומשני שלא הביא. ותפס הרב לשון קצרה ופי' מסוכסכת מרוח א' ואם הביא לבד כשר, ממילא נשמע שעוקץ הפגימה לצד הקתא. מיהו איכא מרבוחא דאמרי ד מסוכסכת פוגמת אף בהליכתה אע"ג שאינה מעכבת ואוגרת הסימן, מ"מ הסימן יורד על העוקץ ונפגם קצת בירידתו, ולא שרי בדיעבד אפי' מסוכסכת א' אלא כשעומדת בראש הסכין כמש

ומולך

נחל אשכול

לא פרשו שאר אמוראי כר"ג, אבל א"ה כז' הלכות ציו"ט נמי פסקין כר"ס, עדיפי הול"ל כגסו כר"ג לא אמרי דל"ל מוקסא ציו"ט ולא צעו לאוקי צ"ה שלא כהלכה דקשי' הלכתא הלכתא וכו"מ צפר"ס סי' תל"ה. אבל מהרש"א סוף צילה הקשה מאי פריך מרבי דס"ל חין שוחטין מדבריות משום מוקסא, ואמר נמי חין מוקסא לר"ס חלל צברוגרות, דלמא בשבת חמר? ותרץ להק' אמוראי דלא מפלגי בין שבת ליו"ט פריך, ולרבנו דס"ל דלא פלגי לענין זה הק"ל? וז' כיון דשחל ר"ס צר רבי מרבי פלגי תמרס לר"ס מהו היינו לאכול מהם ציו"ט כפרס"י והוא הסיב חין מוקסא קסדר המקשן ציו"ט נמי חין מוקסא לרבי, והסתלק שמיני לדבריו דר"ס קאמר ולי' לא ס"ל פרושו דציו"ט ס"ל לרבי כר"י. ודע שיש צענין זה ערצוב רבנו כ' שבעל הלכות מתיר מוקסא אף ציו"ט וכך צ"פ וכן בה"ג שצידיו ובפסקי הר"אש ובטור תל"ס כ' שה"ג ס"ל כר"ף וכבר העיר ע"י בעל ש' שלו', וז' שכותב הר"אש לפסוקות כח"ס רבנו. א מולין ט"ו עד י"ח. ב וכ"כ רש"י. ג ל"ל: יד חין לספינה דלא חיישינן שיאמרו לשר של ים שוחט חלל שלא לטוף הספינה, ולא לסדי' לתוך הים דזה אסור שלא יאמרו לשר של ים שוחט, מולין מ"א וי"ג, חלל הדם שותת ויורד לדופני הספינה ומשם לים, או שוחט ע"ג כלים, לתוך הכלי לא, שלא יאמרו לקבל דם לע"י, אבל צראם הגג מותר בכלים שהכל יודעים שלא רצה לטוף גגו. ד אף אם כל הפגמיות לר"א, שכל העוקשים של פגמיות שחזר השני הותלקו במשחות, והפגמיות הנשחרות עוקשם לר"א סקתא ואם הולך ולא הביא חינו קורע כלל לדעת ר"ף כדלקמן, מ"מ פסול דחיישינן חמא יציא כח"ס במגל קציר. ה היינו בחדא, דמסוכסכת הרבה נדון כמגירה. ו צהכי מיושב מ"ס ר"ן ומהרש"א וער"ן ש"י כל שיש פ' הרבה חיישינן יותר שיביא. ז רש"י וסייעתי

ומוליך ולא מביא, דכה"ג מחליל במסוכסכת השחיטה וכל מקום שפוגע בה פוגם העור וכשמגיע בסימן כבר עברה הפגימה, ולא גורנין שטא יביא לפסול בדיעבד, שאף אם יביא אינו פוגע ראש הסכין בסימן אלא בסוף השחיטה וכבר נשחט כולו או לפחות רובו או לא יגיע כלל בהבאה עד סוף הסכין א' אבל פגימה מסוכסכת בשאר מקומות בסכין אפי' בהולכה פוסלת מדינא דחורפא דסכיןא שלמעלה מפגימה מחליש ומורשא בוע אפי' בירידת הסימן עליו. והא דלא פסלו ב"ה מגל קציר אלא לאכילה ולא לעשותו נבלה אע"ג דכולו מסוכסכת, ה"ט דפגימות מגל קציר אין מסוכסכת ממש, דאין עוקצין יוצאין אלא הם כפופים כעגול ואינם אוגרים בהלכה. וראוי לחוש לדבריו, וסכיןא חריפא טובא דרמי' לסאסאה, פי' לראש השבולת שאינו חלק אבל אין בו פגימה, שוחטין בו לכתחלה. ויש מי שאומר . . . כברייתא דפוסלת . . . ולא מפליג בין אחת לשנים ב' ולא מחוורין דבריו. — במערבא בדקי לסכין בשמשא, בנהרדעא בדקי לה במיא, ר"ש בדק בלישניה, ראב"י בדק בשערא, בסורא אמרו בשרא אכלה בשרא בדק לה, פי' כיון שסכין חוץ בשר הסימנים יבדקו בבשר האצבע. אר"פ צריכה בדיקה אבישרא ואטופרא ואחלת רוחא, פי' בבשר האצבע ג' ובצפורן ועל ג' רוחות הסכין, ור"א משבתא ד' גרס אחרי גיסני, והיינו הך דבדיקה על חודה של סכין פשיטא. אר"ל ג' פגימות הן פגימת עצם בפסח ה' פגימת אוון בבכור, פגימת מום בקדשים ו' ור' חסדא א' אף פגימת הסכין, ואידך בחולין לא קטיירי, וכולן פגימתן כדי פגימת המזבח, וכמה פגימת המזבח כדי שתחגור בו צפורן. ר"א משבתא וב' הלכות והגר"צ לא הביאו הא דר"ל ורב חסדא, אפשר דס"ל דהנך אמוראי דטרחי למכדק בשמשא ובשרא ומיא ובלישנא ושערא ור"פ דאמר צריכה בדיקה אבישרא וטופרא מטרפי פגימה כ"ש אפי' פחות מחגירת צפורן. ואי קש"י מאי פריך ואידך ז', י"ל כיון דר"ל לא אמר אלא ג' פגימות הן ולא מפרש שעורן הו"ל למיחשב נמי סכין, ואי נמי ר"ל גופא מפרש כדי חגירת צפורן, מ"מ הו"ל ד' וחד אפי' בכ"ש ח.

השוחט במוכני ט' פי' גלגל שקבע בו סכין שמוליך עמו והבהמה שוכבת תחתיו בענין שנשחטה כשחגגלגל הסכין עליו כשרה כשארם מגלגלו, דאי מתגלגל מעצמו או ע"י בהמה או ע"י מים שלא . . . י פסולה כדלעיל יא. השוחט במחורב לקרקע שחיטתו כשרה בדיעבד והוא שיהא תלוש ולבסוף חברו דלא פסול אלא לכתחלה להכי נעץ סכין בכותל ושחט ש' כשרה, אבל אם הי' צור יוצא מכותל או קנה עומד מאליו ושחט בו ש' פסולה דוה מחובר מעיקרא כרמוקי בגמ' בכותל טערה יב ולמדנו מקרא כמ"ש למעלה יב ואמרינן דיקא נמי דקחני דומי' דקנה עומד מאליו, אבל תלוש ולבסוף חברו אע"ג דקמבטל לי' ומניחו לעולם בחבורו אם שחט בו ש' כשרה בדיעבד, אע"ג דרבא מספקא לי' הא פשט לי' מבריייתא צור יוצא מכותל או קנה

עולה

נחל אשכול

וסימתי'. א כ"פ מהרש"א. ב אמלחם החרבה: הטור הביא ב' העטור אפי' מסוכסכות הרבה כשרה וחמסו עליו. ואני תמה שלא הרגישו שגם הרמז"ס לא הזכיר דין מסוכסכות הרבה פי', גם לא הביא דין המסנה השוחט צמגל קציר שאסור באכילה. ודאי צמגל קציר אין קושי' לב"ה דקוסטא אסרו אף בדיעבד כמ"ס רבנו כיון שהיה כלי השכית צביתו של אדם ולא ישנה חוארו בהסחה, מייסין שישחט לכתחלה, אבל בסכין ודאי יחקן דרכו, והבריייתא ש' שלא מיירי אלא מסוכסכת א' יישבו האחרונים, אף על הרמז"ס קשה? ואפשר שדקדק ברבא דאמר ג' מדות בסכין וכו' מסוכסכת לא ישחט ואם שחט כשר למח לא חלק בין אחת לשנים כבריייתא דשחט אפי' לא הביא פסול, ועוד דרמי' רבא דאדברא ולא מסיי כאן צא' כאן בשחט וגם לא מסיי דקיימא ארישא דסכיןא? אולי ידע ש"ס מר' רבא סחם מסוכסכת כשרה ולא מפליג, אמלח אפי' הרבה כשרות צמגל וכו"ס הרמז"ס שהפגימה שאינה נרגשת צמגל אין לפסול כשהולך ולא הביא, ואולי ממחני' דייק רבא שאין הלכה כבריייתא דלא מחסירה אלא א', דהא מגל קציר צ"ס מחסירין, אף דר"י קאמר לאכילה אסורה, רבא דייק מדלא קאמרי מטהרין ש"ס לאכילה נמי כדדייק צנז', ומינה מוכח דאפי' מסוכסכות הרבה כשהולך ולא הביא כשר בדיעבד, לכך סחם הרמז"ס ולא הביא אלא רבא ג' מדות ומסוכסכת כשרה כשהולך ולא הביא וממילא ידענו אפי' הרבה וכדעת צמל העטור. מינה צפ"מ לרמז"ס צמחני' השוחט צמגל קציר דרך הליכה מפרש כר"י דלאכילה אסורה ואין מזה סחירה למ"ס כידוע. ואולי זה מ"ס רבנו דיש מי שאומר שאין הלכה כבריייתא דפוסלת צמחי מסוכסכות. ג שמעתי משוחט מופלג בתורה שקבל פי' צצשרא הוא נמי בצפורן אבל צד פנימי צמקוס סמוך כצפורן לבשר, וצטופרא הוא צד חוץ של צפורן. ד אחרי מות. ה אמלחוג"ל כי לי שיש לתמוה על הרמז"ס שלא הביא פגימת עלם צפסח שחמור צה לפורן. וישבתי ע"כ ירוש' פסחים פ"ז ה"א ועד כמה ישבור ר' יוסי ור' זעירא משום ר' יוחנן עד כדי שחטא היד מחגרת פי' אם תעבור היד על העלם מתעכבת לעבור מפני הסבר, ואח"כ מביא שאמורא אחר אמר משמיו דר"י שחמור צו לפורן ואמרינן סחם מ"ד שחטא היד מחגרת חגירת לפורן לאו מיד, ויחיד ורבים קיי"ל כרבים, א"כ אינו חייב עד שהסבר מעכב היד מלעבור וזה פשיטא דהוי סבר, ואף דצבלי ר"ל אמר לפורן, הלכה כר"י. ו' וכו' מוס' ורש"י תני חריוויה דיש מוס בקדשים שפסול למצח ומ"מ אין צבור נשחט עליו במדינה, צבורות מ"א, ואי תני דהוי מוס אפי' צבור הו"א חגירת ל' הוי מוס בכל איברי הזכרים ולא ידעין דהוי מוס אם נפגם שפת בית הרהם צבחת שלמים וח', שם ל"ט. ז למה לא מנה ר"ל פגימת סכין כר"מ, לימא משום דלא דמי להנך ג' שפגימתן צמחית ל' ובסכין פחות מזה. ח כ"כ רשב"א. טו"ז כ' הרמז"ס לא הביא בסכין חגירת ל' דלא פסק כר"מ אלא כאמוראי דלעיל לכך כ' אפי' חלס קטן מאד ש' פסולה. ולי חיומה דצפ"א מצית בהמירה כ' כל אבן שפגמה כדי שחמור צו לפורן כסכין של שחיטה הרי זה פסול לכנס ולמוצח עכ"ל ולדבריהם בסכין ש"ס אין השעור צדק. גם אין לומר מ"ס צה"ל שחיטה חלס קטן צוחר הוא מל חמורא ומ"מ פרושו כצ"י אפי' פחות מחגירת ל', אלא"כ שהרי מסיים אפי' חלס קטן ש' פסולה, וצפ"ג דשחיטה כ' כ"מ שכ' צה"ל שחיטה פסולה הרי זו נבלה ודאית וליקא עליו משום איובל ל'. לכן נ"ל דגם לרמז"ס שעור הפגימה כדי שחמור צה לפורן, והחוש מעיד שאפי' חלס קטן מאד חוגר צו לפורן מעט. ט ט"ז. י נכח אדם שאלו רלו המים מכה ראשון של אדם כגון שהעביר הדף שמעכב המים לבוא על גלגל ולגלגלו וצאו המים ות"מ נשחטה הו"ל כח ראשון דאדם וכשר. יא 4, 12. יב מוקק בקרקע וסכותל עומד מאליו. יג דף 16 מק' ויקח את המלכלת לשחוט. —

ספר האשכול, הלכות שחיטת חולין.

עולה מאלי דוקא בכוחל מערה פסולה וקאמר דיקא נמי ומסיק ש"מ, כלומר דוקא צור מכוחל מערה אבל צור מכוחל בנין
אע"ג דמבטל ל' ש' כשרה, ואע"ג דקאמר בחר הכי ת"ש מרישא ומציעתא דברייתא ומדחי לה, למיטרא מהא ליכא למשמע,
אבל דיוקא דסיפא קאי ומתני' נמי דייקא הכי השוחט במגל יד בצור ובקנה ש' כשרה, והאי צור דמכשיר ל' בדיעבד טוקי סחמא
דחלטורא בתלוש ולבסוף חברו אע"ג דצור מבטל ל' וע"כ טוקי מתני' בהכי מהני ברייתא דמיתא, ואיכא למיטר רבא דאבעי
ל' ולא פשט טחני', לא ידע מהני ברייתא וטוקי מתני' במחובר מעיקרא וכו"ה א. ואי קשי' למה תני בברייתא במחובר לק'
ש' כשרה והיינו תלוש ול"ה וסמך ל' נעץ סכין בכוחל דמשמע כעין סכין דלא מבטל, לאשמעינן מלחא דמבטל? אי תני הכי
הו"א סכין דלא מבטל ל' לא דמי כלל למחובר ולכתחלה נמי שרי קמ"ל. — אמר מר נעץ סכין בכוחל ושחט בה ש' כשרה,
א"ש ל"ש אלא כשצואר בהמה למטה אבל סכין למטה וצואר בהמה למעלה חיישין לדרסה, ופריך מברייתא דקתני בכל שוחטין
בין בתלוש בין במחובר בין שסכין למטה וצואר ב' למעלה בין שסכין למעלה וצואר ב' למטה ובהא לא מצינו דאפילו ב' . . ?
א"ר זביר לצדדין קתני צואר בהמה למעלה בתלוש, צואר בהמה למטה במחובר כלומר אי צואר בהמה למטה אף אי שחט
במחובר ג' לית לן למיחש לדרסה, ר"פ אמר בעופא דקליל אם שחט עוף במחובר אפי' צואר למעלה ליכא למיחש לדרסה דקל
הוא, ובהמה דנקט בברייתא ל"ד. ב' הלכות לא הביא הא דר' זביר, דליכא נ"מ להלכה דלא אמר מידי מה דלא משמע
משמאל דבצואר למעלה חיישין לדרסה במחובר הלכך אפי' תלוש ולב"ה דכשר בדיעבד דוקא כשצואר ב' למטה, ולא ידענא
למה הביאו הגר"צ. וחיו לן לאורוי דכתלוש אפי' צואר ב' למעלה שרי לכתחלה דברייתא לכתחלה קתני ד, אבל ב' הלכות
אייתי ברייתא אחרתא דמשמע מינה דיעבד ולא לכתחלה, והכי נמי פרושא דרב זביר ה. — השוחט מן הצדדים ש' כשרה ו
דיעבד קתני דלכתחלה ישחט באמצע הצואר אפי' במחור סומנים לא ישחט לכתח' מן הצדדים שטא לא יחזיר וישחט תחלה
במפרקת. תני רמי ב"י אין עקור סומנים בעוף אמר רבינא ל"א אלא במליקה, דשאר ה' שחיטה נמי לא פסלי דקוצץ ויורד מן
מפרקת עד שמגיע לסומנים וחולד ודורס, אבל בשחיטה יש עקר ס' בעוף, וב' הגר"צ קיי"ל כרבינא וכסחם מתני' מלק בסכין
טטטא ב' אבית הבליעה ז, ור' אשי דאמר בשמעתי אפכא מסתברא לט"ד י"ש לעוף מ"הת איכא למיטר הכי אגמרי' דאין עקור
ס' בעוף ובשאר דוכתא הלכתא כר"א לגבי רבינא ח' ליכא למשמע מיני' דאיהו ס"ל אין עקור, דלא בעי אלא לדחי הא דר'
אחא דאמר לרמי ב"י אין עקור בעוף בשחיטה משום דאין ש' לעוף מ"הת ודחי ר' אשי דאדרבה אי ס"ל יש"ל מ"הת י"ל הכי
אגמרי'

נחל אשכול

א דידע מזרייתא השוחט במחובר ר' פוסל ור"ת מכשיר וס"ל דזיעבד ומזרייתא דר"ת מכשיר לכחילה לא ידע. ב ר"ל הוי
זרייתא נ"ו ע"ז דמכשיר מחובר אפי' לכחילה כר"ה, ולרבי לא מצינו דין זה במחובר אלא בתלוש ולב"ה דכשר דזיעבד, מיוס דין
טואר בהמה למעלה וסכין מחובר (למר כדחי' ל' ולמר כ"ל) דחי' ב' חסם דריסה ל"מ פלוגתא. ג פ' תלוש ולב"ה דכשר דזיעבד
אם בהמה למטה. ד דמחמיל בכל שוחטין בין בתלוש בין במ' אע"ג דלדין במחובר לא אפשר לכחילה לעיני חסם דרסה חי
טואר למעלה ל"מ חולק מזרייתא, וכיון דזרייתא שרי לכחילה טואר למעלה בתלוש כדמוקי רב זביר אלמא דשמואל נמי ס"ל הכי
אבל משמואל למוד לא שמענו דחי' קמפסר דזיעבד דזרייתא דקתני נעץ סכין בכוחל כשרה, ואמר חי' כשצואר למטה ואכתי ח"ל
בתלוש נמי לכחילה לא יכא טואר למעלה, ומר"פ לא שמענו כלל דין בהמה בתלוש לכח', לכך הביא רי"ף דברי ר"ז. וכל זה
מוחאס למ"ש פ"ח להחיר לכת' בתלוש למעלה ולא כש"ך. ה כ' ג' ה"ג: נעץ ס' בכוחל ש' כשרה ח"ש ל"ש כשטאר
למטה אבל למעלה חיישין לדרסה, והתני' (חוספתא פ"א) שחט בין בתלוש בין במחובר בין טואר ב' למעלה בין למטה שחיטתו
כשרה, אר"פ בעופא דקליל עכ"ל לפ"י לפרושא דר"ז ללדין קתני טואר למטה כשר אף במחובר, טואר למעלה בתלוש, וקתני דזרייתא
ס' כשרה היינו דזיעבד אלמא אפי' בתלוש לכתח' טואר למעלה כש"ך וכסתא שזביא ה"ג דזרייתא ומפרס הא דקתני במחובר
כשר דזיעבד טואר למעלה כר"פ צעוף אבל צבהמה פסול, בתלוש צבהמה נמי ליכא לאכשורי חלל דזיעבד דכשרה תני' דזרייתא
ואחלוש נמי קאי ול"ה להביא ר"ז. מ"ש כ"פ אף לש"ך מותר טואר למעלה אם מוליך ומביא בסכין, נ"ג דרש"י וס"ג פסו דר"ז
מחיר סכין למטה בתלוש משום דמוליך ומביא ולש"ך לא שרי חלל דזיעבד. ו י"ט וכתס' וכו"מ מרמב"ם דליכא היתר לשחוט
לכתחלה מ"סל, והבי' כ' שאם לא החזיר אף דזיעבד פסול, ותמה מהרש"א דחי הכי מאי איכא בין מ"הל דקתני במחיר כשרה
ומן העורף פסול דמוקי ס"ס בלא אכר ס', ולב"י כס"ג מ"הל נמי פ' ? ובת"ח ח' אחת דל"ל למחי הסומט מ"סל בהחזיר
סימני' דכשר דמן העורף נמי כשר כס"ג, ולא תני לה חלל משום סיפא המולק מן ה' ה' וס"ך כ' שהוא דמק. ואני אומר
הדין עם ח"ס סכרי תני נמי השוחט מן הטואר ש' כשרה, ע"כ אחס ל"ל דנקט לה כדי לסיים המולק מותר מ' פסולה, ה"ס נמי
מס"ט קתני המולק מ"הל כשרה משום סיפא, אבל מ"מ בהחזיר ס' דוקא. ועי"ל הא דתני ש' מן העורף פסול דחיירי בלא החזיר
באחת מיותר, דמ"סל נמי פסול בלא החזיר, ולא קתני לה חלל משום סיפא המולק מ"הל כשרה, דבגמ' פליגי חי מליקה כשרה
בהחזיר ס' וקיי"ל פ', והכי תני השוחט מ"הל ש' פסולה דוחאי בלא החזיר ס' חיירי, כך המולק מ' כשרה בלא החזיר ס' (ונל
הוי מלי למיחש השוחט מן ה' ה' פ' בלא החזיר, ולא שייך למיחש עלה המולק מן ה' ה' בלא החזיר כשר, דמליקה פ' בכל
אופן מ"סל). ואי קשי' דין זה מסיפא שמענו כשר ב' פסול במ' כשר במ' פ' בשחיטה דלחזר בגמ' למעוטי מחזיר ס' חזר
עורף? במסקנא קיי"ל אין עקור ס' במליקה אבל בשחיטה וכן ברמב"ם, וזה קמ"ל בסיפא כשר במ' פסול ב', ורישא כשר
בשחיטה חיירי דסיפא נקט (דאין חלוק חי אמריין חיירי דסיפא נקט רישא או איפכא כדמוכח מרמב"ם למעוטי מן ופ"ה) ח"כ
לא שמענו שדוקא לא החזיר כשר במליקה חלל משוחט מעורף פסול דוחאי בלא החזיר, כך המולק כ' בלא החזיר. ז ובמים
ס"ח דמדייק מינה דף כ"ח י"ש לעוף מ"הת. ח מצינו שרי"ף קדושין ט' גבי סטר ארוסין ס' שלא מדעתה פ' כר"א ולא כרבינא
וכר"אש כ' בסדר ת"א מריט"ע כחוב הלכה כרבינא, אבל סר"י רג' לפסוק כרז אשי שרבינא תלמידו דבערובין ס"ג חי רבינא
לר"א חלל תלמיד חבר דמר וכו"כ כרייתא, אבל כס"ג קדושין פסק כרבינא. ומאלנו במנחות מ"ב שר"א עלמו מעיד שרבינא סה"י
מח"י

אגמרי' דל"פ עקר, אבל אי תקנתא דרבנן ודאי כל הל' שחיטה רמו אעוף. אבל לא נחית לדיוק בהא מלחא אי אמת הוא דלרמי לא פסול עקר בשחיטה, אבל רבינא קבל דלא אמר רמי ב"י אלא במליקה, אבל בש' יש עקר ככל שאר הל' שחיטה דעוף כבהמה, ולא פליג ר"א בהא, דבהכי ניתא טפי ול"צ לומר הכי אגמרי' ובהכי סלקי ברייתא ומתני' כחדא א. — אמר ועירי נשברה מפרקת ורוב בשר עמה נבלה מחיים ב' ודוקא שנשבר חוט השדרה עמה, דאי בלא חוט נמי מאי סיעתא לויעירי מהאי דמלק בסכין ג' ותו אי החוט קיים טרפה נמי לא הוי כדמשמע לישנא דאי חבר שדרה ומפרקת הוי טרפה ד' ולא מצינו טיפות בשבירת עצם לבד דחתנן באלו כשרות ה' נשברה השדרה ולא נפסק החוט שלה. אר"ו קרעו כדג מטמא באהל ומגבו ו' וכן עשהה גיסטרא נבלה, פי' חתכו ברחבו עד החלל ונ' מצד א' כשני חלקים וכן ניטל הירך וחלל שלה נבלה, פי' רבא כל שרבוצה ונראית חסרה, כלומר כשרבוצה מתכסה מקצת ירך תוך חלל הגוף והכא הכסוי חסר ד' וכן נקובת ושט ופסוקת גרגרת הוי נבלה ולא מהני להו שחיטה, מיהו תרתי לא הוי נבלה מחיים ת. — השוחט א' בעוף וב' בבהמה ט' ש' כשרה ורוב אחד כמיהו, חצי א' בעוף, וא' וחצי בבהמה ש' פסולה, רוב א' בעוף ורוב ב' בבהמה ש' כשרה. בנוסח א' דהלכות הגר"צ כ' רובו של א' כמיהו דוקא רוב הנראה לעינים י' ואם כ' הרב ליכא לפרושי דבעינן רוב גדול, דלא אחמר הך לישנא בגמ' אלא לאפוקי סמחצה ע"מ, דס"ד גבי שחיטה טע"ס כרוב, ופריך התני' חצי קנה פנים והוסיף כ"ש כשר ואס"ד טע"ס כרוב טרפה הוי? ופריך רבא לענין טרפות בעינן רוב הנראה לע', והשיב אב"י מה טרפות דבמשהו מטרפא, כלומר כמה טרפות נקובתן במשהו, והיכא דבעינן רובא כגון בגרגרת, את אמרת בעינן רוב הנראה לע', שחיטה עד דאיכא רובא לא סתכשרה, כ"ש דבעינן רוב הנראה לע', והכין מסקנא דמלחא. וכי היכא דלא ס"ד דרבא דבעינן בטרפות הגרגרת רוב גדול, אלא פרושא לאפוקי מטע"מ ואפי' כחוט השערה, ה"נ למאי דמדמי אב"י שעור שחיטה לטרפות, לש' נמי מקרי רוב כחוט השערה והכין בת"כ יא' להבדיל בין הטמא ובין הטהור אצ"ל בין פרה לחמור מפורשין הן, אלא בין נשחט רובו של קנה לנשחט חציו, וכמה בין רובו לחציו כחוט השערה, ותני' יב כיצד מולקין חטאת עוף חוץ ש"ט בלא רוב בשר עד שמגיע לקנה או לושט, הגיע חוץ סימן א' או רובו ובעולה שני' או רוב ב', ואח"י כראב"ש יג' ומאי שנים שדומין לשנים, דשנים כולם אסור למלוק אלא רובא דמינכר היטב, ואי בעי די ברוב מצומצם, ומדקחני כיצד מולקין משמע אפי' לכתחלה נמי די ברוב ב' מצומצם יד' והא דאמר בהעור . . טו' ראב"ש ל"ג רוב מצומצם אטו לא עבד רוב, שאני כהנים דורוים הן לא תידוק מיני' בחולין גורנין, מה"ת למיחש בחולין, דכל הני דגורנין החם דלמא לא עבד רוב, טעמא משום דחיים, ובשחיטת עוף קרשים נמי איכא למיחש דלא ישחט רוב דירא שמא ישחט כולם דאסור לראב"ש דכשהוא מזה צריך הראש לאחור עדיין בגוף טו' להכי פריך ליגור ומשני כ' וריוין, אבל בחולין לא איכפת לי' כמה שחט ואזל ולא שייך לסגור, דאלת"ה ליפוך לרבנן נמי היכא שרו רוב בחולין ליגור דלמא לא אחי למיעבד רוב כדאמר' בסלית יז. — ודחנן רוב א' בעוף ל"ש קנה ל"ש ושט יח, ורובו של א' כמיהו כ' הר"צ דוקא בדיעבד, דלכתחלה בעי למשחט כולי סימנין, מדקאמר כולי סימנין בעי למימר אף בעוף צריך לשחוט לכתח' ב' סימנים כולם יט, דאי די בסימן א' כולו בעוף לכתח', לא הול"ל אלא צריך לשחוט הסימן כולו, וידעינן ממילא בבהמה שנים כולם, דמתני' היא א' וחצי בבהמה פסול, ומעט' דבגמ' אי' השוחט א' בעוף ב' בבהמה כשרה ופריך לכתחלה לא עד כמה נשחט? אב"א אא' בעוף קאי דיעבד, דלכתח' צריך לשחוט ב' ואב"א ארובו של א' כמיהו קאי, דלכתח' צריך לשחוט כל הסימן. ופסק כחורויהו כיון דאפשר דלשון דיעבד אחרויהו קאי, מיהו אי אתרע מלחא דצריך ליבדק ושט כולו אחר שחיטה, דמבחוץ אין לו בדיקה, ואם ישחט הושט במקום השחיטה לא שייך בדיקה כ' מותר לשחוט הקנה לבדו כדאמר ר' יוסף בא' נשחט' לקנה והדר נהפכניה לושט ונבדקה.

ו. ר"י אומר עד שישחט את הורדין אר"ח לא אמר ר"י אלא לעוף הואיל וצולחו כולו כא', אבל בבהמה הואיל ומנתחה אבר אבר ל"צ תני' כותי' השוחט ב' חצאי סימנים בעוף פ' ואצ"ל בבהמה, ר"א בעוף עד שישחט את הושט ושני ורדין כב. אר"ו ורדין לר"י מנקבן אפי' בקוץ בשעת שחיטה וכשר, ט"ש בשעת שחיטה הואיל ודם הם הוא ונפיק, שלא בשעת ש' קריר ולא נפיק כג' כך הביא הגר"צ ט' דס"ל כר"י כדאי' בברכות כד' הוהו בורדין כר"י, ודחנ' בתוספתא ר"י פוסל בעוף עד שישחט הושט וב' ורדין כה

לאו

נחל אשכול

מח"י גדול כחרי מנייהו וכ"מ כתובות ע"ה, ובסדר ת"ל שזידינו כ' הלכה כר"א לגבי רבינא. א' אם גס לרמי יש"ל מחלים ברייתא דרמי לברייתא דשמיטה בגרגרת ואח"כ שחט ושט פ' דק' כ"ו ולמתני' דזחיים ס"ח מלק בסכין. ב' כ' ע"כ י' מחיים כדא' רבא וכי מתה עומד ומולק. ג' דחנן מומח' ז', ולמס' מומח' נהי שנטשה טרפה במחית מפי', תהי כששחט אח"כ סימנים להוליא מדי נבלה, אלא ודאי כזעירי במחית מפי' ורוב בשר הוי נבלה מחיים, וא"ל לזעירי כוי נבלה אף אם החוט קיים ליכא סיעתא דגבי מלק בסכין מוחך שדרה ומפרקת ופרש"י זחיים ס"ה חוט ועלס, וכ"כ כ"פ. ד' דק' כ"ח שדרה הוא החוט אם מוכר חללו מפרקת. ה' ל"ה רבנו האריך בזה במ"ב 183 ופרש כל הסוגי'. וט"ס כאן דין הנבלות, י"מ לענין אר"ב דאי לא מהני לה שחיטה מותר לשחוט בנו אחריו ענ"כ כ"ז. ו' מלך ללעיו, לא מלך הכרם אף שזה נמי טרפה כדתן או שנקרע רוב המינה ובגדול טפח עדיין כחי משבו ולא מומח' אבל מלך ללעיו אין בו מיות. ז' ונראה אף כשרבוצה כל מקום מחך, בזה סרה קוש"י חוס' על רש"י כ"ז ד"ה ודילמא. ח' ל"ב. ט' כ"ז. י' כ"ט, פרש"י רוב גמור שיהא ניכר, והמחבר פרש כרסב"ל ורמב"ם. יא' שמיני. יב' כ"א. יג' גמ' מוקי כותי' והוא סבר צעולה נמי אסור למחוך כל שנים כמו צמ'. יד' אבל רש"י פי' כאן נמי לכתח' רוב הנראה לעינים, או רוב שני' רוב מומח' צדיע' ולדידי' ז"ל הא דפריך קכ"ג עולת עוף לראש"ס ליגור דלמא לא אחי למיעבד רוב (וקסוסי' דליצעי רוב גדול דלא"ל דפריך ליצעי כל ב"ס, דגו"ה הוא לא יבדיל כח"ס חיים) הכונה שאפי' צדיעבד לפסול רוב מומח'ס. טו' סס. טז' סס כ"ב. יז' סס קכ"ג טלית טמאה אפי' קרע רובה אינה טהורה גזרה שמה לא יקרע רוב דמייס. יח' כ"ה. יט' לא כד"אס. כ' שמה במקום הריעותא שחט. כא' כ"ח. כב' ג' ר"ף ויסמחו את הורדין, ונקט ושט, ה"ה קנה חלל ושט סמוך לורדין, גמ'. כג' וכ' ה"ה דמ"מ מהני אם מוחך אח"כ הורדין והנשר סביביתיהן. כד' ח'. כה' בפ"מ לרמב"ם ורדין הס

ספר האשכול, הלכות שחיטת חורין.

לאו למיטרא שהעוף פסול, אלא שאסור לצלותו כא' אא"כ מחתך אבר אבר, ואם צולחו כאחד צריך כדי נטילה סביב הורידין. ולפי שדרך העוף לצלות כא' נקט האי לישנא דצריך לכוון תמיד לשחוט ורידין א, אבל בבהמה דרך לנתחה אבר אבר אפי' לנתחלה א"צ לשחוט ורידין, מיהו אי בעי לצלות גרי כא' צריך לשחוט ורידין, אבל מנתח אבר אבר שרי בין בצלי בין בבשול בלא נקיבת ורידין. ויש מן החכמים שאמרו ב' הא דמהני בבהמה מנתח א"א, ה"ט לצלי, אבל לבשול לא סגי עד דמנקב לורידין בשעת שחיטה ובעי נחת ואעדויי מורקי דמא או לחתכינהו, ובעוף נמי חרתי בעינן לבשולי חתיכת ורידין בשעת ש' ונתוח אבר אבר. וראיתן מדאי' ג' ה' חוטין הוו ג' משום תרבא ותרי משום דמא, דידא ודלועא ד', והני חרתי ס"ל לאו דוקא אלא לרבוחא ה' ואף דסמוכין לורידין וסתם נשחטו, דאי לא, הוו לי' להזכירם, דיותר יש בהם דם משארא, וקט"ל אפ"ה צריך להסיר חוטין הסמוכין ומכ"ש שאר חוטין כשרוצה לבשל. ול"נ לן דבהדי' אר"ח לא אמר ר"י אלא בעוף וכן בתוספתא הוכיח ר"י גופא עוף, ואי איתא גם בבהמה צריך בבשול הרי מתני' סתמא אמרה עד שישחט א"הו, והו"ל לאוקמי אף בבהמה כיון שרוב בשר נאכל ע"י בשול ובעי נקיבת ורידין, אלא ודאי כיון דמנתח א"א לא בעי חתיכת ורידין בשעת שחיטה אף לבשול, כיון שחותר הראש מן הגוף יוצא הדם מהם והנשאר ע"י מליחה, וכל זה לענין ורידין, אבל חוטי דידא ודלועא ידוע לחכ"ל שאין דמן יוצא בחתך הורידין להכי פרטו חוטין הללו להסירם אף שנחתכו ורידין ומנותחת אבר אבר, ושאר חוטי דם לא מצינו ש' שצו לנתחם ודם מעט שבהם יוצא ע"י מליחה ומקצתם נגזרים דרך הורידין, וו"ל ב' הלכות צריך שיחתך הורידין כר"י דא' עד שישחט א"הו ולא שחיטה ממש אלא אפי' מנקב בקין בשעת ש', ואריב"ל לברי' הוהרו בורידין כר"י, והני מורקי דבהמה צריך למחתכינהו בהדי' סימנים כי היכי דתתמצי דמא דבהמה לאלתר ולא תחישן ולא ליבלע דם באיברים, ואע"ג דאמר ר"ח לא אמר ר"י אלא בעוף הואיל וצולחו כולו כא' אבל בבהמה לא כיון דמנתח אבר אבר בבהמה נמי, וימנין צולחו כא' עכ"ל וחומרא בעלמא קאמר כיון דבגדיים וטלאים נמלך וצולחו כא' ואי שכת לחתך ורידין אסורא קאכל ו' או אפשר דדייק בלישנא הוהרו . . . ח. — יש מחכמים ט' שאמרו אם לא חתך רק רוב סימנים צריך לחתכם בשעת ש' שדם חם ומתקלח כמו דבעי ר"י בורידין, ואם לא עשה כן אף בעוף י' צריך לחתך אבר אבר ואסור לאכול שלם וראיתם מדאי' יא' ואי אשמועינן בחולין רובו ש"א כמיהו, הו"א בחולין סגי ברובא דלאו לדם הוא צריך אבל בקדשים דלדם צריך אימא לא קט"ל, אלמא ברוב סימנים אינו יוצא כל הדם. ואין זה ראי' דלמאי דאסיק בקדשים נמי סגי ברובא ש"מ דליכא סברא שאין הדם יוצא עד דאיכא כולא, ודבר הנראה לעינים שדם הכנס ונפיק בסימנים מקלח בשפע בין שחט כולם בין שחט רובם דבית השחיטה מרוח רוח יב' והא דמסיק מצוה למרק, כלומר לא די בקדשים לנתחלה בשחיטת רוב, דמצוה לחתך כולם שיצא כל הדם לזריקה, לאו משום דבסימנים שלא נשחטו כולם נשאר הדם, אלא העקר כדי שיחתך הורידין כד' מודי רבנן לר"י בקדשים שצריך שישחט ורידין לכתח' דלדם הוא צריך ואם לא נשחטו כל הסימנים לא נחתכו כל הורידין והכין אי' פ' כ' הפסולים יג' השוחט צריך שיקבל כל דמו של פר, כיצד עושה אותו הסימנים בידו ומוציאן עם הורידין לתוך המזרק, אלמא דאחר המזרק ע"י צריך לשחוט הורידין כדי שיצא כל הדם, אבל לענין דם הנפיק בסימנים במסקנא לא פלוג בין שחט רובם או כולם. ותו דר"י דפליג בעוף ואמר עד שישחט א"הו לא פליג ארובו של א' כמיהו בעוף, ואי יציאת כל הדם בשחיטת כל סימנים תלי' כמו בורידין, הא תני' בברייתא יד' שחט שני חצאי סימנים בעוף . . . טו. — וקרא למאי אחא מו' דלא לשוי' גיסטרא. יש מן החכמים שאמרו דאזרח קרא שלא יחתך המפרקת בשעת שחיטה לשנים, ואי פסק לי' לכולא רישא פ'. ולא טחור דבתוספתא יז' ה' שוחט וחתך כל הראש בבת אחת אם נתכוון לכך ש' פסולה ואם לאו שחיטתו כ', והא דאם נתכון פ' כיון דנתכון לעשות הכל בב"א קרוב הוא שדרם, וא"א דהתורה אסרה דלאו שחיטה היא, אי לא נתכוון נמי, הלכך ודאי פרושא דקרא וזבחת דלא לשוי' גיסטרא לומר שאין צריך לחתך כל הראש לא בקדשי' ולא בחולין יח

ודי

נחל אשכול

ב' גידו הוצרך הדופקי' על ב' ידי הקנה. א' כח"ס הר"אש צל עוף נריך לשחוט ורידין אף שדעתו לחתכו אבר אבר כיון שדרך לללו כא', ולישנא דגמ' הכי משמע דקאמר אלא לעוף הואיל ונללו כא' ולא אמר לפי ש' ב' במרדכי חכמי נרנזא, ובר"אש מוכיח ר' אפרים ורז"ד. ג' ז"ג. ד' חוטין שציד ולחי וכללו הלשון. ה' וז"מ מרש"י ש' הדקיס חשיב, ולהכי לא חני מורקי לזר וכן פי' ז"ג ע"ז מורקי דבעו מחיכה ומליחה ורידין, מיהו אפשר דמיירי שלא מחתך בשעת ש' אבל חרי מומרי דחכמי נרנזא אף שחתך א"ח לבשל נריך מחתך בשעת ש' ואח"כ להוסיף או לחתך לא שחטנו, וכל ספ' ס"ל דבהמה דמנתח הראש מגוף די צוה לבשול אף שאינו נוקב ורידין בשעת ש'. אבל הס"ך סי' ס"ה דייק מר"אש שפי' כרש"י דף ז"ג ע"ז ורידין נריכין מחיכה היינו נכתמלה, אבל דיעבד כיון דמנתח א"ח יולא הדם מהן (אבל חוטי דידא ודלועא אף דיעבד אסור אס לא מוחתך ובשלם שאין נגזרים אחר הורידין כח"ס הר"ן סס וכרמ"א צסי' ס"ה). ו' אבל ע"י צסי' ס"ה סרצב חוטין דלא נזכרו בנח' כ' הרמב"ם נריך להסירם וכקיי"לן, וז"ל דגמ' פרט ידא ודלועא לרבוחא אף שסמוכין לראש והו"א כיון שחתך הראש מהני עב"י ועמ"ס רבנו בסל' נקור. ז' דם שצורידין לא נקרא דם איברי' שלא פרש שכל דם שצמוטין ככוס ככלי כח"ס טור סי' ס"ז, ועוד דם שצורידין כבר פרש שמקומות אחרי' זא' לשם ואפי' אי רק מתעורר הדם לזאת מקרי פרש כח"ס דף קי"ג צסור מפרקת וכן אס נזכר במחיצה ז"ג ע"ב. ח' הוצרכו צורידין כר"י הו"ל הוצרכו צעוף דמלמד צו נריך לפרש, או סוכרו משמרת יתרה הוא, ואי דוקא צעוף מלד הדין כן. וי"פ מיישב ג"ד דודאי לר"י צבהמה אינו יכול לללו כא' דג"ס שבו חוסר, דר"י ס"ל יצבנ"ט וחוסר אס נללו כא' אבל לדין שאינו חוסר ולר"ת אפי' שמו של גיד אינו חוסר אפשר שזולו כא'. ואשתמיט לי' שס"ג צסל' ג"ס ס"ל צבד' שמו של גיד חוסר עד ס'. ט' רבנו מחולס ורז"ד. י' פי' אף שנקב הורידין בשעת ש' כדינו צעוף. יא' כ"ט. יב' מ'. יג' זכמים כ"ה. יד' כ"ט. טו' ז"ל: פסולה ואז"ל צבהמה ר"י חומר צעוף עד שישחט הסוט ואת הורידין (ווקט וטמ' משום דסמך לורידין כדאי' בנח') ואי יציאת הדם בשחיטת כל הסימנים תלי' כמו צורידין ליצעי ר"י נמי צעוף מחיכת כל ב' סימנים ולמה די בסימון א', אלא ודאי אף צסי' ח' יולא הדם הצא דרך סימנים, ומכ"ס שדי צרוב צ"ס. טז' כ"ז. יז' רפ"ב. יח' בקדשי' כ' ושחט את צ"בב וצמולין וזבחת

ורבי בחתיכת סימנים. ותו א"א התורה אסרה לחתוך המפרקת דלא הוי' ש' תיקשי הא דא"ח א' השובר מפרקת קודם שחצא נפשה הרי זה מכביד את הבשר וגו' הבריות ומבליע דם באיברים ב' תיפוק ל' דנבלה היא מנו"ה שלא יחתך המפרקת, וליכא למימר התורה לא אסרה רק לכתחלה ובדיעבד ש"ד היכן מצינו שאסרה תורה דבר לאכול, ואמרו רבנן לכתחלה אסרה ולא בדיעבד ג' ויש מי שמפרק חתיכת מפרקת עם הסימנים בלא הפסק אסור מ"הת, אבל אם שחט הסימנים ושהה שעור שהי ואח"כ שבר המ' בחייה לא אסרה תורה דלא הוי כשחיטה חדא, ואינו אסור אלא משום מבליע דם באיברים, ואנו משיבין ע"ז כמו שהשיב הגאון ד' על המחמיר להביא רא'י. — ת"ר שחט הושט ואח"כ נשטמה גרגרת ש' כשרה, ובעוף איירי, נשטמה גרגרת ואח"כ שחט הושט ש' פסולה, אע"ג דא"צ לשחוט בעוף אלא סימן א' כך נאמרה הלכה כל א' משני סימנים יהא מוכשר לשחיטה ולסימן הנעקר לא מהני ש' ה' שחט הושט ואח"כ נמצאת גרגרת שמוטה ואינו יודע אי קודם או לא"ש נשטמה אמרו כל ס' בשחיטה פסול. א"ר ו' שמוטה ושחטה כשרה, שא"א לשמוטה שחטשה שחטה כלומר אם קודם שחיטה כבר נשטמה גרגרת לא ה' אפשר לשחטה, ר"ו אמר יביא ויקיף, אר"נ לא אמרן אלא שלא תפס בסימנים ושחט אבל אי תפסן ושחט אפשר לשמוטה שחטשה שחטה וטרפה כ"כ הגר"צ. משמע דס"ל הלכה כר"ו ור"נ כשתפס בסימנים טרפה ולא מהני בדיקה ע"י שמקיף, אבל כשלא תפס צריך בדיקה, ולא כרב שאמר א"א לשמוטה שחטשה שחטה, ונ' לדעתו שהבדיקה שיביא בהמה אחרת ושחטנה ואח"כ עוקר הסימן השחוט, אם דומין ב' התחכים שלא האדים השני יותר מן הראשון כשר, ואם השני האדים יותר מראשון ניכר שראשון נעשה אחר שנעקר הסימן וטרפה. והכין גרסינן בספרי דייקני יביא בהמה אחרת ויקיף, ואיכא דג' יביא ויקיף מ"מ פרושא כך ו' ותו אס"ר שיעשה היקף ע"י שיהתך פעם א' בסימן השמוט ואם אינו דומה לחתוך הראשון שהראשון אדמדם יותר ניכר שהראשון נעשה קודם שנשטמ, מה רא'י, הראשון ידמדם יותר אפי' נשטמ קודם שחיטה שאע"פי שנשטמ בריא היה, דנעקר הסימן לא טרפה ולא חולה מקרי למ"ש ב' הלכות ח' ותו אפי' אי טרפה הוא לאו כמחה דמי' ועדיין חיות בסימן הנשטמ בשעת ש' והדמ' הולך ושב בו, אבל אחר שמתה הבהמה אין בו חיות והסימן מת, וא"א שחתוך לאחר מיתה יהא מאדים כבשעת שחיטה מ', וה"נ כברייא נמצא בעוף שנשטמה גרגרת ואין ידוע אם קודם או לאחר שנשחט הושט פסולה ולא תני תקנתא שיעשה חתוך שני בושט, דודאי אין דומין שבחתוך ראשון הושט חי. וה"נ ליכא בדיקה בסימן עצמו שנשטמ אחר שסלק חייתו, וע"כ יביא ויקיף פי' שמביא ב' אחרת כמ"ש. וגבי נמצאה הגרגרת שמוטה וא"י אי קודם או לא"ש ליכא תקנתא שיביא עוף וישחט הושט, ואח"כ יעקר הגרגרת ויקריבהו לראשון ואם דומות השמוטות כשרה, אין זו בדיקה, דדוקא בחתוך יש הפרש בין נעשה בשעת שהי' חסימן קשה ומתוח מלמעלה ולמטה ובין לאחר שנשטמ ונעשה רך ורפוי, אבל עקירת חסימן בכח שנעשה אחר שחיטה אפשר דדמי לנעקר בחיים דגם אחר שחיטה דבק בחוץ בלתי ובבשר וכשנפרק יאדים כשעור הנשטמ בחיים. ויש מי

נחל אשכול

וזבח ומיני' יליף ערש"י. א קי"ג. ב הדם אינו יולא בשפעת וסוקל הצצר ביותר, ומטעם זה אסר לאכול באומלל שהדם נחתור ופרש מ"ל לא חל לא יולא חלל נבלע באיברי'. ג בקדשים מלינו כמה דברי' שאין מעכבי' אי לא שנה ע"ס ועחוס' זבחים ס' מ"ל. ומה תראה כי לא נכון מ"ס צוק"כ החורה אסרה לכתחלה, גם מ"ס דלא לשוי' גיטורא דמיירי בקדשים אפי' בדיעבד מעכב, מטעם דלדס הוא לריך בקדשים וע"י צבירת מ' אינו יולא בשפעת, יותר תמוה דקרא גם בחולין וזבח קמ"ל דלא לשוי' גיטורא (ולדידי' כדי שלא להצליע דם באיברים) ואט"פ מותר. גם אשתמיט ל' מ' רשצ"ל דכדי' אחר לגרסתו בחולין נמי אסרה תורה גיטורא כדי שלא להצליע דם באיברי', והק"ל אם התורה אסרה ט' כז, מי נתן רשות להחיר דיעבד ודברי טו"ז ס' כ"ד נכוני'. ד חס' ר"ה גאון הביאם האשכול ריש הל' טרפות עי"ס. ה שטח ס"ג נעקר הסימן אין טרפות חלל שאין ס' מועלת זו עחוס' ט'. ו כ"ד. ז סר"אש דל"כ מלי קאמר יביא ולא כן חוס'. ח ס"ג כתב עקור הנאמר בכל' שחיטה הוא שנעקרו הסימנים מהלחי, וכ' כ"הפ דלדעתו אין זו טרפות חלל דלא מהני שחיטה והחוס' דק מ"ד מסופקי' ק' אם מ"מ לה"ג טרפה הוי' אי אפרקי בכח כדמחלק החס' או אפשר שס"ל פי' ר"ח סימנים שדלדלו ברוזן שפדרו הסימנים זה מזה ולעג"ד נפשו הספק שכל' טרפות חייתי ס"ג: "סימנים שדלדלו ברוזן טרפה היינו דאפרוק איפרוקי מן הדדי כדא' רנא"ש חרצן הוטט וכו'" עכ"פ מ' מחוס' ורשצ"ל דק ט' ומכ"הפ דנעקרו ס' לה"ג לא מקרי טרפה והכלב והצינים מותר' והחוס' מוכיחים דינו בדק כ' דהא למ"ד י"ס לעוף מ"הת ליכא עקר ולפסק הלכה בחליקה אין עקור פוסל ואם הוא טרפה ודאי פוסל דטרפה שחלקה קי"ל דהוי נבלה וצטרפות אין חלוק בין בהמה לעוף. והמעין בה"ג יראה אחר שפי' עקר שנעקרו סימנים ולא מהני שחיטה מציא אין עקר סימנים צעוף וכל הענין כאלו מציא סיעתא שאין טרפות, שהוא פוסק כלוי טרפות דבהמה נמי צעוף, ואשתמיט מפר"ח ס' כ"ד סכ' בפסיוטות לה"ג נמי טרפה הויא. והאחרוני' הקשו איך אפשר דחלב מותר, דבדק ס"ט אמרינן חלב אכ"ה ואפ"ה שרי רחמנא כיון דאי' היתר לאסורו חלב אסור יולא ליכא היתר בשחיטה י"ל דאסור לעולם, וה"ל ל"ל היתר בשחיטה, וכ"פ כ' כיון דאין כאן טרפות י"ל דהדרא ברי', והיטב משיבו פ"מג מי יודע אי הדרא שחל לא, ואיך אמרו עקר סימנים החלב מותר. (ואין לומר דגם באסור אכז"ה הזה יש היתר לאסור אם עוף היטל צינים ואח"כ נותנו לח' עוף דיוולת וכדומה ובחליקה אינו פוסל עקור והכנים אוכלין. לא מקרי היתר לאסורא דכהנים משולחן גבוה קצו חולין ק"כ) וי"ל דהמדקדק דרשצ"ל ס"ט אכזר הוינא אין לו סימנים ויש לו חיות צפ"ט וכדקאלי צחיות הפקועה כך אם מת' הפקועה מותרת צחיות אמה והאכזר באסורו כצצר הפורס מן סחי כמ"ס הרמב"ם וכו' שחיי הפקועה האכזר לא מנמא כך לאחר מיתתו כחכמים חולין ע"כ זה שחמרו אין היתר לאסורו חלב עקור סימנים המותר ממה צחיה לוקה מחוס' אכז"ה והאכזר מנמא מחוס' אכז"ה (וג"מ שהצצר מחמו אינו טמא) ואם שחטה הוי שחיטה פסולה ונפיק מינה כל אסור אכז"ה והאכזר ממה לוקה מחוס' נבלה וספיר י"ל שלאסור חלב אכז"ה של עקירת סמנין יש תקנתא דהוא אסור נפיק מינה ובח"ח ת' דעקר סימנים ה' לו שעת הכושר קודם שנעקר וגם זה דומק. ט גם סר"אש כ"כ חלל תלה הדבר בשטח ס"ג שאינה טרפה, וספיר קשי' לרא"י אף אם היא טרפה יש בה חיות כמ"ס רבנו.

ספר האשכול, הלכות שחיטת חולין.

מי שפי' שהענין כך א דגם ר"ו סמך אכללא דרב כשלא תפס בסימנים א"א לשמוטה שתעשה שחוטת ולחוטרא אמר יביא ויקיף ב והכין הלכתא כשלא תפס בס' מהני הקפה אבל כשתפס לא מהני. וב' הלכות כ' ג אי בהדי דנקט סימניה אשתכח חד מן סימנים דעקר ולא ידע אי מקמי דאשתכח איעקר או לבתר דאשתכח, ליחוי אי תפס לסימנים ביד' ושחט, איכא למיטר מקמי הכי אשתטט וטרפה, ואי לא תפס בסימנים כשרה, דידוע אי איעקר מקמי הכי לא הוי משחית כי לא תפס ב' עכ"ל ומדלא ארכר שצריך להקיף, ש"מ דסבר רב ורב נחמן פליגי אר"ו וסברי דלא בעינן בדיקה אי לא תפס. — יש שאומר יביא בהמה א' ויקיף, לא שישחטנה ואח"כ יעקר סימן השחוט, אלא איפכא יעקר הסימן תחלה וישחטנה, ואם דומה התחוק לחתוך שעשה בבהמה הראשונה, ידע שגם בה נעקר קודם ש'. ולא מחזור כלל, נהי דאין אסור להמיתה ע"י נחירה או מכה דלא שייך צער ב"ח להמית בהמה לאיזה צורך אדם כדאי' בפרקין ד' השוחט וצריך לדם חייב לכסות כיצד עושה, כלומר להפטר פסכו אי צריך לדם ליניבא ה' או לצבוע, נותרו או עוקרו, וכך הורה רבי לר"ח צא טרוף או נחור ו' כי היכי דלא ליבעי כסוי, וה"נ טר"פ ו' כדאמר רבי עקנא להו, השיב רפב"י איכא צער ב"ח והדר אמר קטילנא להו, והשיב איכא בל תשחית, אלמא אם סמיתם אף שלא לצורך אכילה אלא לדבר א', אסורא משום צער ב"ח ליכא, ואלת"ה לא הו"ל לרבי לאהדורי קטילנא להו כיון דשמע דלעקרינהו אסור משום צער ב"ח, מיהו ברירא לן לצערה תחלה ביסורין ולהמיתה אח"כ אסורא איכא כיון שביסורין אינה ממיחה אלא מצערה וקיי"ל צער ב"ח דאו' ה' ואפי' למ"ד דרבנן, כיון שאפשר לעקר הסימן לאחר ש' ולדמי, לא שרי לעקר קודם ש' ט. — ואיכא דאמרי דאסור לעשות בהמה כשרה טרפה מהא דפ"ק דאחרים י' שורפין על המלכים מטחן וכלי חשמישן והדר הני עוקרין על המלכים ואין בו ט' דרכי האמורי ופרש ר"פ עוקרין על סוס שרכב עליו, ופרין ובהמה מהורה לא, והתני' עקר שיש בו טרפה אסור יא' ואין בו ט' מותר, אין בו ט' המנשר פרסותיה מן הארכובה ולמטה, ומדאסור לעשות טרפה ש"מ בטהורה נמי איירי ור"פ סוס אמר, ומשני בעגלה המושכת בקרון כלומר בהא דתני לעיל מאבדין כלי חשמישו לכבודו נכלל עגלה המושכת בקרון שיושב המלך, ולפי שדי לכבוד המלך אם מנשר פרסותיה מן הארכובה ולמטה לא שרי לאטרופה ע"י שטנשר למעלה מארכובה דהוי בל תשחית, וגבי טהורה מחלק ולא גבי טמאה כיון דרמי' לטרפה מעיקרא יב, ודחקו לפרש הא דאמר רבי צא טרוף או נחור משום דקבעי דמא הוי לצורך גדול וליכא ב"ח, וה"נ מיירי תוספתא יג' נותרו או עוקרו. ולא חוי לן האי פרושא אלא הא דאחמר עקור שיש בו טרפה אסור פרושא אסור באכילה כגון דנחתך מן הארכובה ולמעלה דהוי טרפה ובהנאה מותר, ושאיין בו טרפות כגון שעקרה למטה מארכובה מותר אף באכילה, וקט"ל עקר שאין בו טרפה מותר באכילה, אף שנשחטש בו המלך, לא אסרו האכילה כשאניה טרפה, ואם עשאה טרפה כשעקרה למעלה מארכובה מותרת בהנאה, ואין בזה בויון למלך שדי לכבודו בעקירת פרסותיה, והכי חני' בתוספתא יד' עוקרין ע"ה ואין משום דרכו האמורי, עקר שיש בו טרפה אסור באכילה ומותר בהנאה, עקר שאין בו טרפה מותר באכילה. וחוי לן לענ"ד מי שמקיף על דרך זה שעקר סימן מבהמה ומעוף ואח"כ שחטו מפסידה מיהו דאפי' לגוי לא מודבן, דאין עושין סחורה במידי דאכילה דאסורין. . טז כדתנן טז אין עושין סחורה לא בנבלות וטרפות, וצידי חיות עופות ודגים שנודמנו להם מיני טמאים מותר למכור, אלמא דוקא נודמנו אבל לעשות נבלה וטרפה בידים ולסחור אסור, וצריך להשליך לכלבים ולא מצינו שהתירו לכתחלה אלא בתלב דבהדי' כ' יעשה לכל מלאכה יז' הא דאי' בתוספתא השוחט וצריך לדם נותרו וכן הא דהתיר רבי לר"ח לנבל בידים, לא שרי לי' למכור הבשר לגוי יח. — אמר אביי האי מאן דשחט תרנגול יט' ליכבשינהו לכרעיה בארעא או נידלינהו דלמא

מקה

נחל אשכול

א' נ' שקשי' לי דמ"מ הו"ל צנרייתא חקנה יציא עוף אחר ויקיף ותו דמנינן צדק נ' דלא סמכין אהקפה ער"אש שמסיים כצמור. ב' חבל צנרייתא נמלחא הסגרת שמוטה ולא שחטה כלל ל"ל יציא ויקיף דחמר עקר הסמיכה דלאו שמוטה היא. ג' צה"ג שלו ולא הזכיר הקפה, אבל חז' דף חמ"כ מציא ר"ו יציא ויקיף וכ"כ פ' צסס ה"ג שמחמיר כדברי כולם. וז"ל צה"ג שלו מוצר מ' ספרים המחנגדים לפעמים זא"ז. ד' כ"ז. ה' להמית חולעת הגדל בצנדים. ו' פ"ה. ז' ו' ור"א' ז' כ' צנ"זי מ"ק י"ד פ"ג. ח' צ"מ ל"ז. ט' וכ"כ ח"ז הביאו רמ"א כ"ג אסור למרוט נולת עוף קודם ש' כשאפשר לשחוט בלי מריטה משום צנ"ח, וכ"כ מע"מ צה"ל מלך דוקא לנודך אכילה שרי, מיהו צה"הע ס"ס ה' נ' אף לנודך דבר א' מותר וכ"כ פסקי תוס' ע"ז י"א ומ' סס י"ד גבי קוטע רגלו (דדומק לומר דליירי צסס) וכן שבת נ"ט טו וזו אח' העזים מע"ג עזים חיים טו וזה ח"א בלי צנ"ח וכן צנ"ח קי"צ כלל כל סיכא דלא שייך בל ת' משום שחט לנודך דבר ל"ס נמי צנ"ח, ולא כן רמ"ע ר"ס ק"צ. י' ע"ז י"א ר"ל גס מטעם זה אסור לעקר הסיומן צח"י הצהמה. יא' פרש"י צהמה נטרפת זו אסור לעשות מע"ג שאין סופו להנות מומה דאסור לגרום לצהמה טרפות בידים, ותוס' חולקין ופרשו כדבנו. יב' קת"ל צה קושי' תוס' על רש"י סס. יג' חולין פ"ו וכן צה"ר תקנ"א מישב שיטת רש"י צטהורה אסור דב"ח כח שמשחיתה מלאכול, ול"נ כלל דמי צטהורה אסור מ' צ"ח שמשחיתה מומה שחיתה ראו', צטמאח נמי לרש"י שייך אס' משחיתה דבחולין ז' עקנא להו איכא צנ"ח פרש"י עקנא שלא יוכלו לצבוע, וצ"ח ליכא, שרשוין לדישה, וכי מטרין לכו מחו ואיכא צ"ח, ותו צע"ז י"ג גבי סוק של ע"ז צהמה תעקר פרש"י דוקא מארכובה ולמטה אבל עקר שמתרץ צו אסור לעשות צהמה בידים עכ"ל והתם אסורה צהמה לפרשו, ואינו מפסיד כלום. יד' פ"ח דשבת ופ"ח דשמחות. טו ל"ל מן התורה, דאסורים מדצריסם החירו לסחור צנן כדאי' בתוספתא פ"ז דשביעית וע"ס צר"ס, ואפי' האסורי' מ"ת אס' אין עומדים לאכילה כגון סוסים שמומדי' למלאכה מותר תוס' צ"ק פ"צ. טז שביעית פ"ז. יז' וכ"כ רמב"ם פ"ח דמא"אס, מזה דייקן מ"למ ופר"ח דס"ל לרמב"ם סחורה צדצר האסור מ"ת אסור ולא כר"ס פ"ז דשביעית. ולענ"ד אין מזה רא' אולי כונת רמב"ם למ"ס טו"ז קי"ז מה שהתירה תורה צפירות אין כח ציד חממים לאסור וכ"כ תוס' חגיגה י"ח (מיהו תוס' חולין י"ב כ' אף אי התירה חורה צצר תאוס י"ל מדרבנן אסור) וס"ד ועתשו' חו"י קמ"ז, אבל שאר דברי' לא התירה תורה צדצר' לסחור צהס, יכלו לאסור יח' וכ"כ מ"צ ופר"ח ס"י קי"ז ולא כטו"ז. יט' שבת קכ"ח, יכפל וידחק רגלי העוף לארץ שלא יכול להתחזק עליהם או יגביהם

שלא

מקנה א' לטופריה ועקר סימניו. (גליון אבל השוחט ונמצא טרפה או נבלה הוי כנודמן לו ופשיטא דמוחר למכרו לגוי דרחמנא אמר או מכור לנכרי).

יא. כ' ב' הלכות שחט סימן א' גוי וסימן א' ישראל ב' טרפה שהרי נעשה מעשה טרפה ביד גוי, והיכא דשחט ישראל פלגא ואתא גוי וגמרה לשחיטה טרפה, דהו"ל גמר ש' ביד גוי, והיכא דאתחיל גוי לחוד בשחיטה פורחא ורובא דשחיטה גמרה ישראל אסור דקיי"ל יונה לשחיטה מתחלה ועד סוף אבל מסייע ודאי אין בו ממש ג' והלכתא ד' אין לשחיטה אלא לבסוף מן מאי דאיכא בחטיד נימא קסברי אחרים אין לשחיטה אלא לבסוף וכדברה דאמר עדיין היא מחלקת והא דרבה איתא בכל הובחים וחו טעמא אחרינא מהכא רבא אמר פירכום שאמרו בסוף שחיטה עכ"ל. דבריו צ"ע, והכין בגמ': אר"ל משום לוי סבא אין לשחיטה אלא לבסוף ור"י אמר ישנה לשחיטה מתחלה וע"ס. א' רבא הכל מודים היכא דשחט סימן א' גוי וסימן א' ישראל פסול שנעשה בה מעשה טרפה ביד גוי, ועולת עוף נמי היכא דמלק סימן א' למטה מחוט הסיקרא וס"א למעלה פסול שהרי נעשה בה מ' חטאת עוף למטה, וכן שחט סימן א' בחוץ וסימן א' בפנים נמי פסול שנעשה בה מ' חטאת עוף בחוץ, לא נחלקו אלא ששחט מעוט סימנים בחוץ וגמר בפנים, למ"ד ישנה לשחיטה מחו"ס חייב ולמ"ד אינה אלא בסוף לא מחייב, אלמא למ"ד ישנה לשחיטה מחו"ס אי אתחיל גוי בשחיטה פורחא וגמר ישראל רובא פ' מ' שחיטת גוי, מיהו אפי' אם אין לשחיטה אלא לבסוף נמי פסולה אי בשחיטת פורחא נגע בושט, דבנקיבת ושט במקום שחיטה עושה מעשה טרפה ונבלה ולא ידענא למה חלי אסורא אי התחיל גוי פורחא וגמר ישראל פ' בהא דיש ש' מחו"ס, אפי' אין לש' אל"ב, וש' גוי לא מקרי ש', נקיבת הושט מיהו הויא, ואי האי פורחא דקאמר אקנה קאי, אף למ"ד יש לש' מחו"ס ליכא למפסל אי שחט גוי חצי קנה, מדי דהוי חצי קנה פגום והוסיף כ"ש כשרה, מ"ש חצי קנה פגום ע"י קוץ או מאליו או שעשה הגוי, דפסול ש' גוי וש' שנעשה מאליה מחד קרא נפקא כדתנן ה' שחיטת עז"ו וש' גוי וש' קוף פסולה שנ' חובה ואכלת לא שובח גוי ולא שובח קוף ולא שנובחה מאליה. וע"כ האי פורחא אושט קאי וזה פסול אף א"א א"ש אל"ב וכמוכח בסוגין ו'. וחזי לן בהאי סיומא ישנה לש' מחו"ס בעי למיטר כשהתחיל

גוי

נחל אשכול

שלא יכול לנעלם. א' גרסתו מנח ור"א ש' ג' מהדק ור"ף ג' כרצנו. ב' חולין כ"ט. ג' חס ישראל וגוי אומין צסכין ח' ושחטו כשר דמסייע אין צו ממש שבת ל"ג אבל לרשב"א וס"ע פסול ומדמין לדף מ"ח שנים אומיים צסכין וס' אחד לשם הרים פסול, מיהו ס"כ ח' לא דמי דהתם צפרים אמר לדבר הפסול, אבל הכא חזי חס מסייע. והעקר שתיספחא מסייע לה"ג ס"כ זה ישראל וגוי אומין צס' ושחטו כשרה. ולולי חוספתא הי' לנו לחלק, דהאי דשבת דמסייע אין ממש כיון שאינו עושה עקר הדבר, אבל הכא שיהם יכולין ועושין, ומאן יימר דהגוי נקרא מסייע דלמא הישראל, ואין זה דומה להא דשבת ל"ג קבל צימין ושחטא מסייעו עבודתו כשרה, דידענו צדור עקר כוחו צימין (וצרכוהו ל"א לעיין כוס של צרכה לא אפסטי אי מוחר לשחטא לסייע צכוס התם מוסס הדור מזה). ועוד מסייע גופא ל"ע דמכות כ' חגי' ח' המקיף וח' הגיקף לוקם (לא תקיפו ל' רבים מ' דשחט לחוין ל' יחיד כ' או לא תקיפו פי' לא תניח להקין) ופריך והא הוי לאו שצ"מ וחוקי במסייע, אבל צלא מסייע נמי אסור לאו קטציד. מענה י"ל אי לא רבי רחמנא סו"א אפי' מסייע לא לקי דמסייע אין צו ממש וכן צ"כ ק"ס (ועתים שצויות ג') אבל לפי מ"ס ריב"א מכות וסטה צילה האידך לוקם במסייע הא צצילה כ"ב מסייע אין ממש ותרנו צצילה אורחא לפתוח עינים ולסגןן אבל לסומין שערותיו לגלות סיוע גדול הוא, לפ"י קרא לא תקיפו לא צעינן אלא שחייב לאו אע"ג דלא מסייע, אבל אין לוקין צלא סיוע גדול, ומ"מ י"ל בשאר אסורי' נמי מסייע יש צו ממש אלא שאינו לוקם וכדעת טו"ו וח"ו וע' חס' אלאהוגז"ל ביד דוד שבת ל"ד. עכ"פ ראי' לחקילין מה"ג ותוספתא. ד' רצנו שקל צצברי ה"ג הראשונים' אבל צצבריו האחרונים' מן הלכתא אין לשחיטה וכו' לא פרש מחומה. ואני רואה שכלכס זו נתערבה מב' ספרים שסותרים תוך כ"ד. וי' מ"ס קיי"ל יסנה לש' מחו"ס הוא מר"ס קיירא, ומ"ס הלכתא אין לשחיטה ח"ל צ דעת ר"י גאון צעל ה' פסוקות, או איפכא. וענה אפרש דברות אחרונות הלכתא אין לשחיטה ח"ל צ יליף מן מה דאיכא צתמיד, ל"ל צתמיד נשחט פסחים ס"ג דקאמר יומא קסברי אין לשחיטה ח"ל צ וכדברא דאמר עדיין היא מחלקת, צצחים ל', דמוכח דברא ס"ל אין לשחיטה ח"ל צעחוס' חולין כ"ט ע"ב ומ"ס: וחו טעמא אחרינא מהכא רבא אמר פירכום שאמרו צסוף שחיטה, הוא חולין ל"ח, ודייק מדלא מהני לרצא פירכום צתחלת ש' כחידך אמוראי, ש"מ עקר ש' לדידי' לצסוף וסו"א דקדוק קלום. ה' חולין ל"ב חוספתא פ"א. ו' מדלא נקט הש"ס הנפקותא צין ח"א יסנה לש' מחו"ס או ח"ל צ צתחיל הגוי לשחוט מעוט סימנים וגמר ישראל, דלמ"ד ח"ל צ אלא לצסוף כשרה, ול"ל לנ"מ צקדשים, מ' ח' ח' למ"ד ח"ל צ פסול כשהתחיל הגוי לשחוט מעוט סי', דאי לא פסל מ' שחיטה, תפסל מ' נקוצת הושט, ואי לא פגע אלא במעוט הקנה ח' למ"ד י"ל מחו"ס כשר מידי דהוי ח"ק פגום. ואי תימא שאני ח"ק פגום דלא הי' עליו מעולס שס שחיטה, אבל הכא דבחד שחיטה שחט גוי וישראל אפי' על מני קנה ששחט הגוי חל עליו שס ש' ח"א י"ל מחו"ס, הק"ל למה לא אמר צגמ' ל"מ הגיל, ח"ו חס שחט הגוי מני קנה וגמרו ישראל לא מפסל דחצי קנה לאו ש' מקרי וכן צברי י"ט ע"ב נעשה כמי ששחט וכרי וגמר ישראל פרש"י הקנה דכשר דהוי כפסוקת חצי גרגרת ולא מטרפא. ודע שגס רמב"ם פ"ד כח צ כה"ג התחיל עכו"ס לשחוט מעוט סי' וגמר ישראל או התחיל ישראל וגמר עכו"ס פסול' שישנה לש' מחו"ס. ותמה לח"מ חס התחיל הגוי מעוט סי' פסול ח' למ"ד ח"ל צ דהוי נקוצת וס' וי' דס"ל אי ח"ל צ פרושו כשמחלים ישראל הקנה ח' שחט גוי חזי הוי כאלו שחט ישראל הכל וכן כששחט גוי חצי וס' וגמר ישראל הוי כאלו שחט ישראל כולי, להכי נריך הרמב"ם לומר כששחט גוי מעוט סי' וגמר ישראל פסול מעוט י"ל מחו"ס, דלמ"ד ח"ל צ חס שחט גוי מעוט סי' והשליט ישראל הוי כאלו שחט ישראל הכל וכשר וי"ע דהסברא נותנת חס אין שחיטה ח"ל צ הוי נקוצת הושט כמ"ס האשכול? וי"ל דלקמן ל"ב אצעי' לרב הונא בר נתן שהם צמעט סימנים מהו חיקו, ורמב"ם לפי' הטור והראשונים' האצעי' צמעט קמא אחר ששחט צושט, ד"ל אין פסול שהי' אלא חס שחט רוב הסימן ואח"כ שחט סי' אחר. והקסם הפרשה אי לא הוי שהי' צמעט קמא דושת דעדיין לא מקרי שחיטה, להי' נקוצת

נחל אשכול

[illegible]

ספר האשכול, הלכות שחיטת חורין.

ויש חולקי' ראין הלכה כריא' דמתיר לשחוט בב' וג' מקומות דבעינן ש' מפורעת א. ודקתני במתני' שנים אוהוין בסכין ושוהטים ש' כשרה לשון דיעבד היינו נמי דבקרשים איירי. מיהו י"ל תני כשרה אגב רישא דאיירי בקרשים ב. וסיפא בחולין ולכתח' נמי מותר בשנים. ומסתבר הכי, דאי בדיעבד קאמר ובקרשים, בהאי לישנא הול'ל: היו ב' אוהוין ושוהטים ש' כשרה דומי' דרישא השוחט ב' ראשין, ומדלא אמר הכי אלמא לכתח' קאמר, ובהא סלקא סיפא דמתני' כהלכתא דבקרשים נמי ב' שוחטין ג.

יב. אריא' ד' החליד הסכין בין סימן לסימן ופסקו פסול, תחת העור כשרה, הא דתני הכא חלדה אע"ג דלא שייך אלא במתני' לקמן ה' דתני או שהחליד הסכין דקמ"ל ט"ד ש' שאינה מפורעת פסולה דמתי' לחלדה. ופרך מקמ"ל תנינא או שהחליד חסכין תחת השני ופסקו נבלה, אי ממתני' הו"א דוקא ששחט הסימן ממטה למעלה דלא עבד דרך שחיטה, אבל עבד דרך ש' שחתך סימן התחתון כהלכתו מלמעלה למטה אלא שהחליד הסכין בין סימן ראשון לשני, ואח"כ הוציא הסכין ושחט הראשון כחוקו, אימא ש"ד קמ"ל. תחת העור כשרה, בי רב אמרי תחת העור איני יודע. אבעי' להו לבי רב תחת מטלית מהו, תחת צמר מסובך, כגון בצואר כבשים דבק לבשר, מהו, ולא אפשרא ולחומרא. מטלית דפסיל אי שחט תחתיה מהודק' ומדובק' בצואר, אבל אינה מהודק' כשרה ו. כ' ב' הלכות חלדה היכי, כגון דקשחט ועייל רישא דסכינא בין משכא דחיותא לסימנין או בין סימן לסימן, א"נ איכא מויל או עמרא עלוי אפקותא ז' ועייל סכינא מתחתיה ושחט, א"נ רוקעתא דמידבק בקירא או בקנדרוג ח' על אפקותא ועייל סכינא תחת האר רוקעתא ושחט, בכל הני הויא חלדה. וק' רא' שכל שאינו מהודק בצואר אי שחט תחתיה לא מקרי חלדה מדא' בהמקשה מ' בעי ר"ה הושיט ידו למעי בהמה ושחט בן ט' חי מהו, ע"כ ל"ק ר"מ בן פקועה טעון ש' ה"מ היכא דיצא לאויר, אבל במעי אמו לא שרי' שחיטה פי' להתירו כשנולד אח"כ, או דלמא אפי' לרבנן ד' סימנין אנשר בי' רחמנא י, ואס"ד אפי' מכסה מרופה על הצואר ושחט תחתיו מקרי חלדה, מאי קמבעי' לי' הרי הולד נתכסה מרחם אמו והוי חלדה יא. . שאני רחם אמו דהוי כביתו של וולד וכשוחט בדיר הבהמה דלא שייך חלדה, א"נ למאי דלא אפשרא הכא אם תחת מטלית ועור חלדה הויא, קמבעי' לי' את"ל משום חלדה ליכא אי הוי' ש' במעי אמו, א"נ לט"ד תחת העור כשרה קמבעי' לי' יב. בעי ר"פ החליד במעוט סימנים מהו תיקו ולחומרא. הגר"צ לא הביא אבעי', כיון שהביא לקמן בעי ר"ה בר נתן שהה במעוט סימנין מהו יג. תיקו ולחומרא, אלמא אפי' בשהי' דלא עבד מעשה לא שני לן בין מעוט סימנין לבין סימן וסימן, מכ"ש בחלדה דעבד מעשה. וחו כיון דבי רב אמרי אפי' תחת עור מקרי חלדה מספק, כ"ש תחת מעוט הסימן, ור"פ לר"י דמכשיר טבעי' לי'. ב' הלכות ב' היכא דשהה או דרס או החליד בין במעוט קמא בין במעוט בתרא אסור כיון דלא אפשרא, דס"ל אבעי' דר"פ ור"ה בר נתן במעוט בתרא קאי, ולדידי' אפי' לבי רב דאסרו ת' העור נ"מ באבעי' די"ל בתחלת ש' וכל משנן שעורה פסלה כל חלדה ושהי' אבל לאחר שחיטת רוב סימנין דאתכשרה שחיטה ואחל במעוט בתרא שחט לא פסלה שהי' וחלדה וקאי כתיקו. ואנן בענ"ד לא מצינא לסלק מדרך פסקא כמה קושי', חדא הא אמרינן לעיל יד דאפי' מאן דמחמיר ומפרש פלוגתיהו דריב"י ורבנן בשחט ב' שלישים והגרים שלישי ורבנן פסלי, והא רב ושמואל אמרי תרניהו הלכה כריב"י דליכא פסול הגרמה בחר דשחט רובא וה"ה שהי' דרסה וחלדה נמי לא פסלי, וחו דאמרינן טו' שחט חצי קנה ושהה וגמרה כשרה דאי מע"מ כרוב הא עבד רובא, ואי אינה כרוב לא עבד ולא מדי, אלמא אי שחט רובא ושהה במעוט פשיטא לגמ' דלא שייך שהיה כלל טו' והכין בתוספתא

נחל אשכול

א לעיל 10 הבאתי דעה זו וטעמם שגרסו כס"ג אמר לי' ר' זירא למתני רבנו משנתנו בסכין א' וב' בני אדם, ולא צ"ב מקומות דבעינן מפורעת, ומדפסטי לר' זירא סבא תלמיד' דרב דצ"ב מקומות אסור, ש"מ דידע דהדר צ"ב רב וכיון דשמואל ור"ל נמי ס"ל מפורעת לא משגחין צבא דריא' וכו"כ במח"א והביא ראי' מזכרות מ"צ אע"ג דרב ס"ל יין חוץ המזון פטור יין לאחר המזון פסק כר"ף כתלמיד' דרב שאמרו לסרות לא פטור לסחות, וטעמ' מסתמא ידעו חלומיו שחזר צו. וערלצ"ן מ"ז כ' ר"ה ור"ש ור"ס צן חפני פ' כשמואל ור"ל ור"א ור"י דרבו האיסורין אבל ל' דגרס כגרסתנו אר"ז למתני משנתנו צ"ב סכינים בתמיסה ומסיים אע"ג דר"ל סקל משופרי דלמא לא אכל כיון דשחט מר"ו ושחק. ב' השוחט צ' ראשים כלאחד ש' כשרה דמוקי ר"ל בקדשים דף כ"ט לחולין אפי' לכתח'. ג דף ל' אר"ו הלכה זו שאין צ' שוחטין זבח א' בקדשים דברי רבא"ש, אבל לחכמים צ' שוחטין זבח ח' לכתח' וכו"פ רמב"ם אבל לכ"ע אין א' שחט בקדשים לכתח' צ' ראשים. וער"ן פ"צ דקדושין סא דילוף שליחות מושחטו אוחו, כקע"י וכי כל ישראל שחטים, פי' מדי' תזבחהו שלא יהיו צ"ס זבח א'. וקסה לרבנן שרי (והול'ל) כפסונו דקרא מ' סכין שחטין חס א' סקפיד קרא חס כ' נמנין על פסח א' שכולם שוחטים) וי' דר"ן סבר דלית הלכתא כרבנן, דבקדש' אין שוחטין צ', מדחק הכא שני' אוהוין ככין ס' כשרה דיעבד. וע"כ בקדשים וכו"כ לח"מ וקיי"לן סתם במתני' ומחלקת צברייתא הלכה כסתם, יצמות מ"צ, אפי' אי רבים פליגי ערש"ס צ"ב ע"ט וכו"כ ר"הפ. מיהו הרמב"ם שפסק כחכמים שני' שוחטין זבח א' לסתמי' אול דס"י נמי צ"ד אי רבן פליגי צברייתא אין הלכה כסתם מ', ע"י מלאכי, או ס"ל כרבנו דלמתני' נמי שרי לכתח'. ד ל' ה' ל"ב. ו לא כרמב"ם. ו לאחר חרגום מפרקתו אפקותיה. ה חתיכת בגד דצק צטעוס או צופת על סולא. ט חולין ע"ד. י אס' אמו כשרה נכשר צ"ב אמו אס' נמלא צב, ואס' אמו טרפה וילא צן ט' מי נכשר צ"ב' ענינו, ומספקא לי' אס' שחיטתו צמעי אמו מהי סיהא כשר אס' סולידו אמו אח"כ. יא ל"ל: ולאו ראי'. יב הקושי' תמלא צל"ח ופרוקא דרבנו מקמתו בנק"ס כ"ד. וענ"ד דאבעי' קאי דמסיים רבנו לריא' ד' העור כשרה, וסרה קושי' ר"ן על ר"ף ורמב"ם שלא הביאו אבעי' צשחט צמעי אמו אי מהי, דר"ף ורמב"ם פ' תמת עור הוי ס' נבלה, וידעין דלא מהני צמעי אמו. יג ל"ב. יד י"ט. טו כ"ט. טז רש"י ל' ע"ב מפרק דשני' דחיקא סא והעקר טעם דל"ס שהי' דמע"מ איו כרוב ושחיטה קמייחא לא עבד מיד. ויש לדייק מרש"י גס הגרמה ל"ס צמעות קמא דקנה דלעיל מזה כ' דאס' שחט שלישי והגרים שלישי ושחט שלישי, וכן שחט צ"ס והגרים שלישי וכו' צכונן אזלינן נחומרא, ואלו הגרים שלישי צקנה ושחט צ"ס ל"ק, אע"ג דטרפי רבן גס צכ"ג לר"מ נעיל י"ט, אלא ודאי ס"ל כיון דסהי' ג"פ צחלי קנה הגרמה נמי לא, וי' דגס דרסה ומלדה ל"פ צמעות קנה לרש"י כש"ך אף שאפשר לחלק דלא דמי לשהי' כיון דסהי' צמעות אסחלק מעשה

ספר האשכול, הלכות שחיטת חזירין.

בהוספתא א' שחט חצי גרגרת בעוף ושהה וגמרה כשרה, שחט א' או רוב א' בעוף אע"ג ששהה וזמן מרובה וגמר ש' כשרה, ולא חזינא טעמא לומר משבשחא היא, ואי משום דלא פשט מינה ר"ה שהה במעוט סימנים הרבה מרובחא מפרשי במעוט קמא מבעי' לי'. ברם אף לפי' זו כמה פירכות, חדא דצ"ל לר"י מבעי' דלא חשיב חלדה תחת העור, דאי בעור חלדה כ"ש תחת מעוט הסימן ב' ועוד לספקא דר"ה ב"נ דלא שייך שהי' במעוט הראשון לא מצינו שהי' בעוף דגבי קנה בלא"ה ל"ש, מידי דהוי ח"ק פגום, ואי שהה ומוסיף כ"ש כשר, ואי כד שחט ושט, הא אמרת במעוט ראשון ל"ש שהי' ועד דמוסיף רובא ממילא אתכשרה ג', ובגמ' אפליגי ד' בשעור שהי' לעוף, ולא סברא מעליא למיטר שהי' בעוף מדרבנן ולא שמענו לה מן קדמאי ה' ובפ"ק משמע דשייכי ה' ה' שחיטה בעוף מדא' ו' וכן בהוספתא שחט מעוט ושט ושהה ואח"כ שחט שניהם טרפה. והפירוש הנכון אשר שמענו ד' החליד במעוט סימנים מהו ששחט רוב סימן הראשון בבהמה ואח"כ החליד הסכין תחת מעוט הנשאר ושחט השני כדרבו, מי אמרינן אף אח"ל תחת העור לא הוי חלדה דלא חשיב כבשר הסימנים, מעוט סימן חשב דשייך ב' תירח ש' וכששחט תחתיו הוי חלדה, או דלמא אף אח"ל תחת העור הוי חלדה, משום דמכסה לסכין ולא בטיל, אבל מעוט סימן שנשאר כיון שחתך רובו כחתוך לגמרי דמי דאי בעי לא שחט לי' כלל וכמאן דמגליא לסכין דמי וליכא חלדה וסלקא בתיקו, וה"נ בעי' שהה במעוט סימנים לאחר ששחט רוב הסימן שהה בהתעסקות בחתוך המעוט כדי שהי' שהי' לו סכין רעה, ואי לא חשבינן התעסקות במעוט האחרון לשחיטה, אי שחט בתר הכי השני הוי כמחתך עצים בין סימן א' לסימן ב' והוי שהי', או דלמא כיון דלכתחלה בעי למשחט כולי סימן, גם מעוטו מקום ש' הוא ובשחיטה קעסיק ולאן שהי' הוא וסלקא בתיקו. ולפרוש זה כל הני תוספתות הלכתא ניהו, דכל פסולי ה' שחיטה שייכי בושט כ"ו שלא שחט רובו, ובהא לא אבעי' כלל אי התחיל לשחוט ושט ושהה, דמט"נ פסול דאי הראשון לאו שחיטה הוי נקב הושט, ואי ש' הוי פ' משום שהי'. ולהאי פירושא חוי לן דלא קמספקא לן כלל דשייך דרסה וחלדה גם במעוט בהרא דסימן הראשון, דע"כ לא קמבעי' אלא היכא דשחט רוב סימן והחליד תחת מעוטו ולא שחטו אלא שחט תחתיו סימן שני, כיון דיל' דמעוט הנשאר כאלו אינו בתר דשחט רובו, והשתא השני לא נשחט בחלדה. אבל אי בתר ששחט רוב סימן א' כהלכה שחט מעוט הנשאר של אותו סימן בחלדה כגון מטטה למעלה הרי עשה מעשה חלדה קודם גמר שחיטה ופסול וה"ה בדרסה. ובשהי' במעוט אחרון של סימן א' שפיר קמבעי' לי' דאי כגוף הסימן דמי כל התעסקות בו לא מקרי שהי' ת, ולהכי שפיר דלא אבעי' לי' בדרסה במעוט בתרא של סימן ראשון כיון דעושה מעשה פסול בשחיטה ט. — התיו הראש בבח אחת ש' פסולה, פי' שדקר הצואר כדרך ההורגין בסיף או הנית הסכין עליו ודוחקו למטה בתוך הצואר כמו שחוטכין צנון פ', שאין זה שחיטה דבעינן הולכה והבאה דקרא אמר ושחט פי' משך י' ועקר הדבר הלמ"מ יא. ה' שוחט והתיו הראש בבת א', כלומר ששחט בהולכה אחת ועד שלא הספיק להביא כבר נשחטו סימניו או שחטן בהבאה א', אם יש בסכין כמלוא הצואר חוץ לצואר, שיש בארכה ב' צוארים כשרה, דכך שערו חכמים באורך זה לא ידרוס אפי' שוחט בהבאה או בהולכה א'. ואם נמצא שנשחט רוב סימניו קודם שהביא שעור אורך זה על הצואר כגון שהסכין חד ביותר לא איכפת לן יב, ה' שוחט והתיו ב' ראשין כאחת, אם יש בסכין מלבד אורך ב' צוארין עוד מלוא צואר א' כשר, בר"א בוטן שהוליד ולא הביא או הביא ולא הוליד, אבל הוליד והביא אפי' סכין כ"ש אפי' באומל כשר יג' ומסתבר להגר"צ דוקא עוף כשר באומל שצוארו דק אבל לא בהמה דבאומל דק אפי' מוליד ומביא א"א בלא דרסה. ושוחט ב' ראשין כא' ואין בסכין אלא כשעור ב' צוארין ושחטן בהולכה א' י"ל הפנימית כשרה שקרובה אליו וכל אורך הסכין הלך עלי' יד' וחצינית פסולה שלא הוליד עלי' אלא שעור צואר א', ורובחא אטרי אף הפנימית פסולה. נפלה סכין והגביה ושהה בהגבהה זו בין השחיטה, השחיט הסכין ועף, כלומר שיגע בהשחזה ולא ה' בו כח לגמור השחיטה ובא חכרו וגמר, אם שהה כדי שחיטה אחרת פסולה. מאי כדי שחיטה

א'

נחל אשכול

הראשון והיו כחלי קנה פגום, וכגרתה נמי כיון דלאו מקום שחיטה הוי נמי כח"ק פגום כח"ש צ"י צסס ח' אשכמית. מיהו רש"י זקף ל"ב גבי סהס במעוט סימנים כ' במעוט קמא דקנה לאו שהי', ולמה אחר עד עתה ולא כ' כן בדף ל' גבי אבעי' דחלדה במעוט קנה, מ' קלת בחלדה ודרסה פסול. א' פ"ב צבסהס נמי דין זה אם שחט לבד חצי גרגרת ליכא פסול אם סהס, ופסול מעוט קמא צבסהס משום ושט. ב' ור"ת מיסב עור שאני דל"ש לשחיטה אבל סימן דאי' צי' שחיטה ומ"מ התורה לא הקפידה אלא על רוב י"ל המעוט כחלף דליתא. ג' אבל דרסה וחלדה שייך אף בעוף אי מסיף להשלים הריז ודורס וחולד. ד' ל"ב. ה' אבל ר"ת אמרס ל' ע"ב. ו' כ' ע"ב גבי מלק צסכין מ"ב מפני שמחליד ומפני שדורס, אך מזה חזין ראי' לשהי'. וז' מדתני סס רמי חזין עקור סימנים בעוף ומוקי ר"ח כח"ד י"ס לעיף מ"הת וסכי אגמרי', וא"כ הול"ל חזין שהי' וחזין עקור לעיף, ור"א סו"מ לחזק סברתו לח"ד י"ס ע' לעיף מ"הת חזין עקור כמו שאין שהי', ומ"מ חזין זה ראי' דלמא ר"ח ורמי נמי מספקא כאלעבי' דר"ס צר נחן אי שייך בעוף, ולא אפשר להו לומר שאין שהי'. ז' צחוס' צסס סר"ר איסעי'. ל"מ סס זה לא' מצעלי חוס' ולפי זכרוננו ל"ג עוד צחוס' ולא צספרי קוראי דורות, ואפשר כי הוא זה שזכיר ריט"ל רפ"ט דערובין: וכ"פ סר"ר ר' איסעי' סאזכזי. וחזלי שמע רבנו פי' זה מר' יסונחן צ"ל המכר צחאור. ח' דחולך וסציא צו ולא סהס ולא עביד במעוט סהס מעסה פסול בעלמא, אלא לעינן סימן סהסי, וסייני חס נאמר המעוט כאלו חזינו וסמעסקות צו הוי סהסי'. ט' וכ"כ ריב"ס ס' קפ"ו סציא כ"מ וסצ"ח אלא סכ' סגס חס שחט מעוט אחרון סג סימן ח' צדרסה וחלדה צכלל האבעי' סחליד במעוט ס' ולא אפשר, אכל ספריסה ס"ס כ"ד כ' צפסיטות כיון ששחט רוב הסימן המעוט כאלו חזינו ואס שחטו צדרסה וחלדה כשר אבל לא שחטו וסחליד תחתיו ושחט סהסי אבעי' אי הוי חלדה ולרצו חופכא מסחצבא. י' ל', ובחולין נמי כ' סאלן ובקר ישחט. יא ט', כ"ו. יב חוס'. יג' שאין לו קרנים צראשו לזוי, דאס יס לו מוססין סינקבו ססימנין. יד' ולדיס סו"ל לסכין מולא לואר חוץ ל' וזו דעת סר"אס, ואח"כ מציא ר"ספ סחלקו, כיון שע"כ דרס צהוכס וז' סהעביד סכין על סחיהן דאג"כ לא נשחט סחיונית, ומי יכל לסער

שלא

ספר האשכול, הלכות שחיטת חורין.

א' רב אמר כדי שחיטת בהמה אחרת, בהמה לבהמה ועוף לעוף, שמואל ור"י אמרי אפי' בהמה לעוף, במערבא משמי' דריב"ח - אפי' כדי שיגביהנה וירביצנה וישחט דקה לדקה וגסה לגסה. וכן הגר"צ הלכה כשמואל ור"י דהוה חרי ואין דבריו של א' במקום ב'. ודבריו סתומין. י"ט שבא לפסוק כשמואל ור"י לאפוקי טרב וריב"ח, דריב"ח דאמר לדקה לא משערין בגסה כ"ש בעוף לא משערין בבהמה אלא עוף לעוף, ולא הביא ריב"ח אלא לאשמועינן דבשעור שהי' כדי שחיטה שאמרו הגבהה והרבעה הבהמה בכלל, דכ"ע מדי בי' ב'. וקשי' לן כיון דס"ל להרב דאין הלכה כריב"ח במה דמסיים דקה לדקה וממילא עוף לעוף, אי הכי מה מסיים: הלכתא כשמואל ור"י דהוה חרי ואין דבריו של א' במקום ב', הא ריב"ח ורב נמי חרי, ומאי אולמא הני מהני ג', וחזו אי לענין הגבהה והרבעה פ' כריב"ח ובענין דקה לדקה ועוף לעוף לא פסק כותי', הול"ל הלכה כר"י בדקה ועוף דמשערין בגסה בשחיטה גופא, אבל לענין הג"ה הר"ה הלכה כריב"ח דקה לדקה וכו'. וי"ט כולי פסקא דהרב כריב"ח דלא פליגי עלי' ש' ור"י, דאינהו דאמרו בהמה לעוף בדקה טיירי, וריב"ח מפרש מ"ש בהמה לבהמה היינו גסה לגסה ודקה לדקה וכדי שיגביהנה וירביצנה, ומדלא הוכיח עוף מכלל דשעורו כשעור הקטן היינו דקה, דלא ידע משעור אחר אלא מגסה ודקה ויכולהו כדי שיגביהנה וירביצנה ד, והא דכ' הלכתא כר"י וש' דהוה ב' במקום א', והא תלתא הוי ריב"ח, טעמי' דלא מפרש בהדי' בהמה לעוף ולא נחית לפלוגתא דרב ור"י. וגם לפי' זה קשי' כיון דלא פליג שום אמורא אר"י אלא רב דאמר עוף לעוף הול"ל רב ור"י הלכה כר"י, וחזו כיון דנחית להלכתא לא הול"ל למסתם דעתו בהגבהה והרב' כיון דר"י לא אמר מידי בהא מלחא, ועוד דאכתי לא ידענא בעוף אי בעינן נמי הג"ה או לא. ומסתבר לן מ"ש הרב הלכה כר"י ושמואל וכו' לאו לגבי רב לחוד אמר . . . ה' וב' הלכות שאין הלכה כריב"ח ו, וכש' וכו' נמי לא, אלא כרב דקה לדקה ועוף לעוף, דמשמע לי' דריב"ח דאמר דקה לדקה ה"ה עוף לעוף כרב, ור"ח פ' כש' ור"י. ובדאור' אחר המחמיר אולינן. ושהי' דשחיטה פשיטא לן דלא משערין כדי שישחט כל סימנים אלא כדי שישחט רוב ב"ס ובעוף רוב ס"א, וגם בכדי שחיטת העור שכך דרך ש'. אמר רבא השוחט בסכין רעה אפי' הולך והביא כה"כ ש' כשרה והיינו בלא שעה בינתים, דאי שהה בינתים וכל הרגעים ששהה בצרופן שעור שהי' ס' נבלה דלא ז'.

יג. שחט את הושט ופסק את הגרגרת, פי' בבהמה שצריך ב' סימנים, או שחט הגרגרת ופסק הושט, או שחט א' מהן והמתין לה עד שמתה או שהחליד הסכין תחת השני ופסקו, פי' מלמטה למעלה לאחר ששחט סימן א', ר' ישבב אמר נבלה ורע"א טרפה כלל אר"י כל שנפסלה בשחיטתה נבלה, וכל ששחטתו כראוי ור"א גורם להפסול טרפה והודה ר"ע, ופי' דסתני' למסקנא כל שיש פסול במקום ש' כנקובת הושט ופ' גרגרת, אע"ג דשחטה במקום אחר נבלה כיון שנפסלה במקום ש'. ואף עוף שאין צריך אלא סימן א', מ"מ צריכין ב' סימנים ראויים לש', ואם נקב הושט או נפסק ג' אפי' שחטה בסימן הכשר נבלה ח, ודוקא אם נקב ושת ונפסק ג' במקום הראוי לשחיטה אבל ט' בתורבץ הושט ובגרגרת למעלה משפויי כובע ואח"כ שחטה אינה אלא טרפה ט' ולא מטמאה כדאי' בהמקשה י' והא דקתני אלו טרפות נ' הושט ופ' הגרגרת מחרצי בגמ' אלו אסורות קתני ויש מהן נבלות

נחל אשכול

שלא דרם גם צפנימית. א' ל"ב. ב' ר"ה פ' לג' אחר ר"פ עומדת להטיל א"ב, דלגרסא זו חולק ר"י ור"ח ואריב"ח ולא מסער הסגסה והרצלה, אלא גרסו אר"פ בעומדת להטיל שמ"ס ר"ח יציא צהמה פרושו שעומדת סס ואינה מחסרת אלא הטלה ושחיטה וסייני הסגסה והרצלה וכל זה בכלל כדי שחיטת צהמה, ואף שמואל ור"י דאמרי כדי שחיטה ל"פ דזה בכלל, כ"פ הר"א ש' ד' הרי"ף ומסיים אף דלר"י וש' שעור שחיטת גסה אפי' לעוף, מ"מ שעור הסגסה והרב' משערין גסה לנסה דקה לדקה, ובעוף ליכא הסגס"ה. ג' וכ"כ רש"י רב וריב"ח צדחא שיעתא. ד' פרש הר"ן. ה' מסר ולענ"ד ל"ל: אלא אף לגבי ריב"ח, דרי"ף ס"ל מדלל אמרו ש' ור"י מידי מהסגס"ה וס"ל דלא ס"ל, ומ"ס שמואל ור"י חרי לגבי מה, ללדדן, היינו לגבי ריב"ח דדידי' ולגבי רב דדידי', דס"ל שמו' ור"י צהמה לעוף ולא ס"ל הסגס"ה וכן ברש"י בעומדת להטיל א"ב דר"י ל"ל שעור הטלה וכן במאור, וכן דלא אחר הרי"ף נגד הסגס"ה ליכא תלתא דרב נמי לא אחר מידי מה? ה"ט דבכלל מ"ס הרי"ף הלכה כש' ור"י וכלל שאין הלכה כרב דאמר עוף לעוף, וכיון דצדחא מחסרת מחסרה לא צנו לרפוי לשמואל ור"י לענין הסגס"ה וקט' ל' קרסה דבתרי דניס סו חרי לגבי מה. ואי קשי' בשעור הסגס"ה נמי חרי סו דמלכין, ר"ח דאמר כדי יציא צהמה וריב"ח? י"ל דר"ח אביו דריב"ח דאמרי במערבא משמי' וקריב דהרב שחט מלכין וסו כחד, ועוד כנגד ר"ח ליכא רב דלא ס"ל הסגס"ה וסו שמואל ור"י ורב תלתא לגבי חרי וכ"כ במאור ג' פליגי אריב"ח, ורי"ף שלא הזכיר כלל ר"ח בעומדת להטיל, די לימר שח' ור"י סו חרי לגבי ריב"ח. ואח"כ לגבי ריב"ח נמי די אי אחר הלכה כר"י דריב"ח תלמידים, סנהדרין ל' דר"י סמכיה, וא"ס כחלמיד צמ' הרב? חרי ריב"ח סו וחד קשי' מר"י עק"ג כחוצות ע"מ ופ"ד והסכימה דעחו לז' ס"סד וחוס' מיר כ"ט. מיהו אף נגד ריב"ח תלמידו י"ח שאין הלכה כר"י משום דדיינא הוא ונחית לעומקא צ"ק ל"ט, יד מלכין. ו' כ"כ סמ"ג, ובשלפניו פ' כריב"ח. ז' אפסט אבט' אי שהיות מטרפות. ח' כדמוכח דף כ"ח נשמטה הגרגרת ואח"כ שחט הושט פסולה ובעוף איירי וכן צגמ' דפריך מואלו טרפות נ' הושט ופ' הגר'. ובתוספת' פ"ב הגרסא שהי' ר"ח כל שנפסלה בשחיטה נבלה קודם לשחיטתה ט' ושחיטה מטרפת, לשון זה מ' אפי' חירט פסול צסימין קודם ש' ואח"כ נשמטה טרפה, מיהו חל"כ שתוספת' גופא מציא' לעיל גבי עוף נשמטה גר' ואח"כ שחט הושט פסולה, ולמה פסולה הלא אין צריך לשחוט אלא ושת ונשמטה גר' קודם ש' הוי, ח"ו כל טרפות צסימין מעכב' השחיטה וכן רמז"ס פ"ג דשחיטה, ומ"ס נבלה מחיים לא שמומאח מחיים דפ"ב דאב"ט כ' נפסלה צמ' אינה מטמא עד שתמות וכ"כ רבנו צמח' אלא שאם אוכל ממנה צמח' לוקח משום אב"ט ומה' נבלה, ולחוס' ד"ה ורמינהו קודם ששחטה ט' מקרי ולא נבלה ולאח"כ חייב מ' טרפה ונבלה, דנבלה חל עלי' משום דמטמאה. ומח"ס הרמז"ס פ"ד מח"אס טרפה תמלת נבלה, מ' אס צמח' ח' נעסח טו"כ אסור משום נבלה לחוד, יתיב צוה קוש' תוס' ד"ה ורמינהו, ול"מ כן דף ל"ז ע"ב ערש"י דטרפות מ' מסרון, נבלה מ' מיתה. ט' וכן ברמז"ס פ"ג ס"ט וכ"כ ופ"י בטרפות כ"ט שמה. ואי קשי' ח"כ מאי פריך דף ל"ב אלו טרפות כ"הו ופ' הגרגרת נבלות הו, דלמא קאי אחרוצן ולמעלה מש"כ? סתם ושת אלו חורבן וס' גרגרת אלו ס"כ הוי. י' ע"ג ע"ד כי יצית מן הסהמה

נבלות ויש טרפות ופריך א"ה ליתני נמי שאר נבלות דתני בפ"ק א, כי קתני נבלות דלא מטמא מחיים דמטמא מחיים ל"ק. — וקשי' לן כיון דנקובת ושט ופ' גגרת בכל מקומן הראוי לשחיטה לא מהני להו שחיטה הוי לן למבדק סימנים לא"ש בכל ארכן ורחבן דבהמה בחייה בח"א עד שיודע במה נשחטה ואי משום דאולין בת"ר מי לא תנן ב' האשה שהלך בעלה וצרתה למד"הי ואמרו טח בעלך לא תנשא ולא תחבס, ופריך בשלמא יבומי לא דלטא מעוברת צרתה אלא לא תנשא אמאי הלך אחר רוב נשים דמעברות ויולדות, ומסיק דחוקה כשיצא בעלה מיתיה לה ליבום ורובא לשוק, וחוקה לא עדיף כי רובא, ומעוטא מפילות, סמוך מעוטא לחוקה הוי פלגא ופלגא להבי לא תנשא, וה"נ סמוך מעוטא דנקובת הושט לחוקת אסור דבהמה ואחרע רובא, והר"ל לבדוקי אחר שהיטה כל הסימנים ג. וכד מעינין שפיר אשכחנא פתורא, כיון דרחמנא אמר ליולד בת"ר ונשחט לקנה וושט ולא ליחש דלטא במקום נקב שחט, ובכ"מ הראוי לשחיט אמר שחיט, להבי גם לאח"ש ל"צ למבדק דנולדו סימנים אכשריהו לשחיטה ולית סברא למיטר להצאין אמר כל מקום שהשחט לא תחש שמא נקב, ובשאר מקומות תחש . . ד. — השוחט מסוכנת רג"א ה' עד שתפרנס ביד וברגל רא"א דיה אם זינקה, פ' מקלח בכח וקו"ל כחכמים ו' דאמרי עד שתפרנס ביד או ברגל, או שתכשכש בונבה, אחד בהמה דקה וא' גסה, בהמה דקה שפשטה ידה ולא החזירה פסולה וחיה בין גסה בין דקה דינה כבהמה דקה ו' בד"א במסוכנת אבל כשהיא בחוקת בריאה אפי' אין בה סימנים אלו כשרה, ונקראת מסוכנת כל שמעמידין אותה ואינה עומדת אפי' אוכלת בקעיות. א' רבא הלכתא כי הא דתני' בהמה שפשטה ידה ולא כפפה פסולה בד"א ביד, אבל ברגל בין פשטה ולא כפפה או כפפה ולא פשטה כשרה, בד"א בדקה, אבל בגסה בין ביד בין ברגל אפי' פשטה ולא כפפה כשרה, ועוף אפי' לא דיפרף אלא בעינו ולא כשכש אלא בונבו הרי זו פרכוס. וחוי לן בדקה אם היתה ידה פשוטה בשעת ש' וכפפה כשרה ח' ומברייתא יש לדייק הכי ט'. הגר"צ ל"כ בהד"ש שכשכש בונבו מהני בבהמה, וחוי לן דמהני כאדכר במתני', וברייתא דנקט' בעוף לרבותא אף דקל לפרנס בנוצתו מהני, דא"א דברייתא פליגי אמתני', מאי פריך ארבא מקט"ל תנינא ומשני עוף אצטריך דלא תנן במתני', לימא טיבא קט"ל דלית הלכתא כמתני' דמהני כשכש בבהמה. וכל פרכוס שאמרו דוקא בסוף שחיטה ו' וכל מסוכנת שאין לה פרכוס זה כמתה קודם גמר שחיטה. — השוחט לגוי ש' כשרה וא' אפי' שמעינהו לגוי דחשיב לע"ז, דקו"ל כר"י דזה מחשב וזה עובד לא אמרין, והכי מוכח מהני טיעי דיהבי דיכרי לישראל, אמרי להו דמא לדיון פ' לע"ז, משכא ובשרא לדירכו ואמר ר' יוסף דשרי דהלכה כר' יוסי. אר"י ק"ו מה במקום שמשחבה פוסלת בקדשי' אין הכל הולך אלא אחרי העובר, מקום שאין משחבה פוסלת בחולין אינו דין שלא יהא הכל הולך אלא אחר השוחט. וטפרש בגמ' לאו למיטרא שאין משחבת ע"ז פוסל' בחולין דא"כ זביחה לע"ז דמיטרא היכי מ"ל והכ' קראה זבחי ממים ולמדנו ממנו יב' שתקדחת ע"ז א"בה והוובח ח' מיתה דכ' זובח לאלקי' יהדם ועל זריקה והקטרה לע"ז נמי חייב דהוי עבודות לגבה דכ' בל אסר נסביהם מדם ואשר חלב וזבחיטו יאכלו, הלכך ודאי השוחט לע"ז או לזרוק דמה או להקטיר חלבה לע"ז הבהמה א"בה דמשחבין מע"לע אף בחין, אלא ה"ק ומה במקום שמשחבה פוסלת בקדשים מע"לע בד' עבודות כגון שוחט ע"ט לקבל או להוליך או לזרוק הדם או להקטיר יג בפסול

נחל אשכול

מקנת צ' אינא מטמא, טרפה ששחטה, ובמוקדשי' מטמא מדרבנן, ומזיאר שס' דלחנא דמתני' סברא הויא דמהני ש' נטרפה ול"ז קרא. מיהו לריב' צוזחים ס"ט לטרפות טוף ל"מ שחיטה, לדידי' כלל דמשנתנו כל ד"א גרס להפסל טרפה צוזחים אחר. א כ"א, ע' פרוש ח"צ 185. ב יצמות ק"ט. ג סקיס' לשנת ר"ס דס"ל אף נרבנן אמרין סמוך ולא כחוס' יצמות דלתי' כר"מ, והוא כקושי' מהרש"א צוזכרות כ' וסחוס' שס' סקסו כעין זה על סא דאולין בחר ר"מ ח"ס מומחין וחרנו דל"מ מעוטא מעוטא וס"ג חרגתי לעיל 2 קושי' מהרש"א. וסרי"ף צפ"ק כ' הא דלחמין ר"מ ח"ס מומחין ולא לחמין בהמה צח"א עומדת כדא' גבי מנאלת פנימא הסס אחילד ריעותא צסכין הכא מאי ריעותא אחילד. ול"ע מטיקרא ח"ק רובא עדיף מחזקה, וע"כ ל"ל דהקושי' נומא סמוך ח' דל"מ לחזקה, ח"כ מאי מחרץ דליכא ריעותא, גבי אשה סהך צעלה נמי ליכא ריעותא נגד סרוב. ונ"ל דסחס לא נעקרה חזקת יבום ע"י סיס מ' אבל סחא נשחטה לפינוי וכמ"ס סרי"ף כמחן דלחידע צמה נשחטה וסצרה זו ע"כ ל"ל לראב"ן ור"ס דלח מחלקי ומצוי דף מ"ג יבב לו קין נחמט צצ"סכ דנשחטה סותרס והרי צנקב וסט נח סייך נשחטה סותרס, ע"כ ל"ל דנשחטה לפינוי מהני. (וראיתי צכ"פ נשחטה צח"ס מטעם רוב צהמות כשרות ורוב עדיף מחזקת חסור. אך לא נומא צזה לר"ס דס"ל כר"ס סמוך מעוטא לסומרה). וצזה יש ליבב ג"כ קושי' צצני. ד סברא זו צצצ"ל חולין ט' וז"ל ר"מ דחיים למעיט ל"פ חרבנן אלא צקטן וקטנה וטעמא היכא דלפשר חפשר וסיכא דלח חפשר ל"א, ח"ע"ג דצחולין חפשר, כיון דגבי פסח וק' נח חפשר סמכין ארובא אף צחולין דנחלאין לא שרי רחמנא עכ"ל. וצזה סרה קושי' כ"פ ל"ט דר"ע דחמר צינא כ"ה חפ' צזית חי מצית טציחטה צלל הפשט ונחמא ח"ך חפשר לר"ב דחיים למעיט כל היכא דלפשר ולריך לצדוק חמר ח"ט? ולק"מ כיון דחזין צפרס ועגלה ובעיר סמ' דלח טכל לצדוק וכן צשחיטה סמכס חורס ארוב, ע"כ צחולין נמי, דלחו לחנחין חמרס, ואין זה דרכי טעם לומר צהמה זו חס' חס' ק"פ ח' פרה ח' נחויקנס לכשרה, ואס' לחולין נדוית כטרפס עד שצדק. אלא ודאי צטרפות סמכין ארוב צחולין כיון שצ"כ לריכין וסמך על רוב זה צקדשי' וכן צשחיטה ולא ליחש צמקוס נקב ס' אבל צשחר דצרי' חיים למעוט. ורבנן סמך קיביתו וחרוטי נחמי דסיים נקב צתורצן מהני ס' לסויתא מידי נבלס, דמי סוי נבלס כמ"ס צש"ע ל"ג סו"ל נצדוק חתורצן חמר שחיטה דל"ס חרוטי. דה ג' רי"ף וגרסתנו דף ל"ז רצב"ג ל"ה, דל"כ סו"ל למפסק חות' דלר"ס ספ קיים סכלל צמשנתנו סלכס כמותי כחוצות ע"ז (נח"ט פ"ד דפסחי' ודמחי' פ"ז ח"ג) ובגמ' ל"ח קל מר"ג. ו פ' לא כר"ג ולא כר"א ולא כטור. ד ע"ז י"י. ד כצחולל ל"ח ולא כצ"י. ט כ"כ צמחור, ופרושו דקתני דקס שפסטה ולא כפפס פסולס ליתני רבותא כפפס ולא פסטה ואי חסוס דמקנר (ולכסי ליכא לדיק ממתני') סא צסיפא קתני גבי רגל צין פסטה ול"כ וצין כפפס ול"פ כשרה, ח"י כפפס ולא פסטה מהני. י י"ל לחוס' צצ"ב ח"ו ע"ב ור"ס צ"מ פ"ג ס"י סלכס כרובי' לגבי רצא, ורנב"י ס"ל פרכוס צתחלח צחיטס, וי"ל כיון דגמ' מסיים צרצא, ח"ע"ג דקדיס לרנב"י ותני' דחסייע ל"י, יא ל"ח ע"ב. יב ע"ז ל"ב, סוסד' ס'. יג חין לומנו

בפסול מפסל הקרבן, ומ"ט אין מחשבה הולכת אלא אחר העובד ולא אחר הבעלים א חולין שאין מחשבה בחולין פוסלת מעבודה לעבודה אלא לענין ב' עבודות שאם חשב בשעת שחיטה לזרוק או להקטיר לע"ז א"בה אבל אם חשב לקבל או להוליך הדם לע"ז לא מפסל ב' אינו דין שלא יהא הכל הולך אלא אחר השוחט. והכין דינא בחולין אם שחט סתם ואח"כ חשב לזרוק או חשב להקטיר לע"ז, ואפי' זרק והקטיר לע"ז לא נאסר הבשר אלא מה שזרק והקטיר ג, ואע"ג דבדריקה והקטרה בר קטלא הוא, מ"ט כיון דהתירה התורה הבשר בחולין ע"י שחיטה, וריקה והקטרה לאו מכשירי הבשר ניהו, ולא יצא מהתירו הראשון, אבל בקדשי' שד"ע מכשירי קרבן ניהו, הלכך במחשבת פסול בא' מהן מפסל. וכן אם שחט לקבל הדם ויודע שזורקו הגוי לע"ז לא נאסר הבשר ד. והא דאמרינן מחשבה פוסלת לאו מחשבה גרידא דדברי' שבלב אין דברים ה' אלא דבור, דבלישנא מחשב דבור משתמע כדתנן ו' החושב לשלוח יד כפקדון ב"ש מחייב מד' ע"כ דבר פשע. ובנוקין ז' בעי למימר אדם נאמן לומר אפי' לאחר זמן טהרות שעשיתי עמך ביום פלוני נטמאו שהרי כ"ג ב"הכ נאמן לומר פגלתי ואין אדם רואהו, ומפרק דלמא ראוהו דרך פשוש. ואי פגול במחשבה אפי' ראינוהו אין אנו יודעין אי פגל והתורה האמינתו, אלמא פגול בדבור, ובריש מנחות ח' פרי נמי למחשבת שנוי קדש מחשבה דמנכרא וע"כ שהוציא מפיו וניכר שכוון, וכיון דהכי הוא נ' בע"ז נמי לא פסלה מחשבה אלא דבור דאלת"ה האיך יליף חוץ מפנים מק"ו שאין הכל הולך אלא אחר העובד, שאני חוץ דמחשבה פסלה ב', לאפוקי פנים דקיל ט.

וה' השוחט לשם הרים לשם ימים נהרות, מדברות ש' פסולה ו' אבל לא זבחי מתים, והוא דשחט להר שהר אינו נאסר דמחבר הוא ואינו תקרובת ע"ז כדאי' פכ"הצ יא הגוים העובדי' ההרים ההרים מותרין ועובדיהם בסיף, אבל שחט לגדא דהר, פ' לשר של הר דחלוש הוא הוי תקרובת ע"ז וא"בה כדתנן' השוחט לשום הרים לשום נהרות, מדברות, לשום חמה ולבנה, כוכבים וטולות, לשום מיכאל שר הגדול, לשם שלשול קטן הרי זבחי מתים ומקי דשחט לשר שלהם, והא דלא קתני בטחני' לשם חמה ולבנה

נחל אשכול

לחמי או למקומו אבל בהקטרה עלמה לא פוסל' מחשבה זו וכן שני הודש ובעלים ליחא בשעת הקטרה (עמ"ל פט"ו פס"המה) וגם אי מחשב דז"ע להקטיר צטנוי הודש או בעלים לא מפסל. א דכ' המקריב איחוי לא יחשב זבח' כ"ט. ב לא כרס'י אלא כפי' רס"ב"א. ג וכ"כ חוס'. ד ג' כרס"ה ולא כרס"ב"א, דאי צטני למימר שישראל הצל הדם סתם לא שזירה טכו"ס, כבר הביא לעיל מהנהו טייני. ולא נתברר לי אם דעתי כהמולק' על רס"ב"א מטעם דפ"א אינו נעשה מומר טי"כ, או דעתי כיון שישראל צטנוי אינו זורק לע"ז אלא שזרק הגוי עדיין אינו עיבד ע"ז אלא אלפני עור עבר. ה קדושין כ', שזיעות כ"ז וס"ד. ו צ"מ מ"ג עומס'. ז גטין נ"ד. ח מנחות ז' וכך מדיק רש"י. ולענ"ד א"ר כ"כ שאף אם פגל במחשבה מ"מ אם יאמר שמחן מחצת לשם מרחשת סיך נמי למימר מה שאמר שחשב לשם מרחשת ניכר לכל שכזו שהרי עשאה מחצת. ט מ' אפי' אם שחט וחשב לע"ז ולא הוציא צטניו אין נאסרת, דאל"ה מחי ק"ו. אבל כ"פ כ' דפשיטא השוחט לע"ז ומחשב בלא דבור נמי א"בה, נהי לענין מחשבין מע"ל נריכין לילף מצפנים דוקא בדבור, אבל בעבודה עלמה לא ילפינן צטני' מפנים, וז"ע א"כ מחי ק"ו, ודאי סברא איכא לחלק דצטני' מחשבה רעה מצטרף למעשה קדושין ל"ט, ויש להחמיר כיון שרמז"ס פגול נמי במחשבה וכ"כ הרא"ס פ' שופטים לדעת רש"י, אע"ג שחממו עליו מ"לח וח"ט ספ"ג דצ"מ שח"מ כ' לרש"י דוקא דבור, ולענ"ד שהי' לפניו ג' רש"י קדושין מ"א ע"כ ד"ה שכן יסנו במחשבה ורש"י מ"צ ט"ז ד"ה לחייב על המחשבה ובעלמיה יוסף מהיים הגרסא דומי' דחרימה וקדשים, ומ"ס תי"ט על חוס' חולין ל"ט דמספקי אי פגול במחשבה, ובצ"מ החליטו דוקא בדבור, ו"ל דצטנה לצ"מ ספ"ג מביא רא' לרמז"ס דפ' במחשבה מוצחים כ"ט מנין שמחשב בהדשים לוקה שו' לא יחשב וקרא במחשבה כ' ומ"ס דבור? (ומ"ס צמ"ל להפך אי במחשבה איך סיך לוקה מי ידענו, לק"מ דודאי אם התרו צו והוא חשב ודבר מידי דמפגל ושחטו העדים חייב דהתורה לא אמרה המפגל בדבור פטור וכ"כ פ"מג) ועוד דר"א פריך והא הוי לאו שאצ"מ, ומסיק ר"י היא דאמר לאו שאצ"מ לוקין, ואי בדבור הא הוי מעשה לרי' יומן גבי חסמה בקול צ"מ ל' וגבי מומר תמורה ג' ות' ר"ח מחשבת פ' בהדשים לא חשיב מעשה, כיון שלא הי' ש' הכושר הודש זריקה, משא"כ גבי מומר וחסמה בקול דמתיקרא שרי. ועקר רא' חוס' דפ' בדבור מפסחי' ס"ג ד"ה ר"מ ומוכח דרבה ס"ל מחשבה בקדשים לאו כלום. ואכחי איכא למימר לר"י דאמר מומר הוי מעשה ע"כ פ' במחשבה, דהא קיי"ל לא לקי על פגול דהוי לאו שאצ"מ, ואי בדבור, לר"י הוי מעשה, לכך הולך חוס' בחולין דקאי לר"י להוכיח שאף לדודי' פ' דוקא בדבור, ואפ"ה אין לוקין דלא מקרי מעשה בקדשי' כת' ר"ח. ומ"ס צמ"ל איך אפשר שגריד דבור השוחט לע"ז הא אמר במעשה דהיסרי שחט ואח"כ זרק הדם לע"ז הוכיח סופו ע"ת דגם בשחיטה חשב, והא לא דבר בשחיטה? ו"ל דמיישנין שאמר כן בשחיטה בלחם וכ"מ צ"ב צ"ב צ"ב ל"ד צרש"י ד"ה חרמיך שעתך שאמר בלבו צוציחה זו עיזדה, והקשה מרש"י פסחים ס"ג וחבתי מ"א ל' שאין פסול אלא בדבור, ומפרש כונת רש"י שאמר בלחש, וזה נקרא אומר בלבו, והכי בצרכות ט"ו לא יצרך אדם צ' המזון בלבו ואם ברכ' יא, ופרשו בלחש שלא השמיע לא' דמחשבה ודאי ל"י, וכן ברין פסחים ל"א אר"ח לריך שיצטלנו בלבו, י"מ שא"ל להשמיע לא' אלא יאמר בלחש (ואע"ג שרין כ' ריש פסחי' בחמץ מהני צטול בלבו מטעם הפקר ובהפקר לריך להוציא צטניו, חוס' דררי' מ"ה, שאני חמץ שאינו ברשותו ש"א, והתורה עשאו כאלו ברשותו, מהני גלוי מלתא בעלמא להוציא, עא"פ ח"ל חל"ד תל"ו, וכה"ג לענין דרי' אונסין מרים כ"ח מהני לבו עי"ש ולרמז"ס הטעם משום דצטנין פיו ולבו שוין) וכ"ד רמז"ן בלקוטיו לפסחים דלריך להוציא בשפתיו, ואין לנו לחוס' ורש"י עניינם שלבו כפיו אלא בקדשים ותרומה שזיעות כ"ו, ואי' החס' דלא גמירי מיינה דהוי צכה"כ ועוד חולין מקדשים לא גמירי, ואם אי' דמוכח בשחיטה לע"ז איסרה הול"ל ג"כ. והא ל"ע לרמז"ס דמשמע פ"ב דשחיטה דע"ז דומי' דפגול במחשבה א"כ בחולין נמי מצינו דברי' שבלב. מיהו הא ל"ק ליחשב נמי כלים שזורקין ליד טומאה במחשבה קדושין ל"ט? המחשבה אינה מעשה צו, שאין מחשבה מיוחדת אלא מציאה לקבלת טומאה ואותה הצאה יוכל לזטל בקל כגון כשהתחיל לשוף וכ"כ חוס' סס לענין אחר, אבל לעשות אסור או היתר מעשה גמור במחשבה לא מצינו רק צמ"ק. י ל"ע. יא ע"ז

ספר האשכול, הרכות שחיטת חורין.

ולבנה, לאו משום דחמה ולבנה היו זבחי מתים אע"פ שאינו שוחט לשר שלהן אלא לגופן, דמקרי תלוש, אלא תני ושייר, ואיכא מרביתא דאמרי להבי ל"ק דאפי' שוחט לגופן היו זבחי מתים כחלוש' דמי ואלהות מקרי כד' וראית את השמש ואת הירח א, ול"נ דא"כ מאי קרייך מסיפא דברייחא לגדא דהר מהא דמיכאל שר גדול ב. שנים אוחיון בסכין ושוחטין א' לשם א' מכל אלה וא' לשם דבר כשר ש' פסולה, ואם שחט א' לע"ז חלושה אב"ה אם הוא גוי או מומר, ואם אינו מומר אמרינן לצעורי קמכוון, וא"ד אם יש לו שותפות אפי' אינו מומר פסולה וטעמיהן נפרש. א"ר הונא היתה בהמת חברו רבוצה לפני ע"ז, ומכ"ש אם הוא הרביצה, כיון ששחט סימן א', כלומר מעט אסרה, דא"ע אר"ז אע"פ שאמרו המשתחווה לבהמת חברו לא אסרה, וכ"ח אף שנעברו טמא לא אסירי להדיוט ג, כיון שעשה בה מעשה אסרה, ור"נ ור"ע ור"ז אמרו א"א אומר דבר שאינו שלו, אפי' שחט ב' סימניו, ול"ל כמעשה גדול מודי דהא מותיב להו ממנך ד' דעביד מעשה רב, אבל ר"ח פ' במעשה רב מודי, ומנך לא הוי מעשה רב דהיוק שאינו ניכר הוא ה' מיהו אם נסך לה בין קרניה ודאי לא הוי מ' לאסרה להדיוט ו... בגמ' מותיב להני דאמרי אין אומר דשא"ש ממתיני' ב' אוחיון בסכין ושוחטין א' לשם דבר הפסול וא' לדבר כשר ש' פסולה, ומשני דמייירי דאי' לי' שותפות בגוויה, ת"ש המנסך בשוגג פטור במזיד חייב, ה"נ דאי' לי' שותפות. כתנאי גוי שניסך יינו של ישראל ו' שלא בפני ע"ז אסרו, ריב"ב ור"י בן בבא מתירין אותו ח' מפני ב' דברי, א' שאין מנסכין אלא בפני ע"ז, ב' שיוכל לומר לא כל הימנך שתאסר יינו לאונסי, ור"נ ור"ע ור"ז אמרי ט' אפי' למ"ד אדם אומר דשא"ש, ה"מ גוי אבל ישראל לצעורי קמכוון. ת"ש ב' אוחיון בסכין וכו' הב"ע במומר, ת"ש המנסך במזיד חייב, ה"נ במומר, וה"נ ישראל שהתרו בו שלא ישחט לע"ז ושחט בהמת חברו לע"ז אין מומר גדול מזה. וכ' בהלכות היכא דשחט בהמת חברו לע"ז לאו כלום הוא שאין אומר דשא"ש, אפי' למ"ד אומר, ה"מ גוי דבלבו לע"ז אבל ישראל לצעורי קמכוון, והני תיובתא ממתיני' שניהו במומר. ומדלא הביא פרוקא קמא בדאי' לי' שותפות, מכלל דס"ל למאי דאסיק בישראל לצעורי קמכוון נאיד תלמודא מהאי פרוקא, ואמרינן לצעורי קמכוון אף בשותפות אע"ג דאפסיד אנפשי' כד' בעלמא אפי' מקלקלא נפשא לעולם י' דאי קיים האי פרוקא למה הדר ומותיב מהני מתניתין יא. וא"ד תרתי פרוקא הלכתא ניהו והא דחזר ומותיב דקמ"ל דאיכא נמי פרוקא אחרינא דלא אסיק מעיקרא, דגוי ומומר אוסרין לכ"ע, ואייתי רא' מדרתן נמי גבי השוחט לשם עולה יב' וכו' ש' פסולה שנים אוחיון בסכין ושוחטין ואחד לשם א' מכל אלה ש' פסולה, והכא ליכא לתרוצי במומר דאינו שוחט לשמים לשם עולה, וע"כ צ"ל להני אמוראי דס"ל אא"א דשא"ש דאי' לי' שותפות בגוויה. ולא חוינא רא' דאיכא למיסר גבי ע"ז דישאל בדילי מיני טובא יב' אפי' אי' לי' שותפות בגוויה אמרינן לא כיון לע"ז אלא לצעורי לחברי, אבל השוחט לשם עולה קרוב לומר דלא כוון לצעורי אלא לעשות ריח נוחח לה', ואי אית לי' שותפות בגוויה יאמרו שכוון למצוה, ובדלית לי' לא כוון אלא לצעורי יד, ותו וכי לא עסקין דידענו דלאו לצעורי עביד, כגון שהוא בנו או איהבו או שכבר שחט... טו' והלכתא כר"נ ור"ע ור"ז דוקא בגוי ומומר אומר דשא"ש דאת' מלתייהו אפי' לת"ק דקאמר גוי שנסך יינו של ישראל, אבל בישראל אף לת"ק אין אומר וההוא דמנסך בפ' הנוקין במומר עסקין. אבל ב' הלכות כ' טז' אר"א יז' גוי דנסכ' לחמרי' דישאל אע"ג דאסרי דמיה יח' משקל דמי' מהאי גוי שרי, מ"ט מקלא קלייא יט' ואיכא מ"ד דשרי לזבחי כ', ואר"א מנא אמינא דחני' גוי שנסך יינו של ישראל אסרו, ריב"ב וריב"ב מתירין, שאין מנסכין שלא בפני ע"ז, ומשום שיוכל לומר לא כל המינך שתאסר יינו כא' ומשום דר"נ ור"ע ור"ז צ"ל אא"א דשא"ש קמו כריב"ב הלכתא כותיהו עכ"ל ולענ"ד ל"מ הכי דר"נ ור"ע ור"ז כח"ק נמי אתון דבגוי מודי דאדש"ש כב.

ובחשובה

נחל אשכול

מ"ו. א' רש"י, ורבו כחוס'. ב' דכרישא דברייחא קתני ומי חמה ולבנה ומיירי לגופן ולא לשר שלהם. ויס להסיב דמייחי רחי' דליירי בתלוש, וחמה ומי כחוס'. ג' מדאליטריך קרא לאסרינכו לגבז תמורה כ"ט ע"ז נ"ד. ד' וכ"כ רש"י. ה' גטין נ"ג. ו' כך מ' ע"ז נ"ד עתוס' סס ד"ה היתא, ואמרינן החס מנ"ל לר"ה אם שחט זה שנאסרה להדיוט ויליף מסכנים אשר הזניח אמו ופרטו תוס' דף נ"ב ע"ז ד"ה צריך מולדסר לגבז במעשה זוטא ח"כ במעשה רבא חף להדיוט, והתם ודאי לא הזניח אלא מדרבנן כח"ש רש"י סס וי"ד ע"ז, ומשמע ק' חף לר"ה דאוסר דבר שא"ש מדרבנן כו', מיהו צמיון מ' מדאורייתא, דחלת"ס מאי פריך משחט צבצת צמין חייב ג' ח' וכך דעת רשב"א ור"ה לר"ה מ"הת אומר. ז' שכך ידו לתוכו לע"ז ושלא בפני ע"ז לרביחא נקט. ח' ע"ז נ"ט פרטו תוס' בהנאה, דבשחי' ודאי אסור מ' ג' צותיכס ר"ן. ט' לא תימא חן כריב"ב, חף ח"ק כווחן דבגוי מוסר, ואין בישראל קאמרינן אין אומר. י' יצמות ק"כ אפי' אי חיוכס לרחה לא מעידה למדרתא ח"ב דאי משקרת מקלקלא ומי נפסה אחרת תמות ל' עס פלסחים עסנהד' ק"י ע"ז כ"ה. יא' וכ"מ מחוס' ורשב"ד פ"ז דמוזל. יב' מ"א. יג' גטין נ"ג. יד' טו"ז ס"ס ה'. טז' חולי' ל' בהמה לענוה ואמר לשם עולה, ואח"כ שחט עם אחר צותיכס ואמר כן שררה צעיל סכוין לשמים, אבל צע"ז ל"ס כן דבשחיטה ראשונה נעשה מומר. טז' ה' ע"ז. יז' ע"ז נ"ט. יח' שחט לזבחי לגוי. יט' כאלו שרף יינו, ולא דמי י"ז שקל אלא דמי יין פטר. כ' מותר למכרו לכל גוי. כא' לפרש"י ותוס' למד ר"א מזה חף שחט"ק אסור למכור לנכרי אחר, מהאי נכרי שרי לפרוע מקו מנעם דלאו כל המינך אע"ג דת"ק אסרו בהנאה והכי קיי"ל, מ"מ מ' כל המינך טעם לישראל למשקל דמי מקו. כב' ונ"ל דה"ג דייק בשמעתין ר"נ ור"ע ור"ז אמרי אפי' למ"ד ח"א דשא"ש ה"מ נכרי, משמע למאן דאוסר אמרי, אבל הם אמרי לעיל ח"א דשא"ש, אלמא לדידהו אפי' בנכרי לא וסך אמרי פרושא לא כדאמרת דר"ה כח"ק ואין כריב"ב, לא כן, אפי' ת"ק לא ס"ל כר"ה, דבגוי חיירי אבל לדין אפי' גוי חינו אומר דשא"ש והי מתני' ב"ס לו שותפות חיירי, ואף דב' פלכות צב"ל שמיטה כ' הני מתני' צמור חיירי ולא הביא יס לו שותפות אין סתירה כח"ש כ"פ דלאו חס ח' יאלי סדרי'. ונ"ל צב"ל. דבלח"ס קסא עליו ח"ך פסק כריב"ב כיון דר' חשי צתרא פסק כח"ק דאוסר ולא שרי אלא דמי מקו? וראיתי בר"ן שמקשה מהיכא יאלי לר' חשי דת"ק מידה דמקלא קלייא, ואי סברא צעלמא הוא דחף צב"ל דמי מקו שרי, למאי חייתי ברייתא? ות' דיל' יין זה ודאי לא עדיף מסתם יינם שאסרו מ' בהנאה מחוס צותיכס וכיון דכל מנע גוי ח"ב אפי' לא נסכו, לא שייך מקלא קלייא. לכך מוכיח מהא דמחיר ריב"ב בהנאה כיון שאין נסוך גמור, ואכתי לאסור בהנאה מ' צותיכס אלא ע"כ דלא אסרו מ' ס"יני בהנאה

ובחשובה א' הלכה כת"ק גוי שנשך יינו ש"י כמי ששרפו ושקל דמי' מיני' ולובוני לאחר אסור, וריב"ב דשרי מטעם שאין מנסכין אלא בפני ע"ו, מצינו שטנסכין גם שלא בפני ע"ו, ואם כדבריהם ליכא גוי דמנסך יינו של ישראל ב', ואי קשי' הא קם ר"נ ור"ע ור"צ כריב"ב דמחיר ג' הדר בי' ר"נ דההוא עובדא הוי בטחווה ד' על גוי לחנותא ואמר אית לכו חמרא אמרי לא, אדהכי הוי יתיב דולא ה' שדא בי' ידא ושכשך אמר האי לאו חמרא? יסקליה ישראל ברייתיה ושדיה בחביתא, שרי רבא לובוניה לגוי, דהוי לי' רבא כריב"ב ו' דאמר אין הגוי אוסר דש"ש ולית הלכתא כותי' מדאר"נ לרבא דאסור למכור ז', ש"ט הדר בי' ר"נ וקם לי' כת"ק דריב"ב, ואף ר"ה בר חנינא ור"ה ברי' דר"נ פליגי החם ארבא ואף אבוי פליג ארבא ומסיק תיובתא דרבא, ואף רב אשי פליג ארבא דאמר גוי דנסכיה לחמרא דישאל דליסבנא ומשקל דמיה אסור, משקל דמיה מהאי נכרי שרי מ"ט מקלא קלייא, ש"ט דר"א כת"ק דגוי אוסר בהנאה יינו של ישראל וליתא לריב"ב ע"כ. ואנן לא חזינו דיוקא דצרכינן למיטר ר"נ הדר בי', דמעיקרא נמי לא אמר אין אוסר דש"ש אלא ישראל אבל בגוי ומטר דלע"ז קמכוון מודה דאוסר ח' ואף דבעובדא דרבא לא לנסוך קמכוון, לא פלוג רבנן כיון דרוב גוים מכוונים לנסך, ורבא נמי ט. . . — מיהו אם נתכוון הגוי ליגע בין ישראל להכעיס ולהפסידו שרי אפי' בשת' דבכה"ג ל"ג רבנן כך נמצא בתשו' רב האי בן ר"נ גאון פ"א ה' בורו ש"י מלא יין ובא אנס והושיט ידו לחוכו להכעיס והי' שם וקן א' ירא שמים שנהרג על ק"ה ושחה מן היין בפני האנס שלא יהא רגיל לעשות כן ו ואם הגוי שכשך סתם ולא נתכוון להפסיד לישראל ודאי היין א"בה, וחוי לן אפי' למשקל דמי מיני' אסור יא. — תנן בכלאים יב' המסכך גפנו על חבואתו של חברו הרי זה קדש וחייב באחריותו דברי ר"מ יג' ר"י ור"ש אמרו א"א מקדש דש"ש, א"ר יוסי מעשה באחד שורע כרמו בשביעית יד' ובא מעשה לפני ר"ע ואמר א"א דש"ש, וקשי' לן דלא קאמר בסוגין ר"ה ור"נ כהני

נחל אשכול

ח' בנותיהם אלא מחסם שחא נסך בחמת, וכיון דמהאי חסם ח"בה, והאי גוי שנשך מקלא קלייא. חבל רח"ס פי' לת"ק דגוי אוסר יין ישראל ח' ה' חסור למשקל דמי' מיני', דאי לא יסיב לי' חמרא לא יסיב דמי', דמי חמרא יסיב, חבל לר"צב דגוי נמי אינו אוסר דש"ס ולא מחסר בהנאה אלא מנורה דס"יי, עשוס רבין כחשלומו הוין, ור"א דאמר מקלא קלייא כריב"ב אחר וסיינו כר"נ וכפי' ה"ג. והרשב"א סותר מהא דהמנסך לע"ז צמוד משלם ואי לא חמרינן מקלא קלייא, שקל דמי יי"ג? ול"ק דהאי צבוי דאי לא יסיב חמרא לא יסיב דמי', דמי יי"ג שקל, חבל לר"ה דאוסר דבר שא"ס מחני' דהמנסך בישראל איירי ולדידי' נמי ח"בה ולא שייך אי לא יסיב לי' חמרא דודאי לא יסיב לי', ולר"נ דס"ל כריב"ב דאין אוסר מיירי מחני' במומר, ואע"ג דאח"כ דש"ס ולא עשאו נסך גמור מ"סת, ח"מ מחקת חמאי' כל יין סגנע צו ח"בה כגוי סגנע, ועשו חממים כחשלומו חק כח"ס הרח"ס, חבל מחסר יי"ג דאי' ל"ג לשלם שהרי לא חסרו כיי"ג גמור שאח"כ דש"ס, או י"ל דצותפו' איירי דאוסר וכן מחני' דשני' שומטין דמודה ר"נ. ודע הרשב"ד פ"ח דע"ז כ' אדם אוסר דש"ס כר"ס ע"י מעשה והכי קיי"לן שמעתא דע"ז חליצא דהלכתא (דף נ"ד) מיהו דוקא צבוי ומומר חבל ישראל ללעורי קמכוון. ותמהו המפרשים דכל החלוקי' האלה לר"נ חבל לר"ה בכל גומא אוסר. ולדידי' ברור שחסר ברב"ד אחר חיצת מיהו "ח"א" והכונה ו"א דהלכה כר"נ (ואין סחירה מסוגי' דע"ז דבעקר הדין מודה ר"נ אי שחט מומר וגוי סימן לע"ז חסרה כיון שעשה ח', והאי דסתם נסך צין קרינה צכה"ג איירי, ומכלים דאחז ודאי ל"ק דאין מומר גדול מזה כד' צעת הגר לו הסיף למעול) ולשון רשב"א צת"ס סוף ש"צ דשמיטה העירני ע"ז ש"ק קיי"לן כר"ס, מיהו אפשר דלא קיי"לן כותי' אלא צבוי ומומר. א סתם חשו' דרס"ג היא. ב כבר כ' לדעת הרח"ס הס ג"כ חסרו בהנאה ח' סי"ג חבל לשקול דמי מהאי נכרי שרי כיון שאין ח"בה אלא מדרבנן, דמ"סת לא עשהו יי"ג גמור שאח"כ דש"ס. ג ח' שהגאון ס"ל כח"ס לעיל דמ"ס ר"נ אפי' למ"ד אוסר ח"מ נכרי, לאו דס"ל הכי, אלא לר"ס אמרי הכי, חבל לפי' שאר מפרשי' ר"נ מודה צבוי ומומר ולא כריב"ב. ד ע"ז נ"ז. ה דלי מלא יין. ו דאין הגוי אוסר בהנאה שאח"כ דש"ס, ואין זה מוכרח דו"ל דס"ל אוסר, והתם הוי שכשך שלא צכונת נסוך, חבל ריב"ב מחיר למכור אפי' נחמן לנסך וכדגרסינן שם בצונה, ולר"ה שהצאתי לעיל אף לריב"ב עושה גוי ס"יי לאסור בהנאה מדרבנן ומשום יי"ג דאי' חמרי שאין אוסרו. ז עתוס' ע"ז נ"ז ד"ה אקלע שכן נוסח קדמונים. ח הגאון ס"ל כה"ג וכמו שישנתי לעיל דלר"נ צחולין אף גוי אינו אוסר. ט אולי ר"ל כח"ס ס"ק ד' דרבא נמי לא ס"ל כריב"ב אלא ר"ה להקל דהא לא נתכוון לנסך. י חוס' ע"ז נ"ח וס"ע קכ"ד ופשוט דוקא צסתם יינס חבל נסכו לע"ז, דא"בה מ"סת דקיי"לן אוסר דש"ס, אף צכה"ג ח"בה, ורשב"א וסיעתי' שרי למשקל דמי' מהאי גוי דמקלא קלייא לי', חבל לגרסתו דף נ"ט גוי דנסכיה צכונה לזבוי אסור, למשקל דמי' מהאי גוי שרי, משמע אפי' נגט הגוי להכעיס ח"בה למזון ולא כחשונת רב האי שהביא רבנו וכן רמב"ם ספ"ג דמח"א דאפי' להכעיס לא שרי חבל למשקל דמי' מהאי גוי. ומ"מ י"ל שרמב"ם שהוציא דינו מדרבי רב אשי מיירי בזמן שידנו חקיקה עליו לשלם חמק ואין לחוס שיעשה פ"א להפסיד, חבל בזמן שאין צדיקו לכופו מודה. יא ס"ל דר"א לא חסר חבל צכונה ופסק רמב"ם, והב"י תמה הקיי"לן צ"ק כ"ו אדם מועד לצולס ושוגג כחיד ות' נגיטה בעלמא ציין לא נראה צעיני עולם לזק. והפרישה חמה על קושיהו ה"א בגטין נ"ג הוין שאינו יוכר ל"ג לשלם ובחיד חייבוהו רבין שלא יחס כ"א הולך ועושה כן לחברו, חבל צסוגג ישראל שעשה נמי פטור, ונחמלא חס לוקח מגוי דמי יי"ג שקיל? וי"ל דצב"ק ל"ח סור ש"נ סגנע שש"י משלם חק שלם דכ' ויחר גוים עמד והחיר ממונס וכו' חוס' דוקא צענין זה דאפסדיה (עמהרש"ל) דבלא"ה גול נכרי אסור. חזיון היכא דאפסדיה אף שחול דין ישראלי חין חיוצ גמור שייך החיר ממונס. ובגטין נ"ג מסיק הס"ס לר"י דקיי"לן כותי' כמו לענין שבת קנס שוגג אטו מזיד, כו"ל נחמקם נמי צמונסך צסוגג לשלם, דחיד יאמר שוגג הייתי, והא דלא קנסו דצב"ז לא חייסין דמזל צדיק מיני', וססתא צבוי זה לא שייך, דחוי לקנס שוגג כחיד (אפי' חומר מותר שוגג הוא כח"ס חוס' צכורות כ"ג ועפר"ח נ"ט) אע"פ שהיוק שא"ה חול' דנו חומר חק לישראל כניכר, חבל אי הוי כלל צחורה כל חזיק צסוגג פטור מתשלומין, לא הוי לי' למקנס צסוגג צסיוק שא"ה, וזה שכ' צ"י כיון דאדם מועד לעולם ומייצ צסוגג כחיד, ה"נ חייב הגוי צסוגג דלית צי' הטעם שפטור הישראל צסוגג. יב פ"ז. יג כן ציצמות פ"ג. יד גם כרמו אינו שלו והפקד ודוקא ענביו, חבל הגפנים חייס הפקר ואם הוסיפו ר' חסירות ער"ש וכו"מ פ"ה דכלאים וח"כ

ספר האשכול, הלכות שחיטת חורין.

כהני תנאי, וחו דהכי ליכא לשנויי דמיירי בגוי א ואפ"ה אוסר ח"ק, וחו תקשי למאן דמפרק בשותפות מודה ר"ג דאוסר והכא בכלאים אי' בי' שותפות דלכ"ע גפנו אסור ב' ול"ל לצעורי, והתירו ר"י ור"ש. וחזינא לרבוחא דכ' דלאו כל אסורין שוין, בכלאים כ' ל"ת כרמך כלאים דומי' דזריעה דניחא לי' ג' והיכא דלא נוחא לחברי' אינו אוסר בשל חברו או מד' רחמנא כרמך מ' דוקא בשל, ות"ק דאוסר דורש בירוש' ל"ת כרמך כלאים מכל מקום ד' ומהא ליכא למשמע בשאר דוכתי. — אין שוחטין לתוך ימים ונהרות שלא יאמרו מקבל הדם לשר שלהם ולא לתוך הכלים שלא יאמרו לע"ז מקבל, אבל שוחט תוך כלי שיש בו מים עכורים, וצלולים לא, שלא יאמרו לפרצוף פנים הנראה בו שוחט ובספינה מוציא ידו חוץ לספינה והדם שותת על דופני ס'. אין שוחטין לגומא, אבל עושה גומא בתוך ביתו שיכנס בה הדם ובשוק לא יעשה שלא יחקה המינין ה' ומפרש בגמ' ה"ק אין שוחטין לגומא כל עקר, והרובה לנקר הצרו עושה מקום חוץ לגומא ושוחט והדם שותת ויורד לגומא, ובשוק אף זה לא יעשה. ואם עשה כן צריך בדיקה אחריו שמא מין הוא, ואי לאו מין הוא ושחט לתוך גומא או כלים ש' כשרה בדיעבד ואי לא נחבדר שלא נורקה בו מינות פסולה ו'. ובחשובה ז' כשאמרו א"ש לתוך ימים לגומא ותוך כלים, לא אמרו אלא במקום ששוחטין ומקבלי' דם בכלי וזורקי' לע"ז, שאם עשה כן נראה שנעשה לכך, אבל במקום שאין רגילין בכך מותר. השוחט לשם עולה, שלמים ח' פסח, תודה ש' פסולה מפני מראית עין שיאמרו אקדשינהו לכך שבאים בנדרה, ואף דפסח וימנא קביעא לי', ראוי להפרישו כל השנה ואי שחטו בשאר ימות הש' שלמים הוא, וקאמרי שחט קדשי' בחוץ, ואם יאכלם נ' כאוכל קדשי' בחוץ לכך אסור באכילה דומי' דשוחט להר דלא אסור אלא באכילה משום ט"ע, ואין חוששין למ"ע אלא אם הבהמה או העוף ראוי לקרבן ט'. השוחט לשם חטאת, אשם, בכור, מעשר, חמורה ש' כשרה דאין באין בנדרה, ואלו הי' לו בכור ומעשר קלא אי' לי' ולשם חמורה הכל יודעין שאין ובח בביתו לעשות חמורה, ומינה אם הי' לו ואמר לשם חמורה ובחי פסולה וכן בחטאת אם נודע שהוא מחייב ח' ואמר לשם ח' פסולה, אבל אינו מחויב כשרה, ולא חיישינן שיאמר עבר עברה שח"ת עלי', אי הכי קלא אי' לי' ו'. ויש מ"ש לשם אשם נמי פ' יא. זה הכלל כ"ד הגדור ונדוב השוחט לשמו פסול לאחיו עולה נזיר, דמאן דחוי אמר נזיר הי' לי' יום ומפריש עולתו ושחט וה"ה להטאת נזיר יב, וכ"ד שאינו נדור ונדוב השוחט לשמו כשר, לאחיו עולה יולדת, אפי' יש לו אשה דאי אחא דאשתו יולדת קלא אי' לי'.

ספר האשכול, הלכות טרפות.

טו. אמר עולא יג' ח' מיני טרפות נאמרו למ"מ נקובה פסוקה נטולה חסורה קרועה דרוסה נפולה שבורה לאפוקי לקחא דרכיש ב"פ יד, ותדר"יש שאמר יח"ט נאמרו למ"מ ל"פ שבכלל הח' הם הי"ה, וגם בי"ח ט' נכללו טרפות הרבה, דכל הנקובי' דמתני' דאלו ט' והם יו"ד חשבינן כחד בטספר הי"ח וכן חרי פסוקי דמתני' ובסג"ר ושב שטעמא טו' ושאר טרפות דחני במתני' וברייחות ומיטראות דאמוראי עולים למספר י"ח, וכמה חלוקי טרפות יש בכל א' כגון נקובת הושט נכלל בו חלוק עורו' שאם

נחל אשכול

לא קדש מעובדי קאי. א דכל חברו קאמר ר"מ. ב גפנו לכ"ע אסור אע"פי שאינו אוסר תצואת חברו מפני שסוף שלו ירוש' פ"ז דכלאים וכו' הרמז"ס, אבל תוס' יצמות פ"ג כ' נר' יוסי מנחות ט"ו הכל מותר שאין כאן כלאים. ג וכו' תוס' ז"ב ב' ע"ב. ד עתי"ט דהול"ל ל"ת כלאים כרמך וכו' כרמך כלאים שלא סמך כלאים כרמך ש"מ ככ"מ אסור. ה שהי' חק למינין לע"ז ולא יחזק ידיהם ציה ומסיים צברייתא משום צחוקותיהם ל"ת. ו רמז"ס ועטור. ז דנפסה בתש' גאונים לריט"ע וצטעית כ' סס לא לתוך מדבריות שלא מלינו צסום מקום. ח הסמיט אשם תלוי דמתני', כיון דרצנן פליגי כריתות כ"ה ואמרו שאין צא צמדס. ט ל"י אס צא לפסוק כר' ינאי צטעלי מומין כשר דלא חזי לקרבן ולא כר"ו תלמידה או כותה למטע חרנגולים ומיות. וכו"פ מיטב הרמז"ס שפ' כר"ו דריא"ר פסחי' כ"ג נמי לא מחנק צין תמימים לב"מ, ואין ראי' סס צצבר חיירי וליכא הכירא אס הי' צ"מ צסמיטה, ואמת הרמז"ס לא הביא דין דריא"ר דלא ס"ל מטעם שאכתוב צכל' פסח. י ואפי' ח"ה ואמר לשם מטאתי או למטאתי לא אהפסי' צהקדס נדרים ז' ואינה אסיר אלא ממ"ע, אבל אמר הרי זו למטאתי ומייצ' הי' אהפסי' צהקדס והיו ק' צמין וא"צ פ"ח. יא כסחם משה הסוחט לשם אשם תלוי דמתני' כר"א. ואע"ג דר"א לא אמר אלא אשם תלוי ותקן נמי הכי צמסס ובסיפא דמתני' קלתי אשם ודאי כשר, ער"אש נדרים ז' סחם אשם הוא תלוי עד שיפירש אשם ודאי, ורישא דמתני' לשם א' תלוי לאו דוקא, דסחם נמי תלוי, אבל סיפא אשם ודאי דוקא הוא שצריך לפרש ודאי. יב כתי"ט אשם נזיר צכלל, ול"י דודאי ח' נזיר דומי' דעולת נזיר שניסם צאים צכלות ימי מרו ואמרינן פ"ק דהדרי' כנדבותם חייב צכל קרבנית אזה, אבל אשם נזיר שאינו צא אלא לנטמא, רחוק שיאמרו נדר צמיר וגם נטמא, ולכדי סחם הרמז"ס נסם אשם ודאי כשר. גס צ"ד כ' נזיר שנטמא קלא אי' לי'. יג חולין מ"ג, מ"ס רש"י צמתני' גבי נפולה אין טעם צטרפות סהלמ"מ, צנפילה כיון דצלה סהתס מע"ל אפי' נחלאת סלמה טרפס. יד דאמר ד' י"ס לקתס צכוליא ט', ונ"ל יסנה צכלל נקובס צלקותא דריאס סצכלל נקובס הי', נקובס דכולי' לא מטריף. וקסס רצנו ס"ל לקמן לקתס צכולי' ומטי נמי חריץ ט', נמה לא מנה לקותא וכן מקשי' על רמז"ס ונ"ק דרכים מטריף לקתס צכל מקום, אבל צמערצא אמרי עד דמטי לחריץ ורמז"ס פ"ס מנה סחת סוג נטולה כולי' סהקטינה וכן לקתס עד ססית כצבר סחת ויגיע עד חריץ. אמור מעתס רכיס אוסר לקתס צכל מ' אף לא היגיע נחריץ, ונ"ל לעולא, אצב היגיע לחריץ דסופו ליטל כולה מודה דט' וצכלל נטולה דאפי' סקטינה כפול ט'. וק"ק לרמז"ס סכ' דרוסס צפרוס כ' וצבר צ' טרפס סטרפס מיה, למאי צריך סלמ"מ. וי' דמקרא ידעינן סטרפס ארי וי' מנה צמחין ומסס מחלחל סהרס לפינס, אבל מה דקיי"ן אף סלא נ' צמחין לאמר סטרפס היו ודאי דרוסס ואינה כ' אלא צצדיקה (ולא כרצב"א עש"ך י"ז ס"ק ל"ס) דריסס זו סלמ"מ. טו סימני ר"ת לטרפות

שאם הפנימי אדום והחיצון לבן ט' ונקב תורבץ הושט, וכ"מ שאמר נקב ט' נישל נמי ט' א דמצינו דת"ק ב . . ורבי מכשיר אפי' נשל וכן בנקב קרום הטוח נכלל נחמסמס וחסרון גלגלת כסלע משום דסוף הקרום לנקב ג ובריא שנקבו נכללו מראות פסולות ויתרת שלא ברדי דאורייתא דמי ד וכן חסיר וחליף, ובכלל מרה שנקבה נטלה ה או שיש לה שתיים וכן בכל הט' א' חופסת מרובות. וכל הט' שטנו חו"ל קבלו אמ"א וכמה הוסיפו ע"פ הכלל שנמסר כל שאין כטוה חיה ט'. ורמז לש' שאינה חיה שנ' ואת החיה א"ת, חיה אכול, שא"ת לא תיכול ו מזה ידענו שס' לטרפה אם אינה חיה יב"ח ו ובנקבה יש עוד סימן אם טחעכרת ויולדת ח נ"מ לספק ט' שיוצא מכלל הספק אם חי יב"ח ט כד' י ולשהינהו יב"ח גבי ס' דרוסה ומשני אתו לידי תקלה דרבים היו אבל בחד שרי וסמכינו איב"ח יא וכן גבי פרה של בית מנחם בפ' אחד ד"מ סמכו . . יב אבל בהמה שיש לה ט' ודאי שנמסר מפי חו"ל לא מהני יב"ח ולידה, ונאמר שהוא מן הפרטים היוצאים מכלל יג ולא נטה י"וש מכל מה שטנו במספר הט'. וגם בימיהם נמצאו פרטים שב' תנאים ואמוראי' כחדר"ש ור"י בן משולם ו"א בר יעקב ור"ש ס"ל ט' חיה יד ט' שטצאו פרטים שחיו. וכמו שאין לגרע מן הטרפות שטסרו לנו כך אין להוסיף עליהם

כדאי

נחל אשכול

לטרפות דף מ"ב. א וטחול שניטל כשר ונקב בסומכי' ט' ל"ק דהאי כלל אינו אלא בדברי' שבכ"מ שנקבו ט' ויש להם חלל, וטחול נקב בקולש' כשר ואין לו חלל, ועוד נקב ט' בסומכי' אין טרפות מ' ענמו אלא מ' הכרס. ומ"ש רש"י מ"ג חייא ל"ל דר"ע נקב הטחול ק"ק אי ג' חייא בר רבא דרבא גופא מטרף, ויותר ל' דלא מנה טחול בכלל מ' נקובי שאינו דומה לכן דלאו בכ"מ נקב הטחול ט'. ולכסי ל"ק בגמ' דר"ע ל"ל. ב ת"ק ל"ו ע"כ מכשיר נקב הזפק ורבי אומר אפי' נישל מ' יותר יש להכשיר נקב מוטל גם בגרמ' מציא זו ברמז. ג לחוס' חסרון גלג' דאסלות עם פסיקת הקרום וצבהמה חסרון לצד מטרף דסוף הקרום לנקב דרך הוא מקרום ש"מ דאדם, להכי לא חני חסרון בג' בי"ט דמסוס קרום הוא כמ"ש רבנו, ולר"ת דס"ל נקב קרום עילאה ט' צבהמה, ל"ש כלל למנות חסרון ג' כיון שאין חסרון אלא בנקב קרום עליון זה בלא"ה ט' צבהמה, אבל רע"ב פ' כר"ף נקב ק' עליון כשר ואשחמיט מח"ט פ"ב דאסלות שכ' להכי לא חשיב רע"ב גבי טרפות חסרון בג' דס"ל דלא הוי חסרון אלא עם נקיבת הק' כר"ת וצבהמה נקיבת הק' בלא"ה ט', ונפסוק הוא לרע"ב נקיבת עליון כשר. ודומק לומר דרע"ב מוסיף על ר"ת דחסרון גלג' דאדם לא הוי עד דאינקב תחתה, וצבהמה בלא"ה ט', אלא ל' דס"ל כעטיר ורמ"צן הא דאמר ריא"ש וכן לטרפה לא קאי על גלג' אלא על סדרה ולקמן אחריו. ד נ"ח. ה אולי פרט מרה ד"א לרש"י ור"ף כשר אם נטלה עכ"ל וצ"ח ס' מ"ב. וק"ק כיון דקיי"לן כריז"י ואי לדודי' נטל כשר ל"ל לדחוקי באיוב מעשה נ', לימא האי ספק שניטל ביד דכשר כ"מ שניטל כ', עש"ך מ"ד ס"ק ט"ו. ו מ"ב. ז ל"ז, נ"ח. ח עבזר לחוד אינו מועיל פרי"ח ל"ז. ט ד' רמ"א בתי"ח צנחת ע' יג"ח עכ"ל ס"ל ס"ס יוס' ש' החמה. י ל"ג. יא רש"י ורשב"א. יב סנהד' ל"ג נטלה האם טרף ר"ע וחכמים הסירו מפני שאמר תודוס הרופא אין פרה יולדת מא' שלא נטל האם. ל' שהיו מוספקי' שמה בכלל נטל צ' מעיס (דר"ח באמת מטרף צעוף כמ"ש חוס' ל"ו) וכששטמו שחיס הסירו, ורבנו לא הביא מ' צבורות כ"ח, שם לא נרמו שט"י עדות תודוס הסירו. יג מ' כמחש"ל מעוט ט' ח', ולרשב"א יתרת מן הצטן ח', וצבאר ט' נאמר שסוף דרך נס. ולהכי ל"ק הא דנווקי לל"ב דאמימר דף נ"ח דט' אינה יולדת הא דולד טרפה לא יקרב ולר"י יקרב צבעצבה ולצסוף נטרפה ופליגי אי כירך אמו, ולוקי נמי בנטרפה ולצסוף עברה, כיון דמעוטא דמעוטא הוא. וכ"ס פ' כ' אם לאחר שנטעה חרנגול ט' טענה וסעילה צינים אסורות דכגיפה דמי' ול"ד לולד טרפה שים לו מיות צפ"ע. ומלאתי פלי בראצ"ן ס' רס"ג צינה של ודאי או ס' טרפה אסורה דליכא אלא חד גורס אי ספנא מארעא ולא מתרגל. אפרוח של צינה ט' מותר, ולד צבהמה ט' מותר סקבלס מוכר וסוי זוז"ג, ואי איכא חרנגול צצית או צצכונה לא ספנא מארעא וצינה מותרת דוז"ג עכ"ל הראצ"ן ודאי איירי' בנטרפה ולצסוף עברה, דאל"כ מאי זוז"ג, דהא מוכח צבוגי' צשיחלא קמא לא שייך זוז"ג דכשנטרפה היא נטרפת עמה, ע"כ נטרפה ולצסוף עברה מוכר, ואיך הסיר מטעם זוז"ג הא מסיק בגמ' צינה כגופה דמי' כיון דאגיד' בה ומעורת בגידין והראצ"ן ס"ל כהאי ליכא כמ"ש צסי' רנ"ז, וז' דס"ל כיון דל"ק נטרפה ולצסוף עברה צינה מותרת מוכ' זוז"ג ושחלא קמא אסור דכגיפה דמי, ומסתבר ל' דל"ב ל"פ צבה, ומ"ש ל"ב מודי' צצית ט' צשיחלא קמא דכגופה דמי, דוקא צשיחלא קמא, אבל נטרפה ואח"כ עברה מוכר מותר מ' זוז"ג, לכך מחלק היכא דספנא מארעא אסור צין נטרפה ואח"כ עברה או להפך דכגופה דמי אבל היכא דאיכא זוז"ג דנטרפה ולצסוף טענה מותר. (ומ"ש ולד צבהמה ט' מותר דוז"ג, ל"ע דכול"ל הטעם דעובר לאו ירך אמו זה הטעם שייך גם צבעצבה ולצסוף נטרפה משא"כ טעם דוז"ג דלא מהני כיון שילד נטרף עמה, ודומק לומר דס"ל אף צולד טרפה כל היכא דלא שייך זוז"ג כגון עברה ולצסוף נטרפה אסור ודלא כר' יוסע מדאמר רבא צ"ק מ"ז פרה שסיקה גובה מולדת דכגיפה היא, וכן דומק לומר סס"ל הא דביא ו' עגל הסולד מה"ט שחטין ציו"ט מיידי בנטרפה ולצסוף עברה דלא שכיח) אבל הר"ן צ' שיעות פליג אראצ"ן שהקשה אל"ק דאמימר דמוקי בנטרפה ולצסוף עברה פלוגת' דר"א ור"י, ליומא דפליגי צבעצבה ולצסוף נטרפה צעובר ירך אמו, וחרץ דל"כ ל"ל הא דר' יוסע אסור צצית מסיס דגיפה דמי, ואי איכא אפי' צשיחלא צחרא הוי למיסר מה"ט עכ"ל בקצור, אלמא דס"ל דלא מהני זוז"ג גבי צינה כמשוער' כ"ספ. יד חולין מ"ב וז"ל צבורות ג' עתוס' תמורה י"א, ולא הביא רבא נדה כ"ג, ערשב"א דרבא מחוקס נמי כמ"ד א"ח וכדמו' צבורות ג' וצבת קל"ד דאמר ט' כמתס היא. ובגמ' מ"ב ותדבר"י נפק טרפה חיה מד' וצין חמיה אשר לא נאכלת קרי לט' חיה. וקסא מה יענה מ"ד שאינה חיה. ועוד אי חמה על ה"ג שחציא צאלו ט' דרש זה כנגד הלכה צצידיו, ועל רש"י שהציא צחומס צין חמיה הנאכלת צין טרפה לכ' נמי קסא. וז"ל ודאי מ"ש רחמנא זאת חמיה חיה אכול שא"מ לא תיכול קמ"ל נ"מ לספק ט' כמ"ש רשב"א כשהיא חיה יב"ח ילאה מכלל ס"ט, אבל ה' מלבע"ד לומר ודאי ט' נמי אכול כשחיה, לכך כתיב צין חמיה א"ל תאכל, דאיכא חיה שט' ודאי ל"ת היינו מעוט כמחש"ל. ופר"ח ל"ז חמה על מחש"ל אם מעוט ח', לא ה' ל"ל דף מ"ג גבי איוב מעשה נסיס דל"א ה' מן המעוט. וי"ל המעוט ח' אם נעשה רפואה ע"י סמים ולפעמים מלאתם הבהמה שלא בציון, אבל לאיוב לא מלאנו שנטעה לו רפואה וכה"ג כ' חוס'

ספר האשכול, הלכות טרפות.

כדאי א' דבי יוסף רישבא מחי בגידא נשיא וקטלי אתא לקמי' ריב"ב, א"ל וכי להוסיף על הט', והא קחוינן דמחה, גמירי אל בדרי לה סמא וחיה. והאוכל כזית מא' מטרפות שמונו לוקה שנ' ובשר בש' טרפה ל"ת וההלכה פרשה שאין זה דוקא הנטרף בשדה ע"י חיה אלא אף ע"י חלאים בבית כדאי' בברייתא דר"ש ב' ובשר בשדה ט' אין לי אלא בשדה בבית מנין, ת"ל נבלה וטרפה הקישן מה נבלה בין בבית בין בשדה אף ט', מת"ל בשדה דבר הכ' בהווה. ומדכ' בשר ולא אמר שור ושה כמו באר"ב ובחלב, ש"ט גם בחיה ועוף דין ט' ובזאת החיה נכלל בהמה וחיה ג'. ועוף בהדי' כ' נבלה וטרפה ל"י לטמאה בה וחני' ד יכול נבלת עוף טמא מטמאה, ח"ל נ"ט ל"י לטמאה בה, מי שאסורו משום נבלה יצא עוף טמא שאסורו ט' ב"ת טמא, ובבהמה לא איירי קרא, דכ' לא יאכל לטמאה בה משמע שאין טמאה אלא באכילה, ונבלת בהמה וחיה מטמאה אף בנגיעה, ע"כ בעוף טהור משחעי שאין לו טמאה אלא בבית הבליעה וקרי ל' טרפה, ובקבלה הוא אומר כל נ"ט מן העוף ומן הבהמה ה'. וכך חני' ו לוי כל ט' שמונו בבהמה כנגדן בעוף יתר בעוף נשבר העצם אע"ג שלא ניקב קרום ש"ט, ודוקא בעוף המים שקדמו דך ובנשבר העצם עומד הקרום לינקב, ונפלה לאור ונחמרו בני ט' ז. . . משום דמיוקתו נפילה באש ושכיח יותר מבהמה, וכן נטל הופק וקרבתו ל"ש בבהמה שאין לה, ונקב הכרס והמסם ונקרע רוב החיצונה וגלודה וכו' ל"ש בעוף שאין לו דברים הללו. וטרפות טחול וכוליא לא שייכי בעוף, דעוף אין לו טחול כצורת הבהמה ואינו מונח על הכרס, וכוליא של עוף נמי אינה כשל בהמה ואין לה חריץ שבו תלוי הטרפות ח' גם אינה מונחת אצל בני ט' אלא סגורה בעצם ט'. ע"ל דחני לוי כ"ט שמונו ח' בבהמה כנגדן בעוף ולא טפיק טחול וכוליא, מטרפות דחני בסתני' וברייתא קמירי י' וחסר ויתיר וחליף דאנוי רריאה נמי ל"ש בעוף שאין לריאה שלו חתוך אונן, ובכל שאר ד' שוה עוף לב' לטרפות. אבל דגים וח' ל"ש בהו ט' דגבי ט' בשר כ' וד"ח לא נקראו בשר לא בל' תורה ולא בל"ח יא. ויש מן הט' שנתחוו בוטן קרוב או רחוק מן הלידה כמו שבורה דרוסה ויש מן הבטן כגון חסרה נקובה, ויש שאין אסורות אם נבראו כך יב. והטרפות הוא חסרון וטום בפנים הגוף אבל מסוכנת ע"י חולשה וזקנה שאין בה חסרון באיברים אלא שנתקלקל דמה ונעשה כמים וכי"ב לא אסרה תורה כדחנן יג' אחוות דם שגבר הדם ומכביד הנשימה, אכלה הורודפני, פי' סם הטוח לבהמה שמקלקל הליחות שבה אבל אין מנאב מעי' כחלתית, אע"ג שודאי תמות ט' חילשה, ט"ט כיון שאין חסרון בגופה לא נאסרה, ואם שחטה קודם שתמות ותפרכס לא"ש מותרת, ואפי' אכלה סם מות לאדם אינה אסורה משום ט' אלא ט' סכנה והכין בת"כ יד יכול אפי' אכלה הורדפני או שתת טים הרעים שסופה למות ע"י תהא טרפה, ח"ל נ"ט ל"י, מה נבלה שאינה בת חיים אף ט' שאינה ב"ח יצא זו שהיא בת חיים, וכן שאר מיני מסוכנות. ויחזקאל משבח

עצמו

נחל אשכול

סם ד"ס יפלה. עוד הקשה מ"ק לחוס' ע"ז ו' על המקשן ודלמא נח טרפה, הלא חי שנים רבות, דלמא ממוטט הי' ? לק"מ דבלח"ה קשה מ"פ ודלמא נח ט', כלומר ואין צורך מעוט לטרפה וזרעין מכל החי למעוטי טרפה, הלא בנ"כ חזקין בזה, וממילא יותר מסתבר דנח מרובץ ולא הי' טרפה ומאחך ילפין למעוטי ט' ומכל חי מחוסר ח' ? וז"ל סגמ' נקט למדא דמחוסר ח' מכל החי לכ"ע דלא חזינו מאן דמחיר לב"נ ח"א, ולכמה חנאים דלא חזינו צחר רוב, פריך ספיר דלמא נח ט', וע"ז ספיר הקשו סא חי שנים רבות, וח"ל שהי' ממוטט בני אדם שהן טרפה וממוטט של אותו מעוט דחי, למע"ד כ"ע לא חיים דלא שכיח כלל, ואיך נתעקש נגד הסברא לומר נח טרפה הי' ומה שהקשה עוד ייסב כ"פ. א נ"ד. ב מכלתא הציאה רמז"ס וסיוף: יכול שאמר הכ' נטרפה צרגלה וזונבה ח"ל לכלב ח"א, הראוי לכלב, ומתה ח"ל שאמר, שזה נבלה מקריא, ע"כ שטרפה עד שנטתה למוח ולא מתה ואסורה הואיל וח"א שחמיה ממנה זו. ומקשים כיון מכלכל יליף שאיירי תורה בנ"י שא"י לחיות, למה לריך זאת הסיה שא"ח לא חיכוך ? ולק"מ עקר קרא ט' ל"ח צל למנקות, דמאחית החיה ל"י חלל עשה. ולח"ד ט' חיה ח"ל לכלב מורס ע"ד שאינו יכול לחיות, וע"כ יפרש לכלב שיש לה חולי עד שאין צורה בריא חלל מאוס ומזוהם כמ"ס תים' ע"ז ו' אף למ"ד ט"ח חולה היא ומחמטת, ולחלצ"י חולין י"ז דמשובחם ל"ל לכלב ח"א מוקם להא דפסמי' כ"צ אותו ח"מל ולא שאר אסורין. וממילא גם לדין חין הכרח לפרש שאינה ראוי לכלב מ' שגיטה למוח, חלל משום שהצטר חיכו בריא, אבל השתא דכ' זאת החיה חזין אחרות קפיד ק', ספיר פי' רמז"ס לכלב ח' שאינה ראוי חלל לכ' מ' שגיטה למוח. עוד מק' מ"ס חורה זאת החיה י"ז לס"ט לרמז"ס ספק מותר? וח"ל חסוב, דפשוט ח' מיני טרפות נאמרו לח"מ חלל ט' טרפות שחלצו חז"ל לא הו"ל חלל ע"פי הכלל כל שאין כמות חיה שלמדנו מקרא זאת החיה שאחיות קפיד. ותו באקצב אסורה ספק לחומרא וכשנתערב ס"ט עם כשרה חס ח' מי יצ"ח וסגמ' מת האחת כשרה, ותו חס חין ס' שקול מורס דמ"הת אסור ואיכא ס"ט כה"ג טובא דרוב כבשים מנדנים צרשאים ונתמסמם המוח. ג חולין ע"א. ד ק', נדס מ"צ וע' זבחים ע' להלכה ממוטט קרא עוף טמא מטרפה מי שיש בזמיו ט' וכן בת"כ, דמנבלה לא אחי' דלמדנו ממנו שא"מ בגדים בבית הבליעה חלל חס חזק וצדיק ח"פ כשעיר הזמן לעולם צאכילס, ומקרא ופושט אשר חלל נבלה וע' באחרי מות דכ' נמי צנבלת עוף למדנו מטרפה מה זו חיה מתרת, ילא עולת עוף שמלך חע"פי שאסור לאכילה חס אכלו חזינו ממנה כיון שמתרת לגבול וז"ע רש"י באחרי ובאמור שפי' תרתי טרפה מי שיש בזמיו טרפה. ה יחזקאל מ"ד ומסיים לא יאכלו כהני' ומנחות מ"ס פריך סא ישראל יאכלו? כהנים הו"א הואיל ואשתרי מליקה גביהו ל"ט נמי קמ"ל. וקשה חולין ל"ז פרוש קרא דיחזקאל ופשי לא ממנאח ט' לא אכלתי במסוכנת, הי"ג אשר לכסמים מסוכנת? ולק"מ סם משבח עלמנו שהו לא אכל ופשוט ס"ס דמוכח לאחרינא שרי, דא"ס מאי רבותא דיחזקאל, אבל הכא ח' קאי לא יאכלו כהנים על מסוכנת ח"כ ל"ס שהם סהכסמים ל"י מסוכנת, מאי משבח עלמנו צוה הוא עלמנו כהן הי'. ו חולין י"ז. ז סם דחני צעוף ולא בטרפות צממה, שעור הצממה עב, ואם צממה נאמרו נמי טרפה נרצ"ד ורצ"א ט' לקמן. ח י"ס. ט כ"מ פ"י דשמיטה. י ט' טחול וכוליא מיומרא דאמוראי צ"ס ס' מ"ג. יא ער"ס שמיטה וס"ע י"ד רי"ז ומג"א תקנ"צ. יב לרמז"ס נ' הכד ט' חלל חסרה מנבטן כשר נטל חוליא מחדר ט' חסרה מנבטן כ'. ורבו ס"ל קן צפדי' גבי חוליא חלל צכד סחם חולי קאי על חסר הורדא. יג י"ס. יד שמיני, פי' רצ"ד בת חיים מקרי דאי כדרי דמא וסיה (ל"ל קדרי כמו נקדר כמין טבעת חולין כ' ופרשו שחם מוליחין סדס

עצמו שהחמיר ולא אכל מסוכנת ולא מבהמה שהורה בה חכם מדעת א. . . — גרסינן בפ' השוחט ב' שחט הושט ופסק הגרגרת ג' או פסק הגר' ושחט הושט נבלה ורמיניהו אלו טרפות בבהמה נקובת הושט ופ' הגר' ומפרק רשב"ל משנתנו ששחט במקום שנפסק הגר' נבלה, ומשנה דאלו טרפות ששחט שלא במקום חתך, ופריך והארשב"ל שחט הקנה ואח"כ נקבה ריאה כשרה, אלמא אחר שנפסק הקנה כמנוח בדקולא דמי' ד' אלא אר"י ל"ק משנה דאלו טרפות נשנה קודם שחורר ר"ע, ומשנתנו לאחר שחורר ר"ע והורה דנבלה הויא. גופא ארשב"ל שחט הקנה ואח"כ נקבה הריאה כשרה, א' רבה לא אמר רשב"ל אלא בריאה, הואיל וחיי הריאה תלויים בקנה, אבל בכני מעים לא, כלומר אם נקבו ב"ט אחר שחיטת הקנה טרפה, דב"ט תלויים בושט ה', מתקין ר"י מאחר שנולדו סימני טרפה התרת, מה לי בריאה מה לי בכני מ' ו', ואמרין הדר בי' ר"י מראבעי' לר"י נקבו בני מ' בין סימן א' לב' מהו מי שיצטרף סימן א' לב' להוציאה מידי נבלה או לא, כיון שהראשון נשחט להוציא מידי נבלה וגם להתיר באכילה, אבל השני לא נשחט להתיר באכילה, ואינן שוין ז', ועד כאן לא אבעי' לר"י אלא לטהרה מידי נבלה אבל באכילה אסורא, והכא אמר נקבו בני מ' בין שחיטת סימן א' לב' מותרת, ש"ט שחור בו מאבעי' שלו, וס"ל לבסוף שאין טרפות אחר שנשחט סימן א' ה', א"ר אחא לרבינא דלמא לעולם לא הדר ר"י דס"ל יש טרפות בין סימן לסימן ואפי' נשחט הקנה אכתי מטרף בנקובת הריאה, והכא לדבריו דרבה קאמר ולי' לא ס"ל, כלומר מה דמוחיב ר"י לרבה מה לי בריאה מה לי בכני מ', בשניהן יש להכשיר אם אירע ט' בין ס' לס' לדבריו דרבה קאמר שמחלק למעמי' דר"ל בין נקב הריאה בחר שחיטת קנה לנקובת בני מ' ואיהו אמר מאן דמכשיר בריאה בחר ש' קנה, בב"ט נמי מכשיר, אבל לדידי' לא ס"ל הא דר"ל, דאי נקבה הריאה בחר ש' קנה מטרף, ולהכי אבעי' לי' אי טהני סימן ב' להוציא מידי נבלה. ולשמועה זו לר"ל אין טרפות בריאה לאחר שחיטת הקנה ואין ט' בדקין אחר ש' הושט כדמפרש רבה מעמי', ולאחפתא דר"י ס"ל ר"ל בחר ש' סימן א', לא שייך טרפות כלל, ור"י פליג אר"ל וס"ל כל טרפות שאירע בין ס' לס' אסור. ואיכא למימר הלכתא כר"ל דהא משמע בשמעתין דר"י נמי כר"ל ס"ל ט', ולאו מלתא הוא, אלא טעמי' דר"י כיון דנפסק רוב הגר' הסימן כאלו אינו, דבהת"כ רובו ככולו י' ומה"ט הוי נבלה אף אי שחט שלא במקום שנפסק, ולא תידוק מהכא כלל דס"ל לר"י לאחר שחיטת קנה לא מטרף נקובת הריאה, דשאני אבר הנפסק דנפק כל חיותא, אבל הריאה אע"ג דחיותא תלי' נמי בקנה, אכתי יש לה חיות בפ"ע וכן אם הושט לחור נשחט בני מ' התלויים בו יש להן חיות בפ"ע וטרפות שייכי בהו עד שנשחטו ב' סימנים, דהכי גמירי שבהמה אינה מותרת לאכילה עד שנשחטו ב"ט ועוף בסי' א' אבל נשחט סי' א' בבהמה עדיין כחיה חשובה וכל טרפות שייכי בה. וה"נ מסתברא, דאי אמרת מר"י נשמע דס"ל בהא כר"ל, אי הכי לא הו"ל לראב"י למימר ש"ט מר"ל אין מומנין יא. . . ותו כיון דלא שמיע לן דר"ל הדר מאוקימתא כאן ששחט שלא במקום החתך, ולהך אוקימתא שחט הקנה ונקבה הריאה טרפה, אכתי איכא לספוקי דלטא הדר בי' טהא דאמר שחט הקנה ונקבה הריאה כשרה וס"ל כר"י יש ט' בין סימן לסימן יב. הלכך קיי"ל כל טרפות שיאירע כל זמן שלא נשחטה בשעור הראוי מטרפין יג. — ותו אמרין התם יד' אראב"י אין מומנין גוי על בני מעים כיון דאמר ר"ל נשחט הקנה הריאה כמנוח בדקולא ה"ה נשחט ושט ב"ט כמנוחין בדקולא ועדיין הבהמה חיה הוי אבט"ה לגבי ב"נ, דלישראל בשחיטה תלי' מלתא אשחרו להו, גוי דבנחירה סגי ובמיתה תלי' מלתא, ומאי דפריש קודם מיתה כאבט"ה דמי. הא דאמר בנחירה סגי להו לאו למיטרא דצריך נחירה, דמיתה מאל' נמי אשחרו להו, אלא כלומר די להוציאה מידי אבט"ה בנחירה וה"ה מיתה מאל' טו. תני' דלא כראב"י הרוצה לאכול מבהמה קודם טו' שתצא נפשה חוץ כוית מבית השחיטה ומולחו יפה ומדיחו יפה יפה יו' ומטחין עד שתצא נפשה וא' גוי וא' ישראל מותרין. והכי קיי"ל כל דבר דשרי לישראל כמו מפרכסת לב"נ נמי שרי, מיהו לישראל

נחל אשכול

מיה, אבל יותר י' דל"ל דאי בדרי סמא ומיה כדאי' דף נ"ד אס' מפורין סממנים תוכל לחיות. א' ל"ל: ענמו פי' מסכרת, אבל אי אגמריס סוף ראוי לאכול ממנו, מ"ר. ב' ל"ב. ג' צבסה איירי דלריכס צ"ס. ד' הקנה וכל התלוי בו א"כ אין לצבסה זו כשנפסק הקנה אלא סימן א' ולא מהני שחיטה. ה' ומיה נשחט וס' תו לא מטרף נקב המעים דתלויים צבט, ונקט קנה שדרך לשחטו תמלה שקרוב לעור. ו' אי צמקת נשחט לא מטרפא הריאה דאין טרפות למי חיות, צמעים נמי אין ט' כשנשחט הקנה. ז' אבעי' אפסט דף ס"ט לקולא. ח' הכל כפי' תוס'. ט' מדפריך ס"ס מי אחר ר"ל נפסק גר' ואח"כ שחט וס' תו לא הוי נבלה, ס' אחר נשחט הקנה ואח"כ נקבה ריאה כשרה כיון דרוב נפסק כמנוח בדקולא עס כל איברי התלויים בו, ומסיק אלא אר"י ל"ק כאן קודם מ' וכו' משמע דכאי' דינא כמאן דמונח בדקולא דמקי לר"י לחיולא קודם מזה. י' מיר ת"ב, כורית ג' וס"ד, תוס' מולין ל' ד"פ המליד ועס"ך סי' כ"ו אף שקודם שחיטת רוב וס' מטרף נקב אף צחלק השחיט, לאחר ש' רובו אין ט' צסימן השחיט. יא' דר"ל לאו הלכתא כדאי' יצמות ל"ו ועדיפא הול"ל ש"מ מר"י ור"ל, דר"י הלכתא הוא. ולעג"ד יש להשיב אף אי ר"י ס"ל כמנוח בדקולא ליכא לדייק אין מומנין גוי, דאיכא למימר מי איכא מידי דלגוי אסור ולישראל שרי, אבל ר"ל דס"ל ס"ס מותר מ"ה, וא"כ צבט"ה דמחא שרי לישראל משכו צבט גוי' וגוי נסרג עליו ע"כ ל"ל מי איכא מידי כמ"ס תוס' סס, לכך אחר ש"מ מר"ל כיון דס"ל כמנוח בדקולא ע"כ אין מומנין גוי, אבל לר"י אף שמונח בדקולא מותר לב"נ מטעם מי איכא מידי. יב' כ"ז תמלא בקיור צמחמות ומבואר סס שגס ר"מ ורי"ף לא ס"ל הא דר"ל וכ' צ"י סק דעת רמב"ם ור"אס. יג' אבל צסימן ענמו ששחט רובו אין עוד טרפות כמ"ס רבנו לעיל דסי' הנפסק נפק כל חיותא. יד' ל"ג. טו' וכך ל"ל צתוס' מולין דף ל"א אי נמי פרע להס צ"הס היינו נחירה דב"נ נטונו על הנחירה, כוונתם נטונו שלא לאכול אצמ"ס אלא אחר שמתה. ור"י תני' ד' תמוה צפסיקתא הביאה צעל יו"ד מחמרות מאמר מ"הד ח"ג פכ"א צבט נבלה שמתה מחלי' אסורה לב"נ. ור"ל אסורה היינו סהס קצלו עליהם מענמן כהא דאמר מולין ל"ב ל' מ"ה קצלו צ"נ עליהם ואין מקיימין אלא ג' אין כותבין וכו' ואין שוקלין צבט המת צמקולין פרש"י שמתה מחלי' וע"כ ח"צ 126. טז' צבט הנמחק קודם יציאת ג' טו' להצריח הגוף כדאי' סס וטעם דכל נפש מצינ נפש כמ"ס רש"י מ"ו. יז' פרש"י קכ"א יותר מצבט אחר, שלא הספיק דמו לנצח וכשמתו נבלה לחיוב, ומולחו יפה פי' הר"ן בלא מליחה אסור לאכול

ספר האשכול, הלכות טרפות.

לישראל נמי אסור לאכול קדם שחצא נפשה כדאי' פד"ט א אין לוקין על לאו שבכללות דתני' מנין שאוכל מבהמה קדם שחצא נפשה שהוא בל"ת ת"ל לא תאכלו על הדם, דבר אחר לא תאכלו ע"הד לא תאכל בשר ועיין הדם במזרק ב ומנין שאין מברין ג על הרוגי ב"ד ת"ל לא תאכלו ע"הד, מנין לסנהדרין שהרגו את הנפש שאין טועמין כל אותו יום ת"ל לא תאכלו ע"הד, אוהרה לבן ס"ט מנין שנ' לא תאכלו ע"הד ד ואמרינן ע"כ אינו לוקה דהוי לאו שבכללות ה, ש"ס נהי דלא לקי האוכל שחצא נ', אסור דא' מיהו איכא ו. וכל דבר שלא שרי לישראל בב"ח כגון טמאה בין נשחטה בין לא נשחטה וכן טהורה שנתנבלה או ז. . הפורש מטמא קודם שמתה אסור להושיט לב"נ כדתני' ח מנין שלא יושיט אט"ה לב"נ שנ' לפני עור לת"ט, אבל לאחר שמתה הבהמה בין נשחטה בין נתנבלה בין טהורה וטהורה שנתנבלה לא יטכור לגוי ב"מ שלה דלמא הלכתא כר"ל ט, ולא קתוינא לרבוחא דקפדי.

מין. ואלו טרפות בבהמה וכו' והאיכא י חסרון בשדרה וכו' ובה"א חוליא א', ואריא"ש וכן לטרפה, וכריש ערובין אי' לא עבדינן כחוסרי בי תרי דסתרי אהדדי כגון שדרה וגלגלת דחנן חסרון בשדרה בש"א ב' חוליות ובה"א חוליא א', ובגלגלת בש"א כטלא מקדח והוא כסלע נירונית וגדול משאר סלע יא, ובה"א כרי שינטל מן החי וימות שהוא כסלע פשוט, ואריא"ש וכן לטרפה, פי' טי שטורה כטימא ט' אהל עד שחסר משרה ב"ח, ועד שחסר מגלגלת כסלע גדול ובציר לא חשיב לי' חסרון ולענין טרפות פ' כב"ה דחסרון חוליא א' בשדרה וסלע בינוני בגלגל' הוי חסרון ועושה טרפה, עביר חוסרי דסתרי. מינה שמעינן לב"ה טרפות השדרה בחסרון חוליא א' ודגלגלת בסלע. וב' הלכות והגר"צ לא הביאו טרפות דחוליא וגלגלת יב אלא נעקרה צלע וחצי חוליא טרפה ואין זה בכלל חסרון חוליא יג. ואיכא דאמרי דריא"ש לא אמר וכן לטרפה אלא חוליא ולא אגלגל'. ואייתי ראי' טלא פריך יד' והאיכא חסרון בגלגל', אלא ודאי לא מטרף גלגל' אלא ברובא דלא גרע טנחבסה טו ברובה דקחשיב לי' התם. ולאו קושי' דלא מצי לאותובי והאיכא חסרון בגלגל' דלא מטרף אלא עם נקיבת קרום, וכבר חשיב נקב קש"ט, וה"נ לא פריך לחשב טראות פסולות דריאה דבכלל נקב. ועוד כיון דפריך מחסרון בשדרה לא בעי לטפרך מחסרון בגלגל' טז, ותו דשעור דב"ה כדי שינטל מן החי וימות לא אתפרש במתני' ובגמ' יז שקיל וטרי בי' להכי ל"פ מיני'. ותו אייתו ראי'

נחל אשכול

באומנא חו עלי דעד שלא תלא נפשה דסם נעקר מחקומו ומתחמא דרך סם ע"ס ס"ז. א סנהד' ס"ג. ב של קרצנית. ג סאנלים סמאכילין אותם סעודה ח' משל מזריהם, מחמא על הרוגי ב"ד קאי שאין מחאכלין ענינם וכו' כבוד בן. ד לא ענא חא"כ הזהיר, והזהיר ל"ת אכילה גסס, זילל וסוצא, אכילה שחצאגהו עליו. ה כל הני במשמעות הכ'. ו לרש"י חולין קכ"א חסמ' מדרבנן, אבל כרמז"ס פ"א דשמיטה: אסור לאכול מציח הס' קודם שחצא נ' והאכול ממנה עובר בל"ת וכו' ככלל ל"ת ע"הד ואינו לוקה. הרי לדידי' מ"הת אסור כאשכול. אולי יתישב בזה מ"ס צפ"ט דמלכים, הסוחט בזהם ועדיין מפרנסת, אבר וצמר הפורשי' ממנה אסורין לב"נ, כל שאסור לישראל מחסר אצמ"ה אסור לב"נ, ויש שצ"נ חייב ולא ישראל, שצ"נ ח' בזהם מ"וע בין טמאה צ"ט חייב מחסר אצמ"ה וכן הפורש ממפרנסת אע"פ ששחט ישראל צ"ס אסור לב"נ מחסר אצמ"ה ע"כ. ותמה רש"י דמסקין לנכרי שרי מפרנסת מחסר מ"מ. ונ"ל החסר' הוכיחו כל היכא דלא שרי לישראל אע"פ שאין מלקות כגון מחסר צמר ג'וע מטמאה, ולנכרי צמיחה, ל"ס לומר מי איכא מידי דלישראל שרי ולנכרי אסור, דלישראל נמי אסור אף אם הוא מחסר אחר וליכא עונש צ"ד. והסתחא כיון דישראל אסור לאכול מ"הת צמר שנחתך ממפרנסת כ"ז שלא ילאש נ', להכי שפיר כ' כרמז"ס צמר הפורש ממפרנסת אע"ג ששחטה כדינו אסור לב"נ מחסר אצמ"ה, דל"ל מי איכא מידי כיון דלישראל נמי אסור לאכול ק' שחצא נ', אבל לאחר שחצא נ' דסותר לישראל כותר גם לב"נ (ואפשר דצ"נ שחטירו מתחלה מחסר אצמ"ה כיון דלישראל בתחלה נמי נאסר מ' לא תאכלו ע"הד, מצ"נ לא נפק אסורו). ו אולי ז"ל חו נטרפה. כיון דמפרנסת כשרה לא שרינן חללא מ' שמוחרת לישראל, והכא אסורה לו. אבל לרש"י טרפה ששחטה מותר ליתן לב"נ כשהיא מפרנסת כיון דמפיק לה לישראל מידי ובלא אע"ג שצמינו שייך אצמ"ה לישראל, ולא אסור לב"נ אלא מפרנסת מטמאה חו מטהורה שנתנבלה דלא אכתי ש' לישראל. ח פסמים כ"ב. ט רש"י ומאור אבל למכור לגוי דס היונא ממפרנסת לכ"ע מותר דאין אצמ"ה צדס סנהד' נ"ט וכ"כ אשכול פ' ב' מהקדש. י ח"ב, והביא בסמוך ערוצין ז' דבחולין מסמך האי דריא"ש וכן לטרפה אשדרה רישא דמתני', ויש מלצב"ד לומר ריא"ש לא קאי אגלגלת כמ"ס תוס'. יא בזכרות ל"ח. יב ואין לומר מחסר דלא מטרף צאדס חללא עם הקרום וצבסה נקב קרום לחוד ט', הרי"ף וס"ג פ' נקב עלאה כשר. יג דטרפות נעקרה ללע עם חצי חוליא, וחסרון חוליא חרתי טרפות נינהו מדמשיב לי' במקסן והתרתן מ"ב ע"ב לחרי. וצ"ג דברי' סותר' שפסק כרב דלריך חצי ח', ואח"כ כ' נעקרה ללע צלא חוליא ט'. יד סס. טו ונחמסה ברובו ט' סס מ"ב הביאו רי"ף וה"ג. טז דא"ל חשבינכו כחדא כל הסכרונות בעלס, אף דלא ברירא למקסן סצרא חשיב כחדא לענין נקובי דמתני', ה"ט דאי כחדא חשבינכו צלרי לי טובא צהו"ל אבל חסרון חשיב כחדא (וי"ל כן נמי לפוס' דס"ל חסרון צגל' כסלע צלא קרום מטרף) וכמ"ס תוס' דוקא ריאה שחטרה וחסרון השדרה חשיב צ', דזה צבצר וזה בעלס. יז בזכרות ל"ח. סב"י מחרץ הר"אם ורי"ף שסמכו על ר"נ צדף צ"ד שביאו כסלע כיתר מסלע ופרש"י דקאי על מ' גלגל'. ודומק לסמוך על רמז שיש לו פנים לכ"ולכ, לחוס' קאי אוקדח צמר בחופה ולר"ת אגלודה, וכך הסיג סב"ח דלמא אצצר החופה קאי אף שסחיגו פר"ח דצבדי' כ' רי"ף ור"אם כסלע צב"הס כשר, עדיין ח"ל אגלודה קאי. וצבור לי כטור שר"אם ס"ל דלא מטרף כסלע וכן הרי"ף ועוד הרי"ף לא הביא נמי חסרון חוליא. ונ"ל הרי"ף דצדף צ"ב אי' לרב אין טרפות חללא ע"ס חצי חוליא וס"ל לשמואל צלא חצי ח' לא ט' ולשמואל פריך והא חנן כמה מ"צם חוליא אחת ואריא"ש וכן לטרפה ש"מ חצי חוליא ל"מ? ומשני הא דריא"ש וכן לטרפה הייט חוליא חפי' צלא ללע צלילי כפלי מחקף ר"א ליתייס גבי חול' צ"ס, דלצ"ס לא מטרף בחוליא ח', ומשני כי איתשל צב"הסד לענין ט' וסוי צ"ס לחומרא. והקדש מהר"ס למה הביא סח' נעקרה ללע ט' ופריך ממתני' כמה חסרון, רב נמי צבד אחר נעקרה ל"ט עם חצי חוליא ולפרוך עלי' ? ות' רב לא אחר וכן לטרפה, כונתו דרב ס"ל דיני טומאה חדש הן והלכתא ג"ל כמ"ס רש"י יבמות

ראי' מדתנן באלו כשרות א נפחתה גלגל' ולא נקב קש"ט, והו"ל לפרש כמה תפוח כמו גבי גרגרת כמה תחסר עד כאיסר. ולענ"ד ב' תשובות בדבר, הרא לדידהו מי ניתא דעכ"פ נפחתה ברובו ט' דכ"ש הוא מנחכסה ברובו ולא תני לה, ועוד דקתני נמי נסדקה גרג' כשר ולא תני עד כמה, ובגמ' ב אחמר שצריך שיור חוליא א' למעלה וא' למטה, ותו י"ל בנפחתה גלגלת לא פרש השעור משום דאחפדש באהלות פלוגתא דב"ש וב"ה וכיון דאמרי ב"ה כדי שינטל מן החי וימות פשיטא דט' הוא, ומתני' דנפחתה קמ"ל בנקב משהו אינו פוסל בגלג' כמו שפוסל במזח, אבל ודאי כסלע מטריף, וה"נ מוכח מהא דאמרו כדי שינטל מן החי וימות והרי כלל בדינו כל שאין כמוהו ח"ט ומעשה בעין בול ג' בא' שנפחתה גלגל' ועשה לה הדוק של קרויה וחיה ארשב"א משם ראי' כיון שעברו ימות הצינה מיד מטה ד'. והא דאמר ש' גלגלת שנחכסה ברובו ט', כיון דלא חסר מידי אלא יש בו מכות, ובין ברוב גובה ובין ברוב הקיפה ט' דלא אפשטא אבעי' ה'. וחסרון בכסלע אפי' אינו בט"א כל החסרונות מצטרפין לכסלע ו, ואם אין ביניהם כמלא ז' . . וחיו לן דבעוף משערין לפי גדלו וקטנו ח' ועוף המים בנקב כ"ש נטרף ט'. וחסרון חוליא א' מטריף אפי' בשילהי כפלי, פי' חוליות שאין צלעות יוצאות מהם. מיהו אם נבראת בחסרון חוליא א' אין להטריף שלא נתנו לנו חכמים טספר קבוע לחוליות כמו שאמרו ה' אונות אית לדיאה, ועקר טרפות החוליות למדנו טמטני' כדי שינטל מן החי וימות, והיינו כשהי' לו חוליות ונטלו ונתמעטו, מש"ה הוי חסרון ולא מסתבר למימר אדם שלא הי' לו אלא י"ז חוליות י' שדרתו לא חטמא באהל, וה"ה לענין טרפות אי נבראת בחסרון או ביתר חוליות אין להטריף יא'. כ' ב' הלכות כי משתכחין חרין טחלי שפיר דמי, ואם נמצאו ב' כבדים אסור שכ"י כנטול דמי יב' וחוינא לדעת' אפי' אי חרי טחלי מחוברין בסומכיהו שנקב פוסל בו דרואין כאלו שניהם נטלו כולם, ובב' כבדי' מטריף אפי' נפרדים זה מזה וכך ק' מרבתינו. ויש מי שפי' יחר כנטול יג' כלומר היחר כאלו נטל עם מקומו, ואם נטילה זו עושה ט' טרפה כגון חרי טחלי דבוקי בסומכ' ואם נטלה הא' ומקום הסומכ' של חברו עמו הוי ניקב בסומכ' וט', אבל ב' כבדים שאין מחוברין יחד או אינם מחוברים במקום מדה וחיותה כשרה. ודאוי לחוש לחומרות ב' יד וכן ביתר רגל טו' אע"פ שאינו דבק באחר, ואין בזה משום תרי חומרי דסתרי טו' דחייבין לצאת מידי ספק א"א ואפשר שב' הפרושים נכונים שכל יחר יז'.

א'

נחל אשכול

ק"ג ואין ללמוד לטרפות, דיל' בחסרון חוליא אין הסדרס שלמה אבל בהכמה מיה. ולסכי מיושב הא דר"א ליתנייה גבי קולו ב"ש דלשמואל פריך, דלרב לק"מ דלא שייך דין גלגלת וסדרס לטרפות, ומיושב בזה שלא הביא רי"ף דין חוליא וגלגל' שחסרונם כסלע כב"ה, דס"ל כרב דוקא לענין טומאה הוי חסרון בגלג' כסלע דהרבה חיים כח"ס חוס' (מיוסר הר"אש שהביא ט' חוליא בלא ללע ע"כ אי' לי' דאריא"ש וכן לטרפס, והא דלא הביא חסרון בגלגל' דס"ל עס הקרום כח"ס חוס' וסוף הביא בשם ר"ח ל' קרום עליון לבד ט' בבהמה) ואי קשי' לרי"ף ממעשה בעין בול שנפחתה גלגלתה ל"ז ע"ב שהביא רבנו בסמוך וכן דברי ב"ה כדי שינטל מן החי וימות וכיון דשעור למות הוא ע"כ טרפה נמי? הר"ן כי גבי ר"ג כסלע דף י"ד מזכירינא דעין בול ל"ק דהמתירין סברי מדקתני במתני' נפחתה בגלג' כשר, מתני' פליג אצרייתא. ל"ל בלור הדבר הרמזין הקשה והוצא ציצין ש' לרש"ץ כל היכא דפליגי אי טרפה אי לא למה לא בדקו אי מי יב"ח? ות' שבדקו ומלאו שלא חי, ואעפ"כ החולק אחר שמתה במקרה או מפני שלא עשו לה רפואה דמתירי אי דברי סמא ומיה. והשתא ממעשה בעין בול א"ר, דלמא חידוק של קרויה שטעו לא הי' מבודק יפה ודלמא במקרה מתה, כיון דמתני' דאלו כשרות מכשיר נפחתה בגלג'. ונמצא אף למאן דמתיר, רפואה מיהו צעי וכמה דברי' פסס כשרי' אכל דוקא ע"י רפואה אפשר למות כח"ס חוס' מ"ג שלקחה בכוליא כשר, מ"מ מתה אם אין עושין רפואה. והשתא לק"מ מאסלות כדי שינטל מן החי וימות, ודאי כן הוא אם ינטל כ"כ מת לכן הוי חסרון לענין טומאה, דלאחר מיתת ל"ש למלאותו במדוק ש"ק, אבל לענין טרפות חלי' באס חמי' ע"י רפואה. א ג"ד. ב מ"ה. ג כ"ה. ד שניסם ס"ל דהוי טרפות אבל לת"ק טרפה מיה. ה כ"ב. ו מ"ה. ז ס"ט שלם טפח. ז חוליו: ואם אין בין נקב לנקב כמלא נקב ששלם נמי ומטריף לשעור, וכך בנקב' שיש בכן חסרון בגרג' סי' ל"ד וה"ה הכא. ח עש"ך ל"ד. ט י"ו. י ומספר הרגיל הוא י"ח, אסלות פ"ק. יא לרבנו הטעם שלא נתנו מספר קבוע לחוליות וללשונות, וגם יחר כנטול דמי פי' כאלו חסר מתחלת צרייתו. יב נ"ח. יג רמז"ן. יד להטריף ב' טחלי דבוקין בסומכ' ולהטריף ב' אע"ג שכן נפרדין. טו נ"ח. טז בנושא א' ודאי מקרי כסיל אי סתרי כהא חולין מ"ד בס"ד בין לרב בין לש' שרי. מיהו סדרס וגלג' דנקט בערובין ז' לחרי חומרי דסתרי ואינם בגוף א' שמטמא שדרת אדם עד שחסרו ב"ח ומטריף בהמה בחוליא א' מספק למה נקרא כסיל? ינחא למ"ס חוס' ר"ה י"ד כיון דהלכה כב"ה, אה"ל לעשות חוס' כב"ה דכ"ה אחר ר"ל, ואי ידע להכריע כב"ה חוס' עישה כב"ה, א"כ אין לו לעשות לחומרא כב"ה, דהוי ח"מ דסתרי, להכי פריך החס לר"ע דעשר תרי עשורי דסתרי, אע"ג שיש לומר חסי' אויל לחומרא, מ"מ איכא מח"ג, אי ידע דהלכה כב"ה לפסיק כב"ה, ואי ידע להכריע כב"ה ופי' במקלת כב"ה הוי סתרי אהדרי, ומשי ר"ע מספק איך ס"ל ב"ה, ומספקא דשאי לנהוג ב' חומרות חון היכא דסתרי בנושא א' כחולין מ"ד, וכ"מ בכורות נ"ח דאמר ב"ע הואיל והללו חומרין כך וכו' וכ"כ חוס' נדס ל"ז ד"ה הלכא כרב לחומרא וכלוי לחומרא כיון דמספקא כמאן הלכה, ומחרס"א עס כ"ה, ומ' דוקא צפלוגחי' דב"ס וצ"ה אית לן למיעבד כחד. ולילי פרס"י בערובין הייתי מפרש החס תרי חומרי דסתרי בגוף א' כהאי דחולין מ"ד, דבזמני' ל"ז בשר פסח שלא הולל ולחמי חודס שלא הורמו כיון דלא חזי לא לגבס ולא להדיט א"ח עליו משום טומאה כיון דאינו ייחר לטהורים ולא דמי לטמא שאכל בשר טמא דלוקה דסס קרבו מחיריו כמבואר רמז"ס פ"המק פ"ח. לפ"ז אם הקריב בהמה חסרת חוליא א' כרי היא טרפה לב"ה ויואלת לב"ה וכוין דלא חזי' לגבס ולהדיט אם אכל טמא ממה אין לוקה משום ט' אלא משום טרפה כשהתרו בו, אבל לב"ה כשרה ולוקה מ' טומאה, ומאן דלוקה ב' משום טרי' וטומאה עבד ת"מ דסתרי, וכן רואה בחסר חומרו חוליא א' וסרג שלא צפני ב"ד פטור סנהד' ע"ה, והמכה חזרו הכאה כדי להמית חייב, ואם נעל חומרו חוליא א' ונמ"נ פטור, לב"ה פטור הרואה כיון שטרפה הוא, ולב"ה לא נעל מנלכת כשעור מיתת ופטור עמו וגם האחר נטול, וזה דעת ר"ה.

מ"ה

ספר האשכול, הלכות טרפות.

י. א' אמימר משמי' רב נחמן ג' קני הוי א דריאה כריאה במשהו דכבדא ככבדא עד שינטל כולו, דליבא פליגי רב אמר במשהו וש' אמר ברובו, טר ב"ח טחני דריאה ככבדא, ודכבדא כריאה. וכהגד"צ נקטינן לחומרא דכולהו במשהו וכ"כ בספק גלודה ב ובש"ד. איכא דקשי' להו כיון דספק נימא נשחטה הותרה כר"ה ג? ול"ק ר"ה לא אמר הכי אלא בדלא אתילד ריעותא קודם שחיטה וא"ל בחייה לא הי' בה ריעותא כלל, אבל בההוא שהריעותא היתה מחיים ל"א נשחטה בחוקת היתר שהספק כבר חל בוטן שאין חוקה ד, וכל היכא דבעי' בדיקה, אי שכח ולא בדק מטריפין מספקא, וה"נ היכא דלא אפשר לברורי דאחזר גבי

נחל אשכול

א מ"ה לאחר שקנה נכנס לחזה מחפץ לשלש וצרי"ף מדפס בט' אחר רבא צר"ל אחר רב כנראה מר"ן. ב ר"ס. ג ט. ד דעת ר"ס נולד ריעותא מחיים לא סומכין אחזקה להכשירה, אבל קיי"ל בפ"א דחלב קג"י מותר מהטעם ע"י סרכה דליקוי אחזקה כל זמן שאפשר לומר סכיתה עדן כשרה אף דעתה ודאי ט' דמוקמינן אחזקה דמטיקרא כמו צנע (כח"ס חוס' דה"ב ור"א חולין י"א דעקר דהוי חזקה מ' רוב בהמות) א"צ דודאי חסר עתה מטמאין הבא אל הבית טעם קודם, וע"פ גטין י"ח שחולק ארשנ"א דס"ל אס ינאס פ"א מחזקה מטריפין למפרע. ומ"ס רבנו דלא סומכין אחזקה באתילד מחיים היינו דהוי ס' טרפה, ויש לדון מה דין הכלים שנחשבו בהם ס' טרפה אי נימא דמוקמינן להו אחזקה. הטו"ז צ"ל כ' צשיטט ש"ל לסרגים דמטריפין למפרע מ' תרתי לריעותא שאין להחיר הכלים מ' חזקה היתר שלהן דרש"י כ' צנעין ל"א כל הטענות שנשחטו בכלים שנטבלו בו טמאות אף שיש לטענות חזקה. זה ברור כיון דתרתי לריעותא כודאי משוי כל הבא אחריו ממילא נגדר, אבל הבא סס' טרפה הוא מחסר? ורמב"ן דה"ב ח"א דאמר שלי' בבית הבית טמא והוי ולא נימא סמוך מעיט שלי' בלא ולד לחזקה הבית, כ"ט ש"א לנרף חזקה הבית לשלי' שאין חזקה זו מלמדת שאין עס השלי' ולד אלא הבית כשלי' עומד, אבל בחזק צד העיסה כיון שמעט אינו מטפה בעיסה ועיסה בחזקה טהרה, צ' מדות אלו מחזיקין בעיסה בטענתו לומר שלא נגע בו להכי אין סורפין. ולסברא זו נימא ס"י חזקה הכלים אין מלמדת שהבמה לא היתה טרפה. אך יש לחלק דלא אחר הכי אלא היכא שהרוב מחזיק בטומאה, אבל הבא היכא חזקה טרפות אלא ס' וי"ל דחזקה הכלים אינה נגדרת בחר ס' הראשון. ובתש"י מ"ס עמוקי' לרא"ס כ' הא דאמר ריש מה העמד אשה על חזקה ולא העמד טהרות על חזקה (עמסר"ס ודבריו ל"ג) דאין אנו דנין אלא על הדבר שנולד בו הספק ואם יש בו חזקה או רוב להעמידו על הצדור לא משגיחין בדבר הנגדר אחריו, אבל אם אין בו צדור מטריפין חזקה דבר הנמשך עמו, וסא דא' במקום העמד טמא ע"מ שפיר פריך אדרבה העמד מקום ע"מ, והשיב אמת על הדבר שנולד סס' אנו דנין, אך כיון דיש ריעותא גדולה בחזקה מקום שחסר לפיכך וחסר ואחאי שפיר מטריפין מ' טמא ומכריע לעשות כודאי. וז' שכן הוא אף אי ענין כשי' בא אחר שנולד ס' צנעין הראשון, דחוס' דה"ב צ' הקשו נגע שחסר אחר שבוטע וכתוך כשבוטע נכנס אדם מטמאין ל' נימא חסר לפיכך וחזקה טהרה דגברא ודאי טהור ודאי? ותרתי חזקה מקום אחרע שרגיל להחמיר מעט מעט אבל נגע מחסר פסע א' ואוקי' בחזקתו צ"ל אלא הכהן מן הבית ואי נחמיר קודם שנגע גז"ס שטמא. כ' צ' תשובות הנגע מחסר בפ"א, וגז"ס? ואי גז"ס איך נלמד ממנו דאזלינן בת"ר? ולמדתי פרום החוס' ממסר"ס, לתרום חזקה נגע לא אחרע לקודם זמן עדיין קשה הלא לגברא נמי חזקה ואוקי' חזקה להדי חזקה ולמה טמא ודאי, לזה כ' כיון כשטמא הכהן הבית הוי ודאי טמא לא מרע לה חזקה גברא דגז"ס הוא לעשות הספק כודאי כמו כל ט' ר"ה, אבל אי הוי לחזקה נגע ריעותא כמו בחזקה, כי אחא חזקה גברא הוי תרתי לריעותא צנעין ועשהו ודאי טהור, ול"ל שהחורה טמא מה שלפי יסודי חסירה ודאי טהור. ולפ"ו טומאת הבית מכה חזקה, אבל הא דגברא ודאי טמא גז"ס. וכיון שהולכנו לתרום זה ש"מ אף שחזקה טומאת הבית זמן מה קודם שנגע גברא מ"מ מרע לה חזקה דבר אחר שגברא אחרים. והשתא לפי סברת רא"ס לריבין אנו לחלק 1 בחזקה שנגמדה וחסר דליה ל' חזקה דחסר ואחאי מטריפין חזקה טומאת גברא שאין צד דופי ועשהו ודאי 2 בהכין בדוקה שנגמלה פגומה דאי ל' חזקה דלא אחרע כחוס' חוס', החזקה שנגדרה, מ' חסור דבהמה, עושה ס' נבלה, בכל אלה אופנים ודאי לא משגיחין צ' הכלים אלא נגדרת אחר חזקה חסור דבהמה שהיא מ' צדורה. 3 לפעמים משגיחין על חזקה טהרות הבא בחר דאתילד הספק. הרמב"ם פ"י דמקואות (חוספת' מקואות פ"ב) שני מקואות א' כשר וא' פסול וטבל צא' ואינו יודע צ"ה טהרותיו חלויות. וכ' מ"לח בחזקה שנגמדה ודאי טומאת כהן חסר תרתי לריעותא משא"כ צ' מקואות (צ"ה) נמי אינו טמא ודאי, דדוקא ס' נגע ס' לא נגע ילפינן מסייעה) ומה מחד בראש יוסף אס בחזקה שהי' לו חזקה אחרת העמד טמא ע"מ לטמא ודאי מ"ס כאן דליכא אלא חזקה טמא? ולס' מ"ס עמוקי' ינאס, שאין דנין אלא על הדבר שנגע ראשון בגדר הספק והבא אחריו לא בא בחשבון אלא אם לא נמלא בראשון יסוד חזק מעמידו על האמת. והשתא בחזקה חסר חזקתי ריעותא מחד דחסר ואחאי, ע"כ חשית דעתך לחזקה נומא דאדם ויש לך מ' טמא וריעותא גדולה דמקום ועשים ודאי ואין לנרף חזקה טהרות הבא אחרת דכבר באנו אל האמת בחזקה צדורה דהעמד טמא ע"מ ול"ל טבל לפיכך, הרי חסר לפיכך וחסר ואחאי, אבל צ' מקואות אין אנו דנין על המקואות שדענו מי כשר ומי פסול אלא על האדם ואחרת העמדו צ"ה, אבל לחזקה זו יש קצת ריעותא (אבל לא כריעותא דמקום דחסר ואחאי) הרי טבל לפיכך וא"ח הרי מקום פסול לפיכך ודאי טמא הוא, מ"מ אין לה כח לעשות הטענות שיש להם חזקה צ"ה אדאי טמא ודאי זה דומה לח"ס חוס' צדורה גבי נגע דלחזקה שלו אין כ"כ ריעותא ד"ל השתא חסר ובשנכנס טהור לבית אינו טמא אלא מספק (אי לאו גז"ס) דאוקי' חזקה להדי חזקה. והשתא אפשר לומר דבר שנגמיר מ' ספק ט' דלא אזלינן בת"מ כיון דאחרע דנולד ריעותא מחיים, לענין כלים אזלינן בחר חזקה שאין עומד לנגד חזקה חסור אלא ספק יבלא"ס סברת מקילין צו ומכשירין בהמה עש"ך. ולכאורה רא' נגד סברתו דחוס' חולין י"א כ' לשטתם דבהמה ל"ל חזקה, אם עשו גבינות מכהם בהמות ושחטה א' ונמלאת טרפה כולן חסירות שאין להעמידם על חזקה שאינה מצוררת, וקשה למה כ' מכהם בהמות? ע"כ לאשמועינן דלא מהני מ' כשרות דאחרות כיון שנולד הספק צדורה שאין לה חזקה. ובאמת אין דומה, חדא דבהמה זו לא לבד דל"ל לתוס' חזקה דמטיקרא אית לה נמי חזקה דהשתא ודאי טרפה ועוד כיון שנחשב החלב מחד מלחא

גבי ריאה הסמוכה וליכא ריעותא בדופן ובריאה חוששין שהסרכה מריאה אע"ג דלא מפקא זיקא א וכן במחט קטינא בחתוכא דכבדא אפי' קופא לגיו מטריפין מספק ב, והאי אמרתא דשרדן כרעיה בתרייתא אמרינן שיגדנא ג הוא ולא נפולה, ופריך ודלמא חוט הש' אפסק, ומסיק שיגדנא שכיח חוט הש' ל"ש, אלמא היכא דליכא למחלי בהיתר יותר מאסור לחומרא אולינן, וכן נפולה ודרוסה אי לא בדקה טרפה ד וההוא חורא ה דנפל לאוריתא וטרפיה ר"נ משום דלא שהה מע"לע ובפ' התערובת ו נפולה שצריכה בדיקה ל"ל חקנה בלא בדיקה ואי נתערבו באחרות כולן ירעו עד שיסתאבו. וספק כלבא וס' שונרא דחלינן בכלבא ז שאני התם דשכיח טפי שהכלב רודף עופות וקניא נמי שכיח טפי ואין דרך תתול לרדוף עוף גדול. ועוד כי דרם החתול אכתי לאו טרפה ודאי שמא לא האדים הבשר כנגד איברים שנטרפת בהם. וקיי"לן חוששין לס' דרוסה אי איהו שתיק ואינהו מקרקרין אע"ג ח. . . ט"ט לא שרי' בלא בדיקה, ובכבד אמרינן ט צריך כוית בט' טרה ובט' חיותה כיון דפליגי ולא אחמר הלכתא. וחוינא למ' חכמים דפרשו הא דאי' י מחט שנמצאת בעובי ב"הכ מצד א' כשרה, אף בלא בדקה מצד חוץ כשרה ולא חיישין לק"ד, וגמרי מיני' אף בדאיכא ריעותא אמרינן נשחטה הותרה יא ויש שאומר אי מחט תחוב מצד א' ולא קחוינן שסריך בה דם או בצד הבשר יב א"צ בדיקה מחוץ. ולי הכותב מלמא דפשיטא הא דאמר מצ"א כשרה דדוקא בבדיקה מצד חוץ דהא ר"ע אייתי עובדא שבא לפני ר' מחט שנמצאת בעובי ב"הכ והפכה רבי ומצא עלי' ק"ד וטרפה, ואי ל"צ למברק למה הפכה ומקט"ל ר"ע בהאי הפכה, ותו אבוי קמחטה שלא חדש בדבריו מתני' היא, טובא קט"ל אם נקב מצ"א צריך להפכה, אלמא הא נמי פשיטא לי' לאבוי כיון דמב' צדדין ט', פשיטא דצריך למברק אם נקב בצד א' בחר ק"ד בצד שני, וכיון דהכין הוא לא תידוק יג. . . דה"נ תנן גבי נפולה יד שהתה מע"לע ושחטה כשרה ואמר בגמ' וצריכה בדיקה ואי לא ברק טרפה כמ"ש למעלה, וה"נ אי' טו ריאה שנשפכה כקיתון כשרה, ומסיק דצריך למברק אי קיימי סימפונאה. וחוינא לב' הלכות שכ' אף באחילד ריעותא מחיים כל היכא דלא אתחזק אסור בחר חזקת נשחטה הותרה אולינן, וז"ל טז חוששין לס' דרוסה אבל אי לא חוינן שונרא דנפק ואחא ציפרא דמסמס דמא אמרינן קניא או כלבא מחיה וכשר דההוא בר אווא בי רב אשי יז ממסמס קועי' דמא ואמר אימא קניא מחיה, ואמאי ס' אסורא לחומרא? כי אמרי' הכי כגון חתיכה של חלב שנתערבה עם חתיכות אחרות, דודאי אסורא הכא, אבל הכא מי יימר דהוי אסורא, אחזקיי אסורא לא מחזקין עכ"ל ואנן מה דמסתבר לן כתבנו (חסר). תני' יח

אח

נחל אשכול

הוא ואיך תכסר חלב האסור, אבל הצהמה והכלים חרי מילי ניסכו ואף שיש צדן בליעת אסור אחר כ"ד שעה נעשה היתר מ"ה. ובחשו' מהריב"ל מ"ג מציא ראי' לאסור כלים אפי' חזי' מחשו' רש"צ"ל רי"ח, ואין ראי' דרש"צ"ל חיימי משיחט ש"י ס'ל' שמיטת והוי חזקת אסור. ולפענ"ד יש להקל בכלים אחר מע"ל ועפ"מג ס' ח' צטו"ז הערה ק' וז"ע. ודע מ"ס רמב"ן וכוזא צ"ט ח"כ ס' ל"ה הא דאסור בכל הנשים שיש להם קרובות, אע"ג דאנו מוכיחין כל הקרובות הצלות אפי' הקטנות ומוקמינן להו בחזקת פנייה, אין חזקה של הקרובות מהני לו, ומקשים ח"כ איך ס'ד למימר גבי צהמה העמד סבין על חזקתו הלא על הצהמה אנו דנין וכן גטין כ"ח נותנה לה בחזקת שהוא קיים, הא איכא חזקת ח"א, מאי אהני לה חזקתה? ובצו"ב ס' וי"ו נכנס בדחוקים. אבל המעיין דרש"צ"ל גטין ס'ד יראה שכך דברי רמב"ן חזקת הקרובות לא מועילה לו, לפי שאין צלות לדון לפנינו, הא אלו צלות ודאי ה' מותר מכותן. והיינו שאין נחשבות כדברי' הבאים בגדר צס', אולי לא ירנו לידון עכשיו, אבל הסבין והצהמה והצטל ואשחו כולם בכלל הם'. אבל מ"ס האחרוני' ס' נ"ן דמ"ס חוס' בחולין ויבמות צס' טרפות שקול אפי' נולד ריעותא מחיים חזקת ח"א וצ"ח כשרות ולא חיישין לדרוסה אלא מחש' דשכיח, שלא כ"כ אלא להו"א ביבמות ולחוקימתא דרבה אבל למאי דמסקו אבוי ורצא, אפי' צס' שקול לא חזקת צ"ח אי נולד ריעותא מחיים, לענ"ד ל"ח קן מר"אש פ"ג ס' ג' שפסק כעולא ח"ח שחא כצריא אפי' צדיקה לא צעו וז' והא דחיישין לס' דרוסה שיש רגלים לדבר ושכיח, מש"ה מפקין לה מח' כשרות כמו שפרשו חוס' עכ"ל והיינו בסוגי' מ"ג ע"ב, אלמא דס"ל שדעת חוס' צלמח אי הוי דדרוסה ס' שקול היינו מכשירין וכו"ס מהר"ם ולא כרמ"א וס"ך וכן דעת ס"ג הביאו רבנו לקמן. א מ"ס כאביומי ורצא. והא דלא הביא ראי' ממאי דקיי"לן ישב לו קין צוטט חוששין שחא כצריא צדק מ"ג, דס"ל כחוס' יבמות ל' דשכיח האסור יותר, אבל צלמח לא צריא לי מהיכן ידעו צוטט קין צוטט ולא נראה נקב דשכיח שנקב וכצריא. ע"כ נ"ל דמעיקרא ל"ק דציטט קין צוטט ס' שחא נקב ליכא למימר נשחטה בחזקת היתר דלמא לא נשחטה דלא מהני שמיטה לנקובת צוטט והוי ס' נבלה. ב שחא דרך וצוטט נכנס. לרש"י שס רוב הנבלעים דרך וצוטט אין ראי' אבל ס"פ לא ס"ל (ס"ס מ"א מחט צמלל ס' טרפה ולא ודאי מ' רוב, וצ"י ס' מ' גבי מחט, וס' י"א מחט צמלל כגו' וס' מ"ט) וז' טעמם דרוב הנבלעים דרך וצוטט נמצאו צמלים בדבוקי' לוטט ולא צמ"א. ג י"א, שיגדנא ג' ערוך, כאב יך. ד י"א, ר"ג. ה צ"ק ג'. ו צמ"י ע"ד, והיינו למ"ד הלכה נמי לריכה צדיקה, צקדשים ל"ל חקנתא לשחוט דמספקין בכל ח"א, וכה"ג מחמירין צס"ט. ז חולין י"ג וכל הנמשך. ח אולי נ"ל אע"ג דאיכא ס' שחא לא דרם ומ' ציעותא מקרקרין ואף אי דרם דלמא לא נכנס הארס צמ' שטריף, ומח"ט אף לודאי ד' מהני צדיקה חוס'. ט מ"ו. י ל'. יא להדי' לא כ' כן אלא ראב"ן ור"אש צא"ט ס' ד' ישב לו קין צוטט פסקו ח"ח שחא כצריא אפי' צדיקה לא צעו ומכ"ס צצ"ה, והצ"י וטו"ז אסרו ציעצד אס לא צדק צ"הכ צמח צנקב מלד א', וצצ"צ"א חוספיק' האחרוני' אבל צמחשוי' כי ודאי ל"ב, והא דאמר מלד א' כשרה, טובא כשרה איכא דל"ב כשרה איכא מכה צדופן תלין צדופן, דך מ"ח, ומפרשי רבותיו צצדיקה. יב טעמייהו דלא נקרא ריעותא בלא דם דהא אי' סס אפי' נקבב מצי' נדדים אס אין ק"ד על המחט צידוע שלא"ס נעשה (אע"ג דנקובי דעלמא טרפה בלא ק"ד מחש' דליכא מידי למסרך צי דסם אבל הכא איכא מחט) ואע"ג דצעו צדיקה שאני צ' נדדים דאיכא ריעותא דודאי החמילה לנקב מחיים, ולולי כן לא ה' מנקבב מעבר לעבר, אבל מלד א' וליכא ק"ד צפנים זה לא מקרי ריעותא מחיים דכל הני חיווי צרייתא קולי אכלי וקרוב שלא"ס נכנסת המחט ונקבב מלד א'. יג מלד' צצרייתא מל"א כשרה, דצצדיקה קלומר. יד י"ו. טו מ"ח, עטו"ז סכ' כרצנו. טז ס"ה דרסה. יז ר"ג ולס"ג ל"ל הא דחוששין לס' דרוסה כחוס' יבמות ל' דשכיח אי אינהו מקרקרין וסוא שתיק וס"ס צכ"ס דלול לחומרא. יח מ"ט.

לריפ

את החלב המכסה את הקרב ואח כל החלב אשר על הקרב ר"ש אומר מה המכסה הקרב ונקלף אף כל קרום ונקלף להביא חלב שעל הקיבה וכ"ש שעל הדקין שיש קרום על החלב שנקלף ממנו בקל, דקרום שעל חלב טהור אינו נקלף בקל אלא חתיכות חתיכות. ועוד יש קרום דק תחת חלב טמא המפסיקו מן הבשר וע"י נמשך החלב מן הבשר שמונח עליו כלבוש, ומה לא איירי ר"ש א' ורע"א מה חלב המכסה תוחב קרום ונקלף פי' תוחב שמלה, שמלתו לעורו מתרגם תוחבי' למשכיה, וי"א לשון גר חושב, שחלב זה אינו נסבך ודבק בבשר כשומן אלא יושב עליו ונלקח בקל, קרום ונקלף קרום יש תחתיו ועל ידו נקלף מעל הבשר בקל, אף כל חלב שיושב כשמלה על הבשר ע"י שיש קרום תחתיו שיושב עליו ונקלף מעל הבשר ע"י הקרום כשמושכין אותו, להביא חלב שעל הדקין שבתחתון כשיוצאין מן הקיבה החלב המכסה מתפשט עליהם כאורך אמה וכדאי' בג"ה ב' ריש מעיא באמתא בעי גרירא וזהו חלב שעל הדקין אבל חלב הקיבה לאו תוחב הוא אע"פ שיש קרום עליו אבל אין קרום תחתיו שטפרידו מקיבה אלא טהודק בו וכ"כ ר"א וב' הלכות ג' ריש מעיא בעי גרירא דתוחב קרום ונקלף הוא, שמתפשט עליהם חלב שעל הקרב. והנהו תנאי לאו טגופי' דקרא דרשי דאת החלב המכסה א"הק לגופי', ובת"כ למעושי שעל הרפנות ד ומסיפא ואכ"הח אשר על הקרב למדנו שחלב המסס וב"הכ בכרת ה', אלא מרבוי ואח כל החלב דרש ר"ש כל חלב שיש לו קרום ונקלף כחלב הקיבה ור"ע כל שתוחב קרום ונקלף ו'. וכ' ר"א וב' הלכות ז' כל תרבא דקריב גבי מובח לענין אכילה נמי חרבא הוא ואסור דא' אכילה בעניני דהקרבא כ'. והי ניהו תרבא דקריב המכסה הקרב דא היא פריסותא, ואכ"הח אשר על הקרב שעל המסס וב"הכ, ומ"ש דכולי כרסא? ת' משום דרמי לחלב המכסה שאף זה תוחב ק"ו. ואיכא מרבותא ט' מפרשי ריש מעי' באמתא בעי גרירא ריש מעי' התחתון והוא הכרכשא והוא החלחולת י' ודאר"נ חלב העשוי ככובע. י' יא, ול"נ לן אי הכא ריש כרכשתא או חלחלת הול"ל יב, ותו מה"ת לרבוי מה שבסוף המעים ולמעט הקרוב יותר אצל המכסה. וכ' בהלכות יג' כד מיןקב פירוסא דהרבא טרפה דחלב טמא לא סותם ואי כנחא וכרכשתא מיןקב ופחמי הוו חלב טהור. א' רב יד חלב טהור סותם טמא אינו סותם וטרפשא דליבא וחיטי כרכשתא אע"ג שטהור אינו סותם שעשוי ככובע ולא מיהדק וכן חלב חיה דכוותי' בבהמה אסורה לא סותם דלא מיהדק אבל שאר חלב שבה סותם הכין הלכתא, ודוקא חלב טהור הגדל על אותו אבר בטבעו כדקין שנקבו ושוטן שעליהם סותם כיון דיושב תמיד על הנקב הוי סתימה מעליותא, אבל ריאה שנקבה ושומן סותם לא מהני שאין שומן בעור הריאה טו' וכן אם שומן חלב סותם נקב בריאה נ' דלא סתם דאבר אחר הוא ואינו מהדק יפה ומתפרד לאחר

וכן

נחל אשכול

א' לר"ש ודאי הפרוס קרום ונקלף הקרום שעל החלב המכסה קיבה אין קרום תחתיו שמפסיקו מקיבה, אבל ר"ע דממעט חלב הקיבה הכונס קרום ונקלף על הקרום התחתון שיושב החלב עליו ועל ידו הוא נקלף בקל ובקרום עליון לא איכפת לן, חדע דא"ל ר"ע על קרום עליון קאי, הול"ל קרום ונקלף ותוחב, אבל תוחב ק"ו פרושו החלב כשמלה וע"י קרום שמתחתיו נקלף מנשר וכן בטור ורשב"א בח"ה. וראב"ד בח"כ כ': יש מפרשי' תוחב שמלה כלומר שפרוס על הקרב כשמלה על העור ושאר חלב אינו כן אלא מחלקט כאן מעט וכאן מעט, קרום יש עליו דק ונקלף ממנו שאינו מחובר כ"כ, וי"מ שהקרום מפסיק בינו לבין הבשר ונקלף. ומה שמ' מרש"י שקאי על קרום שעל החלב, לר"ש פרש כן. ויש מי שאומר דש"י מולק עם הטור בזה ותלו בו פסלוג' בין ר"א לר"י אם חלב תחת הפריסה אסור, ולא הבנתי חלב זה מהדוק בכרס ואין קרום תחתיו ואין עור הפריסה מהדוק כלל עליו, וליטל עור הפריסה ממנו אין לריך קליפה, ולרמב"ם פי' חלב תחת הפריסה טמא. ב' ל"ג. ג' ש' פ' ויקרא, ה"ג ס' חלב, ורש"י נמי כ' תוחב בראשן ועוד כ' שמחבר אליהם חלב הקרב ועי' לקמן. ד' מקרב דרש דכ' צ"פ צפסוק וטעמי' דלריך מעוט כ' ר"אש צפ"ו וסמ"ג דתוחב הוא. ה' ל"ג. ו' ואי לאו קרא להמסס, הוי מוקמין רבוי להמסס וצ"ה ורש"י פי' להכי מוקס קרא להמסס שחלב המכסה דבק בו, וקשה כיון דמרבין מואח כל מה שחוצה ק"ו מומילא נכלל המסס דתוחב ק"ו כמ"ש רבנו בסמוך. ואפשר מזהו דממעט שעל הדפנות ולח"ש סאי נמי תוחב, הו"ל דממעט טפי להכי לריך רבוי, ויותר נ' דמה שמרבה מרמז ואח כל, חלב דקין, אין בו כרת ומלקות כמ"ש מ"למ מ"מ צרמב"ם כמו בח"ש, אבל מה שלמד מקרא מפורש ואח כל החלב אשר על הקרב שפרוסו המסס יש בו כרת, וזה מכוון בגמ' ל"ג גבי חלב שעל המסס אחר ענוס כרת, ועל ריש מעי אחר בעי גרירא וכן צרמב"ם. אבל מהריות ג' מיעט חלב שעל הדקין לא מ"כ (ורש"י ס' ו' ע"כ כ' חלב שעל הדקין למדנו מו"ו ואח כל החלב) אבל קרום שעל ד' טחול מייבין שם ל"ג, דחלב הקרב הוא רש"י פי' שנתהוה ממנו. ז' ס. ח' מדבריהם נשמע שחלב שחתם הפריסה מותר ולא כר"א במדכני, דל"כ מאי קושי' מ"ש דכולי כרסא, לר"א כל חלב הכרס אסור, ול"ל דקושי' מ"ש מחולי כרסא דאסור ול"ל קרא מיוחד על המסס, דמאי משני משום דהוא תוחב קרום ונקלף. ומה שהקשה ר"א אי תוחב קאי לחלב הפריסה למע ריש מעיא בעי גרירא לאו תוחב הוא, שאלמות וס"ג שהביא רבנו ורש"י כ' להדי' בראשן תוחב וסייני שחלב הקרב ענמו מחובר עליהם ואיתו חלב תוחב וע"י שיש קרום תחתיו נקלף (וממילא מובא מה שחתם הקרום ודבק במעי ענמו שומן הוא וכשר כמ"ש רנו"א ס' ס"ד) כמ"ש רבנו. ט' הגאונים וראב"ד. י' מולין ל'. יא' חולי ל"ל: אינו סותם ופי' בגמ' חיטי דכרכשתא, ולכאפי פרושא ק' חפוק לי' דחלב טמא הוא? ל"ק במקום שעשוי חיטי וסוף כנגד סוף הכרכשתא שם חלב טהור שאינו טמא אלא בראשו, ועוד שהכלבו כ' שאין מסידי' כל חלב ממעי היותא מקיבה ומכרכשתא אלא מוסיבין הקרום אשר עליהן וכל החלב אשר עליו מומילא נטיל אבל מה שחתם הקרום הוא שומן כשר וסוף ממעי ענמו ואין לו דבקות עם חלב הקרב היושב על הקרום. יב' ע' מ"ט ע"כ כ' ע"א. יג' ה' טרפות וכל כוונתו על צמר המופה הכרס ומיוקב היינו צמור טפה כדאי' ל' ע"ב, וי' שחציא כאן ס"ג לראי' שס"ל כל חלב כרכשתא טהור, דודאי חיירי בחלב שבראש כרכשתא כנגד הכרס, דלמטה הוא עשוי כחיטי ואינו סותם. יד' מ"ט. טו' חוס', יפה כ' בחשו' צ"ט טופות מופותים שיש לפעמים שומן בדרב על הנקב אינו מגין, שחתם שומן לא בחולרה, וכשיוכחש יוסר. וצדגמ"ר כ' מה צדק שיוסר, הר"ן כ' הא דמכשירין סרכה לרש"י אף דאין ס' בלא נקב, וכיון שנקב איך תמזיר להכשר, אלו אומרים נקב זה לא הי' טרפה מעולם, שיש נקבים שאין ראוין להעלות ס' וס' טרפה, ויש שראויים להעלות סרכה ואוחז

ומן א' והא דאמר בשמעתין טרפשא דליבא אינו סותם, קמ"ל אף ששוכב חמיד על הלב אינו סותם ב', ובאווות מפותמות שנקב ושט שלהם אין השומן העולה עליו ראוי לסתום שאין בטבעו להעלות אלא ע"י פטום רב, וקרום שעלה ע"י מכה אע"ג דמחקיים ימים רבים סיפו לסתור וננסתר מעיקרא דמי ג'. ומ"ש קרום שעמ"ט בושט וריאה ד' אינו קרום, ה"ה בשאר איברים שנקובתן מטריף ה' ואיכא מאן ו' דאמר דוקא בושט וריאה דאדכר אינו קרום ולא מחזור, דמהיכא דדייקין דלא אהני בריאה מדקתני ז' גבי כ"ש זה פסול שחזור להכשרו למעוטי קרום שעמ"ט בריאה שאינו קרום, דייקין נמי לכל הטרפות זה פסול שחזור להכשר, אבל טרפות לא, והא דקאמר למעוטי ריאה, לאו דאמעטה טפי מכל שאר נקובי, אלא משום דבריאה שכיחי טובא סרכות וקרוטין, ואלת"ה מנ"ל לרבה ח' קרום שעמ"ט בושט שא"ק, הא לא אימעט אלא ריאה, ודנקט רבה ושט דאוויל וחשב התם כל פסולי ושט, ועוד כיון דכל הני חיזוי ברייתא קוצי אכלי ט' שכיחי נקיבת קוץ בושט ועולה קרום, ולא ס"ד למימר דשאר נקובי דמטרפי מחכשרי

נחל אשכול

ואותן מעולם לא נטרפו אף קודם שעלה ס', אלא שאין לנו בקיאות בין נקב לנקב, לכן מטרפין נקב שלא עלה בו ס' עכ"ל ר"ן, וכן חזי אומר בנקבים, כל נקב שהוא טרפה לא יקבל סתימה, וכיון שנקב זה עלה שומן עליו וסותם ע"י הפיטום, איגלי מלתא שמעולם לא הי' טרפה, ומה בכך כשיכחש יוסר השומן, כבר נודע שהוא מן הנקבים הכשרי, ואלת"ה נפל סתימת שומן בצירא, לעולם איכא למיחש שמה תוכחש ויסיר שומן עכ"ל. דבריו תמוהים, אדרבה לרד"י נפל דין קרום שעלה מ"מ אינו קרום בצירא, ומא' כל נקב שהוא ט' לא יקבל סתימה לא משומן ולא מד"א. ואין לומר כונתו על חלב ולא על קרום, מדא' שמציא ראי' מר"ן, והוא מסרבה שהוא קרום מיירי, ועוד הקרום הוא צמר, וצמר וחלב שוין לענין סתימה, רמז"ס פ"ו ולטו"ז ס' מ"ו צמר עדיף. ומ"ס דל"כ לעולם איכא למיחש כשתוכחש יוסר החלב, ליחא, אין לנו מושגין במקום שיש חלב צמטנו וצחולתו בכל צהמה. ומ"ס ראי' מר"ן, ליחא, הר"ן אריאה קמהדר סכ' וכל קרום מ"מ אינו קרום שאינו מתקיים, אבל בכסדרן מתקיים סכ' אונות מחזיקות אף שקודם הסרכה היו נקב וט' ואין ט' חזר לסכסה, מ"מ כאן שעלה בו סרכה לא הי' ט' מעולם שנקב שראוי להעלות בו ס' כסדרן כשר (פי' המהודקת ע"י ב' אונות וכ"כ רש"י כסדרן מגינה זע"ו ואינו מחפרקת וקרום הולך וחזק) אבל ודאי מודה הר"ן נקב שראוי לעלות בו סרכה שלא כסדרן שהוא טרפה כקרום עלה מ"מ, וכ"כ הר"ן איזה שורות לפנים שלא הקרום לבדו מכשיר כסדרן דא"כ הי' קרום מ"מ, אלא משום דאונה עלמו שצ"דס סותם, וע"ז מקשה ח"כ אפי' בלא סרכה יכשר כיון דאפשר לעלות בו ס' כסדרן? ות' אי הי' ידעין שיעלה ק' הי' מכשירין דכל שראוי להעלות קרום בכסדרן כשר, אך לא ידעין אם יעלה. ו' בעליל דלא דבר אלא מסרכה כסדרן שמצרתה מגינה עלי' שלא יסור לעולם כפרש"י, אבל מ"ו לא מדיק מזה שסתימת חלב שאינו צחולרה הי' סתימה, וכ"כ חוס' ורצנו ורמ"א ס' מ"ו שאינו סתם אלא אותו אבר שסתימן בו מחולתו. א' חוס' וכצ"י לרש"י ורמז"ס וה"ג אף לאבר אחר מהני. ב' מקושתו מאי לריך לאשמועין טרפשא דאבר אחר הוא, משמע דס"ל שומן חלב עלמו סותם כצ"מ. ג' וכך שמעתי מחכמי הרפואה שע"י קרום אפשר לחיות זמן רב אבל סופו לסתור, ומשעת סתירה אינו חי יצ"ח, וכיון שאין ידעין מתי יסתור להכי ט', ודוגמתו ברש"א יתרח מהלמ"ו ט' ולא מטעם שאינה חיה יצ"ח אלא מ' כנטול דמי, וכל שאם ינטל אינו חי, ט' יתר כאלו ינטל אע"ג שמרבה כחול ימים עכ"ל. וי' מה"ט אמרו קרום שעמ"ט בריאה ובוטט ח"ק, לימרי בפסיטות אינה חיה יצ"ח? אלא ודאי עם הקרום אפשר דחיה, אבל כיון שידענו סיפו לסתור כסתור דמי, ובתור סתירה אינה חיה, אפשר זה ספק דפ"מ ס' ל"ג צטו"ז ס"ק ד' דלא מהני גבי ס' אי אינקב יצ"ח אם נמלא קרום סותם ע"ס. ואל תקיטוי מו"ס הס"ך פ"א צהוג"ד המכה אף לרש"א מה שקודם יצ"ח כשר, התם איירי דלא נסתם הנקב, ועוד אפי' נסתם מסתבר צחוק יצ"ח נעשה ט', דלא שכיח כ"כ שיתקיים קרום ע"מ יצ"ח, אבל אי ראינו מומחם קועי' דמא וסיסשין לנקיבת הוסט ואחר יצ"ח נמלא נקב וקרום עליו, באמת מטרפין החלב מיום שנולד ריעותא, ולא אמרין כיון שחי' יותר מיצ"ח, נעשה צחוק יצ"ח, דיותר סברא מומן שסותם קועי' הי' ומי' כ"כ ע"י הקרום, משנאמר שטרפה פ"א חוק יצ"ח צאותו אבר וצאותו מקום ומסס צא הקרום. והשצתי ע"ד מורה א' שסתיר צהמה שנתחבה ביתד למעלה מללעות צכרם להוליא פרש כמזכר צמגיה צטור ס' מ"מ וכבר עברו ג"ס וסמך עלמו ע"ד מגיה כיון שראינו שחיה ש"מ שהלכה כמ"ד חולין ו' כרם הפנימי אינו אלא היכא דפרעי טבחי. ובצ"ח ספק מחמו והביא ראי' מרש"א דלא מהני בטרפות יצ"ח, ואני אומר משום הא לא ארי, בצ"ט מודה הרש"א וכלן ספק הוא דלא אחרת הלכתא צב"ו ואוליין לחימרא מספק ואין חלוק בין ס' במציאות או פלוג' דרבותא כמ"ס פר"ח ופלתי י"ז ומנ"י וננהדעא הורו להקל ורש"א צהדשו' כ' דעטור ורמז"ן והוא כרצה צר"ס ס"ל דוקא היכא דפרעי טבחי הי' פנימי ומשמע נ"ב ע"ז דר' אשי נמי לא ס"ל דכל הכרם איקרי פנימי והרי"ף לא הכריע ולר"אש נמי ספק דנדף נ"ב כ' צמר החופה לא אפשר אי צרוב קרוע, ומאי לא אפשר, מחני' צהדי' קחי נקרט רוב חילונה אלא ע"כ משום דנקרט דמחני' צכרם עלמו מוקס לה כשמואל ובר' אשי, וכ"ד אשכול לקמן. וכיון דס"ט הוא מהני יצ"ח, אבל לפמ"ס אין ראי' מיצ"ח, דכל צהמות שנתחבו נמלא לאח"י קרום שסתם הנקב, וע"י קרום יכולה לחיות, ומ"מ טרפה כיון שסופו לסתור, ולא מהני לס' טרפות דנקובה יצ"ח אלא אם לא נמלא קרום על נקב. ואי קשי' ח"כ מ"ק לתוס' דף י"א מפרה דלמא משום חזקס דחיה צ"ס, לישי דאין ראי' דלמא נעשה טרפה צהמה ח' ע"י נקב ועלה קרום? לק"מ דכ"כ מרש"א דאף צה"א דלא אוליין צה"ד ידע הש"ס למעוטא דח' לא מיישיקין אפי' לר"מ, וכיון דמעוט צהמות טרפות, וצמטוט שטרפו ע"י נקב עולה קרום, וצהרצה אינו מתקיים יצ"ח, ודאי מע"ד לומר שטרפה ע"י נקב ועלה צה קרום וסיה צ"ס. מדע למרש"ל מעוט ט' מי ולרש"א צהרת ומאי קושי' מפרה, א"ו כל הי' מע"דמ. אבל צה"ד שראינו שנקב הכרם ועלה קרום אין להחליט שנקב זה לא מטריף מ' שחיה יצ"ח, אין זה ראי' כיון שידענו שע"י קרום יכולה טרפת נקובה לחיות, ומ"מ נדוית כט' לפי ססופו לסתור. ותמה אני על הרב חכמת אדם צחצבותיו שחשב צה"ד חיות יצ"ח לראי' שאינה ט'. ד מ"ג, מ"ח. ה מעלמס לאפוקי נקב צחזר הכ'. ו רא"ה. והרמז"ס לא הביא רק צוטט וריאה דרכו להביא רק המפירס וראצ"ן כ' וטט לא מהני קרום כיון דלחלה ופעיל מוזר ויקבב ונ"ל בריאה לא מהני מפני שרום נשצב צה. ז מ"ח. ח מ"ג. ט סס.

ספר האשכול, הלכות טרפות.

מתכשרי כד עלה קרום דהא רבה גופא אמר בהמקשה א מה טרפה כיון שנטרפה אין לה היתר אף בשר שיצא חוץ למחיצתו אין לו היתר אפי' אי חוור למחיצה. והא דמהני סתימה בריאה שנקבה ודופן סוחמתו וטרה שנקבה וכבר ס' וכיוצא בהם ב כל הני הוי סתימה מעיקרא ע"י האבר שמונח תמיד על הנקב ולא יוח ממנו, אבל סתימה שעלחה על המכה לאח"ו אינו מתקיים. וכ' בהלכות אי אינקב טרפשא דכברא ט', דאזיר דעייל לגו כבדא מויקו, וחוי לן אי נסתם נקב ע"י קרום כשר, דלא מצינו שאינו קרום אלא בנקב דמטרף מצד עצמו, אבל נקב הטרפשא אין טרפות והוי כשאר מכות שאין מטיחות שדרכן להעלו' קרום ומתקיים כדחוינן במכה ע"ג היר שמתרפא ע"י קרום ג ומתקיים. — חלב שעל הקיבה ד' כ' ר"א משבחא וה"ג כל"ק בגמ' דאקשתא כ"ע ל"פ דאסור, דקצת חותב הוא, כי פליגי בני בבלי ובני א"י באייתרא דלא תוחב הוא ובני בבלי כר"ש ועל אייתרא א"ר אמי מקטצין ה והכא נהגו בו אסור. והגר"צ כ' אר"א חלב שעל הקיבה כהנים נהגו בו היתר וקיי"ל כותיהו, וה"ט דאייתרא אבל דאקשתא אסור עכ"ל ול"י למא היתר אייתרא, דההוא נהגו היתר לל"ק דאייתרא קאי, ומ"ט בני בבלי אסוריהו, וכך אר"נ אינהו בני א"י אכלי, ולדידן מיסתם לא סתים בחמיה ו דוראי סותם דמהידק שפיר ד ומ"ט אסוריהו לאכילה, ואנן בכל מילי בחד בני בבלי גרידי, כהא דבני בבלי משליכין קיסם לחנור ובני א"י אוטרין לא מעלה ולא מוריד ובני טורח יושבי' וב"ט עומדים ה . . ול"ב לאו דסמכא ט . . רבב"ה אכל אייתרא על ר' אויא וכסייה, דלבני בבלי אסור. ואי דעת הרב לפסוק כבני א"י דאכלי אייתרא, לא הו"ל להשמיט הא דר' אמי מקטצין דשמעינן מיני' דבני א"י לא אכלו כולו י (חסר) כ' הגר"צ איזו כרס הפנימי רבה בר"ה היכא דפרעי טבחי יא ולריב"ח כל הכרס כרס הפנימי ואיזו חיצונה בשר החופה א"ד הכרס איכא מ"ט הלכה כרבה, ואמ"ר כריב"ח, ולא הכריע. ולענ"ד מאן דפסק כרבה משום דפרש אמיטר כולו שעורי דאמוראי ותנאי בכלל מפרעתא לבר מההיא דרב ודריב"ח, והוי ריב"ח יחיד נגד רבים ובנהרדעא עבדי כותי' דרבה ואתרא דאמיטר הוא יב והוא בתרא וסתמא דחלמודא נקט יח"ט וקחשיב בהו לבר מהנך דמתני' הא דשמואל בשר החופה את רוב הכרס יג ואי כרס הפנימי דמתני' אכולא כרס קאי אי הכי נקדע רוב החיצונה דחנן בחד הכי אבשר החופה קאי ובציר חדא מיח"ט, אלמא כרס הפנימי דמתני' מפרעתא הוא וחיצונה הנחבא ממנו בצלעות קרי נקדע רוב החיצונה ובשר החופה דשמואל טרפות אחריחא, ונ' דר' אשי נמי לא אבע' ל' אי בשר החופה ברוב קרוע או נטול יד אלא משום דמסתבר ל' כרבה דנקדע רוב החיצונה דמתני' לאו אבשר החופה אלא אכרס קאי דלא מקרי פנימי אלא מפרעתא. וב' הלכות כ' כל הכרס פנימי ואיזו חיצונה בשר החופה רוב הכרס ברובו והלכה כריב"ח וברוב קרוע ולא ברוב נטול טו.

יח. כ' ב' הלכות טו ההוא תורא הנפל לאריחא אול מאריה שחמיה אסריה ר"נ כיון דלא שהה מע"לע, דיש חבט בפחות מיו"ד יו. וב"נ דעת הגר"צ שלא הזכיר בא"ט כמה שעור נפילה לחוש לרסוק איברים ובפ' הפרה כ' אמר רב בור שחייבת התורה להבלו ולא לחבטו יח ושמואל אמר להבלו וכ"ש לחבטו יט, וא"ח לחבטו ולא להבלו, התורה העידה על בור אפי' מלא ספוגין של צמר כ מאי בנייהו, דעביד גובה בר"הר כא לרב פטור ולש' חייב, איכא מ"ד הלכתא כש' בדינא ונ' שהלכה כרב

נחל אשכול

א ס"ח, ולר"ה"ה נ"ל דס"ל כעין סברת הר"ן בשאר איברים כל נקב שראוי להעלות קרום מעיקרא לא הוי ט'. ב ע' דף מ"ג מ"ח, נ'. ג בנקב זה חלב ט' נמי סותם עטו"ו מ"ו וכ"פ ס"ס ס"ד. ד נ'. ה הוא מבני ח"י אכל דאייתרא ונטל מעט ממונו למעלה מקום שחלב הקרב שוכן עליו כפרש"י, חלב בני בבלי נהגו אסור דאייתרא והוא כל"ק בגמ'. ו כפרש"י וע"תוס' ל"ב נמי מתוקם הא דר"נ. ז מפרש שלכך סותם אף שלל"ק חלב טמא הוא, מ"ט דטמא אינו סתם דלא מסידיק שרובו חותב ויושב כשחלה והאי מסידיק שאינו חותב, וכ"מ בגמ' נ' ע"ב, ועי"ל כיון דחלב טמא גופא פלוגתא ולר"ס סתם וכאן לר"ע ודאי חלב טמא, וסוי ס"ס להחיר הסתימה. ח האי דקיסם עתוס' ע"ז ל"ח, א' מן הדברי' בין בני בבלי ובין בני ח"י, ומסיימי' אלו אחר ב"ב נחשבים וברמב"ם פ"ז מל"ח, והאי דיושב' סופרים פ"ג כשמגיע ב"ב הפטור כל דבריו חמת ולדק עונין בני מורס בישיבה ובמערב בעמידה נאמן אחת וכו' זה א' ממחלוקת ב"מ וב"מ וכו' ומסידיק דראוי לעמוד ואע"כ אלו יושבי' עתוס' פסחי' ק"ד. ובסוף ס' יס"ס לז"ק מגלה ארוכה מכ"י מפרש"ל מונה נ' חלוקי' בין ב"ב לבני ח"י בדינים ומנהגים, והראשון: בני ח"י עומדי' בק"ס וב"ב יושבין דלא טעמא בשבתך צביחך, ואפשר שכוון האשכול לזה. ט ז"ל: ול"ב דאמר דאייתרא לכ"ע שרי דקיי"לן כר"ע ובדאקשתא פליגי שהא חותב מן הלדין לאו דסמכא דצפסמים נ"א ח"י. י קוש' ב"י דס"ל נמי רי"ף ורמב"ם פסקו כל"ק ומ"מ הסירו דאייתרא דב"ב חומרא יתרה עבדו דהלכה כר"ע, ולענ"ד דרך רמב"ם ורי"ף לפסוק כל"ב כמ"ס ק"נ ויד מלאכי, ופסקו דאייתרא לכ"ע שרי כר"ע, כ"פ דאקשתא ולבני בבלי אסור משום דקלת תוחב הוא כפרש"י ועל לשון זה מסיים בגמ' כי הא דר' אחי מקמלין, שהי' מל"י ומותר לדידי' אקשתא אכל מקמן במקום שהי' תוחב (דאי כפרש"י למס הביא האי דר' אחי בחד ל"ב, דלא שייך אלא אל"ק) ופסקו רי"ף ורמב"ם כ' בבלי אייתרא שרי ואקשתא כולו אסור ולא הולכר להביא מקמלין, דזה לבני ח"י, ומעשה דרמב"ם, לל"ב באקשתא הי' מעשה. ומ"ס רמב"ם פ"א דמע"ה סק חלב שעל הקיבה מקריצין היינו דאקשתא וכב"ב דס"ל תוחב הוא וק"ק לר"ס דאייתרא נמי אסור הא אמרי' חולין קל"ד הקיבה ה"א יתרה לרבות החלב שעל הקיבה שנותן לכהן? ר"ס מוקי לה לחלב הקרום עי"ס ועי"ל אף אם אסור לאכלו מותר למשוח עורות, דר' בגז נמי מתנה שאינו חלול. יא נ' ע"ב, כל המקום שפוחחין הכרס והיינו הרואה הקרקע, והנחבא בצלעות כרס החיצונה. יב ב"מ י". יג חולין מ"ב. יד כ"ב. טו פ"י כיון דכל הכרס פנימי ח"כ דקחתי במתני' נקדע ר"ה ע"כ אבשר החופה ח"כ אפשט אבשי' דר' אשי כ"ב ע"ב דלדידי' לא חבשי' אלא לשמואל, וזה מ"ס רוב החיצונה ברוב קרוע ולא נטול דא"ל נטול, ח"כ נקדע כשר, ואי פ' נקדע ח"כ כ"ס נטל עב"י מ"ח שמ"כ ברי"ף. טז ס' טרפות עמולין נ"א וב"ק נ'. יז אריחא אינו עמוק אלא חמה. יח משום דעבד הכל לצור וסוף מויק, ולא משום חבטה שנופל על דבר קשה, דזה נעשה ממילא ע"י קרקע עולם. יט דאיסור עבד החבטה. כ דליכא חבטה אפ"ס חייב. כא חל גבוה

כרב דחני ר"ח לסיועי' א. ההוא תורא דנפל לאריתא שחטי' מארי' טרפיה ר"נ, אלמא קסבר יש חבט פחות מ"ד, אותיב רבא לר"נ תנן הי' פחותין מ"ד טפחים ונפל לתוכן שור פטור מ"ט לאו משום דלית ב' חבטה, א"ל ר"נ לא משום דלית ב' הבלא ב, אי הכא הא קחני הווק בו חייב, הא לית הבלא? א"ל אין הבלא לטיחה, אבל יש הבלא לנזקין עכ"ל אלמא ס"ל להרב כר"נ אף לנפיל' פחות מ"ד חיישין. וצ"ע דהא פריך לר"נ מברייתא היתה דה"ר גבוה מן הבית יו"ד טפחים ונפל מחוכה לתוכו פטור מן המעקה ג, עמוקה ר"ה ממנו יו"ד ט' ונפל מחוכו לתוכה חייב, ואי יש חבטה פחות מ"ט ל"ל יו"ד? ומסיק אלא ה"ט דר"נ דסבר מכריסה דתורא עד לארעא ד' ואריתא וי"ו, דהוי יו"ד, אשתכח מ"ד קא מחבט, ואלא מתני' דקתני י"ט כדי להמית, בוי"ו נמי סגי? מתני' באיגדור איגדורי לבור ד. חוינא למסקנא דמלתא לר"נ נמי אין חבט פחות מ"ד? והוי לן טעמיה דהרב כיון דר"נ גופי' מהדר אפרכא דרבא לאו משום דאין חבט פחות מ"ד, לא, אלא משום דל' ב' הבלא, אלמא ס"ל לר"נ חבטה איכא פחות מ"ד, להכי לא שבקינן מאי דפרש בהדי' לתלמיד', מטאי דדחיק תלמודא לאוקמי האי דינא דר"נ גס אליב' דשמואל ה, דס"ל אחבטה נמי מחייב, ולדידי' ע"כ צ"ל טעמ' דמתני' דפטריה פחות מ"ט דאין חבט פ' מ"ד דאיירי באיגדור, שלא נפל כרסא י"ט כיון שמקום הנפילה אינו עמוק י"ט, ומלתא דר"נ בעומד על רגליו דנפל כרס' י"ט אפי' נפל לעומק וי"ו. ומדלא אהדר ר"נ הכי לרבא ש"ט דס"ל אפי' באיגדור יש חבט אף אם נפל פחות מ"ד, וטעמ' דמתני' דפטרי' פחות מ"ד לאו משום דאיגדור אלא אפי' עומד על רגליו פטור היכא דליכא עומק יו"ד דלא מחייב אחבטה אלא אהבלא. ואי קש' ברייתא אי לא עמוק' ר"ה מן הבית י"ט לא מחייב במעקה, לאו משום דבפחות אין חבט, אלא טעמ' דמעקה דבבית חלי' רחמנא דכ' כי חבנה בית חדש ועשיית מעקה, ופחות מ"ט לאו בית מקרי, וקושי' דגמ' דל' מיני' ו. . . איכא לתרוצי דאם מבחזין גבהו י"ט בית קרי' רחמנא, דאף בפנים חללו יו"ד, דדרך לחוק בגוואי מפח או חצי מפח לאשווי קרקע, והתורה בתר רובא בתי אולה, ורובא יש להם לפחות גובה י"ט. ומה דכתיבנא דעת הרב דכל הני עקולי ופשוטי' ד' דתלמודא לא נקט אלא לאוקמי הא דר"נ אף אליב' דשמואל, דס"ל דבור נמי משום חבטה, ה"נ מסתברא לן, דאלת"ה מאי פריך אר"נ ואלא מתני' דקתני אי"ט מחייב ופחות לא ולר"נ פחות מ"ד נמי חבטה איכא, הא כבר מתרצא למתני' לעיל דטעמא דפטור דהתורה לא מחייבא אחבטה וכרב דאהבלא לחוד מחייבא ח. ועוד ראי' דלנפילה אין שיעור, דבפ' אלו ט' עקר דין נפולה, ותלמודא שחק ולא מחלק מ' בין יו"ד לפחות מ"ד, כי היכא דמפרש כל כללי ופרטי דנפולה, מדשתיק אלמא אין שיעור לנפולה. ואיכא מרבנותא דנקטי מסקנת פ' הפרה להלכה דמצרכי לנפילה שלא מדעתה י' י"ט מכריסה לארעא וכ"כ בהלכות גדולות יא. חיותה דנפל מאיגרא בדלא ידיעא אי מידלי איגרא או עטיקא אריתא יו"ד פס יב. אמירא משום רסוק א', ואם שהתה מע"לע ושחטה כשרה בבדיקה. אריא"ר עמדה א"צ מע"לע, בבדיקה ודאי בעיא, הלכה א"צ בבדיקה, רב חייא בא"א אחת זו ואחת זו צ"ב. כ' בהלכות: נפלה מן הגג וקיימא ומסגיא כשרה ובלבד שצריכה בבדיקה כר"ח ב"א והאידינא לית מאן דבקי ולית חקנתא אלא באשהווי יב"ח יג. וחקנתא דהליכא ל"ק דכיון דאפלגי ריא"ר ורחב"א באסור תורה אחר המחמיר אולינן. וכולהו רבותא פסקו כרב הלכה אצ"ב מדאי' פ' התערובות יד' ר"ל מוקי לה דנתערב נפולה בשאר בהמות קדשים ולכך ירעו כולן עד שיסתאבו דמחיים אין להם בבדיקה, דקסבר עמדה צריכה מע"לע מו. הלכה צריכה בבדיקה ואמרינן ר' ינאי ור' ירמי' לא

נחל אשכול

ועלה עליו הסור ונפל ומת דליכא הכל חלל חבטה. א. לקמן צפ' הפרה מביא רי"ף הברייתא. ב. חבל חבטה ח' צי' אפי' פחות מ"ד חבל החורה לא חייבה משום חבטה כרב. ג. דכ' כי יפל הסופל ממנו. ד. הסור שוכב על כרסו סמוך לבור ואם אינו עמוק י"ט, לא נפל כרסו י"ט, חבל עומד ע"ר די צו"ו. ה. קלת מזה בהגהי מהר"ס ספירא. ומוכחן תראה שח"ס צרי"ף שלנו צ"ק כל מסקנת הס"ס צאיגדור הוספה הוא ולא מד' רי"ף. ו. דפריך חי משום דלא הוי בית, השתא נמי דהוי מבחזין י"ט דל תקרה לא הוי צננים י"ט, וחי דחק לי' מגוואי דהוי צננים י"ט ח"כ אף חי מאבראי לא הוי י"ט וחק טפי מצננים עד שחללו י"ט ליחייב? ומ' קושי' זו מסיק דטעמא לאו משום דפחות מ"ט לא הוי בית אלא דאין חבט פחות מ"ט. ז. חרוני דחוק, ע"ע ל"ד דרכים עקומים. ח. קושי' רש"א. ט. אין ראי' מוכרחת ע' כריתות י"ד צתים' ד"ס חלל דמסימין רגילות הוא ד"ת עניינן במקומן ועשירים צמ"א. והמאמר הזה הוא צירים' פ"ג דר"ה ה"ה, חבל הסס לא קאי חלל על מקראות שבתורה דלמדן מפסקים הרמזין מעין הגדון ועש"א סי' ע' שמסיג על חס' ויד מ' אות סוגי' בדוכתא עדיפא. י. דמדעתה קפלה אין חסס דאמדה נפשה חולין ר"א. יא. המחבר כ' לעיל צסס צ' הלכות יש חבט פחות מ"ט והוא ד' ר"י גאון, ועתה מביא ד' ר"ס קיירא וכ"כ רש"א צסס וצ"ג שלנו תמלא שתי הדעות דסותרות. יב. פס ידא דניאל ה' והוא טפס וצאחלות פ"א פיסת היר וצ"ג שלנו פוסקי. יג. גס צוס ערבוז גדול צס"ג בלון, נמלא צו מ"ס האשכול, חבל גס מ"ס רש"א צססו ספס חפ' עקרה רגילה להלך חל"צ, ועוד שלישי' גס נוסח ס"ס שלנו: הלכתא עמדה חל"צ מע"לע ובדיקה בעיה הלכה חל"צ. יד. זכמי' ע"ד. טו. חס' צסגינן תמסו ל"ל למימר עמדה לריכה מע"לע, אף חי חל"צ, כיון דסבר הלכה צ"ב אין חקקה, וצמס שהגיהו עמדה חל"צ מע"לע, אכתי לא ניחא ליסחק מיני? ויותר תימס צמס דקמסדר תלמודא דר' ינאי ור' ירמי' ס"ל עמדה חל"צ מע"לע, הלכה חל"צ, מאי ענין עמידה לכאן, חפ' ס"ל עמדה ל' מע"לע מ"מ לא אמרי כר"ל כיון דבהלכה סגי ול"צ? וי' צמולין ל"ו דרסה וטרפה צכותל פרש"י חסס, חו שרללחה צמסה והיא מפרכסת (פרש"י צילה ל"ד אינה יכולה לעמוד) ושהתה מע"לע ושחטה כשרה, וצמס' אר"א בן אנטוניוס משום ר"א בן ינאי (צצילה ג' אר"א בן ינאי משום ר"א בן אנטוני', והוא ט"ס, דצמולין ט', כ"ס, גטין ל"א תמלא סר"א בן אנטוני' אמר משום ר"א בן ינאי וצססת ק"נ ע"ב ערי"ף, דר"א בן ינאי תמלא עפ"א דצבים מ"א וער"ס וכ"כ המאירי לצנות, ור"א בן אנטוני' שחמך משמו הוא חמורא צימי ר"ו גטין ל"א ע"ב, ואשחמיט מ"ס ס"סד) אחת זו ואחת זו ל"צ. ול"צ מאי אחת זו ואחת זו ל"צ, דל"ל בין שהתה מע"לע ללא שהתה, דבלא שהתה לא מהי ב' כמ"ס רש"י צמ' חלו ט' ובצילה. וקרוז הוא שח"ס רב חייא צ"א צסגינן אחת זו ואחת זו ל"צ, דהיינו בין עמדה בין הלכה, למד זה מר"א בן ינאי שחמך בצותו ל' אחת זו וא' זו ל"צ, ופרש ר"ח בין עמדה ובין הלכה. מיהו פרס זה אינו מוכרח, ד"ל דר"א בן ינאי כך אמר בין עמדה ובין לא עמדה ל"צ וקמ"ל חל"צ דעמדה חל"צ מע"לע

ספר האשכול, הלכות טרפות.

לא מוקי כר"ל דסברי עמדה א"צ טע"לע, הלכה אצ"ב, וכיון דר' ינאי רבי דר"ו הלכתא כותי לגבי ר"ו מכ"ש לגבי ר"ל תלמיד דר"ו וסדר"ל ליתא לגבי ר' ינאי הוי ריא"ד הכא ור' ירמ' החם בחדא שטה רבים לגבי רחב"א וקו"ל כותיהו א, ולי ב. . ולא מחזור דר"ל לאו תלמידיה אלא חברי דר"ו ולא הוי כייף לי ולא מידי ובפ' נערה ג אר"ל וילו הבו לה ואי לא מפיקנא ר"ו מאודניכי, אתו לקמי' דר"ו אמר להו מה אעשה שכנגדי חלוק עלי, ש"ס בעיני ר"ו הי' ר"ל גדול ממנו ד. — ואהא דאריא"ר עמדה א"צ טע"לע בדיקה ודאי בעיא, הלכה אצ"ב מסיים ר"ה אמר רב פשטה ידה לעמוד אע"פ שלא עמדה, עקרה רגלה לילך אע"פ שלא הלכה, וכך פסק בהלכות דר"ה א"ר מפרש מלתי דריא"ר ה, אבל למה שמסיים תלמודא והלכתא עמדה ולא הלכה א"צ טע"לע וצ"ב, הלכה בדיקה נמי ל"צ משמע דוקא עמדה והלכה ו וחוץ לן דצריכה עמידה והליכה ממש דהאי אמרתא דהוי שדרן כרעא בחרייתא אמר רב יימר שיגדונא בעלמא הוא דנקיט לה דשיגדונא שכיח פסיקת חוט הש' ל"ש, ואי נפולה ודאי' כשרה כשעקרה רגליה אע"ג שלא הלכה מאי קמ"ל ומאי חשש רבינא דלמא חוט הש' איפסק כיון דאפי' חיונא דנפלה ממקום גבוה וא"י להלך די כשעקרה רגליה, אלא ע"כ ודאי נפולה צריכה הלך ממש. ואיכא לספיקי בהא דאמר עמדה א"צ טע"לע בדיקה ודאי בעיא, הלכה אצ"ב, אם עמדה ושהתה טע"לע דהוי תרי סימני בריאה, אי צריכה בדיקה ו וטלשון הגמ' משמע דצריך ח. . (חסר).

ימ. הגר"צ הכי גרים ט יש כשר בריאה ופסול בכוליא מוגלא, פסולה בריאה ובשר בכוליא נקב, פסול בזה ובוה לקותא' כשר בזה ובוה מים זכים, ולא אמרן אלא דציילי, אבל עכירי וסריחי ט', וכ"כ גבי ריאה העלתה צמחים ו דכשרה אע"פ שטלאים ופרש דלא אמרן אריאה נמי קאי, אע"ג דמוגלא כשר עכירי וסריחי ט', ואמר רבא כי הוי מסגינן בתרי' דר"נ בשוקא דגלדאי הוי מוגלא ה"ט דלא אסרוה. ולענ"ד אין זה במשמעות התלמוד, דהאי לא אמרן אלא דציילי ולא אסרוה אכוליא קאי ולא אריאה, כיון דכשר מוגלא בריאה ה"ה סרוחים ועכורים דסחם מוגלא אסרוה, ואמר רבא כי הוי מסגינן בתרי' דר"נ בשוקא דגלדאי הוי הנך דקיימי כנדי ולא אמר מידי וכן ר"א ור"א לא אמרי להו ולא מידי, ואי כפ' הרב למה לא אמרי מידי, אכתי בדיקה בעו שמא יש בהן מוגלא סריחא או מיא עכירי ולא נצינו בתלמוד שצריך לבדוק בועה א' אי אית בי' מוגלא סריחא וכן בריאה שנשפכה כקיתון יא דאמר רבא כשר והוא דקיימי סימפונאה והוא ודאי סריחי ועכירי. ותו ג' פ' לולב הגזול יב בעי רבא נולדו באחרונא סימני טרפה יג טהו, מאי קמבעי, אי נקלף עוד האחרונא תנינא נקלף פ' אי לא נשתייר כמו גלודה בבהמה יד נסדק וניקב נמי תנינא דפסול, אלא קמבעי' לי כדעולא אר"ו ריאה שנשפכה כקיתון אי קיימי סימפונאה כשר, הכי מאי, דלמא

החם

נחל אשכול

זדיקס בעי, ומח"ל לר"ח לפרש דבריו אהלכס? וע"כ ז"ל דר"ח ס"ל כיון שפסלה עמידה לא מעלה ולי"מ וכמ"ס רש"י כל זמן שלא הלכה עדיין מייסין לרסוק, וזו חז' לריכס מע"לע שאין חלוק צניסס, וססתא ל"ל מאי דקאמר ר"א זן ינאי אחת זו וח' זו לריכס זדיקס פי' זין עמדה ללא עמדה, מקמ"ל? מהיכא תיתי נחלק צניסס דגס לעינן סהוי מע"לע סוין, דכל זמן שלא הלכה עדיין בכלל נפילה הא. לכך ס"ל דספי' דצברי רחב"א אחת זו וח' זו לריכס זדיקס וזין לא הלכה, וקמ"ל אע"ג דהלכס קילא דלא לריכס מע"לע מ"מ זדיקס בעיא. וססתא ח"ס דאמר צוצחי' ר"ל דס"ל הלכס ז"צ למד כן מרחב"א דאמר אחת זו וח' זו לריכס, וע"כ ז"ל לדידי' עמדה לריכס מע"לע דאין חלוק זין עמדה ללא עמדה, דח"א עמדה ח"א מע"לע דיש חלוק, מח"ל דהלכס ז"צ. ואי משום דרחב"א דאמר אחת זו וח' זו לריכס, דלמא פרושו זין עמדה ללא עמדה וקמ"ל חף דעמדה ח"א מע"לע זדיקס בעי, חלל ודאי ס"ל דאין חלוק זין עמדה ללא עמדה, להכי ע"כ מפרש האי דרחב"א אחת זו וח' זו לריכס, ומאן דפליג אר"ל מפרש האי דרחב"א שקאי על זין עמדה ללא עמדה, דקמ"ל אע"פ ש' עמדה ח"א מע"לע בעיא ז', אבל הלכה ח"א ז"צ, להכי קמהדר תלמודא דחולקין על ר"ל ס"ל עמדה ח"א מע"לע להכי ס"ל הלכה ח"א ז"צ, אבל אי ס"ל עמדה לריכס נמי מע"לע ואין סוס חלוק זין עמדה ללא עמדה ודאי סי' מפרשי האי דרחב"א אחת זו דקאי אהלכס כר"ל. א גס רשצ"א כ' ר"ל ליתא לגבי ר' ינאי דרביס דרביס סוא וספיר חמה ז"י סי' ל"ב על רשצ"א אודות קוסיחו על רמז"ס למה פסק צצין אגפיס כר' ינאי לגבי ר"ל, הא דזין פסק כן דאפי' לגבי ר"ו סלכס כר' ינאי, וסב"ס שחרן רשצ"א לגבי רבי' דרביס לא נאמר בכלל ח"ס כתלמיד צמ"הר, אשחמיט לי' רשצ"א צסוגין. וק"ק למה לא אמרו בפסוק ר"ל ורחב"א סברי סלכס ז"צ, וריא"ר ור' ינאי ור' ירמ' ס"ל ח"א ז"צ הוי חלתא לגבי תרי וסלכס כרביס וכ"כ סרי"ק לקמן גבי גלודס. ב חסר ואפשר שדקדק באשכול מ"ס צסמוך. ג כחוצות נ"ד. ד גס ציד מ' מציא ראי' זו ועוד סר"ל לא סי' תלמיד ר"ו. ה ספ' סציאו כן צסס סג"ג ולא נמנא צסלנו אבל מכללא נשמע סה"ג ג' צגמ' נ' סהיאו אמרתא דנפלת מאיגרא שגון כרעא צחרייתא ואמר ר' יימר שיגדונא צעלמא סוא, ש"מ חף סלא סלכס כראוי ח"ס לרסוק. ו דאל"ס סול"ל צקאור סלכס כריא"ר עתיס, ור"אס כ' סנוסס זס מה"ג סעתיקו צגמ'. ז ספק זס צחוס' צ"ק נ' צסססס מע"לע אי' ל"ב וסיינו צעמדה דמע"לע למיד לא מפטר מצידיקס דצסדי' אמר נ"ו סססס מע"לע וסססס כסרס ואמר צגמ' ולריכס זדיקס וכ' סס מה"ג נ' דל"ב ולר' ירוחס ח"א ז"צ. ח נ' סדייק מ"ס עמדה ח"א מע"לע זדיקס ודאי צעיא דמיוחא דמסייס סלכס ח"א ז"צ ידעיין דעמדה ז"צ, מליסנא יחרא דייקין עמדה לעולס ל"ב אפי' סססס מע"לע. וחמה אי' על זן סס"ך סססס סססס' צצ"ק מספקי צסססס מע"לע ולא עמדה אי' ל"ב, איך חלי צסו צוקי סריקי צגמ' ערוכס נ"ו צסססס מע"לע ל"ב. ורליחו מחוספססא צעמדה וסססס ח"א ז"צ דקחתי סססס מע"לע כסרס, ואס עמדה זין כך וצין כך כסרס, סצין כסרס צלא זדיקס, ולא סיא, משנתי נ"ו נמי אמרס סססס מע"לע כסרס, ופרס צגמ' דלריכס זדיקס, וסצחתי לעינ' 25 טוצא כסרס דל"ב. ורליחי מחוס' צסוגין סכ' ועוד כיון דמע"לע סגי אחאי ירעו, ואי מע"לע ועמדה לא מחסי ספיר ירעו, חלל ודאי דמחי עכ"ל ואין זס ראי' כצר אמרנו חוס' צצ"ק מספקי אי' מחסי, ולסחי קסי' לסו דלח אמרס כיון דעמדה לריכס מע"לע אין חקנס, משמע צמע"לע איכא חקנס לעמדה כספיקו צצ"ק, ח"כ אחאי ירעו, וססתא לתרולס סג' עמדה ח"א מע"לע, איפכא יס לדייק אפי' עמדה ומע"לע ל"ב, דל"כ אכתי חיקסי למה ירעו סא אי' חקנס צסססס ועמדה ול"ל זדיקס, וע"כ ז"ל דל"פס ל"ב. ט נ"ס. י מ"ס. יא מ"א. יב ל"ו. יג סימנין סססססס נטרפת. יד כפי' חוס'.

מבחוץ

החם לא שליט אוירא הדרא בריא, הכא שליט בי' אוירא סרוחי מסרח או דלמא ל"ש? ת"ש אחרונא תפוח, סרוח, שלוק פסול, מאי לאו תפוח מבחוץ, סרוח מבפנים א' ומשני לא אידי ואידי מבחוץ ול"ק הא דתפח אע"ג דלא סרח, והא דסרח אע"ג דלא תפח. הרי קמן אף דסרח מבפנים לא מפסל ומדמה לי לריאה שנשפכה בקיתון ב'. וא"ד מדקחוינן דר"ו ור' ירמ' לא אכלי מהנך דקיימי צמחי ודאי דחששו שמא סרוחי, ונהי דרבא ור"נ מכשרי, סתמא דגמ' דסתמי ר"א ורבינא ג' דמסיימי מים זכים דכשרי' בזה ובוה ל"א אלא ציילי פליגי ארבא ור"נ ובתריהו אולינן. ואנן לא ראינו הגרסא מים זכים דכשרים בזה ובוה אלא סחם מים זכים כשרי' לא אמרן וכו' ואכוליא קאי ואף להך גרסא יש לפרש מים זכים דאמרנו כשרי' בזה ובוה ואין חלוק בין כוליא לריאה, ל"א אלא דציילי, אבל בעכירי יש חלוק וטרפה בכוליא. וסרוחי בריאה דכשרה ל"צ לפרש דגמירי טמולא. ולית טעמא למיטר סתמא דגמ' פליגי ארבא ור"נ, דלא הוי מיסתם בדוכתא ד'. והא דמראות פסולות מטרפי בכ"ש ה' מי גרעי מליחה סרוחה ומיא עכירי דהנהו כנדי? אין אוטרין בטרפות זו דומה לזו ו'. ועוד גבי בועות עור הריאה תחתיה שלמה אבל הנהו מראות איתנהו בעורות וסופן לינקב ז'. — ואלו כשרות בבהמה ח' נטלה האם שלה, הגר"צ לא חלק בין בדמה לעוף, וא"ד ט' בעוף טרפה מספק דבמחנה' אלו כשרות בעוף אי' בגמ' ת"ר ט' בר' סימאי ור"צ שהורו בטרפחת י' כרבי בופק, ואבעי' הורו בטרפחת לאסורא וכרבי בופק להיתר או הורו בטרפחת להיתרא וכרבי בופק להיתרא יא' תיקו וכיון דסלקא בתיקו לחומרא עבדינן. ומותיבו עליהו מתני' וברייחא מכשירין נטלה האם יב', ותו לא מצינו אוסר אלא ר"ט יג' שהאכילה לכלבים ור"ע אמר לו טעה בד"מ את ור"ט חור מדבריו, ואם נחלק בין בהמה לעוף הא תני לוי כל ט' שמנו חכמים בבהמה כנגדן בעוף יתר עליהם עוף נשבר העצם ולא נקב ולא מנה יתר האם. ולענ"ד לאו תיובתא הא דפליגי רבנן אר"ט בנטלה האם אף דא"ל בכלל נקבה או נטלה בני מעים איתי' יד' משום שהעיד תודום הרופא שאין פרה יוצאות מא' שלא נטלה האם וקחוינן דחיה, ואלו לא העיד קמספקי להו, וכיון שעדותו בבהמה הי', להכי סתם רבי במשנה גבי אלו כשרות בבהמה נטלה האם, אבל בעוף לא אחמר עדותו להכי מספקא בגמ' גבי הורו בטרפחת דמיירי בעוף דומ' דופק אי לקולא אי לחומרא. ואי קשי' אי טרפה למה לא תני לוי חוץ מטרפחת דלא תני אלא טאי דברירא לי' וטרפחת איהו גופי' מספקא כדמספקא בגמ' טו. כ' הגר"צ: ת"ר טו נשתייר כסלע כשרה אמר שמואל כרוחב סלע ע"פ כל השדרה, ר' ינאי יז' עד מקום טבורו, רבב"ח אראשי פרקים, ורב אמר כל העור מציל חוץ מעור ביתו הפרסות יח, ור"ו א' אף עור ב"הפ, ב' הלכות פסק כרב דהדר בי' ר"ו לגבי רב, ואנן לא אשכחן דהדר, ואיכא דפסק כשמואל ור' ינאי אע"ג היכא דפליגי רב ושמואל ור"ו הלכה כר"ו יט', שנינו בחיצונה כ' כמה להעלות ארוכה בגלודה רשב"גא עד כאיסר מבית חללה ולא משאר איברים, ואנן חוינן פרכא, דמתניתא מכשיר אי אשתייר בכ"מ החלל בין בשדרה בין בצוואר ולשמואל אינו מציל אלא בשדרה ולר' ינאי על הטבור בלבד כא' וכולהו בעי כסלע ולמתניתא כאיסר סני, ואי איתי' דמתניתא כותיהו הוי אמרי בגמ' תני' כותיהו והוי מוטיבין תיובתא לרב ור"ו, וכיון דלא אותיב ש"ט דליתא, ועוד דלא עדיפא ממתניתין ואלו שעורותיהן כבש"ן כב' ואפקא ר"ו מהלכה ואוקמה ביחיד והדרן לכלל י"ז הלכה כרבים, וכיון דכולהו ס"ל עור בית הפרסות א"מ לית הלכתא כר"ו, וכיון דשמואל ור' ינאי ורבב"ח ס"ל לאו כל עור מציל אלא עור מיוחד הוי תלתא לגבי רב ור"ו, ואי אמרת נעביד כרב ור"ו דרב ושמואל הלכה כרב באסורי והלכה כר"ו לגבי שמואל וכן לגבי רבב"ח דתלמיד' הוא כג' הקי"ל ר' ינאי ור"ו הלכה כר' ינאי דרבי' הוא כד' הלכך הא מלתא בספקא וחוינן לשמואל דמתמיר מכולהו הלכך לא מכשרינן עד שנשתייר רוחב סלע ע"פ כל השדרה עכ"ל. ודבריו צ"ע. מה דקשי' לי' על ב' הלכות דלא מצינו דהדר בי' נחל אשכול

א' מבחוץ שנחפח ונרקב מבחוץ, וסרוח בפנים קליפתו עומדת כריאה שספ' בקיתון. ב' וי"ל איפכא האיך ס"ד דרבא למצעי' דלמא כריאה כשר דלא שליט אוירא חלל הכא שליט סרוחי מסרח, כיון דאפי' סרוח ל"פ כריאה? ה"ק אף דכריאה כשר בסרוח, כיון דלא שליט אוירא חלל יונא' לחוץ והוי חסרון בפנים ומתרפא, חלל באתרוג חי' צל סרמון בפנים, ע"י דשליט אוירא אפשר דמתפשט לחוץ ע"י אויר ומסרח כולו, ופשיט לי' אפי' סרוח בפנים כשר דלא אחי לחוץ, ודוקא סרוח מבחוץ פ'. ר"ק ורמז'ס לא הביאו חזע' וברייחא סרוח פ'. וכו' ר"אש דעתם להכשיר בסרוח בפנים. ול"נ כיון דלא אפשר דמיו בעלמא קאמר ראוי להסמיך דלחור' וכ"כ הב"מ. ומלחתי בזה"ג דהל' לולב שג' אמר מר תפוח סרוח פ', לא שני חלל במחן חלל בפנים כשר, א"כ יוחא שפסוק לקולא, ומ"מ קשי' א"כ כריאה נמי כשר וכ"ש דלא שליט אוירא? ות' דודי ב"ד ר"ק ורמז'ס ס"ל כפי' א' דרש"י סרוח לאו ריח רע חלל נרקב תפח סתעבה ע"י סעלה עליו מים. ג' צ"מ פ"ו ר"א ורבינא סוף סוראס סדרו הגמ' כפרש"י וסימך עד א' חל מקדשי חל חזינה לאחריהם, מ' רבינא מת אחר ר"א וכן בסקדמת מפתח לר' נסים רבינא סחם הסתמוד ומלך אחר ר"א. וס"ד כ' רבינא מת קודם דמ"ק כ"ה שאל ר"א לספקן סספד רבינא. ואינו ראוי רבינא קדמון הי' חזרו של רבא ער"אש חולין מ"מ, ואע"ג דא' קדושין ע"ב יוס' שמת רבא נולד ר"א, מ"מ רבינא קדמון הי' מי זמן ארוך אחר רבא וערש"י חולין קל"ג ור"ה י"ח שלא חי רבא יותר ממה' שנה. ורמז'ס בסקדמה כ' ר"א ורבינא קבלו מרבא וכו' בס"ה של גרס' בקדוש' ציוס שמת רבא נולד ר"א, חלל דומי' דשמואל ועלי קדם שצח שמשו ס"ע זרחה שש"ס ושמואל קבל מעלי. ותמיכני שלא הזכיר סנסדר' כ"ט ח"ל רבא לר' יסוד' ח"ל ר' אשי לרבא ומעילה ג' ע"ב ח"ל ר' אשי לרבא וגדה י"א. ד' במקום העקר דף מ"מ שמאריך צהנו נחמי. ה' דלא כר"ת תוס' מ"ו. ו' מ"מ, ע"ז וברייחא צב"צ ק"ל ומיירי צאצר עלמו חין מדמין כמו בטמול צסומכי' ט' ובקולש' כ', ור"א קמ"ל אף באיברי' אחרים. ז' רש"י מ"ג, מ' מראות לא פסלי חלל צנכים חוץ צ"ע הריאה כפר"ח ולא כטו"ז. ח' כ"ד ולהלן. ט' ר"מ ור"י צא"ס. י' היא האם ל"ה ע"ב. יא' נוסח זה הביא רשב"א. יב' מ"מ. יג' סנסד' ל"ג צבורות ל"ח. יד' עמיס' מ"מ ד"ה שלפוחית. טו' צוס ח"ל לרוחק של תוס' שהעירו עליו המפרשים. טז' ל"ה ע"ב בגלודס מיירי. יז' גרסתנו ר"א צ"ר ינאי. יח' שרף היא. יט' ערובין מ"ז ולחוס' שנת קמ"ה אף לגבי תרויסו. כ' ברייתא ובל"ק מינייה וסוף בחוספתא. כא' ע' לקמן דלר"ק פ"י אחר. כב' דמוכח מיניס עור בית הפרסות צשר הוה. כג' צ"ק י"ז שאל מר"ו וטובא ארצב"ח אר"ו. כד' שנת קמ"מ, יצמות צ"צ, כלל ח"ה כחלמיד צסדר ח"ז ור"ק הביאו סוף ערובין וע' נדס י"ד חלל כשאמר ר"ו משמי' דאחרינא ופליג ר' ינאי לית סלכתא

ספר האשכול, הלכות טרפות.

ר"ו, בסוגין לא מצינו אבל אשכחן בפ' בהמה א. . . ומאן דפסק כשמואל ור' ינאי וסייעיה למלתא מחוספתא, שפיר אייתו ראי' נהי דמחמירי טפי דלמחניהא די בכאיסר ובכל מקום בחלל, ואינהו בשדרה וטבור ובכסלע אמרו, מכ"מ בכלל דבריהם גם שעורא דמחניהא בשדרה וטבור מבית חלל, ואיסר בכלל סלע, ואם אנו הולכין אחריהם לא מכשרינן מאי דטריף לברייתא, אבל שעור דרב ור"ו הוא חוץ לחלל והמקיל כדבריהם מכשיר מה דטריף בברייתא. ומ"ש דמחניהא לאו תיובתא לר"ו דאפקא מהלכה כדאפקא מהלכה מחנ' ואלו שעורותיהם ואוקמה כיחידאי, הכי השתא התם אשכח ר"ו ברייתא דמייתי בסוגין השוחט את העולה להקטיר וכו' דמיניה שמעינן דלח"ק עור ב"הפ לא חשיב בשר ור"ש ס"ל דבשר הוא ומוקי ההיא מחנ' כר"ש, אבל מחניהא דחנ' דבעינן שיור כנגד החלל לא אשכחן תנא דפליג, ומסתבר טפי דרב ור"ו לא ידעו האי ברייתא ואי ידעי הוה הדרי ב. ומ"ש הגר"צ בחר המחמיר אולינן כשמואל קשי' לן למה לא חש נמי לר' ינאי דבעי רוחב סלע על הטבור, ואיהו גופי' אמר ברישא ר' ינאי עדיף מר"ו, ועוד אי חש לכ' הסברות ליבעי נמי אראשי פרקים כרבב"ח? ומסתבר לן שהלך אחר גרסת ר' אחא ג. וכך היא: שמואל א' כרחב ס' ע"פ כ"הש, רבב"ח א' אף בראשי פרקים, ר' ינאי אומר עד מקום טבור ולגרסא זו ודאי שמואל מחמיר מכולם, דלרבב"ח די אף בראשי פרקים של שדרה ולר' ינאי די אם מגיע הסלע בשדרה עד מקום שכנגדו הטבור, ואין צריך למשוך ע"כ פני השדרה, ולהאי פרושא אי עביד כשמואל יצא י"כ הדעות. ומ"ש כלפי הני רבותא דפסקו כשמואל וכו' ינאי, דשעורא דר' ינאי ליתא בכלל שעורא דשמואל דלר' ינאי אינו מצייל אלא על הטבור, לדבריהם דרבותא קאמר שאמרו הלכה כשמואל וכו' ינאי, ולא די לומר הלכה כשמואל, אלמא ס"ל דר' ינאי לאו היינו דשמואל, אבל לדעת הרב ר' ינאי בכלל שעורא כשמואל ד. וחזי לן כיון דלא בריא אי עד מקום טבורו וראשי פרקים בכלל שעורא דשמואל כדעת הגר"צ, או פרושו על הטבור ממש וראשי פרקים כל ראשי פרקים, אולינן לחומרא וצריכין ג' שעורים, ואי חסר א' מהני שעורים אע"ג דאי' לעור בכל הגוף כיון דלא אפשר. . . ה' מטרפינן נמי מספקא דקאי בחיקו ר. בעוף אמרינן ז' נמרטו כנפי' כשר, רי"א אם נישלה הנוצה ח' פסול. טדסתם הגר"צ ס"ל לח"ק כשר אף שנשלה הנוצה, ויש שאומר ט' דלא מכשיר ח"ק אלא נמרטו כנפים היא הנוצה הגדולה, אבל אי חסרה נוצה הקטנה ט', שהנוצה כעור לבהמה, ולא מחזור דא"א לא פליגי רבנן בנשלה נוצה, ליתני נישלה נוצה טרפה במשנה דאלו טרפות בעוף ולא באלי כשרות, ולא דמי לגלוד דבהמה דפסלי רבנן ותני לה באלו כשרות שאני גלודה קודם חורה י. . . ותו אי בעוף נמי שייך גלודה, הוי מפרשי אמוראי אי די בשעורא רבה אי זוטא. ואי משום דחני לוי כל טרפות דבהמה איתנהו בעוף, כבר אמרנו יא דוקא באיברים שהם בעוף כבהמה, אבל לא באיברים שאין בעוף כמו כרס והמסס, וכן עור המכסה הגוף ליחא בעוף שאין לו אלא מכסה דק מחובר בבשר. ועוד דודאי פליגי רבנן אר"י שהרי רשב"ח יב' ה' עושה דבר להוציא מלבו של ר"י שה' אומר נשלה נוצה פ', ותרנגולת ה' לרשב"ח שנשלה נוצתה והניחה בתנור וטלה עלי' מטלית וגדלה כנפי' אחרונים יותר מראשונים, ופריך דלמא ס"ל לר"י טרפה משובחת, א"כ במידי דמטרפא הגדילה

כנפי'

נחל אשכול

סלכתא כר"י דה כ"ד רמז"ס ח"ב פ"י. א אמלחא המרצה. בדק ע"ו עולא חר"ו עור הרי הוא כבשר, ח"ד עור מלטרף לזכר ומסיק ר"ו חמר הכי צבר גזלח דריכך עורו. ותו חמר רבא גידין רכין אע"פ ססופו להקשות לר"ו דיעס כבשר דאר"ו נמין ע' צפסח, ומסיק דהר צי' ר"ו לגבי ר"ל מה שאמר גידין רכין ססופו להקשות דיעס כבשר, ואמר כל מידי ססופו להקשות בחר סוף אולינן, דמעיקרא הוי סמך עלמו מחנ' קכ"ב עור ראש של עגל הוי כבשר, וסדר חוקמי' הכי ראש של עגל כיחידאי (לאו כל מיילי דחני צמחני, דעור חלי' וצית הכזות וכו' אף לר"ו כבשר ע"ה פ"ד מ"ח"ס ופ"א דש"ס"ה) וכ' חוס' דהדר מהאי דגידין ולא מהאי דדק קכ"ב דמסתמא לגבי חזרי' דהר. וסכתא כיון דר"ל לא חמר חלל צסופו להקשות דהוי עור ממילא ר"ו דהר צי' לא חמר חלל בעור ראש עגל ססופו להקשות דהוי כעור, חלל עור צפרסות שאין סופו להקשות לא הוי כעור, דר"ל נמי לא חמר חלל צסופו להקשות ח"י צפסח, ואי נתעסק אף צאין סופו להקשות הוי כעור איך נפרסם ל"ק דעולא חר"ו עור הרי הוא כבשר ול"ב נמי צבר גזלח דעורו רך ש"מ אף לקולא ס"ל ר"ו מה שאין סופו להקשות דינו כבשר, וחלח"ה למא הכיזא דהר ר"ו גבי גידין ססופו להקשות מדהסיב לר"ל דעור ראש עגל ססופו להקשות דינו כעור לאשמועינן מדרש טפי אפי' צאין סופו להקשות כעור צית הפרסות נמי דהר צי' ר"ו דחמר צסוגין לר' חסי חל תקניטני וכו' דחסיב כעור, ולמה לריך להציא ע' מרמוק ועוד דסס לענין טימאה, וסכא לענין טרפות גלודא אחמר וסוף דמיון טפי, חלל ש"מ כל הוי אמוראי בדק ע"ו דשקלי חליב' דר"ו ידעו לענין עור שאין סופו להקשות כעור הפרסות דהר ר"ו לגבי רב וס"ל דינו כבשר וכן צפסח"ה פ"ד ח"ר ירמי' הא דאר"ו ראש עור עגל חיוי מוטא מחס דבחר סוף אולינן. חמר מעתה כך סדרן של דברי, מתחלה ס"ל לר"ו אפי' עור פרסות שאין סופו להקשות מחסב עור ומחנ' קכ"ב דחני נמי עור פי' כבשר יחידאי, ומדק ע"ו ופסחי' פ"ד נראה שחזר מזה וס"ל איפכא כל עור רך כבשר אפי' סופו להקשות דחמר נמין ע' צפסח וסב חזר (אולי מקושי' ר"ל פסחים פ"ד) וס"ל כר"ל מה ססופו להקשות כעור ראש עגל חסיב עור, ומה שאין סופו להקשות כעור הפרסות חסיב צסר לר"ו מה כותה ס"ג לעג"ד. ודע צירוש' פ"ז דפסחי' ה"א פרס ר"ו מחנ' קכ"ב כהלכתא ואמר חלו שעורותיהם כבשרן עור צית הפרסות וכו' ל"ס חלל לענין חסור וטומאה הוי כבשר חלל ללקות דין עור יס להס וכן אמר רב צירוש' שבת פ"ד, ח"כ רב ור"ו צמדא שטא לחומרא דינו כבשר ולא לקולא ממילא עב"הפ חיוי מיל. ב הרי"ף לא אשכח צברייתא אף דרשב"ג אמר ור"ו חמר כ"מ שסנה צמחנתו דרי"ף ס"ל דוקא צמחנה. ג צמחנות ליחא. ד וכו' צמחנות וכו' צ"ו ולא ראש שצקדמו רמב"ן. ה בגמ' חבטי' נטל מקום השדרה או ר' פרקי' וכולו קיים וכו' למר כדלית לי' וכו' מהו, חיקו. ו גם לרמז"ס צעינן ג' שעורים, חלל חס כל העור קיים ויטל ח' מג' מקומות הללו ס"ל דכשר, דהוי ס' חס חסא יס כחן המקום שמליל בגלודה אפי' נטל כל עורה, וסמא לאו גלודא היא כיון שכל העור קיים, ולרבנו ל"ג רק ס' ח', חס יס כחן שער עור דלא מקרי גלודא דסס חונס מד. ז נ"ו. ח כנפי' הוא סנולה הגדולה המופה רוב הגוף ומלאה הקטנה היא בכל הגוף סמוך לזכר. ט ערז"ה. י ר"מ מכשיר גלודא ח"ג דחמר צמח' ססדר צי' מחסב ק"מ נשית. יא . . . יב נ"ז.

צמחנה

כנפי' האחרוני' יותר מן הרא' א. אלמא אפרך ר"י ולית הלכה כותי'. — נפלה לאור ב' ונחמרו בני מ', ירוקין פסולי' אדומים כשרים. נוסח הגר"צ בגמ': ר"י א' שעור ירוקתן כשעור נקובתן במשהו. בעי ר"י מריב"ל הוריקה כבד כנגד בני מ' ג' מהו? א"ל טרפה, א"ל ולא יהא אלא ניטל ד' א' רבא כיון שהוריקה כנגד ב"מ בידוע שנפלה לאור ונחמרו ב"מ וטרפה. לגרסא זו אף אי לא ידעינן שנפלה לאור אלא נמצא שהוריקה כבד כנגד ב"מ ירוק כנרתי ה' משהו, וכ"ש אם ב"מ עצמן נמצאו ירוקים דטרפה, ולמאי דאסיק בגמ' אי ב"מ כדרבן וע"י שליכה נשתנו מראיהן למראה פסול אמרינן אגלאי בהתייהו ו' מיירי הכל אפי' אינו ידוע שנפלה לאור ז'. ותימה לתלות משהו הורקת כבד בנפילה לאור דלא שכיח כלל, ויותר ויותר אפשר שנתהווה שנוי קטן כזה ע"י שנוי טבע או חולי ולפעמים מ' רוב שומן או מ' המרה תוריק קצת, ובכל ס"ט תולין במידי דשכיח, ס' קני' ושונרא תולין בקני' אף דחוינא ריעותא דמסמס קועי' דמא ח' ועוד דכולא סוגי' אמתני' קאי דקתני נפלה לאור ונחמרו ב"מ, היינו שידעינן שנפלה, להכי לא מתרצא הגרסא הוריקה כבד כנגד ב"מ בידוע שנפלה לאור, אלא מתוורחא כג' הספרים כיון שהוריקה בידוע שנחמרו ב"מ כלומר כשידוע שנפלה לאור, דבלא ידוע אפי' נשתנו ב"מ עצמן ל"ח שנפלה לאור ותלינן בשנוי טבע, וקמ"ל אף דב"מ כדרבן מ"מ טרפה דבידוע שאף ב"מ נחמרו, אף שעדיין אין בהם שנוי, מ"מ עומדים להאדים שכבר שלט אש בשכונתן. ודחנן במתני' ירוקין פסולי', בלב וכבד וקורקבן מוקי בגמ', שדרבן להאדים וירוק הוי שנוי, וה"ה ב"מ שדרבן להיות ירוקין, אם האדימו טרפה. ואי קשי' למה תנן אדומין כשרים, הול"ל כדרבן כשרי' מ' קמ"ל אף שהאדימו לב כבד וקורקבן יותר מהרגיל לא מיפסלי בכך אף שידוע שנפלה לאור, שאין אדמיות פוסל בהן אלא ירוקות, ותו קמ"ל אם נמצאו האדומים ירוקים לא תימא מ' שומנם הוריקו האדומים כמו שנמצא לפעמים במפוטמים, לית לן למיתלי בהכי כיון שידוע שנפלה לאור. ירוקין שהאדימו ושלקן והוריקו כשרה, מ"ט קיטרא עייל בהו, פי' עשן עב נכנס בהם ונחמדו וע"י החמום הלך לו. ארנב"א אף אני אומר אדומין שלא הוריקו ושלקן והוריקו טרפה מ"ט אגלאי בהתייהו כך נוסח הישר בהל' הגר"צ י'. והא דלא נקט ירוקין שלא האדימו ושלקן והאדימו טרפה, שלא שכיח כלל שהשליקה יאדים הירוק, אלא דרך השליקה להעביר אדמיות, ובהכי נחא נמי דקתני יא . . א"ר אשי הלכך לא ליכול אינש אלא בשליקה, ולא היא אחווקי אסורא ל"מ. מדא' ר"א לא ליכול אלא בשלקא, חוין נמי דכולא ש' בידוע שנפלה לאור מיירי, דאלת"ה מה"ת לחוש לטרפות דלא שכיח כלל, דכל חד מ"ח טרפות שכיח יותר מנפלה לאור ולא בדקינן ואפי' בריעותא וזוטרא כהאי דבר אווא יב' דמסמס קוע' דמא א"ר אשי תלינן בקני' מב"ש היכא דליכא ריעותא כלל, אלא ודאי איירי בידוע שנפלה לאור שצריכה בדיקה, וסבר אי לא חוינא ריעותא ליבדק טפי ע"י שלקא, וסלקא שמעתא דלא חיישינן שיתהפך ע"י שלקא דלא שכיח. והא דלא חשיב שנוי מראה בריאה דפוסל בנפלה לאור דאמרינן לקמן וג' אריא"ר שמוטת גף בעוף ט' חיישינן לנקובת הריאה ר"י אמר חבדק, חוקי' אמר אין ריאה לעוף ר"י יש לו כעלה של ורד בין האגפים, מאי אין ריאה לעוף, הא קחוינן דאי' לי', אלא דלא מיטרף, והא תני לוי טרפות שט"ח בבהמה כנגדן בעוף אלא אין לו ריאה לא לינפל וליחמר וד' הואיל ורוב צלעותי' מגינות עלי', הא מדאמר ר"י יש לו מכלל דחוקי' סבר לית לי'? אלא אמרי במערבא מדבריו של בריבי מו' ניכר שאינו בקי בתרגומים, אלמא פשיטא לתלמודא אפי' נשתנה הריאה לא מטרפינן דצלעות מגינות ולא תלינן השנוי באור, דאי לא בעי למימר אלא דל"צ לבדוק לא הול"ל ליחמר דאת אמרת אי נחמרה ט'. ויש מי שאומר כיון דמסיק חוקי' לגמרי אמר אין ריאה לעוף, נאיד מהא דאין ריאה ליחמר, ושענותא הוא, מדפשט תלמודא אין ריאה ליחמר, וקמדהדר לטעמי', ור"ח האיל וצלעותיה מגינות, ש"מ דקיימא הך סברא מו', ותו אי לא קיימא למה תני' באילו ב"מ אמרו לב כבד וקורקבן ולא קחשב ריאה. נחלקו רבותא אי טרפות נפלה לאור שייכי נמי בבהמה. המתירים אמרו בהמה יש לה עור קשה דמגין ולא גרע מריאה של עוף דאין לו ליחמר שצלעות מגינות, ותו אי בבהמה נמי הול"ל למיתני במ' אלו ט' בבהמה, דהתם עקר ט' קתני, ולא מהדר באלו טרפות בעוף אלא דהנך דשניא עוף מבהמה ובהנהו דאיכא למיטעי, נקובת ושט ופסוקת הגרג' דהו"א עוף וזוטרי חיותא בנקיבת גרג' מיטרף יו' והכתה חולדה בטקום שעושה טרפה, דהו"א בכל מקום שנקב עצם ט' כעופא דמאי, ונקב הקורבן ומעים, משום דאיכא ופק דדומה לק' ומעים ונקב לא מטרף בי' ועוד נקבו הדקין תני משום דבעי למתני בסיפא יצאו ב"מ ולא נקבו כשרה דהו"א עוף וזוטרי חיותא ביציאת מעים מטרף, ודרסה וטרפה בכותל משום בעוף ל"ש נפלה מן הגג, אבל טרפות דשייכי בתרווייהו באלו ט' בבהמה קתני, וכיון דלא תני נפלה לאור, אלמא לא שייכי בבהמה, והא דחני לוי כ"מ שט"ח בבהמה כנגדן בעוף יתר עוף ניקב העצם ולא תני יתר נפלה לאור, לפי שלא שייך יתר ע' אלא בטרפות דשייך בתרווייהו דלכהמה נמי יש עצם וקרום ש"מ, אבל הכא לא מטרף בבהמה נפלה לאור, שאין כלום נפילתו לאור דלא שלט האש בפנים

נחל אשכול

א בתמיסה, ופי' דמשנחת צשאר איצרים צאצד דמטרפא לא הדרא ומשנחת. ב י"ז. ג ראש הדק של כבד תלוי כנגד צ"מ. ד ראש הדק של כבד. ה דאלו ירוק כחלמון בכל עוף שמן הכבד כך. ו נתגלה חרפתן. ז הרמז"ס כ"כ להדי'. ח י"ג וכן אי נפלה מן הגג מדעתה אף דאיכא ריעותא דשדרן כרעא צתרא תלינן צשיגדוגא לעיל 44 דשכיח טפי מפסיקת המוט. ט לכלול אף הירוקים אם האדימו פסולי'. י ערשצ"א. יא ל"ל: צמתני' אדומים שהוריקו פ', ולא נקט ירוקין שהאדימו פ', דקמ"ל אפי' האדומין הוריקו ע"י שליסק פ', אצל ירוקין שהאדימו ע"י שליסק ל"מ להו. יב כ"ג. יג י"ז. יד ג' הראשונים, (ומסתו לא לינפל ולא ליחמר פרש"י אם נפלה מגג ל"ל לבדוק הריאה וכן נפלה לאור) ופרשו אם נפלה לאור א"מ לריאה, ומוסיף ליחמר אפי' נחמרה הריאה שראינו בה מ' כרתה, לא דוגה כדאומין שהוריקו אלא אמרינן מ' דבר א' נשתנה (ופשיטא לי אם המרה ממרחות פסולות בריאה כגון שחור או כביעא צעוף נמי ט' אפי' לא נפלה לאור, דלא מלינו קולא בריאה של עוף אלא דאין צו מחוך חיונות) וכ"כ צ"י לר"אש ורמז"ס. ולאשכול מוכרת, דנדידי' כל הסוגי' בידוע שנפלה לאור ונשתנה, דאי לא ידעינן צשאר איצרי' נמי לא תלינן השנוי באור אלא ע"כ לא לינפל וליחמר פרושו שנפלה לאור ונשתנה הריאה ל"ח. מו פרש"י גדול הדור, ובמקום שלא נזכר שם העלם כגון י"ב ע"ב מפרש שם חכם וכן במכות ה', אצל צמולין י"א צאומי עינן דמכות מפרש אדם גדול וי"ט. מו וכ"כ חוס'. יז ואגב חנא

בפנים דעור מגן בעדה. וחזי לן שוה דעת הגר"צ להכי לא הביא הא דר"ח עוף א"ל ריאה לא לינפל וליחמר א והאוסרי נפלה לאור ונחמרו ב"ט כבהמה אומרי להכי תני לה גבי אלו ט' בעוף דשכיח יותר בעוף הפורה מהר על האש אבל בהמה מתרחקת עצמה מן האש, ומסייעי לנפשיהו מלוי דלא תני חזין מנחמרו ב"ט, ואי משום שעור בהמה חוק, הא תני חזין מנשבר העצם בעוף המים, אע"ג דאית טעמא שקרום שלהן רך ושל שאר עופות ובהמות חוק. וכיון דלא אתמר הלכתא המחמיר תע"ב. וחזי לן דבגמ' ל"ט דשייך כבהמה דאי הכי הוי אדכר נמי קיבה כרס והמסס אם האדמו וטחול וריאה אם הוריקו, ודאי סימנים א"ל קשים הם אצל נפילה לאור כמ"ש בדרוסה ב אבל אם נאמר דוקא בעוף ניחא, דטחול בעוף לא מטרף לא בניקב ולא ניטל (חסר). — איכא מרבוחא דפרשו ג הא דאמר' ד מקיפין בבני מעים בכלל זה לב כבד ה קורקבן וטחול, ולא מחזור, דבחר הא דאמר ר"ש מקיפין בב"ט אי' ר"יו ור"א אמרו תרויהו מקיפין בריאה, ואביי ורבא אמרו מקיפין בקנה, וכיון דריאה וקנה לאו בכלל ב"ט דר"ש, לב וכבד וקור' נמי לאו בכלל. . ואיכא אינשי דלא ו, אלמא בלשון גמ' קורקבן לאו בכלל ב"ט, וגבי נפולה א' אמימר ז נפולה צ"ב כנגד ב"ט א"ל מר זוטרא צ"ב כנגד כל החלל וברוסה א"ש צ"ב כנגד ב"ט ואמר רב צ"ב כנגד כל החלל, ש"מ בלשון גמ' טחול כבד לב קורקבן קיבה לאו בכלל ב"ט, אע"ג דבלשון משנחנו נחמרו ב"ט אם ירוקין פסולין ע"כ אכבד לב וקורקבן קאי.

סדר י"ח טרפות בקצרה.

ב. הריאה יש לה ב' אומות גדולות ח' וה' אונין וענוניתא דורדא. כוסן דנפח לה ואפה כלפי גברא ג' מיטין וב' משמאל וענוניתא ביטין בצד הג' אם חסר א' מיטין הורדא משלמח, אבל חסר משמאל אינה משלמח נמצאו ב' מיטין וג' משמאל הוי חליף וט'. וצריך לבדוק אם דבוקות בחזה ובדפנות וזו בזו ועוד ט' מקומות בודק אם נסרכה להן טרפה, והם שמונית החזה, ושומן הלב וטרפש דליבא, ודכבדא, גרגרת, ושומן גרגרת, קנה הלב, ושמונית שבסמפון בין ב' אומות והרת שקורין אנ"מיליש ט ומשם מתחלק מקום עשירי שבא מטרפש הלב והוא טרפש דענוניתא. ואף אי לא נמצא סרכה צריך הטבח להוציא ולנפת הריאה משום יבשה ומראות פסולות י. תשו' טר"ה גאון: דאבעי' לכוון: יתרת דמשנחת מנבא לא מבעי' דטרפה יא כי קמבעי' לכוון יתרת טקמא הא דאמר הני מילי מגוואי לענוניתא לחוד קאמר, ואי משנחת יתרת אחריהא טרפה, או אפי' ב' וג' יתרת במשמע. ועינוניתא דסריכא אי חשיבא שלא כסדרן, בהא קים לן אי חסרה אונה חשיבי במקום חד מיניהו יב? הכי נקטינן כל יתרת דקיימא מגוואי כשרה אפי' לא קיימא בדרי דאוני יג כדאמרין האי ביני ביני א"ר הונא כל חייוו ברייתא אית להו, וה"ט מגוואי אבל

נחל אשכול

נקוצת וסט. א ר"ף הביא סוגי' דנפלה לאור ומפרש אדומין סריקו טרפה היינו לב כבד וק', משמע צשאר איברים כגון צריאה אין פוסל ירקות. והסתחא אם דעתו צבהמה ל"ט נחמרו צ"מ ניחא דלא חשיב ריאה, דצריאה של עיף אין חשש ליחמר צריאה דלעוניתא מניעות, וצבהמה צלח"ה לא שייך דין נפלה לאור וכיון דמונה כבד לב וקור' אם הוריקו ט', ידענו ממילא צריאה של עיף לא מתרף, אצל אי ס"ל גם צבהמה שייך טרפות נפלה לאור, למע שחק מריאה, דודאי אי צלב כבד וקור' שייך טרפות זו צבהמה, צריאה נמי שייך, דאין לעוניתא מניעות שאינה דבקה צבן, צשלמח אם הביא הא דר"ח אין ריאה לעיף לא לינפל וליחמר שלעוניתא מניעות מכלל לאו אחת שומע הן, והיינו אומרי צעוף קאמר אין חשש צריאה, מכלל דצבהמה חיישין וס"ה לכל איברי צבהמה, אצל מולא הביא הא דר"ח, ש"מ דסמך עלמו א"מ דוקא צלב כבד וקור' חיישין ולא צריאה, ואי צבהמה שייך נפלה לאור, למע שחק מריאה, אלא ודאי דס"ל דליתא צבהמה כדעת רמב"ם ור"אש. סרה צזה חמיסת רמ"א על צ"י למע סחם לסקל כרמב"ם ור"אש נגד כל הני רצותא, כיון דג' עמודי הוראה ס"ל הכי. ב ר"ג. ג עטור ע' טור ס' ג'. ד חולין נ, נמצאו נקובין ולא ידעין אי קודם או לא"ם נוקבין אחר צלדו ומדמין. ה צבד אינו פוסל נקב? עטור"י נ' מיירי צקנה הכבד או נקב צמקוס ססתמה סמרה. ואפשר לפת"ם רש"י מקיפין צקנה נמצא קדורה כאוסר, ס"ה צבדא אם נמצא כזית צמקוס מרה ומיוחא מרודר או נתפרר ואינו מחובר דטרפה, ס' מ"א, ובספק אי לאח"ם נעש מהני היקף. ו ל"ל וכן מוכח מציה ו' איכא אינשי דלא אכלי קורקבן וצ"מ. ז ל"א, נ"ג ועתוס' נ"ד וחולין קי"ג פרש"י מעיף קיבה וכרס, משום דכבר אמר הדרא דכנתא ליכא לפרושי אלא על קיבה וכרס, ועל לב וכבד צלח"ה ל"ס דבהם ודאי מחזיקין דס. ח לא מוכר צגמ' אלא צשם ריאה סחם יקראו, ופשיטא חסר או חליף אף בהם ט', והוכר צלוות, צצלוות לא שכיח חוס'. ט צש"ע כ' אם נסרכה לרחס או לאל מעד"א שקורין מוליג"א. ותימה איך אפשר שחסר צריאה צרחס, הלא חזר הכ' כרס והוצ"ס כולס קרובים יותר לריאה מרחס. ומקור הצ"י מעטור וצדקתי צו ו"ל הרת צחצור סרב (נ"ל שהוא ר"ת שחבר ה' טרפות חוס' מ"ו) אם עולה סרכה מן האונה להרת טרפה, והרת פי' הערוך רחס של צהמה עכ"ל. הערוך פי' קן צע' סרת ורש"י צרכות נ"ז ע"ב. אצל צערוך ע' רת ז"ל צרכות נ"ז קיבה סרת היינו על לוצן כלפי לואר חתיכה יתרה וזו היא סרת, וקורין אותה אנמילי פי' רב האי גאון עכ"ל נמצא סרת היא כלפי לואר וקורין אנ"מילי והוא שקורין האשכנזים מילך או מילכ"ר מפני שהוא לכן כחלב ולפעמים נסרכה הריאה צו, והוא שקורא האשכול אנ"מיליש, אצל לרחס א"ל שחסר הריאה. י ס"ג ור"ס חילקין, ודעת רבנו לכתחלה, ולס"ג אף צדיע'. יא מ"ו, דלא הסיר אלא יתרת מגואי, ושאלו אם דוקא א' או אפי' הרצה. יב רש"י כ' שמואל חס' סצליים חסרה אונס ורדא משלמח אולי כיון לתס' זו ורש"י חולק מיהו אח"כ כ' תרי ורדא ט', ולא הזכיר חס' זו שמכסירה? ס"ט מדא מכלל חצרתא אחמרה, לרש"י חסר' ורדא כשר ומ"מ אונה משלמח דעומדת שלא צדרי דאוני, א"כ הסכר צ' ורדא ט', אף שלא שייך יתר כטול, מ"מ יתרת שלא צדרי היא, וכיון שכבר הביא לתס' צצלי הורדא משלמח ידענו דס"ל לצצליים תרי נמי כ', דמחיה טעם יהי' ט', אי מחסם כל יתר כ"ה, נטול נמי כ', אי מטעם שלא צדרי דאוני חסרה. יג דמ"ס צגמ' וס"מ דקיימא

אבל מגבא ט', וכיון דיתרת כשרה לית לן למיטר חדא בלחוד אלא טובא נמי, דכל יתרת בהוקח היתר ולא אסרינן מדעם אלא בראי', ויתרת דקיימא בני בני כל חדא וחדא מחקריא ענוניתא, וענוניתא לכל מה דסריכא ט' כד' מר יהודאי. עוד שאלו: רובא דענא דילן משתכחא בסוף ענוניתא סרכה, וכדנפתין לא הוי כמין כובע א מהו? הווי ידעין לית לן למיטר מדעם אלא בטעמא ובראי' והלכה פ' היא על המחמיר להביא ראי' ב' ולית לן למיטר מה דלא מפרש, וסרכה דאסרי טעמא דאי לא מינקבא לא הוי דאיב ג' היא סרכה דממתח חוטי סן ההוא דוכתא כמין כובע לד' אחרניא, ואי לאו לאו סרכה ולא אשכח אנפא למיטר, וכל מידי דמתפרק מאליו רירא בעלמא הוא. תשו' ד' נוהגים אנחנו מימות אדונינו מר רב יהודאי ורב חנינאי ז"ל ה' אי נסרכה ריאה בטרפש להטריף וכן בכ"ט אפריקא ושמענו שבאפ"ס ואנדולי"ס בודקין ואוטרין מר יעקב גאון החיר להם, כתבו לנו מנהג ב' ישיבות שלא יתגודדו קהלות ישראל ותעשה כב' תורות ו'. והשבנום מה שהורונו מה"ש: ריאה נסרך לטרפש דליבא טרפה דחלב עשוי ככובע אין סוחם ו' אע"פ כשמתפרק ואינו מבצבץ ט', דאמרינן לא נסרכה אא"כ נקבה וקרום שעמ"ס א"ק, וא"ת חלב זה של לב סוחמו וטקומו הוא ונדון כאונה דאמרי' כסדרן מקום רביהא ח' לא אמרינן הכי דטרפש חלב ככובע הוא ואינו סוחם, ואנשי אנדולי"ס שבודקין אותה בנפיהא לא יפה עושין שמכשירין ט', ואנשי אפריקא שאין אוכלין בקדרותיהן יפה עושין. ומה שתולין במר יעקב גאון, אף אנו שמענו שהחיר וב' ישיבות חלקו עליו, ונכנסו אצלו מר רב אבימאי ורב צדוק ו"ל ושאלוהו, והשיב להם לא סרכה ממש שנסרך כחוט התרתי, אלא לפעמים בריאה שמנה תיתב בעלמא, וכיון שהמבט אוחו בקנה ומנענע יפה מתפרק מעצמו, כך אני מתיר, והשיבו רב אבימאי ורב צדוק ביה אין אנו חולקין עליך. עכשיו הודיעו לאחרים מה שחקקנו לכם מנהג ב' ישיבות, ובאיוזה צד החיר מר יעקב שבאין מכוהו והתירו במי שבדוק סרכה דליבא. ואפי' מר יעקב עטר בדבריו כמו שבי' בשאלות שלו ולא כמו ששונה למר אבימאי, מי אלים מרכנו הקדוש דאי' ט' הלכה כד' מחברו ולא מחבריו, וכל בני דורו חולקין עליו, וחזו שבי' הדא מלחא אמרה רב יהודאי כדיתבין קמ' רב חנינאי ורב סמונאי, וכבר פ' לכם רב חנינאי סרכה בט' דליבא ל"ל בדיקה וטרפה, ורב סמונאי כוח' ס"ל, ודאמר משום רב יהודאי, איכא למיטר לא אמרה רב יהודאי אלא מלחא אסברה לי' ותלי ברב יהודאי כדאי' י' אם בקשת ליתנק תתלה באילן גדול. ואוני שנסרכו כסדרן כשרה אפי' עקין מפרקי מדהדי יא' בין בגבן בין בשפולן עד דמצרי דאומה יב' דכולי אונה מקום רביהא. — איכא מרכותא דאמרי יג' חסרה ורדא טרפה דחוינן לכולא אי' להו והאי בני בני דאכשר רב הונא מר תרי הווינן מ"ט כל חיווי ברייתא הכי אי' להו. ולא חוי לן הא מלחא, דאי מכשרינהו בשחים, ליכשרינהו נמי בדליהא יד'. לריאה ב' קרומים נקב זה בלא זה כשר אפי' נקלה קרום עליון כולו אלא שצריך בדיקה אי לא נפיק ויקא, נקב זה כנגד זה טרפה טז' הריאה שנקבה ודופן סוחם כשר ודוקא אי סביכא בבשרא ולא בגרמא טז' ודוקא במקום החוץ דאוני סמוך לצואר במיצר החוזה שם הוי סחיטא דמטיקרא שהדופן שוכן תמיד על הריאה, אבל כשאומה סרוכה לדופן ט' אפי' לא חוינן ריעותא בריאה, אבל אי ליכא ריעותא בריאה וחוינן מכה בדופן תלינן בדופן ודוקא אם נסרכה האומה לדופן שבצדה ויש בדופן מכה, אבל נסרכה למקום אחר שיש בו מכה אפי' בחוזה שאינו רחוק כ"כ, לא מכשרינן, מיהו שטנגית החוזה התולה בדופן נדון כדופן. ויש מי שתולק אם נסרכה לכל מקום שיש מכה תולין הסרכה במכה שבאותו מקום ולא בריאה, ובעירנו הולכין בזה אחר המחמיר יו, ומה שאמרנו שיש חלוק בין אונה הסרכה לדופן יח' לאומה הסרכה, אפי' כשבאה

נחל אשכול

דקיימא בדרי לא קיים במסקנא וכר"ף ורמב"ם. א' אינה נסרכת למקום ח' אלא ס' תלוי' שכשרה רמב"ם פ"א וכו' ספ' ולרובם אפי' בדיקה ח"ל. ב' ידים פ"ד. ג' חין ס' בלא נקב. ד' תשובה זו הביאה ר"ח בקטור מיוחס' בס' מדה גיזה לרב פלטי ורב גטורנאי חיו סוף מלח ו' אחר ד"א וס' ספרו: שנכנסו אל מר יעקב שהחיר בגלגלי' ר' אבימאי ורב צדוק, ג' אלה מלכו בסורא זא"ל משנת ד"א תקכ"ד עד מ"ו כמ"ס צמ"ס 99. ה' לראש"ד חיו סוף מלח ס' אחר ד"א, אבל רב סמונאי שמכר לקמן תלמיד רב יהודאי ל"מ. ו' רש"י סוכה מ"ד. ז' חולין מ"ט. ח' מזה תראה שפטיטא לגלגלים אם נסרכה ריאה למקומות אחר' שזכיר השאכול דטר'. אבל לטרפש דליבא שמקומו דבק בריאה חזיר וס"א שדינו כמו כסדרן צאני ובריאה שנקבה ודופן סוחמתה צמ' רביהא, קמ"ל אף דבזמנא כחן נמי מ' רביהא מ"מ הסחימה לא מהני דמלב כביצע לא סחים. ט' ערובין מ"ו כחוצות כ"א. י' פסחים קי"ב. יא' דלא כר"ם ולר"ס אפי' בדיקה ל"ל. יב' חולי פ' נסרכה לאומה הוי שלא כסדרן כחוס' צמס גלגלים. יג' חלבדגלגלי ור' אפרים. יד' דכל יתר כנטול. ואפשר מאן דמכשיר ב' ומטריף דלית לה, דבשחים לא אמרינן יתרת ורדא אלא יתרת אונה שלא בדרי דלוי היא וס"ל כר"ם גאון לעיל דכשרה, ורמ"א דמטריף ב' ס"ל יתרת ורדא היא וכל יתר כנ"ד. והקסס כ"ס הא"ך נפרס עובדא דביני בני אי' כפרש"י ח"כ מוכח חסר ורד כשר, ח"כ ליכשר נמי ב' ד"ל כנטול דמי, נטול נמי כשר, וליכא למטריף משום יתרת שלא בדרי כרש"י, הא אין מחשירין שלא בדרי לרמ"א, ואם נפרס כר' אפרים עובדא הוי צב' ורדו' ח"כ ע"כ שחים כשר? וי' דחוס' כ' אחר שהביאו ר' אפרים שהמעשה צב', אין ראי' מזהמות שלנו דחלוקות משלפן וכו' כונחם דר"א פי' ביני בני דכשר בשחים זה ס' צבחות שלפן, ולכל המין אי' ב' דומה לדק' נ"ח הא' גובתא נפק מבי כסא לסובלילא ואכשר משום דכל חיווי ברייתא אי' להו, אבל בזמנא דלא נמלא צבחות שלנו ב', וא' נמלא תמיד, אם מנינו ב' יתר ורד הוא, וכל יתר כנטול (דוגמת סכר) זו צב"ח לצברגוני חסר ורד ט', אף שלפן חסר כשר, עכשיו נשתנו צבחות ונכילן ורד, אי חסר ט' וי' סר"מא ס"ל המעשה דאכשיר ה' צבחות ברייתא הוועה צמדנר שלאחיו מין כולו ב' וכמ"ס כנ"ס מין סור צופיל יס' לו תמיד ב' אף לדין מכשירין אבל משום כך ליכא להכשיר בשאר מין. חדע צפסקי חוס' רא"ט חיליס ח"ל מרה, וי' ס"ד למכשר בכל חיות. מיהו לר"ח דעת אחרת שבי' כל צבחות מין אחד. טז' עפר"מ הרבה פ' ס"ל שדינו כוסט אפי' זה שלא כנגד זה טי'. וראש"ן שהצחתי לעיל 41 דס"ל דוקא בושט קרום שעמ"ס ח"ק כיון דאכלה ופעילא ובריאה נמי ס"ל כן וע"כ ל"ל בריאה נמי שייך הטעם כמו בושט, אבל מדפסק הראש"ן בריאה צבדי' זה שלא כנגד זה כשר ש"מ דוקא נענין קרום דייס שיה' ולא נענין חסס דמתרמין צבורות כריאה הנקבים אסדי. טז' דעת אבי הרמב"ם. יז' ראש"ד מקיל וכן צמ' קסטיליא. יח' וכל הסרכה עדיין במקום אומה ומיזר

ספר האשכול, סדר י"ח טרפות בקצרה.

נשאה הסרכה באלכסון, שאם יוצאת מאונה לדופן באלכסון כשרה, וכל סרכה יוצאת מאומה אפי' נסרכה באלכסון לדופן כנגד אונה ט'. ואם נסרכה מאונה לדופן ומעוט של הסרכה יוצא מאומה המנהג בעידנו א' להכשיר, אפי' טע"ט טעמא רבה לאכשורי דכל סרכה בספק עומדת ב' שמא לא באה ט' נקב אלא מרוב ליתות, ואם מנקב שמא מאונה יצאה. וכן כשנסרכה אונה רובא למקום רביחא בטיצור החוזה ומעוט בדופן כנגד אומות אולינן בת"ד וכשר. וכן כשנסרכה אומה לדופן שיש בה טכה הכשר בכה"ג ומקצת הסרכה חוץ לטכה ורובה במכת כשר. כ' ר"י ג' חרי אונ' סריכי כסדרן כשרה אפי' יש פלוש, ודוקא נסרכו מחתוך לחתוך אבל מגב לגב או מחתוך לגב לא נקרא כסדרן. אונה ואומה הסרוכות התירו הגאונים, וי"א דוקא אם נדבקו בלי פלוש, ואם מאומה סרכה עולה אחרת נקרא סרכה כפולה וכשרה, ואם נדבקה גם היא לדופן כנגד האונה כשר, ואי מגעת למקום שכנגד אומה טרפה. יבשה ריאה אפי' משהו כדי שתפרך בצפורן ט'. נשפכה כקיתון וקרום שלה קיים אם לא נמוח שום סמפון כשר, ובדיקתה טייתנין קערה מצופה באבר ושופכין אותה לתוכה, נראו בה חוטין לבנים נמוחו סמפונות. נמצא מקום בריאה שאינו עולה בנפיתח, קורע שם הקרום, נמצא מוגלא, ט' מוגלא אין הרוח נכנס וכשרה, ואם לאו נותני' על המקום רוק או חנן ונופחין אי מבצבצה כשר ואם לאו ט'. ריאה שנתסמסה ד' שאם תולין אותה נופלין ממנו החיכות ט' וכן בשאר איברי' נסמסס רואין כאלו אינו. חרי בועי דסמיכי להדדי ט', קים לרבנן דע"י נקב באו חדא ומתחויא כב', נוקבין אותן בקוץ אי שפכין להדדי כשרה וא"ל ט', וה"ט בועי שיש בהן מוגלא או טיא, אבל קיימי כנדי וסינדי ה' אע"ג דסמיכי כשרה. ויש מי שמתיר בועי דסמיכי אם נמצא בתוכן מים זכים ומתוקים, ויש פוסל אפי' בועה א' אם המוגלא או הליתח שבה סרוחה. סרכה יוצאת מן בועה בין תלויה בין סרוכה אפי' בטיצור החוזה ט' ו'. ובהלכות כ' בועה בשפולי הריאה אם בשר כ"ש מקיפו כשר, ואם לאו ט', ולא ברירא לן שמא ז'. מהט נמצאת בסמפונא רבה דריאה כשר, נמצאת בריאה עצמה אם שלמה היא נופחין אותה ואי לא טפקא ויקא כ', ואם היא חתוכה ל"ל בדיקה. וצריך לבדוק אם לא נקב סמפון, ואם נקב במקום שמתפצל מחברו ט', אבל אי אינקב במקום שבשר ריאה מונח עליו כ'. ריאה שיש עליה קליפות קליפות או כמה גווי ח' כשרה, ודוקא ידוקה כעשב או ככבדא או אדום או כסחול או ככוחלא, אבל נמצא בה מראה שחור או בשר או כביעתא או כשותא או מוריקא ט' ט', וכן אם דמי' לאופתא למראה לבן כבקעת עץ, או קשה במשמוש כעץ או קלה כעץ י ט' מספק. ואם נמצאת הריאה נפוחה שעומדת כך כל שעה כאדם שבטנו צבה ט' חולי, או שהריאה כדור עגול דלית לה חתוך אונ' ט', ואם נמצאו קמטים או שריטות במקום חתוך אונות כשרה. וכל מראות הפוסלות אי בנפיתח מתהפכת למ' ריאה כשרה דכמו שנראית כשהיא נפוחה אנו דנין אותה יא. יחרת מגבא שאמרנו שטרפה, אם ה' קטנה מטרפא דאסא בתר נפיתח כשרה, וכן חסר אונה ונמצא במקומה כט"ד כשר, והוא מהרם בינוני דכל שעורי חכמים בבינוני יב' נמצאו תולעים על הריאה שנקבוהו או על הכרם ואין ידוע אם נקבוהו אח"ש תולין להקל. נשמע קול הברה בריאה כשנופחין, אם ידוע מקום הברה מושיבין עליו רוק אי מבצבץ טרפה, לא ידע המקום מושיבין אותה במים פושרין ונופחין אי מבצבץ המים טרפה. צמקה ריאה, מושיבין אותה במים טע"לע חורה לבריותה כשרה. בחורף מושיבין אותה בפושרין, ובקיץ במים קרים כדי שישארו צוננין. — הושט שנקב ט'. ב' עורות יש לושט החיצון אדום הפנימי לבן, ואי חקיף ט', וכן בשניהם לבנים או אדומים יג', נקב זה שלא כנגד זה בושט ט' דמחרמי אהרדי כשמושך הצואר יד' אבל בריאה וקורקבן וב"ה דמינה ניהי כשר. ישב קיץ בושט שנתחב בו אפי' לא נקב עור הפנימי כולו ולא נמצא בו ריעותא מ"ז חוששין שמא גם החיצון נקב כיון דדרכו של קיץ לינקב ואין לו בדיקה מבחוץ דאדום הוא מ"ז. תורבץ הושט שנקב במשהו ט' ולאו ט' שחיטה הוא ואם התחיל לשחוט בו אפי' משהו ט'. שעור שחיטה בושט למטה עד שישעיר, מקום שיש בו שעור כעין הכרם ולטעקה צריך לשייר כדי שיאחו בב' אצבעותיו יז' שע"כ מגיע התורבץ, ובגרגרת שעור ש' למעלה פרשנו יח' ושעורו למטה עד כנף הריאה העליונה לצד הקנה כשמושכת הבהמה צוארה כדרכה כשהיא רועה. גרגרת שנפסק ברוב חללה ט', וגדון ברובו עד למטה מחוה משם ואילך גדון בנקב משהו כריאה. נפתחה כאיסר האטלקי טרפה יט', נקב כנפה כל' נקבים דקים שאין בהם חסרון

נחל אשכול

כחוס. א נרצוגל וכן צח"ד י"ב. ב ר"ח פ"ק סי' ט"ז. ג חנברגווי. ד י"ג. ה למחיס גדולים שחוקשו כסלע ואין צהס מוגלא. ו ח"ד סי' י"ב. ז צ"י דסוי כב' צועות דסמיכי. ח מ"ז, ולוחמי לוחמי דסתם פי' רצנו כמרחס כמול שפרס"י דף מ"ז ע"ב נחז"ר צלויח צל"א. ט פרס ידוק כוסב, מוריקת זאפרת"ן צל"א. י ערוך ולסתמיט מוט"ז סי' י"ז, ועס"ך קנס כעץ נקב כעץ לח כבד כוח, סס"ס מסופק צפי' אופתח ולאו מחמירין ככל הפרוסים. יא מ' חס נחספסכ בנפיתח נמ' כשרס נמי מסמי, ויס כייף להקל דרחב"ד ור"ח נח פסנו צמ' פסול חלל כשרובס של ריחא כך. יב כניס פי"ז, י"ח ט"ד שטורו כלפורן של גודל, וי"ח ספרק מחמעי סגודל ולזנין תמיד למימרח ד"מ סי' י"ב. יג צנקב קטן י"ל סמי מנין, חבנ כחן נקוי כולו חינו מתקיים ע"י סמי ר"ח. יד נחסיקי כסנקב זס מרוח זס זס מרוח סי. טז חף שחין ק"ד צפנים דחולכין סטפוס, רחצ"ן פ' בושט נמי ח"ח נסבריא כמו צנקב צ"כ מל"ח ותמס פנתי בושט ח' חסור דצנקב נ"ח סמיטס. ורחיטי יסוב דס"ג כרמ"ח צב"כ נמי כיון דחתיגד מחיים נ"ח נסח' כותרס. וי"ז דלכתי חין כחן ח' חסור. חווי ס"ל רחצ"ן נקב סובט מחסי סמיטס כפ"מג י"ג ס"ק ה' וע' 24. טז קסס ל"ז ס"ט דגבי פנימי נמי מושטין סנקב חף סרלחי שלל נקב כולו, דחמרי' סמח סבריא סייוו נתרפח כפרס"י, צמיון נמי ליחוס אפי' סוי יכוין נרמות חי נקב חו לח? ול"ל גבי פנימי מייסין נקב ס"י ועתס נתרפח ססרי חסוי צו קין חבל חיון שחין צו ריעותח חס רוחין חותו שלס ליכא למיחס נקב ס"י ונחפחל חבל כיון שח"ח נרמות חס שלס שחל"צ נכך מטיפין וכך ל"ג דברי ס"ע. וחי נקב פנימי ע"י חווי לל מייסין סחיון נקב עחיס' כ"ח ור"ח. ומכס בושט ע"י הנעטס דנו טו"ז ח"ח ופר"ח כע"י חולי. יז כד' ס"ג חס סחוסס צב' חלצותיו חב' יודי לולר ולאו נוסגין כתיס' ד' חלצות צגדו וסקטן לפ"ק. יח 8. יט נקב שיש צו חסרון וחיו מקיף רוב סלס דלז צלל חסרון ט', ואיסר חק ל"ז מסלט ולחוס' חולין ל' ססנט שלס ט' חך חיסר זס כסף מדינס ח' פעמים יחר ח"כ סול חלק י"ג מסלט עפר"ח ורמז"ס פ"י דלישת עתי"ט פ"ט מקולות וסמ"ג ס' סקלים שטור זס קבלס מגחמיס.

חסרון ועומדין בהיקף הגר' מצטרפין לרוב אפי' אם אין עומדין בהיקף שורה א' אלא כב' שורות א' למעלה וא' למטה בצד אחד של קנה א', אבל נקבים שיש בהן חסרון מצטרפין לאיסר ב' נפחחה כמין דלת ג' כשרה עד שיכנס אסור לרחבו. נסדקה לארכה אפי' לא נשאר רק משהו למעלה ולמטה כשר וי"א שצריך השעור במקום הראוי לשחיטה ד' והגאון כ' הואיל ואמר ר"ו יודעין חברין בבילאי לפרושי דצריך שישחייר חולי' למעלה ולמטה, אלמא הודה לו, ושעור חוליא ג' טבעות ה', ס' אי נסדק' או נחסר' גר' טחיים או לא"ש נוקבין במקום א' ומדמין, אם הנקב בטבעת עושין נקב א' בטבעת, ואם בבשר שבין הטבעות עושין בבשר, ואם דומין כשרין, אבל אין מקיפין מטבעת לבשר או להפך, ואין מקיפין אלא באותו קנה ולא בקנה אחר, וכן מקיפין בבני מעים, ובריאה אפי' מאונה לאומה, אבל לא לריאה אחרת ו' ואין מקיפין בכעוה ד'. בקנה של עוף משערין שעור חסרונם לפי קטנו בערך איסר לבהמה, ואי נקבה כנפה, בדליכא חסרון משערין כבהמה, ובדאיכא חסרון מקפל החתיכה שיש בה הנקבים ומניחה ע"פ הקנה אם חופה רוב חללו טרפה ח' ולהגר"צ אין בעוף שעור איסר אלא מניח החסרון ע"פי הקנה ואם אין חופה רובו כשר ט' כל הקנים המתפצלים מגרירת נקב משהו ט'. — המוח יש לו ב' קרומין ניקב קרמא חתאה ט', וכל מה שבחלל הגלגל נדון כמות וכן מה שהוא כנגד הפולין אם נקב העור במשהו ט', חוץ לגלגל אינו נטרף אלא בפסיקת רוב העור, וחוט היוצא מגלגל נכנס לשדרה, נשברה השדרה ונפסק החוט בהיקף ברובו ט', ואם נסדק העור לארכה של חוט השדרה חוי לו דינו כנסדק' גרירת לארכה י'. נשפך המוח כיתות בתוך העור, ואם נוקבין יוצא דרך הנקב, או נמס כדונג וכשמעמידין אותו אינו יכול לעמוד, אפי' אם אינו יכול לעמוד מפני כבדו ט' יא' וכן הדין במוח שבחור הגלגל יב' נחרוקן וחסר קצת מן המוח אפי' סמוך לעורו כשר. כ' בהלכות נמצא מים בקרום ש"ט, כ"ז שמוח מקיפו בכל הצדדים כשר אבל אם נוגע בעור ט', ור"ח כ' נמצא תולעת על קרום ש"ט אם לא נמצא ריעותא בקרום כשר. נשברה השדרה ולא נפסק החוט כשר יג'. מרפות חוט הש' עד פרשה ג' וכן כל פצולים מפרשה ראשונה ושני' ופי' פרשה ג'. ובעוף ט' החוט עד למטה מן האגפיים פי' הגאון עד למטה ממקום שהכנף שוכב על הגוף, היינו כל אורך העצם שבכנף עד החולי השני' שבכנף, ולא כריש לקיש דאמר עד בין האגפיים מקום חבור הכנף לגוף דבציר שעורא יד'. גלגל שחסר בו כסלע ט' טז' נחבסה ברובה פי' הוכחה בחבורות בין ברוב גבהה או רוב הקיפה אע"ג דלא חסר כלום ט'. — הלב יש לו הרבה חללים ובאמצע חלל גדול נקב לא' מן החללים ט'. מחטא דאשחכח בלב כ' בהלכות ט' אע"ג דלא נקב, וה"מ בסמפונא דלא אית דוכתא למיפק ורישא לתחא, אבל קופא לתחא לא עאל אלא בסמפונא רבה חלינן בהדי דשעלה פלטה לה ולא מחויקין אסורא טז' נקב הלב וטרפש סוחם ט' יז'. — נקבה הכבד ולא נשתייר ממנו כל' ט', משמע אי נשתייר משהו כ', אוקי בגמ' כר"ש ברבי יח' ולא הלכתא כמתני' אלא כברייתא יט' דאתי כר"ו דבעינן נשתייר כוית במקום חיותא, וכיון דאיכא פלוגתא היכא ט' חיותא לכך בעינן כוית במקום מרה וכוית במקום שחלוי

בטרפשי

נחל אשכול

נקבים בלא חסרון סמוכין ועי"כ רוב חלל נפסק ט', אבל השלם שצנייהם לא מטרף, ומיירי שהנקבים צדיק הגר', דצאורף אפי' נסדק רוצה כשר. א' לרעה ר"א משנחל סהביא לעיל 10 שחמיטה כשרה כשנשחט כרוב צב' וג' מקומות כגון ששחט למעלה צקנה ליד הפה מקלחו ואח"כ שחט למטה צקנה ליד העורף אע"ג שאין נשחט צדיקף א' רוב הקנה מ"מ נשחט רוב חלל הקנה צלורף ט' כשרה, ומחילא גם לענין טרפות אם נפסק מעוט צד זה למעלה ומעוט למטה צד אחר וצלורף הוא רוב חללי ט' וזה כונת האשכול. ב' אפי' השלם שצנייהם מטרף לאיסר אם אין בין נקב לנקב כמלוא הנקב ר"ן. ג' לא נוטל הפחת אלא חלוי זקוף כדלת, לכך נחתו שעור גדול עד סיהא איסר נכנס ויוצא. ד' רמז"ס. ה' רש"י דף מ"ה. ו' לא כר"ף. ז' כשנקבה סיכא דלא מחמשת יד הטבח (דהיכא דמשמש בלא"ה כשר) וס' אי נקבה ק"ש וט', לא מהני הקפה עתים מ"ו. ח' צעוק ליכא לשער כבהמה שבלא"ה שער איסר שלו חלק קטן מאד לפי קטנו. ט' ער"אש. י' אם נשתייר מעט למעלה ולמטה כ', דין זה אינו בגמ' אבל ברמז"ס. יא' הפן האחרון אצט"ל דלא אפסט". יב' הש"ס מדמה מוח לחיט הש'. יג' לעיל 19 אפי' נחרך רוב צמר עמו. יד' כר' ינאי וכגרסתו ולא כר"ף. טו' ע' 37 וצעוק לפי קטנו משעריקן ולענין לרוך הנקבים שיש חסרון דינו כגרירת. אין צהם חסרון לא מטרף. טז' פי' הפרשה: מחט בלב אע"ג שלא ראינו נקב טרפה, וה"מ אם נמצא צמחין מקום לר שאין מקום ליכנס בלי נקיבה (לשון למיפק פי' לנחל מן הקנה ללב) ומוד המחט ליד פנים הלב שנקבה דרך ציחא צמחין לר כזה, אבל אם ראש העצ של מחט ליד פנים הלב א"א שנקבה צמחיתה, ע"כ דרך סמפון הגדול נכנסה וחליקן (כדי שלא תקשה איך נכנסת למקום לר כיון שלא יכולה לנקב צקופה) ע"י הליכה הצהמה וענוט שלה נכנסה מעט מעט דרך לר ע"כ. זה פי' צדי דשעלה, והוא לעג"ד מל' לשעלים לכל העם אשר צרגלי צמלכים א' כ', שפרשו דריסת רגל ולא כר"ן שפי' מל' לב שיעל, חלק (פסחי' ע"ד) וסמך לפרושי חולין מ"ט מירבל הוא דרביל פרש"י ע"י נענוט צהמה נכנסה מעט מעט צמחין דחוק. יז' ע' 41. יח' כפי' ר"ף דר"ש ברבי מטביל לה אי נשתייר משהו, ורש"י לספק. יט' ר"ף ל"ג צמ' אלו כשרות ונשתייר כוית, אלא ג' גם שם ולא נשתייר משהו, א"כ אין סחירה צין מ' ראשונה לשני' ולדידי' פריך ספיר דף מ"ג וסאמר ר"ו הלכה כסחם מ' ול"ק קושי' חוס', ומתוך אמוראי ניכס, ודף מ"ו נמי ל"ג ותן נשתייר ממנו כוית אלא וסתני', וכיון למד מ"ד ר"ו נמי אמר הלכה ככוית כר"ם צברייתא וכל אמוראי דף מ"ו שקלי וטרי צאיה מקום לריך כוית ור"פ אמר צעין תרתי לכך ודאי סלכס צברייתא. ודע שהר"ף הולך לפרש ר"ח זריק לה שטריק צמחית אע"ג שרש"י כ' שדומק הוא, כיון דגרס ותני' נשתייר כוית וסתם צרייתא ר"ח מתני'. ויש לדקדק איך סחם רבי צמחיה כצו או כר"ח תלמידו, ובתחלת ח' דף כ"ה כ' משמת רבי קצבו צמחיה כמו סוף סוטה משמת רבי צטלה. ולאוי מירי הוא (אע"ג דמינו טעמו כן צבמו מכות כ"ג ר"ם ברבי צמחיה ואצות פ"ב ר"ג צו של ר"ה) דא"כ מאי פריך מ"ג לר"ו שאמר הלכה ככוית ומשנתנו, לישי ר"ו אסתחא סחם רבי קאי? ו' דר"ח ור"ם ברבי שמעו דין הכד מחמאים שקדמו להם, דבלא"ה קשי' אם רבי ל"ס ר"ח מנ"ל? ואף שפיו חלמידי דרבי, למדו חורס גם מאחרים כדאי' ע"ז י"א הלומד ת' מרצ א' א"ר סימן צרכה, ורבי סחם משה אליבי דתרי תנאי שקבלו מהם ר"ם ברבי ור"ח, ומסדרי

ספר האשכול, סדר י"ח טרפות בקצרה.

במקדש א' יבשה עד שנפרך בצפורן אם ב' ויתם לא נפרכו כ', אבל אם כולה בריא וב' ויתם יבשו ט' ב'. מחט דאשתכח בחתוכא דכבדא אם קופה ראש העב לצד חלל הבהמה נקובי נקוב ואחי וט', ואם ראש העב לצד קנה הכבד דרך סמפון נכנס כ', ודוקא במחט שאינה נוקבת בקופה אבל ראשה דק אפי' טונח לצד הקנה ט', אבל נמצא בקנה הכבד בכל ענין כ'. כ' בהלכות מחט שנמצא בחלל הגוף אפי' נמצא במרפשא ומכוסה בו ספק טרפה ג'. נקבה טרה ט', ואי משתכחין תרין בועינן להו אי שפיכי הדדי כ' ואם לאו ט' דכ"י כנטול דמי ד'. מרה שנקבה וכבד סותם כ'. כ' בהלכות אי לא משתכח מרה מעמינן בדוכתא בכבד אי מריר כשר דבלועה היא ט' כעס ועתידה לחזור כד' ה' כבד כועס ומרה זורקת בה טפה. נמצא גרעין תמרה שהיא חלקה בתוך המרה אע"פ שיוצאת בדוחק כ', אבל גרעין של זית שהוא חד ט'. אי אנקב טרפשא דכבדא ט', וכ' ר"ש בן חפני דוקא נקב מפולש, וסתום כסרכה כשר ו'. נמצאו ב' כבדים ט' ז'. התלוי הכבד ח' כ' דהדרא בריא. — כרס הפנימית שנקבה ט', וכל הכרס נקרא פנימי לידון דמחמירין, ובכ"ט שנחמסם הבשר עד שרופא גורדו כאלו אינו דמי ט' ובשר המכסה וחופה את רוב הכרס שנקרע או שנטול סמנו רובו מה שהוא כנגד הכרס או אפי' אינו רובו אלא הקרע כטפח בארכו או ברחבו ט'. ואם נקדרה סמנו ביותר מסלע י', פי' אם תעגל מקום החסר ע"י חוט ותראה שהוא יותר מסלע ט'. — נקבה הקיבה ט', ואם חלב שעל היתר סותם כשר אע"ג דאסור באכילה לידון יא' (חסר) — הטמס שקורין צנפ"ן ובית הכוסות כפול"ל שנקבו לחוץ שלא במקום חבורן ט', אבל במקום חבורן הנקב הולך מחללו של זה לתוך זה כ'. במחני קתני הטמס חחלה, אע"פ ש"הכ סמוך יותר לכרס, בוטן המשנה היו קורין לב"ה הטמס, ולהמסס ב"ה יב' להכי תני בכרייתא מחט שנמצא בעובי ב"ה חני עובי כדי שלא לטעות לפרשו על ההמסס הדק כמו שנקרא במשנה. מחט תחוב בב"ה טעז א' כ', מב' צדדים ט', נמצא עלי' קורט דם קודם ש' נעשה, לא נמצא ק"ד לאח"ש נעשה וכ'. הא דקתני מב' צדדים ט' אע"ג דפשיטא, משום דבעי למיטר אפי' בב' צדדים לא מטרף אי לא נמצא ק"ד. ואי נקב מחט בצד פנים ונמצא ק"ד בצד חיצון נגד חודה של מחט ט', דנראה שנקבה מע"לע אבל אם נמצא ק"ד בחוץ נגד סביבות המחט כשר, אבל נקב מב' צדדים בכ"ט ש"מציא הדם בין במחט בין בסביבותיה ט' דאיכא הוכחה שנקבה מחיים. ודוקא היכא דאיכא מחט בעינן ק"ד כיון דאיכא מידי למסדך, אי נקב מחיים היו סריך יג'. ודאמר במחט מצד א' כשר דוקא דאשתכח בפנים בפרש, דאי נמצא מחט עליו בחוץ בלא נקיבה ט', דמחט שנמצא בחלל הגוף ט', וה"ה באיברים אחרי' שנקובתן במשהו ונמצא מחט תחוב מצד א' לא מכשרינן אלא כשתחוב בפנים. — נקבו דקין ט', אפי' ליחה שבהן סותם. הדרא דכנתא שנקב א' לחברו חברו מגין עליו וכ', וכן אם נקבו לכנתא שקורין אנטריל"ל שחלב טהור הוא וסותם. כרכשהא שממנו יוצא הרעי נקובתו במשהו וחלב חיטי שעליו אינו סותם אע"ג שטהור הוא שאינו מהודק יפה, ואם נקב במקום שדבוק בין הירכים אפי' ניטל כולו כשר והוא שנשתייר ד' אצבעות, וי"א ב"א בתורא ובדקה לפי קטנה כ', ניקב במקום שיוך האצבעות הללו, י"א דינו כמשהו, וי"א ברובו. נקבו הדקין ותרבא דריש מעיא באמתא סותם לא מהני דחלב טמא הוא יד'. יצאו דקין לחוץ והוחזרו מאליהם ולא נמצא ריעותא כשר, נחפכו ע"י יציאה והחזירם אדם ט' אע"פ שאין בהם נקב, דכיון שנהפך חלק סמעים לא היה טו'. שני ב"ט היוצאים מבהמה כא' ט' וכנגדן בעוף כשר, דלפעמים נמצא כן בעוף טו', פי' כל בהמה הדקין שלה כחוט א' יוצא מן הקיבה, ואם יצאו ממנו ב' ט', בד"א כשיצאו מב' מקומות, כמו בעוף שיוצאי' מקורקבן ב' דקין, הא' הולך אל הופק, והשני למקום הדקין הטלופין, כזה בבהמה ט', אבל יוצאים ממקום א' מן הקיבה ובתחלת יציאה חוט א' הוא עד רוחב אצבע לפחות, ואח"כ מתפרדן והיו לב' ב"ט גמורים, אי הדרי וערבי לבסוף ולפחות כרוחב אצבע סמוך לבית הרעי כשר, ואי לא ערבי שני ב"ט הם וט' יז', אבל אם למטה בדקין יוצא יתר מעי לא מטרף. חיותא דמשכח ב' תרי סניא דיבי, והוא כמו כים סוף הכרס נקרא כן שאף הזאבי' אין אוכלין אותו, הוי יתר וט', ואי שפכי להדרי כ', נמצא מעי יוצא מב"הכ להמסס כשר, דחויי ברייתא אי' להו, אבל מב"הכ לכרס ט'. רגל שחסר או נמצא יתר ט', דשמוטת ירך בין בבהמה ובין בעוף טרפה יח' ולא מקרי יתרת אבר אלא כשצורת אבר עליו יט'. — נטלה האם כשרה, וי"א בעוף ט' מספק. שלפוחית של מי רגלים שנקב כ' ר"ח שט' שבכלל נקבו ב"ט הוא. — כוליא שלקחה ט', פי' שנחמסם הבשר עד שרופא גורדו כ' והוא דמטי לקותה למקום חריץ ומוגלא בכוליא נמי ט', אבל מים זכים כשרים אי ציילי, אבל עכירי או סריחי ט'. כוליא שהקטינה בדקה כפול ובגסה כענבה בינונית ט', אבל ב' הלכות כ' בדקה כשעור רביא כא' ובגסה כעניבתא כ', בציר מהכי ט' בב', וכ' עוד לקחה בכוליא ט' כשהגיע למקום חריץ, ומוגלא ומיא סריחי פוסלין בכוליא משמע אפי' לא הגיעו לחריץ, ולא שמענו זה מרביתינו. ואם חריץ הכוליא לבדו נלקה, יש מי שאומר דלא נטרפה בכך כג', ול"נ כיון דעקר חיותו בחריץ בו הט' תלוי. יתר כליות וכן נטלו כליות כ', ודוקא אם אנו רואין שאין במקומן ליחה וריקנית אבל ניכר שנחמססו ט' דאפי' הקטינה משעור טרפה. — נטל הטחול כ', ואם נקב בסומכי' מע"לע ט', ואם אינו מפולש צריך שישתייר כעובי דינר זהב בשר חי. ואי לא נשתייר ט', וכן כד

אם

נחל אשכול

הגמ' לא ידעו שמוחם, אבל מתלמידים ר"ם ור"ם שמעו דאפלגי קדמא, וקראו ספליגתא על שמוס. א' לרש"י מ' שדבוקה חמת הכליות. ב' רמז"ס. ג' ע' 39. ד' נלמד מדין ז' בועי דסמיכי. והגמ' צ"ח ר"ח ורש"י חסרה מרה או שיש ז' כ'. ה' זכרות ס"א. ו' ע' 41. ז' ע' 37. ח' סב' זיתים, דלי זיתים שלמים לאו למימרח עש"ך. ט' ר"ג ע"ב. י' סלע שלים טפח. יא' ע' 42. יב' שבת ל"ז וכ"ס בתום' מדשים. יג' ע' 39. יד' ע' 40. טו' מ' חף חס' נמלאו מהופכי' ט' עש"ך. טז' וכ"כ רש"י, וי"א חף צעוף ט' אי לא הדרי וערבי. יז' חף שנתחלה היו אחד כרוחב אצבע כדעת הר"א שס"ה ס"ג. יח' חלוי ר"ל יתר לא מטרף חלל עימד במקום דנשמת או ניטל טרפס, בעגס חמנעי ונקוליות, ולא בארכובס תחתיה עש"ך מ"א ור"ס. יט' לראב"ן לא נקרא יתרת רגל חלל כשמגיע לארץ. כ' ל"פ כרש"י מוגלא כיון דר"ח ג' פסול בזה לקיטה, ואם הוא מוגלא ח"פ זריאס. כא' מין קטניות מולין כ"ב לזר מן רוציא ערש"י וסוריות י"ב. כב' בגמ' אמרי' ע"ד כפול ושעירי מכמים להחמיר? ות' פרי"ח ס"ל כחוס' מ"ו דלא אמרינן כן צומימרח. כג' ראב"ד ת"ד י"ב. כד' לא קיי"לן כחרין הס"ס ג"ס חלל כתרואל קמא ועוד

אם נחתך בסומכ' ט' דלא מחלקין בין נחתך לנקב. — נטל לחי התחתון כשר אם עדיין הסימנים מחוברין בבשר אפי' אם מעוט סימנים מחובר. אבל אם המעוט מדולדל וטרודר ט' לדעת כמה מרבוא. וכו' הגאונים דאמרין נטל לחי התחתון כ', אם אפשר לה לחיות ע"י הלעטה. ולב' הלכות אין טרפות בעקר סימנין ומפרש סימנים שנדלדלו ברובן טרפה שנדלדל הושט מן הקנה ונפרדו ברוב שעור ארכן וכו' ד"ר ר"ח והגר"צ א. — נשתברו רוב צלעותיה ט', ודוקא רוב צלעות שיש בהן מוח, והן י"א מכאן וי"א מכאן, ואם נשתברו כל י"א מצד א' ואחת מצד שני, או שש מכאן ושש מכאן מחציין כלפי השררה ב ט', והני שאין בהם מוח לא מרעי שבירתן ואין נמנין לא להקל ולא להחמיר, נעקרו מן החוליא דינם כנשתברו ונטרפו ברוב. נעקרה צלע א' מעיקרא וחצי חוליא עמה ט', ולב' הלכות אע"פ שכל החוליא קיימת ט', וחזי לן דלשמואל קמדיין הכי ומסייעי שמעתא דר"פ ג, והגר"צ והלכות ג' ד לא מטרפי עד דמתעקרין י"ב. נעקרה חוליא מן השררה, אפי' טאלה שאין בהם צלעות ט' ה. — דרוסת הואב רי"א ד' ואב בדקה וארי בגסה. דרוסת הנץ שקורין אשפ"דיוור בעוף הדק יונים וצפורים, ד' הגו ו' שהוא אסטו"ר בעוף הגס אווים ותרנגולים, ור"י לפרש הת"ק אתא ו' דארי דורס אף בגסה, וואב ושוועל ח' בדקה בין גדיים וטלאים הנקראים אמרי זוטא, בין כבשים ועוים שהם אמרי רברבי, אבל לא בגסה אפי' בקטנים שבגסה כעגלים לא, ותחול ונמיה שקורין מרטר"נא יש להם ד' בגדיים וטלאים ולא באמרי רברבי ולחולדה שקורין מוש"טל אין לה ד' אפי' באמרי זוטא, אבל יש לה ד' אפי' בגסה שבעופות, ומכ"ש שיש לחיות אחרות ד' בכל העופות. הנץ יש לו ד' בעופות דקים כתורים אפי' גדולים ממנו, ולא בעוף הגס כתרנגולים, ושאר עופות טמאים קטנים מן הנץ בדכוותיהו יש להן ד', בדברברי מיני' ל"ל ד', וכל מן הנץ ולמעלה נדון כנץ, וטן הגו ולמעלה נדון כגו ט'. והא דאריא"ר בבהמה מן הואב ולמעלה מן הנץ ולמעלה, אגב דנקט בבהמה מן הואב למעוטי חתול י נקט נמי בעופות מ"הנ ולמעלה, ולא למעוטי מן הנץ ולמעלה. בחיות כל שלמטה מן הואב יש לו דין חתול, ולמעלה מואב כנמר ודוב יא ד' באמרי רברבי ובכל העופות אבל לא בגסה וכל מה שלמעלה מארי ד' כארי בכל גסה יב. אין ד' לכלב, אין ד' אלא ביד לאפוקי רגל דלא, אין דרוסה בפה ואם נקב עד לחלל מטרף כקין כדחנ' דרוסת חתול נץ ונמיה עד שתינקב לחלל אבל ד' לית להו יג. אין ד' אלא מדעת, שאם נפל הדורס בלא כינה ונתחבו צפרניו אין ד', ואין ד' אלא בהדי' דשליף הדורס צפרנו בהאי שעת' שדי ויהרא, ואם המיתו הדורס או חתכו ידו קודם שהוציאו אין ד', וכן אם שחטו לגדרם מקמי' דשקל הדורס צפרנו כ' יד. חוששין לס' דרוסה, כגון ארי נכנס לבין השורים או דורס אחר בבהמות או עופות שיש לו ד' בהן והוא שותק והם

נחל אשכול

ועוד למאי דמוסיק הס"ס בקולס' כשר נקב י"ל מתני' החותך מן הטמול בקולס' איירי. א ומ"ס ב"י הרי"ף חדש טרפות זו אשחמיתותיה ה"ג ע' 21. ב דכלפי החזה אפי' נשברו כולם כשר דעקר מוחו כלפי שדרה. ג דף מ"ב חמר ט' נעקרה ללע מעיקרא ט'? ומאי פריך הא מנה חסרון חוליא טוב ל"ל למנות נעקרה ללע כיון דלא מטרף חלא עס חזי חוליא בכלל ט' חוליא הוא? אכל חי נעקרה ל' בלא חזי ח' נמי ט' לשמואל ח"כ ט' אחרת הוא ופריך שפיר, ומדפריך הס"ס הכי ומנה חוליא וללע לאחריו, ס"מ הלכתא הכי. ד צה"ג שבידיו כך, אך ומלאו בו גס מ"ס תחלה צסס ב' הלכות: עילעל דמתעקרה אפי' בלא מומתחא חרף ט', ואע"ג דלרצ עס חזי חוליא הלכה כרצו צ"ס מחמ' דשמואל עכ"ל תרתי סתרי? ומ"ס סב"ח דלרינא פסק ה"ג כרצ ור"י אכל למעשה כשמואל, אין טעם לזה, ותו דלקמן הביא ה"ג חזי ג' הלכות דשמואל נעקרה ללע, נלגלת שגחסס וכו' ומפרש נעקרה ל' עס חזי חוליא כרצ? והעקר כ"כ, סה"ג שבידיו מחיבר ומלקט מהל' פסיקת דר"י גאון ומה' גדולות דר"ס קיירא ומי שחמר זה נא חמר זה. ה ואם נטלה חוליא מלעוטי קטנית שאין בהם מוח נ"ל דאפי' גיסטרא ונבלה היו כפרש"י נ"ב והומה לנחסרה חוליא מל' גדולות, אף דבשיליה כפלי לא היו חלא ט' כדאמר ט' וכן לערפה, הכא שיש ללע מל' שטלי עמה היו גיסטרא. ואפשר אף למחן דמחיר צלעית קטנית ללע וחזי חוליא, הכא מודה. ו ג' ערוך. ז ער"אס דל"ב מתרנא היא. ח ר"פ חלקו דאין ד' לשועל בלחמי רברבי ולא עדיף מחתול דלישנא דמחני' ד' הואב למעוטי מי שלמטה מחני, ושועל למטה. ו' טעם רצנו דבאיכא דלחמי חר"כ יש ד' לשועל ופריך מעשה ודרס שועל רחל וחמרי אין ד' לשועל, וחמרי כלב חי, ומאי קושי כלל רחל חי ולא טלה וכו' מחמרי רברבי, וזהו אין ד' לשועל כקושי' תוס' ותירוש דמוק כח"ס לח"מ, מדלא חמרי הכי, ס"מ ח"א יש ד' לשועל פי' שיש לו חרס פשיטא שדורס גס אמרי רברבי, שהרי הוא גדול הרבה מחתול וקרוב לואב, וא"א אין ד' לשועל, היינו שאין לו חרס ח"כ אף אמרי זוטא אינו דורס, דאין דרך ממונע אלל שועל. וזהו סרו קושי' תוס' צ"י דבורי וצא מעשה דף כ"ג, והא דאמר רי"א ד' מן הואב ולמעלה למעוטי חתול, דוקא חתול ולא שועל דמיי לואב. ט ר"ן. י ל"ל לזה, חלא כמו דממעט מ"הו ולמעלה, דלמטה כחתול אין לו ד' בלחמי רברבי, אבל יש לו ד' בלחמי זוטא, ה"ג מ"הו ולמעלה ממעט כל שלמטה אינו דורס צדברבי מיני' (דומי' דלחמי רברבי גבי חתול) אבל מ"הו דורס ברכות'. מיהו ל"ק אין ד' לחתול אפי' בלחמי זוטא לרצן, ור"ח דלחמי יש ד' כדברבי, י"ל ר"י נמי כר"ח ס"ל. יא הר"אס כ' הדוב אע"פ שהוא שכול אין לו ד' שאין לו נפרים וכן הנמר שחא אינו דורס מידי דהוי כשועל. אכל הרמב"ם בפ"ה דמא"אס דורס שבתורה ארי ונמר, וק' ראי' שלתים' ורש"י לדוב אינו ד' דחולין ע"ה נפל דובא עלי' חמר זיל שחטי, פרש"י הואב טרפו ולא יכול לחיות ופי' החוס' דקמ"ל דאין ט' בו, דלא לחסס השמיטנו דנפל דובא עלי'. וי"ל מנ"ל לחוס' ורש"י לפרש זאת דרסו דלמא דובא ממש, דתרגום דוב חמיר דובא, וכן צ"מ פ"ה וק"ו ובכ"מ שהכוונה על הואב ל' גמרא דיבי, חולין ג' סימא דיבי ערש"י, וגר זאת מחורגס דיבי. אך למ"ס חוס' לא לחסס השמיטנו דנפל דובא דקמ"ל אע"ג דדרס מותר, ע"כ ל"ל דהכוונה על הואב דחי על הדוב חלא אין ד' לדוב כח"ס הר"אס. יב רשנ"א אכל הרמב"ם כ' להדי' אין דרוסה לגסה חלא לארי וכל מ"ס צ"י צוה צמ"כ דברים דמוקין. יג אע"ג דלא קיי"ל כדרייתא, דלחמול יש ד' בלחמי זוטא, מ"מ נשמע דננקב לחלל מיישינן כצקון שחא נקב אבר פנימי רש"י י"ג ע"ב, אכל לרמב"ם פי' עד שתינקב לחלל אע"ג דלא נקב אבר חס בא חרס עד לחלל מטרף, אע"ג דלא קיי"ל כדרייתא דלחמול ונמיה יש ד' בלחמי זוטא מ"מ לעמין ק' ל"פ ר"ח דאין לו ד' בלחמי זוטא, מיהו חס נקב עד לחלל מטרף חרס. יד וכו' צ"י צסס חוס' ור"אס, ול"כ כ' חלא חלא כן, ופשוט שחיס' ור"אס

ספר האשכול, סדר י"ח טרפות בקצרה.

והם מקרקרין חוששין שדרם אבל שניהם שותקין או מקרקרין ל"ח אלא כשראינוהו קפץ עליהם. וה"נ אם הבהמות במקום רחב שיכולין לברוח אמרינן לא השיגם א' ומכ"ש דשרי ב' אי עאל הדורס להחם אפי' הם מקרקרין ואיהו שחיק ל"ח. וכן אם נכנס ולא ידענו אם הוא שותק והם מקרקרין טיקמינן להו בח' שלא נדרסו ב'. ואם הדורס הרג חד מיניהו אמרינן נח רוגזי' ול"ח שדרם אחרי' כ"ו שלא נראה בהם ריעותא, ודוקא בהרג אבל דרס ונשטט ממנו נתרבה רוגזי' וחוששין לכולם. בהמה או עוף שבא מטעמם קועי' דמא חלינן בקנה או בכלב כ"ו שלא ראינו דורס, ואם יש לחוש שנבק קניא אבר שנקובתו במשהו בודקין באוחו מקום ג'. ארי שנכנס בין השורים ונמצא צפורן ש"א בגבו ש"א חוששין שמא מארי נשטט כשדרס ד' ובוה אין חלוק בין שותקין בין מקרקרין וחוששין שגם האחרים דרס אם אין מקום לברוח ה'. ואין חוששין כשצפורן בגבו אלא כשראינו שנכנס ארי, ואי לא, אמרינן בנותל נתחכך השור ושם ה' הצפורן. אם לא נמצא צפורן אלא מקום צפורן של ארי בגבו ודאי חיישינו כיון דארי עאל התם ו'. דרוסה שאמרו צריכה בדיקה, אפי' ודאי דרוסה עדיין ס' אם נכנס הארס בפנים ז' ובודקין בפנים כל המקומות שכנגד החלל מכפא דמוחא עד אטמא כל הטרפות ח' ואם האדים הבשר לפנים כנגד איברים הפנימיים ומכ"ש אם האיברי' עצמן האדימו ט', אבל הסימנים קשים הם אצל ד' ואם האדים הבשר כנגדן אינו עושה ט' עד שיאדימו סימנים עצמן ט'. וכ' ר"א י' וב' הלכות כל היכא דבעי ב' בדרוסה אי שחיש ל"ל תקנה דליכא השתא מאן דבקי בב', אלא לוכר מהני יב"ח ולנקבה נמי אם חתעבר ותלד, ואם רבים הנדרסים לא משהינן דחיישינן לתקלה, ועוף ס' מרפה ממתנין יא' אי הדרא ומענה שרי יב'. ואסור למכור דרוסה או ס"ד או שאר טרפות דלא מינכר מבחין לגוי יג' דלמא טובין לישראל. כ' ב' הלכות יד' עגלא דאשחזיט אימיה ואיהו איערב בהדי אחרינא וקא בעי למשחט ביומיה מיניהו לעיילניהו בדוכתא ולמחינהו טו' וכל דפריש מרובא פריש, וכר פיישי תרין טז' לא לישהחמינהו עד למחר יז'. כ' ר"א יח' איערב ס' דרוסה אפי' בריבוא כולן אסורות, איברד רובא לחדא דוכתא, ומעוט לדוכתא חדא, אמרינן אסורא ברובא אית' ומעוט שרי', ודאי משקל חוטרא ובדרינן לא, גורה דאחא למשקל מקבוע כדתנן יט' כל הובחים שנתערבו בחטאות המתות וכו' אפי' א' בריבוא ימותו כולן, ונכשניהו דניידי וכל דפריש מר"פ, אמר רבא גורה דלמא אחי למשקל מקבוע ואקרובי כ', אלמא פרש ממילא שרי כא'. וחזי לן הא דלא שרי התם אי פרשו ממילא כיון דקודם פרישה אינן ראויים תו לא חזו בתר פרישה לקרבן כב'. — נפלה מן הגג אם נפלה מעצמה או הפילוהו אחרים

נחל אשכול

כחצו סטועין סמחירין לשחוט כסוך עדיין לא שלף ד"ל כבר הכהו כ"פ, משמע להדי' אי ידעין דלא הכהו מותר אי שחט לדרס. א' רסב"א, וכ' מרס"ל אפי' דרס א' ל"ח לאיך. ב' ר"ן חולק עפר"ח. ו' דמייח' ס"ס כל אופי דלא פליגי ר"ס ולא קאמר דפליגי אי לא ידעין מ' קנת כרסב"א. ג' ואלו מסוס ד' היינו צריכין לבדוק כל החלל. ד' וגם קודם לכן דרס, וח"ל לפי' טו"ז. ה' בצופן זה הם מותרין אבל אחיו סיוסצת בצו' אסיר ולא כטו"ז. ו' מ' אף לאחרים ואף בשותקין. ז' ס"ד הקסה למ"ד בדיקה מצפנים אפי' לא נראה ריחם מצחין, לוקי זכחי' ע"ד שנתערבו בדרוסה ומחזין לא נכר כלל. ואני אקסה לוקי בנקב סוטט ואח"כ עליה קרום ולא נכר מצחין וכ"פ ראיתי בזהמות שיתחבו בדרס כדאי' טור מ"ח כה"ג וסחמטי' העידו שחזר זמן לא נכר מצחין סיס רוסס. וע"כ ל"ל כיון דמ"מ ל"ס כולי האי שלא יכר לא מוחי בזה, וס"ד בדרוסה ל"ס שלא יכר נכר כלל מצחין שרוב נדרסות יס לכן רוסס מצחין, וסרס בזה נמי קושי' כ"פ על טו"ז ע"ט לוקי שנתערב ודל של דרסס, ג"ז ל"ס, וס"ד ל"ק לר"ן ופר"ח ס"ס ל"ב הכה על הסדרה וסליס חוטרא אפלגא ל"ב לפנים ול"מ סלכס ולוקי שנתערב בזהמות קדשים אחרות, דברים אלה ל"ס. ח' אם לא נחל רוסס ארס צאיברי' ששייך בזה טרפות ואף צמות כמ"ס רוקח וגם צירכים אם לא סאדימו צמות הגיזין או הצטר כנגדן ט"ך. ט' אפי' יומה אידס כ"ס בקנס מטרף. י' פ' ויקרא. יא' משמע אפי' רבים דבזמן מועט ל"ח לתקלה, וסא דמקניהו ט' אפסר לא הביע זמנס להטיל כמ"ס מול', ואפסר זכרים היו עתוס'. יב' כיצד ע' לקמן בנפולס. יג' עש"ך ס"ס ל"ז. יד' כל' או"ב. טו' יכס עליסס כדי סיפרס א' מסס. טז' אם נותרו ב'. יז' מה ענין לכאן? יח' דהקסו שדין זס נגד סלכס בק", ב"ח שנתערבו ל"ב, אפי' פרס אי מן סרוב אחר שנידע תע' אם ספרס צמחיון דחייסין סיחא מקצוע צמחיס ע"ג? ות' לא חייסין אלא בדבר שנאסר לזמן ארוך או לעולם, אבל או"ב לאחר שרי לא, ואפסר סמחא מציא ראי' דל"ח לתקלה לחזו מעוט וס"ס צמרגלח משהיון אי סדרא וטענה וערמ"א ק"י ס"ו מ"ס צסס צמחיו. ומ"ס ס"ג דב' אחרונים אסורי', דאס ע"י מעסה סלו סכל מותר סיו מבטל א"לכ, אבל סניח ב' לאסיר א"כ לא מצטלן, כ"יפ. ולב"י סטעס צב' סאחרוני' ל"ל מריבא פריס דאין כאן ג'. יח' פ' ויקרא. יט' זכחי' ע' וע"ג. כ' ויקרב ע"ג מוצח. כא' אולי אפי' לפנינו כר"ת ע' לקמן סל' תערובת (דעת רסב"א דוקא סל' צפ' ולחיס' ור"אס כ"ז דחילין אפי' סל' צפ' אסיר דחייסין סיקס מקצוע כיון סאין אסיר ניכר צמחיון) דחשס סיקס מקצוע דוקא אם נחיר ליכשניהו דיידי, דבדידי' חלי' יקס גס צלי כיבוס, אבל למאי דאסור ל"ח סיקס מקצוע, וסא דאחר כולן יומחיו ולא מוחין עד סיפרס מחילא, בקדשים סמחירו כ"כ זכחי' ע"א וע' מ"ס דף ע"ג ע"ב ד"ס ונכשניהו. ו' דהס מה ססיסיף ססאלחות צחיצת ואקרובי סאחי' כ' צנח', לענין סקרצס סמחירו אפי' פרס מחליו, וי"ל סטעס כמ"ס חוס' זכחי' ע"ג צכ"כ ו' דברים אינס צטליס וצמחומס צטלי כיון דכ"כ אסור בזהנא, סרס בזה קושי' על ר"ת דף ע"א דמחיר פרס מחילא סא טבעת סל ע"ז שנתערב בריבוא ואח"כ פרס א' פליגי אי אסרס ססאר אבל ט' גיפא אסור? צאסור סנאס סמחירו, ונסיפא דמחני' נתערב צריבוע וצטרפס מ"מ אם יקריב צחוב לאסיר סנאס דכ"ז חסב"ע אפי' טרפס חולין פ"ה. בב' פרושו נ"ל ע"פי מ"ס ח"כ דמסס דחיס אחר' צח' צח' דחיס וכיון שקודם ספרסו לא חזו אין נראיס עוד וכן מוקי ע"ג ע"ב דלא ידע אם יפרס מעלמו, ואי קסי' א"כ מ"ס ונכשניהו, קודם סניידי לא חזו ומחילא נדמין? ל"ק א"ח מותר ליכבס א"כ צידו סול לא סיו דמיו. ולמחי דקיי"לן אסור ליכבס לא מהני פרוס מחילא דב"ח דמיו, ואין קיי"לן כרצ דמין דלל אי דמי' צידס, יומח ס"ד, ולא קיי"לן כמחני' יומחיו אלא אי פרס מותר, וסא דפריך ע"ד לרצ דאחר נפלס ליס סגדול סותרו מחני' יומחיו? י"ל דהס בכלל סתרון רב ס"ל כר"א דב"ח אפי' בשחיטין. א"י יומחיו מ' אפי' מית א' קודם סנידע תערובת ונכס"ג לא סיו דמין מעיקרא דקודם סנידע ח' אין עליו סס אסור כדאי' ס"י ק"י. אע"ג

אחרים א' חוששין לרסוק איברים וצריכה לשהות טע"לע ובעי בדיקה כנגד חוט השדרה וכנגד כל החלל ב' ואם נתרסק אבר ט' ג' ואם בדק חוץ טע"לע לנפילה לא מהני וט', אבל אם עמדה א"צ טע"לע אלא בדיקה, ואם הלכה כדרכה ד' אפי' בדיקה לא בעיא, ודוקא אי ידעין שנפלה חוששין, אבל ראינו צולעת על ירכה אמרינן כאב ירך ול"צ בדיקה ה' והא דחיישין בנפלה דוקא אי מכריסה למקום שנפלה י"ט ואם עומדת על רגליה ונפלה מכרסה עד לארץ ד"ט ואם נפלה בעומק ו"ט הו"ל י"ט. ואיכא דאמרי דיש חבט אפי' פחות מיו"ד ו' בד"א שצריך י"ט בנפלה מעצמה, אבל הפילוהו אחרים שלא מדעתה חוששין אפי' בפחות דאמרי' זכרי' המגנחים זא"ו אי נפול לארעא חוששין ז', הפילוהו לשחיטה בבית המטבחים אע"פי שגונחת בקול בשעת נפילה א"ח, מפני שיודעת שרוצין להפילה ונועצת פרסותיה בקרקע עד שמגעת לארץ. קצצה מדעתה אפי' מטקום גבוה הרבה ואף שראוין שאינה יכולה לילך, א"ח דאמדה נפשה, להכי אם הניח בהמה למעלה ובא ומצאה למטה א"ח. הני דכרי דגנבו גנבי ומשליכין אותן מטקום גבוה א"ח דאמתיניהו שדו להו ח' וכן אי מחזירין אותן ט' תשובה ומשליכין מן החומה לחצר נמי אמתיניהו שדי להו. ודין עוף כבהמה, דרסו או נפלה ע"ד קשה מטקום שגובה י"ט ולא יכול לפרוח חוששין, ואם נפל על מים ושט מלא קומתו מלמטה למעלה נגד מרוצת המים המהלכים, או אי קיימי טיבא ושט בין מלמטה למעלה ובין מלמעלה למטה א"צ בדיקה, ואף במים נובעים מהני לפעמים אי שט מלמעלה למטה, אם שט קודם לקש ולתבן המושלכים במים. ואי פרס גלימא על יתדות והוא מתוח עליהם ונפל עליו חוששין ואם אינו מתוח א"ח, כלל דמלתא נחבט ע"ד קשה חוששין, על דבר רך או שריק ט' א"ח. נדבקו כנפיו בדף ופורה עמו ונפל כמו שעושין הצידנים נדבק בכנף א' ל"ח בב' כנפיו חיישין. בו"הו א"ס על בדיקה ואין חקנה לנפולה אלא בהלכה או בשחי' יב"ח ולנקבה גם אם מתעברת ויולדת. ואם התרנגלת טעונה כשנפלה לא מהני הלידה אלא כשידעין שנתעברה אח"כ י'. הכוה יא' במקל על השדרה, הלך ע"כ השדרה ל"ח לפסיקת החוט, ואם יש קשרים במקל חוששין במקום שבאו הקשרים, וכן אם לא הגיע המקל ע"כ השדרה במקום שכלה חוששין וכן אם הכה לרוחב הש' ובעיא בדיקה. — הגלודה פי' בהמה שנפשט עורה ט' ואם נשתייר רוחב סלע עפ"כ השדרה ורוחב סלע על טבורה ורוחב סלע על ראשי פרקיה כ', ואם חסרו מקומות אלו אע"ג דכל העור קיים יש לאסור מספק יב'. — בוקא דאטמא דשף מדוכתי' פי' ראש הירך שיצא מעצם האלי' טרפה, והוא שנחשכלו ונרקבו ניביו, פי' גידין המחברים הירך בעצם האליה אבל לא נרקב' אלא נפסקו כשר כל זמן שהירך קיים ועוד ובשר חופין אותו אבל נטלה הירך ט' יג' וכן הדין בעוף אם נשטט הירך כה"ג ומכ"ש אם נטל ט', אבל נשטטה יד הבהמה אפי' נטלה כשר, וכן שמוטת גף בעוף כשר, מיהו חוששין לנקיבת הריאה ע"י שמוטה זו, לכך צריך לבדוק הריאה ע"י שנופת בגרגרת ואם אין הרוח יוצא במקום השמוטה כשר. וה"ה אם נשבר גף עוף סמוך לגוף צריך לבדוק הריאה. חנן נשברו רגלי עוף כ', אמרינן בגמ' דצריך לבדוק צומת הגידין שאם אין שלטים מטריף כדלקמן, ואם נשברו למעלה מארכובה ואין עוד ובשר מקיף ט' כדלקמן. ואם נשטט עצם אמצעי מעצם הירך אף שנחשכל הניבין לא מצינו בו ט' יד, דשמוטת ירך דקאמר ריא"ד דומי' דש' יד בבהמה דקאמר דכשר אם נשטט טגוף הבהמה ודומי' דשמוטת גף בעוף דקאמר טרפה שטא נקבה הריאה וע"כ מעצם התחוב בגוף טיירי. ותו אם נאמר שמוטת ירך דקאמר ריא"ד על ש' ירך מעצם אמצעי קאי, ומדלא אדכר גבי' איעכל ניביה ע"כ מטריף בלא איעכל, א"כ יהי' למטה חוץ לגוף חסור מלמעלה בגוף ושם עקר מושב העצם ולא חוי לן. ויש מי שאומר איפכא טו' בוקא דאפי' דאמר רב טתנה הוא ש' ירך מעצם אמצעי במקום חבורם ולא מטריף אלא באיעכל ניביה, אבל של ירך דריא"ד היינו ש' מן הגוף וזה מטריף אף בלא איעכל. והא נמי לא מחזור, דאי הכי הוי פריך מיני' כדפריך מהאי שמעתא דרב טתנה טז. — בהמה או עוף שנחתך רגלו מן ארכובה ולמעלה והיינו בעצם הקלויות התחוב

נחל אשכול

א' אט"ג שיודעת שרוצין להפילה. ב' חוץ מסימנים וקרום ש"מ טר"חש. ג' אפי' אבר שאין ט' צנטיחו. ד' שאינה נולעת. ה' רס"י. ו' רי"ף. ז' ר"חש. ח' כדי שירוצו לפניהם ונפילה מחתניים חוץ רסוק ה', חנן סתם נפילה חיה ענ' מ'. ט' רס"י מחליק זה מזה ואינו נכנס יחד והנפל נשטט וכולך חין כחן חצט. י' בש"ע כ' מתחין עד שחגמר נהטיל כל טעינה רחשוה וסהסא כ"א יוס' ואח"כ חזרה להטיל כ'. ח' כ"ז טחא ספסיקס כ"א יוס' מנהטיל, כגון שחטילה היום וזיוס כ' שנחמרו וזיוס כ' שנחמרו אפי' למה חדש' חמר טוול ספסק נח מהני, ורמיח חקס' ומכורות ח', תרנגלת נכ"ח יוס' פרס"י לאחר שנתעברה מן התרנגול סתם זיוס לגמור כ"ח, משמע חס היום נוגד ס"ט והטיוס זיוס חמר ג' יוס' י"ל מטעינה רחשוה, חנן הטילה חמר כ"א יוס' חין זה מעבור רחשון דכבר הרחיקה כ"ח יוס' מעבור רחשון, וקסה נחם הנריך הס"ע כ"א יוס' מיוס ספסקס להטיל, די חס חלד זיוס כ"ז מיוס טוול ספסק? ול"י משעת עבודה נחמנה הסלל מצינים מעורות ולא תחמר יותר מוכ"ח יוס' מנהטיל מוס, דנפחות נחשט ח' זיוס זה, חנן לפעמים חסם כוחה מנהטיל מטעינה זו כל יוס', חלח חטיל מהס היום ותפסק יוס' חו' יומים חו' עשרה חו' כ' יוס', חנן קבלה סי' זיוי חו"י חס חממד חלח כ"ח יוס' משעת סהטיוס סחמרונו וחטיל זיוס כ"ז שחין זה מטעינה רחשוה סחינה עוסה ספסק בלידה מטעינה ח' מצינה נבינה יותר מוכ"ח יוס', נוגלח שחם הטילה זיוס כ"ז, ובחוך כ"א יוס' לא סחינה, ע"כ סחי זיוס מיוס כ"ז מטעינה סחי'. שחם סי' מטעינה ח' סחיה מטלת חותה חוך כ"ח יוס' להטיל זיוס חמרונס, דכמו שחין מרחיקה חמנה נידה מעבורה כ"א יוס', כך נח מרחיקה סהנה זיוס מחברתה מטעינה ח' יותר מוכ"ח יוס', נוגלח זיוס יוס' כ"ז, חמר ספסקס כ"ח יוס' מנהטיל, מטעינה חמר. וענין סחי' זו בידה חף משריון ח' חלינו גס בחסם שנשחטה וזל חמר חברו ג"ח נדס כ"ז, וע' יצמות פ'. כן מנחתי צמח"ה, ולין נדס פ"ד וכונתו לך כ"ט ע"כ מתרנגלת דרמיח יומח. יא' חולין ג"ל. יב' ע' 46. יג' ערין. יד' לחפוקי מרחב"ד וסייעתי. ול"ע מ"ס רשב"א סובב ז"י שמוטת ירך פרושו בוקא דח' דסף מגוף והיינו דרב מחנה דף ג"ה, מהבזיל רי"ף נרצ מחנה ולא דריא"ר בדף ג"ה שמוטת ירך ט' ש"מ דח' חחת סיח. צוטח רי"ף לפיני מייח' סח דריא"ר ש' ירך בחריכות. טו' רלצ"ד. טז' לעיל מ"ז והחיכא סב שמעתה וקחסיב סח דר"ח בוקא דחמח, וח"ה דר"ח מייח' שמוט מעלס חמנעי דחא מטרין חלח בחיעכל, וריא"ר מייח' בשמוטה סחמורה סל סיך מגוף דמטרין צנח חיעכל, נחם פריך מר"ח

ספר האשכול, סדר י"ח טרפות בקצרה.

החשוב בנזף ומחובר למטה בעצם אמצעי שקודין אשקנ"קיל וכן אם נשבר ט' אם אין עוד ובשר חופין רוב עוביו ורוב הקיפו דבכה"ג יצא העצם לחוץ א'. ואם נחתך או נשבר בארכובה עצמה, פי' בעצמות המתכרות קוליות עם עצם אמצעי כאלו נחתך בקוליות, אבל אם נחתך בעצם אמצעי לא מטרף כל זמן שצומת הגידין שמקומן בתחתית העצם שלמים כך ד' הגר"צ. אבל ר"ה גאון פסק כל"ק דריא"ר דעצם אמצעי עד פרק שלישי הנמכרת עם הראש ב' דינו כעצם הקוליות. הלכך אם נשבר עצם העליון או אמצעי אם אין ע"וב חופין א"ר ט', ואם נשבר עצם התחתון שמתחבר בו הפרסה אם אין ע"וב חופין הבהמה מותרת אבל אבר עצמו אסור מדרבנן משום טעות פרוש שגורו אטו אבט"ה ואבר המדולדל ג' וצריך לחתכו וגם מקום החתך אסור, ולדעת הגר"צ בעצם אמצעי שנחתך וצ"הג קיימין דינו בשבירה וחתוכה כעצם התחתון. ואם נשבר העצם במקום שיציאתו לחוץ מטריף, או במקום שאין יציאתו עושה ט' אבל האבר אסור משום ט' פרוש, אם חור ונקשר קבלת גאונים שאין אנו חוששין שיצא האבר לחוץ שאם יצא לא ה' נקשר ונתרפא ד'. ולטאן דמחיר בנחתך בעצם אמצעי דוקא נחתך למעלה מצ"הג אבל נחתך בצומת הגידין עצמן ט' לפיכך אם נחתך או נשבר העצם במקום צ"הג צריך בדיקה אם אין בהם א' מן הדברים המטריפין כמו שנבאר, ואפי' נתרפאה השבירה צ"ב בצ"הג. ואל חתמה על ט"ש ה' אם נחתך הרגל למעלה מצ"הג עד ארכובה עליונה כשר אף שטמילא נטלו צ"הג, ואם חותך בצ"הג או נטלו צ"הג מטרפה, כבר השיבו ט' קא מדמית אהרדי חתכה טכאן ומתה חתכה טכאן וחיה, חול' ידעו שגדול המכאוב אם יחתך או נטל צ"הג מאלו נחתך הרגל למעלה מצ"ה ו'. ובכ"ט דבעינן עוד ובשר חופין רוב העצם, רוב החפוי תהא טבשר ומעוט העור מצטרף לחפות רובו, אבל חציו מן הבשר לא מהני בכהמה, אבל בעוף דעורו דכ"ך די במחצה בשר מיהו עוד לבדו ל"ט, ובמקום שבטבע הברואה אין בשר כגון סמך לארכובה עוד לבדו נמי חופה. וכל אבר המדולדל בבהמה אע"פ שאינו מטריף אם אינו יכול לחזור ולחיות אסור באכילה ז' וכן ביצי וזר שנתלשו ומנחים בכיס אע"ג דלא אסרוהי אסורי' לאכול, וכל אבר שנשבר אם אין עוד ובשר חופין רוב השבר האבר אסור ואבר ובשר מדולדל ומכ"ש אבט"ה אסור ליתן לב"נ שנ' לפני עור לח"ט, ודוקא אם אינו יכול ליקח מעצמו כגון דקאי בתרי עברא דנהרא דאי לא יהיב לי' לא מצי שקיל אבל היכא דלא יהיב שקליה איהו מטמא אחר לי' ב' משום ל"ע ח', וב"נ מצווה על אבט"ה אף בבהמה ח"ו הטמאים כד' אך בשר בנפשו דמו ל"ח ט' אבל על דם מן החי אין ב"נ מצווה כד' פרד"ט י' והא דכ' דמו בנפשו ל"ח למשרי אבט"ה דשרצים שלב"נ מותר יא' דלא אסרה ח' אבט"ה אלא במי שדמו חלוק מבשרו יצאו שרצים שאין דמן חלוק מבשרו. ויש שכ' שאין אסור ליתן

לטי

נחל אישכול

מר"מ והניח רב מרי דתלמודא, דמיירי מעקר ט', חלל ודאי ט' ירך דקאמר חין לפרס חלל בוקא דשף מדוכתא מן הנוף, וכיון דרב מנחם פרושא דרב לכך פריך מר"מ. חלל ר"ן סקסה לשטס זו דהו"ל בדרק מ"ב וסאיכא תמוני שמעתא, ולפענ"ד ל"ק, דמקסן ידע דסס שמוטת רגל ח' הוא, מה לי למעלה או למטה, וכיון דכבר הסיב סמסס וצ"כ כיון דסמיכי למד נחשב, מכ"ס שמוטת מעטס חמנעי או מניף. ויש קצת ראי' לראב"ד דחיס' י"ז חמסו על ר"ה שמוטת ירך צעף כשר וע"כ צבחה נמי מדמני לוי, ולעיל י"ד חסקין דלכ"ע צלועכל יצבי ט', ואי חייבי סכא בלא חיעכל יצביה נחא. א' במחני ע"ו נשבר העטס חס רוב בשר קיים שמיטתו מטהרת, וז"ל ילא לחין, חלל צברייתא נשבר העטס וינא לחין חס ע"ב חופין ח"ר מותר, וז' ר"ח חס חין חלוי צניחת עטס חלל צרוב בשר חופה ח"ר, ופי' סטו"ז ודאי עקר ט' ינחת העטס הוא, חלל חין חלוי צניחת עטס לבד דלס ילא עס חפוי בשר כשר חלל חלוי חפוי על העטס ודאי ילא לחין, ולפ"ז צרייתא דנקטס ילא לחין היינו כשחין ע"ב חופין ודאי ילא לחין, וכ"מ מרמז"ס לשבורס שחין ע"ב חופין קרא ילא לחין כמ"ס מעי"ט וכך ד' רבנו. ב' חלל סערקוס נמי צכלל כס"ך. ג' חולין ע"ד וט"ו. ד' מ' כפר"ח, דאי צעיר ובשר חופין גס עכסוי, למאי לריך חזר ונקשר, דסני רבוחא ל"ח סילא דרך נקב קטן, ואף למחן דחיים חס נקשר אי לא חזין ריעותא בעור כשר אע"ג שלא נקשר שח"ס י"י ס"ך ס"ק י"ד ופר"ח. ה' צנח" ע"ו, ולשטח רי"ף דפסק כנ"ב כ' רבינו חרונא דס"ס. ו' וכיון שח' המחלוצ לא חיה לא מחני חס יחתך חס"כ למעטס מל"סג ולא כרמז"ן. ובנח"ה חמסו סהרי חמרו ס"ח חין ט' חזר לסכסר וע' 42 מ"ס לעת ר"ח. ז' מדרבנן, ע"ד ונ"ג חלל לרמז"ס פ"ה חל"ח חס חסור חורה. ח' ע"ז ו' חוס' ור"ח, ובשבת ג' כ' מדרבנן חסור להוסיף חף שיכול ליעג מעטמו, ות' ס"ך ס' קנ"ל צע"ז מיירי בעכו"ס ומומר שחין חנו מחייבין להפריס מחסור, ובשבת בישראל שמוחיון להפריס, ופי' בדרבנן צבחת בישראל עישה צבוג לכך חסור מדרבנן ובע"ז מיירי צמיד וקרי לי' מומר לאותו דבר וכס"ג חינו מחויב. וסדבר חמיה ח' חייירי צבחת ססישראל לא ידע ססוא צבת או חסור הולאה, המוסיף לו רשע גמור ועובר חל"ע לת"מ כיון דצדבור קל צבת היום יכול להסילו ואין טעם לח"ס סר"ח חס חס נוחן בידו לא עבר חל"ע חלל מדרבנן. ולדידי חין סתירה דר"ח צע"ז סעתיק סרי"ף סכ' דוקא בתרי עברי ובשבת כ' דעת עלמו וכ"כ סס"ך להסיר סתירות מר"ח חס בחקפו כהן מ"ז ססר"ח חס עשה חבורו סביב סרי"ף. וז' דוקא בישראל חסור ליתן לו חף חס יכול ליקח מעטמו, דכס"ג מחלקין צע"ז י"ד מוכרין לוכרי חבילה נסחורה חע"ג דחוזני לאחרינה ומקטרי חלפני דלפני לא חפדקין, וכ' סר"ח חס גבי ישראל חלפני דלפני נמי דפסחים מ' חרצא דטבעה חסור לחזיו לגוי דלמא סדר וחזון לישראל, ועוד ראי' דלא חסור צנכרי חפי' מדרבנן כשיכול ליעג, דבע"ז ו' חצבי' חסוס הרומה או חסוס ל"ע למאי נ"ח דאי' לי' צבחה נדידי', ח' חסוס הרומה קא חרויה, וחי חסוס ל"ע סא ח' לדידי', וז"ל מדרבנן חסור חף שיכול להביא ממקום חסר, חפי חסני דחית לדידי'. ט' בישראל ח"ח חבמה חלל צטסורי' דכ' ל"ח סנפס עס סבשר כל סבשרו מותר ח"מ על חבריו, חלל צ"נ חל"ע חף על סטמאים וכ' רבנו סנס צצ"נ כ' בשר בנפשו ל"ח, כל סבשרו מותר סוא חל"ע על חצ"מה, ולדידי' סטמאים מותרים, וספיר קא מחמה ס"ך על צ"ח ופריסס, וכך מפורס צברייתא קנ"ל חני רב חוסעי". י' סנהד" נ"ט. יא' לישראל נמי ליכא צבו מ' חבמה חלל חסר חל"ע חסוס חסוס דס ערמז"ס פ"ז מח"ח חס דס הקזה ורס"י סנהד" סס ופסחים כ"ב, וסא דלמחר סס חס חבמה ח' חף דס מן חסי, היינו צאסירו צכרת דס"ל דוקא דס זנימה צכרת וע' מהרש"ל ססצין צדס מן ח' חוכא חסוס חבמה ח' וסא חלוק מבשרו ו' חלל דשרי רחמנא חסוס

לגוי ב' או אבר מדולדל ללישראל נמי א"א אלא מדרבנן, ולא היא, דבתוספתא שנינו א' על ו"מ נצטוו ב"נ וכו' ועל אבמ"ה כיצד אבר ובשר המדולדל וא"ב להעלות ארוכה אסור לב"נ וכ"ש לישראל, ותו הני האבר ובשר מדולדל בבהמה מטמא ט' אוכלין במקומן ב וצריכין הכשר ג נשחט' הבהמה הוכשרו בדמיה ד' דר"ט רש"א לא הוכשרו, סתה הבהמה הכשר ה' צריך הכשר, והאבר מטמא ט' אבמ"ה ולא ט' נבלה ו' דר"ט ר"ש מטהר ז' . . . ובפג"ה ח' אר"י ל"ת הנפש עם הבשר זה אבמ"ה ובשר בשדה ט' ל"ת זה בשר מן החי ובשר מן הטרפה, אכל אבמ"ה ובשר מן החי מחייב ב', אכל בשר מן החי וב' מן הטרפה לוקה א' ט' ואינו לוקה על אבמ"ה אלא במשהו בשר גידין ועצמות ויהי' בין כולם כוית דאכילה כ' בי' י'. איכא דקשי' להו כיון דלא נפיק בשר מן החי מל"ת הנפש עם הבשר אלא מלאו דבשר בש' ט' ל"ת, מנ"ל דב"נ מוזהר על בשר מן החי ותני ר"א יא' ישראל ששחט ב' טמאה לגוי ומפרנסה, בשר הפורש ממנה כפורש מן החי ואסור לב"נ, ור"י נמי מפרש יב' הא דמטהר ר"ש אבר ובשר המדולדל בבהמה מטמאת אוכל מפני שא"ר להאכיל לאחרים אלא אסור לב"נ בשר מן החי. ולאו קושי' דל"ת הנפש עם הבשר דכ' בישראל עקר אוהרה לנפש והוא האבר שאינו עושה חליפין כנפש שיוצאת ואינה חוזרת אבל בב"נ כ' בשר בנפשו דטו ל"ת, ט' בשר ל"ת בזמן שנפשו בו ומ' נמי נפש ל"ת, ועוד דילפינן יג' מאכל תאכל ולא אבמ"ה, כך אמר קב"ה לאדם מכל עץ שאין בו חיות אכל אבל דבר שיש בו חיות בין אבר ובין בשר ל"ת. — צומת הגידין בתחתית עצם אמצעי במקום שמחובר עם ארכובה הנמכרת ע"הר מתחילין למעלה מן הערוקם שקורין ברוקי"נq הסתבר השוק לעצם התחתון, אם נטלו, או נעקרו ממקום חבורן יד ונקפלו והלכו למעלה מן או נפסקו אע"ג שלא נ' ריעותא בעצם ט'. ויש להן דין זה למעלה מן הערוקם עד ד' אצבעות מן למעלה בעצם בשור גדול, אבל למעלה מזה מתפשטין בבשר ואין דין צ"הג להם, ובדקה שעורן כל זמן שהם לבנים ועבים וקשים צ"הג הן, ומשהתחילו להתדקק ולהתרכך ויש להם קצת מראה אדם לא הוי צ"הג. מספרם בבהמה ג', א' עב וב' דקים ממנו, נחתך העב וב' קיימין כשר, וה"ה אם ב' דקין נחתכין והעב קיים. ומקומן הוא בצד החיצון של רגל מקום שונב נופל עליהם ובימינו נפל בזה ט' בין החכמים שיש מי שאומר שהם בפנים כנגד גוף הבהמה יז' ואין כאן הכרע אלא קבלתנו, וראי גידין הקטנים הנבלעים בתוך הגדולים אינם מן המנין. בעוף מספרם יז', נפסק א' מהן ברובו טרפה ומתחילין כמו בבהמה, וממקום שנבלעין בבשר אין להם דין צ"הג. — ואלו מטרפות בעוף וכו' הכתה חולדה על ראשה פי' שנשכה בשניה יח' ויש לחוש לנקיבת קרום ש"ט, מניח אצבעו בצד הנקב ודוחק, אם נקב הקרום, המוח עולה ומבצבץ מן הנקב ואם לא מבצץ בידוע שלא נקב ובשר פי' אחר שמכניס ידו לתוך פיו של עוף ודוחק למעלה אם מבצבץ המוח ועולה ט', ואם לאו כשר, ובעוף של מים כגון אוו"ב אפי' לא נקב עצם גלג' אלא כ"ש ט', ובעוף של יבשה לא מטרף כ"ש אלא לפי ערך סלע בבהמה יט'. — נקב הקורקבן וכים שלו קיים כ', וכן אם נקב הכים וקורקבן קיים, או נקב זה שלא כנגד זה, ודאמרינן נקב החיצון בלא פנימי כשר דוקא ע"י חולי דאי ע"י קוץ כבר כתבנו דטרפה כ'. — נקב הופק כשר, אבל גגו של ופק נדון כושט, והוא מקום שנמתח עם הושט, מקום שמתחיל

נחל אשכול

דהוי אבמ"ה, מ"ש מדס דלי' זי' משום אבמ"ה? ונ"ל שאני חלב שהוא כליז היואל מאבמ"ה שהוא כליז מטמאים וטרפה שאסור מ"הס, דחלב נהיה מאיבירים, אבל דס מתחלת צרייתו עומד צפ"ע ואינו מיץ איבירים. ויש בזה י"ח לפ"מ דקיי"ל דס שצטלו אינו חלב דרבנן, אפי' דס הפורש מן החי דינא כחי, אבל למסרס"ל דחי' זי' אבמ"ה אפי' צטלו עובר. א' ע"י פ"ט פ"ח הביאה. ב' חולין קכ"ו, אם חשב לאכלן מקצבלי' ט' אוכל אף מחובר צבמה ואם נגע צהם סרץ נטמאו. ג' שיצא ע' משקס כשאר אוכל שאמק"ט צל"ה. ד' כיון דשחיטת א"ע נפול הוי כמחובר ואין בו לא ט' נבלה ולא ט' אבמ"ה, אע"ג דאסור באכילה ומשמע מתוספתא מ"הס, מ"מ מקרי אוכל ומוכשר ע"י דס ט'. ה' המדולדל יש לו דין צשר מן החי דמיתס עושה נפול וכשר מ"ה אינו מטמא לכך לריך הכשר כשאר אוכל לקבל ט'. ו' כיון דמיתס ע"י הוי כאלו נחתך קודם מ', לכך אינו כנבלה שצשר נמי מטמא, חלל כאבמ"ה שצשר הפורש מחבר ח"מ. ז' חסר, ונ"ל כך נ"ל נהי מדאמר ר"י קכ"ט ר"ש מוסר ח"יז מדולדל צבמה צמייס מט' אוכל דלא מקרי אוכל כיון שגם לנכרי אסור, אין ראי', דהשתא צבמה צמייס ח"ר לנכרי, שאם חתך הוי אבמ"ה, וכן במאי דמסיק ר"ש אסיפא קאי ומטהר צשר מדולדל מצבמה שמתס, נמי ח"ר דהתס מיתס ע"י והוי הצשר אבמ"ה ממש, ופשיטא שאסור לב"נ, ולעולם אימא אס נשחטה הצבמה המדולדל מותר לב"נ, דש' ח"ע נפול, ולישראל נמי שרי מ"הס, אבל מהא דצבי למימר צבו"ח ר"ש מטהר קאי אמיעתא על אבר ובשר מדולדל משחוטס, ומטהר משום שצשר זה אסור גם לב"נ מזה מוכח אף שכל אסורו מדרבנן לב"נ נמי אסור. מיהו צמח קסה סאיך ס"ד לטסר משום דאסור מדרבנן הרי מ"הס אוכל הוא (וכאן ל"ס מ"ס חוס' ע"ג ע"צ דלאו אחמרו רבנן דהכא קולא הוא שח"ס מטמא ט"א, ומזה דחי ראי' לרמב"ם פ"ה מח"אס המדולדל מ"הס אסור) ויותר קסה לרשב"א חולין ע"ג סכ' ח"יז מדולדל מותר לב"נ וקמחיין הכא דה"ח ר"ש מטהר משום דאסור אף לב"נ? ונ"ל דמחי יפל מנבלתס לחמו ע"ד שמיחט ע' נפול ואין ש' ע"י, וישראל צס' חלי' מלחא, לחא"ס האבר מותר מ"הס, אבל לנכרי אין ש' חלל מיתס ואם נשחטה עדיין כחיה עד שמתס ומשס מתחיל היתר אכילה לב"נ ומיתס ע' נפול, לכך ח"יז מדולדל לב"נ מ"הס אסור משום אבמ"ה, וכל זה לראב"י לעיל ל"ג דל"ל מח"מ, והסוגי' צדק קכ"ט צבו"ח דקאי אמיעתא חולה כותי' וכה"ג כ' חוס' סנהד' כ"ט דהסוגי' כראב"י דאס יש טעם אחריין מח"מ, ולהכי י"ל ח"יז מדולדל לחא"ס לנכרי הוי אבמ"ה מ"הס דבמיתס חלי', לפיכך לדידן דס"ל מח"מ ולנכרי נמי שחיטת מתרת אע"ג שעדיין חיה, ח"יז לחא"ס לנכרי מותר כמו לישראל, מיהו לישראל חכמי' הסמירו אבל לא לנכרים כפסק הרשב"א. ח' חולין קכ"ב. ט' דמחד לאו אחי. י' ע' לקמן פ' גיד הני'. יא קכ"א. יב קכ"ט, ודוחק לתרץ כיון דלא נאמרו סעורים לב"נ כמ"ס הרמב"ם חייב על צשר מ"ה משום שהוא מ"ס מאבמ"ה שהוא מסור צג"י, ות' רבנו חמאל צרמב"ן ולח"מ. יג סנהד' כ"ו, וה"נ משמע צגמ' סס ל"ו דאמרינן לר"י דילוף מחלל, ולא אבמ"ה אחא קרא צשר צנפשו דמו למשרי אבמ"ה דשריסי. יד צגמ' משמע נפסקו לו נטלו כנגד הערוקם כ' וכן צס"ע. טו ראב"ד. טז לרמב"ם י"ו. יז ראב"ד ח"ד כ' ג'. יח להכי לא מטרף משום דרוסה. יט עפר"מ ולעיל 37. כ 52.

ספר האשכול, סדר י"ח מרפות בקצרה.

שמתחיל לשפוע ומוצר הוא למעלה, נישל הופק ט', נקב המעי היוצא מופק לקורקבן דינו כקורקבן ובמשהו ט' א דבכלל נקבו הדקין הוא. — בהמה או עוף שידוע לנו שנפלה לאור צריכה בדיקה אם נחמרו ב"ט כגון כבד ולב וקורקבן דרכן להיות אדומין ונמצאו ירוקין או ב"ט שדרכן להיות ירוקין ונמצאו אדומין ט', אפי' השנוי במשהו ואפי' אינו אלא בצד א' מן האבר ואפי' כבד שאין פוסל בה נקב, אם נמצאת ירוקה בחלק הדק מקום שמונחת כנגד ב"ט ב טרפה, אבל בריאה של עוף אינו פוסל ירוקת ג, ולהרבה מרבוחא לא מטרף בבהמה נפילתה לאור, ואפי' למאן דמטריף אינו חושש אלא לאיברים שהוכירו חז"ל ד. — אם ידוע שנפלה לאור ובדק ולא נמצא שנוי ושולקן ונשחנו ט', וה"ה אם נמצאו שנוי ושולקן וחזרו למראה הראוי להן כ' — אחות הדם ה' פי' חלתה מרוב דם, והמעושנת, חלתה ט' עשן שנכנס בגופה, והמצוננת ט' צנה או מעוט דם, או שאכלה הורדפני ו או צואת חרננלי' או שתתה מים מגולים והיא חולה ושחטה כשרה, כיון שאין איברי' מקולקלים דינה כמסוכנת ואם חפרנס כדן כשרה וכן אם אכלה סם מות דידה כשרה, אבל סם המות דאדם או נשכה נחש מותרת ט' טרפה ואסורה ט' סכנה, אבל הלעיטה חלתית דמנקב ב"ט ט' אפי' שחטה ח"ט ומצאו שלמה כיון דעומד לינקב. והא דחנן שתתה מים רעים מותרת ובהגוול אי' ז מים שנחגלו לא ישפך לר"ה ולא ישקה בהם בהמתו, לאו משום סכנה שישחטנה ויאכל בשרה, אלא משום שממיתה עיי"כ קודם שחיתה ואיכא בל חשחית ח. בהמה או ח"ע שנפסקו רגליה במקום שא"ע ט' לא יאכלו אלא צלי בתנור ט' שמא נשכה נחש, ובצלי מגילאי שאם נשכה נ' חפול חתיכות חתיכות, ובאתרא דל"ש נחשים לצ"ב.

כא. ביצת ט' אסורה כיון דמטורה בגופה כנופה דמי' והיא כביצת טמאה, אבל ולד מרפה דיש לו חיות בפ"ע ואתכשר בש' עצמו כד' רבא יא' השוחט הטרפה ומצא בה בן ט' חי שוחטו וכשר. והא דחנן יב' ביצת נבלה ב"ש ט' ב"ה אוסרין ושיון בביצת טרפה שאסור שגדלה באסור ובפ"ק יג' השוחט הח' ומצא ביצים גמורות מותר לאכלה בחלב, אלמא ביצה שננטרה והתר' נעשית נבלה לאו כנופה דמי' ת' ב' הלכות שאני בשר עוף בחלב דרבנן, אבל נבלה דאו' החמירו, ורבוחא ת' כיון שננטרה בהיתר שהרי אח"כ נתנבלה ודאי לאו כנופה ולא אסרו רבנן אלא אטו ביצה ט' שנמטר באסור. וכמו דחלב טמאה וצירה ומ"ד אסורי יד' כך חלב טרפה אסור כדתנן טו' כשרה שינק מן הטרפה קיבחה אסורה. וכ' ב' הלכות טז' מאן דאית לי' חלב מעיוא ושחטה ואשתכח ט' אסור למיכל טהאי חלבא, ודוקא דידעינן דמקמי דנחלב טרפה הות כגון הוגלד פי' המכה בידוע שג' קודם שחיתה נעשה יו'. חוי לן דמירי בט' הנעשה ע"י מקרה שאירע כגון שנפלה או בלעה מחט אבל מרפות ביד"ש וא"א למיקם אומן שנעשה מטרפינן למפרע יח. ואע"פי שביצת ט' אסירה אפרוח היוצא ממנו מותר דבעינא דגביל עפרא הוא יט. וביצת טהורה דמותרת ולא הוי אבט"ה מנ"ל? מדגלי ר' ביצה דעוף טמא אסירה שנ' ואת בת היענה כ' כ"כ ב' הלכות. וחוי לן מדאי' כא' ואת הבנים תקח לך ולא לכלביך ומטעמינן טהא עוף טהור על ביצי טמא ש"ט ביצה שרי', אלא דהוי ס"ד טהא ביצת עוף טמא נמי שרי, דטהור נמי אבט"ה ושרי ר', וקרא הבנים תקח לך ולא לכלביך למטע אפרוחים של עוף טמא כב' לכך ב' בת היענה שביצת עוף ט' אסירה. ויש שטוען מזה דביצת שרץ דלית לן קרא למיסר מ"ה שריא ומסזייע טהא דא"ט חלטון וחלבון מעורבין ז"בו בידוע שהיא ביצת השרץ למאי הלכתא שאם רקטה ואכלה לוקה משום השרץ השע"ה, משמע אי לא רקטה ל"א

נחל אשכול

א עפר"ח ס"ס ל"ג. ב צלז פנימי, ולד המיון הוא כנגד הלכות, ולרש"א גם במקרי מרס ומיוחא פוסל ירוקת וס"ה טחול חי סוריקס בסומיכה. ג ככרתי, חבל כהמס שנפלה לאור ונמלח ריחא ככרתי ט' וע' 48. ד וריחא י"ג סוכירו חז"ל מזהמרי חין ריחא לעוף ליפול ולחמור מכלל כהמס חיתי' ונכני' במתני' ככני' אדומין סוריקין, חבל טחול קיבס כרס המסס וב"ס לא פסלי. ה נ"ח. ו חוי' סלדקרייט. ז ב"ק קט"ז. ח טו"ז קי"ו ת' ססס חיישינן שיסחטנו חיקך וחי היתס קיימת כוי מוין דחרס סי' במים וחלתה, חבל ססס סחסה ומחר זמן בח נשחט חי מותרת צס', חומרי' לו שחטו מחמר ססס חתסה ש"מ שלח סי' חרס במים, ול"ג דדומי' דסורדפני ואידך קחני במתני' אפי' ח"ט מותרת סס סחטס. ועל"ג דפרס יס צין לא יסקס צסמחו לנישנח דמתני' חו סחסה מים רעים, ססרי חמרו נחן קצ"ס רשות לצסמסה לרשות יוחר מן סמסס כדל' מדרס צנק, ע' ברכות ו' אלמנח נחנה רשות, וכך צרל קצ"ס צטצט סססמח סמחיקס עלמס מדצרי' סמזיקין לס ורמיתס צוס עלומס מרל' חרס, וחס חיל מעלמס סחסה מים מגוים מסחמח סרביסס סלן צסס חרס וכס"ג חמרין קפלס חסי' ממקוס צצוס סרצס ולינה עומדת שרי' דחמרין חמרס נפסס, חבל חרס ססס נסשקות צסמחו מים מגולים חיל סוממח עלמס על קינה וסותס צנתי סצמסס, צוס חמרו לא יסקס צסמחו. ט ל"ט. י נ"ח, ס"ד. יא ע"ס. יב עדיות פ"ס. יג צינ' ו'. יד צבורות ו'. טו חולין קי"ו, חף למחי דקיי"ן פרסס חיל צחוק סקיבס, מ"מ גמרין מיני' דצטלמח חסור. טז סל' ג"ס. יז חוין ג"ל. יח ג"ל פרשו ט' שירעינן סלל נולד עמס סי' לס חזקס (חף סחינח מציירת מ"מ מכם רוב צסמח כמ"ס סר"לס) כגון נקב סושט ע"י קיץ, ח"כ י"ל דלח טרפיין חלל חומן ססוגל, חבל ט' סספסר סטול עמס כגון סססרס ונקיבס סלח ע"י מחט ליכח נמימור חוקי מחזקס, וחרוב נמי ליכח למסמך כמ"ס סס"ד צפ"ל, דרליו סילחס מרוב סטחס סיות ט'. וצוס י"סב זקני סגמ"וס זעליג קוס' מחרס"ל חחוס' חולין כ"ח סכ' לר"מ נמי חקיס לבדוק וסט מחצין דלנקב ח"י לי' צדיקס וחרל' סיס חולי' מחדיס כדרוסס ומחמס מחרס"ל לימח מ' ססס דרוסס גופל כיון דמיים למטיוטי' ולמ"ס ינחל דר"מ נמי חול צחר חזקס, וצכל מרפות ליכח חזקס דלמח כסטולדס צל ולחמר יצ"ח לח מקרי חזקס מציירת לחוס', חבל נעיין דרוסס חילח חזקס דכסילחס מרסס חמס לא נדרסס, וחף לעו"ז צע"ט חס נדרסס חמס חוסשין נולד מ"מ לחמס נמי חוי חזקס ועכ"פ נ'. יט חמורס ל"ל. טו"ז צפ"ו סקסס צפ"ט דחרומות ג' חרומס חסורין דלמח מסי חרומס טמחס, ס"ג לחסור ספרוס מצינת ט' דלמח מסי? ל"ק צסיפח דמתני' ספיתי סביעית חמ"ל וצכוריס גדוניהס מותר' וצירוס' סטעס מחוס דלח סכיתי ל"ג וצילת ט' ודחי ל"ס דל' חולין ס"ג נוקמין צינ'ס מחס"ל וח"ס מחוס ט'. וע' חוין ג"ג ע"ב צסרצס ס' לחקיס. כ ס"ד. כא ק"מ. כב קרל סלס ר' על סלס' חו על סביניס וגו' ואת סביניס חקח לך, על סביניס נמי קחי דסליק מיניסו, חלל דסו"ל דטמחות נמי שרין ומטוט

נחל אשכול

ומעוט לך ולא לכלבך דוקא על אפרוחים טמאי קאי. א ס"ד ועתה. ב צילה ג' עדיות פ"ה. ג כל שיק שאסור לאכל נכלל בכלל שיק טמא דבחילין ק"מ וזה אשר ל"ח מהם הרבות השמיטה וכ"כ הרמב"ם פ"א דלרעת אע"ג דשמיטה אינה מטמאה שוחה לשיק טמא. ד בכורות ו'. ה דכי ואח אלה לא יאכלו וגו' ואח צח היענה שקאי על צילה, ולרמב"ם פ"ג מה"א"ח אפי' צילת שיק ט' וחלב טמאה וגי' אע"פ שאסור מ"הת אין לוקח של חבשרם ל"ח, אבל לרבו כל שלמדנו מקרא כצילת ע"ט וה"ה חלב דלמדנו בכורות ו' ממחל יתרה לוקח. ו אי לא כ"ר גבי גמל לאסור חלב הו"א דשרי' כמו חלב טהורה דאבנ"ה הוא ושרי וה"ג כיון דצילת טהורה שרי דהוי אבנ"ה. ז ס"ט לאבנ"ה אי' תקנתא לאסורא בשמיטה. ראייתא מקשי' לרמב"ם דל"ל מי איכא מדי ע' 36 מ"ל דשרי לב"ג חלב וצילת? ול"ק כיון דגלי דלישראל שרי ש"מ כיון דפרשי מחילא לאו אבנ"ה, ועוד הא כתיב ויחם ח' וחלב. ח דצילה ו' משמע דאמוראי דלא כרנ"זי ס"ל וצדק ד' אי' סיכא דלא ילא לאויר ע' מדי רבן דאסור. ט משמע לאחר שגמר רקוס הוי נבלה כח"ס רש"י חולין ל"ח דבשר הוא וכח"ס פר"ח. י חולין ק"ד. יא פסחים מ"ב כותה מטמאט חלב משום נסיוני חלבא. יב סס ע"ז. יג מאלקען בל"א. יד כריתות ד' עתים חולין י"ד. טו סס פ"ז. טז דעה זו מוכרת בר"א"ש וב"י צסס רמב"ם דמי חלב מ"הת אסור, וב"ח הרגיש בטעות וכ' ש"ל רמב"ן, וליתא לא זה ולא זה, אלא רש"ם הוא ביראים קמ"ח כמו שהעתיק ר"א"ש. יז 30. יח חולין קט"ו, תמורה כ"ח. יט לרמב"ם ורע"ב בל"א"ה אין ה' כרע"ב"א. כ כר"י ע"ז מ"ט עפר"ח ס"ס ס'. כא צ"ק מ"א, מ"ד. כב בכורות כ"ח פ' דר"מ ור"ן, ובתובות ס' הלכה כר"מ בגזרותיו, לרמב"ם ור"א"ש דין זה מגזרותיו דתקנותיו אין ה' כר"מ. כג פ' צא. כד מחוס' בכורות מ' שאלתות ל"פ כר"מ, ול"ק דכונתם לפת"ש בשאלתות אין ה' כר"מ דנקיותיו כאן נמי אין ה' כר"מ דתוס' ס"ל קנסא הוא. מיהו שאלתות לעצמו ס"ל דגזרה הוא, ול"מ בשאלתות מפירש שאין ה' כר"מ דנקיות אלא צ"י וירא דפסק גבי מניקה חבירו דלא כר"מ דאמר ל"י עילמית. סז ראייתא שהעיר צזה צ"ש שלי'. וקושיא על תוס' זבחי' ק"ד שכ' לבעל ה"ג לא קיי"ל כר"מ, ובשפטינו פסק כר"מ ל"ק, ה"ג שלנו מעורב וממולח טהור מפסוקות ומה"ג. כה חולין ס"ה, מ' אם אינו יכול לרמוס שהיא במקום דחוק לא נאסר כח"ס חוס' ורש"י דוקא כיון דמהלכת בחיך הקיסות. ופר"ח חמה כיון שרש"י כ' פרשה ומחה כיון דלא הלכה לאו שורץ קרי או דלמא לא צעינן שריה ומסיק חיקו, וכיון דאף בתלם פרשה מחה אסור, כ"ס מחובר לקרקע לא צעינן רחיש, ול"ג מח"ס רש"י פרשה שמחה מיד דנפילתה ולקמן פרשה לאויר ע' וקודם שהביע' לארץ קלטת צפיו, ל' דפרשה ומחה היינו בשעת פרישה מפרי חיה ומחה דנפילתה אבל מחה צפרי ל"ק וכן הביין רש"א

ספר האשכול, סדר י"ח מרפות בקצרה.

באיביה, הא בפירי כיון שלא יצאו לאו שורץ ע"ה ולא כשמואל, הא באילן, הגדלים באילן שורץ ע"ה קרינן בהו, דיקא נמי דקחני תולעת שבעקרי ויתים. ר"א וה"ג והגר"צ פ' כשמואל דהאי דיקא נמי לאו מכרעתא, דחנא בעקרי ויתים וה"ה בפרי וחד מנייהו נקט א, ובחראי כש' ס"ל, דאר"ה ב ברי' שאין בה עצם אין מחקיים יב"ח ואר"פ ש"ט הא דאמר ש' קישות שהתלע באיביה א', כלומר אבל בתלוש מותר קודם שפרש, הני תמרי דכדא בתר יב"ח שרין, דתולעים דמשתכחי אחר יב"ח בתלוש אתילידו ולא פרשו עדיין, דהני דאתלעי באיביה לעפרא הדרי. ואע"ג דתולעים דאתילידו בתלוש שרו כ"ז שלא פרשו מבע' לתלמודא פרשה ומתה, פרשה מקצתו, פ' לאויר עולם, פ' שחיתה ונפלה, וקודם שהגיע' לארץ בלעה בפיו, מהו וכן פרשה על גב חמרה, לגג גרעיניחא, מתמרה לחמרה ג' תיקו ולחומרא. — קוקאני דאינון תולעים שבמעי הדגים ד' אסירי דמעלט' אתו ונכנסו בחוטם, אבל מורני דכוורי הגדלים בין עור לבשר שרי, אבל מורני דבשרא פ' הנמצאים בבשר בהמה ח"ו עור לבשר ומכ"ש במעי הבהמה אסורין אמר רבינא לאימיה אבלע לי ואיכול הנך דכוורי, פ' אם רואה אותם קץ בהם ומדרבנן אסור כד' בא"ה הלוקין ה ומורני דבשרא אסירי כדחני' וא"נ תשקצו לרבות דורנין שבבהמה, ודכוורי מותרין מ"ט? בהמה בשחיטה משתריא והני לא מהניא להו שחיטה באסוריהו קיימי ו' אבל דגים באסיפה בעלטא סני, כי קא גבלי בהתירא גבלי. ת"ד כ' הולך על גחון זה נחש, כל לרבות שלשול קטן ו' הולך על ארבע זה עקרב, וכל לרבות חפושית ח' והדומה, מרבה רגלים זה נדל מ' עד כל לרבות הדומה לדומה. אכל פוטיחא לוקה ד' י נמלה ה', צירעה ו'. פוטיחא שרץ המים, וברגים כ' ושקץ י"ל מבשרם לא תאכלו, וכ' בשרצים א"תש את נפש' בכל השרץ השורץ יא, הרי ב' לאוין, ומסיים ולא תטמאו, הרי ג', ובמשנה ת' כ' וכל אשר אין לו סנפיר וק' לא תאכלו יב' הרי ד'; נמלה שהוא שרץ הארץ לוקה ה', משום א"תש את נפש' בכל השרץ השורץ ולא תטמאו, הרי ב', ומ' כל השרץ השורץ על הארץ לא יאכל, ומ' לכל השרץ השורץ ע"ה לא תאכלום, ומ' ולא תטמאו א"נ בכל השרץ הרומש ע"ה הרי ה'; צירעה שהוא שרץ עוף לוקה ו', הני ה', ועוד מ' וכל שרץ העוף וגו' לא יאכל במשנה ת'. ולוקה עליהם אע"ג שאין בהם כוית מפני שהוא ברי', אבל נתרסק צריך כוית. ריסק מ' נמלים והביא א' חי והשליטן לכוית לוקה שש, ה' משום ברי', וא' מ' כוית נבלה יג.

הל' סימני בהמה ח"ו ד"וח וביצים.

כב. עינתי בהל' סימני בח"ו שחבר הרב ר"י ו"ל ולא מצאתי דבר חדש כי הכל בהל' הגר"צ ובקצרה אכתוב מעט. סימני בהמה טהורה 1 מפרסת פ' וש"ש שתי פרסות, שיש פרסה תחת הרגל דבר קשה כקון וצורתו כמנעול וחלוקה לשנים מלמעלה ולמטה יד, 2 אין לה שני שיניים גדולים בלחי עליון שיש לטמאות מו' א' מכאן וא' מכאן, 3 גם אין לה ניבים מלמעלה הם שני תלחלי

נחל אשכול

ד' רש"י צמדו ס"פ ח"כ אין לדייק דלא צעין צמחוצר ריחום צפרי, אבל לג' רי"ף פרשה מתה, מ' צענת פרישה כצר מתה ורצנו ג' לקמן כרש"י. א צעלת ס' הקסה על ר"ן דמפרס כן מאי הוא סדן ודאי מדום יותר לאשמועינן שצפרי עלמו מקרי שורץ ע"ה, לדעת רצנו י"ל צלילן עלמו בכל גונא אסור דהוי שורץ ע"ה, אבל צפרי לפעמים יושב דחוק ואינו רוחש ואף לש' שרי. עי"ל צזיתים ועוצים עלמו ל"ש חולעת. ב חולין י"ח צירוש' שבת פ"ק ה"ג צרי' ש"צ עלס ח"ה וי"ו מדשים וכ' פר"ח שמת אחר ו"ח אבל לא הדר לעפרה עד יב"ח. רצנו ור"פ חייתי ראי' דאי לא ס"ל כש' אין חלוק בין תלוש למחוצר בחרויהו צעין פרישה, אבל הר"ן שז' גם מר"ה ראי' דס"ל כש', דרז הונא לא אצטרך אלל לכדשמואל, תמוה כמה פירות אין מתלעין בתלוש כמו חפוט, וידענו שכמה וכמה חולעי' יולאין מחוריהן וחזרו ואסורי' אף למאן דפליג אש', וקמ"ל לאחר יב"ח שרי, גם מ"ש ר"ן ר"ה צהרא, לר"ח וסיעתי' שבת פ"ט ס"ה וס"ד אין ס' כצחראי אלל מח"זר ולייך, ואף למאן דפליג מ"מ ו"ל ר"ח ורצינא דסתמי ס"ה ואמרי דיקא נמי דלא כשמואל צהראי טפי, והעקר י' צחאי דיקא צעי למימר דליכא סיעתא לשמואל וער"ח צ"מ ל"ט. ג לא ששרץ על גבה אלל חזו לזו מי אמרינן כיון דלאו היינו אמה הוי שורץ ע"ה או דלמא אייר עולם צעין. ד אבל רש"י פ' תולעים שצבד צבחה ותמחו סתום' איך אמר צל"צ שרי הא תני' לרבות דורנים שצבחה, וי"ל האי ליכא ס"ל דלא אסרה ת' אלל הוי דאכלס צבחה חוק פירות שעדין לא פרשו ונמלאו צבחה, ולא כפרש"י לפי הלכה שגדלו צבחה. ה מכות י"ו דשתה צקרינא דאומנא עובר אלל תשקט אלל לא ידע שיש צו דבר מאוס לא קפיד ולא מומאסי ב' אינסי וליכא צל תשקט אלל כשרואה התולע עפר"ח פ"ד. ו שצבו מחצמ"ה, אע"ג דשלי מותר צס' אמו קרא מרבי בכל צבחה מפ"פ אותה תאכלו מין פרסה הגמול צחוק. ז ג' רי"ף. ח ערוך: חולעת שמורה. ט צעלת ק' רגלים. י מכות י"ו. יא ולא כ' על סארץ מ' אף במים. יב צת"כ כ' כל אשר אל' ס"וק סקן הס ולא כ' לא תאכלו. יג כ' חוס' על הכוית ח"ה ללקות כ' דכוית למדנו היכא דכ' אכילה וצבחה לאוין דשרץ לא כ' אכילה ועל לאוין אלו אינו חייב אלל משום ח' ח'י. וא"ת ל"ל מי מת נמי אי שלס צרי' הוא כדאי' חולין ק"צ וי"ל מי פ' שלס. ומרש"י למ"כ שז' להדי' צלע נמלה חיה וז' דמשמע שאלל הכוית ציחד, וא"ל שהנמלה הסלמה מתה למא חייב עלי' דצבחה ע"ה הפגול הותר והטמא שזולן ואוכלן פ', אי"כ הו' נמלים שריסק מנבלי' הסלמה שאינו מרגיש בו, אבל אי אכלו חיה סעדין מנענע ורוחש ומרגיש בפיו כשזולן לי' לי' צטול. ועי"ל צחולין צלפור ט' אף שמתה אינה חסרה כלום, אבל נמלה אפשר מיד שמתה נחפזש מעט מרגלי' ואין נורתה שלמה. מהרש"ל חולין ק' הקסה כיון דנבלה ל"מ על טמא למא חייב מ' כוית נבלה? ות' התורה קראה לשרצים נבלה או צבחה שקץ טמא אבל לא מצינו כן צעין טמא. ותמיהי דכ' נמי או צבחה צבחה טמאה ואפ"ה לא חל נבלה על טמאה ואין מעטרך עם נבלת טהורס דקיי"ל כרז מעילה י"ו. ובת' תיס' לא הונא לזו כיון דקיי"ל ח"ה חע"ה, וכא דחל נבלה על חלב, משום כולל ובלא"ה ל' למיילך מדחל על חלב קל שפותר מחללו כמ"ס תיס' וצחסי ע". יד חולין ל"ט, צבחות טמאות כסוסים וממורים יש להם פרסה אבל אינה חלוקה לשנים, ערש"ס שמיני. טו ערש"י

תלתלי בשר בקצוות הלחי א כעין שיניים, 4 והיא מעלת גרה, 5 בשרה מהלך שתי וערב תחת כנפי עוקץ עצם האלי. מצא בהמה שאינה מכיר שפרסותי' תחובות בודק בשיניה, אם אין לו שינים בלתי עליון טהורה, ובלבד שיכיר בן גמל דלית לי' עדיין. ואם גם פיה חתוך בודק בבשר העוקץ אם מהלך שתי וערב טהור ובלבד שיכיר ערוך, חמור מדברי שבשרו הולך כן. ואם אין יכול לבדוק כ"א אחר פרסות ומצאן סדוקות טהורה, ובלבד שיכיר חויר, ואם אינו מכיר, ומצא שיש לו קרן בידוע שאינו חויר ב. סימני חיה שתרבא שרי, כל שיש לה קרנים מפוצלות ג וטלפים . ד כרוכות, אפי' אין לה אלא קרן א' כזה הרי זו חיה. וקרנים הללו סימן חיה אבל לא סימן טהרה לכך צריכה טלפים לראות אם סדוקות ה. הלכתא עיוי דכרכו ו ועיוי דבאלה ו שרי תרבייהו ושור הבר מין בהמה ח. — בסימני עוף אמרו כל עוף הדורס טמא ט. אין לפרש דורס על האוכל ומחויקו ברגלו שלא ימשך כולו לפיו בפ"א, דגם טהורי' עושים כן, אלא מה שדורס וצד אוכל מחיים ואינו ממתיק עד שימות כדא' בפסחים י משיא בתו לע"ה כופתה ונותנה לפני ארי, מה ארי דורס ואוכל ואינו ממתיק עד שימות כך ע"ה מכה ובוטל וא"מ עד שתתפיים. ודאי' הנותן מתנה לכהן ע"ה נותן לפני ארי, ספק דורס ואוכל ס' א"ד ואוכל יא יש לפרש ע"ד שאמרו בפ"ק דב"ק יב כשאנו דורס לעצמו אלא להביא לגורותיו ומיתו ומביא, אבל מה שדורס לעצמו אוכל מחיים. ועי"ל עוף הדורס כשצד דבר אחר צודו בצפרניו ונועצן בבשרו יג. ועוד סימני טהרה: כל שיש לו אצבע יתרה, פי' בס' המצות יד שהיא אחורי הרגל גבוה מאחרות כמו שהוא בתרנגולת שלנו שאין דורסת עליו, וי"א שהוא אצבע גדולה מחברותיה לפני הרגל שיש לטהורות, שהנשר ושאר ט' אין להם אלא ב' אצבעות לפניו, זפק, וקורקבנו נקלף אפי' אם אין נקלף אלא אחר שהניחו בשמש ומבעי' אם אין נקלף אלא בסכין אי הוי סימן לטהר ולא אפשר והיינו ח' ספקות טו, ותו חנן ראבצ"א כל עוף החולק את רגליו טמא, פי' בגמ' כשמעמידין אותו על חוט של משיחה חולק רגליו ב' לכאן וב' לכאן טמא דודאי דורס ואוכל, ג' לכאן וא' לכאן טהור, והאי טהור אפשר שהוא טהור, דאי הכא הוי חשיב לי' במתני' טז וכן הוא בסימן דרשב"א כל עוף הקולט מן האויר כל' ואוכלו ואינו מניחו על הארץ טמא. וי"ל הרב ר"י יד בד' סימני טומ' ניכר עוף טמא, שאין לו אצבע יתרה וא"ל זפק, וא"ל קורקבן ראוי לקלף ודורס ואוכל. לנשר ד' סימני טומ', לתורים ד' סימני טהרה ואין צריך לדייק ולחזור אחריהן, אבל בעופות שיש להם סימני טהרה וסימני טומ' אנו צריכין לחזור ולפרש ע"פי הנועדים יח. הוצא מן הכתובים עורב פרס עוניה ונשר, נותרו ב' יט, ולהם ג' סימני טהרה בכל עוף ועוף, והם טמאים אע"ג שרוב סימניהם לטהרה; נשר יש לו ד' סימני טומ', עורב ב' סימני טומ', וב' סימני טה' ואסרה ת', פרס ועוניה לכל א' סימן טה' אחד ות' אסרן ומי שבקי בהן ובשמותיהם ובכל מיניהם עוף הבא בסימן א' ומכיר שאינו מכ"ד עופות טמאים, טהור הוא כ' דלכך כ' חורה נשר דמיותר דכ"ש הוא משאר טמאי' דאית בהו סימן טה' ואפ"ה אסרי, ללמד נשר דלי' בי' סימן טה' כלל אסור, הא איכא מין שאין מכ"ד עופות טמאים, דאי' בי' חד אוכל, שאין עוף בעולם טמא, חוץ מכ"ד עופות ומיניהם, אלא הדומה ממש לנשר שאין סימן טה' כלל. ומי שאין בקי בכד"ע, עוף הבא בס' א' של טה', טמא שטא מין פרס או עוניה הוא שיש להם סימן א', ואם בקי בעורב ומינו, ומצא עוף בב' סימני טהרה, טהור, דאין לחוש לשאר טמאים שיש להם ג"ס טה' כא' ופרס ועוניה אין להם אלא א', ועורב הוא מכיר וידוע שאינו ממינו. והאידנא ליכא בקי

נחל אשכול

צ"ק כ"ג. א גמל חט"ג שאין לו שינים למעלה, ניצים חי' לי, אבל צן גמל אף ניצים ל"ל. ב סימן זה ליחא בגמ' חלל מסבירא וערש"י דהס' י"צ יס לו טלפי' ואין לו קרנים חויר, דחוק מח' אין לטמאם טלפים. ג לרש"י פוליס יולאי', ולר"ח כפופית דרש"הס, טלפים ל"ג חלל להכיר סנסדקו וטהורה, ולהרבה פי' בטלפים סימן חיה, שטלפי צ' עגולות ודמיה מדות, וא"ל חלל סי' ח'. ד מסר: וי"ל אם אינם מפולגות לריכות להיות כרוכות, גילדי גילדי כצללים, וסדורות פי' עגולות ולא רחצות כקרני עז, ומרוקות, שיש בהם חרונים, וחרונים מובלטים ז"ז. ה ומתני' דהס' י"א כל שיש קרנים יש טלפים כר"ד אחי', דברייתא בדוכתא עדיפא פר"ח, ועוד שלא הזכיר כג' בחולין מ' דהס'. ובא"ח חקפ"ז הקשו על הר"ן שכ' סופר מטמאה פסול דלא מלינו קרן לבהמה ט', דכל ש"ל קרן י"ל טלפים, והקושי' למאי דקיי"לן כמתני' או כר"ח דחכמים מודי כל שיש קרן דטהור הוא? ולק"מ דלא אמרין כל ש"ל קרנים (ומסיים בדרייתא אפי' קרן אחד) יש לו טלפים וטהור חלל במפולגות או כרוכות וכו', דאיך אפשר לומר כן בכל קרן, כיוצא חיות טמאות יש להן קרן א', חלל ודאי לכ"ע לא נאמר אם יש לו קרנים טהור חלל קרנים שמוסמנים כאן. ואף לחוס' אפרס כן שכ' דחכמי' נמי ס"ל קרנים סימן טהרה כונחם מפולגות, דאי יש לו גם פרסות סדוקות (אבל לא נחליט שהוא חיה, דמה לא מייירי בזה) דצקרון פשוט ח"א לומר שהוא סימן טהרה, ולא כמהרש"א. מיהו בלא"ה ל"ק דכל הכללים ע"פי יסוד הרוב הן, ונמצא מעוט יולא מן הכלל ועכ"פ פ"ג. ו ג' רי"ף וערוך ופי' סס מקום. וראצ"ן כי כרכין שקורין סטיינצוק חלבו שרי. ז חולין פ' עב"י. ח כלאים פ"ח כרכין ע"ס כ"ח דמ"מ מכסה בלא צ'. ט חולין נ"ט, ס"א וכל הנמשך, רבנו שולל פרש"י דף ס"ג וקט פ"ח. י מ"ט. יא סנהד' ז', כך ע"ה ס' אוכל בטהרה מיד או ממתין ואוכל בטומ', משמע דארי אינו אוכל מיד כשדורס? יב י"ו. יג רמב"ן. יד אולי הוא הספר שקרא הרמב"ם כן בהקדמתו לס' המצות שלו, ולפי' זה נשר שלנו שיש לו אצבע זו אחורי רגל אינו נשר שבקרא שאין לו סימן טהרה כלל וכ"כ חוס' ס"ג ד"ה נן ואשחמיט מר"ן, והוא פי' כשמוך. טו ס"ב. טז במתני' לא אמר חלל החולק טמא כמו הדורס טמא, אבל הספק אין סימן טהרה ודאי, דאלת"ה ודאי הוי קחשיב לי במתני' כמו אצבע יתרה וכו'. יז אלברגלוי. יח עיפות מפורשי' בחורה. יט בגמ' דף ס"ג מניס. כ ס"א וס"ב. כא מ' סג' סימני טה' שלסס אין בחוכס אינו דורס, דא"א יש לסס צ' סימנים בצורת גופן והג' שאין דורסין, איך אר"נ הבא בצ"ס טהור אם מכיר עורב, ליחש דלמא יש לו גם סימן ג' כשאר כ' עופות שאינו דורס, חלל ע"כ ג' סימניהם בצורת גופן אבל דורסין וכך ד' רש"י דף ס"ה וס"ב אבל לחוס' דס"ל סימן ג' שבהם שאין דורסין ואין בגופן חלל צ' סימני טה', ע"כ י"ל דעוף הבא בצ"ס טהור היינו סימן א' רואה בגופו וסי' צ' שאינו דורס, וליכא לספוקי צ"כ טמאים דיש לסס צ' סימנים בגופן. לשטת הספר ולרש"י אם יש לו סימן א' ואינו דורס יהא מותר אפי' אינו מכיר עורב, דלעורב צ"ס ולאשר ג"ס ולפרס ולעוניה לכל א' נק

ספר האשכול, הל' סימני בהמה ח' ויע ד' ויח וביצים.

בקי בעופות עכ"ל. ואיכא לעיונא בח' ספקות דמספקי להו אם קרקבנו נקלף, טאי ספקיהו, אי נימא פשיטא להו שאלו לא היו סכר"ע ומיניהם א' ואי חשבינו לקרקבנו נקלף בסכין לסימן הוי עוף הבא בסימן א' שזהור לבקי בכר"ע כדחני ר"ח ב' או שמא בענין אחר הוי הספק דהו"ל סימן טהרה א' לבר מקורקבן נקלף בסכין, והוי פשוט להו דח' ספקות אינן מטיין עורב, ואי נקלף בסכין הוי סימן הרי יש ב' סימני טהרה וטהור אם יודעין שאינו ממין עורב ג' ואי לא הוי סימן חיישין לפרס ועונייה דיש להם רק א', ואפשר שהיו יודעין שב' סימנים שיש בעורב אין בח' ספקות, לכך היו מתיירין אותן אם נתברר להם שקורקבנו נקלף. ולשון משנתנו חמור ביותד: כל עוף הדורס טמא, וכל שיש לו אצבע י' וזפק וק' נקלף טהור, וזה ודאי שלא יהא דורס שבכר אמר הדורס טמא ולא מועילים לו ג"ס ד. — ומ"ש הרב ר"י לכ' עופות יש ג' ס' טהרה, נוכל לכדוק בנץ שהוא דורס, ואם בנץ כן הא אסרינו ה' דהדרי בכולהו וב' מהם בעורב ו, אבל בדקנו ומצאנו שאין לנץ זפק וקורקבן וע"י בדיקה נודע שאין בכ"ע הטמאים ג"ס טהרה, וכך עלתה הסכמה בפ' הלכה בחבורתנו ז': כל עופות טמאים דורסים, ומי שאינו דורס טהור היכא דלא שכיחי פרס וע' שאחד בהם אינו דורס ואפ"ה טמא. וזה שאמר במשנתנו כל עוף דורס טמא, זה כלל חוק, וכל שאינו דורס טהור, וג' סימנים שנחתן כל שיש לו אצבע י' וכו' בליכא למיקם אמלתא אי דרים אי לא דרים, אם יש לעוף ג"ס הללו מסורת בידן של חכמי' דלא דרים, דליכא שנברא בג"ס הללו בגופו ודורס, שכל כ' עופות לית להו אלא חד חד של טהרה, לזה אצבע י', לזה זפק, לזה קורקבן נקלף, ועלה קאמר תלתא הדרי בכולהו, וכולם דורסין, ובעורב יש ב"ס טהרה בגופו, ולחכי עוף שיש לו ג"ס טהרה בגופו ודאי טהור, וכן אם בא בא' או בכ"ס בגופו וידענו שאינו דורס, ודאי טהור דליכא בטמאים סימן בגופו ואינו דורס, דכולן דורסין, ופרס וע' אין להם רק סימן א' או בגופו או אינו דורס, אבל לא שנים יחדו, ואם בא בכ"ס בגופו ואינו יודע אם אינו דורס יש לחוש לעורב ומינו שיש להם ב"ס, וכן אם בא בסימן א' בגופו ואינו יודע אם אינו ד' יש לחוש שדורס ככל כ' עופות שלכל א' סימן בגופו ודורס, וכן אם אין לו סימן טהרה בגופו וידע שאינו דורס אכתי יש לחוש לפרס וע' במקום דשכיחי, ובח' ספקות הוי סימן טהרה א' ובשני ספק, ומספקי להו שמא מעופות טמאים שיש להם סימן טהרה א' ח, אבל אם היו להם ודאי ב"ס טהרה הוי מתיירין דהכירו שאינו ממין עורב. ובתרנגולת דאמא ט' נ' שבתחלה ה' להם מסורת שאינה דורסת י' ואם ה' לה ב' סימני טהרה בגופה ה' להם מסורת שאין ממין עורב, וכיון שטמא שדרסה ידעו שטמין עורב היא. ויש בשמועה זו דעות אחרות, ובעו"ה אנו מגששים ומחפשים באפלה ומשושמים לדבר ה' ואין אנו מוצאין האמת לאמתו.

ארי"

נחל אשכול

רק סימן א'. ולקמן ס"ב גבי ח' ספקות כ' רש"י אע"ג שהיו להם ג' סימנים חשבי כיון שחמר קורקבן נקלף ערשכ"א סתמה. א' ויח' אינו טהור בלא סימן טהרה א' כמ"ס חים' ס"א גם מינים לבר מכ"ד לריכין ס"ט א', ולרש"י ורמז"ס חין מחד"ע ליכא טמא, מיהו לריכ' סימן א', דחייש טמא מין נשר הוא וכ"כ המחור צסס כת הקודמין. ב' ס"א. ג' ואי בקורקבנס חין סימן נשאר סימן א' ומיישין לפרס וע' ומיירי צמקים דשכיחי, ס"ב, וכעין זה חרץ רמז"י במחור סידוע להם שאין דורסין ואם בקורקבן סימן ליכא לספוקי צפרס וע' שאין להם אלא סימן א' ולא בעורב שדורס. ד' דהו"ל עוף שיש לו ג"ס טהור אם אינו דורס? וי"ל ה"ק דורס ודאי טמא, ואם אינו דורס אכתי יוכל להיות מפרס וע', אבל אם יש לו ח' מג"ס טהרה טהור, דלא מכלל עורב דדורס, ומפרס וע' שאין להם רק ס"א, רשכ"א. ה' ס"א. ו נמלא עירב גמי דורס וסיני סימנים צגיפי כן דאי יש לו ס"א צגיפו וס"א שאינו דורס למה צעוף צבא צב"ס אינו טהור אלא כסידוע שאינו עירב, לעורב חין צב"ס צגיפו וע' לעיל דים להסיב. ועחיס ס"א, וס"ב כ' שאין כ"ע דורסים וסכן אינו אספרוייר שדורס ואיכל. ז' מצירתו הוא הרב ר"מ בר יוסף הציב צמחור ונחתם צחסוצה אחר צ' האשכול סהכחתי צמחוצ' VIII. ח' ודורסין וצמ' ספקות לא ידעו אי דרים. ט' ס"ב, חרנגולת דאנמא וחרנגול דאנמא כ' חוס' צ' מינים הם וכ' ראצ"ן שני מיני אויערהאסן שחירות. י' ומיירי שאין לה ג"ס טהרה, לצבסוף ראו שדרסה, וכבר אמר מי שיש לו ג"ס ודאי אינו דורס וערשכ"א ור"ן לישב ל' גמ' לטטה זו. חסוצה. ז' ויחיס ילא ערעור על חרנגולים הצחים חסינא וסצינחיס זה עשרי טהם וכבר נחיסנו צמדינתו וא"א ליזכר ולפרס חסן, כי חין סל צינים שאין צהם כמה וכמה מהם אם אנו צודקין סיטב. וצמדינת צי"ארן אחרים כמה רצנים צהיות שאין לנו מסורה על אלה, והעלים חין חסניחיס ואין צודקין ואוכלין חחרנגולת וצינח, ולריכין אנו לחפש אחר חסירן כי צרוב סימנים רוב חחרנגולת מהם ילאו. אחרי צינחתי צהם ראיתי כי יש להם כל הצורה והג' סימני טהרה של חרנגולת שלנו, אלא שגדולים משלנו. ואומר חני צכה"ג חין אנו לריכין לחסורת, שמה שסם גדולים חין זה שני כדאי' צב"ק ר"ה אי האי חריך קועים והאי זיטר קועי' והאי חלים וסאי דק ליכא למיחר מין אחר הוא, ועוד דפרו ורצו מהדדי, שהנקבות מתעצרות מחרנגול שלנו ומחילית צינים אשר ילאו מהם אפרוחים ודספניא מארעא חין מגדלות אפרוחים כמ"ס צינה ז'. ואל חסינתי שאין זה סימן מהא דאמרין צב"ק שס: אחר ר"ל כאן שנה רצי טוים ופסיוני כלאים זה צזה, פשיטא חר"ח חסוס דרצו צהדי חדדי, מהו דתימא מין אחד הוא קמ"ל. חין הפרוס שפרו ורצו מהדדי, אלא כמ"ס חרצב"ד והציאו חרשכ"א צמדיויו סזה מגדל אפרוחים של זה חס מגדל אפרוחים של זה, כאלו הם מין אחד, דאלו חסוס שגדלים זה עס זה, ח"כ כצחים ועזים גדלים חלו עס חלו והס צ' מינים לכלאים. כך עלה צמחשכס צתחלה לפני, דכיון צמחשכרות זו מזו ח"כ חחרנגולת טהורה כדאמרין צכורות ח' דריב"ל אומר לעולם חין מתעצרת לא גסה חדקה ולא חיס מבהמה ולהסך ולא טמאה מן הטבור ולא טהור מן הטמא. ולכאורה יש לסחור שספ' הציאו ס' י"ו צבי צבא על חסיסה ולהסך ויל"ה וכ' כ"ופ אע"פי שחמרו חיס חין מתעצרת מבהמה וכן להסך על הרוב חמרו חכל מעוט מתעצרת, וה"נ ח"ל צבסור וטמא? ליחא דער"אש צפ' חו"ב מיסב חרי"ף חלא הציב צבי חבא על חסיסה דקיי"לן כריב"ל דחין טהור מתעצב מטהא ולא צהמה חחיס ולסצרת כ"ופ ניסתר ח' חרי"אש דסא עכ"פ נמלא מעוט דמתעצב. ועוד אי נימא צכרת ח"פ סייך גס צמחא וטהור דמעוט מתעצב חאי קפריך צכורות עצורו מן הטמא מי מעצבא והאחר ריב"ל חין מתעצב טמא מטהור, הא אחרת מעוט ח"ל? ועיד דסייס ריב"ל חין חרי"א ומחלוקתו דפליגי צבא חלצי וחיסה, חס זה חון, לריב"ל חאי דין צמחוט? חכל חקקר כמ"ס חרי"אש שס, חע"ג דקיי"לן כריב"ל

לענין

לענין טמא שאין מחטב מטהור כלל כדמוכח מקו"ס ש"ס מי מעבדו, מ"מ א"ר שכלכס כמותו בחים מזהמה דכורות ח' א"י כל שחשמישן ועבורן שוין וילדים ומגדלים זא"ל (כונתו דלבי ובהמה דקה ימי עבורן שיה וכן שמעתי מליד) וכך מורין ד' רמז"ס שפ"א דמח"א"ס כ' ואין מין טמא מחטב ממין טהור כלל אבל יש כלאים בא מחיה ובהמה וכן בפ"ג דשחיטה מיייתי לבי הבא על החיטה וילדה ש"מ דס"ל כר"אש. לפ"ז קמה גם נלכס רחיתי. ואחרי שובי נחמתי שאין זה ראי', דבנה נ' אר"פ תרגול דאגמא אסור תרגולתא דאגמא טהרה, וכחצו חוס' תרגולתא דאגמא הוכר אסור לפי שאין לו סימני טהרה, ולא שרי מטעם כל היינא מן הטהור טהור, ותרגולתא טהורה, שהרי האם לא ילדה באפרוחים אלא בצנים הטיילה, ואפרוחו מעשרה קא גדל וגאסר ומילא ע"י סימני טומאה, וקבה נמי אין לאסרה למאן דאמר זה זה גורם (פרוס דוכר שלה טמא וע"י מחטבת), דהא אפרוח ילא מן הצנים ומעשרה קא גדל כדפרישית עכ"ל. והסתא אס אין עוף טהור מחטב מן הטמא וכן להפך, מאי קס' להו ומאי מחצלי וקבה אין לאסור מטעם זה זה גורם, מאי זוז"ג איכא הכא, דע"כ תרגולתא הטורה אינה מתעברת מתרגול הטמא, ואמרין וחי מתרגול הטהור בא? ע"כ ס"ל הא דאמרין בצכירות אין מתעברת טהורה מן הטמא ולא הטמאה מן הטהור בצכמות וסיות קמיירי ולא בעופות. וכ"מ קלת מרמז"ס פ"א דמח"א"ס ש"כ' אין מין טהור מחטב ממין הטמא גבי צכמות וסיות. וסבירא הוא, כיון דעבור עוף קל הוא דגם ספיא מארעא, אע"ג דלא ילא מזה אפרוחו, מ"מ י"ל קלת זרע זכר אפי' מטמא מהני לה לגדל אפרוחים. (ומחוס' זה אפשר ביא לא לכן בעל ל"ג שפסר מין אחד ומקלחו טמא ומקלחו טהור, ואע"ג דלא מסקי חוס' כן וב' דלא נראה דמין א' יהי מקלחו טמא ומקלחו טהור, ועכ"פ לא טעה בזה טעית גדול כח"ש עליו כ"ופ) מיהו מ"מ נראה מה שמדווג תרגול שלנו מעלמו עם תרגולות שינעזים כמו עם תרגולות שלנו, ומעולם לא ראינו שמדווג עם אוזא וכדומה צמאנו מיו, נראה שהוא מין אחד. ויש לנו ראי' גדולה מזה שסכונתו תמיד עם תרגולים שלנו, ואמרין בחולין דף ס"ה חני' אחרים אומרים שכן עם טמאים טמא עם טהורים טהור, כמאן כר' אליעזר דאמר לא לחנם הלך הזורזר אלל העורב אלל מפני שהוא מיו, ומסיק אפי' תימא רבנן שכן ונדמה שאני, ופרש"י שוכן עמו ודומה לו במרחיטי, ורשב"א פרש דומה לו בסימנים, וכונת רש"י ג"כ שדומה לו בסימנים ויורה, דאלו גיון אינו ראי' להחיר, דגוונים הרבה יש במיני טהורים וטמאים. והנה מרמז"ס ורי"ף (ומ"ס הר"ן) דכדי נקט רי"ף זורזר ל"מ) פסקו דזורזר מין עורב דס"ל שסוכן עמו וגם נדמה וכלו על זורזר גופא אמרו אחרים שכן עם טמאים טמא וגם טהורים טהור, דזורזר שוכן ונדמה. ותמיהו ספ' דבגמ' ס"ב עורב זה עירב למינו ר' אליעזר אומר להביא את הזורזר אמרו לו לר' אליעזר והלא אנשי כפר תמנא שביסורם היו אוכלין אותן מפני שיש להם זפק, וכ' חוס' דזורזר פליגי רבנן אר"א כחשמות הס"ס, ולמינו מוקי לה לשאר עופות הדומין, א"כ מהיכי תיחי למימר דלאחרים זורזר טמא שהרי לא הוכירו זורזר אלא כלל אמרו שכן ונדמה, ותימא זורזר שכן אבל לא נדמה ועי"ש שהאריכו בזה. והאיר ה' את עיני ומלאתי סהררייתא דק"ס ס"ה נשיית בגמ' שלנו בקיור אבל צמלואה הביאה בעל הלכות גדולות בהל' טרפות וז"ל: תימא זורזר עוף טמא הוא, וכשרלו חכמים נבדקו, אמרו לו לליד ראש דרכיו של זה, הלך וראה אותו פעם ראשונה שיה ושלשית אלל העורב, ואמר להם לחכמים, לפיכך אמרו חכמים לא לחנם הלך הזורזר אלל העורב אלל מפני שהוא מיו, תימא מאן חכמים דהבא ר' אליעזר דחני' ר"א אומר לא לחנם הלך הזורזר אלל העורב אלל מפני שהוא מיו? אפילו תימא רבנן צמכן ונדמה לו עכ"ל ואם כך הגרסא בגמרא דברי הרמז"ס שרירין וקיימין. ודע שבחדוסי הרשב"א גרס בצרייתא ר' אליעזר בן יעקב אומר לא לחנם הלך הזורזר אלל העורב, אלל מפני שהוא מיו. ואי הכי מעיקרא לק"מ שהר"ף והרמז"ס פסקו נגד החכמים כר"א דזורזר טמא, דקיי"ן הלכה כחשנות ר"א בן יעקב אפי' בצרייתא ביצמות ל"ז ע"א, והוא מוסכם לדעת הר"ף והרמז"ס כח"ש ביר מלאכי ס' חט"ו. ואל תקיטני מהא דפסק הר"ף באפרוחים שלא נתפתחו עיניהם ולא כראב"י, כבר בא הדבר לכלל יסוד ע"פי מ"ס הר"ן דר' יוחנן ורב צביה וי"ו ס"ל כרבנן. והסתא כיון דקיי"ן שכן ונדמה עם טמאים טמא כאחרים קיי"ן נמי כסיפא שכן עם טהורים טהור אס הוא נדמה ותרגולות שינעזים נדמות וסוכנות עם תרגולות שנינו והיו לבשר אחד. ולא לבד נדמה אלל שהם ממש צפרייפיהם וצכל גופן ובסימניהם כתרגולות שלנו. והנה התרגולות שקורין אינדישט הינער שצארה ג' מלות שנה מארץ יהודי לאי ענגלנד ומשם לאכסנז (כ"כ סה' פירנרהר צם' נאטורשיכטע: פיטער אונד טרוטהאנעט זינד אין אינדישן אונד נאטוראמריקא לו הויזע, פאן ווא זיט זייט 1542 נאך הייראפא חייגעפירט זינד) אנו אוכלין בכל מקום בלי פקסין, אף שהם משינים מאוד מתרגולות שלנו, לא לבד שהם צמדה בקומה ואורך ורוחב כשתי תרגולות שלנו, אף גם ראשם משובה ויש להם לדול צמר אדמדם תחת ראשם פעמים בא צארכה ופעמים בקלרה. וכאן הבן שאל מאין ילא להם היתר אכילה, ואם תשיצני שסמכו עלום על מסירת מדינות בני מזרח, הלא לרשב"א שהזכיר בש"ע ס' פ"ב אין זה סמיכה למדינה אחרת? וע"כ ל"ל כח"ש הס"ך ומע"מ דאין מחלוקת בין הר"אש והרשב"א החוסר, דהרשב"א חיירי אס המין הי' מלוי ציניו, ואפ"ה לא אכלוהו, אז יש לומר משום גדר החמירו, דחששו שמא יאכלו גם עופות טמאים הדומים להם, ואז אין סומכין להחיר אף אס במקום אחד אוכלין אותה אבל אס המין לא הי' מלוי במדינתו כלל, ואי אפשר נומר שהי' קבלה הן לאסור הן להיתר, ובמקום אחד יש להם קבלה להחיר, ושוב בא המין למדינתו, מודה הרשב"א לרי"אש שיש לסמוך על קבלתם, וכ"כ טו"ז שרשב"א לא אסר אלל במקום שהיו צו עופות אלה ונהגו אסור משום גדר. ואומר אני שכן הוא בתרגולות שינעזים, מעולם לא הי' באייראפא, ואחר שמענו שצאריך רוסיא ואי ענגלנד אוכלין אותן מימי קדם, ועתה צבואם אינו יש לסמוך על קבלתם, כיון שאין לנו קבלה לאסור ולא היו מנזיזים כלל במדינתנו צדור שלפנינו. וכן נראה נסבכה ולמעשה. שוב באה לידי חגרת משהאון מ"ה יוסף שאל נאטאמאסן האב"ד דלבוז שכתב לחכם צמיונן, אשר שמו שאל על זה וז"ל: כבר נדפס בשמי היתר בזה, ובמדינת רוסיא נתפשט החירס, ואף בלי מסירת להרבה פוסקים אס יש להם ג' סימנים (עי' ס"ך ס' פ"ב) מותרים, ועוד כי יש מסורת ע"ז, כאשר יש לי מכתב מחרץ ישראל כי שם אוכלין אותם, ע"כ דבר פשוט דמותר, ובמדינתנו כמעט שצרכות הימים לא ימנא כי אס התרגולות האלה והצנים שגולדו הכל מאותן התרגולות עכ"ל. ובעקד הדבר מה שאנו מחמירין שלא לאכול בלתי מקורה ולא סמיכין אג' סימנים דמיסין לעת רש"י. והנה הר"ן והר"ס ומרש"ל

ספר האשכול, הל' סימני בהמה ח"ו וביצים.

נחל אשכול

והולחם כולם ס"ל בסדרת הרמזי וכן הרשב"א מסכים לדעת לפרש רמזי, דעוף שיש לו ג' סימנים ע"כ מן הטורים הוא, ואנו
אומרים ודאי לא דרש, ואף בעל הטעור הביאו הכל בו ס"ל בג' סימנים אין לרד ברר אי לא דרש, וכ"כ הרמב"ן פ' שמיני: מו
חכמים בסימנים שאם נמצא עוף שיש לו חלצו יתרה ופק וקורקצו נקלף בדוע שטבור הוא, שידוע להם שאינו דורס, גם הרמב"ם
כתב דעת הגאונים ור"מ שקורקצו נקלף עקר הסיון וסמכין להחיר. גם בספר התרומה כתב שרצו ילחם (בעל התוספות)
רצו פסק כר"ם. וגם הר"אם כתב לר"ם די בסיון קורקצו נקלף כל כמה דלא חזין ל' דדרש, דליכא לספוקי במדי, ועל זה ה' ה'
ראוי לסמוך אלא שרש"י ז"ל מחמיר עכ"ל. וכיון שלרוב הפוסקים בג' סימנים ליכא לספוקי במדי, נהי דמחמירין כרש"י במין שאין
ידוע ומסוגה לדמא דורס, אין לנו להחמיר בתרגומה שיעשים שהוא בכל ענינו וסימניו ותוארו כתרנגולת שליו, ופרו ורצו
מהדדי, וסוכנים ודמין ורואין זה כ' שנה שאינו דורס ואוכל אלא חכמים ובעלי חיים לפי' הס"ך בס"ך ג' אין דורסין שום
ז"ח. וגם יש מסורת לבני ארץ ישראל וזילתם שמוחריין ואוכלין אותה בכל מדינת רוסיא, וכנון דא נאמר על המחמיר להביא
ראי' ברורה לאסור. ואעיקר דדינא נחקור דמה שכתב רש"י דלא נאכל אלא במסירת, מאן דאכל בלא מסורת עוף שאינו מוכר,
אי אסורא דאורייתא עבד למאי דקיי"ל הפק דאורייתא למורא מ"הח. לפענ"ד נראה אף לרש"י אין כאן אלא חשש דרבנן שחא
יורם באורך זמן, אבל מ"הח סמכין ארובא כדאי' דף ס"ג ע"ב תיבא רבי אומר גלוי וידוע לפני מי שאמר והי' העולם שטופת
טורים מרובין מן הטמאים לפיכך מנה הכתוב בטמאים ולעיל מיני אחר אציתי לעופות טורים אין מספר. מיהו הסו'ם
הקשו שם אהא דתנו רבנן לוקחין ביצים מן הנכרים בכל מקום ואין מוששין לא משהם נבלות ולא משום טרפות ולא משום עוף
טמא ודוקא באומר של עוף פלוני טבור הם (שאלו יכולין להביא ביצי אותו עוף ולהבחין אם דומין ולהכי לא משקר) והקשו: וא"ת
כיון דעופות הטורים הוי רובא, ניל בחר רובא? ותרנו דהא אמרינן לעיל ק' עופות טמאים במורה וכו' מין איש הן, הלכך
אפשר דיש בטמאים מינים הרבה. והרב נכנסת יחזקאל הקשה על דבריהם, הא קיי"ל ט' חיות מוכרות בשר שחוטט ואחת
בשר נבלה אמרינן כל קצוה כמחלה על מחלה ואסור, ובנמצא הלך אחר הרוב ואם הרוב מוכרות שחוטט מותר, ולא מפלגין אם
בחנות המוכרת נבלה יש אף פעמים חתיכות יותר מכל החיות יחדיו המוכרות כשרות, ש"מ שאין נפקא מינה ברוב בשר אלא
כל חנות וחנות נחשב כחברו, וכלו כולן מוכרות בשר, כמו כן נאמר במיני עופות, דלא איכפת לן ברבוי הפרטים? ולדידי לאו
קוש', כיון דלכל מין של הטמאים מינים הרבה, ולכל אחד ואחד ממינים אלה יש קן לבדו, דכל שהוא חלוק מחברו אפי' בשמי
מעט בעופות שוכן לבדו בקינו, א"כ כל קן וקן דומה לחיות ומות, ואם פרטי כל מין מן הטמאים מרובים, הקנים ג"כ מרובים,
ואמרינן כל דפרים מרובא דפרטים טמאים פרים. אבל מה שדקדקו החסידים בדבריהם וכתבו אפשר שיש בטמאים מינים הרבה
ולא כתבו מנה האי קיש' מוכח כן, ש"מ דמספקי להו בהא מלתא, והיינו משום דמהא דאמרינן ק' עופות טמאים במורה וכו' וכו'
מין איש הם, אין ראוי דפרטי כל מין טמא מרובה כ"כ, דלמא דוקא במין איש, ומ"מ מיני הטורים רבים מאוד מאוד מפרטי
כל מין איש ומכל מין ומין של הטמאים ביחדי דאציתי אחר לעופות טבורי' אין מספר, ועוד כמו שבמין איש ק' פרטים, מאן יומר
שבמין מן הטורים ליכא ק' פרטים, וכן משמע לישנא דבריייתא גלוי וידוע לפני מי שאמר והי' העולם שטופת טורים מרובים
מן הטמאים ולא קאמר שמיני עופות טורים, ש"מ טעל הפרטים נמי קאי. וה"ט דמספקי להו בהאי תרומא, דליכא תרומא
אחריתא, שהר"ן פרש שהקוש' דלמא דעוף טמא נינהו, אע"ג דרוב עופות טבורי', נלך מעט הטמאים עם מעט דנבלות וטרפות
והוי רוב או מחלה על מחלה. ולסוב זה לא מהני רוב עופות טורים לגבי הביצים, אבל עוף הבא לפנינו ואין בו סיון טמא,
לא סייך לומר טמא טמא, כיון דרוב עופות טורים וכל דפרים מרובא פרים. ועוד תרן הר"ן וזה המחזור בענינו, דהש"ס
פריך על לישנא דבריייתא, דקאמר קוין ביצים מן הנכרי בכל מקום דייקא, ופריך והליכא מקומות הסמוכים למדבר שטמאים
הרוב שם עכ"ל ובכנסת יחזקאל חמה על תרין זה מהא דאמרינן בב"ב כ"ג ע"ב רוב וקרבן הולכין אחר הרוב, מתיב ר"ז וסי'
העיר הקרובה אל החלל וליל בחר רובא דלמא ומשי ביושבת בין הסרים. וכתבו כל הפוסקי דמוכח מאן דאזלינן בחר רובא
דלמא, אף שרוב הקרוב סתם רובא דלמא, א"כ אף בסמוך למדבר דשם הטמאים מרובים ניל בחר רובא דלמא דטורים
מרובין, דהלכה רוחת בישראל דהולכין אחר הרוב בין להחמיר בין להקל כדאמרינן ט' חיות וכו' ובנמצא הלך אחר הרוב ומותר
אם הרוב כשר אפי' נמצא אלא החיות המוכרת נבלה? ולק"מ דדוקא היכא דמעט הקרוב אין מובדל לגמרי בסטחי מרובא דלמא
ומעורבב קצת עמו, אז אמרינן בחר רובא דלמא אזלינן, אבל אם המעט הקרוב מובדל לגמרי מן הרוב, ומהרוב לא בא תוך
גבולו כלל, בהא אזלינן בחר שכונה ולא בחר רובא דלמא כח"ס רשב"א וטובי' בי"ד ה' קכ"ט כשנמצא בשכונה ישראל אין הולכין
בחר רוב נכרים. ועי"ש בש"ך דהר"אם בע"ז דף עי"ג גבי הוי גנבי דפומציתא לא פליג ארשב"א דבין זה ועט"ז ס"ק י"ז. וכן
מוכח דאי הר"אם חולק לא ה' הטור סותם כרשב"א מבלי הביא דברי אביו. והסתא שפיר כ' הר"ן אם קנה ביצים בעיר
שסביבותיה מדבר וסממאין הרוב לא ניל בחר רובא דלמא וכדאמרינן בגמ' ביושבת בין הסרים. והסו'ם ודאי לא פליגי אהאי
חלוקא דבימות י"ז ע"ב גבי נכרי שקדם בזמן הזה חוששין לקדושין שחא מיו"ד שבטים הוא, והא כל דפרים מרובא פרים? בדוכתא
דקביעי. ופרשו הסו'ם אע"ג דפרים ואזיל אינהו לגבה, ונימא מרובא דלמא דלאו מיו"ד שבטים, מ"מ כיון דבדוכתא ייבשו הוי
רובא מיו"ד שבטים חיישין להאי רובא, וכ"כ חס' חולין ס"ד ד"ה סימנים ומה שאנו לוקחין ביצים מן הנכרים אע"פ שאין אומרים
של עוף פלוני טבור הם, אנו סומכין על רוב ביצים שמליים צנינו דל עופות טורים הן עכ"ל ואמאי הא לפי מה שתרנו לדידכו
אפשר שרוב עופות טמאים וביצים טמאות בעולם ולמה לא נימא ניל בחר רובא דלמא, אלא ודאי גם הם ס"ל כרשב"א דאזלינן בחר
שכונה נמצא תרין הר"ן כראי מולך. ולמי תרומי הר"ן שהבאתי דהרינא לפשטותא דש"ס דרוב עופות טורים, והסו'ם עלמס שכתבו
אפשר, שפיר עבדו שלא החליטו דבפרקי ר"א פכ"ג אי' נמה אחר הקב"ה לנח ליקח מן הטורים שצטב ומן הטמאים שנים?
עד שלא ה' המבול היו הטמאים מרובין מן הטורים, ראה הקב"ה להצות הטורים ולמעט הטמאים, לכן לזה מן הטורים שצטב
ומן הטמאים שנים עכ"ל. ותע"ג דגם מצהמות ומיות טהירות אחר הקב"ה ז' ז', ואעפ"כ אמרינן בגמרא דף ס"ג ע"ב גלוי

אר"י עוף טהור נאכל במסורת ונאמן הצייד לומר עוף זה התיר לי רבי הצייד א' והוא שבקי רבו בהן ובשטותיהן. ונהגו להחמיר שלא לאכול בלא מסורת אף שיש בו ג"ס טהרה שמא לבסוף רואין שדורס, דלחד לפרושא כ' עופות טמאים יש להן גס"ט ודורמין, אבל לפרוש שהסכמנו עליו בגס"ט ודאי לא דרס. ובתשו' מצאנו שקבל ר"ח סימן א' שאינו בכל עופות טמאים אלא בפרס או בע' הוא קורקבנו נקלף, וכיון דפרס וע' לא שכיחי בישוב, עוף שקורקבנו נקלף ודאי טהור, ואנחנו קבלנו מוקנינו, עוף שיש לו חרטום רחב או ב' כף רגל רחבה כאווזין, אינו דורס ואם יש לו גס"ט לכל הדעות אין לחוש מיד. — הגר"צ הביא בהלכות חני' אחרים א' שכן עם טמאים טמא עם טהור ט' כמאן כר"א דאמר לא בתנא הלך ורור אצל עורב אט"ש מינו? אפ"ת רבנן שכן ונדמה קאמרין עכ"ל משמע דס"ל דורור טהור כדחנ' לעיל למינו רא"א להביא ורור, אמרו לו אנשי כפר תמרתא אוכלין אותו שיש לו זפק, אלמא לחכמים הוא טהור, ויש לתמוה שבסמך מביא ברייתא ת"ר עורב זה אוכמי ג' את כל להביא עורב עטקי ד' ושראשו דומה ליונה, למינו להביא ורור וסנונית לבנה, ולחכמים תרתי טהורים ה' וחזי לן טעמי' דמפרש הא דאמר ברייתא אמרו לו הלא כפר תמרתא אוכלין הורור דפליגי עלי' בסיפא דברייתא דבר אחר למינו להביא סנונית לבנה לר"א, אמרו לו אנשי גליל אוכלין אותה, ולהאי לישנא לא פליגי רבנן בורור להכי מסתבר הא דאמר ו' אפ"ת רבנן שכן ונדמה קאמרין פרושו בורור גופא מורי רבנן אף דלא תלי לדידהו בשכן לחוד כר"א, ט"ס ורור שכן ונדמה הוא ו'.

ת"ר

נחל אשכול

וידוע שצבחה טמאה מרובה מן הטהורות? י"ל שגם הצבחות הרבה הקצ"ה לפי ערך שהיו קודם המבול, שהטהורות עשר' מינים וטמאות אין מספר, וכשנבראו זוג זוג היו הטהורות מעוטות דמעוטות, אבל צבחות שברו לחיבה מוטמאות זוג א', וטהורות ז' נתרבו הטהורות אחר המבול ז"פ יותר, ומ"מ כל מיני הטמאות (הנכנסים במספר זוג אחד צביחה) ה' רב מאל מכל שצבים זוגי הטהורות שנקנסו. אבל צבחות כבר בתחלת הצריחה היו מיני טהורים אין מספר כדל' דף ס"ג, ח"כ רבייט אחר המבול דאירי צפרקי דר"ל ע"כ פרושו לענין הפרטיים של כל מין ומין, שכל מין ומין מן הטהורים הרבה טלמו ז"ן פעמים יותר מכל מין ומין מן הטמאים ואל"פ פי שאלה איסי בן יהודה צדק ס"ג ע"כ ק' עופות יש במזרח וכולן מין איס, ומאל שמין איס נחפרד לק' מינים, אין מן המנוע לומר שיש כנגדו מין מן הטהורים שילא מן הציבה צו"ן זוגות ונחפרד וסיה לוי"ן מאלות חלקי המין, או לפחות נעשה מן הז"ן זוגות יותר מק' מינים. ולכאורה יש להקשות למה הקשו חס' קושיהם על המקשן דלמא דעוף טמא מינה ולא על ר' יחזק דאמר עוף טהור נאכל במסורת, והא דלוי מיירי דלא חזין שדרס ולא סימן טמא אחר, ולמה לריך מסורת, למי צתר רובא? אלא ע"כ אהא לא קשי' מידי דיל' דר"ל איירי אף במקום דשכיחי טמאים ורובא מינה, אבל אמקשן הקשו מנ"ל להקשות שמא מעוף טמא, דלמא צרייתא לא איירי במקום דשכיחי טמאים. ויזהו להר"ן נראה דקושיהו ממה שאמר צברייתא בכל מקום. סוף דבר דחוס' לא החליטו דרוב פרטיים צבולים טמאים מינה, ולשני תרתי הר"ן ולפרקי דר"ל עוף טמא לפיניו צבחה דלא רבו הטמאים על הטהורים אחרין מן הטהורים הוא והחוס' מודי בצבחה שרבו הטהורים דאזלין צת"ר צמ"ס צבייט. והא דאמרין עוף טהור נאכל במסורת היינו מדרבנן (לר"הפ כבר כתבנו דבג' סימנים של טהרה אין לריך מסורת דודאי לא דרס) והיינו טעמא דרז פפא צדק ס"ג ע"כ דסמך על רוב זה והתיר תרגולתא דאגמא, וכיון שאמר זמן ראה שדרס וסיה מן המעוט, להכי כ' רש"י אין נאכל אלא במסורת, כמו שתקנו צדיקת הריאה לדעת רשב"א ח"ע דאזלין צת"ר, כיון שאפשר שאח"כ יכיר צקל שיש טהרות צריחה ויהי' כחוכא וטלולא, והכי נמי אס נאכל עוף ואח"כ יראה שדרס, אבל למפרע דבר טמא, אבל מדין תורה אין לריך תשובה ע"י כמ"ס רשב"א אס נודע לו שאכל טהרות שלא ה' לריך לדקו אחריו. ואף אס נחליט חרוץ החוס' שיש צפרעים של מין הטמאים יותר מן הטהורים, צדוק דין שעוף שיעזים יש לו ג' סימני טהרה, אין כאל מיוחס כלל, שהרי החוס' החליטו שכל עופות טמאים ומסס גס איס, אין להס ג' סימני טהרה צבופן, אלא צ' צבופן וחד שאינו דורס עי' חוס' ס"ג ע"כ ד"ה נך, ומענין צדצריהס יראה שאין עוף צבולס שיש לו ג' סימני טהרה צבופן ודורס וכן דעת רוב הפוסקי', ח"כ העוף שדברנו צו שיש לו ג' סימנים צבופו, ילא מכלל ספק רוב עופות טמאים, והשסא דרובא לא כתבו אלא אביזים שאין העוף לפיניו לראותו שיש צו סימני טהרה. ואף שהרמז"ס צספר המאות ס' קמ"ט וס' ק"ג כתב מ"ע שלא לאכול עוף עד שיצדק בסימנים וערמז"ן ומסורת כסימנים שהראשונים לא מסרו לנו אי לא צדקו, מ"מ צד"ד כבר צדקו ומלאנו גס"ט. ע"כ אין להחמיר צדבר זה. א' ולא רב צתורה קאמר. ב' ג' המאור ור"אס, וצרסצ"א וכף רגל. ג' עורב צמור. ד' ס' צגמ' סוורא צמורא חמה עמוקס מן הכל, אבל לריך"ל ג' דסוא חסצ לבסוף צברייתא סנונית לבנה. ה' דף ס"ב אמרו לו, ר"ן חרץ הריך"ל לא הביא צרייתא זו אלא ללמד עורב עמקי וראס יונה טמא, אבל לענין זרזיר וסנונית לא. וקסה דסול' לפרס עכ"פ לענין סנונית אין הלכס צברייתא, צסלמא צזרזיר י"ל סמך אפליגתא שהזכיר, אבל סנונית עדיין לא הזכיר להיתר. ו' ס"ה. ז' חימא אס הריך"ל ס"ל כדבר אחר צברייתא, ח"כ עכ"פ פליגי רבנן צסנונית לבנה והק"ל למה הביא רריך"ל צברייתא דאסרס סנונית? ונ"ל דצגמ' סס ח"ר יהוד' עוף המסרט כסר לט' מלרע וזו היא סנונית לבנה שנחלקו ר"א וס'. ח' אמימר צמורא כרסא כ"ע ל"פ דשרי, כ"פ צידוקא כרסא, ר"א אוסר וס' מתירין והלכס כר"א, מר זוטרא מתני ירוקא כרסא לכ"ע אסור, כ"פ צמיוורא כרסא, ר"א אוסר וס' מתירין והלכס כרסא. צסלמא למ"ד צמיוורא כרסא פליגי היינו דקתני צברייתא להביא סנונית לבנה דר"א, אלא למ"ד צידוקא כ' פליגי מהו זו היא סנונית לבנה (ר"א נמי ס"ל דטסורס)? לאפוקי אוכמתי, סמורות, לגבי האי קרי לירוקא לבנה. נמאל למר זוטרא מודי רבנן סנונית ירוקס אסורס, ולפי חרולא סס"ס י"ל ירוקס נמי דקתני צברייתא שהביא רריך"ל היינו לבנה ולאפוקי אוכמי, ול"ק צידוקס פליגי והלכס כר"א דאסור, ולבנה דנקט ר"א ע"כ פרושו ירוקס. וססחא הצרייתא שביא הריך"ל שס' צס סנונית לבנה, ו"ל"ק ע"כ פרושו דלבנה היינו ירוקס כמו צברייתא דר"א, ול"ב עכ"פ אפשר דסאי לבנה צברייתא פרושו ירוקס ולאפוקי אוכמי וספיר הביא צרייתא דסנונית אסור דעכ"פ לכל הדעות ירוקס אסורס. וכן צרמז"ס מוזה כד"ע וצאות ז' עורב וצאות ח' זרזיר, ס"ל כריך"ל דל' דבר אחר מ' סמכמים מודים צזרזיר וכפססות הצרייתא שהביא רריך"ל, ואי קשי' למה לא הביא רמז"ס סנונית? לא צא אלא

ספר האשכול, הל' סימני בהמה ח'וע ד'וח וביצים.

כג. ח'ר א לוקחין ביצים בכ"ט מן הגוים ואין חוששין לנבלות וטרפות אם אומר מעוף טהור פלוני, כיון שהקנה יוכל לדמות ידא לשקר. וליבדק בסימנין? דתני' כסימני ביצים כך ס' דגים ב' כדור משוך וראשה א' כד, פי' עגול ורחב, וא' חד טהורה, חלבון מחוץ וחלמון בפנים טהורה, חלמון מחוץ טמא, חלבון וחלמון מעורב ביצת השרץ ג? אר"ז סימנין לאו דאור' כלומר לא סמכין וה"ק ב' ראשים כד' או חד' ודאי טמא ראשה א' כד וא' חד וחלבון מחוץ משכחת לה טהורה ומ"ל טמאה. א"ד סימני עוברי דגים דאור', דבפ' א"מ ד קרבי דגים א"נ אלא מן טומאה, ופרץ וליבדק בסימני' ומשני בנמוחו, אלא מן נמוחו סמכין. והגר"צ לא הביא אוקימתא דנטוחו דסוגי' דהכא עקר, והכין בירוש' ה נתן ב"א אמר קמי שמואל ידענא בין עוברי דגים טמא' לטהור', טמאים עגולי', טהורי' ארוכי', חמא לי' סלופתא ו א"ל טמא, א"ל לא ביש לי ד דאמרת על טהור טמא, אלא סופך למיטר על טמא טהור, אלא לא סמכין אסימני'. האידינא דל"ש גבן ביצי ע' טמא וטרפה ונבלה לוקחין מן הגוים. אין סוכרין ביצת ט' ונבלות ח לגוי אא"כ טרופה בקערה, לפיכך אין לוקחין טגוים טרופה חיישינן שמכרו לו ישראל ט' או נבלה. וטוחר לאכול ביצים בלא בדיקה ול"ח שמא יש בהם דם או אפרוח דמקוטא הוא ובר"ר אולינן. — ח'ר געולי ביצים מות זית פי' ביצי טמאות שנחבשלו עם הטהורות בקליפתן דמיא בעלטא יוצא, אבל ביעא דאבשל עם בשר אסור למיכל בחלבא דבלעא מבשרא, ואיכא דמפרש געולי מל' שורו עבר ולא יגעל ט' פי' הכה חרנגלת על זנבו והפילה ביצה שלא נגטר' טוחר דלא חשיבי אבט"ה אף שנחלש' קודם ומנה והכין בירוש' תרומות י. ביצים טוורות, פי' שאינן של זכר והתרנגלת ישבה עליהם ונפסדות נפש היפה חאכלם וזרק הדם שבה, ואין בזה ט' בל תשקצו כיון שהוא והדומה לו אינו משקץ יא, וי"א אם ישבה עליהם ג"י לכ"ע הוי שקץ יב. וביצים הבאים ע"י זכר כך דינם, נמצא ק"ד על החלבון וזרק הדם והשאר מותר, בין שנמצא על קשר שלה בראש הכד יג בין נתפשט חוץ לקשר, כל זמן שלא נכנס בחלמון לא חיישינן לרקוס, נמצא על חלמון שלו כולו אסור, כ"ד הגאונים. וי"א אם נמצא בקשר לחוד וזרק הדם והשאר מותר, נתפשט חוץ לקשר אסור' כולה. והא דא' יד' יצא דם ביצים שאין מין בשר ויצא דם דגים שכולו היתר, לא נדייק כי היכא דדם דגים אפי' מדרבנן שרי טו, דברם ביצים החמירו כיון שסופו מין בשר, ועי"ל החם אדם שעל חלבון קאי, אבל דם חלמון שנוצר ממנו אפרוח מין בשר הוא ומ"הת אסור טז. — בחגבים כל שיש ד' רגלים ד' כנפים וקרסולים וכנפיו חופין רוב ארכו והקיפו ושמו חגב טהור, אבל הצרצור אסור יז וחגבים בסימנים אלו מותר' בין יש לו גבחת כעין גמל ובין אין לו, בין יש לו זנב בין אין לו, לארבה אין גבחת ואין זנב, לסלעם יש גבחת ואין לו זנב יח ולחרגול יש זנב ובין אין ראשו ארוך כהני דאמרן, ובין ראשו ארוך יט ובלבד שיהא שמו חגב כד' החגב למינהו דזה שם כלל לכל החגבי' הטהורים כ ואמרין אשר לא כרעים ממעל וע"כ קרינן לו דלארבה וסלעם וח' יש להם, לומר לך אפי' אין לו עכשיו ועתידיה לגדל כגון הוחל טהור כא. — ובדגים סנפיר וקשקשת, ואם אין לו עכשיו ועתידי לגדל כגון הסולחנית כב, יש לו עכשיו ומשירן כשעולה מן הים כגון אקונם מותר, סולחנית הוא חילק במשנה כג וכל שיש לו קשק' י"ל סנפיר, ויש ש"ל סנפיר ואין לו קשק' כד, וחרתי בעינן כמו דקפיד בב"ס בבהמה כה. — דג טמא שבלע דג טהור מותר באכילה

נחל אשכול

לחשוב מספר כד"ע וכמו שחושב סך וא"ס ואנפס דכ' צבו למינו לרבות עוד ח' להשלים סמין, ה"י חשיב מאי למינו דכ' צבור וסוחר נומר לרבות הזרזיר כלריך נחשזון, חבל סנונית ורחש יונה וכו' נח חשיב כיון שחשיב ח' חלל צמורת ח"ל לזכור כל מין ומין ועימ"ס יסוב לעיל 63. א ס"ג. ב נרש"י עוברי דגים ולרי"ף קרבי ד'. ג נב ולטאה מח' שרצים וכן שחר ש' מטילין ביצים ומסיק בגמ' נ"ח חס ריקמה ואכלה חי אחרי צי' מ' שרץ לקי וחי מ' עוף טמא נח. ורש"י ע"ז מ' כ' נ"ח חס ויקבץ מוטא צמגט, וקסס צסוגין מפרק דלמח צילת נחש כוא. ומלמחי כ"פ שרש"י מינו מדקדק צדצרי' שאין מחוץ המסכת, קדושין כ"א ע"א צסוף, זצחי' כ"צ מליין כדאי' מולין ק"ו מ"ס וכו', צקרקט פסולים וסרגישו חוס'. ועמ"ס צספרי משנת ר"ע הרבס עדויות ע"ז תרומות פ"ס ופ"ז. ד ע"ז מ'. ה ספ"צ דע". ו פרץ מין דג טהור, לחוס' ע"ז עובר דג ופ"מ פי' סלפוחית מהג? ז פי' נח ציס כולי האי, דצירוס' ספ"ס תרומות כסס שחסור לטסר הטמא, כך חסור לטמא הטהור. ח ג' רי"ף וחינו צטסמנו מינו ר"ספ ג' חע"ג שאין חסור י חלל מדרבנן חסור למכור כס"ך ס"ס נ"ז ופ"ד ס"ק י"ח. ט חיוצ כ"א פי' שלא יפלוט הזרע הנקלט בפרס, וממנו ל' סעגלה מולית לחין הצלוע. י ספ"י חבל חס עוד מעורב צגידין חסור דסוי צסר מ"כס. יא חבל להמסקן חסור, ואס כוא לצדו חיוט משקן, וכ"ע משקלי צטסו דעתו ועובר מ' צ"ח דמזכות מכות י"ז מחן דסחה צקרנא דלומח עובר חב"ת חע"ג דחיוס ח"מ עפ"ח ר"ס פ"ד. יב חבל רש"י פי' חפי' יצבה ימים רבים ועפר"ח ס"ו דפסחים נ"ה כ' רש"י לחסר ג"י חין רחוי לחסר כד' הגאונים, וכ"פ מתרץ סס מיירי שצחו מזכר. יג צו זרע החרנגל קשור ולצ"י כוא צרחס חסר. יד כריתות כ'. טז חבל חי מכוסס ככלי לריך סימן סדס דגיס כוא מ' מ"ע, ע"ס ס"ו. טז ער"חש. יז חע"ג סיס לו כל סימני' שאין שמו חגב. יח צערור ע' גנח מדפס צטטות יש לו זנב. יט ילפינן חסלעס דיתור כוא דחוכא למילך מחרבה ומרגל, חל"ע לגופו חנאו לרבות חפי' רחשו חרוך. כ מחרס"ח חגיס צרש"י צחומס דלח צעיין שמו חגב חלח צרחבו חרוך, ולמ"כ צרש"י צסוגי'. כא לרמב"ס ור"ן ס"ה צכנפיים, והכי מחסצר כיון דגלי קרל צחדא, וצדגיס נמי דינא הכי דלקתן חע"ג שחין למוד. כב חוין ס"ו וחוס' ע"ז ל"ט דרשי מדכ' חין לו עיין עליו. וחפסר דדרים מקרל יחרה פי' י"צ כל חסר חין לו ס"וק, וכצד חמכו ע"ז צ' חוס' על החורה. כג ע"ז ל"ה קמ"ל חע"ג שחותר מ"הת חסרו ליקח מעכו"ס שערצונס עולה עמו פי' דגיס טמא' סדומיס לס. כד ערמז"ן שחיו: צחוספחל קסקיין סחוא מלובס צסן ספירין שסט צסן, מדחחר מלובס מכלל שחפסר להפסטי ועדיין נשאר עור, חבל חמ"ח להסיר קסק' מעור שחין לו עיר חחר לא חקרי קסק' וחיו דומס נשריון קסקיס ששריון עלמז מכוסס ע"י קליפות. כה חוס' נדה ר"ח סקסו דלמח צחד סגי עד סיפרט ככתוב ימדו וחלרו כרצנו. ומחרס"ח סקסה חי ס"ד צחד סגי ליכתב סנפיר לחור, ות' דסו"ח דחנטריך קסק' למחל חחוכת דג שאין צו סספיר ויש צו קסק' דמותר. וחיתס כיון דכלל כל ש"ל קסק' י"ל ספיר ממילא ידעיין חס מחל צו קסק' סיס לו סספיר ומותר? ו' דס"ל למחרס"ח כחוס' מולין דכלל כל ש"ק יס לו סספיר חין סלח"מ חלל ע"פי מקירת

באכילה א, דג טהור שבלע דג טמא אסור לפי שאינו גדולו שבלעו חי. ואע"ג דחני' דג טמא משריץ דג טהור מטיל ביצים לא אמרינן אם נמצא דג טהור במעי טמא שמוגפו בא, דרוב דגים במינם משריצים לכך אם נמצא בטמא דג טהור אמרינן שובלעו. בהמה טהורה שילדה כמין טמאה מותר באכילה וטמאה שילדה כמין טהורה אסור, שהיוצא מן הטהור טהור, מטמא טמא, דח"ר אך זה ל"ת מטעלי הגדה ומט' הפרסה יש לך מעלה ג' ומט"פ ואי אחת אוכלו, טהור הנולד מטמא, יכול אף טמא נולד מטהור? ח"ל גמל הוא, הוא טמא, ואין טמא נולד מטהור טמא, והקרא בנולדים מיירי ב. מיהו אם הנולד דמות עוף אסור, דממעט מקרא ג דמה שאין מין פרסה ונמצא במעי טהורה שאסור וה"ה אם נולד ד. — קיי"ל כרשב"ג ה הלוקח בהמה מניקה מן הגוי אין חוששין שמא בנה של אחרת היא, ומבעי' לתלמודא אי טעמא דפטר הבא אחריו מבכורה דלא חיישינן לרחומי ו או דלמא היכא דיולדת מרחמא גם על בן חברתה ו, למאי נ"ט למלקי עלי' משום או"ב, דא"א אלאו דידה נמי מרחמא כיון שכבר ילדה, לא לקי תיקו. אר"י ראה חויר כרוך אחרי רחל פטורה מן הבכורה כשתוליד אח"כ ואסור באכילה עד יבא מורה ויורה צדק, מספקא דלמא טעמי' דרשב"ג דפטור מבכורה לאו משום דידה הוא, אלא אי לא ילדה כבר לא מרחמא, ואם ילדה מרחמא גם אלאו דידה, והאי חויר דמרחמא כיון דלאו דידה אסור באכילה, או דלמא דידה הוא, דלא אמרינן מרחמא אלאו בר מינה אלא א"כ ילדתו וא"כ מותר באכילה. — ח"ר ח כל אשר לו סנפיר וקש' במים אותם תאכלו, שומע אני לא תאכל את שאין לו, ומשמע שנא' אחריו לא תאכל את שאין לו שומע אני אכול את שיש לו, למה שנאן, לעבור בעשה ול"ת. את זה תאכלו ט"א במים בימים ובנחלים, להתיר הגדלים בכלים שאין לו סימנים הללו, וה"ה בכורות שיחין ומעורות ט, דתולעין שבחונן אין אסורי' עד שיפרשו, אבל חריצין ונעיצים שהמים נובעים דינם כימים. אר"ה לא לישפי שיכרא באורחא בצינחא ו דלמא פרשי והדר נפלי למנא וקעבר משום הש' השורץ ע"הא, אבל אי פרשו לדפנא דחביתא והדר נפל היינו רביתיהו, דחני' בורות ש"ט שוחה ושוחה מהו, וניחש דלמא פריש לדופן הבור והדר נפל לבור אלא היינו רביתיהו. ואסור ליקח מבורות שיחין ומ' שיש בהן חולעי' בכלים ולשתותן דקרינן בהו שורץ על הארץ כיון דגדלים בכורות פרישותן לדפני יא. — ציר דגים וח' טמאים אסור יב מדרבנן

נחל אשכול

הטבע זה מאדס הר' קבלו, ח"כ ספיר ו"ל כקוסתים דלמא צמד סני ואי קש' ל"ל קשק', כיון דבסנפיר סני וכל ס"ל קשק' יל"ס, יש להציב כח"ס מהרס"ל דהחורס קח"ל מלא מחיכה עם קשק' לצד מוחר, דלאו כ"ע ידעי לחקור הטבע ולמנא שכל סיל"ק יל"ס, חבל הס"ס פריך ספיר למאי דבעינן חרתי, סנפיר ל"ל כיון דחמי שמיא גילא כל סיל"ק יל"ס, די בקשק'. ועוד אפשר שכיחא דכל סיל"ק יל"ס היינו קשק' הרבה, חבל אחת לא היו חסבינן לסימן ספיר (להרבה פ' לא מהני אחת חל"כ תחת זנבו או למייו או ח' סנפיר דמייסין שמה מאחר נדבק) והו"ל להכי כ' קשקשת אפי' ח' מהני, וד"מ. מיהו לח"ס חוס' בחילין כל סיל"ק יל"ס הלמ"מ מחילא מחירין קושיהם, דאי צמד סני למאי הלכתא נאמרס הלמ"מ כיון דבקשק' למוד סני וכן בסנפיר. ופלחי סקשס על רמז"ס דסד"ל לקולא, ח"כ חס יס ספק אי נשרו קשק' מ"סת מוחר, חבל שסתא דכ' תורה סנפיר יאנו רואין סח"ל סנפיר, מחילא ידענו דטמא, דאין לו נמי קשק' ומאי פריך סנפיר ל"ל? ותימה כיון דכלל כל סיל"ק יל"ס, לענין זה נמי ל"ל לכחוד סנפיר, שחם חנו מסופק' אי נשרו קשק' וראינו סח"ל, חנו ידעין צרור סח"ל ה"י לו קשק'. באחרונים האריכו דמנינו דג שקורין שטינקים מערעום יס לו קשק' ואין לו סנפיר. וכ"פ וכנ"י דל"ל נחכונו שהכלל כסיל"ק יל"ס ע"פ סרוב הוסד, ועל רוב חנו סומכין בכל ספק, ועל מעיט יולא מ"הכ לא משגמין צספק. ותימה ח"כ מאי פריך הס"ס סנפיר ל"ל, ה' מנרך לריכי כיון דים מעוט דגים שים להס קשק' ואין להס סנפיר להודיע שטמא' הס? צדחק י"ל דהולרך הגמ' לתרוך דלריך סנפיר להירות מאי קשק', דאי לא צא סנפיר חלא צעצור המעיט סיל"ק וח"לס, עכ"פ עקר הסימן לרוב דגים הוא קשק', הול"ל קשק' צרישא וחח"כ סנפיר. וסגס תרוך הס"ס מחס יגדיל תורה קשה חף לפי' החיס', ומלחתי צסס חג"ל יסוב הגין סדג שהזכיר צעל מעי"ט שים לו קשק' וחל"ס יס צו סס המות כאשר צאר לו הריפא. וסוף מכות ראה סקצ"ה לכות ח"י לפיכך הרבה ת"ומ סג' יגדיל תורה פרש"י סקלים ורמשים מאוסים על האדם לא הולרסה ח' לאסרס חלא חפץ סקצ"ה לכות ח"י לתת להס סכר טוב על מניעת אכילת סרלים ואסרס צפי' חס הוא למען ל' יגדיל ח"ו וליס חס סבלח"ה אין רחוי לאכילה, וה"נ המקשן יודע דחיכא חד דג סיל"ק וח"לס, חף הוא סס מכות ובלח"ה ח"ר לאכילה ול"ל תורה לאסרו וכל סאר דגים שראוין יס להס קשק' וסנפיר. ופריך סנפיר ל"ל, ע"ו מני יגדיל ח"ו, קצ"ה ראה לאסור גס דג זה מדין תורה להרבות סכר המונע. ודע סצס' גדולי טהרס חוכך לאסור דג שקורין חאל. ולא ידעתי מאי ספק צע"ז ל"ט לליפחא דג טמא פרס"ו Anguille והוא חאל וכך שמו צלטיין וכן צטררך ללנחא וסמן סס סדג סוס צטצבו ומסוחו. וסר"חס סהי' אשכחוי קוראו צצכורות חאלן כח"ס צ"י ס"ס פ"צ צסמו צניסס ר"חס סלנו ט"ס. א צכורות ז' ודף ס'. ב סכר נלמד חולין ס"ט מכל חפ' פרסס צצסמה חותס חאלנו, סכל הנמלא צצסמה חמר שחיתסה דשרי ולא צעי שחיתסה וממעטיין חמפ' פרסס דמות עיף סאסור כיון שאין מין פרסס, חבל לא היו ידעין חס הולידס צ' טמאס סטסור וימחר צס' עלמו זה למדנו מטמא הוא, ואין נולד מטסור טמא. ג כח"ס צסמוך. ד חיס' ס"ט ור"חס. ה צכורות כ"ג. ו שרמחמח על בן חברתס, חלא ודאי צנס הוא חבל למוד חין ראי' לרסצ"ג סילדה וכ"ד ה' פוסקי'. ז וסצא חמריו פ' מצכורס דודאי כבר ילדה, חף סוס שחיקס חיס צנס. ה חולין ס"ו. ט צ"ק נ' פרס"י צור עגיל, סיח חריך וקלר, מערס מרובעת ומכוסס ויס לס פס, חריליס רחבים ומרובעי' כמערס וחין מקורין, נעילס קלרים מלמעס ורסצין מלמעס, חבל צטררך חריך רחצ מלמעס וקלר למעס וצגמ' סס למ"כ, וצחילין פרס"י צענין חמר, ואין נ"מ סכא, דטעס חסיר צחריין ונעילס כח"ס צסמוך צאס חיס נוצעי' וכ"כ ר"חס, ולרמז"ס חס מישכין נמי חסיר ולא סרי חלא צמקיס סעלורים צכליס. י לא יוריק מכלי על קשים ועלס דקיס לסן חל כלי חמר, כיון שים חולעיס סגדלים צכלי, וכ"ז סגן צחוכו מוחר' חבל כספרסו על קשי' ועלס סר"ל סורץ ע"הא. יא ליפני כלס לחו סיינו רביתיסו, חבל גדלים צכליס מ' אפי' פרסו לדפני הכלי אפי' סוריקס עם המסקס מכלי חל כלי. יב ילף מחולין ל"ט דפריך לר"י דמ"במ ל"כ ומשי זיעל צעלמא הוא ופרסו חיס' לא חסיר חלא מדרבנן, וקסס דבך ל"ז כ' ר"ת טפס סיי"ז ל"ב

ספר האשכול, הל' סימני בהמה ח"ו ד"ו וביצים.

מדברנו דויעה בעלמא הוא ודרש בת"כ שקץ גבי דגים לאסור צירן רוטבן וקיפה שלהן לא אחא אלא לרוטב וקיפה א אבל ציד נבלה וט' ושרצים טה"ת אסור דדרשינן הטמאים לאסור צירן ורוטבן ב.

פרק בהמה המקשה.

כר. הוציא עובר ידו והחזירה ג אבר עצמו אסור דכ' ובשר בשדה טרפה ל"ח, בשר שיצא חוץ למחיצתו הרי הוא כטרפה דקתני במתני' מותר באכילה ל"ז אלא למקום חתך שאם לא החזירה צריך להניח גם טמה שבפנים במקום שחתך. וקיי"ל אין לידה לאיברים פי' בלידה בחר רוב אולינן ד, ואם רוב אבר א' יצא לחוץ ומעוט נשאר לפנים מעוט הנשאר לפנים לא הוי כאלו יצא ומותר בש' אמו. ואבעי' הוצא עובר ידו לחוץ והחזיר וחזר והוציא ידו אחרת לחוץ והחזיר עד שהשלים לרוב איבריו, מי אמרינן נפיק רובו והוי כלידה או דלמא כיון דהדר הדר, ואת"ל כיון דהדר הדר הוציא ידו וחזרה והוציא ידו אחרת וחזרה עד שהשלים לרוב, מהו מי אמרינן נפיק רובו והוי כלידה ומה שבפנים אסור ולא ניתר בש' אמו, או דלמא רובו כב"א בעינן, ולא אפשט, ואולינן לחומרא היבא דחתך רוב איברים מעוט שבפנים נאסר ה' אבל אי הדרי איברים שיצאו מותר המעוט שבפנים בש' אמו ו. והא דאמרינן איברי' היוצאין דוקא אם נמצא עובר אח"כ במעי אמו וניתר בש' אמו, אבל ולד הניתר ע"י ש' עצמו שנולד בחייו אמו וכן אם מצאו במעי אמו והיא נבלה או טרפה דניתר בש' עצמו ו כל האיברים שיצאו מותרים ח. מבכרת המקשה לילד מחתך אבר אבר ומשליך לכלבים ט יצא רובו פטור מבכורה הבא אחריו י. אתמר יצא שליש ומכרו לגוי וחזר ויצא שליש ר"ה אמר קדוש, קסבר למפרע היא קדוש וכיון דנפקא רובו אנלי מלתא למפרע דהוי קדוש ומאי דובין לאו כלום, רבה אמר אינו קדוש קסבר מכאן ולהבא קדוש ומאי דובין שפיר וזין, נ' דהלכה כרבה יא דאוחיב לר"ה מדרתן מחתך א"א ומשליך לכלבים טאי לאו מחתך ומניח ואי למפרע קדוש אמאי משליך, ומשני לא, במחתך ומשליך, דבשעת יציאת רוב ליתנהו האיברים שיצאו מקודם, והכי פרושא דמתני' מחתך א"א ומשליך, אבל מחתך ומניח נעשה כמי שיצא רובו כב"א וצריך קבורה והיינו פרושא דסיפא יצא רובו, ובתר הכי בעי רבא הלכו באיברים אחר הרוב או לא, כל' הא פשיטא דאם יצא רוב עובר ורוב זה משלים מעוט אבר שרובו בפנים פשיטא דהוי כילוד דמעוט אבר שיצא שדינן בחר רוב שיצא ולא בחר רוב אבר שעדיין בפנים, אלא הכא טבעי' לי' יצא חציו ברוב אבר אי חשבינן להאי מעוט שבפנים כאלו יצא, וא"כ רוב ולד יצא או לא, ופשט מטתני' יצא רובו יקבר, אילמא רובו טמש פשיטא, אלא לאו כגון שיצא חציו ברוב אבר וקמ"ל דשדינן להאי מעוט אבר שבפנים בחר רוב אבר שיצא והוי יצא רוב עובר? ומשני לא כגון שיצא רובו במעוט אבר, וקמ"ל דלא שדינן האי מעוט שיצא בחר רוב אבר שבפנים אלא בחר רוב עובר יב. . שמעינן מהכא היכא שיצא רובו במעוט אבר כילוד הוא והמעוט אינו ניתר בש' אמו, אבל יצא חציו ברוב אבר לא נפשט הלכך אם הוא בן ט' חי ונמצא במעי אמו אי שחטינן לי' מותר מה שבפנים ולא יצא החוצה יג. ואם אמו ט' או נבלה הכל מותר בש' עצמו, אבל אם הוא בן ט' טת או בן ח' אפי' חי אסור דשטא כילוד הוא. — יש כאן ג' משובשת יד' וג' נכונה כך היא: בעי רבא כרכו בסבי או בטליתו או כרכתו אחותו והוציאו, פי' דאתילדה עמו נקבה וכרכתו הנקבה והוציאתו דרך טרגלותיה ויצא ראשו קודם שיצא ראשה וקמבעי' אי בעינן נגיעה ברחם והיא מקדשתו לבכור והא לא נגע ברחם או דלמא אינו חוצץ אע"ג דטליתו מבש"ט, ואי חוצץ, אחותו מהו דהוי ט' בט' ואע"ג דאמרינן בבכורות גבי תאומים שנולדו כאחד א' ודאי בכור אע"ג שודאי לא נגע בכל הרחם שאני התם דאורחיהו בהכי אי נפקי תרוייהו טו (חסר). אבעי' טונו לחוש לחלבו של זה שהוציא ידו וניתר בש' אמו דאבר אסור, אי נימא חלבו שרי אע"ג דאתי נמי מכת האי אבר האסור,

דחלב

נחל אשכול

לר"י, ודוחק לומר מזהם דעקר יי"ז דאיר', וי' דס"ל כריטב"א דס"ל אף דדרבנן לר"י מ"צמ ל"ב, וליר ד' ס"ט דאסור גרוע הוא שאין צו טעם מזהם. א וי"כ רשב"א להוסיף כולו אהמכתא. ב ק"כ, ול"ל דדרבנן דהס"ס פריך ל"ל קרא לילך מנבלה וסתום חיייתו ראי' מצבורית ו', ומ"ס חו"ל חולין ל"ט מנ"ל דליר טרפה מ"הס? וי"ל כיון דליר זיעא בעלמא מסתבר דטעם כעיקר דא' עתים פסחים כ"ד ד"ה חלל. ג חולין ס"ח. ד יאלו רוב איברים חי רוב ראשו הוי כילוד נדה כ"ט. ה בש' עלמא חין לסתיר דמסתמא טרפה הוא סמכתו רוב איברים. ו הר"ש דקיי"ל כאת"ל וע' ק"נ כללי ר"אש ט' וי"ד וי"ע. ז ע"ה, ד' סימנין אכסר רממא היכא דאמו ט' חי נבלה מחיני ט' עלמו. ח לא מקרי יאל חין למחיתו דלוגלי למפרע דרחם אמו לא הוי מחיתו כפר"מ צב"י י"ד אפי' יאלו רוב איברים ונחל צמתי אמו סתנבלה או טרפה דמהני ט' עלמו גם לכל איברי' מהני כדמוכח מדף ס"ט לר"מ אסור ויאל ליכא כיון שיתר צב' עלמו. ט ס"ט, כל כמה דלא נפיק רובו לא קדוש. י לרמב"ם יאל אבר אבר הבא אחריו צ' ולא פטור חלל יאל רובו כא'. יא רמב"ם פי' כר"ה. יב חסר, וי' דל"ל ולי' ס"ל ס"ס כתרונא דר"ה דהאי רובו דמתני' פרוש אפי' יאל אבר אבר ומחתך ומניח קמ"ל דהוי כאלו יאל רובו צפ"א ואיברים ק' למפרע, ח"כ טונא קמ"ל מתני' ול"ל לדמוקי דמירי יאל רובו צמעוט אבר חלל ודאי פשיטא לש"ס יאל רובו דוקא צפ"א וכן ברש"י. יג מומ"י חי כילוד הכל נכסר צמחית עלמו, ולי לא, טכ"פ מה שבפנים מותר ע"י ש' אמו. יד דף ע' וע' צמחיר סכ' נשתבס צו רבנו שלמה צפ"י. טו בכורות ט' צחוס' חלוקי' אחרים ובסיכס ל"ז כ' כרצנו. ובכ"ת סס תמה מלי מבעי' בצרכו צסיב מצבא"מ ודאי חוץ? וי' שמיירי שאין כורכו כולו ועוסס כמין בית יד להוציאו דב"ג כ' חוס' סוכס לא הוי מליה חלל לקימה ע"י ד"א ואס חיו דרך ציון ל"ח, וה"נ צסקסוסה צלחס עוסס תחבולס זו להוציאו, או אפשר כיון דאמרינן סס כל לנאותו ח"מ, וכיון סהוא לנורך הוי כלנאותו. ולר"ן וריטב"א ורשב"א צסוכס מליה ל"פ צסוס דבר חלל היכא דגלי קרא צבדי' ובסוכס נמי לאו מ' מליה קאחי חלל מ' דכ' ולקסחס לקימה תמס חבל כרך יד' צסור ונטל לולב ל"פ (וכ"ד רצב"ד פ"י כלי מקדס פחות מגע"ג ל"ח אפי' צעבורס) ודוקא צקדסי' דכ' ולקס סכסן צעלמו סל כסן כח"ס חיס' ציומא, וא"כ ספיר קמבעי' אי פיסל צרחס מליה, ואט"ג דצמיו אפי' צמקיס דפוסל אמרינן לא

חייץ

דחלב דעלמא נמי כאבט"ה דמי ושרי, ה"נ ל"ש, או דלמא התם אית תקנתא לאסורא בשחיטה, הכא לית תקנתא, תיקו. ודלא מבעי לי' על שאר איברי' דינקי מהאי אבר האסור דהאי ודאי מבטל בטיל במעוטו א. הגר"צ לא הביא אבעי' זו ולא הא דרב משרשיא ב' לדברי החושש לו"א ב"פ הבא על בהמה דעלמא אין לו תקנה לולד כל' שחצי גופו כאלו שחוט מצד אביו, וחצי גופו לא נשחט מצד אמו ולא מצינו שחיטה לחצאין ונ' כיון דמסיק רבא ד"ס אנשר רחמנא וכל דלא טהני ש' אמו טהני ידי' ליחא לדרב משרשי' ג. חנן משיצא ראשו הוי כילוד ד' אע"ג שחתחור ואין נותר אלא בשחיטת עצמו, לאו דוקא כל ראשו אלא רובו ורובו משיצא פדחתו, דפדחת פוט' בכ"מ אפי' לנחלה ה. חותך מעובר שבמעייה והניח בתוכה ושחטה מותר באכילה, מן הטחול וטן הכליות של הבהמה אסור, זה הכלל דבר שהוא גופה אסור, ושאינו גופה מותר ו' אבל נמצא בה דמות יונה אסור דבעינן מין פרסה, אבל בהמה אף שפרסותיה קלוטות ונראה כגמל בין במעי אמו בין יצא לאויר עולם שרי. המפלת ברי' ו' שיש לה שני גבין ושתי שדראות רב אמר באשה אינו ולד ובבהמה אסור ה, ושמואל אמר באשה ולד ובבהמה מותר ט קטפלגי בהא דרחב"א השסועה י ברי' שיש לה ב' גבין וב"ש רב אמר ברי' בעלמא ליכא יא, ובמעי אמו אגמרי', פי' שאם נמצא במעי טהורה אסור, וש' סבר ברי' בעלמא איכא ומחיה חייא יב וכי אגמרי' לאסור כשיצא לאויר עולם יג אבל במעי בהמה

נחל אשכול

חיץ דלמא אחיותו לאו מינא מוחז' או כיון שהיא עשמה הפעולה הוי כאלו לא נגע ברחם וכתום' בכורות ט' ויומא ר"ח רגל חצרו לא מבטל לי'. א אבל בחלב ל"ל הכי דכל אבר מוליד חלבו ומוליכו לכל כפי' מהר"י אלפנדרי ב"ח"ל פ"א דמח"מ, ונגד החלב שמוציאה יד האסורה ומציאה לכל (ויד לפחות חלק יו"ד מוגף) ודאי אין ס' בשאר החלב, באופן זה אצט"ה דס"ס, דבספק חי ס' ודאי שרי כיון דמ"צמ הוא. ומ"ס רבנו שאר איברי' ינקי מהאי אבר, כונתו לצינה ל"ז ב' לקחו חבית ובהמה בשותפות רב אמר חבית מ' בהמה אסורה דינקי תחומין מהדדי, ומ"ס בטל במעוטו לחלומות מאבר האסור הוינא לאחריהם הויא מעט נגד מה שיש לכל אבר עלמא. וקשה דקיי"לן אפי' הוינא רוב איברים זא"ז והחזירין המעוט שלא ילא מותר, ולמעוט זה אין בלחלומות של עלמא ס' נגד לחלומות איברים אסורים שנקנים בו? וי' כיון שהאסור שהמעוט זה מתגדל מחלומות שלו ושל חבריו האסורים הוי זח"ג ומותר כח"ס תוס' ס"ט אבל גבי חלב כ' אמרנו כל אבר מוליד חלב שלו ומצינו לכל א"כ חלב אבר הוינא כזר נגמר וכשזא לכלל מחערב עם שאר החלב ובחערובת א"י"ס ל"ס זח"ג כיון שאסור צעין צא לשם. ואכתי ל"ט למה פ' צבינה בהמה אסורה דינקי מהדדי דהוי זח"ג, ול"ג לחלק בדשיל"מ דאפי' צע"ז זח"ג, מ"ז זח"ג, ע"ז מ"ח וכן צע"ע ס' ס' וי' כיון דזח"ג אסור לכתחלה, חוס' פסחי' כ"ו, להכי אסור צי"ט, כיון שאפשר לאכלו בהיתר במקום רגלי ס', דומי' למ"ס רי"ף פ' ג"ה אע"ג דקיי"לן ריחא לאו מלחא וצטר ס' שאלא עס נבלה שמן מותר מ"מ פ' כר"כ פסחי' ע"ו פת שאפה עם הלוי אסור לאכלו בכותח כיון דלוי לא הויר אלא צדיעצד, והכא כיון שיוכל לאכלו עם צטר הוי אכילתו בחלב כלכתחלה, ור"ן נדר' כ"צ מסייע' מצינה ל"ז שאלה מחצרתה חצילין ומלח ומים לעיסה כרגלי שניהם מ' דהוי דשיל"מ, אע"ג דבעלמא צטיל דלא שייך דשיל"מ אלא צמ"צמ הכא כיון שיש היתר צמ' רגלי שניהם לא מחירין, וה"ל כיון דזח"ג אסור לכתח' לא שרי היכא דלא אפשר ויוכל לאכלו צמ' רגלי ס'. מיושב צוה מה שהקשו המפ' כיון דאחיב רב לאסור מוקלה לא חשש מה שמוסיפה שמוניית צי"ט ולא' תחומין חשש? ושתיק רב, למה פסקו כרב, למ"ס יוחא גבי מוקלה אחרין זח"ג כיון שאין משהו שמוסיפה שאין צו משל תחומין, ואי אסרינן מ' מוקלה, א"כ א"א לשחטו צי"ט אבל לע' תחומין הוי כלכתח', ופלתו י"ד תמה על אצט"ה מהו לגמוע חלבו דתלי בצמ"מ, הו"ל כל חלב מדם וחלב קאחי, ול"ל בעלמא מחרתי אסורי והכא מ', דכזר דהי דצבן פקועה חלבו מותר? ואי תמה מ' הגיד לו דחלב מחילב אחא, דס נעכר ועשה חלב אחרין, ועוד צודה ט' ר"י ור"ס לא ס"ל דס נעכר ונ"ח. ודאי אפסוי פ' ל"מ דלכ"ע צא חלב קאת מדם אבל לר"י ור"ס וכן הלכך נחסיה גם חומץ צטר גידים ועלמות ולפי' ר"י אלפנדרי כל אבר מוליד חלב מצטר ג"ע ודס והוי זח"ג ולית צי' אסור דס כשזא אל הכהל ולהכי ל"ק כל חלב מדם קאחי, אבל לענין אצמ"ה ולענין אסור יונא ל"ל הכי דהכל אסור. ות' הפלתי לקושי' צמ"כ אין לו שחר, דודאי ידעינן שאין ס' אס הוינא כל ידו שהוא לפחות חלק יו"ד מזהמה (סדין זה שייך אפי' הוינא חצי גופו והחזיר) ומ"ס שצריך לחתוך האבר דהוי לכת' יותר תמוה, וכי ל"מ לנער צ"מ ע' חולין ז' עקרנא להו אצ"מ וע"ז ל"ג בתוס' דאסור לחתוך והוי דיעבד. וא"ת למד' כולו מדם אחא אחי קאמר יש היתר לאסורו לדס אין היתר? וי"ל לדידי' חלב דעלמא יש אסור דס וגם אצמ"ה ולמד' היתר לאסורו, ולאסור יונא נמי צ"א ולשניהם אין היתר. ב ס"ט וע"ד ע"ה. ג רש"י, ותוס' הקשו דא"כ עובר שהוינא ידו ליחקה' בשחיטת עלמא? ולק"מ דמשמע דק ע"ה כשאמרו נטרפה אע"ג דמהני שחיטתה לולד להוציאו מירי ג', מ"מ כיון דלא מהני לאכילתו וקרא כ' כל צבסה תאכלו מהני לי' שחיטת עלמא לאכילה, א"כ צהאי נמי כיון דאמרת דל"ל תקנה דלא מהני ס' אמו זקנתו לאכול ממנו כלום, כיון דיש לו סימן צפ"ע שלא נשחט, ממילא מהני שחיטת עלמא ולא גרע ממנא במעי טרפה, לאפוקי הוינא ידו שאבר אסור ולא מהני ס' עלמא, כיון דמהני ס' אמו לכל גופו לצר מאבר א' ולא מהני ס' לאבר אחד. ומכוון צוה פ' הרמב"ם דרב משרשיא ל"ל, אבל לגמט חלבו אסור וסרה ק' צ"י. ד משמע אף צן מ' מת שהינא ראשו והחזירו הוי כנולד וכן דק ע"ז שליה שינא מקלת אסור אף מה שצפנים שמה ה' הראש מחץ וימיתו וכן צע"ע ס' י"ד צן מ' צין מי צין מת ע' מ"צ 138. ה נדס כ"מ כ"ט בכורות מ"ו, ע' מ"א 95. ו דכ' צבסה אותה תאכלו מה שמונא צס ל"ת אלא כשהיא שלמה. ז נדס כ"ד. ח אפי' נמא צמעי' וכ"ס ילא לא' עולם דנבלה הוא שאינו יכול לחיות עפר"ח י"ג. ט מד' כל צבסה תאכלו מה שהוא מין פרסה. י צמסנה חורה כתיב וממפרסי פ' השסועה ואחרין חילין ס"ג דיני צבסה נשנו צמ"ת מפני שנחמדס צו דין שסועה. יא חיינו מי כשהיא לא' עולם ול"ל לאסור וגם אין מין צעולם כד. יב פרש"י יש מין צבסה כד ואותו מין אסרה מ' אבל אם נולד מזהמה שאינה מחיה מין ל"ל לאסור דלא חי, ולתוס' פ"א כנסמוך. יג ג' צבמ' בעלמא אגמרי', ולגרסת רבנו מ' דס"ל כתום' אם נולד מכשרה ס"ל לש' דיוכל לחיות, ומגז"ה אסור, ולא כרש"י דס"ל לש' נמי נבלה דלא חי ול"ל מעוט אלא למין שסועה, זה אינו דלכ"ע מין בעלמא ליכא, כ"פ צסועה נולד מכשרה, לרב לא חי ול"ל לאסור אלא נמא צמעי', ולש' מי ות' אסרס

ספר האשכול, פרק בהמה המקשה.

בהמה שרי והלכתא כרב. השוחט בהמה ומצא בן ח' חי א או מת או בן ט' מת קורעו ומוציא את דמו, וחלבו מותר וה"ה בן ט' חי ש' אמו מטהרתו כל כמה שלא הפריס עג"ק, אבל הפריס עג"ק טעון ש' מדרבנן ב וגם חלבו אסור. וטעם שהדמ אסור בבן פקוע' כיון שמתערב תמיד עם דם אמו ונוון ממנו היו כדם אמו אבל חלבו בכלל בבהמה אותה חאכלו ג ובגמ' ארשב"ל לרבנן המתיר בחלבו מתיר בדמו, לד' האוסר בחלבו א' בדמו, ור"י אמר אף למתיר בחלבו אוסר בדמו איתביה לר"ל קורעו ומוציא דמו א"ר לומר שאין ענוש כ', למאן קאמר לר' יהוד' ד ור"י ס"ל אף דם חמצי' בכרת? תרגמא ר"י אי' לי' לר' יהוד' דם וכל דם, פי' דמקיש כל דם לדם הנפש כל היכא דמחייב אדם נפש, מ' אדם חמצי' כרת וכל היכא דלא מ' אדם הנפש לא מ' אדם חמצי' ה וקיי"ל כר' יהוד' דחלבו מותר ודמו אסור, ומשמע לדיון דלא קיי"ל כר' יהודה לענין דם החמצי' דחלי' כדם נפש, דם הנפש דשלי' כמו דם הכנס כלבו בהכרת ושאר הדם כדם איברים בלאו. וא"ד ו דר"י דס"ל פרושו דדמו אסור בהכרת, אליב' דר"י אמרה, דאי' דם חמצי' נמי בהכרת, דל"ל לר"י אליב' דר"י כל היכא דליכא דם נפש ל"מ אדם חמצי', אלא דם שלי' כשאר דם חמצי' בכרת לר"י, אבל אנן דקיי"ל דם חמצי' בלאו ה"ה דם שלי' ז. ולענ"ד איפכא מסתברא דוקא לר"ל דס"ל לר"י כרת ליכא בדמו של שלי', ע"כ ס"ל דלית ב' דם נפש, אבל ר"י דס"ל אליב' דר"י כרת איכא בכל דמו כדאחיב לר"ל ס"ל נמי לדיון דאי' בשלי' דם נפש, כיון דר' סימנים אפשר ב' ר' ח מכלל בשחיטתו יוצא דם הנפש. קרע האם ומצא בה בן ט' חי טעון ש' לעצמו כיון דלא אפשר בש' אמו ואין בו משום או"ב כיון שנתנבלה ט שחטה ונמצאת טרפה ומצא בן ט' חי, ש' עצמו מחירו ויש בו משום או"ב. כ' חד מרביתא להשיב המניין: על שלי' במעי אמו מתירין בש' אמו, ואין בו ט' או"ב וקורעו ומוציא דמו ומותר הכל באכילה, הטעם שאין קרוי בן עד שיצא ממעי אמו כדכ' כי בנך היוצא מחלצין, וכן בדוד הנה בני אשר יצא ממעי, וכן הנך הרה ויולדת בן, אינו בן עד שיצא לא' עולם, ובבהמה כ' שור א"כ א"ע כי יולד ועליו אמר ואותו ואת בנו ל"ח כ"א, חזיון במעי אמו אינו קרוי בן. — השוחט בהמה ומצא בה שלי' נפש היפה תאכלנה י ואינה מטמאה לא ט' אוכלין ולא ט' נבלה אם מטה הבהמה, חשב לאכלה מטמאה ט' אוכל אבל לא ט' נבלה, מחשבתו משוי' לה אוכל. שלי' שיצאה מקצתה אסורה באכילה, חיישינן שמא באותו מקצת יצא ראש ולד ונימוח והוי כילוד דאין שלי' בלא ולד וכולה אסורה יא ודוקא כשאניה קשורה בולד אבל קשורה אין חיישי' לולד אחר יב ומ"מ אסור חלק שיצא משלי' קודם שחיטת אמה דהא אצטרך לאימוענין שמוחרת אם נמצאת בבהמה יג וה"נ ט' טבכורות יד דקאמר עור הבא כנגד פניו של חמור מותר ט' פירשא בעלמא מדנקט חמור ש"ט שלי' דשאר בהמות לאו פירש גמור הוא. המבכרת שהפילה שלי' ישליכנה לכלבים אין בו קדושה אף שאין שלי' בלא ולד, דלמא נקבה ודלמא נדמה טו דכל הנולדי' מחצה נקבות ומעוט נדמה סמוך מעוט נדמה למ' נקבות הוה זכרים מעוטים, ובמקדשים חקבר דבין זכר ובין נקבה קדוש ואין קוברין אותה בפרשת דרכים ואין תולין אותה באילן דאיכא דעברי הכי ומנחשי שלא תפיל עוד ואסור משום ד' האמורי, ואביי ורבא אמרי כ"ד שהוא מ' רפואה א"ב מ' ד' האמורי, כלו' דבר' שניכרי' שהוא מ' רפואה כההיא דשן של שועל ומסמר הצלוב מז' כדתנן אילן שמשיר פרוחיו

מרב

נחל אשכול

אסרה, אכל במעי אמו מותר, מיהו מ"ס הש"ך לרב חזי מי אפי' טעם ח', לח"כ זרש"י זכורות מ"ג לרב כמת דמי ול"מ לי' שחיטה, ואי לא מי כלל ל"ס לי' שחיטה. א חולין ע"ד, בן ז' ולמטה נמי כזן ח' ואינו נותר שחיטה עליו דה כ"ד וכן דקה מדשי עזר ס', וכל פחות נפל הוא, מיהו ז' לגסה אבעי' דלא אפשר סהס. ב וכל פסולי ט' פוסלין זו אכל לא טרפוח ומזכרין על שחיטתו ונוסב זו או"ב מדרבנן, ונ"ל צחיה יכסה בלא זכרה דלא חזינו שחקנו יוחר משחיטה מ' אחי לחלופי ולאכול נבלה. ג כ"כ חיס' ע"ה ד"ה מה חלב. ד תנא הראשון שא' צברייתא ובזמנה פ"ט חלב שליל מותר. ה כיון דדם שליל אין בו דם נפש לא מ' אדם איברי' כרת. ו רמב"ן. ז ער"ן והצ"ח כ' ס' ס' צ"ח הטיר דם שליל אסור, מדרבנן וכ"כ הר"ן צס רמב"ן, ולא דק דלכ"ע בלאו, גם מ"ס הר"ש ס"ל, ליתא שכ' דמו אסור כדם איברי' של צהמה עליו שפרש, ומס"ק יסא דהם מותר מ"סח? דמכל צהמה ליכא לרבויי דם כמ"ס חיס' פסחי' כ"ב. ח אס נטרפה אמו נטרס בן פקוע מי צס' עליו. והרשב"א הביא צס רמב"ן חיספחא לרבנן כל דמו כדם איברי' וכ"כ העטור (ולכתחלה ט"ס ונ"ל באכילה) וכ' רשב"א עליו לא שצקין גמרין וחוספסין חוספחא, ונ"ע דאין ס' מגמרא, דיל' ר"י נמי אסיר בלאו קאמר והא דפריך לר"ל מטוס דקסבר דר"ל מחיר בדמו דאפי' לאו ליכא. ט אכל נשחטה כראוי ונמלח ט' איכא מ' או"ב כבסמין חולין פ"א. וכל שטעין ט' עליו מ"סח פשיטא דחלבו ח' וכל טרפות שייכות זו. הפריס סק' הא דתנן קרעה ומלא בן ט' טעון ט', פשיטא כיון דאין כאן ט' האם המטבחת, ולק"מ דקמ"ל דמהי ט' עליו דע"כ לא שמענו אלא שחמו מטבחת מכל צהמה, אכל דין דר' סימנין אפשר לא שמענו, והא דקמי טעון, אבז רישא דקמי טעון לר"מ. י ע"ז. יא מה שצחק חסין צסר סינא ח"למ, ומה שצפנים שאם הוליא ראשו כל השלי' צתרה אלוה ילא מתיר שחיטת אמו רש"י ד"ה ל"ל קרא. יב נמלא שלי' וגם ולד ואין שלי' קשורה חיישינן שמא אין זו שלי' של ולד זה אלא ולד אחר ה' צה ונמוח ולסבי אפי' ילאה מקצתה כולה אסורה. יג אהא דתנן שחיטת ומלא צה שלי' מותרת ח' מנ"ל דכ' כל צהמה תאכלו לרבות שלי', ומאי קס"ד לאסור, אי חסין דאין ט' בלא ולד, מכמה מחני' ידענו שולד מותר צס' אמו, אלא דס"וה דוקא ולד שרי מצהמה צהמה וקמ"ל דגם זה בכלל כל צהמה ח', מחליל ידעין כמו בולד שהוליא ידו אפי' המחיר לא מהי ט' אמו למה שהוליא ה"ה בשלי', ואע"ג דיש לחלק שאינו אוכל ולא מטמא' ט"א מ"מ אס חסב מטמא ט"מ לאו פירשא גמור הוא, וכ"כ בקצור פסקי ר"ש מה שיולא משלי' אסיר אפי' ולד קשורה צה צפנים וכ"כ רמב"ם, ומכני שראב"ד חילק וסבר דהכל מותר, לכך סאריך רבנו, ולראב"ד קיסי' סגמ' מנ"ל דשלי' שרי לא קאי על שלי' שקשורה בולד, אלא על שלי' שנמלא' צהמה בלא ולד ואמרין דה' צה ולד ונמוח מנ"ל דשרי כיון דולד נמוח לאו בכלל צהמה וגם אין לומר פירשא הוא, כיון שהי' צה ולד ונחלבלל ה' מחללה ראוי ואסור עכ"פ מדרבנן, והשתא סיפא ילאה מקצתה אסורה נמי מייירי צשלי' שנמוח צה ולד וכ"כ ת"מ. יד ז'. טו רחל שילדה כמין עז לא קדוש זכורות י"ב אך צבור שור סיפא הוא וזכורו שור. טז שנת ס"ו, פרש"י כיון שעושין סדר על

סחולס

מרב שומנו טוענו באבנים דניכש חיליה א' וסוקרו בסיקרא כי היכא דליחוייה אינשי וליבעי רחמי עלי' כרתני' וטמא טמא יקרא להודיע צערו לרבים ומבקשים רחמי' עליו.

הלכות חלב ודם.

כה. תרבא לא נהיג אסורי' אלא בבקיערא דכיא ב' דכ' כ"כ אוכל חלב מן הבהמה אשר יקריבו ממנה וחיה לא חויא להקריבה ג' ובעלי מומין רבינהו הואיל ובמינם קרבן דכ' מן הבהמה וחלב חולין ת"ל כי כל אוכל ד' וכל תרבא דקריב למזבח לענין אכילה נמי תרבא הוא, דאסור אכילה בענין הקרבה כ', ומאי תרבא, כ' המטבחה את הקרב וזו פריסתא ה' ואת כל החלב אשר על הקרב וזו המטבחה וכו' ה"כ ו', וריש מעיא באמתא דבעי גיריה וזו חלב שעל הדקין וחלב שעל הקיבה, וחלב שעל הכליות דבכרת, וכן תרבא דקליבוסתא ז' וזו חלב שעל כסלים דכ' בקרבנות, והיינו היכא דליפתן אטמחא ח' לכך מי שרגלו גבוה מחברתה נקרא כסיל כרתני ט' השחול והכסול, וחורא תותי מתני י' חלב מונח על שומן שבכסלים וקרום מפסיק בין חורא לשומן שתחתיו העליון אסור ותחתון מותר. ואלי' אע"ג דאקרב שרי' רחמנא לאכילה דכ' כ"ח שור וכבש ועז ל"ח יא דבר השוה בהקריבה בכלן אסור רחמנא, ואליה לא קרבה אלא בכבש, ולאפוקי חיה לא צריך דאמטעט מאשר יקריבו ממנה קרבן. וכ' חד מרבוחא להשיב את המינין יב' ועל האלי' שאוסרין אנו משיבין אע"פ שאלי' ויותרת הכבד וכליות קרבין למזבח לא אסור קב"ה אלא חלב לבד, דיותרת וכליות לא נקראו חלב וכ' ולקחת מן האיל החלב והאלי', חלב לחוד ואלי' לחוד וכ' החלב א"ע הקרב ואת יותרת הכ' וא"ש הכליות ואת החלב אשר עליהן, ללמד חלב שעל הקרב לבד, יותרת הכ' לבד, כליות לבד וחלב לבד, אבל כליות עצמן לא נקראו חלב. ואע"ג שכ' במקום אחר חלבו האלי' תמימה פרושו כחלב דכ' בהרימכם את חלבו ממנה, שמפריש חרומה מן המוטב, אף כן לענין שלמים המוטב שבו, וכה"א ואכלו את חלב הארץ, וחלב כליות חטה, ואלו אלי' חשובה חלב, מ"מ אינה קרבה אלא בכבש ואי' ללמדך שאלי' לא נקרא חלב יג' והיא וכליות ויותרת הכ' מותרות כאכילה. חושין שבחלב אסורין מדרבנן ואין חייבין עליהם וכן חושין שבכוליא יד', לובן שבכוליא מצד הדין אינו אסור אלא היוצא למעלה אבל מה שבחור הכוליא מותר כד' שמואל חלב שבשר חופה מותר על הכסלים א"ר ולא שבחור הכסלים, ה"נ על הכליות א"ר ולא שבחור הכליות ואנן מחמירין לשרש אחריו טו'. ה' חושין טז' בעי למשקלינהו ג' משום תרבא וב' משום דמא, דכפלי דכוליתא ודטחלא משום תרבא ובעי למשקלינהו כולהו, דידא ודלועא משום דמא, ואי חתך ופסק לה נמי מידב דייב ואי מלח בתר הכין

שפיר

נחל אשכול

המולה עלמו ויכר חלב קבורת שלי' צפ"ד יחוס הוא. א' להודיע אמתת ידיעת חז"ל בצטע אעתיק מ"ס בצערזענלייטונג מחדש דעלטעמ' תר"כס: אין פילן לאנדווירטשאפטליכן צעטעטערן ווירד ערלעהלט, חיינ צעקאנטער עקאנאס גינג אין דען גארטן חיינס אלטן צווייליכטערס, חוס דערט פראקטישעס נ' זעהן. ער פאלד דארט חיינע מערקוירדיגע אנטאלט גטראפסן, חוס ציימע, דיע חיסרער אלטו גראסן אינפיקטיט וועגן קיינע פריכטע טראגן, דורך דאס צשווערטן מיט סטיינען נ' פרוכטצארקייט נ' צרינגן. ער העלט דיע ערפינדונג, דיע ער אן חיינס וינר ציימע צוואהרטייט גפונדן דעסהלל פיר זא מערקוירדיג, ווייל ער נאך ניע דאפאן געהערט אדער גלעטען האצט. ב' ל' שאלות פ' ויקרא, פסחים מ"ג ע"ב. ג' כריתות ד' מסיק מהאי קרא לא חמעט חיה חלא מכת להכי כ' כ"ח שור וכבש ועז ל"ח נמעט מלאו. ד' כיון דליכא לרביי' אוכלין מרבין גאכלים. ה' חלב המונה על צמר הסופה הכרס. ו' חולין ל"ג, ע"כ הנאמר לסל ע"י 40, 42. ז' עלס קטן מונה על הנקא (היפטובין) ומחיצר לחולית הסלים ועליו חלב, ואין זה עקר מ' שעל הכסלים חלא הוא עליונו וגובה שלו רש"י. ח' צמקס חבור ופרוד ירכס רש"י צרי"ף. ט' צבור' מ' פרס' י'ך מחוצר באל' סמוך לכסלים ולא למעלה מהן, חס ירכו למעלה, שחול ששחטס ירכו. י' ל' רי"ף, ובגמ' תרצא תותי מתני חסור פרס' חלב שחתת הכליות (חס תלוי' ברגלי' הכליות למעלה מע"מ) הוא חלב הכסלים שגראס בגובה הכסלים וחמ"כ נבלט חמת צמר אדום דק ומתפצט חמת חורו צמר ומה שצמר חופה מותר דעל הכסלים ח"ר ולא שצחור הכסלים, וחמ"ג דחתי מתני מחסין המחני' בהמה צמייה מפרק פדוקי, מחנים נמשכים למעלה והסלב למטה חגולה, ועב"י שאלות וס"ג לא הביאו תותי מתני. יא קי"ז, וקשה הא בכריתות ד' לא חמעט חיה חלא מכת, ודלמא אלטריך כ"ח שור וכ"ע ל"ח לחפוקי מלאו? ח"כ חול' כ"ח בקר וחאן, ש"מ תרתי. יב' כך שאל לזוקי את רצ"ע צפ" נ' ותשובתו אינה כהלכה כמ"ס רמב"ן וברמב"ם פ"ו תמלא מקלת ד' אשכול. יג' כך אמר ר"א קי"ז חלבו סאלי' מקרי מ' סתמא לא אקרי, ובגמ' דמי ח"כ לא ימעלו צה דמעלה נפקא מכל חלב לה' ומסיק דליף חמ"ח שור וכבש ועז ל"ח דבר השוא כמ"ס רבנו לעיל. וחוס' ל"ב הביאו שרמ"ס חוסר שומן יותרת לפי שנקרבת עג"מ ודמו דא"כ חלב חלי' נמי יאסר והאי מחני מ"ס בגמ' חלב חלי' אקרי מ' סתמא לא חיקרי, מ"מ קרב לגבי מוצא, וקשה דהא מסיקן היתר חלי' גלפין מ"ח שור וכ"ע ל"ח דבר השוא, וי"ל מר"א דייקו ח"ך ס"ד נחלות הסיחור צמס שלא נקרא חלב סחס, שומן יותרת דאלי' ל"ח חלב סחס ומ"מ חסור לרש"י מפני שקרב. ומ"מ חמת צמי חמנים חלי' ל"ח חלב ומעטס זה כתב צ"ד נשים פ"ב דטבת לא באל' ולא בחלב דאי חמר חלב לחוד ח"א דוקא מ' טמא. יד' ג"ל שסס החיטים שבקרום הסתחון המונה על הכליות שקרום זה חסור מדרבנן כדלקמן (שדצק לקרום עליון שהוא חלב גמור) חלב בכוליא ענמה לא נמלאו חוטי חלב חין מלובן צבה וכו' מ"מ צש"ע ס"ד. טו' חלב חוטיין שצחור החלב חסירי' מדרבנן חמו חלב חוס'. טז' צה' מקימות י' חוטיין, בכסלים צמחול ובכוליא מ' חלב, ברגלים הרחשוני' ובדלועא והוא למי ולשון מ' דס, ולא חשיב חלא חוטיין דקין, דמורקי' חלאר פשיטא דלריך לחתכס רש"י, ע' 20. ודע רמב"ם כ' ה' חוטיין בכסלים מ' חלב וחמ"כ כ' חוטי עיקן חסורים מ' דס כפשת ל' הס"ס חוטיין שצעיקן חסורי', ה' ח' בכפלי, משמע צ' דברי' נסו כאן מדקרי להו צשי שמות. ובש"ע ס"ד כ' חוטי עוקן משום חלב כמ"ס רבנו צמוך דהני דכפלי ובס"ס כ' מ' דס, ופ"מ ח"ש כ"ז שסס צחלק חסורים חסורי' חסוס

שפיר דמי אפי' לקדרה. וה' קרומי איכא דכפלי דכוליתא ודטהלא משום תרבא ובעי למקלפניהו, וקרום ביצי זכר ושל מוח אסירי משום דמא. וקרום שעל דר הטחול והוא המקום העב חייבין עליו שטחלב הקרב נתהוה, ושאר הקרום אסור מדרבנן ובכוליא קרום העליון המכסה הכוליא חייבין עליו וקרום התחתון א' מדרבנן. חוטי שבועקין דהני דכפלי דאמרן, שטחוברין בשדרה וסופן נדבקין תחת החוה בראשי צלעות ה' ניהו, ג' טיטין, וב' משמאל, דיטין מפצלי לתרי תרי, דשמאל מפצלי לג' ג', אי שלף להו אדחמיטי משתלפי, ואי לא בעי לחטוטי בתרייהו עד דמשתכח מנינא דכולהו אסירי מ' חלב. ביצי זכר עד ל' יום משנולד שרין מכאן ואילך אי אית בהו חוטין אדויתין לא שריין לקדרה בלא קליפה. אוטצא דאסמיק, פי' חתיכה שנתקבץ בה הדם ע"י שהוכחה או נדחקה הבהמה, חתיכה וטלחיה כדי שיווב הדם אפי' לקדרה שפ"ד, אבל בלא חתיכה אסור, וה' דאסור לאכול חי, אע"ג דשאר בישר מותר חי בלא מליחה כד' בפ' מפנין א' אוזא דלא מליח שרי לטלטל דחוי לאוטצא, וכבד אי חליט מעיקרא מותר לאכול כיון שלא פולט דמו ב' אע"ג דדם הכבד כשיוצא מדאו' אסור ג' וכ"כ ר"א ד'. אבל שפדי' לאוטצא דאסמיק בשפודא או אוחבי' אגומרי מידב דייב דמא, וכך הדין בורידין ובביצי זכר מיהו בורידין אף בצלי צריך לחתכם תחלה כדא' ה' מפני שעוף צולחו כא' צריך שישחט הורידין, אע"ג דלצלי בשאר חוטין ל"צ חתיכה דנורא שייב כד' פ' הורוע ו' חוטין שבלחי אסורין וכהן שא"י ליטלן א"ג לו, ולא היא אי בטויא מידב דייב, אי לקדרה אידי דמחתך ומלח להו מידב דייב ש"ט בצלי אפי' חתוך לא בעי וכך שדר ר"ע כ"ש מ' דם לקדרה אסור לצלי מותר, כל שהוא מ' חלב בין בצלי בין בק' אסור, שאני ורידין שהם חוטין גדולים ועבים מלאים דם ולא מדייבי כולי דמי' לחוץ ע"י צלי אלא כשניקבם ז'. אוטצא דאסמיק הוא וחיליה אסור ח'. מוליחא ט שרי לצלי אפי' פוטא למעלה דכבולעו כ"פ. ועוף דטפליה בסמדי י' אפי' אסמק העיסה שרי דמיא בעלמא הוא, ובשאר קמחי אי אסמק אסור, ואי נטלח כשעור יא' הכל שרי אפי' לקדרה. והמסירין נוצות שבראש ברמץ חם יב' אוחבי' אבית השחיטה מידב דמו, אצדדים מיקפא דמו ואסור, אנהדיה, אי דייין ביה טירי ופתח נקבי הנחירים שרי, ואי לא אסור. כ' ב' הלכות היכא דמשתלי ולא אנה בית השחיטה לתהאי, מוקרא הוא דאסור, שהמות סגור וכנום בקדרה ולא הי' לדם מקום לצאת, ורישא גופא שרי דדם דאתא לראש נורא שאיב יג'. הלב קורעו יד' ומוציא דמו לא קרעו אינו עובר עליו ומוקי בלב עוף שאין בדמו כוית, אבל לב בהמה ע' כרת ודקתני בברייתא קורעו לאחר בשולו פי' אחר צליתו דאלו נתבשל הלב בדמו נאסר, והא בפ' כ"צ טו. . . לצלי קאי דאש טצמית בשר הלב וסוחם נקביו וכיון דשיעא הוא בשרו נמי לא בלע, אבל בשול מרחיב דפניו ובולע. ודקאמר בלב בהמה ע' כרת מותיב מברייתא דם טחול לב וכליות ודם איברים בל"ת? ההוא בדם דאתי מעלמא שפרש משאר איברים ובא בלב בלאו, ובדם דגופו כרת טז, ומעלמא היכא אחי, בשעת יציאת הנפש מצריף יז. ואיכא נוסח יח. . . דם דגים שכנסו אסור משום ט"ע ואי אית בי' קשקשים שרי. דם מהלכי שחיט, פי' אדם, אסור בדפריש כרתנ' דם שעל הככר גורדו של בין השניים מוצצו ואינו חושש יט' וחלופו בחלב, דת"ד תנוק יונק והולך אפי' ד' שני' לחוק וה' לבחוש, פרש מן הדד לאחר כ"ד חדש וחור הרי זה כיונק שרץ וכמה פרישותו ג"י מע"לע כדאי בירוש' כ' ואע"ג דחלב מהלכי שחי' מותר מסקינן דוקא בדפרש בכלי אבל יונק מן הדד אסור מדרבנן. ובשר אדם חי חוי לן דשרי דאי אסור דם וחלב דילי' נמי אסירי דכל היוצא מן הטמא טמא. ואיכא למימר כשפרש טמנו מותר כחלב דירי' כא' (גליון: בירוש') כב נכרית מניקה בנה ש"י דכ' והיו מ' אומניך ושרותיהם מיניקותיך, תני יונק תנוק והולך מן הנכרית ובהמה טמאה ואינו חושש לא מ' שקץ ולא מ' ט'. איכא דדייק מהכא דאסורא איכא מן הנכרית דגבי ב' טמאה תני לה, ואין מתירין אלא מ' סבנה שאין חלב אחר, ה"ה ח' נכרית אין מתירין אלא בדלא אפשר בישראלי', ואע"ג דחלב מהלכי ב' שרי, יונק מן הנכרית אסור שיונק גם טבע אכוריות שיש לנכרים וחלבה נהוה מד' טמאים וסמכו אהא דאמרו בסוטה כג' ותאמר אל ב"פ וכו' שהחזירוהו למשה ע"כ המצדיות ולא ינק אטר פה שעתיד לרבר עפ' הש' יונק דבר טמא כד' [חסר].

אבל

נחל אשכול

משום חלב, ובחלק פנים שאין חלי חלב אסירי משום דם ומתוס' סכ' דלריך למטוטי בתרייהו לת"כ, ויש לסמוך צ"מ חי חתיך לסו ונפיק דמא במקום שבלועין צבצר. א' שבת קכ"ח. ב' חולין קי"א. ג' לא כרש"י אלא כתיב'. ד' שאלות ויקרא, דשרי בלחמא כיון שלא פרש אכל חוטין ומורקי אף בלא פרש א', דשם בלחמא מוקמות א' והיו פרש. ה' חולין כ"ח ט' 20. ו' קל"ג ער"אש. ז' וכ"כ פרישה ס"ה לסכי נטילה אם נללה עם ורידים שלמים. ודע דלא מהני חתיך הסוין אלא חתיך לחמת שאם חתיך למעלה אינו זכ' דם כדאי' ל"ג ט"ב רישא צביצא, ובהג"מי פ"ז דמא"לם גידין הקטנים בדקין לא מהני אפי' חתיכה ולריך לטלס. ח' פסחי' ע"ה, פי' אם נתן צצר בחומץ נלמת דם ואינו יולא ומותר הסוין (וי"א אף הצצר מותר לצל בלא מליחה וש"ך חוסר) אבל לחמא דלסנוק סהני בחומץ גם הסוין אסיר סהיל צלע מן דם וסדר צלע ציסרא, ור"ס ס"ל בחתיכה ומליחה מותר הצצר לקדרה ובל"ג. ט' ממלא תרנגולת צצר שלא נמלח בין עור לצצר, ולקדרה לריך שימלח הפנימי ג"כ. י' סבצו בסולת ולל"ג בלא מליחת הצצר. יא' לס"ג טעירו כשעור גליתו צמור ולר"ס ל"פ ממיל. יב' חולין ל"ג. יג' פי' הר"אש הראש מותר שקרום מפסיק בין דם שצמח לצצר ואפי' אם נפלט מעט בראש אחרין כבולעו כ"פ, אבל צבצול ל' ס' כנגד כ' הסוין. יד' חולין ק"ט כריתות כ"ב. טז שאני לב דשיעא, ור"ת מישב צד"ל דבמסקנא לא אמרי' דשיעא. טז לפי נוסח ה"ג ורי"ף דם דגופו סמוכס ועימד לעולם צלצ ר"ן. יז' מורק דם לתוכו. יח' נוסמנו להפך דם סלב אין כרת, אבל צדס דאתי מעלמא כרת, חס שסוצ סלב מצית ססחיטס סהוא דם ספס, דבשעת יציאת ל' שאב מצית סס'. יט' ואי איכא סוכס סמאדס צל מותר כמו צדגיס, ומוץ דם מאלצבו דקדס ספרס ניכר סמאדס, וכססוא צפוי ליכא דחוי ע' ספללס כחוצות ס'. כ' כחוצו' פ"ה ס'. כא' עפר"ח ע"ט, לרמז"ס אסיר צטסס. כב' ע"ז פ"ב סס"א וקאי אמחני' כותי' מניקס צנס ש"י צרסוסס. כג' י"ב. כד' פרש"י אכילתס ד' טמא"י וסחטוק טוטס צמלצס כל חס סחאכל. וי' דלאו דוקא אלא נראה כן. ועקר משום קדושה לדבר עם ססכיס, דצחמורס ל"א חן רחצא"ל כסרס שינקס מטרסס אסורס מע"ג מוצס ומוקי לס סכל גידולס מומס (ולרמז"ס ורע"ב סאסור חק מע"לע

ספר האשכול, הלכות חלב ודם.

ולא טבעי א' בויתא דאסורא אפי' בפלגא דויתא נהי דכרת ולא ליכא אסורא דא' איכא דהאי פלגא דויתא דתרבא נפל לדקולא דבשרא סבר מברא לשעור בל' פלגי דויתא, א"ל ר"א אל תולול בשעורי דרבנן, א' דרבנן נמי בעי ס', ועוד ח"ש אסור מ"הת ב, דנ"ל מכל חלב לרבות ח"ש וה"ה בדם ונבלה כ' כל וילפינן לכל אסורין ג' וכן הני טילי דאסורי בהנאה

נחל אשכול

הנאה מוסיף להיבדו אכילה חשים ז"ב, מ"מ אסיר הנאה דליכא בחלב דעלמא וכן בשיל חל על חלב שבשלו בחלב, וה"ה בחלב של סור הנסקל, אף שהיו חייב באכילתו משום שה"ס, מ"מ אסיר הנאה א' ב'. ואי לימיר כך שטת רש"י וסייעתו' חילין ק"א דאם האסור השני איסורו אף בהנאה לא שייך למימר אלא חע"א שאין כאן חליה כלל שמה שמשייר הראשון מוסיף השני, וזא אסיר ש"סם ואיסורו לחלב בהנאה, מ"מ לרמז"ס האל"כ, מ"מ דרמז"ס פ"ט ממח"אס כחב על חלב בחלב על בשילו ליקם ולא על אכילה ז"ב וכו' ל' להזכיר שהנאה אסיר? ועוד הרי כ' בהדי' ז"ב דלא חל ז"ב על נבלה כלל, אבל הוא מותר בהנאה, ומפרש הטעם שהסיר אכילה וא' הנאה אסיר הוא עד שפרט לך כדרך שפרט בנבלה, שאם תאמר שישאר על נבלה זאח א' הנאה ז"ב, כ' ראו שיהא גם חל עליו א' אכילה ז"ב, דא ודא א' היא, וסינה דבר זה ג' פעמים שאין אסור הנאה בנבלה שבשלה בחלב שאלחע"א, שהנאה מעין אכילה. ושם העיר בעלמא מה שהקשה לח"מ ואמר הא דחייב איכל חלב של הקדש מסיס הקדש, טעמא דא' הנאה הקדש הוא אסיר מעילה ואינו ענין לאכילה דחל נמי על עינים ואברים דדק הבית וחייב אפי' בפחות מחזית (ועלמא פ"א דמעילה א' אכילה קדשים לחוד ומעילה לחוד) ועוד זאח בספר המילה ל"ת קפ"ז: חין ראו לחיות הנאה ז"ב ז"ב, מפני שהיא ואכילה ענין אחד, כי אכילה חין מחייב הנאה, וכ"מ שכתוב לא תאכל פרוסו לא תהנה בו באכילה ולא בזולתו כח"ס כ"מ ש' לא תאכל א' אסור אכילה ו"א הנאה עד שפרט לך בנבלה עי"ס. ואשתמיט כ"ז מהרב לח"מ. ועתה ברור שלכבר הרמז"ס חין אסיר הנאה בחלב של סור הנסקל, למאן דס"ל דאסור אכילה ש"סם לא חל, ומחילא לר"י דל"ל כילל לסברת נ"ב' ולא חל על חלב של ש"סם א' אכילה ש"סם, לא חל עליו הנאה ש"סם. ועכ"פ בס' פ"ז. ויש ראו' לדברי נ"ב' דר"י ל"ל כילל בחיוב חמור, ולכ"י לא חזר ר"י ודעו אע"ג דאחותיב בפיסחיס כ"ח, דבחילין ק"א חאן תא' דבאסור כולל אלא חע"א ל"ל אסיר כולל בחמור א' ל' ומקשים מהרש"ם כיון דרישא דברייתא הוא ר"מ ובר פליגתו' ר"י, נמוא ר"י הוא, ולהכי האוכל ג"ה של נבלה אינו חייב חלא אחת, דל"ל אלא חע"א ככולל, כיון דג"ה מקרי לדיד' אסיר חמור, וכולל קל על חמור לא חל, אבל ג"ה של ש"סם חייב ז"ב, דש"סם כולל, ולכ"י דיד' לא נקרא ג"ה חמור, כיון ש"סם בהנאה אסיר הנאה? ולפח"ס נמוא, דידע ש"סם מהא דס"ל לר"י חמץ בשרפס ולא ס"ל פירכא מחלב של ש"סם, דס"ל דחל חל ש"סם ככולל על חלב, דאסיר כולל לית ל'י, חלא באסיר חמור, וש"סם אינו חמור וחלב, דנגד חומרא דיד' שא"ב, יס לחלב חומרא דכרת, וה"ה לגיד הסימרא דאסיר לב"ג. והנה רש"י ותוס' ורשב"א ח' על הרמז"ס וס"ל בשול נבלה ח' חלב בחלב אסיר בהנאה. אך נ' הר"ש מוירד"ן ס"ל כרמז"ס. ומיושב מ"ס בחיס' חולין ק"כ דאי ס"ל לר"י כח חמץ אסיר בהנאה שפיר לר"י נפש בחלב, והפרכא כך היא, מחמץ ליכא למילף מידי דשתי' מקרי אכילה, דבחמץ גס באכילה הנאה אסיר חורס כח"ס רמז"ס שאכילה חמין הנאה, וכיון שאמר תורה לא תאכל חמץ הכונה לא יהיה לא באכילתו ולא בזולתו, א"כ חין לנו למילף מדאמר ת' היתה בחמץ חייב כרת שהוא מטעם דשתיה בכלל אכילה, דיותר קריב לומר באסור השתי' מטעם הנאה, כיון דאכילה גופא אינה אסורה חלא מפני שהוא חין מחייב הנאה, ואע"ג שאכילה בכרת והנאה בלאו, כ"ט לפי שאכילה הנאה חרובה ויהרה, ולכ"י גס השתיה שהוא ג"כ הנאה חרובה קרובה להנאה אכילה בכרת, וסנאות פחותות בלאו, אבל לעולם איכא למימר דלא מטעם שתי' בכלל אכילה העילה תורה עליו כרת. ולפ"ו שפיר כחב ח' חמץ ח"ה ליכא למימר חלב מחמץ ונבלה דשתי' בכלל אכילה, דבחמץ אסיר חורס היתה מחמת הנאה ולא מ' אכילה, ולא נשאר חלא נבלה דמותר בהנאה, ושם ודאי אסרה שותה מטעם אכילה, וליכא למימר חיה חלב דל' ממואה, ול"ל חמץ יוכיח דשתי' בכלל אכילה, ז"א בחמץ אכילה נמי לאו מטעם אכילה אסיר חלא מכה הנאה, וה"ג שתי' אסירה מחמת הנאה יתרה, ולא קש' שלא חכר בגמ' הפרכא מה לחמץ שא"ב דבעי לאחיי פרכא אף לרא"ח וסייעתו' דס"ל פסחים ל"ב חמץ מ' בהנאה כר"י. א' ל' ס"ג ועקרו חולין ל"מ יומא ע"ד. ב' דייק הר"ש מה פ"ג דטבול יוס דח"ס אף בתערובת אסיר מ"הת ו' דוקא בדיוב טעמא ככח דחלב נקח טעם בשר, ואי לא יהיב טעמא אפי' בחמץ ע"י תערובת חין אסור מ"הת (דלא כח"ט רפ"ג דפסחים) וכ"כ ז"י חמ"ז בסופו. ומרמז"ס פט"ו מח"אס חשמע אס חין כבא"פ אף שטעם זו חין אסור מ"הת וכ"כ מו"כ וכ"י מ"ה דמירות ס"ז וז"ל לרמז"ס ח"ש ועיד ח"ש אסיר מ"הת, היינו שעקר האסיר הנפל הוא אסיר תורה. וכך הבין המרדכי לענ"ד שטת הרמז"ס (ולא כפ"חג בפתיחה) שה"י ל"ט כ' שלחוס' ח"מ אסור דרבנן שעקרו מ"הת ו' הנהת מרדכי פכ"ה הרמז"ס ס"ל כתוס' (דפס"ו כ' אסיר דכריסס מצטלי' כילד חלב שנפל לקדרה שיש בה בשר עוף ונחן טעם חרובה עליו בשר עוף) ומדנקט בשר עוף בחלב ולא נקט חלי' שטור וכו' ואי משום הלכתא נקט הכי מ"מ היל"ל הא רביחא טפי דנשמע מיהא אפי' ח' דרבנן שיש לו שורס מ"הת מצטלי' עכ"ל. ומאי קאמר דהול"ל ח"ס הא הרמז"ס ס"ל דיש כאן אסיר תורה בח"ס כר"י, ע"כ ס"ל למרדכי כיון דמייירי הכא שכבר נתערב חין זו אסיר תורה כל זמן שאין כבא"פ (מיהו ז"ב) ודאי כד יהיב טעמא אסיר מ"הת חולין ק"ח ועכ"פ ל"ח, אבל ל"מ מפרש ברמז"ס ז"ב וט"ו דמא"ס). ג' וביומא קאמר ר"י נמי טעם דחזי לאגרופי וכו' חיס' ח' לאו האו סברא הוי מוקמינן כל חלב חזי לחודא, השתא דאיכא סברא קאי נמי חמ"ס, וכו' וט"ס דא' הוא כח"ס כ"ז צבית הספק כו' ח"ס כיון דחיששין לרע חב ואפי' ח' זרי' ז"ב ע"פ מ"מ כחתי חיה, אבל דעת הר"ן פ"ג דשביעית אע"ג דרבוי כל רק גבי חלב כ' ילפינן שאר אסורין משום דפשיטא לן דלא אסרו תורה חלא מסיס דחזי לאגרופי, אבל רשב"א חז' חל"ט כ' חין ליקין על ח"ס דבקרא אכילה כ' ואכילה בזות (יומא פ"א) ומד' ל"ח כל נבלה, כל דס, כל חלב כיון דכתוב כל קמ"ל ח"ס, וכ' נמי לא תאכלו שטור אכילה, אחר שריבס ומיטט, אמרין ריבס לאסור ומעוט למלקות עכ"ל ועי' ברייתא כ"א כל נבלה לרבות כו' והיינו כו' וח"ס כח"ס. והשתא לרשב"א ג' אסורין חלא כ' כל לח"ס דמסברא חזי לאגרופי לחוד לא מרבינן ואין כאן ג"כ הבאים כא' דחלב

בהנאה א . . . וכל אסורין שבחורה אין לוקין ע' אלא דרך אכילתן פרט לאוכל חלב חי שפטור וכן אין לוקין על אסורי הנאה אלא

נחל אשכול

לא ילפין מחידך סכן הותרם מכללו, ונבלה לא ילפין שהוא בלא, חולין ק"כ ודם לא ילפין דבעי רביעית יבמות קי"ה, ע' ח"א 66, ועוד לשטת חוס' יס היתר לאסורו אם צטלו ודם איברי' שלא פרש מותר, ומג' אלה ילפין ח"ס לכל אסורין חי פרכת מה נבלה שמתמחה, חלב חיכות, ואי חטים כרת, נבלה חוכים, אלא הא קשי' מנ"ל בחמץ ובצ"ח דליכא למפרך ספי' להם טעם הכוסר כדפריך פסחים כ"ה, ומנ"ל הביא צטט רלב"ח להכי הביא הרמב"ם האוכל כ"ס מן החמץ הרי אסור מ"הת שג' לא יאכל, דחמץ לא ילפין מחלב, דחמץ הי' לו טעם הכוסר והוליד מזה דבי"ד ח"ס מותר מ"הת, ואני חמה עליו חי וטעם האו פירכא איך נלמד שאר אסורים מחלב מה לחלב סכן כרת, אבל למ"ס נחא. ואכתי תיקשי מנ"ל צי"ה דליכא למפרך מה להנך בזכות וי"הכ בזכות? ונ"ל דביומא פ"א יליף מכל מלאכה ל"ח צטטס ס"ה דיתור לגז"ס לחמי שכ' אחריו וכל הגז"ל חטובה בעלם ללמד אזהרה לענוי. ובשבת ע"ד וכי מותר לאפות פחות מכשעור דח"ס מלאכה ומי אסור מ"הת ועמ"ל פנ"ח דשבת, וקשה מנ"ל דליכא למילף מאסורי אכילה דשמיני אסורי' דנהנה גרונו כד' כריתות י"ט ע"ג, ופשיט דשבת ויו"ט נמי כ' כל מלאכה (ואין סתירה מחוספתא צילס פ"ד האורג חוט ח' וכותב אות ח' אינו חייב אלא מ' שבות דנ"ל היינו טעם דחשבות כח"ס רמב"ם פכ"א דשבת יע"ס בלח"מ. מיהו צהיילא זה עוקר מה מניח כ' רש"י ריש שבת שהיא מדבריהם, ודלא כללם שמים שכ' ח"ס אסור מ"הת, דבולאה מ' גרועה, ועקירה בלא הנחה לאי חידו עבד ובר"הי נמי נורת עקירה והנחה ומעביר ד"ה הלכתא במירי ולא שייך ח"ס ע' מ"י ט"ו) וכיון דלמדנו מגז"ס אזהרת ענוי מהאזהרת מלאכה דעלם עלם קיי"לן אין גז"ס למחלם כיון דכל מ' לא חששו אזהרה על ח"ס ה"נ באזהרת ענוי, ומה שאין עושין דשטורין של עושין הלח"מ כדאר"ו יונוא פ'. וגבי גונב נמי פ' הרמב"ם הגונב כ"ס אסור מ"הת מנ"ל? ותו הקשה לח"מ צסנהדרין ג"ט הרי פחות מש"פ דמותר לישראל ומי איכא חידו, ואי לישראל נמי אסור לק"מ כח"ס חוס' חולין ל"ג? וב"ס ח' דהסוגי קאי לח"ד ח"ס מותר מ"הת, וצורכא הוא, דלר"ל דס"ל הכי ל"ל מא"מ כח"ס חוס' חולין סס, ואל"כ בלא"ה ל"פ חידו. ונ"ל דבצ"מ קי"א לא חשק חת רעך ולא חגול דרש לא חגול קאי על רעך וגזל עכו"ם מותר, אבל בצ"ק קי"ג הסיגי' כח"ד גזל עכו"ם אסור ובצ"מ פ"ז מיתתי ה"ס הפלוגתא ומשמע בהם דרצא ס"ל ג' עכו"ם אסור דלא חגול עלי' נמי קאי. והשתא ידענו ממילא שכלל לא חגול אפי' פסחה מש"פ דעכו"ם מקפיד אפחות ואין חלוק אלא לענין הסבה דלישראל ל"ל להשיב דחמיל, ורמב"ם שפסק גזל עכו"ם אסור ספיר כ' בלא חגול אפי' פחות מש"פ פחות מש"פ, ואל"כ גזל עכו"ם מותר, וכן צהדי' שס נ"ז ישראל צדוק מותר, וכיון דלא חגול לישראל קאי בצרף הוא דלא נכלל בזה אסור לפחות מש"פ, ושפיר פריך מא"מ. ואכתי פס לן בל יראה שלדעת צ"ח ומג"א שייך צי' ח"ס. ופ"י ונ"י וסג"א מחנצתין צסגנין ח' צרהיתם דליכא ח"ס דחוס' פסחי' כ"ט כ' בל יראה נחוק לעשה וחל"ע כ"א צטטלו לר"ו בזכות, וצבל יראה לא חשכתו באם זרקו לים הרי הוא מצוטל ותקן אסורו, ואם לא צטטלו עי"כ של פיררו עדיון יוכל לקיים, וא"ל דשייך צי' ח"ס אסור מ"הת צמאי פליגי צ"ס וב"ה צציה ומאי נ"מ חי' ח' בזכות או צכות, סוף סוף מלקות ליכא, ואי חוס' א"ד ח"ס אסור מ"הת, אלא דע"כ דמיתר, ופליגי בשטור אסור. ול"ג שא"ר כלל דצצ"מ ע"ב שטר שכ' צו ריבית גובה את הקרן וקספו חוס' האריך גובה העדים העדים דעיבדן על לא חשימין נשך וקיי"לן כאציי עובר עברה שם לחו פסל, וחרלו דמייירי צריצית דרצן. ותמה מנ"ל פ"ד דמנוס הא לא מפסל אלא צעברה שם צה מלקות, וכאן אפי' צלוס נחק לעשה חכ"ס העדים, ות' צחומים ל"ד דוקא ל"ח שאצ"מ שאין ליקח לקלות הענין, אבל לחו שניהן לאזהרת חב"ד ולחו הניתק לעשה הא דאין לוקין לחו נקלות הענין אלא שמיטל עליו החיוב לחקנו כל זמן שיוכל לחקן וא"ע עד שצטלו חי' לא קיימו למר כדאי' ל' ולכ"ל, צלחו זה ודחי פסול אם עבר ולא חקן. ולפ"ז יל ח"ס שייך צצ"י ופליגי צ"ס וב"ה בשטור שטובר אלאו ונ"מ שהטובר נקרא שטע ופסל לעדות מ"הת וכה"ג ביצמות ל"ג ע"ב (מ"מ לענין דינא נ"ל דליכא צצ"י ח"ס מ"הת כיון דלרשב"א גריך למוד גס צשאר, אין ללמוד מאסורי' שהנהה ועושה, מיהו י"ל אחקם ששבת' שאור לא' חמץ לח"ס עתוס' פסמ"ה ד"ה דהא ופ"י) ועוד נ"מ דהרמב"ם וס"ע פ' צסי' רלב"ח נשבע על ח"ס נבלה חייב על השבועה דלא היו מו"ע שאין חפוסם צחירה רק צכיות וכן אמר שבועה שאוכל ח"ס חייב על השבועה וכ"כ חוס' צשבויות כ"ג ע"ב וצחרון צ' כ' כיון דלקרצן ש' גריך הן ולחו דכדר רשות (וכח"ס רש"י דף כ"ד) וכיון שאם נשבע שיאכל חיי שטור לא חל דמושבט ועומד הוא לכך אם נשבע שלא יאכל נמי אינו חייב ק' שבועה וכ' ה"ה שם חוס' מודה לה"ע צרישא אם נשבע שלא לאכול ח"ס דחייב על השבועה, ופשיט הוא דחוס' לא כחצו כן אלא לענין קרצן דצעיין הן ולחו. ולהכי גס צטלא אוכל אינו חייב ק' שבועה כיון דליכא צסן, אבל לענין מלקות ודחי חל (כיון דאינו מושבע על ח"ס) אם נשבע שלא לאכול ח"ס. והשתא לכ"ע איכא נ"מ שאם נשבע שלא להציא צציתו ח"ס חמץ ועבר חלה השבועה, אבל אי איכא שטור שלם דמפורם הללו צחורה אינו לוקה על שבועתו ש' צטוי שהרי מושבע ועומד הוא דאפי' אעשה לא חל כח"ס חוס' סס. ויש לישב צזה מ"ס הרמב"ם פ"א דחמץ האוכל מן החמץ כ"ס הרי זה אסור מ"הת שג' לא יאכל וקשה כ"מ ל"ל קרא צכל אסורין ח"ס אסור, נ"מ צכל אסורין חל שבועה, שאינו מפורם ח"ס אבל בחמץ דכ' לא יאכל הוא כמפורם וחל שבועה. א חולי ל"ל גס צזה ח"ס אסור. ומאי השטור צהנאה? חוס' פסחים כ"א ע"ב הקשו תהא הנאת חמץ צכרת דכ' כל אוכל חמץ, ומקשים איך אפשר דא"כ לחמי גריך הופש לרבות השותה, ח"ל דנהנה? ונ"ל דס"ל לחוס' אף שולקין על הנאה ודאי לחו צכ"ס דא"כ חסא הנאה צצח וערלה חמור מאכילה, אלא הנאה ללקות הוא צס' פרוטה צצמעייל וצפחות אסורא איכא להכי גריך הופש לרבות השותה צכיות שנתמה דחייב כרת מכת אכילה, אבל נהנה מכיות פטור, אבל לעולם ח"ל נהנה ש"פ ח"כ. ומיושב צזה מה שמקשי' על ה"ס פסחים כ"ד דילוף ערלה מצבורי' לענין שמשקין שילא כפרי, וקשה אף חי אינו כפרי צאכילה מ"מ נהנה מן הפרי ולוקין לחוס' וכמ"ס חולין ק"כ ד"ה אלא, ולפמ"ס מ' נהנה גריך ש"פ ואם נדון כאכילה צכיות, ואי קשי' חי נהנה צאסורין דוקא צפרוטה למה לא חשב צהדי' ה' פרוטות צצ"מ פ"ד עטוי' י"ד קל"ג דקשי' ל' אי שצרו מותר פ' מש"פ דלא נקרא מאומה מן המרס ל"ל מוכר צמסנה? ות' נ"הכ כמה דצרי' שיר, ותו כיון דתני פרוטה צמעייל מומילא דאין נהנה פ' מש"פ. ולפ"מ צפ' להל' פסח פשיטא

ספר האשכול, הלכות חלב ודבש.

דרך הנאמן פרט לבניח חלב ש"ש הנסקל על מכתו ששטור א אבל על ב"ב וכלאי כ' לוקין אף שלא כדרך ה' דלא כ' בהו אכילה ב. טבר"א אשכחי לרבינא דשיף לברתיה בגוהרקי דערלה ג א"ל אימר דשרי רבנן בשעת סכנה, א"ל האי אישחא צמירה, פ"י חולי קרחת, כסננה דט", א"ד דאמר ל"י מדי דרך הנאה עבירא ד. ואיכא דקשי' להו דלטא טה"ט לא נאמר אכילה בב"ב אלא בשול דקט"ל דרך בשול לחוד א"ת ואי תרי ל"י כולי יומא בחלבא שרי ה. ול"ק דאי משום הא די כתרי לא תבשל חדא לבשול וחד לאכילה, אבל לא תבשל ג' דמיקם להנאה, הוי ל"י לטבתב לא יהנה ו או לא תאכל דאכילה והנאה בכלל, ומדלא אידבר אכילה כלל בהני ג' לאוין ש"ט שלא כד"ה נטי אסה. טבח שנמצא אחריו חלב ריא"ר ו אמר בכשעורה, ר"ו א' בכות, אר"פ ול"פ להלקותו ח בכות, לעברו בכשעורה, א"ט וטרא בשעורה במקום א', כות אפי' בב' וג' מקומות מצרפין, והלכתא להלקותו בכות ט לעברו בכשעורה. האי הלכתא דקאמר לאורוין דבעינן כות במקום א' כד"פ י. וב' הלכות כ' טעמא דמר ו' כות אף בב' וג' טלוקין כיון דסופא שעור דאור' טלוקין ל"י דמלקות במקום מיתה עומדת יא, מדיהיב טעמא ש"ט כמ"ו ס"ל. ותקנתא להאי יב. . דההוא טבחא נפקא טרפה מתותי ידיה פסולה ר"נ אול רבי מויה וטופריה יג סבר ר"נ לאכשוריה, א"ל רבא דלטא אערוטי קטעדים, אלא אין לו תקנה עד שילך למקום שאין מכירין אותו יד ויחזיר אברה בדבר חשוב טו או שיוציא טרפה טז בדבר חשוב טז. וא"ד דוקא מוכר טרפות שעשה טחמדת טטון לא מהדרין ל"י עד שילך וכו' אבל נמצא אחריו כ' חלב שאין כאן ח' טמון אלא קלות דעת, מחזירין אותו לאומנותו כשקבל דברי חברות בפני ג' יז וראינו וטן טח שמדקדק בטעות ונתחדש על חטאו. א"ר הונה טבח דלא סר סכין קטי חכם יח משמחין, רבא אמר מעבדין ומכריון על בעריה דטרפה הוא, ול"פ כאן כשנמצא סכין יפה משמחין, ל"נ יפה מכריון, רב נחמן יט א' לא נמצא יפה טמסס ל"י בפרתא, כלומר משליכין אותו באשפה, דאפי' לגוי לא מודבן. האי טבח דלא סר סכין קטי' דרבא ב"ח שטת' ועבריה ואכרי דבשריה ט' הוי כ אקלעו ט"ו ור' אשי גבי' א"ל לעייני במלתא דתלו בי' טפלא בא בדקה ר"א ונמצא יפה ואכשריה בב, ואי לא נ' יפה טריפין, אבל לא מונעין למכור לגוי, ובפרק עד כמה בג ההוא טבח חשוב לובוני תרבא במר כנתא

נחל אשכול

דסנאה בכות, מקירו ל"י, דאי חסיד דנפיק מלא חאכל ואכילה בכות יומא ע"ד, לדעת רא"ס דוקא לר"ל חבל לר"י אכילה בכ"ס וסלח"מ לענין עינש כות, וס"ס י"ל לענין סנאה שטור סלח"מ בכ"ס. ומרש"י פסמי' כ"א לא יאכל לא יסא היתר דמיס סיבא ליה אכילה ח"ל ראי' סנאה בכות וד"ק. א פסמי' כ"ד, חין דרך סנאה חלא דהצטרע חו למחוס עורות ולא לרפיח. ב פסמי' כ"ו כ' חוס' בע"ז נמי דנא כ' ג' אכילה, ובע"ז י"ב כ' כשאר חסורין חסירא חוכא כותס מדרבנן ע' שביעות כ"ב ד"ס חסירא וכו' ע"ז, וקדושין ג' ופסחים כ"ח וכו' מ' מדבריהם שפ"י חסור דר' יוכא עומ"מ שמתפק, ובה"ד במדכין כן דפטור לאו דוקא חלא פטור ומותר חלא כד"ס, ומרמז"ס פ"ד מח"ס משמע ח' דרבנן חוכא וכן ברין ונת כמגיד סל' דהוי כח"ס, דא"כ חקטי רבינא בל"ב כמציא ר' כסמוך דסחיר לדיר' ח' חורס נחשכ"ס. ואפשר ליכנו למ"ס ר"ת ב"ק ק"ל כד"ס ולא יצטע דכאן חיידי חלא כד"ס כלל, חבל שאר סכד"ס אף בערלס חסור. וס"ך קנ"ס כ' חלא לרפואה חפי' סכד"ס כסנאה חסור, חבל באסורי אכילה שרי פ"י לחכול סלכ חי כח"ס חס"כ כסס מרדכי, ול"ע לחק, נמרדכי בין בא' אכילה בין בא' סכד"ס אכילה וסנאה מותר (ומ"מ כ' סכד"ס יוסר) ולשאר פ' תריוכו אסורי מדר'. חבל חס נפסל סכסור מח' חס עפ"ד מח"ס וכו' ב. ג בוסר זיתים קטנים מחס רפואה דמותר. ד דרך סנאה לאחר כנתבסלו להויה מתן כות סכד רש", וסמגיד כ' סכס חפי' כותים כנתבסלו כ"ל סכד"ס מקרי. ה פסמי' מ"ד, ק' משמע מרש"י דוקא באכילה חסיר מדר' ח' שרי ל"י כחלכא ולא סכרי עמיה וכו' דבר שאין אכילתו חסיר מ"כ סוף בחלב וטמאה סכסורו כנתבסלו וסנאה, וסא דאר"ח חולין ק"ח כל סכסר חסור לנשל מתן מד"ת ומסן מד"ס פרין חאכילה קאי וקטע כסל גי' דקרא, ויס לחק ערמ"א. קוסי' רבנו תמנא ככ"ס. ו כדפרין ב"ק מ"א. ז חולין ג"ג להאי גרסא וכן כס"ג ל"ק נחס סקדים ריח"ר לר"י דר כס"ס מר"י, ולג' כגמ' סקסס מע"מ לחס מקדים ר"י. ח מדרות, דעל לפני עור ליכא חלקות כח' מרמז"ס וחוק דלאו סלח"מ, חף סיס מקיס לומר כעסס ח' לוקס, סכא לא סאכילו צידים, ומלאו לוקס על מדרות כחכות סוף מ"ס, ולהלקותו פ"י ואנ"ל שמעבדין חתו. ט בחלב גמור חיידי וכן כשעורה חבל על חוטין וקרומין מחזירין ואין מעבדין. י רשב"א, וס"ס כמר וטרא. יא רמו כעמל דכאן חיו חלקות רק מדרות, ולא מלאו ליסנא מ' כמקיס מיתה חלא לר"ס סכסד' יו"ד מכות ככ"ג לחביי יוק' גו"ס בן סכות כרסע מחסר הוא רשע למית ולרצא ס"ל חלקות כמקיס מיתה עומדת, כיון דעבר ע' ראוי לחות, וכו' חיו להלכס דקיי"לן מכות בג'. לכך ג' סכות ס"ג כיון דקיי"לן סוף מכות חייבי כרת סלקו נפטרו מכות ש' וקלס חסין כיון סקלס סוא חסין, מחילא גס מחייבי מציד"ס סלקו נפטרו וכ"כ רמז"ס פ"ט דסנהדרין, וסמכסל רכיס מ"מ כד"ס סכסד' ג"ס חיוגות ח"ת ססחת וכלס חותס סל' וסכריס סכרפון סחיל וצא חקלס ע"י, סמחטס סכרו לעברס טאכ"ס, וט"י סמלקין אותו נפטר ממציד"ס. עוד י"ל אחרים ססכסל עכו ח' כרת וסוי כאלו סוא ח"כ ונפטר ע"י חלקות. יב ססכסל אחרים ססכד' כ"ס. יג סגדיל ס' ונפרטו לנבל עמיו לעשות חסובה. יד דסס לא ידעו ססחט ול"ל לערומי כחסובה. טו מוכס דסדר ג' מחמדת חמון. טז ל"י לחס לא חכר ססנקוסו נסחי טכחא כמכר כחולין לענין חלב, מ"ל ח' לחו ומ"ל ח' כרת, יכחות קי"ט, חיוי טען ססוג סוא וס"ל לענשו כגופ, חבל חין לסחמיו סיכא דמסחכר סחוד סוא לסכסירו לכ"ע סאפסר לסכסיל אחרים. יז ככות ל'. יח נריך לסכסילו לחסס מחסס ככידו, וסס לא עסס מנדן לככוד סכד. יט ג' ס"ג, וסס גס רי"ף ג' כן ל"ק קוסי' ר"אס לחס לא סביא סא דרבינא מחסמס ל"י דרבינא כתרס יותר מרבא? לווסס זכ ר"נ חמרי', ואף ח' רבינא חמרי' ל"ק, דלח"ס מרס"א וכו' לדעת רבינא פליגי ר"ס ורבא, וס"ל רבא כלא נמלא יסס מחסמס ל"י, ובנמלא יסס ומעבדין ומכריון ססוא טרפס, ור"א חסיק כסמוך נמלא סכיו יסס מחסרין ל"י וקיי"לן כויה. כ ס"ל דרבה סטריף חפי' נמלא יסס, בא חמוראים סאלו יעיו למית סיתר סכיס קטנים נריך נפרס. כב קסכר כי מטיף רבס כסנא ג' יסס, ומ"מ לא חסר רבא למכור לגוי, ס"מ ר"א פליג חרבינא. כג ככות ל', מוכר חלב טמא חסת סומן כ"מ.

נחמא, קנסיה רבא לזבני אפי' אמגוי א. אלמא דלא מטמסי לי' בפרתא אפי' בחשוד. — קיי"לן כרב בשר שנחמלם מן העין אסור ב' אפי' בעיר שרוב טבחים ישראל ומוכרין כשרות דחיישנין שטא עורבים הביאו נבלות והחליפיהו, והחמירו ח' שגם ט"ו שכיחי ואי לא כהאי אתרא באתרא אחרינא, אפי' הניחו בביתו ומעלים עין מטנו אסור א"כ הי' לו בו סימן או ט"ע או בגופו או בחתוכו או דצייר וחתים. וי"א ג' הניחו בביתו ומעלים עין ומצאו במקום שהניחו מותר דבהא לא קיי"לן כרב. והשולח בשר ביד גוי צריך ב' הוחמט כד' . . . כיון דהוא . . . ד' והחמירו בחב"ת פי' בחתיכת ה' דג, בשר, יין, תכלת, שאם הוא ביד גוי אינו כשר בלא ב"ח. ואסיד דרבנן חטפ"ג, פי' חלב, מוריים ו, פת וגבינה וכל שאסורו מדבריהם די בחומס א', וכן יין מבושל וחומץ יין ביד גוי די בח"א, דמבושל וחומץ לא מנסכי, וחשש שטא יחליף במבושל שלו שהוא ס"יני אינו אלא דרבנן ז' ויש סח' צרפת שאומר ח' הא דצריך ב"ח דוקא בישראל חשוד דלא מרתת, אבל גבי גוי דמרתת בא"דא נמי די בח"א.

הלכות מליחת בשר.

ב. אי אמלח או נצלה בשרא בגידא נשיא אסירא אי' בי, דאיכא טעמא בשמנו וקנקנות דאסירי מדרבנן ט' וצריך ליטל כרי נטילה ולא די בקליפה י' ובכשול צריך ס' דאר"נ יא גיד בס' ואין גיד מן המנין, ולא לבטולי גופי' יב' . . . והני אטמהתא דאמלח בגידא נשיא סבר רבינא דין מליחה ככשול ומסיק דליתא דא"ש כבש כמבושל ומליח כרותח דצלי, וצלי אסור כדי נטילה כדא יג' . . . נטף מרובע על ההרס וחור עליו יטל את מקומו, אבל סבו בשמן הרומה וישראל אוכלין יקלוף החיצון וטעמא בגמ' משום דמשהו בלע וה"ט נמי דנגע בחרסו של הנור דדי בקליפה, וכ' רבוחא כ"ט שהבליעה מועטת די בקליפה יד וכך פ' במליחה די בקליפה. כ' ב' הלכות שעור מליחת בשרא כל שאינו נאכל מ' מלחו, ומשהו מליחת עלי' שעור טויה, ואין זה שעור מסוים טו והגאונים' כ' שעור מיל טו (גליון: בספר ר"צ יז' כ' שעור מליחה בכדי שישחט בהמה ויפשטנה וחבדק הבשר מן החלב ומכל אסורין, בציר מהאי אסור לאכול. ולא כתב הרב, אלא איזה תלמיד). בר יונה נפל לכותח יח' שרי' ר"ח דכי א"ש מליח כרותח אי א"נ מ' מלחו כעין שטולחין בשר לקדרה ואח"כ מדיחין המלח, אבל כותח נאכל מ' מלחו, וה"ט חי, פי' צונן, אבל צלי, פי' רותח בעי קליפה, ואי' בי' נקבים כולו אסור וכן אם נהרץ הבשר ע"י תבלין יט'. — ולא מהני לבשר מליחה אא"כ מדיחו יפה יפה במים כ' וצריך לשרותו כדי שיחרך הרם שע"ג והחתיכה עצמה כא' ואחר ששהה ש' מליחה חזור ומדיח להעביר המלח והרם שע"פ החתיכה. וצריך לוזהר במליחה לפור מלח ע"כ צדדי החתיכה עד שאינו נאכל מ' מלחו. ואם מלח בלא הדחה ראשונה אין המלח מוציא כל דם ומקצתו פרש מט' למ' והבשר אסור, וחזי לן אם מדיח ומלח שנית מלח השני טפליט כל דמו, וכן אי הניח בשר במליחתו על בשר שלא נמלח וזב דמו עליו, כשמלחו אגב דפלט דם ידיו' פלט נמי הדם שקבל. נתבשל הבשר בלא מליחה צריך ס' לבטל כל הח', דלא ידענא כמה נפיק מיני', ואפי' יש ס', אסור הבשר שנחבשל בדמו שאין האסור יוצא לגמרי. מיהו אפשר דמה דלא נפיק מינה הוי דם אברים שלא פרש, ומ' דם זה לא נאסר הבשר טעולם, ואף כשתמצא לוטר שע"י בשול פרש מט' למ' באוחה החתיכה, אין זה מקרי פרש כדדיקנן מהא דככר שחחך עליו

נחל אשכול

א' שלא ימכר אפי' אגחים, וקאמר הטעם שע"י שקטים מחוסים וגרורי' אחר אגחים יטעם אותם וישתדל שני טבחים יגנבו מאגבים חלב וכו' מוכרו בח' כשר. ב' חולין ל"ס. ג' רש"ס. ד' ל"ל כדאי' ע"ז ל"ז כיון דהוא אסור דלוי' כ"כ רש"א וי"א שכל דבר שדמיו יקרים סדין כך. ה' דג שלם יכר ע"י קסקשת. ו' שומן דגים יתנין בו יין ושל גוי' ח' זאכלים ומ"ב, ע"ז כ"ט ול"ד ע"ז ב"ב דרש"י, ח"ע"ג דשאר דבר שותני' בו יין ח"ב, טור קי"ה, יין שבמוריים לעצורי זהמא נותני' וכו' כמאן דאזיל לאצור, ע"ז ל"ח ע"ב, לפיכך חין במוריים אלא ח' דרבנן, שאין עושין אותו מדגים טמאים, להכי חשם שהחליף דרבנן. ז' ח"ע"ג דבע"ז כ"ט ח' טעם אי מחוס החלופי כיון דאיכא מוחס' ח' לא טורח ומזייף, ל"ל דרבנן סומכין ע"ז ולא בדלוי' וכ"כ הר"ן. ח' חוס' ע"ז ל"א, עתוס' חולין ג' ד"ס צודק. ט' שאלות ויטלח, ודוקא מ' שמו, דקיי"לן ל"ט אצב"ט וקנקנות בדק ל"ב פליג עולא ע"ז כי חוס' כעולא קיי"לן אלא שאלו מחמירין. י' ויש דעה בחוס' ל"ז דשמו ש"ג נמי אינו אוסר בטעמו כיון אינו אוסר ור"ס חלקו. י' קליפה ע"כ ל"ז כ"ח ונטילה ח"ב ע"כ ח"א ל"ז טור ק"ה ורע"ב כסמי' כ"ז. יא' ל"ז, משמע לרבנו מחוס שמו קאמר ר"י דורא' ס"ל אצב"ט וכן הא דרבינא בסמוך, ואפשר דאיידי ר"י שמוחם הגיד ונחרסם במלח דלרץ ס' דבלל"ה הוי כאלו חוכל הגיד. ועפר"ח ק"ג דוקא בגיד שחוסה ח' חף שאין טעם בו הדין כן, אבל אסיר שיש לו טעם ונעשה יבש כעץ ונחערב אין אוסר, ודבר שנותן טעם אבל אינו לא לשבח ולא לפגם אוסר, ירושלמי פ"י דתרומות ה"ד. המעין בירוש' יראה דלא חסיק כן ונע"ג. יב' חולי ר"ל לאו לבטל הגיד אם נחערב בשאר ג' ואינו מכירו, דבר' לא בטלה, דק' ק', אלא לבטל ט' שמו. יג' פסחים ע"ה וכל הנומך. יד' לחוס' כל היכא דליכא רוטב חף צללי די בקליפה וכ"כ רש"א, אבל לר"א צללי נטילה, ומע"ט תמה ח"כ למה במליחה בקליפה הא רבינא ס"ד מליחה ככשול ואף שבאמת שחיל מליח כללי עכ"פ ליבטי נטילה, ולרבנו הטעם דחזין דבלע טפי צללי ממליח, ח"כ מליח דומה לנגע במרסו ס"ת דדי בק', ועוד כי חוס' בחס' לתוך נון די בקליפה מה"ט וכן בחולין קי"ב בר גזולא. טו' יש מחיכה עבה נריך זמן רב לללי, וא"כ כ' דכותה ס"ג כמה זמן שצריך להסיר מחיכה לללי צריך נמי במליחה וטעמי' מדלחמ' מליח הרי הוא כרותח, ובח"ה כ' נהגו לכת' להניחו טעם שלמה במלח שהוא שער לליה גם למחירה עבה ביותר מד' בח"ג (פסחים ל"ח) אפי' גוף ח' כפסח סגי בשעה. ובע"ז אין ראוי דלמא מוקמין לי' אדינא מחוס שצריך צ"ס ע' חוס' צמח' ל"ו. טז' צ"ה דמק סומכין על כ"ד מייטנן שכות לרמב"ם מיל, ולא כח"ט פ"ג דפסחים. יז' כן צריך ספ"ס דחולין. יח' קי"ב, כותח י' בו מלח וכו' ויליח. יט' פי' רמב"ד וס"פ, וי"א בר גזולא ללי אפי' נון איירי כל הדינים האלו מ' דרכיך טפי, וס"הת פ' אפי' מי ויש בו פילי או מחיבל כולו אסור. כ' קי"ג. כא' ב' טעמי' ער"ן כדי לרכך המחירה שבלל"ה אין מלח מעליט ולרמ"ה מפני הדם שחיסה ע"פ המחירה.

ספר האשכול, הלכות מליחת בשר.

עליו בשר . . א. ואם נחבשל בלא הדחה בתרייתא צריך ס' כנגד כל המלח שעליו דלא ידעינן כמה בלע ובכלל זה איכא נמי ס' נגד לחלוטיו דס' שעל הבשר. ומליחת עוף אחר שהוציא מעיו מנקה אותו בפנים ופותח הצואר ומוציא ורודין ומשליכן ומלחו מכפנים ומבחיין ויש שאומר שגם בעוף גיד א' בין ירך לצלעות וצריך להסירו ב'. חשו' לגאון: בני אדם הטומנים הבשר במלח לא יפה עושין, שטעינות החתיכה מצטמק הדם בהם ואינו יוצא, הדע אפי' מלחו כראוי צריך להניח ע"ג כלי מנוקב כדי שיצא הדם ראשון ראשון ואם מלח בכשא"מ הבשר אסור ג' שהדם אין לו דיוח לפלוט וע"כ חוזר ובוטל. ומי שרוצה למלוג ראש עוף או גדי ירחיץ מים ביורה ויתנם בכלי ואח"כ יתן הגדי בחוכו ולא יתנו ליורה דוחתת שכלי ראשון מבשל דמו בחוכו. ומלח שטולחין בו לא יהי' עב ביותר ולא דק דקתא אלא כגון חיטי דבהכי נפיק שפיר. ובר אווא דטטוי לא בעי קריעה ומליחה ולא ערף מכבדא ד' ולא אשכחן לצלי מליחה, והאי ושוין שטולחין עליו בשר לצלי ה' לאו משום חובה אלא דרך העולם ליתן טעם בבשר. ובתר דטטוי פלגא מותר לבשולי בקדרה, אע"ג כשסחטו יוצא מזהל אין זה דם אלא חמר בשר ו'. — הכחל קורעו שתי וערב וטחו בכותל ומוציא חלבו ובהכי מותר לבשלו אף עם בשר לא קרעו כלל ובשלו בלא בשר מותר ו' אבל עם בשר אא"ל ח דאר"נ כחל בס' וכחל מן המנין ט' וכחל שנחבטל בנ"ט הוא גופא באסור קיים דאי שר' אחי למשרי ח' נבלה, ואי נפל לקדרה א' אסור כפעם ראשון עד נ"ט, אבל אי בפעם א' לא נחבטל בנ"ט כשאר ח' אסור דנינן ל' וצריך ס' לבטלו אי נפל לקדרה א', ומשערין בדדי' דאי בנפיק מיני' מנא ידעינן. וכ' הגר"צ הלכה קריעה ש"ע וטחו בכותל שרי לבשולי עם בשר, והיכא דלא עבד הכי שרי לאטויה לכתחלה אבל לבשולי לכת' אף בלא בשר לא ובריע' שרי, מ' בצלי ל"צ קריעה ו', וא"ד יא' אם בשלו עם בשר וקרע קצת בדיועבד שרי. ויש שכ' בשם הגאונים מנהג ישראל שלא לבשל כחל כלל, ול"ט טעם לחומרא זו ואי משום גדר בצלי נמי איכא למגור (חסר) יב'. יש שאומר יג' דוקא בכחל בכולו משערין כיון דכחל עצמו אסור, אבל דבר החוזר להתיר כגון כלים בלועים מאסור משערין באומר יפה מאי דנפיק מניה. כחל גדיים קטנים שאין דרכם להיות חלב בהן אם בשלם עם בשר הכל מותר ולא מחוקקין אסורא. — אמר אב"י ככדא למיסר נפשה לא קמבעי' יד' דחנן ריבנ"א הכבד אסרת ואינה נאסרת שהיא פולטת ולא בולעת, כי קמבעי' למיסר חברתה בדמה ודחנן אסרת דלמא האי ככבדא דאסורא ומשום שמנונית ולא אפשר אי דם הכבד היוצא בכשול אחר שנמלחה איסר ח' אחרות ומסוגין נ' אי חלטי לה בחלא או ברותחין שרי לבשל עם אחריו אפי' קנה הכבד בחוך הקדרה טו, אבל שדרו ממתיבתא אין אנו בקיאים בחליטה ולא שרי כבדא שליטה אלא היכא דטוו לה מעיקרא ושלקו בתר הכי, אבל שלקו מעיקרא אסור כ"כ הגר"צ. ולא חזונו טעמא נהי דלא בקיאים בחליטה, ע"י קריעה ומליחה לישרי בבשול כד' אב"י למסר נפשה לא מבעי' כריב"נ דכבד אינה בולעת, ואי משום דאסור בבירייתא דר"ש ס"ל אם נחרכה ע"י חבלין אי נחבשלה הרבה דהיינו שלוקה חוזרת ובולעת, והיישנין בבשול שישלקה ביותר, הא לאב"י פשיטא דהלכה כריב"נ ובבירייתא נמי אי' דר"א הכבד אינה בולעת והלכה כרבים ור' אטי' שלקי ליה ואכל טו ור"נ שלקו ליה ואמר גאטו לשבא וראוי לסמוך אהני אמירא, ועיד דר"ש דאסר שלוקה בלא קרעי' ש"ע וחתיכה לתחת איירי, דאי קרעי' ומליחה יוצא כל הדם יז' ואפשר דאסר הרב בבשול מ' קדרה יח' . . ואף למאן דל"ל תקנה בקדרה בקריעה, ה"מ בדקה משום שורייני יט' קטיני, אבל בחורא דאלימי ומצי למשקלינהו שפיר דמי. ומאי דאמר רבה כ"ר הונא סמפוני דכבדא קרעו ש"ע וחתוך לתחת חוי לן לבשולי איירי דלצלי

נחל אשכול

א קי"ב, ח"ט ככר שחך עליו צמר גלי ויוצא ממנו מוחל עב אדום אסור נאכול דם הוא (ורצח מחיר דלחו דם כול וקרי לי' חמר צמר) ובמחל דס"ל דם הוא נח אסר חלל הככר והככר מותר אף שדם שבו פרס צמח גלי' ממק' לחו, חלל ע"כ כל זמן שלא ילא חוץ לחתיכה לא מקרי פרס ועחוס' פסחים ע"ה, וכ"ד רבנ"ט סתמו של ראב"ן ורמב"ן חולקין. ב' ראב"ד צב"י ס"ה, וכ' רמ"א חיו מנהג חלל נוטלי' או מוחסי' סורדין וחי' לא. ג' קי"ב. ד' כבדא נמי נריך לחתוך סמפיות וסר"אש כ' צסס ס"ג חולין קי"א היכא דלא קרעי' קודם גלי' יקרעי' ח"ג, ול"ל דסגחין דבר מחסר דם הסכד שנסאר אחר מחיכת ס', ע' נקמן ס"ק י"ד ה' בינה י"א. ו' כדרנא קי"ב עס"ס ס"ט דל"מ כן. ז' חע"פי סנסמט הסלב ויאל דחלב שמיטה דר' חולין קי"ג חלב חמו ולא חלב שחוטא וכיון דמובלע ולא פרס אפי' מדרבנן ליכא, ולכתחל' קורעו מחסו סדך צ"ב, חלל בשלו עם צמר בלא קריעה מקבל הסכר טעם ומחלב דרבנן ומחלף צ"ב דלח' חס"ה אפי' דיע' אסור וכיון שהצמר נאסר טוב אסור הכחל, חלל כחל שגסל צפ"ע בלא קריעה טעמו טוב וטעם חלב שבו מעממו הוא חס"ה מותר דיע' ר"ן. ח' הא דחגי' כחל ששפלו בחלבו מותר. ט' ל"ז, מרפינן לכחל שאינו מחיכת אסור או מחסו דחלב ס' מדרבנן, ולק"ק טו"ז מחתיכה שנתבשלה בדמח דח"מ, דם מעיקרא ח"דל ע' קי"א בחוס'. י' כפרוס ר"ס, ולב"י ס"ל ר"ף כרמ"ס ור"ת גס צללי קריעה קתא, ולרש"י כחל ששפלו אף צפ"ע, בלא קריעה ש"ע וט"ב אסור. יא' ר"ת ממתני' דייק קורע ש"ע וט"ב ע"כ עם צמר, ובסיפא ל"ק חיו טובר ומותר נמי עם צמר, וע"כ פרושו לא קורעו ש"ע חלל קתא, חלל לר"ף קריעה ק' לא מהני עם צמר, מאי מותר דקאמר רב. יב' קי' ח' בטטלפוס דלח גמירי דצ"ב אסור גדר רב גדר ואסור אפי' כחל ומשמע אף ללל, וגדר זה ל"ס חלל בחמוס הפרגה ומייחי' סס כל חמוראי דחכלי ועחוס'. יג' ראב"ד ורי"בפלאט. יד' קורע חס"ס ק", מספקא חי מליחה מהני לכבד לבשל כיון דעדיון יס צב דביו דס וכ"ד ראב"ג מליחה לא מהני לבשלה, חלל לר"ה מליחה ודאי מהני לבשל' עם צמר ובלא מליחה חבגי' דלמח דמה חיו חיסר דבר חמר דחורה חתיכה דכולה דס, וס"ג כריתות כ"א דס הטמול לב וכליות ודס חזירים בל"ת ולא חגי כבד, ש"מ אפי' צעיין חין חסיר ח"ס, ואי קסי' הא חי' קי"ב דס הכבד דחי', לר"ת קאי על דס הכוסם צמפוני' שהוא דס צעיין מחקומות ח' כנתין בכלי. ועל ראיחו מכריחות יס נפקפק דס כבד הוא בכלל ד' חזירי', ואטו כי רובלא וכו' ולא חגי נמי דס הריחא ומוח. טו חין לקדרה יונא דס דרך הקנה ול"י חליטה. טז קי' ע"ב. יז' עב"י שויבכ שטח ר"ף. יח' סהיח אסורה אף לריב"ז וכן הנתבשל עם הסכד, שאמר הסכד אסרת, חס"ה אסור כבדא שליטה. יט' כל סוריקי, גידים קטנים חולין ל"ב ע"ב שירייקי סייחין, פסחים ע"ד. דבר חדש הוא שנאמר

דלצלי ל"צ א אבל ה"ג כ' אף לצלי צריך קריעה והיכא דלא קרעו מתחלה קרעו לאחר צליה, אבל טחלא שומן יוצא ממנו ומותר לקדרה בלא קריעה ב'. כחלא וכבדא למשפדינהו תותי בשרא שרי עלוי' בשרא לכתחלה לא, משום דם הרבה וכן חלב נופל על הבשר וסריך ב' וכיון שאינו בעין ודם משריק ות' שחוטה דרבנן לא אחמרו בדיעבר, ובכחל שקדעו איירי דליכא חלב בעין ג', ואם נותני' כלי תחת השפוד לקבל השומן, בשרא עלוי כבדא נמי אסור שדם הכבד מתערב בשומן שהוא עב ושמן וצף למעלה, אבל בשאר בשר כשצולין אותו מותר ליתן כלי תחתיו לקבל השומן אי משרא בההוא כלי חרי גללי מלח שהדם נמשך לשולי הכלי אצל המלח ושביק לי עד דצייל ושפי לי' ושרי ד'. — סכין ששחט בה אסור לחתוך בו רותח ולחתוך צונן הסכין בעי' הרחה ה'. א"ש קערה שמלח בה בשר אסור לאכול בו רותח דמליה כרותח ובלעה הקערה דם כ"ק, יש שאומר בקערה שאינו מנוקבת טיירי כמו שהבשר אסור ו' ה"ג הקערה כ"ק, אבל ז' . . ול"נ דאף שחזור ומולח טרידא ח' למפלט דם וציר זמן רב ולא בלעה, ועוד כח המלח להבליע בקערה אבל אין כח בו להפליט ח'. ופינכא דאמלח ב' בשרא דתכרי' ר"א משום שלא הי' מנוקב והגעלה ל"ט לכ"ז ט, ודאי אי הי' מנוקבה הי' יכול לחזור ולמלוה בו, אלא דכ"ח אינו יכול לנקוב דפקע ומשתכר ולהשתמש בו צונן לא התיר, דחייש שישחמש בו רותח י'. צונן שחתכו בסכין של בשר אי טעמי' ולא מצא טעם בשר מותר לאכלו בכותח אבל כל זמן שלא טעם אסור דצונן מפליט ובולע דם יא' הבשר, מיהו א"צ לחתוך מצנן יותר מכדי נטילה יב' ודוקא דבר חריף כצנן בולע בדוחקא דסכין אבל קישות וש"ד גרידא סגי. וי"א צנן שום ובצל וכי"ב אפי' חתכן בס' בשר אינו ב' אסור בכותח דהוי כקורט חלחית דמפסיק בסכין ש"ג א"ב חורפא משוי לי' לשבת יב'. אסור להניח כד דכותח גבי כד דמלחא שטא יפל מחוכו אל המלח וישחמש בבשר, אבל דחלא שרי, דאף אי נופל מעט נטם בתוכו ולא יהיב טעם, אבל במלח אית' בעיניה. אחמר יד' חם לחוך חם ד"ה אסור חם לחוך צונן רב א' עילאה גבר ושמואל א' תחאה גבר. פלוגתיהו בקדרה שנטל מן האש וא' עדיין חם מחום כ"ר שהי"ס בו טו' והלכה תחאה גבר אם התחתון חם בין שהוא האסור או ההיתר מחם העליון מפליטו ומבליעו, וכיון שאסור ט' בשול צריך ס' כנגד האסור, אבל אם אין שם רוטב כגון בצלי דותח שנפל עליו אסור או היתר אינו אסור אלא כדי נטילה. תני' צונן לחוך חם אסור, חם לחוך צונן מדיח, אדמיקר ליה בלע? אלא חם לחוך צונן קולף. תני' אידך בשר רותח או צונן שנפל לחלב רותח אסור, חם לחוך צונן קולף. ומדלא אשמועינן גבי חלב צונן שנפל בו בשר חם דליכא למקלף דאסור, ש"מ כיון דא"א למקלף שרי טו'. ודאמרין חם לחוך חם או צונן לחם אינו אסור בצלי אלא כ"נ בדליכא חלב או שומן, אבל אי אית ב' מפעפע בכולו כד' יז' גדי שצלאו בחלבו אסור אפי' מראש אוננו, ואם הוא חלב כחוש או שמנו של ג"ה די בכ"ג יח', ובהלכות כ' . . יט' אבל הגר"צ כ' אכבנ"ט אבל שמנוניתו בבשול משערין בס' ואם נצלה גיד בירך קולף ואוכל עד שמגיע לגיד והאי עד הגיד לאו דוקא דלקמן כ' הרב צלי בעי קליפה אפי' חם לחוך צונן, וכבר כתבנו דבצלי בעי נטילה. ואם בשל כוליא בחלב שלה אע"ג דמפעפע אינו אסור כולה כ' דקרום מפסיק. ואם חתיכת ההיתר שמן והאסור בחוש גם האסור נחשב לשמן דאוויל ומפטם האסור ויוצא בהיתר ואוסרו כולו, דהא חווינן מאן דאמר ריחא מלחא כא', אפי' בשר שמן שצלאו עם בשר נבלה כחוש אסור, מ"ט דמפטמי מהדרי, ונהי דלקיי"לן הכא אלא ריחא לאו מלחא מ"ט היכא דמחממי מהדרי מסתבר הכי כב'. ואמרו רבותא במליחה נמי דינא הכי כל דאיכא חלב ושומן בס' משערין, דחוינן לרבינא ס"ד דחמיר מליח מצלי כג'. ובדבר א' חמור צלי מבשול, דכל היכא דצריך ס' בצלי מ"ט צריך נטילת מקום במקום שנוגע האסור בהיתר, כיון שאין כאן רוטב נרגש האסור טפי בהיתר במקום הקרוב לאסור. ובאסור פעפוע קיימא נמי חלוקא בין עילאה חם או תחאה חם, שאם התחתון צונן בין שהוא האסור ויש לו פעפוע ובין שהוא ההיתר והאסור חם המונח עליו יש לו פעפוע התחתון גובר ואין נאסר אלא כ"ק, ואם תחתון חם בין האסור ובין ההיתר הכל אסור. וי"א אף במליח דינא הכי כד', אם בשר נבלה מלווח למטה והיתר תפל למעלה או היתר תפל למטה כה' אוסרו כ"ק, ואם יש בא' מהם דבר פעפוע אסור בכולו כו' אם מליח למטה, אבל אם התפל למטה

נחל אשכול

שנאמר לר"ף חם מוליא כל סגידים יכא מותר לבשל שכל דם שבכבד יוצא ע"י מליחה ול"מ בפוסק'. א לא כרס"י דלגלי חיירי וטעמי' ודאי דומי' דורירין צנוף אף שלחלו לריך לנקבן ועחוס' כרצני. ב אע"ג דדם שצב דם גמור כריתות כ"א, מ"מ יוצא ע"י מליחה. ג חוס'. ד קי"ב צג' רי"ף פי' מיתו עד סיוור כל הדם ולא מערה השומן צנחת שלא יתערב דם. ה ע' 11 וכפי' חוס'. ו לעיל 78. ז ל"ל מלח בקערה מנוקבת והדיחה מותר לאכול בה רותח שאין דם נבלע בו דל"כ האריך מותר למלוח בו פ"ב הר"אש. ח כך צס"ד אין מליחה לכלים נהפליט, אבל נתן בתוכו רותח מוליא הבלע בתוכו וכ"ד ר"ספ אפי' נתן רותח בכלי מנוקב שמוחין בו אסור ורמ"א הקיט דדיע'. ט פסח"י ל'. י וכו' הר"ן. יא ל"ל טעם, מיהו צנחת אפי' אין בסכין חלח צליעת דם יוצא ע"י דחקא דם' צד' חריף וכ"כ ס"ך ס' יו"ד יד'. יב ראב"ד. יג ע"ז ל"ט, חוס' קי"ב מספקי. יד פסח"י ע"ו. טו כשעור שחרסו של חנוק נכוס בו צנחת מ'. טז כר"ח, וכס"ך ל"א ס"ק מ' דוקא כיון שא"א לקלף ומעולם לא הוכרה הקליפה, חלל במקום שוכרה כגון ירך שנתבשל שמו ט"ג ובמליחה נאסר כ"ק לריך ס' נגד הקליפה כח"ס חוס' ל"ו ע"ב. יז ל"ו. יח לר"ת שמו של גיד אינו מפעפע ולרצנו אפשר הטעם דאי' ל"א שמו מותר וי"ק נהבו אסור ער"אש. יט ל"ל ה"צ כ' שמו של גיד אפי' במליחה צעי ס' ותמה צה"ג ס' אחר קולף, ומסדור ד' ה"ג שבידיו דלייתי ס' אחר קולף עד שמגיע לגיד והסרו אטמהתא דאמלחו צה"ס דלא חסרו ככולא, נראה דס"ל כ"ז לא חיירי חלל בגיד עומי, שכבר הוסר שמנוניתו וס"ל יבנ"ט, שאח"כ כ' לידון גיד עלמו אינו אסור חלל שמנונית בס' אף במליחה, וטעמי' ודאי משום חלב דמפעפע. כ חוס' ל"ו, ע' ק"ס אף מחמירין בכל ללי ומליחה. כא פסח"י ע"ו. כב וסיינו חם התחתון חם עפר"ח דחילק. כג אע"ג דאתחזק רבינא ל"ז לא מסתבר דגרע מלי רצב"א ור"ן, מיהו לר"אש סס"ל מליחה בקליפה וללי נטילה דכיון דאתחזק גריעס מלי וכו' רבנו לעיל אין ראי' וכ"ד רמ"א במליחה לא חמירין כלל דמפעפע. כד רצב"א חוס' ור"אש חילקין במליחה אין חילק בין עליון לתחתון לעולם המליח מבליע צנחל ואין בולע ממנו אפי' הוא שומן. כה מטעם דעד דמיקר לי' בלע קאת אע"ג דתתאה גבר. כו משמע ק' אף אם היתר מליח למטה שמן והאסור כחוס' חמירין

פ' גיד הנשה זה' תערוכת אסור.

נחל אשכול

הסותר החתחין מופטס לי' לאסור, וכן אם האסיר העליון החפס שמן וסותר החתחין מולח, ולא מולח לי' מפיס'י' שאמר מופטס במליהם אלא לקנה אם האסור מולח למטה וסותר שמן למטה. ובמה ש' רבנו צמח' דאמרין גם במליהם דאמיקר לי' בלע אם החתחין חפל, וסוף כר' דמסוי מליח ללוי בכל מילי (ורשב"א ור"אש מולקיס), יש ליכב זה, וסוף דאמרין קי"ג טמא חפל וסוף מליח מותר ולא אמר דאמיקר בלע כ"ק תי' הר"ן ורבנו לקנו דמיירי שאין מוגעין ז"ב אלא פליטת לירן מוגע' וכ"כ הב"א. ומ"ס הש"ך ז"א ס"ק ט"ו וק"ס ס"ק כ"ח לב"י נמי לא אמרין במליהם כשאסור מולח וסותר שמן טפל דסותר מופטס לאסור ז"ע דבס"י ע' סג' ד' כ' אם טרפה מולח למטה וכשרה שמה לח' דמופטס (וטעם דלא אמרין אם סותר שמן מולח למטה ובאסור חפל למע' מופטס עב"י ק"ה). א' דכ' הטמאים לאסיר ליר וסוינו הויגא במליהם, דבצסול רוטב גמיר הוא וע"כע דאיר' רי". ב' דא"כ אף באסור חפל ולמטה אמרין עד דמיקר לי' בלע קנה וצבי ק'. ג' סהם צמקוס קליפה. לדעת רבנו ור"ן אם הדגים מלוחים ועופות חפל ומוגעי' ז"ב יאסרו נמי כ"ק? דס' אינו יוגא מן החפל ס"ך ע' ס"ק ז' וכן אם הדגים מלוחים על העופות שגמלחו לא נאסרו דס' אינו מופטס למטה. ד' מולי ע"י שמוחין אותו דכסיפלט דס' דיד' יפלט גם מה שקבל כמו חתיכה שלא נמלחה טפל לליר קדס מליחמה תקנתה למלחה כמ"ס רמ"א ע'. ה' קי"ג וקי"א ע"ב. ו' אלברגלוי, ורבנו כרשב"א. ז' אפי' בחתיכה שמונה כיון שאין האסור יוכל לבא סס חוס' ל"ו. ח' חוס' קי"ג לא מלינו בדם צעין משרק שריק וער"אש פג"ה י"ג סב' טעם דר"ז דלא אמרין כבולעו כ"פ אלא סיכא דנפלט מיד בשעת בליעתו, וז"ע לדדי' למה בשר שלא נמלח ונפל עליו ליר מולח מהני תקנה לנולחו כמ"ס רבני, דהא אינו מפליט מיד, ויש לחלק ציר ל"ב מפליט מיד. ט' חוס' קי"ב. י' אצבי' דלא אפשט' קי"ג ע' 21 וזב' רי"ף. יא' ע' 35, 36. יב' רשב"א. יג' מילין ע"ד פ"ט ור"ב. יד' דס"ל צנן ט' מי לא נאמר כל צבחהם תאכלו וטעון שמיטה חבל צמח לכ"ע גיד וחלב מותר. טו' פ' ב' המקשה. טז' דף ז"ב, אינו מפורש כ"כ צרי"ף שצביד ס"ל כר"י, לרשב"א ס"ל ניהב בשליל. יז' מולי ר"ל שיש לו למיד נואשס, ע"ה וחוב' ז"ב ע"ב דאפי' חלב צנן ט' מי צמחי' אמו מותר. וסכרמ ליה, דקשה לכ"ע במלואו מח' או אי' ל"כ חדשו גידו ומלבו מותר דחחרצו מכל צבחה, וכן ט' מי נמי מלבו מותר לחגא דמחמי' מכל צבחה ולמה יסא גידו אסור, אלא ודאי ס"ל מכל צבחהם לא הוי מרצין חלב וגיד צנן ט' מי, שחלבו וגידו כחלב וגיד צבחהם עומה, אלא מדמזין צבחהם דלחו חלב הוא, אמרין לעמן אכילה נמי, אכל לעמן גיד אין ראי' שכן ט' מי שיש לו מיות צב"ע וכלל בכל צבחהם, ודוקא

מותר וישראל קדושי' ונהגו בו אסור א. ושני גידים הם הפנימי סמוך לעצם ב חייבין עליו, חיצון סמוך לבשר אסור מדרבנן וצריך לחטט אחריהם בכ"ט שהם ג' ולא אסרה תורה אלא שעל הכף בלבד וחייב עליו אע"פ שאין בו כוח דברי' הוא מיהו אי איכא ביה הרבה ויהיה חטא"ווא, דלהכי כ' ביה אכילה. ג"ה שנחבשל לא אסור דקיי"לן דאבנ"ט ד' אבל שטנו אסור וצריך ס' לבטלו כמ"ש ה' דמ"בט או שא"ט וליכא למיקם אטעמא בס'. וג"ה א"בה כד' פ' כל שעה ו' דא"ר אבהו כ"ט שנ' לא יאכל וכו' א"הנ נטי במשמע ופריך מהא דחנן שולח אדם לנכרי ירך וג"ה בחוכו, ומשני כשהוחרה נבלה היא וגידה הוחרה, ופריך הניחא למ"ד יש בגבנ"ט והוי בכלל נבלה, אלא למ"ד אבנ"ט אינו בכלל נבלה, ומשני ט"ח אבנ"ט ר"ש דתני האוכל ג"ה של ב' טעמא ר"י מתייב ב' ז' ור"ש פוטר, וס"ל נמי דג"ה א"בה כדחני. אלמא לר' אבהו אי אבנ"ט כדקיי"לן ג"ה א"בה וסתני' שולח אדם ירך לנכרי וג"ה בחוכו כר"י אחי'. ויש טי שאומר דר"א לאו הלכתא אלא כחוקי' דס"ל לא יאכל אסור אכילה ולא הנאה במשמע וכ"נ טהל' הגר"צ דמיתני' שולח אדם ירך לנכרי וג"ה בחוכו ח' מיהו סתמא דחלמודא בדוכחא טובא כר"א ט: וחוי לן הא דתלי' א"הנ דגיד בטעמא דאבנ"ט דלהכי ליחי' בכלל נבלה דוקא לר"ש י' (חסר). וגיד שנחערב בגידין ואין מכירו ל"ב

נחל אשכול

דוקא לר"י אמרינן כן ק' ע"כ אכל חנא דחנני' פ"ט דאמר נוסב צליל ומלבו מותר ס"ל כמ"ש. ולרמב"ם ספ' כר"מ כן ט' גידו ומלבו חסור, מחסר דס"ל ר"י, דק' ע"ה, כר"מ ס"ל חדשים גרמו ליקרא חלב וגיד, אע"ג דמותר בשחיטת אמו כר"י מכל צבחהם היינו להוילוי מיד אבנ"ט אכל לא עדיק מגיד ומלבו דאמו, וב"י צס"י ס"ד מוסב מ"ש על הרמב"ם. ולפי' רש"י ותוס' דר"י מודה בשחיטה אם שחלב מותר קשה מאי פריך ל' ר"ל מחסר ליקרב, וסיסובי' כולם דחיקי'. וספ' כ' אף לרמב"ם גיד ומלבו דשליל שאינו כן ט' מי מותר, דר"מ ל"פ אלא צבן ט'. ולענ"ד צחלב דוקא, דפחות מכן ט' לא נקרא חלב שור וכשב כחוס' ר"ס ג"ס ודק' ק' ע"כ, ותוס' לסתותיו מחזיקין אף צבן ט' דצברי כר"י דהכל צכלל כל צבחהם ח', אכל רמב"ם דס"ל כר"י כשנקרא חלב שור וכשב דהיינו כן ט' חייב עליו, א"כ גיד דחל משעת ילידתו כמ"ס חוס' פ"ט ע"כ ד"ס צולדות צבן ח' נמי אסור וכו' דברי בגאון סהניא אשכול, "כך הירך סתמא כ"י" וכ"כ הרמב"ם פ"ז מח"אס חלב שליל כן ח' או ט' מת מותר ואי' כלו חדשיו אסור, אגומה צכלל שליל אף כן ח' וס"ה כ' הסומט צ' ומלא שליל צין מי צין מת מותר ובפ"ז שליל נמלא צמעי אס דמו כדס הילול, ס"מ צכלל שליל אף כן ח' אכל צפ"ח כ' סתם גיד נוסב צשליל ולא חלק צין כל"ח או לא, דלדידי' פלוגתא דר"מ ור"י צגיד אפי' צבן ח', לר"מ אסור ולר"י אפי' צבן ט' מותר מכל צבחהם. ומיוסב צזה מ"ס חוס' פ"ט ע"כ ד"ס צולדות וד"ס והא מדקחני, וצרמב"ם צפ"מ ר"פ ג"ס שליג הוא עובר הנמלא צבחהם קודם שלימותו ומפרש חלבו מותר אשמוניות דגיד צבגמ' ל"ב וקשה דצגמ' מוכח אפי' כן ט' ח'. לכך ל' דצעי למימר דצכלל גיד נוסב צשליל לאו דוקא כשגמר כן ט' מי דקין סחלב, אלא נוסב אף צבן ח', ומאי דא' ר"א צגמ' מחנוקות צבן ט' מי היינו לענין חלב, דר"מ נמי מודה צמת חלבו מותר, ולר"י אפי' צט' מי גיד ומלבו מותר (ומ"ס ר"מ לשטת' דטעון שחיטה, ס"ל לרמב"ם לר"י דאוסר חלבו וס"ל כמתני' דלא צעי שחיטה, לא חלי' זה צזה). אכל גיד לר"מ אסור משעת ילידתו (ואפי' לר"י ס"ל לחוס' ק' ע"כ יש אסור גיד צנפל, דקאמר סתם אסור גיד וטומ' צסדדי אחי ולא שרי אלא בשחיטת אמו ודקאמר ר"פ ג"ה לר"י אסור גיד לא חל אמוקדסין כיון שאינו נוסב צשליל, פי' רשצ"ח אינו חל ר"ל שיש לו סיתר צש' אמו לר"י ועי"ס צרשצ"ח סכ' סברת צ' חוס' הא דא"ר הוסיפי' סהלכו לשטתס דוקא לענין חלב ולא לענין גיד, וצעלי חוס' צצדינו לא ס"ל כן ע' ל"ב ע"כ) וכיון דלרששוני' לר"י נמי נוסב גיד צשליל, ר' גס לדידי' אפי' צבן ח', ומ"ס צש"ע לכ"ע אינו נוסב צשליל כן ח' ל"ע. א' כר"מ ובר"ח, ל"א. ב' פוסט צכלל הירך אף צעלס אמועי, סג"מ פ"ח מח"אס וב"י צסס סמ"ג. ג' ס' משנפ' ל"ו ושמואל דחזי נבר פיולי עי"ס. ד' ל"ע. ה' ד' 77 ס"ג ור"י ג' ל"ז ע"כ מ"צמ דליכא למיקם אטעמא' כגון שמוניות דגיד צס'. ו' פסחי' כ"צ. ז' מחסר צשר טמא דיצנ"ט וס"ל גיד חיי על טמא סהיה אסור חמור לדידי' סצבר נוסב צצ"ג חולין ק' (ר"ל לגבי יעקב דוקא ולא לשאר צ"ג חוס' חולין ק' צ' ופסחים כ"צ) ולדידן א"ג צטמאים כדילין חולין ק"ל ומחסר צשר טמא ליכא דאצנ"ט לכך פטור לר"ס. ותימא סה"ג פ' כר"י דנוסב צטמאים. ח' אע"ג דפסק אצנ"ט ובפ' כ"ס כ' ח' חזקיה מנין לחמץ שא"צס שני ל"י חמץ לא יסא צו סיתר ח' וכ"ד ר"אס פ' ג"ה ולא כחוס', חולין ל"ט. ט' צ"ק מ"א קדושין ל"ו חולין קי"ד רב אשי כר"א. י' חלוי כ"פ. סרתימי מקשי' נהי דאס אצנ"ט אין ג"ה צכלל ל"ת כ' נבלה נגר חצ"ת ואכלה, מ"מ דנמא צכלל ומכור לנכרי, ועוד ק' צחולין קי"ג צמתני' ל"ת כל נבלה וגו' ל"ת גדי צח"א, כל שאסר משוס נבלה שייך ל"ת גדי, א"כ ס"ג י"ל כל שאסור משוס נבלה שייך צו נגר או מכור לנכרי (וטובא צש"ס כס"ג פסחי' ל"ה כל שאסור מ' צ"ת חמץ, ודק' מ"ג כל שישנו צצ"ח, חולין ח' ע"כ ל"ט ל"י לטמאס צזה) מיכו לר"ס ל"ל הכי דצחמת אין גיד צכלל ל"ת כל נבלה דמין נבלה חל עליו אע"ג דנבלה כולל דסא ל"ל כולל, א"כ סיפח דקרא לגר ומכור לנכרי נמי לא קאי אגיד, אכל למחי דקיי"לן האוככ ג"ה דנבלה לוקס צ', רמב"ם ס"ח, ל"ת כל נבלה אגיד נמי קחי דמייב עניו מ' נבלה והוי נמי צכלל ומכור לנכרי. מיוסב' צזה קושי' רשצ"ח על הרמב"ם שפסק אצנ"ט וג"ה מותר צבהנא. והא דחי' פסחי' כ"ג לר"י סג' אין חלב צכלל סיתר נבלה, ואמחי, הא חיתי' ודחי' צכלל ל"ת כל נבלה דחל על חלב? י"ל לר"י סג' דל"ל אסור כולל חולין ק"ל אינו חל על נבלה דעקר למוד דחל נפיק מאכול לא תאכלוהו כמ"ס רש"י חולין ל"ו וצבחי' ע' ע"כ יליף מיני' דחלב חיס מטמא. ובא"ח יש ליסב הרמב"ם סר"אס צחולין ל"ג כ' אף דאצנ"ט ולאו צכלל נבלה סוא דוקא לר' אצבו ואין כחזקי' קיי"לן דהא מסקינן צפסחים לר' אצבו ס"ל לר"י חשנ"ב לאו דחי' וקיי"לן כר"י לגבי ר"מ ואעפ"כ צכלל סש"ס חשנ"ב דחי', חלל דחי' מין סלכה כר"א חלל כחזקי' לדידי' לר"י נמי חשנ"ב דחי' ויליף מחותו. ויש נהקשות על ר' אצבו למס יליף ח"ס צכלל ח"סצח מנבלה כר"מ ולא מחותו כר"י? וחו' ר' אשי חולין קי"ד אחר ג"כ סנאס מנין כר' אצבו וסביק ר"י, ועל הרמב"ם נמי קשה צפ"ח מח"אס למד ח"סנ מנבלה כר"מ וליחא לר"י, ובפ"י דעכ"ס פסק כר"י לגר דוקא צנתינה ונ' צמכירה, ולר"י חשנ"ב גאו דחי' וסוא פסק פ"ב דשחיטה דחי', ובפ"מ סוף פ"ב קדושין צביא למוד דחותו שחשנ"ב ח"צס וצחמותה משנפ' צביא דלמדנו מנבלה ח"סנ, וס חיו לר"י דאמר דברי' כצחנן (ואל הטעם מ"ס צפ"ב דשחיטה סנאס מדכריסס, כ"כ ע"כ דבר שאינו מפרש צחורה עפר"ח ר"ס

ספר האשכול, פ' גיד הנשה וה' תערובת אסור.

ל"ב, דברי' לא בטלה א' אפי' באלף, ושאר דברי' שאינן חשבים בטל האסור חד בחרי' כדאמרינן בכ"ט וליבטל ברובא כדכ' אהרי רבים להטות ב' ודוקא כשנתערב יבש ביבש ג' אבל לח בלח אי א"ט דיהיב טעמא בעינן ס' לבטולי, דטעמו ולא מטעמו ס' ה"ה אסור ואי א"ט ב' כו"ה בכא"פ סלקי נמי לקי ד', אבל בטינו דליכא טעמא ט"ה ה"ה ברובא בטל ורבנן אמרו דבעינן ס' כד' רבא אמרי ר' בסעמא, טבשא"ט ההורא טעם ל' כהן, וטבשא"ט דאסורא בקפילא, וט"ב דליכא לטיקם אטעמא ה' כגון שמוניהו דג"ה אי נמי טבשא"ט וליכא קפילא בס', ולמדנו שטעם כעקר מדכ' חורה וכל משרה ענבים ל"י שאם שרה ענבים בטיב ויש בהם טעם יין חייב ו' וטנאן אתה דן לכ"ה ולכך צוה קב"ה בכלי טדין שהכלים שהשתמשו באוחו יום ז' יגעלו וילבנו להוציא

נחל אשכול

ק"ה ומח' שחמכו חוס' בפסחים כ"ב צח"מ דס"ל ר"י חשב"ע דא"ל ל"ק במקומות רבות ברכות ט"ו, שנה ק"ד, קדושין נ"ד זמנים ע"ט וס"ד מחרץ הא דיד' הא דרבי' ונ"ל במהלך מהמחל. בחולין קי"ד אר"ה בסנהא מנין כדנ"ה דאמר ל"ה ח"סנ במשמע עד שיפרט כצנבלה לגר בנתיבם ולנכרי במכירה, ד' תיבות אלו אינן כתיבות בפסחים וכתוס' מחקן כאן, ורש"י מחקס בפסחים וכתן לא, וטעם החוס' הוא כר"י דאמר דברי' ככתבן וא"כ ליכא למילף מנבלה. ואני אומר בזוון נכתבו, דאף לר"י ילפין שפיר מנבלה דכל שאר אסורין א"ב, דמ"ט או מכיר לנכרי יחור הוא, דנע"ז כ' תחמו חוס' על ר"י דילף מלא תחמוס אסור מ' חוס, ח"ל מלא מכור לנכרי דנתיבם אסור? ו' דאסור מ' חוס ילפין מלא תחמוס וקרא לגר תחמוס דוקא במכירה ולא במכירה, ומחילא ידעין סיכא דליכא גר לנכרי דוקא במכירה דהא לא אסור חורס בסנהא ואסור חוס לנכרי ידעין מלא תחמוס ול"ל למחזק או מחזק ל' (זה לכ"ע עקר למוד מנבלה, דלגר תחמוס נרכין בע"ז ס"ז לר"ס לנ"ל ולר"מ דסרוח מטיקרא מוחר דבעין ראו לגר) וע"כ צא ככתוב מוחר כאן מוחר למכיר, אבל שאר א' א"ב, ולפ"י אף לר"י דדברי' ככתבן מ"מ ל"ל או מכור לנכרי אלא ללמוד ח"סנ בשאר אסורין, הסו מ"ט ר"ה דילפין ח"סנ כדרך שפרט צנבלה לגר בנתיבם ולנכרי במכירה, דפרט לנכרי במכירה ל"ל אלא לאורי' דבשאר א' ח"סנ, וא"כ ילפיה דר' אבבו חפ"י לר"י. וסא דפריך בפסחים לר"ה לטעם ר"י ליכא למילף מנבלה, הא אחרנו אף לר"י וכל למילף מיתור מכור לנכרי? ס"ט דנע"ז ל"ו אי קרא דכתיב בחר לא תחמוס לא תחמון בהם לרבנן או' אומות דוקא קאי ו' חוס' ע"ז כ' א"כ לא תחמוס ול"ה בריה ס"ה דוקא או' אומות (ודחקו מאלד לרבות ש"ה) ויכול לומר צ"ל איכא לאו ושאר אומות למדנו מלא מכור לנכרי שח' חוס אסור, וא"כ ע"כ לריך לכתוב או מכור ל' דוקא במכירה, לאפוקי לר"ס בע"ז ל"ו דס"ל לא תחמון וכל סיקר כתיבם על כל אומות קאי ח"כ ס"ה לא תחמוס, מחילא או מכור לנכרי יחורא הוא ואיכא למילף מיני' דכל ח"סנבה ח"סנ. וסנ רבן דפליגי אר"ס סיינו ר"י דתוס' קדושין ס"ס כ' הא דדרש ר"ס לרבות כל המסורים לטעמי' קאי דדרש טעמי' דק' ומסדרין ידעין דאסור צו' אומות דאדוקי טפי בע"ז ול"ל קרא לומר ולא יסור אלא לרבות שאר אומות, אבל ר"י צר פלוגתא דר"ס, מסדרין כ"ה צ"ח ק"טו, דלא דרש ט"ד דק' חוס' קדושין ס"ס, ח"כ שאר אומות ליתנסו בכלל לא תחמון וליתנסו בכלל לא תחמון, לכך ע"כ לריכס ח' לכתוב או מכור לנכרי דמ' חוס אסור, ויחמא דאמר בפסחים לר"י ליכא למילף מנבלה, לאפוקי לר"ה בחזוין אף דבבר כר"י דברים ככתבן, ח"מ יליף שפיר מלא מכור ל' ח"סנ צ"ה אסורים מדפרט ס' צנבלה לנכרי במכירה חס יחור למדנו כזר מלא תחמוס שחמכו ח'. ורש"י מסדרין פ"ב ור"מ פ"ב דא"ב פסקו כר"ס דפסוקי' לא תחמון וכו' בכל אומות (ולא כתוס' ע"ז כ' ויצמות ע"ז דפ' כרבנן דוקא צו' אומות) ח"כ לא תחמוס נמי בכל אומות ושפיר פסק דברי' ככתבן, ואעפ"כ נמדנו ח"סנ מנבלה מלא מכור ואותו מיוחד להשג"ב, ולסבי בפסחים דאמר צדדי' דלר"י ליכא למילף מנבלה מוחק רש"י בתיבות לגר ב' ול' במכירה, אבל בחזוין דלא שקל וטרי הכי מקיים הנרסא, דר"ה פסלכתא אמר דאש"י ח"ה דברי' ככתבן מ"מ מוחק מדפרט ננכרי במכירה ששאר ח"סנבה, וכל כלכות סרמנ"ס ספקשיו עליהם מעתה משולבות אשה אל אחיה. מיוסב צו' ח"ס חוס' ד"ס ור"ס נחוקי' מר"ס דס"ל ג"ה א"ב ע"כ יליף מנבלה (מר"מ ל"ק כמ"ס רש"י כ"ב ע"ב חוקי' ס"ל לר"מ אנטריך קרא צנבלה לסקדים ל' דגר למ' דנכרי' דיל' חוקי' מודה לר"ס מיוחד או מכור לנכרי ללמוד בשאר א' ח"סנ, והוא ס"ל כרבנן דר"ס ח"כ מלא תחמוס אינן נלמוד ח' מ' חוס בשאר אומות ולריך ח"מ לנכרי. א' חולין ק' ומכית י"ג. ב' חולין ל"ט וק' זכתי' ע"ב וצילס ג' ואפי' בשח"מ כ"כ ר"ס ס"ך ק"י ס"ק יו"ד דמ"סבה צטיל. ואי ילפין מסנדרין ודאי י"ל דוקא צמיו כמסר"ל, אלא דא"כ ס' נמי לא תחמי חס לא עולה ע"ד כמ"ס פ"מג, וכן בע"ז ס"ז דוקא טעמו וממחו צכא"פ אבל מוחשו שנתערב בכא"פ וליכא טעם מ"סבה בטל. ג' מ' קנת אף בשאש' מיו ציבס, ו' דרבנן מדין חורס איירי שרשצ"ה ור"ן וס"פ כ' דוקא מ"צו יבש ציבס חד בחר' בטל דליכא למיחס שחא יבסלס שחא צצטו מ"סבה ברובא צטיל, אבל בשח"מ גס ציבס צעין ס' שחא יבסלס ויתן טעם. ד' ע"ז ס"ז וס"ל מ"ס טעמו ונל' מוח' אסור מ"סבה עתים. ה' חולין ל"ג ב' רי"ף. ו' פסחי' מ"ד, וסויב דקאמר דליכא בתערובת רביעיית יין, חיר ל"ס. ז' דלא אסרה חלל ק' בת יומא דשאינס צ"י פגמה ונט"פ ל"ה חורס חלל רבנן אסרה לכתח'. וי"ל דילף תהלה ט"כע מחמרת כרבנן דר"ע דאמרי ג"ע חדוש הוא דבכ"ס נט"לפ מותר, ע"ז ל"ה, וק' בת יומא נמי פגמה פורתא, והדר קאמר דמ' ט"כע גיס ח' נסגעיל? ולק"מ דקסא נרבנן אי צאמת ק' בת יומא נמי פגמה ונ"ע חדוש ול"ג מיני', ח"כ צטלה חורס סגעס ואיך נפרס ברייתא ל"ו ק' סבסל צס צטר לא יבסל ח' וחס צסל צט"ו, ופינכא דר"ה קי"ה ומ"ס זכחים ל"ו כל יום נעסה געול, וכי כילס כר"ע אחי' ועוד ר"ס דאמר לא"ה חלל ק' בת יומא דלאו פגמה וכי פליג ארבנן? חלל כך אמרו רבנן, אי לא ידעין מחמרת ט"כע, סנרס הוא דלא אסרה חירס חנל אסור צעין, דמג"ע ליכא למילף, ד"ס צו עוד סנרס דחדוש הוא דאף שרוב הטעם לשנה מ"מ פגמה פורתא ומנבלה נלמוד נט"לפ מותר, וכיון שחמיו צ' דברי' צג"ע סעדיין לא שמענו יותר סנרס למיחר חדוש הוא, חלל סהתא דידעין ט"כע מחמרת ח"כ ג"ע ליכא חדוש דהוי כחמו כאסור צעין בקדרס, יבאסור צעין פוגם מעט ומצביה סרסס פשיטא דאסור, ומ"מ סוגרס ח' לפרס סגעלס צכיו מדין דסו"ה פגס זוטא נמי פגס מקרי כתוס' ע"ז ס"ס, ועפ"י יבגו דברי' חוס' סתמוסס בע"ז ס"ז ע"ב, וצוה סרידין ד' רבנן. ורואיני חקסי' לרמז"ס פ"ו מל"ה חוס' ל"ה חורס חלל ק' בת יומא כר"ע, ח"כ סול"ל ט"כע דמו? וקמ"מ דס"ל כר"ס חולין ל"ה ע"ב, מיהו סרמז"ס מודה חס יס צכא"פ אע"פי שמוח לוקס כמ"ס

להוציא הבלוע. ואיכא מרביתא דאמרי דמלקי נמי לקי אטעמא דאסורא אפי' ליכא כבא"פ א, ויש מביא ראי' מהא דתני' ב הטמאים לאסור צירן ורוטבן וציר אינו אלא טעם, ואין זה ראי' דהויא שהטעם עומד לעצמו ולא נבלע בהיתר פשיטא דאסור ולוקה אם אכל כשעור, ולא אמרינן ט"כ לאסור אלא כשנבלע הטעם בדבר אחר כהניא דמשרת וגעולי מדין. ויש מביא ראי' מהא דתני' ג העושה עיסתו מן החטין ומן האורז אם יש בה טעם דגן ח' בחלה וליכא למיטר מדרבנן דקתני סיפא ואדם יוצא בה י"ח בפסח ומהא דייקין בפ' התערוכות דמבש"מ בטעמא ומ"כ כרובו ובענ"ד מהא ליכא לאוכוחי מדעם, דאכתי ליכא למשמע טיני' דטעם בעלמא חסגי ללקות עליו ולצאת י"ח בפסח, דלמא יש בו טעם דקאמר דנתערב כוית דגן בכא"פ ואוכל כוית ד ובירוש' תנינן עלה דרשב"ג אינה ח' בחלה עד שיהא בה דגן כשעור וא' ר"ל ור' הילא הלכה כרשב"ג, ורב הונא ור' יוחנן אמרו טעמה דגן אע"ג שאין רובה דגן. והשתא לר"ל ור"ה לית הלכתא כמתני' ולר' הונא ולר"י דתלו בטעמא הא אמרינן החם דוקא בחטין ואורז ה' אבל בשאר מינין בעינן רוב דגן לחייב בחלה ו, אלא מיהו כיון דכבא"פ לעונשין הלכתא גמירי ליכא טאן דאמר דביעין רוב ז. — ודאמרינן ט"כ כס' דוקא בלח בלח גורו רבנן משום מבשא"מ אבל יבש ביבש בטל ברוב. ואיכא מרביתא דפסקו כר"י ורבי ורב שמואל דמ"ב בטל ח', ול"נ דרבא בתרא ס"ל מ"ב בטל ט' ור"י ור"ל ורבא"י דמשנתו ק"ו ס"ל

נחל אשכול

כח"ס לעיל חלל מרש"י ע"ז ס"ז טעמו ולא מחשו כנון שמוח משמע אפי' כבא"פ ואינו צעין לאו דלח, חלל סב"י כ' סרש"י כרמז"ס ולח"מ תמוע עליו. ולי הדבר תמוה סהרי כניחא הבבלי ומקפס בפסחים מ"ד חין האסור צעין חלל נבלע ולסכי צאין כבא"פ פליגי חכמים אר"ל דל"ל ט"כ כס' מרש"י ח"ה ע"ל ואעפ"כ ח' הסס כבא"פ לכ"ע דלח' (ועוד דע"כ מיירי בפסחים שנחערב האסור בכא"פ דלי צעינה חלי קמבעי' ח' כבא"פ דלח' מתני' היא כריתות י"ב דמלטרפין בכבא"פ, מיכו י"ל כריתות מיירי ספסק בנתיים ולא חלל מידי ולא הפסיק סוס חכילת היתר את הסעור חלל בפסחי' מיירי שנחערבו פדורים של אסור צעין חוק פרס דהיתר ואין נכרים וכשחלל פרס חילל אסור מעירב בהיתר לסכי קמבעי' ח' דלח' דלע"ג סהוא צעין ולא נבלע, מ"ח חכילה ח' מפסיק בנתיים) ובזבחי' י"ז ע"ב פרש"י שומן מטבח שנבלע צלמים אין זה טעם כעקר חלל מחשו של אסור וע' ל"ק. לכן אפשר מה שפרש"י צע"ז טעמו ולא מחשו שמוח מיירי נמי דליכא כבא"פ ואי קש' ח"כ אפי' צעין נמי לא מחייב, הו"ל הסס היינו טעמא מחשו דההיתר שחלל בנתיים לית צי' טעם אסור חלל כחל כל הד' צינים שאוכל צכולן יש בהם טעם אסור קמ"ל דאפ"ס אינו חייב מ' שאין גוף האסור כבא"פ כך נ' ליטב צ"י דחוסק. א חיס' מולין ל"ט. ב ק"כ. ג חלה פ"ג, ירוש' ס"ה, זבחים ע"ח. ד אפשר סר"ל שאוכל כוית מעיסה טיס צו כוית כבא"פ, דכס"ג לוקה אם חלל אסור לדעת ר"ח דחולק על ר"ח וסבר על טעם חין לוקה חלל אם זית אסור כבא"פ ע"כ כ"ז לוקה, חלל נ' יותר דס"ל כרשב"ג ורשב"א דחין לוקין חלל אם חלל ממנו פרס דודאי חלל כוית אסור וכן לעינן מנה לר"ך סיה' כבא"פ ע' מג"ל ופר"ח ח"ג, ומייב צחלה דקתני כשים ה' רביעים חטין בכל העיסה, וכן דעת הרמב"ם שאין לוקין חלל כשאוכל פרס, וכל דסחם הרמב"ם בפ"ו דבכורי' העושה ע' מן חטין ומן האורז אם יש טעם דגן מייב ס"ל כירוש' צסמוך. ה האורז נגרר אחר חטין ומתערבין צו כל טעמן חלל בנתיים אחרים לא כך מפורש נמי בירוש' פ"א דחלה ס"א. ו כמפורש צבריתא ירוש' פ"ג ה"ה. ד ק' משמע מדברי רבנו לר"י נמי דצעינן צחלה רוב דגן וס"ה ללח צמנה. ואין זה מכיון להלכה דאפי' להחמירין יולא כבא"פ כמבואר ח"ג צמנ"ל וצראב"ד פ"ו דמחן ופ"ו דבכורים דקיי"לן כרשב"ג דלא צעינן למנה חלל כשעור והיינו כבא"פ ולמנה שנחערב דגן כשעור חלה. גם מ"ס רבנו לעונשין כבא"פ, לאו למעוטי דצמנה ושאר מנות חכילה ליתא להך סעורא, דפסחי' קי"ד חכלן לחגלין ילא וצנבד סלל יסבא צין חכילה לחצרתה יותר מכא"פ מיהו אפשר דס"ל אם אוכל כבא"פ צחערובת לא ילא ידי מנה כיון שאין רוב וע' רמב"ן ה' חלה ואלגזי ופר"ח ס"ס תנ"ס ואפשר נמי דלא קאי חלל על חלה דכבא"פ אינו חייב חלל צרובא דגן. ומ"ס מג"ל חע"ס דיש ראי' מחולין ק"ג דצחכניה מנה לר"ך לבלוע כח' ולריתיו חף דיע' לא מלטרק תמוה דמ"ס פסחים סהבאחי חזין דמלטרק. ולטעמא חוס' צחצמ"ס לא מלטרק מחשו דצעינן סיהא עליו סס אחר ואפי' ח' חלקו וסכנים לפיו כאחת לא מלטרק, וא"כ ודחי ל"ס כן צחכילה מנה ועוד צין לרש"י ובין לחוס' ר"ח ור' חסי מולקין ואומרינן משמי' דר"י אפי' צזה אחר זה חייב, מיהו למ"ס מהרש"א ות"ח לא קאי חלצמ"ס ח"כ קיימין דלר"י חלקו מצחוק פטור וכך פסק הרמב"ם. ח רש"י מולין ק"ט. ט ל"ז מ"צ צס' והיינו מדרבנן וכ"כ חוס'. וקסה לרבנו סג"ס 82 צדברי רבא מ"צמ דליכא למיקס חטעמא כגון שמונית ג"ה היכא מוכח דס"ל מ"צמ דלח' צטל הא רבנו כ' לעיל 67 דלפי' לר"י מודה דניר דגיס צטיל דזיעא צעלמא הוא שאינו חלל דרבנן? וכן ק' על רשב"א שמציא ראי' זו מרבא ובצי ליר כ' דרבנן לר"י נמי צטל וריתיו צריטצ"ל סג' נמי כגון שמונית ג"ס, וכ' דצדדי צשר סוי מ"צמ וס"ה שאר אסור מ"צמ וקט שמונית ג"ס דשכיח טפי ואיירי צי' מחיתין, מיהו מ' דרבא ס"ל כל אסור מ"צמ צס' ע"ל כל פי' כיון דרבא חמר ומ"צמ דל"ל חטעמא כגון, כללל חמר וקט כגון מחשו דאיירי צי' צמחיתין. ויותר נראה דכוות רבנו על רבא זבחי' ע"ט חמר רבנן צטעמא חבש"מ וחמר צרובא מ"צמ וע"כ מדלור' איירי דלי צדרבנן צס' משערין כדא' צשמו של גיד. וריתיו חקש' חליך ס"ל רש"י לרבא מ"צמ ל"ב וצחמורה ה' חמרין לרבא ולקח חדס ספר ומדס הסעיר מזה צפ"ע ומה צפ"ע וי"ל לחוד דמ"צמ ל"ב? וריתיו לומר דרש"י לטעמו דל"ל ט"כ דלח' יליך מגעולי עכ"ס דלא היו לריכין הגעלה חלל מחשו מ"צמ דהס צשלו צשר ואס צשל ישראל חח"כ צשר נאסר מחשו מ"צמ חלל סיס להסיב דצ"צמ טכ"ע לכ"ע דלח' ודלמא הנהך הגעלה מחשו דעכ"ס צשלו חגיב, ועוד רש"י כ' צמולין ל"מ לרבא מג"ע ליכא למילך דחדס הוא וביינו מה דלח' צע"ז לרבנן אפי' קדרס צח יומא ח"ל דלא פגמה פורתא ח"כ חף מחשו צ"צמ וחף מחשו מ"צמ ליכא. וי' דלק"מ דהא ח' צחמורה סס לרבא סס ל"ל לומר צבור ומעשר שנחערב דמן צכל סעולין סקרצין לגבי חצמ לרבא י"ל עקר סטעס דמב"מ ל"ב, ואי קש' דלמא דוקא מחשו עולין ומב"מ קושי' זו פריך סס"ס מנחות ל"ב גס לר"י דילין מולקס מד"ס דמ"צמ ל"ב דלמא עד דאיכא מ"צמ ועולין ומסיק קש' וס"י פריך סס"ס חסס לרבנן דילפי מולקס מד"ס סעולין חין מצטלין דלמא מחשו עולין ומ"צמ ומסיק בקושי' וכל קושי' ח' לי' פרוקא, וי"ל דר"י קבל מרבו דנחו מחשו עולין חלל מ' מ"צמ, ואיפכא

ספר האשכול, פ' גיד הנשה וה' תערוכת אסור.

ס"ל דבטל א. וטצאו ח' אסמכתא לשער בס' מ"בם בלח מורוע של איל נזיר שנתבשל עם האיל והורוע נאכל לכהן ואסור לזר וחבשר נאכל לבעלים ואי משערין בשר ועצמות הזרוע בהדי' ב"זע דאיל הו"ל הזרוע א' מס' ב אבל מדין תורה מ"בם ברובא בטיל, וגם לענין תערוכת של"בם דעקרו בנ"ט ורוב פעמים אף בבציר מס' לא יהיב טעמא, אי איכא למטעם טעמינן ל', ואי ליכא למטעם סמכו דבריהם אורוע בשלה ואטרו אי איכא ס' שרי, ידידע להם בשעור זה אין האסור נותן טעם אפי' הוא ככצל וקפלוט ג ויש מי שאומר ד דאפי' מ"בם יבש ביבש בעינן ס' לבטולי, והא דאמר ולבטלי ברובא ה ברבי' והוספה קאמר דהיינו ס'. ול"נ לן דבפ' הוהב ו אמרינן התרומה והבכור' חייבין עליהם מיתה וחומש וכו' ועולים בק"א משא"כ במעשר, מאי משא"כ במעשר? לא סכלל דמעשר בטיל ברובא, והנא ודאי פרושא חד בחרי' ו וליכא למימר שעורא דא' חשיב, דמדא' טעשר בטל ברוב, אי הכי תרומה נמי, דמ"ש בספרי ח את מקדשו מטנו שאם נפל מקדשו בתוכו מקדשו ובת"מ משתעי שהוא א' מק', ללמד שאם נפל א' מק' לצ"ט מדמעת, בטאה והיא אינה מדמעת, אסמכתא בעלמא הוא למ"ש חכמי', דהכי אמרינן בפ' הערל והוא שרבו חולין על התרומה ט ובירוש' שנו חכמים חיובן ו התרומה ובכורים וערלה וכו' לפי אסמכתות שטצאו, וכן מ"ש ברי' וב"ח ודברי' חשובי' ודשיל"ט ל"ב יא, הכל מדבריהם, וכלל בידינו היכא דליכא טעמא מדא' ברובא בטיל.

כמ. והא דקוין' לן דברי' אינה בטלה אם היא שלמה אבל נחרסקה אין לה דין ברי' כד"פ א"ה הלוקין יב רסק נמלים לוקה בכזית משום נבלה, אפי' חסר אבר א' אין לה דין ברי', ונהי דאבעי' לרבא נמלה שחסרה מהו שעורא גמירי לה יג והא חסר או ברי' גמירי לה והאיכא ולא אפשרי, לענין בטול נקטינן לקולא, כיון דמדא' ברי' שלמה נמי בטלה, ודינה כשאר אסורי' בנ"ט

נחל אשכול

לרבנן ה"נ יומא לרבא דהס גבי זכור שנחטב דמו וכו' לאו מסיס דס קדשים אלא מחסו מ"במ. ואף שלדעת רש"י אצ"י נמי ס"ל מ"במ ל"ב ונחמורס סס אי' ואצ"י יליף אס נחטב דס זכור דלא בטל מולקת מדס הפר ומסיס מחלן לעילין שא"מ זא"ל סיגרא דלישנא דר"וי מנחות כ"ב נקט ור"וי מסיס ור"י מחלן למ"במ והס"ס לא רנה להאריך ותי צוזבמי' פ"א יליף מדס דס שעולין א"מ או שמ"במ לא בטיל כמ"ס חוס' מנחות כ"ב ע"ב אף למ"ד אין מערבין. א פסחים ל' זכוס ע"ט ע"ב צחוס'. ב חולין ל"ח אט"ג דמקרא מ' דאף חזה וסוק דאיל נתבטלו דלסורי' לזרים וכנגד שלשון אין ס', צאחית היפרשו קודם בשול כצשאר שלמים ולא הקישן הכ' אלא לענין שמיפין יחידו רמז"ס פ"ט דמיר. ומ"ס דעלמות הזרוע נחשב' כזרוע ע"י חמה הר"אש דזירוס' פ"ק דערלה אי' קלופי אסור מלטריפין עם הסיחור וה"נ עלמות הזרוע עם הסיחור הסיחור יותר מס' ו' דלמוד זכ אסמכתא צעלמא, והר"ן ח' עלמות האיל לריתון כצשר הס. ולענ"ד ליסב צא"ח דחוס' ל"ח ע"ב פרשו ל"נ אלא לטעם כעקר צטעס גמור מיירי דשרי זרוע צסלה, דפטמים הזרוע ומקלח איל חין לרוטב ונתן זרוע טעס מה שצחין, אצל צע"י ס"י כ' מליחט ט"כע צזרוע כגון שהזרוע ומקלח סירך עמו צרוטב וסחר האיל חין לרוטב, ופ' מהרש"א האיל סחיל מקלחו עם הזרוע חין צרוטב סייך צי' ט"כע צרוטב חולין כטעס צכילו, אצל אי זרוע עם מקלח האיל חין לרוטב לא סייך ט"כע דחין חולך צכילו צלא רוטב ומסיס שצחולין משלו משל הזרוע ומקלח איל חין לרוטב. וג"ל טעס הסני צחולין ל"י כ' לר"י כשמקלח חתיכה חין צרוטב ומקלח חין ונפל אסור על חלק שחין לרוטב לא צעינן נעור וכסה שגס מה שצחין צרוטב מסייע לצעל. וסברא היא שהרוטב חוץא ליחית שצחלק עליון ומציאן חין צרוטב. וג"ל אף לר"י אס אסיר נפל חין צרוטב אין סברא לימר שהרוטב מעלסו לחלק שחין לרוטב, אדרבא צרוטב חולין הליחות למטה אצל לא למעלה ומודה ר"י מה שחין לרוטב לא מלטריק. להכי צע"י משלו ט"כע צזרוע כגון שהוא ומקלח איל חין צרוטב א"כ כל טעס זרוע נכנס צחתיכה חין צרוטב ומה שחין לרוטב אינו מלטריק, ולא משלו משל ט"כע כגון שזרוע עם מקלח איל חין לרוטב דלדעת ר"י אי נפל אסור על חלק חתיכה חין לרוטב אף שצחין צרוטב מלטריק וא"כ הוי ס', אצל צחולין משלו לדעת רש"י (דר"ח אמרו, ואפשר דס"ל צזה כרס"י דלא מצינו חולק אלא ר"י) דס"ל מקלח חתיכה חין לרוטב ונפל אסור עלי' שצחין צרוטב אינו מלטריק ואינו נאסר, טור ל"ב צצ"י וד"ה, א"כ ספיר מצינו ט"כע אס זרוע ומקלח איל חין לרוטב דמה שחין צרוטב אינו מלטריק. עכ"פ נשמע מחוס' ע"י אף לדעת ר"י אס הזרוע ומקלח איל חין צרוטב הוי ט"כע ולא מהני מה שחין לרוטב לצעל, אט"ג שאס נפל על חלק שצחין מלטריק צרוטב הכל לצעל, והאחרונים צסי' ל"ב סכ' נפקותא צין ר"י לרש"י שחקו מזה. וי' מטעם זה הקיל רמ"א צסי' ק"ה א' וצח"ס דמה שחין לצביסה חוטר אט"ג דכצום כחצוסל מדא' כדא' צפסחי' מ"ד כיון דלר"י אפי' אסור צרוטב ומקלח חתיכה חין לרוטב לא אמרינן דמחפסט חין לרוטב. וסנה הר"אש כ' אף שעלמית אסיר מלטריפין להיחר אס נחצסלה נצלה חמלס עם עלמותיה ואח"כ נפלה להיחר לריך ס' כנגד עלמות שנאסרו, וסשתא נישא דנקטו הס"ס גבי זרוע אף שעלמות, כיון שצריכין לשער כנגד הזרוע ועלמות והיינו כפי' התיס' צע"י דלפעמים האיל רובו צחין והזרוע צרוטב וכיון שהזרוע צרוטב ונחצסלו עלמות עמו ומה שחין אינו מלטריק הרי נאסרו עלמות וכצבא אח"כ כל האיל צרוטב לריך לשער כנגד הזרוע ומה שהוא צעלמות וד"ק. ג ל"י ע"ב. ד ראצ"ד ור"מ צס וע' מצוא XVII. ה ק'. ו צ"מ ג"ד. ו צחולין קחי אחתי' דאמרס ל"ב כלל, יס לפרס הקיס' צצטל צרוצא צס, אצל הכא מיירי צטול ע"י מספר ק"א וקאמר צמעשר צטל צרוצא, חין לפרס צרוצא צס, דצרוצא כזה צכוספת היחר, תרומה נמי צטולה, וראי' זו גס צרין. ח וירוס' ערלה פ"ב. ט יצמות פ"ב צ' קופות א' סל תרומה וא' סל חולין, ולפניהס צ' סחין א' סל ח' ונפלו אלו לחוך אלו, חוחרין שאני חומר תרומה לחוך ח' נפלה וחולין לחוך ח', ואמרינן נהכי חולין להקל, שאפי' אס תרומה לחולין נפלה נחצטלה כיון צחולין רוב, וכך חוקי ר"ל, אצל ר"וי חוקי אט"פי סלא רבו ומיירי צתרומה דרבנן א"כ חין מחלן ראי' שמ"במ צתרומה דאור' צטל צרוצא מ"הס. וי' שחסר צדצרי רצנו ודייק חמה דפריך אר"וי דס"ד דס"ל תרומה צו"סו דא' ופריך חין מחיר צסלא רצו, משמע אי כשרצו נישא, ועדיין לא נישא אי מ"הס ק"א צעינן הו"ל ס' דאור' (וכעיין זה קיס' חוס' סס) אלא ודאי אי הוי חוקי ר"וי כשרצו נישא דאפי' תרומה דאור' מ"הס צטלה צרוצא. י ערלה פ"ב ה"א. יא וחין לדייק מחוס' צ"מ ו' ע"ב צדצרי מ"הס ל"ב דלצוחר כ' ברי' נמי לא הוי, ומ"ס צמעילה כ"א ע"ב מצינע ל"ב מ"הס תמהו סאחרוני'. יב מכות י"ו. יג מיר ג"א שטור נמלס שלמס צעינן דאי אכל חייב אט"ג דלית צס כוית, או דלמא אף שנקצו רבלי' עדיין יכוסל

בנ"ט א. והא דחנן באהלות ב איברים אין להם שעור ומטמאין בכ"ש אפי' פחות מכוית מן הנבלה לענין טומאה אחרת ואסור מטומ' לא ילפינן ג שאינו לוקה על אכילת נבלה פחות מכוית וה"נ אין לוקה על אבר מן נמלה פ' מכוית וה"נ שנינו פ' קדשי ט' ד כל הנבלות מצטרפות וע"ז, כל' חצי וית מנבלת ב' טהורה וה"ז מטמאה, ואמר רב לענין אכילה לא מצטרפות, ולענין טומ' מה ששהה במעי עופות ודגים כדי שתפל לאור ותשרף הוי כמעוכל ה' ולענין אסור לא שהרי שנינו ד דג טהור שבלע דג טמא אסור באכילה וכן אבט"ה מטמא בכ"ש אם יש עליו בשר כראוי אע"פ שאין בכולו כוית ד ובאכילה ח דוקא כשאכל כוית כג"ו לוקה. (גליון והגאון כ' הא דאמרין בטומ' כדי שתפל לאור ותשרף והוי מעוכל ה"ט דאפוש טומ' לא מפשינן. ואנן אשכחן הכי במידי דטרא' שרי' ט ואחרתו לענין אכילה ולא לענין טומ', אבל האי דרג טהור שבלע טמא אסור ודאי טרא' דהני תני' בת"כ אותם תאכלו ד לרבות הטהור במעי טמא יכול אף טמא במעי טהור ת"ל אותם, ומה ראית לומר בבהמה במעי טמא טמא במעי טהור טהור אלו גדוליהם ואלו לאו גדו', וע"כ צ"ל לענין טומאה כך נאמרה הלכה דהוי כמעוכל. ואיכא דאמרי יא הא דרג טמא שנבלע בטהור לא הוי כמעוכל שמצאו שלם והאי דאהלות כשנמצא נלעם ונמח' ויש מי שאומר ברי' בטלה בתחק"ס וטביא ראי' יב. . . וליתא דתני' בחוספ' יג חתיכת א' שנחערבה בחתיכות אפי' באלף כולן אסורות, וכך אמרו בדשיל"ט אפי' באלף ל"ב דר. ולא מקרי ברי' אלא דבר שנאסר מתחלת ברייתו ואבר מ"ה טו ואין אסורו בא במקרה אלא בסדר הבריאה טז דאמר רב אבל צפור טהורה בחייה בכל שהוא יז במיתתה בכוית, טמאה אף במיתתה בכ"ש. ומה"ט כדפריך ב' התערוכת יח נתערבו בשור הנסקל כולן ימותו וליכטל ברובא לא משני ברי' לא בטיל, דלא נקרא ברי' שאין אסורו מתחלת ברייתו ועוד דכ' לא יאכל את בשרו אפי' חתיכה ממנו נקרא שור הנסקל, אבל לא תאכל גיד, אבר, עוף טמא, בשלמותו נקראו כן, לכך אמרו חכמים כשהן שלמים ל"ב, אבל פרי של ערלה וחטה של כ"כ אע"ג דמתחלת ברייתם נאסרו מ"ט לא אמרה ת' לא תאכל פרי של ערלה וחטה של כ"כ אלא ל"ח כלאים, ערלים לא יאכל, ש"ט דלא קפיד אשלמות דפרי, להכי לא מקרי הפרי ברי' וכו'. וכן חתיכה ראוי' להתכבד אע"ג שטעמה נחטבל היא עצמה אינה בטלה ב', וכ' ב' הלכות הואיל וראוי' להתכבד לפני אורחין גוים חשיב אסוריה ול"ב, ט' כיון דבאסורה עדיין ראוי' ליתן לגוים, אלמא חתיכת ב"בש שאסורה ליתן לגוים בטלה, ולא חוי ההוא פסקא לרבותא דבפ' השוכר כא' אלו אסורין ואסורין בכ"ש י"ג וכו' ושור הנ' וע"ע צפורי מצורע וש' נזיר פטר

ח

נחל אשכול

יכולה להיות שם ברי' עלי'. א מחמי' ל"ז ע"ב. ב פ"א. ג יצמות ק"ג ע"ב, חוס' זכורות ז' ע"ב ור"ס פ"א דאסלות, ע' ח"א 74. ד מטילה י"ז. ה אסלות פ"א. ו זכור' ז'. ז חולין קכ"ח אפי' פחות משעורה אצמ"ה שלם מטמא דמיוכח עדיות פ"ו מ"ג. ח דאכילה כ' ב' חולין ק"ב ולחוס' ל"ז ע"ב אינו חייב חלא אם הוא אבר שלם ולרמז"ס אף זכויות ממנו וכן נ' מרצנו וקוסי' חוס' מנחמתא זעירתא ל"ק, דלר"ל פריך דס"ל דנריך סיבא כוית שלם חיד מעיו וכל מי שאוכל דבר קודם שמציא לוטט ממעכו צטניו ובחמיניו, וממני גרומתא ז' אין לועסו חלא מזלעיו כא'. וקוסי' חוס' מניל דבעינן כוית דלמא באבר מחסו נמי ואכילה דכ' ב' לאורי' שחייב ע"כ כוית וכוית כד' גבי ג"ה? ו"ל דאצמ"ה אחקם לדס כי הדס הוא הנפש ול"ח הנפש עם הצמר (וכעין זה בפסחי' כ"ב) וכיון דנפש דרס זכויות ה"נ אצמ"ה. מיהו לרמז"ס בלא"ה ל"ק דוקא בג"ה דהוא זרי' מחסבר אפי' בכ"ש ואכילה דכ' לחייב ע"כ כ"ז, אבל אצמ"ה לרמז"ס לאו זרי' ועי' פט"ו מח"אס דחשכ ג"ה ולא אצמ"ה, דזרי' בפ"ע ליכא שהרי יס רמ"ח, ועוד דזרי' נריך לסיות אסורה חל מתחלת ברייתו ולרמז"ס ז' צחייס לאו לאיברי' עפ"ד וס' ולח"מ, ועוד איברי' האסורי' הם עלמס ועשו היתר מחסיר זה כשתנבלס או צטחיטס ולא דמי לגיד ולחמס. ט צילה ז' צחיידי דאסור מדרבנן באכילה לא הוי צצר לענין טומאה. וצו"צ מדייק מזה דלרצ הכי דג טמא דזכויות נמי לא אסור חלא מדרבנן ומ"ה הוי כמעוכל לענין אכילה, אבל מחוס' מנחית ה"ט לא משמע כן שהביאו רב הכי שכ' אע"ג דאפסל מחורת חוכל לטומ' לענין אסור לא הוי עכול מידי דהוי נבלת טוף טהור בכל מקום לריכס מחסבס אע"ג דלענין אסור לקי בלא שום מחסבס. לכך נראה לרב הכי נמי לקי אדג טמא שנבלע צטסור ובטומאה שאני דהלכתא גמירי מה שאינו מטמא, חלא דאכתי קשי' לגזור נמי צטומ' כמ"ס צצילה ז' לענין טומ' נמי נגזור וע"ז מחרץ כאב"י אפוש טומ' ל"ח. י צטחיני גבי דגים כ'. יא ר"מ מפונטיניא צימי ר"ח, חוס' יומא ס"ד ע' ש"ה. יב ר"ס ורמב"ד ורשב"א וסב"א ע"ז פ"ה צסס ח"ז וס"ג ס"ל הכי ורמיתס בר"אס מתרומות פ"י דג טהור שכצסו עם טמא אם יס חחק"ס מותר. יג תרומות פ"ח, וקסס הם לא אחרו צטטל חלא צצרי', דלמא צצר"ל חודי דלא צטטל צאלף כמו צצטל"מ? הר"ס גופא כ' אם צצרי' צאלף צטיל וגאמר צר"ל וסחר ד' צצווי' לא צטלי כלל כדאי' צע"ז ע"ד ובצצחי' ע"ב ח"כ מאי עביד צמולין ק' לריכי דתני גיד וגס חחובה, לא ענינו ס"ז צס"ז מה צטטל צאלף וזה לא חלא ודאי שיון הם, וצס קוסי' רצנו מוצנת. יד צילה ג'. טו דמס' שנוצר נאסר ויס יי סס צפ"ע ואס יחלק אין שמו עליו דלא נקרא אבר חלא חחובה לאפוקי חלב, כל ח' מקרי כן. (ומדחסס רצנו משמע אפי' אבר פחות מכוית מקרי צרי' ול"צ עכ"פ) ונרצא דאמר ק"ג צ"ב לאו לאיברים, מ"מ הוי אצמ"ה אסורו מתחלת ברייתו שאס ימחק מת' ברייתו וחכלי עובר. טז חולי ר"ל טרפס או נבלה מן הצטן שאסורו מתחלת ברייתס ל"ג צרי', שאין האסור מ' ברייתס חלא ד"ח גרס לה ואין צתכלית הצריאה למין זה. - ודע שא"ס הביאו טו"ו ק"א כ' צרי' וצר"ל צא"מ צטלי וכו"פ חלקו, חכל לעג"ד מרמז"ס פ"י ה"ג וד' מ"כ. יז חולין ק"ב משוס אצמ"ה לר"מ צסס מ' ל' ולוקס חס יס צמחסו צג"ע כוית חכל צמיתתס הוי נבלס וגריך כוית צצר, דנבלס אין חסורה מתחלת ברייתס חכל עוף טמא אף צמיתתס צכ"ס שאסור מת' ברייתו. יח צצחי' ע"ב. יט כ"כ חוס', חכל ר"ן כ' לפי שאין צאין מדבר שיש בו חיות. וכ' חוס' הא דאדרי ל' רבנן לר"ס מכות י"ז על קושייתו למס חטס של טבל לא נקרא' צריס, שאינה צריית נשמה ולא הסיבו חטס של ט' אינה אסורה מתחלת צרייתו קודם עונת המעשר, וחטס של כלאים מ"י כ' ל"ח חטס, לדצריו של ר"ס דלית לי' הני כללי ומדמה חטס לנחלס ואחרו לו לא דמי כלל זה צריית נשמה וזה לא. כ חולין ק'. כא ע"ז ע"ד, גרסחנו צמחיות וגמ' אחר צ"בס שציר המסתלח ובגליון מ' של הגמול'ס נתן אדלר ז"ל כ' שטעית הו"א ורמ"אס ור"ף ל"ג ולא צירושלמי, ובתמורה כ"ח מיייתי ול"ג, ובסד' ח' צצחיס ע"ד דמתני' דהכא בקדשי' לא מייירי והחיס' סס

ספר האשכול, פ' גיד הנשה וה' תערוכת אסור.

ח' וב"ב חתוכה ב"ב לח' ואמרי' החם האי חנא דוקא ב"ב קחשיב דאי' בי' תרתי דבר שבמנין וגם א"הנ, ולא חתוכה של נבלה דבטלה להאי חנא א, וכ"ש למאן דס"ל ח' נבילה ל"ב, דב"ב לח' ל"ב, וטעם הדבר דלא אולין בתר מה שהיא באסורה, אלא אם ראוי' להתכבד כשתבטל. ויש שמחזיק בדבריו מהא דתני' ב' חתוכה חטאת טמאה נחערב' בק' חתוכה ח' טהורות תעלה, אבל חתוכה חטאת טהורה נחערב' בק' חולין טהורות לא תעלה, ומ"ש? ואמר טעם הדבר חטאת טמאה א"ב ג לא היו חר"ל לכך תעלה, אבל ח' חטאת טהורה ראוי' לכהן הוי חר"ל לכהנים, ולא היא, דקחוינן דחתוכה ב"ב נמי ל"ב, אלא ה"ט חתוכה חטאת ט' שנתערב' בח' חטאות טהורות אף לאחר בטולה אין ראוי' אלא לכהנים ולא לישראל' לא חשיב ראוי להתכבד ד' אבל חתוכה ח' שנתערב' בחולין אם בטלה מותרת לישראל', מקרי חר"ל. ואני חסה על הגר"צ שלא הביא בהלכותיו דגיד ל"ב דברי', וחתוכה נבלה ט' דראוי' להתכבד ה, וחזי לן דס"ל כסתני' דפ' השוכר דתרחי בעינן דבר חשיב וא"הנ ל"ב. לאפוקי מה דחשיב וסותר בהנאה כחתוכה נבלה בטלה, וכך נ' מדבריו ו' דבחר דאיתיי מחנ' אלו אסורין ואוסרין בכ"ש מסיים וליחא להאי כללא ו' דקיי"לן חטין בפסח אסור בכ"ש ח, אלא לבר מההוא ס"ל כסתני' דדבר חשוב ולא אסור הנאה בטל. מיהו רובא דרבנותא ס"ל דכל חר"ל וברי' ל"ב ט' והחתוכה א"צ מוכנת לאכילה שאפי' היא חיה אפי' בהמה ו' שלמה שנשחטה מקרי ר"ל

נחל אשכול

הקשו למה לא חנא במחני' איברי עטיר החם' למאן דאסרן אחר דמיפס, ש"מ דל"ג. גם בלא"ה ח"א, דביומא ס"ז פליגי ר"ז לאחר דמיפס שטעם מחני' חם איברי' מוחרי' ואמר רבא לא"ה שלח לתקלה, וזכיר' אחר כאן י"ד דברים נמנין במחני' ואי גרסינן עטיר החם' י"א וינהו. א' אבל לחיס' פרושו שלא מנה במחני' אלא אסורי הנאה אבל מ"מ ס"ל דנבלה נמי ל"ב. ב' בימות פ"א. ג' נריך לשרפו ואין יכול ליהנות בשרפתה כד' סוף תמורה חין מחרומה טמאה מדליקין בשמן ח' טמאה, שבת כ"ד וכו' בחוס' דשרפת קדשים אינו יכול להנות, ותמה אינו על מעי"ט שכ' בר"א חולין פרק ו' ס' ל"ד הו' דחטאת טמאה ח"ב שחטור להאכיל לגוי, אבל מותר להסיק ח' תשילו כמו בתרומה ט', וליחא. ד' חוס' כ' כהנים חין מחזיקין טובה זה היה שכולן שוין, לכל בני אהרן חים כאמרי כ'. ה' ברי"ף שלו תרחי כתובי' אבל מר"א ח' נ' שלא הי' כתוב, ואע"פ שר"א ס"ס ל"ד לא דקדק אחרי הרי"ף אלא במה שהשמיט דין ברי' ל"ב, כ"כ כ"פ הר"א ח' מד מניהו נקט דכיה היה וחד דינא ח' לכו שהרי כ' שרי"ף השמיט מחני' גיד וחתוכה. ו' צע"ז ע"ד. ו' דדוקא דבר חשוב וא"ב ל"ב. ח' כרבא פסמי' ל'. ט' וס"ל כחוס' (עס"ק ח') דמחני' דע"ז לא פליג בהא, ער"א ח' ס' ל"ד. ו' לר"ה פ"ב שלם ששטח לא הוי חר"ל ומ' ד' שבמנין לא נאסר דלא קיי"לן כר"מ, ורמ"א מחמיר בלפרי' קטני' ששטחו. ורמז"ס פ"ו כ' דבר חשוב ו"ן דברי' שהנו ערלה פ"ב ל"ב וכן ברי' ל"ב ואח"כ כ' וכן כל בעלי חיים חשיבים ול"ב לפיכך שור ה' וע"ע שנתערבו באלף עגלות או לפור מורע השחוט באלף לפרים או פטור ח' באלף כולם ח"ב. והקשה אהמיה"ל (ל"י צ"ס ח') הרמז"ס פ"א דלרעת פסק דאינה נאסרת אלא משעת שחיטה, איך כ' שאינה בטלה ח' בעלי חיים (ואין להעמקם דשחטה ועדיין מפרכסת דהרי היא כחיה, מאי אינה בטלה ימתין עד שמתה)? ור"ל דכל הוי דחני בע"ז אלו אסורי' שור ה' ל' מורע הטעם לאו מחוס ב"ח אלא מחוס שהם דברי' חשובי' דקחשיב נמי ח' ב"ח וחולין שש"ב כיון דראוי' להתכבד, וכ"כ חוס' בזהם ע"ב ד"ה אלא דבעלי חיים ודאי חשיבי כיו"ן דברי' דל"ב, והא דפריך בזהם בתמאות שנתערבו ליבטלי (וי' יכול לתרוץ חשיבי ולא הי' נריך לתרוץ בעלי חיים ל"ב) דמחני' דזבחי' אף בעופות קטנים איירי דלא חשיבי אבל מחני' דע"ז דקחני' ל' מורע בגדולים איירי דחשיבי כהני' דברי' וכ"כ ר"ש ערלה פ"ג דמחני' דע"ז מחשיבות איירי ו' מורע נמי בשחוטין איירי דהוי חר"ל לפני ח', וזבחי' בעוף קטן קאי אמור מעתה אף לרמז"ס חין טעם מחני' דנ' מורע ל"ב מחוס ב"ח, דמחני' בשחוט מיירי ומטעם דבר חשוב ל"ב כמו ב"ח וחש"ב. לפ"י הלעז הלכות הרמז"ס כך תחלה כ' ו' דברי' שבחם ערלה שלא בטלי, מחוס חשיבות, ואח"כ חר"ל וברי' ח' חשיבות ואח"כ בעלי חיים, ושוב גריר בחר לשון מחני' דע"ז לפיכך שור ה' וע"ע ופ"ח ו' מורע השחטה אינה בטלי, ר"ל מטעמים שחבז לטיל, ומקלחם שם ב"ח, ו' מורע מחוס חר"ל אע"פ שאינה חיה ומסיים אבל שאר דברי' אע"ג שראוי' חשובי' בטלים. לפ"י נשמע דנ' מורע ששחטה אע"ג שהי' בזוהר מקרי לרמז"ס חר"ל כר"א ח' ור"ס. ויותר תימה לפני דסברי' כ"ס בעורו אפי' דבר שמנין לא הוי (דכ"ס ודאי בזמנו חת שדרכו למות אבל כיון שהוא בעורו ס"ל דלא חשיב ש"ך ק"א ס"ק ו') איך הבינו תרתי דר"פ בזבחי' ע"ב דאמר טעם דלא בטלי מחוס דבר שבמנין וברי' ס' בעורם ובזולתם (שוב ראיתי שגם כ"פ חמה). ואפשר פ"א ברמז"ס דנקדושי' נ"ז מאימתי נאסרת משעת שחיטה וכן ברמז"ס, וס"ל לאחר שחיטה כדאי' שם נ"ז ע"ב פ' חמור לאחר עריפה וכן בכריתות כ"ד ע"ב? ורמז"ס כ' פ"א דלרעת לוקח שחי' ולוקח הבורר שכן ושחטה, והכי בת"כ ולי' הכהן ושחט את ה' האחת ינוה שיניאו לפניו שחיס וסוף יצרר ויקבע ח' לשחיטה, לפ"י י"ל מטעם שגרר ח' לשחיטה והוקבע לכך אסורה לר"י ולהכי אחר משעת שחיטה, וא"כ מ"מ הרמז"ס ל' מורע השחיטה ל"ב, אפשר מחוס ב"ח והשחיטה פרושו שנתעררה לשחיטה ועדיין לא נשחטה. ובכתבי אהמיה"ל ח' כעת שטעם הרמז"ס דלא בטלה השחיטה מטעם ברי' כמו ג"ה כדאי' חולין ק"ב אכל לפור טמאה אף בזמנה ב"כ חייב מחוס ברי', ורמז"ס פ' חם אכל השחיטה עובר בעול"ח זה אשר ל"ח הנשר וגו' לרבות השחיטה וכל לפור טהורה תאכלו למעט השחיטה עמולין ק"מ ח' השחיטה ח' לעוף טמא ואף במחנה ברי' היא אף שאינה אסורה מתי' ברייתא. ודבר זה נרמז בר"ס פ"ג דערלה, אבל בע"ז ע"ד דקאמר האי חנא דבר שבמנין וא"כ חשיב ל"ח כן. ודע שהרמז"ס לא מנה אלא השחיטה אע"ג דבמשנה לפורי ח' ב"ח ג' לפור, דס"ל משולח אף קודם שלוחה לא נאסרה ולא כחוס'. אבל מ"ל ס"ל גם לרמז"ס אסורה קודם שלוחה מחוס שכ' משולח כשרה לעשרת ח' אחר שנתלחמה, ואין מזה ראי' שהרמז"ס כיון לדברי רבא חולין ק"מ למדנו מטהרות שקודם שלוחה אינה יכול לעכבה ולמוגה למורע אחר שיבי' ב' יולאי' במחלחא ח', אבל חין אסיר בגופה, דאלת"ה למה דקדק גבי תערוכת אסור לכתוב השחיטה, אינה שחוטת נמי ל"ב, ואין לומר דלא חשיב לה מחוס דנלא"ה ל"ב דשיל"ח. ליחא דאם חזרה אפי' ק' פעמים נריך לשלמה וגם חין המחיר בל' בודאי (מיהו ל"ע אם חין אסור במשולח קודם שלוחה למה אמרו פ"ד דגגעים נשפך הדם חמות המשולח).

ר"ל, כיון שראוי לעשות ממנה חתיכות ראויות להתכבד, דבטחני' קתני צפורי מצורע שאין נאסרין אלא משעת ש' א' וחשני' ב' מ' כשנשחטו אף שלא נחנכו לחתיכות ל"ב כיון דאפשר לחתכם לאורחים. ודין חר"ל כדון ברי' אם נתרסקה אחר שנתערבה בטלה ב' כדאי' בתוס' ג' חתיכה שנתערבה באלף כולן אסורות והרוב בנ"ט ואם נמחה בנ"ט ובנוקין ד' גבי ז' דברי' שא"ב נפלו ונחפצו בשוגג יעלו במזיד לא יעלו משום קנסא שאחר שידע מתערובת פצעים, וה"נ חר"ל שנתרסקה עד שאינה ראוי לכבד בטלה חשיבותה, לפיכך אם נתערבה חר"ל באחרות ונתרסקה א' מהן בשוגג הנתרסקה מותרת ולא נאמר היא האסורה והרי הכל נתבטל, אלא היא של היתר והיא תאכל וחברותיה אסורות, ובפ' התערובת ה' חבית של תרומה שנפלה בק' חביות ו' ואח"כ נפתח' א' נוטל ממנה כדי דימועה ז' ושותה, והשאר אסורין עד שיפתחו, דאמרינן אסור ברובא א', ודאמר ר"א חבית תרומה שנתערבה בק"נ חביות, נפתחו ק' נוטל מהן כדי דימועה ח' ושותה ושאר אסורין עד שיפתחו ולא אמרינן אסורא ברובא אית', כיון דרובא היתרא ט' והאסור מעט, מסתברא דהני דנפתחו מרובא אתו והאסור נשאר שלם, וה"נ בחר"ל שנתערב בחתיכות אע"ג דרובן נתרסקו מותרות והשלמות אסורות, ודוקא נתערבו ביבש אבל נתבטלו ויש בחתיכה אסורה ליתן טעם בחתיכות, אסורות. ואין דין חר"ל אלא בחתיכה שנאסרה מ' עצמה, אבל נאסרה מ' שקבלה טעם מאסור לא נגע בה דין חר"ל שאין האסור שבה ראוי להתכבד. והא' י' . . שאני ב"ב של תמצא אסורו אלא בתערובת וכולו נעשה אסור שהרי לוקין על חצי וית' בשר וחז' חלב על בשולו ועל אכילתו יא'. וסי' שהתרסק במזיד כדי לבטל, כל החתיכות אסורות שאסור לבטל אסור לכתח' כדחנן סאה יב' . . ואע"ג דמדא' כבר בטלה ברוב ואין בתערובת אלא אסור דרבנן אפ"ה במזיד אינה עולה. וא"ד היכא דעקר אסורא מדרבנן יג' ונתערב מותר להוסיף ולבטלו דאי' ריש ביצה יד' עצים שנשרו מן הדקל לתוך התנור ביו"ט מרבה עליהם עצים מוננים ומסיקין כיון דרובא היתר, והא' קמבטל א"לכ? ה"מ מדאורייתא אבל בדרבנן מבטלין. ולענ"ד לא קאי האי חרוץ במסקנא, דפריך לר"א דאמר דשיל"מ אפי' בדרבנן ל"ב מא"ל, כלומר האין בטלים הני עצים שנשרו, ומשני ה"מ היכא דאסורא אית' בעיניה הכא מקלי קלי, ולהאי תרוצא אפי' אסור דעקרו דרבנן אין מבטלין. ובפ' עד כמה טו' חלת ח"ל בטלה ברוב ואכל לה כהן בימי טומאתו, רבה מבטלה ברוב ואכל לה בימי טומאתו? שאני פרומת ח"ל דמותר לבטלה דאקילו בה חכמים והתירוהו לטמאי מתים לאכול בעיניה טו' ונאכלת עם הזור על השולחן ונותנה לכהן ע"ה יז' מיהו אפי' תרומת ח"ל שמוחר לבטלה לכתחלה ברוב דוקא להאכילה לכהן טמא מת אבל להאכילה לזרים יח' בעינן שעור לבטלה ק"א בטינה וס' בשלב"מ ואין מבטלין אותה לכתחלה. ומה' הגר"צ נ' דס"ל בדרבנן מבטלין א"לכ יט' מיהו דוקא אם כבר מעורב להוסיף עליו אבל לערב לכתחלה אסור דרבנן לא וכך מרין דבריו בפ' א"ע כ' שכ': אבל חלת ח"ל דמדרבנן קורא לה שם אפי' לכתחלה ואכל לה כהן קטן או כהנת דאמר ש' אין חלת ח"ל אסורה אלא למי שטומ' יוצאת מגופו באיש עד שיראה קרי כא' ובאשה עד שתהא נדה, ואי ליכא קטן לא חקרא שם עד שחאפה עכ"ל ואי ס"ל בדרבנן מבטלין לכתחלה, למאי צריך כהן אף לישראל שרי אי מבטל לה כב. — יש

מי

נחל אשכול

א' פי' דליכא למימר מטעם ב"ח, אכל ע"ע ופ' חומר מחיים חסורי. ב' עש"ך י"ט ס"ק ט"ו, ק"א ס"ק ט"ז. ג' חרומ' פ"ח. ד' גטין י"ד ערלה פ"ג. ה' זמנים ע"ד. ו' סחומות דלא בטלי, ערלה סס. ז' ח' מק' משום גזל הסבט דחזית ח' מחלה ודאי נכסן וכספפתו כולם חמרינן כולם מותרין וכדי שלא יפסיד הכסן נותן לו מכל ח' ח' חק' ק'. ח' חבית ח' רמז"ס פט"ו דחרומות. ט' כ"כ מהר"ח צבג' ע"ד. י' ל"ל דמי' ע"ז ע"ד חתיכת ב"ח מקרי דבר חשוב חע"ג שאין הסבט נחסר חלל ח' חזק סבטע צו. יא' מולין ק"ח. יב' תרומות ספ"ה סאה תרומה שנפלה לפחות מק' ואח"כ נפלו סס מולין חס' צבוג מותר חס' מוזר חסור. יג' שאין עקר כלל מ"סת כמו חוקלה, נחפיקי עגול תרומות פירות חע"ג דרבנן חס' נתערבס חין להוסיף חוס' צילס ד'. יד' סס. טו' זכורות כ"ז. טז' דמי' סס חין תרומות ח"ל חסורה חלל צמי טטומ' יולתת מגופו נדס, צ"ק, וצ, חבל לטמא שרץ ומח' וטמאי מגע שרי, ואפי' למי טטומ' יולתת מגופו מותר ליגע צה, ובתרומות ח' מוחר שלל לטמא חלל לשמרה טטומ' זכורות ל"ד. יז' פ"ד דמלה, עתוס' מולין ק"ד. יח' כ"כ חוס' כ"ז וסקשו על רש"י דמחיר לבטלס ברוב לסאכיל לזרים ממנוחות ס"ז חלת וכרי צחקן ותרומותו צח"ל חלתו נאכלת לזרים ותרומתו ח"ל מומעת, משמע דישראל צח"ל מומעת, ומדמעת צק"א משמע. ולענ"ד רש"י ס"ל ח"ל מומעת דקאמר אפי' רוב לא בעי כדאי' ירוס' סוף חלס גבי שחי חלות אחת לחור וא' לכסן חס' נתערבס סל כסן ח"ל מומעת ושרי לזרים קאמר דחמרינן ר"ח סורס צבגס סגריכס רוב ח' זעירא חתני' חמרה אפי' ח' צח' דחק ונאכלת עם הזור על השולחן ח' אפי' ח' צח' שרי וכ"כ חוס' צבוגות ס"ז ופרשו דזס דוקס צמפרים צ' חלות, ומדחזיק צב' חלות חס' נתערבס סל כסן אפי' רוב ח' מותר לזר, מסתבר דחנת ח"ל שאין מפרים חלל ח' צבוגס עכ"פ צבוג, ודאמר צבוגות חרומות וכרי צח"ל ח"ח, דמשמע דישראל מומעת, היינו חס' חין רוב לבטלס ודנכרי חפי' רוב לא בעי וכ"כ רש"י עכ"מ פ"ס דזכוריס. יט' ל' דרייק מדהניצ צבוגס גבי עגיס שנשרו מ"ס תרומת דס"ס בדרבנן מבטלין ובחר הכי מייח' והס' דשיל"מ חוס' ומשני מקלי קלי חסורא, ואי ס"ל דגמ' יידי מתרומל בדרבנן מבטלין לא הוי' לסביא כול, שדרכו לסביא המסקנא. כ' פסחים מ"ו צביג' דסחיל. כא' קטן קודס ט' שנים אפי' רחס קרי ח"ח נדס ל"ב אכל חקן צן יוס' ח' מומת צביצס סל' חיס חיס וכן תנוקת צח' י' ח' לודס, ומ"ס שחנות חומר חלת ח"ל אכל כסן קטן דלח מיישיק לטומ' יולתת מגופו משמע שחס יולתת חקטן פחות מנ' לא? כונתו לזכס לא מיישיק דלח שכיח, וחלצ' צ"ג ע"ב כ' חלל כסן קטן צנח טבילס חע"ג דשחל רחס קרי ח' ח' זיבס, דקטן צן יומל מומל צקרי וצביצס כדאי' פ' צ"כ, בתרומת ח"ל לא מיישיק שחל רחס עכ"ל חס' ודמי' חמוס, וגריכין דחוק סכונתו שט"י קרי רחס גס זיבס דחין חנו בקיחין וכל חפסר למיקס חמלתח טפ"צ דובין, וכך חפסר נפרס חמג"ל ס' חל' . . כב' צבוג ורצנו צק"א. לענ"ד חין חוס סוכסס חטו כי רוככל לזל ונחשוב, וחנת"ס בלח"ס הוי' לסקשות למס נל סבית רי"ף כשחנות וס"ג אפי' כסן גדול ח' טביל לקרי מותר. ומפסר דזס ל"ק לרצנו כח"ס הר"ן דמי' נחפות דמי' וחמתי' וטביל חזי' ל', נח חמרינן סחיל צמחוסר מעסס כדאי' יומל ס"ב גבי חוסרס הגרלה, חע"ג סס' לו חקיס ח' טביל חיד חכתי בעי' סערב שחס, חע"ג דשחל חת ח"ל טבילס כיון דלח

מסני

ספר האשכול, פ' גיד הנשה וה' תערוכת אסור.

מי שאומר מ"ה אסור לבטל אסור לכתחלה מדי בורע בשלה א' חדוש הוא דשרי ר' לבשל הורע עם האיל, והא דלא מפרש ההם הברייתא זה וזהו הבא מכלל אסור דקאי אטה שטבטל טעם הורע לכת? דהיתר הבא מכלל אסור מ' שבהיתר כבר מעורב האסור ובא לפנינו, וזה גם בשאר אסורין היתר אי עבר ועירב, ורבנן קנסוהו אי עבד הכי במזיד. ולענין לאו דיוקא, דה"ק ורוע בשלה חרוש הוא שצותה ח' ליקח אסור ולבטלו בהיתר, ובט"א לא מצינו צווי זה, אבל לעולם אמינא מדר' מותר לבטל. ודאמרינן טבטל א' בשוגג מהני, דוקא אם נתערב יבש ביבש ומוסיף עליו או לח בלח בקדרה, אבל אסור לח שנבלע בחתיכה ואסורה, לגבי האי חתיכה לא מהני הוספה אע"ג דיש ס' כנגדה וחתיכות אחרות מותרות היא באסורה קיימא ב'. ודאמרינן במזיד לא יעלו ולא מהני הבטול דוקא לדירי, אבל לאחר מזה דלא חמיר מאסור סקילה ג'. ואם בטלו לצורך אחרים לאחרים נמי אסור, דאי שרינן, יעשה כן פ"א. מיהו אי מביטל במזיד לדירי, לא אסורין לבני ביתו דאי' בהפועלים ד' שלהו בני מערבא לאבוה דשמואל הני חורי גנבין ארמאי ומגנחין להון, פי' ר"א משבחה דחלי וזווא בכיס וחזו ל' גוים ושקלין ל' ואולי וקא מסרסי להו ה', מהו? פי' יש בו אסור משום אסורה לנכרי ו' שלה להו הערמה איתעביד אערימו עליהו ויודבין ו', אר"פ בני מערבא כר"ה

נחל אשכול

מהני בלא הוא, טומאת גוף שאפשר לטער לנמרי לא הקילו וצעי הערב שמש, אע"ג דטמא שרץ נמי אפשר לטער ולא הלכיהו כלי, שאין צדין להחמיר עליו יותר מטמא מח כיון דבשניהם א"ט יולא' ומגופן (ואין לא קיי"לן צסי' סכ"ג דטבטל לקרי צעי פערב שמש דלא עדיף ממעשר). והגרי"ב תמה דש"ס על ל' הגמ' בצבורות כ"ז אמר רב ט"מ טובל ואוכל בתח"ל ולית הלכתא כותי' דאמר מ"ו ט"מ טבטל ואוכל בתח"ל ולית הלכתא כותי' האידך חלי זה צוה? ופסוק דמוכח שט"מ א"ל טבילה, דטבילה לא מהני ל' כלל בלא הוא ולמה נחמר, דהא חזיון אפי' בט"מ שיוכל לטער עלמו כדן ופס"ה לית הלכתא כמ"ו מוכ"ס דאין הלכה כרב בט"מ. ומ"ס רבנו שרי"ף ס"ל אסור לבטל המלה לדרך ישראל מכלל הביא תקון זה כך דייק נמי הרמב"ן. ויש להקשות דלמא טמא מחס דצו"ט מיירי ולא יכול לבטל מ' תקון מנה כמ"ס מו"א ס"ה סכ"ג. וי' דרי"ף לא ס"ל א' תקון מנה כמ"ס סכ"ג, דס"ל מטבילין כלים חדשים צו"ט מיהו לפ"ז עדיין קשה דהול"ל כהן גדול שלא טבל ראוי לאכלה חס מטבטל צריב כדאי' בגמ'. ומ"ס מו"א ס"ס אסור לבטל אסור דרבנן צבצת נחמטבו צו המפ' לדיון אפי' צמול אין להוסיף עליו. וי' אס נאפה חלת חוץ צט"ס שחל צבצת, ואין כאן אלא כהן גדול שלא טבל, אי חול הוא מערב המלה חד צתרי עש"ך סכ"ג ס"ק ט', אבל צבצת אסור (מ"מ) כיון דלורך מליה פשוט דיערב ע"י גוי, ש"ז סעי' ה') ועוד אי נתערבו ג' פכים קטנים של מרק וצמד אסור דרבנן ונחמטבו צתרי כדן יבש ציבט וצאו אורחי' ולריך לשפסם יחד בקערה גדולה לפניהם וזה מותר צמול חס מוסיף עד ס'. א' חולין ל"ח, חו דעח הרצב"ד ומ' כן מרש"י וחוס' ד"ה לאו. ושע"ה מציא ראי' מקדושין ג"ז לא"ת שלח לחקלה הרי מטבטל בחך שחר עופות, ויש לסתור דאם לוקמה אדם חיפק כשינאח מיד המסלה נמי מותרת ועדיין לא נחמטל. וכ"פ הקסא על הרצב"ד מע"ז ע"ז כל יום נעשה געול לחצרו איך מטבטל מטמא בשלמים? ול"ק דיל' ישראלים מצטלים שלמים בקדרותיהם חוץ למקדש, ומ"ס נעשה געול למטמא, שכהנים צטלו שלמים היום בקדרה שצטלו צו ח', היינו חזק וסוק של שלמים כמ"ס רש"י שאסור לישראל וכוון דש' ומטמא הותר לכהנים צו ציוס אין צאותו יום מטבטל א' לכתחלה, ואי מוסיס נשיס וצניהס דאסורים צח', אולי צטלו חלק שניתן להם מחזק ושוק דשלמים צבצתיהס, או כיון דעקר חזק ושוק לכהנים לא נקרא מטבטל א' לכתחלה צעשה שגעשה בגעול. וכפר"מ אפי' למ"ד מ"ה א"ל לא שייך אי עביד ל"ח, כיון דאם נחמטל ממינא מותר, חוס' תמורה ד' גבי גרס אהין. כ"כ בח"צ 115 שיש מאחרוני' סכ' יבש ציבט נכ"ע אסור לבטל מ"הת ורתיס מיומא פ"ג מי שחמזו צלחוס עו"ס ויסיצ לקוסיס, ולפרט הר"ן ולפ"מ שצארו בעל ח"כ צהא דקאמר סס דלא אפשר צחולין שפרשו שחין כאן בקי שידע להפריס, נמי מתירל קוסיס, ולכאורה ראי' דיבש ציבט אסור מ"הת נטלו דצתמורה ט"ו מייתי ראי' ח' לצור שמתו צעני' אינה מתה מעשירי ר"ח דא"ר אייתינאו מתרומת הלכס דנמא חמו מרייסו מהני זווי, וסקסא מ"למ מעילה פ"ז חס מחו הרי צטלי צריב וחזו ציומא ג"ה לר"י לא ה' שופרות לקיני חוצה מפני התערובת ח' שמתו צעני' והמעות הולכות לים המלח ואין חובעין וקס' ליבטל צריבא וצב"מ קי"ח שומרי ספימי צביעית מוטלי' שכן מתרומת הלכס ופרש"י צסוק הסוגי' שאס ימחלו ומלואו צתרומת הלכ' ד' זווי שאין ללצור חלק ואס קוין צסס ק' לצור אי צאין חסל לצור וקס' נמי ליבטל צריב? אבל חס נאמר אסור יבש ציבט מ"הת אסור לערב יחא כיון דיעדין צודלי דמתס הרצס חוך סס מקפל כחול היס שהביא שקליו ודאי נא שרי לערב לכתח', ויש לדמות דמרדכי סוף חולין כ' הא דאמר פ"ב דצ"ק ס"ז של צו מטמא צמא א"ל צלא לחמי ציב וכן יבשה שרקקה דס ח' כשרה א"ל צלא לחמי רוק, וק' ליבטל צריב, ות' נח אמרינן בטל צריב אלא צדבר שה' ניכר צפ"ע תחוס ואח"כ נתערב, אבל מה שבתחלת ציאתו נעיס כבר מעורב ליכא נמיחר שצטל, וכ"ג כשיחתי' הסקלים ללכס עדיין חייס וכשמתו האסור המעורב נא נכר מעולס ול"ס צטול (ויכ"פ ס') ק"ח מישצ צבצרה צו קוסי' מפסמים פ"ט. וצסי' ק"י ס"ק ד' תראה דס"ל יבש ציבט מותר מ"הת לערב) ועי"ג גבי שקלי' אף לאחר שמתו קלת כולס רחויס לעונות וסו"ל כעולין ע"ג מוצס שאין מצטלים זא"ל כצבצת ר"ן צדריס היתר צהיתר וגס מ"צמ לכ"ע ל"ב ועפ"מ פ' לשער התערובת ח"צ פ"א. ודע הא דסוף מעינא גבי פרוטס של הקדס דנא צטיל, וחרון חוס' סחרו האחרוני' ומרמב"ס משמע מדל' מעל ולא כל"ק, העקר נ"ל כצבצת ח"מ דכל שניכר אסור מ"הת ל"ב וכאן האסור הוה הקדושה שעל הפרוטס ויוכל ליטלה וליטלה על אחרת והוא חולין גמור, ואפשר שזה כוונת כ"מ צמ"ס דהוי דסיל"מ, שיוכל ליקח הקדושה. ב' אפי' למ"ד לא מעינ' אלא ציבצ' הא קיי"לן אפשר לסיחטו אסור. ג' דאפי' מבטל צבצת צחול, לאחרים מותר צמ"ס. ד' צמ"י ערמ"ס. ה' שאלות אחר, וחוס' כ' לשון גנבין נהו מ' שקאי אצבצות ולא על הדינר. אבל שאלות ל"ג נהו, ופרש"י שניבין הצבצות ומסרסין ומחזירין אותן לאהצת הישראל כדי סיהי' יפין למריס, ק' דוסק, דמסיק מערומי הוה, מאי ערמא, ישראל לט עביד מידי. ו' ישראל עבר צלחו אי מחרס טסור או טמא חגיגה י"ד. ו' ערמא עשה ישראל סיכוי טיב נחריסס ויקסם שלא יחרס צו אלא ימכר, ודנא נפשוט מוס

[illegible]

נחל אשכול

דאמירס ל' שבות אפי' באסור לאו, ור"פ מפרק כנסמוך דלעולם אימא אין שבות. א זיל: ליודנטן לשמיטה, אפי' לאמירס לא ימכרו למריסא אלא לשמיטא, אל' אביי די שקסאס למיכרה, לעלמי קסו שלא ימרט, אבל אם מכרו לאמירס מותרים. ב וכ"כ ר"חא סלכס כר"א לגבי רבינא ככתב בסדר ח"א (ר"אש פ"ק דקדושין סי' י"ו בסדר ח"א של ריט"ע סלכס כרבינא לגבי ר"א) וכרבינא לגבי ר' אחא חולין י"ג מכ"ס סלכס כר' אפי' לגבי ר' אחא. ג סלי כ"ס כך פרושו, הסאלחות ס"ל כפרוקא דר"פ, אפוס דש' קסוס סעצרו אדא' לפעלת"מ דס"ל ב"ג מלווה על ססרוס ולא קסוס משוס אמירס ל' (רס"ל כראב"ד אי מותר לומר ל' ססוס פי פרה לא אפסטו ואולין לקולא) ש"מ דס"ל אף דעבר ישראל אדאור' הקילו למכור לבנו קטן, מכ"ס לשטח ר"ספ דוכרי ח"מ על ססרוס ועקר קנסא משוס דעבר אדרבנן דאמירס ל' שבות, מכ"ס שיש לפסוק דמותר למכור לבנו קטן ועפר"ח ל"ט. וסא דירס און צבור ומח אין קיוסין בנו אחרי, מ' בחיוו אסור אפי' לאמירס (עש"ך אם נשמע דיע' מותר לאמירס) וכן באימר לוכרי, ל"ל מ' סומרא דקדש' סחמיר, וכך מ' לראב"ד דס"ל אין אסור אמירס ל' בלאו, סהקסא למח אסרו לסטיל מוס צבור ע"י וכרי שאין אסיר אלא מדרבנן (לעג"ד סוינא זס מע"י י"ג ס"מ בזמן סבסמק"ק ערש", אבל לרמב"ם אין לוקס בז' אבל א"דא איכא וכ"ד סוס' בכוות ל"ד ע"ב ד"ס הטיבס) וח' משוס ה' דקדשים. ד ראב"ד ורשב"א. ה ע"י ל"ג. ו סס ס"ה, וכ"כ ר"אש ע"י ל"ג ועפר"ח קכ"ב. ז פסג"י ל' וסקסי חס' אפי' אי טעס חמץ בקדרס משסו אסור לבטל לכחמ' וחררו דאיכא ב' לטיביתא נט"ל ופוססו. ור"י ח' כיון דכ"ח ליכא חקסס בסקע' ואיכא משסו כדיעבד דמי ועטוי' ל"ג וס"ס סלוקס כלי סשמיס. ח בינא ג'. ט דאל"תס כך סול"ל אם יתערבס כולן אסירוס ואח"כ וספקא אסיר, ש"מ אם נתערבס אספק נמי קאי וכך דיוק מג"א מלשון ב"י חקיי"ג, אבל ר"ן מחיר בס"ס. י נדרי ג"ח. יא דלעולם נאסרס לישראל, ואינו יכול למחשל עלס כספיא ביד כסן, ואפי' בידי אין דרך למחשל עלס, לאפיקי נדר ייון דמחש' למחשל דסנודר כאלו בוגס במה, וסמקיים כאלו מקריב עלי', ומקרי דסיל"מ נדרי' ל"ט. יב בבורי' פ"ב, בעור לסוף ג' סוי', ואס נתערב כ"ס מחס בירוסלים, דסס סוי דסיל"מ לאכלס בטהרס, ל"ב, ואס מרע סתערובת גס ב גדולים אסורי' לאכיל בחרות חולין בירוסלים, ור"ס מחיר אגדולים קאי. יג פסחי' כ"ט ור"י ס"ל כר"ס חמץ סע"ע פסח מותר. יד במרדכי בשס ר"ח, ועי"ל סיחר בבא מחילא בלא עברה מקרי דסיל"מ אבל חמץ ש"י סנמאל צפסח ומשייר לאח"ספ צבל יראס קאי. טו זבחי' ע"ד. טז נדרי' כ"ח ויבמות פ"ב. יז ע"י ע"ג ועוס' ור"ן נחס נחו ב' טעמים לבטל במססו. יח נמי סכי חלה פ"ג. יט אבל בנ"ח אנו מומרי' יחית' לאסורא וכל מח סטוטס אסורא סוא, חס טעס יפס אבל מ' מח דח"נ"ח נוקרי לדיד' סוס צטעס ולא בנמח' סלס כדעת סה"ך סי' ק"ב אבל מ"ס אחרוני' בלינו מינו לא נקרא ע"ס האסור דומק. ולטעס סר"ן בנדר' אי סוי מ"נ"ח ונראס כסיחר בסיחר אחרו רבנן דלא צטיל (ייון דסיחר בסיחר ממש מחר דיון ל"ב) סקסו למח סממירו אף בספק, ו' דר"ן נמי

ספר האשכול, פ' גיד הנשה וה' תערובת אמור.

ליחא לאסורא כלל, דאי אית' הוי ארגשה. ודאי' א' הנודר מן הדבר ונתערב באחר אם יש בנ"ט אסור והא נדר' דשיל"מ, מתני' בתערובת שא"מ איירי כדאתמר עלה בירושלמי. וקשי' לן מפ"ב דביצה ב' אשה שאלה מהברתה חבלין טים מלח לעיסתה כרגלי שתיהן, ופריך ליבטל טים ומלח לגבי עיסה? ושני רבא חבלין למעט' עבידי ל"ב וה"ה טים ומלח שנעשה עיסה ע"כ ור' אשי מסיק משום דהוי דשיל"מ. והא אמרן דשיל"מ בשא"מ בטל? מתחויי לן דבשא"מ בטל במידי דהשתא לית תקנתא לאסורא או פריחא טובא ג'. . . כיוצא בזה מצינו להרב בפג"ה ד' שכ' הא דתני ר"כ פת שאפאה עם צלי אסור לאכול בכוחה וביניחא דאטו בהרי בשרא אסרה רבא מפר' למיכל בכוחה, לאו כרב לחוד אלא אף ללוי אסור, דכיון דשרי לחוד בלא כוחה, אי שרית בכוחה, אישתכח כמאן דשרי לאטווי שחוטה בהדי נבלה לכתחלה ה' ולוי לא קא שרי אלא דיעבד, שצלאו קאמר, ועוד דהאי פת שאפאה עם צלי כיון דשרי' בלא כוחה, הוי כדשיל"מ דאפי' באלף ל"ב, וההוא ריחא ודאי א' מאלף עכ"ל אלמא ס"ל כל היכא דהשתא נמי אפשר למיכל בהיתר אלא דלא מצי למיכל בכל מקום ובכל גונא, אפי' שלב"ט לא בטיל כיון דלא אפשר מידי וכ"כ ב' הלכות ו' הא דעבד לוי עובדא בגדי ודבר אחר, דאבשל גדי וד"א כבר, אבל לכתחלה לא ו' ובירוש' דתרומות ה' למ"כ, דאי' לצלות ב' שפודים א' שחוטה וא' נבלה רב אסר לוי שרי פליגא מתניתא אין צולין ב"פ כאחד מפני התערובת, פי' שיתחלפו, הא שלא מפני התערובת לא, ול' לצלות להבא משמע ט' ולכתחלה. והא דפסקו ו' כרב חוקי' נשמי' דאביי דגים שעלו בקערה מותר לאכלן בכוחה יא' ולא אטרינן הא יכול לאכלן בלא כוחה, שאני התם דלא נתבשלו בקדרה ש"ב אלא כשהיו חסין עלו בה וליכא בדגים אפי' ריח בשר. — חני' יב' אין לשין עיסה בחלב ואם לש כל הפת כולה אסורה מפני הרגל עברה, כל' בקל יוכל

נחל אשכול

ס"ל טעם עד שיאכלנו באסור יאכל בהיתר ולא נקן טעם אלא למה שסממיו צמינו ולא בשל"בצמ. א' נדר' נ"ב וירוש' סס. ב' ל"ז. ג' ל"ל אבל מה שאפשר לאכול בהיתר גמור בלי תקנה כגון הכא במקום שסתיהן יכולין לילך, הסממיו אף בשל"מ, דטעמיו מחי' שאסרו דשיל"מ דעד שיאכל צא' יאכל בהיתר אע"ג שא"ל היום מכ"ס דדבר סיכול לאכול היום שייך סברא ו' וליד לטבל של"בצמ דאסור הסתא ולריך חקון ע"י מעסה, וסר"ן נדר' נ"ב אסר דהיתר בהיתר גמור מ"הת ל"ב אף בשל"מ דהסוהס ומעבד הבטול ולרצון סווי לענין היתר והיתר עדיף משווי בטבע, לכך עליון א"מ זא"ז דשיל"מ לא הוי היתר בהיתר ממש סה"ל עדיין אסור, אבל כשהוא מ"צצמ בטעם ובטבע זה משלים השווי ול"ב, אבל דשיל"מ שגס הסתא ו' כהיתר בהיתר ממש כעסה ומים ומלח היתר לאכול במקום רגלי סתיהן, אף שהוא א"מ ל"ב. ומתשו' ר"ן ס' נ"ז ל' שמור מסברתי שמציא ראי' שהיתר בהיתר בטל מחללי' פ"ט למד גמלים ול' רחלים שטרפן ז"צ מותר לערב פשתן אס נחטול של רחלי' ברוב וכן מותר לערב חמץ קודם זמנו כיון שעדיין היתר (טעמו' תמ"ז) ודומק לחלק. ועקר הקושי' תרנו חוס' כיון דעיסה הינה נלושה אלא במים ומלח וקדרה לא נתקנה אלא בחבלין הוי מין א', וכ' עוד דף ל"ח ול"ט דשאר אמוראי לא תרנו כר"א דל"ב משים דשיל"מ דסברי בשלמא צסאר אסורין תלוי האסור בטעם הסמין שנחערב אבל הכא בתחומין תלוי האסור צסם בצלים, וכאן על הסעס סס בטל העיסה ולא סס בטלת המים והמלח לכך יש להתבטל עכ"ל נמלא ר"א ס"ל אף בתחומין תלוי בכל בטעם סנכנס מחלק חצרו לחלק האחר. ישבתי בזה רמב"ם סס' ב' שלקחו חבית ובהמה בכוחותיה בהמה אסורה דקא ינקי תחומין מהדדי, וקשי' עלי' קישי' ר"כ ור"א לרב לאסור מוקלס, מה שבהמה מוסיפה שמוזית ביו"ט, לא מיישינן, ולאסור תחומין יחוס? ור' אף דלר' אשי שייך בתחומין דין דשיל"מ דלא בטיל, לענין אסור מוקלס מה שבהמה מוסיפה ל"ס דשיל"מ, דנשבת י"ט א' הסוס והבוסר שרסקן מע"ס ועדיין מהוסרי' שחיקה מותר לשחות משקס היולא בשבת, ומזה כ' מדרכי גיבות מלאה עובים וכו' מותר לשחות מהם בשבת שסרצס יולא קודם שבת והמעט שיולא בשבת מחבטל בהיתר, ולא הוי דשיל"מ, כיון שהאסור מעולם לא ה' ניכר ומציא ראי' מעלים שססרו מ"ה כיון דליחא לאסורא צעוני' וכן צא"מ ס' ס"ך (ועכ"פ ס"ס ק"ב דאין סתירה מומ"ס מדרכי גבי יצחם שרקקס דס ע' 88 דהתם המבטל נמי לא ה' מעולם צפני עצמו, שסכל צא מעורב לעולם, אבל כאן המבטל עומד צפ"ע קודם שבת). ולפ"ז כשהצסמס מותרת ליכא למיסר משים שסוסיפה ציו"ט מנ"הס עד ס' שחיטה מנח מוקלס ואף שהוא מעט מנח דשיל"מ, שמה שסוסיפה לא נכר מעולם ובטל צסאר, לאפוקי צב' שלקחו צ' צשיחות לחלק ציו"ט א"כ הוברר אסור שחלק ש"ז אסור לזה להביא בתחומין, לכך אפי' מעסו דינקי מהדדי אסור דהוי כאלו אסור והיתר מונחי' לפנינו והאסור נקן מעסו בהיתר, ור"כ ור"א דמוקשי לרב לאסור מוקלס ל"ח ולמה חיים לתחומין הוי ס"ל דלא כר' אשי אלא כסני אמוראי שכ' חוס' דאסור תחומין תלוי צסם בעלים ומסוס דבר מיעט היולא מחלק חצרו ונבלע בחלקו לא נפיק מחלקו סס בעליו כססיה דמים ומלח. ועי"ל דר"כ ור"א נמי כר' אשי ס"ל דבאסור תחומין שייך דשיל"מ ובמוקלס ל"ס כיון שאין האסור נכר כמ"ס המדרכי לא חל עליו סס דשיל"מ. מיהו לרב דס"ל בשלמא נמי מ"צצמ לא בטיל אי חסס למעוט סינקו תחומין, לאסור מוקלס נמי ליחא אף צמעט מ"צצמ ל"ב וכמ"ס 68 אפי' דדרצנן. ד' רי"ף צפ' גיד ה' פסק כלוי פסחי' ע"ו ריחא לאו מ' אפי' כחוס שנללס עם נבלס שמן מותר ולא כרב, וטעמו ו' דרבא צע"ז ס"ו פ' כן צבת תיסא ולא לבד צצין אלא אף צפת חמס שנקן על חבית יין דתרומה. אבל קשה ע"ז דנחסקנא דפסחי' ע"ז חני ר"כ פת שאפאה עם צלי אסור לאכול בכוחה וביניחא דאטו צסדי צסרר אסרה רבא מפרחיקא למיכל בכוחה, ומר צר"א אסרה אפי' למיכל לחוד דקשי' לריחא ולנרעת (אס תרצס לידע למה לא הביאו רי"ף ור"מ דבר זה בכלל ד' האסורי' מ"ס נרעת צפ"ב מהלי ריחא ע"י צאר צבע ס' ל"ה, חוס' ספ"ק דמ"ק ומג"א ס' ג' וקע"ג ותשו' ר"אס חסדיס רנ"ה) מזה מ' דכל בני אמוראי ס"ל ריחא מ', קושי' זו צא רי"ף ליצב. ה' כיון דאין צריך לאכול בכוחה ואעפ"כ שרינן ל' ממיילא ו' שאין אסיר אפי' לכתחלה ללנות אסור עם ס'. ו' סל' דס. ו' פסחי' ע"ו וברש"י, וחוס' סקסו א"כ מ"פ מאין לילין צ' פסחי' כא' מפני התערובת מחי' לאו תערובת טעמים וקשי' ללוי, לוי נמי לא היתר לכתח' וי"ל המתקן צאמת ס"ל אף לכתח' וסא דלא אסדר ל' הסרנן דלכתחלה אף ללוי אסור וצרייתא לכתח', דא"כ ה' מודה לו דצרייתא מפני תערובת טעמים אסרה, וסא רנא לפרש לו האמת, דצרייתא מענין אחר דברה מתערובת בגופין דמוכות מסיפא. ה' פ"י. ט' פסחי' ז'. י' רי"ף וס"ג. יא' חולין קי"א פרוס צקערס צסכלו צה צסר וסיוא נקיס מצסר צעין. יב' פסחי' ל'. ולי' לפרס כסמיות.

יוכל לשבח ולאוכל עם בשר, כיוצא בו אין משין התנור באל' ואם לש כל הפת אסורה עד שיסיק התנור. ולא מקרי הבשיל"ט
אלא אם ההיתר בא . . א. ואע"ג דאפי' ספקא אסור ב' מ"ט אולינן בחר רובא כדאי' בפ"ק ג' בדק בקינה של חנגלת מעי"ט
ולא מצא ולמחר השכים ומצא ביצה אסורה ואמרין כי לא בדק מותרת אימא מאחמול הוי, כיון דרובין ילדן ביממא, אבל בדק
ולא מצא מאחמול אמרין שהיא ממעומא דילדן בלילה ד' ותנן נמי ה' מעות שנמצא לפני סותרי בהמה לעולם מעשר ו' בהר
הבית חולין ו' בירושלים ח' בשעת הרגל מעשר, בשאר י"הש חולין, דרוב מעות ההולכים בשוקי ירוש' חולין. אלמא אע"ג דמעות
מעשר בירוש' דשיל"ט ט' בת"ר אולינן, וה"נ י'. תיבה שנשתמש מעות חולין ומ' מעשר אם רוב חולין חולין ופריך גבי חמץ
ומצה אולינן בחר בתרא הניח חמץ לבסוף מחויקניהו לספק שהוא חמץ, ואם מצה מחויקניהו למצה? ומקי רנב"י שנשתמש בה
חולין ומעשר ואינו יודע איזה בסוף, ורב וביד שנשתמש בוטן אחד צבורין של מעשר בצד זה וצ' של חולין בצד אחר, ור"פ אמר
דאשתכח בגומא וליכא למיול בחר בתרא דאף דשקיל קמאי והניח בתרא, לא חוי לי' ונשתתיר לכך אולינן בת"ר יא, וגם בשאר
דברי' שאינן בטלים, כשפרשו מתערוכת ולא ידענא אי אית' לאסורא בגויה אמרין כל דפריש מרובא פריש ושרי כדאי' פ'
התערוכת יב' ונכבשינהו דנידי וכל דפריש מרובא פריש ומסיק רבא חיישין שמא יקח מן הקבוע. אבל פרש ממילא שרי יג'
וחוי לן דוקא שלא ראינו שפרש דאי ראינו הוי כלקחו מן הקביעות דפ"ק דפסחים יד' ט' צבורין של מצה וא' של חמץ ואחא
עכבר ושקל ולא ידעין אי מצה או חמץ, אמרין היינו ט' חניות שכולן מוכרין שחוטה וא' נבלה ואינו יודע מאיזה לקח ספקא
אסור דכל קבוע כמע"מ דמי, אלמא פרש לפנינו דמי לשקל בידים ממקום הקביעות, וכן הא דאי' גבי ט' חניות בנמצא הלך א'
הרוב דלא חוינן כשפרש טו. ואיכא מרבוא דלא אסרין בט' צבורין פרש לפנינו אלא משום דהוי קבוע דאדור' שהאסור וההיתר
קבועים במקומן וניכרין וילפינן לה בכתובות טו' דכמע"מ דמי אבל תערוכת אסור דבר חשוב שאמרו חכמים שאינן בטלים ברבוי,
אין האסור ניכר ונקבע במקומו, והחמירו לדנו כאסור קבוע, מיהו כל מה שפרש ממילא שרי דאין כאן קבוע דאדור' יז' תדע
דאי'

נחל אשכול

א חולי ל"ל בודאי וגם חמילא ע"י הזמן או שזידו הוא כמו צנדרים, ולא אם היתר צא ע"י הפסד או טרמא, כמ"ס הרמב"ם
פ"ב דצבורים שאסורי' צכ"ס דוקא בירושלים דיוכל לאכול במקומן בקדושה, אבל מתערב חוץ לירוש' דים טרמא להעלותן אין
אסורי' צכ"ס, ורשב"א מדייק מצי"מ ג"ג היכא דליכא הפסד לא שייך דבשיל"מ. ועפר"ח ק"צ ס"ק י"א לענין צכ"ס ששה ג"ג צל"מ
ונתערב יש להחמיר דלא צטיל כיון דים היתר לאכול ע"י ל"ל כרי"ף גבי פת שאפה עם ל"ל. ולעני"ד הכא ליכא הפסד שמפסיד
רובו של צכ"ס וסומן שנאבד צל"ל, ומו' דאסור הוא הדם חס' חל"מ צר"מא. ב' ס' יו"ט ס' חול אע"ג דאסור דרבנן הוא ובעלמא וכן דבדרי'
שא"צ מ' חשיבות אולינן לקולא. ג' צ"ה ז'. ד' דשכית קלת דספוא מארעא ילדן צליה לכך אסורה, אבל לא חמרי' דלמא ינאה
רובה מאחמול וחזרה דמותרת, דהאי ל"ס. ה' שקלים פ"ז. ו' בירושלים חיייר, וכ"פ הקסה למא לא ניזול בחר רוב מעות חס'
ירושלי' דחולין חס'. לא שבנתי, הבאים לפני סותרי צהמה לא מצינן כל מעותיהן אלא הנלך לקנות צהמה למעשר, ועולי רגל
ונתני' להם כסף מ"ס שלהם לקנות צ' ולאכול בכל השנה בירושלי', וגם לא חמרינן מן המוכרין נפל, דקוין מרובין. ז' אפי' צרגל
שרוב מעות בידי אדם מעשר, אולינן בחר רובא דשחא ואימא מקמי רגל נפל, ואי משום שאסור לכנס צמעות צכ"ס הבית וא"כ
קרוב שנפל. מהמצינן תרומת הלישכה כ' חוס' פסחי' ז' לישא צידו אפי' של חילין מותר ולא אסור אלא מעות נרורים צסדינו
צפרססא דנראה שנושא' לסחורה. וסרב ק"ע כ' דאשחמית להו הירוש' צשקלים דפריך לתא דלמא מן הלשכה נפל, ומשני חזקה
אין כהן מולי' מ' מלישכה עד שמחללן על צהמה. ומיני' אשחמית חוס' צ"מ כ"ו סהקשו כיון דאסור לכנס להר הבית צמעות
א"כ מסתמא של הקדש הן ונפלו מן המצינן ללישכה, וע"י לא אהני לן תרומת דירוש' חזקה שאין הכהן מולי' מלישכה, דאכתי לא
נתון בלישכה שנפל מיד המצינן. וע"י חרזו דהמצינן גם מעות חולין בידם. וקושי' ירושל' דלמא מן הלשכה נפל דכנגד כל הכסף
שנ"ג שופרות וצפרט ציוס שנפל ליכא למימר שמעות חולין שביד המצינן הוא הרוב, ועוד הירוש' פסק בקורבא דמוכח ל"א צח"ר
וכך מ' פסקי רמב"ם. ח' צסוק ולא לפני סותרי צ', צרגל הכל מעשר ולא אול צח"ר דשחא, שוקי ירוש' עשוין להסבד צכ"י,
פסחי' ז', ואי מקודם הרגל צכ"ס נמלא, אבל הר הבית לא נחבד שאין אצק סס. ט' כמ"ס לעיל מפ"ב דצבורי' ועמ"ל פ"ו דמעילה
ה"ו מציא ראי' זו. י' ל"ל חני' צפסחי' ז'. יא רמב"ם פ"ו דמעשר, אם רוב חולין חולין רוב מעשר מ', מע"מ חילין, ותימה למא
חמר ברישא רוב חולין? וי' דכ"מ חמה למא השמיט אוקימחות דס"ס דלמדנו מהם דאולינן בחר בתרא, לכך ל"ל שסחרי חיוה
תיבות וי"ל ואם הניח חולין צסוק אפי' מע"מ חולין, שדין דאולינן בחר בתרא כ' הרמב"ם ספ"ז דגזלה. יב' צח"ר ע"ג. יג' וסא
דצבחים סס חמרינן ימותו ת' רבנו לעיל 54. יד' ט'. טו' שמואל ציד נכרי עתוס' חולין ל"ס ור"אש דחולקין דוקא צקבוע דאי'
סהס חמרינן שלא צפנינו דליכא למיחס שחא יקח מקבוע שרוחש סהקבוע כולי אסור, אבל בתערוכת צ"ח סהיא קביעות דרבנן
אי שריק פרש שלא צפנינו חיישין סיקח מקבוע (ורשב"א כרצו) ורבנו מציא צסמוך סברא לספק ולעני"ד כך ל"ל לר"ת דמחיר
בתערוכת צ"ח אפי' פרש לפנינו אבל צקדשים וע"י מודה דאסור ער"אש חולין פ"ז ס"ס כ'. טז' ט"ו דקרא וארצ לו וקס עליו עד
שיכין לו ל"ל דמירי דליכא פלגא חזרים ופלגא דישראל פשיטא דפטור דס"י להקל, אלא באיכא ט' ישראל ומחרי א' ואפ"ה פטור
דקבוע כמע"מ. ול"ל דאחא קרא וס"י לקבוע כאלו הוא רוב, דמסיכי תיתי לסגדיל המדוש, די אס נאמר שבקבוע נחשב המעוט
כמרובה, משאם נאמר בקבוע המעוט גדול מרוב ערש"י ססד' ע"ט. ול"ל דוקא צד"ג לא הסגיחה תורה צרוב, אדרבה כל עקר
אולינן צח"ר ילפינן מאחרי ר"ל דכתיב צנפשות ודני' ע"פי הרוב ס"מ צנפשות נמי אולינן צח"ר, וסבא דוקא מסיס קבוע לא אולינן
צח"ר וה"כ צאסורין. יש חק"י דלמא קרא וארצ לו קאי דלא ליזל צח"ר קורבא (דליכא דליכא רוב אולינן בחר קורבא צ"ב כ"ג)
שאם ה' ישראל ומחרי לפניו וישראל קרוב לו וזרק אצן לבו דלא מחייבין לי' מ' קורבא? ולק"מ דאם ה' זריקתו להגיע למרחוק ודאי
לא מחייבין אס הגיע צקבוע על ישראל, ואם כדי להגיע להקריב מחייבין לי' ודוק. יז' צס' כריתות כ' ה"ס ראי' דא"כ יאסרו
כל השדות בחרישה מ' נחל חיון, וי' כ"פ שאין ראי' דלא צריא סיס נחל חיון בתערוכת ואי צמחך הזמן מסתמא הביאו ע"ע

ספר האשכול, פ' גיד הנשה וה' תערובת אסור.

דאי' א טבעת של ע"ז נתערבה בק' ונפלה א' לים הגדול הותרו כולן דאמרינן הך דנפל דאסורא ב . . ודייקינן נמי מהא דנזיר ג האומר לשלוחו קדש לי אשה סחם אסור בכל הנשים דלטא נשא קרובות אשתו ואמרינן טעמא כיון דאשה לא נידא ואף אי נידא הדרא לניהוחא הוי קבוע וכמע"ס. ואי כגון דא קבוע דאו' מקרי סאי ארי' שהוא אסור בכל הנשים מחשש קרובות, כ"ע יאסרו לישא

נחל אשכול

(מחנה שלחם ס' סוטס משרבו סר' בטלס ע"ט) דלמא בנו מנדלי' עלי'. אין זה פרכא, ידוע מספרי קורות הימים שבכל א"י נחקייס לשם תחרס. ובצ"ב כ"ג פריך וסי' בעיר הקרובה אע"ג דאיכא נפישא אזלינן בחר קורבא? וקסא הכא ליכא רוב דעירות קבועות וכמע"מ, דומי' דט' חיות דאפי' אלק פעמים יותר חתיכות בזן מחנות נבלס ח"מ כמע"מ? וע"כ ל"ל כיון שלא ניכר האסור במקומו לא מקרי קבוע. וסא דאי' סס חננא דחמרא דאשתכח צפרדיסא דערלה דשרי מטעם רוב פרדסיס דלאו ערלה, הרי הכא האסור נכר במקומו ולשו קבוע דלוי וימא כמע"מ? כיון שקלרו סענזיס ודרכו בנת אזל סקביעות ושוו כפרס. חיוכו ג"ל עקר בשדות ועירות אפי' ניכר האסור במקומו ל"ס קבוע דקבוע חדס הוא ואל"כ אלא ח', וכיון דלפינן לי' מזורק אכן לגי ט"ו גויי א', ו"ל דברים קבועי' ודאויס לפרוס כמו ט' חיות ססצסר ראוי לפרוס שייך קבוע, אבל לא דבר שא"ל לטלטל ואינו עומד לכך. וזכרי מיוסב סא דמולגין ע"ג ארונות מחס רובן פתוס טפס וסא הוי קבוע ויוכל לסכיר האסור במקומו כסנפתחו אלא ודאי כיון שאין עומד לטלטל ל"ס קבוע כמע"מ. שוב ר' ספר"ס חז"כ"ס מחספס אי שייך בעירו' קבוע. וס"ס סל' מנלס כ' סברת ר"ס בעירות וסדות אס ניכר שייך קבוע סותר מ"ס ר"ן ורמב"ן פ' כל סללמיס דלחכמי' סללמיס מותר' כיון דמעט מקומות נעבדים וריבן לא וסכא ניכר האסור דמקומו סל ר"מ נעבדים ושו קבוע כמע"מ? ולעג"ד לא אזלינן כאן בחר המקומות שאין טעלים ללמיס וסא נעשו ללמיס אלא ללמיס סס האסור וברוב מקומות אין נעבדים, נימא בזה מ"ס על רמב"ן סכ' לר"מ מנל דהין נאכריס דלא אזל בחר, וסא המקומות רובא דאית' קמן ומודס ר"מ? אבל אי נאמר דקאי על סללמיס הוי רוב דל"ק. א זכרי' ע"ד, ודוקא ליס סגדול אבל פרסס מתערובת לא מהני וגס היא באסורס אפי' לר"ס מ' מותרל דע"ז או כיון דל"ס נכסניכו עתוס' ע"א. ב וכן אמרו סס לרב נתערבו צסור סני' אי מית א' הותרו, ורבנו רנא לומר שא"ל דשו קבוע דלוי, מנ"ל למימר ססאסיר נפל וסאסור מית, סקביעות עדין במקומו, אלא ודאי מ"ס סל סטל ברוב כיון שאין אסור ניכר במקומו עתסו' רסנ"א סכ"ס כמו דאמרי' סאני לומר חילין לחוך ח' וחרומס לחוך ח' נפלו כיון דמ"ס סבר נחטל ברוב להכי אמרינן נמי נפל א' ליס סגדול האסור נפל דמ"ס סבר נחטל ברוב, ואין אחס לריך לדון על סנאנד אבל אס פרס א' וסא לפינו לא נאמר סזה ספרס הוא סאסור, כיון סאחס לריך לדון עליו, מאי חיות דאסרת להאי וסרית אמרינא, דלמא סאי דסחירא ואסורא בנו רובא וסכ"ג בסי' קדרות סל סולין ונפל צא' מסן חרומס אסורות וסא נאמר סא' אסורס וס' מותרת דמאי חיות כיון סאחס לריך לדון על סחיסן. להכי אמרינן לעיל 87 נתפלע א' הוא מותר דיותר סברל למימר מרובא דסחירא הוא (רסנ"א כ' מו"מ מותר סאס סאס הוא אוחי סל אסור כל סאינו מכירו בטל פרושו ע' פריסס) וכיון אסורין דאסיר בנו רובא, וס"ס אס נתרסקו רוב ססחיות אמרינן מרובא אסו וסרין וססלמות אסור' דכל סותרסקס הוי כפרוס מתערובת אבל אס פרושו כולן מ' לנד אחד וס' לנד אחד אי' זכרי' ע"ד אסורא בס' אסחא, כיון דסכל פרושו יותר סברל דאסור בנו רובא. וכן בתערובת צ"ס נסחט א' מסס הוא מותר, דמסחבר ספרס מרוב' אבל אס מית א' מהס או נפל ליס ואין אחס לריך לדון עליו חילין סהוא האסיר וכיון מותרין. וקסס דס"ע ק"י דבר סאינו בטל כנון צ"ס אס נאנד א' מן סעולס סותרו כולס, סול"ל אס מחס או נטרפס כיון שאין אחס לריך לדון עליו? וי"ל מחס תערובת צ"ס שא"ל לא מהני מחס סאכתי לריך לדון אס עירס ובסרס מ"ס, אבל כסלל שייך לדון ע"ז די אס מית כדאי' זכרי' ע"ד וסס לא שייך לדון על סטור דצין סאי' קדסיס או ס"סס אס מחס סכל א"ס וס"כ כ"פ. ג י"ב, ומ"ס כאן חמלל צחוס'. וס"מ מחס כיון דקיי"לן צק"י עפר"ס דכל סיס א' שידע מקביעות אף שלוקס ספק, קבוע דלוי מקרי, א"כ למס כ' חוס' דלא הוי דלוי כיון שאין ניכר, ססליס מי ולי ניכר וסאסס ענמס יודעת? סמדקדק דצבריסס צנטין ס"ד דבר סמתערב ואינו ניכר לא מקרי קבוע, וס"כ לא מהני מס סספליס מחירס, דמ"מ אינ' קיבעת מקוס לענמס אלא מתערבת עס אסרות וכך מורין דברי רבנו (ומין דומס לני ישראל וס' נכרי ססככרי אינו מתערב בישראל וניכר לכל) ועיד באסס דניידל ל"ס למימר קבוע, ואף דאמרי' סס סדרל לניחותא, ככר כ' חוס' שאין זה אלא ליפות סדבר למוס קנסיסו שדומה קנ"ל לקבוע, וסכ"ג קבוע דרבנן מקרי (וי' דס"ט דאמרי' נדס ס"א ג' נסיס וכו' כולן עומאות וסא בטלס ברובא, מסיס קבוע דרבנן, ואי מסס דניידל, סדרל לניחותא). ורליחי צס' מדס סכ' ט' חיות מוכרות חלב סקדים וס' חלב צסמס ולקס וס' ממי וסל צצסר לא נאסר מטעס קבוע דוס לא נקרא סאסור ניכר במקומו דחלב צסמס עדין אין אסיר דלמדנו קבוע מט' ישראליס וס' גוי וסס נכר האסור, ולעג"ד מפססי' ט' גבי ט' צבורין סל מלס וס' סל חנוך וכסמכר בתל"ט מיירי קידס זמן אסורו כמ"ס מנ"א דל"ס לא מהני ס"ס וס"כ פ"י וכך פרושו סמאור ורסנ"ד צגמ' דססול דט' צבורין לעינן אי לריך לנטל וקידס זמן אסורו נרסס אף סעדיין לא סל סס אסור מ"מ אמרינן קבוע ואין לחלק דמ"מ חמץ נעסס אסור חמילל כסיגיט פסס לאפיקי חלב צסמס לצילס לא נעסס אסור, חלוק זס לאי מיד, דאי בעית למימר שאין שייך קבוע אלא סדומס לט' ישראל דניכר אסור במקומו, ס"נ אינו אומר שניך לסיות דומס מחס שצססס שנססס סספק יס כאן אסיר קבוע, ובחמץ קידס זמן אסירו סטלר סספק ליכא אסור. יסנחי צוס חמיסס פ"י על חוס' ספרסו סאי ט' צבורין סל מלס סיינו ט' חיות לעינן אכילס אסמיעינן אי סרי לאכול ססחיסס ססביא סעככר, וסמס מאי קמ"ל צאמרו סיינו ט' סניות, סא חלחל דפסיטט מ"ס חיות מסאר אסורי', וט' חיות נמי דוגמל צעלמל סוא? ולעג"ד קמ"ל אף ססוא קידס זמן אסירו כסססס סס"ס דלטי צסופטי עסקין, וס"ל היכן אמרס ח' קבוע כמע"מ סיכא דאיכא אסור וסיחר עכסוי, אבל סכא עדיין סכל סיחר קמ"ל סיינו ט' חיות דאין חלוק (דצסאר ספקות דסלל צגמ' איכא חדס דיס פליגח' וכן צב' קופות עתוס'). ורליחי לפ"מ סמספס צסל סאס פרוס לפיני דשו קבוע, אס לקח וס' מחס חיות ומלל ענמו קרוב לכסרס אי אזלינן בחר קורבא סאף היא דלוי, צ"ב כ"ג, אלא סרוב עדין. יס לפשוט מסל דססמ' ט' אחל עככר וסקל לפיני לא אמרינן מרובא פרוס, וליחי לאיזס

ספר האשכול, פ' גיד הנשה וה' הערובת אסור.

לישא אשה דלמא היא שנתקדשה לזה, וא"ת היא נאמנת לומר לא נתקדשתי, קטנות שקדש אביהן ומת אביהן מא"ל איך יכול לקדשן קבוע אסורא וכמע"ט, אלא ודאי כיון שאין האסור בטקס קבוע וניכר לעצמו אין כאן קבוע דאור' ולדירי' קנסו שהכנים עצמו בספק ולא לאחרנא. והא דא' בספ"ק דיבמות א גוי שקדש בו"הו חוששין לק' שטא מיו"ד שבטים ובדוכתא דקביעי יו"ד ש' כלומר אע"פ דמעוטא מורע י"ש קאתי חיישין כיון דקביעי, והתם נמי לא ניכר האסור במקומו? איכא למימר היינו נמי קביעות דרבנן מקביעות ב"ח ודברי' חשובי' שלא נתבטלו. א"נ בדוכתא דקביעי כמה וכמה ידיעי ומנכרי יתוסיהו שאבותיהם מי"ש וכמה נדמעו בין הגוים ולא מינכרי אי מישראל אי מגוים קאתי ואע"ג דרובם מינכרי דמגוים קאתו חיישין למעוט ולא מנכר דהוי קבוע גמור דאסור והיתר מינכר.

לא. ודאמר רבא ב תבלין למעמי' עבידי ולא בשלי, וה"נ בש"ח ג הנח לשאור ותבלין למעמי' עבידי ולא בשלי, כלומר כשנותנין בקדרה נוחני' למחק וליתן טעם בכל הקדרה, ולא במיל בס' אבל ודאי אפשר דהטעם נתבטל שאם נפל טעם תבלין ביורה גדולה ברירא לן דלא יהיב טעמא ובטיל והכי מוכח מדתנן ד תבלין ב' וג' שמות מצטרפין מכלל דבעי צדוק ליתן טעם ה'. תנן ו הטעמיד בעור קבת כשרה אם יש בנ"ט אסור, וקשי' מ"ט אמרו ד גבינות גוים אסורו' שטעמדין בעור קבת נבלה בכשרה נמי אסורה? ומשני רבוחא בכשרה בעינן בנ"ט וכל שלא נתן טעם אין כאן אסור אבל אי עור הקבה או הקיבה אסורה ט' עצמה ומעמיד בה החלב, האסור אקוטי אוקס ול"ב, דהוי כמאן דאית' לאסורא בעינ' כדאי' בא"מ ח הטעמיד בקיבת עגלי ע"ז א"בה, ומוריים ט' לא אסרי רבנן בהנאה משום דלית' לאסורא בעינ' אבל הכא כיון דאוקטי מוקים כמאן דאית' בעינ', ותנן נמי י הטעמיד בשרף העלין והעיקרין מותר בשרף פגין אסיר מפני שהוא פרי אלמא מעמיד אסור אפי' ליכא נ"ט והיינו מדרבנן דמרא' ודאי טעמא בעינן יא. והא דמעמיד אסור אף אי לא יהיב ט', ה"מ אי כח האסור לחוד מעמיד אבל אי מסייע ל' היתר וזו"ג ומותר, דמעמיד לא עדיף ממחמץ ותנן יב שאור של חולין ושל חרומה נפלו לתוך עסה לא בזה כדי לחמץ ולא בכ"ל ונצטרפו וחמצו רא"א אחר אחרון אני בא וחכ"א לעולם אינו אסור עד שיהי' בו כדי לחמץ, וטעמיהו דזווג"ט וג', ואי באסור לבד כדי לחמץ אע"ג שיש גם היתר כדי להחמץ אסור כאלו הוא לבדו דתנן יד שאור חולין שנפל לעסה והחמיצה ואח"כ נפל שאור תרומה ויש בו כדי להחמץ אסור אע"ג דהתם נ' כפוגם מעיקרא טו. . . (חסר). — ההוא גוי דשרא חמרא לבי מילחי דישאל שרי טז, פ' רבוחא כשמבשלין מים מלוחין לעשותו מלח ודאי טעם יין שורק לתוכו הולך לאבוד ואינו נ"ט. ויש מקומות שנותני' דם על המלח בשעת בשולו ואומרים שא"א לחקנו בלא"ה, אין בזה משום דבר מעמיד שהדם טעם הוא ונשרף מהר יז ועוד שאין נותנין אלא ללבנו ולא ליתן טעם אדרבה טעמו פוגם יח שהמלח צריך להיות חריף והדם ממתק. — תנן

נחל אשכול

נזר סי' קרוב כשסקל וכיון דמפרש סתם כל אופני אסור וסיתר ושחק מזה, אלמא כיון דקבוע דומה רוב קורבא נמי דמי, וסא דכ' חוס' סס דליהי חזקת צדוק דבית ולימא מזה סקל? חזקה זו בל' מזה אחר ולא מן התערובות אבל כשימל בחר קורבא בתערובות נתבטל הקבוע ודוק, לבר מן דין הסליט הס"י דודאי לא מהני סוס חזקה נגד קבוע דאי מהני איך וליך מוארז לו, סתם לא קטלינן דס"י להקל ואוקי גברא לחזקה שאינו חייב מיתא ואתרע רובא, משא"כ בט' חיות דליכא חזקה מנ"ל דקבוע מבטל רוב, ע"כ ל"ל אי לאו קבוע לחוד מהני, לא הוי סיך חזקת סיתר דרוב עקר בכ"מ וסוי אמרינן ודאי ישראל הרג, אלל ודאי מטעם קבוע לחוד פטרס ח'. וס"י עקר הספק בככר הוי ספק דאי' ולא מהני חזקת הבית, וסתם לא דקדקו אלל על דפשיטא ל' היינו ט' חיות כיון שיש לחלק. וכ"כ בי"ד למ"ס חוס' כתובות כ"ג פנויה כיון שזרק לה קדוש' אחרע ח' פנוי' ס"י כיון דעכבר נכנס אחרע חזקת בית ולפ"מ דקיי"לן ק"י בקבוע לא מהני ס"ס ה"ס חזקה לא מהני עכ"ל. א ט"ו. אע"ג דרוב גוים אלל נחערצו בהם מצניהם של י"ם וכפר"סי (חוס' סקסו דאי' אויל חיכו לגבס כל דפרים מרובא? לא הצנתי דעכ"פ אם הסכרי מקדש צנתינו בתי ישראל הוי קבוע כד' כתובות ספ"ק וקדושין ע"ג וכן דרך שמקדש צנתינו וצ"ה סהסם לפרש"י) אלל לפרש חוס' בדוכתא דקביעי וסרוב מי"ס, וכל דפרים מרוב ישראל קאתי, בלא"ה ל"ק קושי' רבני. ב ביצה ל"מ. ג חולין ו'. ד ערלה פ"ב. ה וכ"כ חוס' ע"ז ס"י וס"י דלא בטיל דקאמר היינו בס' וש"ך ל"מ כ"מ. ו חולין ק"יו. ז ע"ז ל"ה. ח סס. ט שומן דגים שמערבין בו יין. י ערלה פ"א. יא וכן רש"ב ואל"ה עפר"מ ל"מ כ"ה, ומ"ס מג"א תמ"ב לטור מ"ה סהסו אחרוני'. ודין שמעמיד איסר אף בלא נ"ט רמז"ס פ"ג וט"ו מאל"ה וצ"מ פ"ח דחולין ופ"ב דע"ז, ובאר שדבר האסור ה"א ניכר שהוא טעם אוחס גביס וכ"ד ר"ה ספ, ועפר"מ ל"מ שדעת ר"ת ורש"ד דלא אסרו מעמיד אלל בטעם, וכ"מ חוס' חולין ל"ט ע"ב וע' ד"מ סי' פ"ז צסס ש"ד להקל ומפרש"ל חולין, וכן מוכח ממ"ס חוס' חולין ק"י להכי חגי עור קיבת נבלה מסיס דכשרה אין אסור אלל מדרבנן דכנס צנ"מ דרבנן ובספק דאפשר שהעמידו בעצבים אזלין להקל, אלל נבלה א"דא, ומדלא חשני בפשיט בקיבת כשרה יס חקנס לטעמי' קפילא כדחקן, אלל נבלה שהאסור מעמיד אפי' ליכא נ"ט, ש"מ דס"ל מעמיד נמי לא איסר אלל צנ"ט. והא דאי' בע"ז כיון דאוקס חשיב לאסורא צעני' לדידסו ל"ל דוקא בצאורי הנאה וכן בערלה איכא מומרא דמעמיד וכ"כ פר"מ. ואפשר דס"ל לחוס' בע"ז נמי מיירי צנ"ט וס"ק אי לאו מזה דאוקס לא הוי לן למיסר הכל בהנאה אף דאיכא נ"ט, וק' רא"י לזה מדלמד סתם מוריים ליתא לאסורא צעני' אע"ג שרגס היין כדאי' ל"ט סתם ידיע ממסן. וק' רא"י לפוסקי' שמעמיד אסור צנ"ט מדרמייס חולין ק"י הלכתא אין מעמידין בעור קיבת נבלה והק' מהרש"א בכשרה נמי לא? וי"ל דבנבלה א"א בהעמדה דאף אי לא נ"ט אסור, כיון דאסור הוא המעמיד ודיונו צנ"ט, לאפוקי בכשרה אפשר העמדה דיעבד כי לא יהיב ט'. יב פ"ב דערלה. יג ע"ז מ"ט. יד ערלה סס. טז ר"ל דקסא מזה אחר לחסר אסור כסנפל שאור תרומה כיון שצבר החמימה מחולין א"כ שאור ח' פוגם וכך קושי' גמ' ע"ז ס"ח, ומשני שאני עסה הואיל וראוי לחמץ בו כמה עסות אחרות של תרומה הלאך חמוץ יותר מדי אף שפוגם לאכילה שבה הוא לחמץ אחרות. ומדין זה למד רבנו לענין מעמיד נמי אם באסור כדי להעמיד אע"ג דים גם מעמיר סיתר לא מהני, והש"ך פ"ז גמגס צדן זה. טז ע"ז ל"ג. יז גכ"כ ר"חש. יח רמ"א קל"ד, ופ"מג ס"ס ה"ה כ' רמ"א סותר ענינו דסס

ספר האשכול, פ' גיד הנשה וה' תערוכת אסור.

תנן א קיבת גוי ושל נבלה הרי זו אסורה, פרשו בגמ' ה"ק קיבת שחיטת גוי נבלה ואסורה, המעמיד בעור קיבה אם יש בנ"ט אסור, כשרה שינקה מטפה קיבתה אסורה וטרפה שינקה מכשרה קיבתה מותר מפני שכנוס במעיה. ופריך והא א"ש גבינות אסרו שמעמידן אותו בעור קיבת נ', הא קיבה גיפא שריא? ל"ק כאן קדם חורה כאן לא"ח דתנן שאל ר"י יש את ר' יהושע למה אסרו גבינות גוי, א"ל שמעמידן בקיבת נבלה, והלא קיבת עולה חמורה ואמרו כהן שד"י שורפה חיה, חור ר' יהושע וא"ל מפני שמעמידן בקיבת עגלי ע"ז ב והלכתא אין מעמידן בעור קיבת נבלה, אבל בקיבת נ' ובקיבת שחיטת גוי ובקיבת כשרה שינקה מטפה וכ"ש בקיבת טרפה שינקה מן הכשרה דחלב המכונס בעור קיבה פירשא הוא, כ"ג הגר"צ ור"ח ג. ולדירוחו הא דקתני בסיפא דמתני' כשרה שינקה מטפה קיבתה אסורה, נמי קדם חורה אחמר, דלא"ח שינקה כטרפה נמי קיבתה מותרת דפירשא בעלמא הוא, ולא נשנית לאחר חורה אלא סיפא דסיפא טרפה שינקה מכשרה קיבתה מותרת מפני שכנוס במעי' כלומר כפירשא שבמע' דמי', וקודם חורה לא ס"ל כפירשא ואסור כיון שכנוס בקיבה אסורה וכ"כ הגר"צ לעיל ד ברייתא קיבה שבשלה בחלבה אסורה ק' חורה נשנית אבל האידנא איפסק הלכתא מעמידן בקיבת נ' דפירשא בעלמא. ואיכא למידק אמאי קתני במתני' ק' חורה כשרה שינקה מט' קיבתה אסורה, ובחורה נקט בל' טרפה שינקה מכ' קיבתה מותרת, הול"ל החורה בהאי ליש': חורו ואמרו כשרה שינקה מטפה ק' מותרת דהוי כ"ש טרפה שינקה מכשרה דקיבתה היתר גמור, והשתא דתנא החורה בלישן טרפה שינקה מכ' ק' מותר, אכתי איכא למיטעי ונימא כשרה שינקה מטפה ק' אסורה כיון שבאה מדבר אסור? ושמא אי הוי חני החורה בלישן כשרה שינקה מטפה ק' מותרת הו"א ט' שינקה מכשרה ק' אסורה, דאי שרית לקיבה אחו למיכל מבשרה כדמפרק רבא ה להכי חני החורה בלישן טרפה שינקה מכ' מותר מפני שכנוס במעי' כפירשא בעלמא שבמע', וה"ה לכשרה שינקה מט'. — ואפשר שהרב נמי ס"ל דסיפא כשרה שינקה מט' קיבתה אסורה וטרפה שינקה וכו' כולה לארד ח' נשנית, ולא הותרה ט' שינקה מכשרה משום דחשיב פירשא אלא מפני שבא מכשרה וכנוס במעי', אבל כשרה שינקה מטפה וכנוס במעי' באסורה קיימא שבא מאסור, והא דמחיר הרב בחרוייהו ומסיק דפירשא ו... ובירוש' פ"ק דביצה ו' א"ד חיה בר בא בשם ר"י בראשונה היו אומרי' אין מעמידן לא בקיבת נבלה ולא בק' גוי ח חורו לומר מעמידן בק' נבלה ולא בק' גוי, ר' יים' בשם ר' יוחנן הכין: בראשונה אמרו אין מעמידן לא בק' נבלה ולא בק' גוי, חורו לומר מעמידן בין בק' נבלה ובין בק' גוי ט וחור אמרין א"ר יוסי מתני' מסייע לר' חייא בר בא דתנן קיבת גוי ושל נבלה אסורה כמשנה ראשונה, כשרה שינקה מט' ק' אסורה כמשנה ראשונה, וטרפה שינקה מכשרה קיבתה מותר' כמ' אחרונה י וזה כפסק הגר"צ יא.

רב. כבר אמרנו דמ' במ נמי בטל בס' כד' רבא יב מ"ב דליכא למיקם אשעמא בס' ור' אשי נמי אית לי' דויתא דתרבא דנפל

נחל אשכול

כ' מלח צלוע מדס כגון ממליחם לריך ס' נגד המלח. ולק"מ צסעת עבודו י"ל דס פוגמו ולא לאחר שנגמר המלח, ובאמת מרדנו שמונו העתיק רמ"א לא כ' ספוגס אלא סדס מתיבס מיד ואין לו הגאס חמונו אלא סיתלנן. ות"ס ע"ז ל"ד כ' מי דבס שנותני' זו סכר שעוריס כדי סיהס חיסס מיד מותר לקיימו צפסס דלאו לטעס עבד ולא דבר המעמיד וכבר צטל ומיבס צוס ר' יעקב סהביא חג"א חמ"צ ט'. ואפשר דס"ל כחסי' דגס מעמיד חינו אסור צלי נ"ט וסס לא הי' צנ"ט. א חולין קי"ו, סחסי' חמונו מקמ"ל שחיטת גוי נבלה הא חני לה ד' י"ג והיל"ל קיבת נ' אסורה? ואפשר דלעיל דייק מייני' ר"ח מתני' דלא כר"א דאמר סתס מחשבת ג' לע"ז דקתני נבלה ולא ח"צב, ור' אחי דייק מייני' הא שחיטת מין ישראל לע"ז, ותרתני הלכתא מיבס, מיבס מדק י"ג לא דייקין אלא חדא. להכי קמ"ל סכא כי סיכא דדייקין תרתני. ב ואע"ג דלאו כגופס נחשב סחלב ואע"ג דפירשא הוא מ"מ אסור לסנות מע"ז, ופירשא נמי לע"ז חסני, דנימא לי' צנפסיס, אבל צחסלס סבר ר' יוסע דקיבס לאו פירשא וכגופס דמי' להכי נשנית קודם חורס קיבת נבלה אסורה. ג ע' ת"ד פ"א. ד צסעס דכחל ק"ט. ה לר"ח צגמ' אכל לא חסיק סני, יסוצ זס צמלחמות. ו נ"ל לענ"ד: דסמך עגמוו אחרקנת סס"ס וסלכתא מעמידן צק' כסרס שינקס מטפסס דפירשא צעלמא הוא, מזה מוכס דחכמי ס"ס סאחרוני' סקילו יותר מחורס ר' יכוסע, הוא לא סחיר אלא קיבת נ' שינקס מכסרס דכנוסס צקערס דמי אכל מטרפס לא דתנן, וסס סעלו לסלסס דפירשא צעלמא הוא אפי' צכסרס שינקס מטפסס. וסא דכתב סר"ף גצי כחל ברייתא קיבס צבסלס צח' אסיר' קודס חורס, סיגרס דלישנא הוא דסא מסיס דאיפסק הלכתא צגמ' מעמידן צקיבת נ' דפירשא צעלמא הוא ולא חנינו כן אלא צגמ' סכא, חס נמי מקרי לאחר חורס סכרי חורס ח' ס"ס אפי' ממשנא אחרונה. ז גס צע"ז פ"צ. ח שחיטת גוי, וסעסס צסמוך דס"ל כר"א ססס מחשבת ג' לע"ז וא"כ אפי' הוי פירשא אסור דנימא לי' צנפסי' ע"ז ל"ד, ודייק כן ממתני' קיבת גוי ושל נבלה כקוסי' סבצלי קיבת גוי נמי נבלה? ומפרס לכך חני צרתני לאשחיטתין דסל גוי סחיר ואפי' לא חורס קיבת גוי א'. ט דלא קיי"ל כר"א דא' ססס מ"כ לע"ז. י וכו' מפרס כיון דתנן ט' שינקס מכסרס ק' מותרת למשנא אחרונה, ולא קתני קיבת גוי שינקס מכסרס מותרת, ס"מ סל גוי צאסורס קייס כר"א דא' ססס מ"כ לע"ז (וכבר כ' סאפשר שדייק מדמחלק צרישס ק' גוי וק' נבלה) יתיבס צוס זה דא' צבצלי אר"ח צר אבא משה' דר"ו חין מעמידן צקיבת ס' כותי אחר לפניו ר"ס כמאן כר"א, א"ל אלא כמאן ומסיק אר"ו מעמידן צקיבת גוי סלא לחוס לדברי ר"א. וקסס לאזס לירך אר"ח צר אבא צסס ר"ו חין מעמידן צק' גוי, מלחא דלא כסלכתא לר"ו? ועוד דר"ו אחר חולין י"ג ע"ז ל"ב חרי מתני' דלא כר"א ולית הלכתא כותי? וצכסי נימא דלח"ס ר"ח צר אבא צירוס' נ' דר"ו צא לפרוסי מתני' דסכא דלא חני נמי צחורס קיבת גוי מותרת. וס"ס לפרס למס חני צרישס קיבת גוי ושל נבלה צרתני וצסיפס לא סוכיר גוי, ס"מ דלתנא דמתני' לא חורס נמי כר"א ס"ל, וצסעסתי' פרס ר"ו חין מע' צק' גוי אע"ג דאזיבו לא ס"ל סני. יא וסעיר ע"ז מפרס, אכל חין מזה קוסי' על רש"י ותוס' דצירוס' ע"ז פ"צ סג' כסרס שינקס מט' ק' אסורס כמשנא אחרונה. יב חולין ל"ז עקר פלוגתא צין ר"י לרצנן מנחית כ"צ ולר"ס ציבס ציבס מודס ר"י דצטל, רש"י פ' חולין ק"ט כר"י ובע"ז ס"ו כ' מ"צמ צנ"ט חון מטבל וי"ג. יס ליבס למ"ס סר"בין ס"ו כ' הא דא' דבא חולין ל"ז מ"צמ צס, מ"צמ צטעס קאמר, ומ"ס רש"י ל"ב היינו מ"צמ צתר סמא דזה נקרא לרצא ע"ז ס"ו מ"צמ ותוס' חולין ל"ז מציאי' כן צסס ר'

נפול לרקולא דבשרא א סבר ר"א לשעור' במאי דבלע דקולא א"ל רבנן דהתירא בלע דאסורא לא בלע, והאי פלגא דויתא דחרבא נפל בדקולא דבשרא סבר מר בר"א לשער בל' פלגי דויתא, א"ר אשי אל תולול בשעורא דרבנן ועוד ח"ש אסור מ"הח, וכיון דבשר וחלב חד טעמא ומ"בט הוא וקאמר בס'. ומנא אמינא דבסוף פרקן ב אר"ו אכל חלב מן החי מן הטרפה לוקה משום חלב ומשום בשר בש' טרפה ומ' אבט"ה דכ' לת"הנ עם הבשר אלמא בשר איקרי. ואי' נמי ג המבשל חלב בחלב אע"ג דלא לקי אכילה דאחע"א, על בשולו לוקה שהוא בכלל גדי ד, ורבי דסתמא למתני' סתמא אליבא דרבנן דמ"בט במיל ה אע"ג דאיהו ס"ל ו ל"ב. ובהל' הגר"צ פ' השוכר ו נמצא ג': קיי"לן כרב ושמואל מ"בט ל"ב, ואע"ג דר"ו פליג מסתברא כותיהו דפלוג' דאבוי ורבא בחמירא דהיטי וחמירא דשערי ח בדרב ושמואל שייכא ע"כ. והרב צוה למחקו דפלוגתא דאבוי ורבא אי הוי מ"בט ואסור במשהו מצית לאוקמי בטבל וי"נ מ דמודה ר"ו דהוי במשהו במינו. ולית לספוקי בהא מלחא דבפרק גיד הנ' טייתי להא דרבא מ"בט דליכא למיקם אטעמי' בס', ובפ' כל שעה י כ': א' רבא הלכתא חמץ בומנו בין במינו בין של"בט אסור, מדלא יהיב שעור ש"מ במשהו כרב וכ"כ בה"ג יא שאף מ"בט בנ"ט, חוץ מטבל וי"נ במינו במשהו ובחמץ בפסח א"ר הלכת' בומנו בין במינו בשל"ב אסור מדלא יהיב שעור ס"ל במשהו כרב יב. ושאלו מרב יהודאי והשיב מדאיצטריך רבא למיטר חמץ בומנו ב"בט בשל"בט במשהו כרב, אלמא בהא אמר הלכתא כרב, אבל כשאר אסורין במינו בנ"ט כר"ו יג. — דרש רבה חתיכה נבלה אינה אוסרת עד שתתן טעם ברוטב בקיפה ובחתיכות יד אוקי רב אמורא עלי' ודרש כיון שנתן טעם בחתיכה הענ"ג ואוסרת כל החתיכות מפני שהוא מינה, א"ל ר"ם לאבוי מכדי ס"ל מ"בט ל"ב מאי ארי' כי נתנה טעם בחתיכה, אפי' אין כאן אלא חתיכה נ' תאסר כולן מפני שהוא מ"בט? א"ל הבט"ע שקדם וסלק הנבלה קודם שנתן שאר החתיכות בקדרה, הלכך אם לא נתנה הנבלה טעם בחתיכה, לא מחסרי טהריא שאר החתיכות, אבל נתנה טעם בחתיכה נבלה הויא ואוסרת השאר, רבא אמר אפי' לא סלק הנבלה, הוי מ"בט ודבר אחר, כלומר הרוטב די לבטל חתיכה הנבלה, דכל מ"בט ור"א סלק מינו כמי שאינו, ושא"מ רבה עליו ומבטלו, אבל אם בתחלה נתנה נבלה טעם בחתיכה א', יש ב' חתיכות אסור ואין ברוטב ס' לבטל שתיהן. ולא ידענא למה לא הביאו הרב מן דכמה הלכתא איכא למשמע מיני', דחתיכה שקבלה טעם אסור נעשית נבלה וצריך ס' כנגד כולה, נהי דלא פסקינן כרב לענין מ"בט, לענין שח' שנאסרה נעשית נ' לא מצינו דפליגי עלי', ואין לומר כיון דאפשר לסחוט האסור ממנה לא נעשית נ', ודוקא רב אי' לי' הכי משום דס"ל מ"בט ל"ב ואכתי נשאר בה משהו, ליחא, דודאי קיי"לן כרב ור"ח ור"ו דאמרי מן אפשר לסוחטו אסור גבי טפת חלב שנפלה על החתיכה דהוי טבשא"מ, ותו ב"בט גופא

ליכא

נחל אשכול

ר' אפרים אצל הראב"ן מעיד שהוא דומק. ואפשר שס"ל לרס"י הא דרבא בחולין ל"ו במ"בט דרבנן, דמודה ר"ו דבטל כחוס' ל"ט, ולג' ה"ג והרי"ף כגון שמו של גיד ודאי י"ל כן. ומהר"ס דרבי תמה על רס"י דבחמורא ה' מסיק לרבא לא ה' מערב וליתא לילפותא דר"ו דמ"בט ל"ב, ולק"מ דהי' בעלמא הוא וחי' יכול לתרץ לרבא מערבין וקרא אחת למ"בט וסאי קודם הם ללמד שאין חמורתן קרבה וסאי חס סור לא משמע לי' כקושי' תיס' זכמים פ"א, וע' 84. א חולין ג"ח גם הר"ן מביא ראי' זו שר"א ס"ל מ"בט בטיל, ומקשי' דלמא ה' רוטב ביוסר אלל הבשר ועם הרוטב דבלע קדרה דהוי חיו מינו עם חלב ובשר נהי לבטל, דאף אי מ"בט ל"ב קיי"לן סלק אח מינו כמי שאינו ושאי' מ"בטל ב"ס? וי' מטעם זה הביא רבנו גם מעשה שני דמר דר"א רואה לבטל בל', ובשעור זה מרוטב לא נחבטל טעם החלב, ואכתי נשאר טעם, וכיון דחלב ובשר מ"בט לא מהי למ"ד מ"בט ל"ב כדאי' דף ק' דבעינן ס' משא"מ, ובלא"ה ליכא למימר סלק, וסול"ל בקציר מ"בט במשהו אסור. ב ק"ג. ג ק"ג. ד כ"ז תמלא בראב"ד ופר"ח ל"ח ואע"כ מסיק כש"ך לענין טעם לאו מ"בט הוא שטעם חלב משונה חסר. ודע שרש"י פסחי' ל' כ' חלב ובשר מ"בט אצל בע"ז ס"ז ע"ב מ' דס"ל דל"מ הוא עי"ס בחוס' ובשר"י חולין ל"ח ע"ב דר"ו בל"מ חיי"ר, וע"כ כונת רס"י לחלב ולא לחלב, דב"בט לכ"ע ט"כע דאור', ואל' דרש"י בע"ז קאי לר"ו דס"ל בע"ז מ"בט ב"ס, דרש"י מביא ראי' מזה שם בחולין דר"ו ס"ל ט"כע במשכ"מ דרבנן. ואפשר לומר דבזבחי' ק"י מוקי ר"ו מתני' המקריב קדשי' ואימורין בחין כיחודאי ורב אמר מ"בט ח"ח, וקשה דליכא מאן דפליג דמ"בט ח"ח, ולמה מוקי כיחודאי? ותריך דודי בעל יד דר"ו ס"ל דבשר לגבי חלב הוי ח"ח ולרב הוי מ"בט. וניחא שפרש"י בפסחים דקאי לרב דחלב ובשר הוי מ"בט, ובע"ז קאי לר"ו וסוי ח"ח. ה חולין ל"ו בזמן שמכירין בנ"ט, ומדק ק"ח טפת ח' שפלה על חתיכה חס יש בנ"ט אסורה ליכא למשמע שסאסור כל הקדרה כעלה ע"ד הר"ן סוף פ"ח דחולין. וכן בזבחי' ע"ז נתערב דס ב"ס, וחולין פ"ז ומנחות כ"ב נשנה הסתם מ"בט בטל. ו חולין ק"ט. ז ע"ז ע"ג. ח שם ס"ז אי הוי מ"בט ואסור במשהו למד כדאי' לי' ולכ"ל. ט וכו"כ הר"ן ותוס'. י פסחים כ"ט, כונתו חס נאמר דס"ל הרי"ף בכל אסורי' מ"בט במשהו ורבא ס"ל הכי כח"ס בהלכותיו בע"ז, מה לו לדייק מדלא יהיב רבא שטורא, הלא רבא צמד לישא חמר במינו וש"בט אסור, והאי במינו ודאי במשהו דלדברי ר"ף בע"ז ס"ל רבא ב"כס מ"בט במשהו, ופשיטא דאסור דקאמר בין במינו בין של"מ במשהו, אלל ודאי שרי"ף חזר וס"ל בשאר אסורי' לרבא מ"בט בטיל. יא ה' פסח. יב גם משאלותיו ל' כן דבמחז בין במינו בשל"מ במשהו כרב אצל חוס' וש"פ מביאים בשמו מחז ב"ס, ע' ש"ס שר"ס להוכיח מוסף דבריו שפ' כר"ו דמחז בנ"ט אצל הראב"ד ב"ד ס' רמ"ס כ' להדי' שר' אחא פ' מחז במשהו. וי' שבי' מהדורא קמא ומ"בט חס' השאלות ואותו שבי' לפי בעלי תוס' ה' כחוב צו בנ"ט. ומינו כעין שצריך"ף סוף ע"ז פסק כרב מ"בט במשהו וי' שר"א שם שחזר צו ולכך בחולין פ' ג"ה פסק ב"ס, ואיפכא מינו דרש"י בע"ז ס"ז פ' מ"בט בנ"ט ובחולין ק"ט במשהו. יג ר"א ש ע"ז ע"ג הקשה דודאי הולך לפסוק במחז כרב חסוס של"מ במשהו דכולהו פליגי בהא חרב? וי"ל שדייק מזה שמאריך בין צמ' בשל"מ, וסול"ל הלכתא במשהו כרב, ואין ידעינן דאש"מ קאי, דבמינו מה חדש בכל אסורים ס"ל לרבא מ"בט במשהו, אלל ודאי דס"ל בנ"ט. יד ק', אצל נתנה טעם בחתיכה ח' שצלה ואח"כ נער הקדרה ויש ס' בכל הקדרה נגד הצלה די. טו ר"ף ער"ן. טז ק"ח, אצל לר"א ור"א שם לא אמרינן מעיני' שרי"ף ס' כנגד כולה אלא צ"ב, מיהו החתיכה ע"מ נשאר' חמיר באסורה לר"ס.

וכ"כ

ספר האשכול, פ' גיד הנשה וה' תערוכת אסור.

ליכא למיטר טעמא דרב שבחתיכה שנאסרה תחלה לעולם נשאר טעם משהו ואוסרת אחרת מ' מ"בט שהרי רב בהדיו' אמר כיון שנתנה טעם בחתיכה, אלטא דוקא כשקבלה טעם ממש מנבלה נעשית נ' ואוסרת א' אבל מ' משהו שבחתיכה לא טקריא נבלה לאסור אחרות, וע"כ טעמי' כשקבלה טעם נשארת באסורה מ' דאפשר לסוחטו אסור, ותו דר"י דס"ל מ"בט בטיל ב' וס"ל אפשר לסוחטו אסור. ואיכא דאמרי אף שחתיכה נשארה באסורה, לא נעשית נ' שיצטרך ס' נגדה אלא כנגד אסור שבה, והיא אסורה דאסור שבה לא נפיק כולה ולא אמרינן נעשית נ' אלא למ"ד מ"בט ל"ב, שכך הדין חתיכה שקבלה טעם מאסור אין מינה מציאה מכלל אסורה, אדרבה היא אוסרת כל מינה, אבל למ"ד מ"בט בטיל אין ענין לחענ"נ שלא מצינו זה אלא בסוּטא ג' ואוסרת כל החתיכות כולן, ולא מהווה דמצינו כן אף בשא"מ בירוש' דערלה ד' גריסי תרומה שנתבשלו עם עדשי חולין ויש בנ"ט ריבה עליהם עדשים מותר עד כמה ר"י בר"י עד שירבו על הנופלים רבי אומר עד שירבה על כולן, ומסוגין נמי אשמועינן דרבא אמר אפי' לא קדם וסלקו הוי מ"בט וד"א וכו', וא"א בשא"מ לא אמרינן חענ"נ מאי אכפת לן בחתיכה שני' שנאסרת סוף סוף לגבי רוטב שהוא אינה מינה ל"צ ס' אלא כנגד חתיכת הנבלה, דחתיכה שני' לא נעשית נבלה לגבי רוטב, אלא ודאי אף בשא"מ אמרינן חענ"נ ה'. והעקד לענ"ד בב"ב חענ"נ טראו' שכל אסורו כי איתנהו בשר וחלב בהדיו' ואם בשל הצי' וית' בשר וח' חלב ליקה על בשולו ואכילתו, לפיכך חתיכה שנאסרה מחלב כולה אסור, אבל חתיכה שנבלע בה אסור אחר רבנן החמירו לעשותו כנבלה ולהצריך ס' כנגד כולה ו... רבין אר"י וי"נ שנפל לבור ונפל שם קתון מים רואין ההיתר כאלו אינו ומים רבין עליו ומבטלין כי אחא רב שמואל אר"י ל"ש אלא שנפל קתון מים בתחלה אבל נפל לבסוף מצא טין את מינו ונעור, איכא דמתני אסתניחין יין ביין כ"ש אר"ש ל"ש אלא שלא נפל שם קתון מים אבל נפל רואין היין כאלו אינו ומים רבין על היין האוסר ומבטלין, מאן דמתני לה אסתני' לא בעי תחלה מאן דמתני לה ארביין בעי תחלה ה', ופשיטא אף אי מתני ארביין ודאי הלכתא כרבין דלא בעי תחלה דאמר רבא בפ' הבע"י ח' אבין דסמכא ט', וקשי' להו מאי מהני קתון מים בסוף המבטל יין האוסר הלא יין הנאסר כבר נעשה אסור וצריך מים לבטל שניהם, אלא ע"כ לא אמרי חענ"נ בשאר אסדיו'. ולאו ראי' מהא דאיכא למיטר דלא נאסר היין אלא ממהו, ובמשהו ל"א חענ"נ, ואע"ג דלא אמרינן הכי אלא לענין שלא תאסר אחרות אבל היא עצמה באסור קיימא למ"ד מ"בט ל"ב וביי"נ לכ"ע מ"בט ל"ב, מיהו כיון דמדינא אינו אסור במשהו רק מהוטרדא דרבנן, שפיר אמרינן דמיס דאחו לבסוף מבטלי' האי משהו, אבל דבר הנאסר ע"י טעם מדין חורה חענ"נ י' ויש שאומר אפי' נאסר היין בנ"ט המים מבטלין האסור, דלא מצינו חענ"נ אלא בחתיכה שנבלע בו אסור שאינו יוצא ומתערב בשוה באחרות, אבל דברים לחים ונטוה' מתערבין ונבללים בשוה ואין אומדין שיעשה המעורב הראשון נבלה דידענן שהאסור מתחלק בשוה אפי' לרבנן דר' שמעון יא... משה' אם יש במים שעור לבטל מהני להתיר היין, וכה"ג אמרינן נמי אם מתערב אסור יבש ביבש חד בחד אין אומדין שיעשה המעורב נבלה אלא כשנתוסף בתערובת חתיכת היתר נתבטל האסור כהא דתנן אין המדומע מדמע אלא לפי חשבון יב' סאה תרומה שנפלה לפחות טק' ואח"כ נפלה שם חולין אם שונג מותר ואם מיד אסור מקנסא דרבנן ואי' עלה בירושל' דלאו דוקא בתרומה אלא כל אסורי' שרבה עליהן בשונג מותרים והיינו דומי' סאה דתרומה שאסור אינו מתערב יותר בתערובת ראשון אלא מתערב יפה בשני כבראשון וה"ה בלח בלח והא דפריך חלב אטאי מותר חלב נבלה יג' שאני ב"ב כדאמרן שחלב בלוע מכשר נחשב כאסור עצמו יד' ויש מי שאומר טו' לח בלח צונן לא אמרינן חענ"נ דהכל מתערב בתערובת האחרון, אבל המתבשל תחלה עם האסור נחשב כאלו כולו אסור משום לחא דב"ב דלא אסרה תורה אלא בבשול טו'. וכיון דמדאורי' ל"א חענ"נ אלא בכ"ב נחא מה שצותה ת' להגעיל כלי מדין אף שאין כלי מחוץ ס' כנגד דופניו ויורה גדולה א"א להכניס בכלי אחד המחויק ס' מ"ט המים

נחל אשכול

א' וכו' חוס' ור"ן ורשב"א חולק, וכו' שנתן טעם בחתיכה לכו דוקא דאפי' במסעו ואוסרת. ב' ע"ז ע"ג. ג' כ"כ סר"ן פ' כל סב' לוסב סר"ף, ורשב"ד פ"ט חל"אס, וכמה דברי' שנסו סה תמלא צר"ן. ד' פ"ב, וקסא לרבי דס"ל מ"בט ל"צ מאי מהני ריבס כיון דעדיס סרסאטיס נאסרו? ונ"ל דאירי הכא בתרומה דרבנן וס"ל דבטל. ואפשר חוס' כות' רשב"ד ת"ד ס' ז' סכ' על דברי רבי בירוש': צסא לא ס"ל כר"י, דמ"בט בטל לדעת רבי. וסוב' סקסא למס' צריך כנגד כל עדשים די לבטל טעם גריסי תרומה שנסן הלא יש צסן רוב טעם עדשים ולא מהינו חענ"נ חלל למ"ד מ"בט ל"צ? ומסיק דבר צסא צעיו' ונאסר מטעם חסיר וכו' לבטל צעיו' טעם שנסאסרו מ' גריסי תרומה נחשב' כאלו כולם תרומה, אבל דבר נחוס וכליל שאינו ניכר צעיו' אין צריך כ"א בטול סטעס. ה' חוס' סקסו ותרנו כגון שנתמעטס סנבלס סרסס סאיס קסס סנבלע טעמס בחתיכת סיחר ולפי שנתנה טעם בחתיכה צריך ס' כנגד מס ססיס בחתלה ואין שעור רוטב לבטלה. ו' נ"ל ליכא דמייחי ראי' דלא אמרינן חענ"נ צסאר אסורי' מע"ז ע"ג. ז' סאס אמר ר"ס דבריו על רבין ודאי חולק עליו וצעי' תחלס, ואס' אמר דבריו אמתי', ונ"ל ל"פ ארביין ואיסו נמי לא צעי' תחלס. ח' יצמות ס"ד וכו' חוס', ארביין סוא רבין כמ"ס ערוך ע' אציי. ט' יש לסמוך על מס סאמר צסס ר"י עיי' צרס". י' חוס' חולין ק' סקסו כך ותרנו חלן דמתיר אפי' נפל לבסוף סבר אפשר לסוחטו מותר וס' מתיר גס בחתיכה, ותמיה דר"י דע"ז ס"ל חולין ק"ח אפשר לסוחטו אסור, ונ"ל דוקא צצ"צס סכל סאסור ע"י צרוך וכבר עבר על צסולו ונעסס סססר אסור אף ססיסמט ממוס סחלב כמ"ס ר"ן ס"פ כל סססר. לו כונתס כמ"ס רבנו באסיר מססו ס"ל ר"י אפשר לסוחטו מותר וסאי מססו נסמט ע"י סמיס. יא' ר"ס סורי צרס"י יג' דס"ל אף בדבר יבס אמרינן צילס, ורבנן פליגי אבל צלס צלס מודי דמתחלק צסוס. יב' תרומות פ"ס נפל' סאס תרומס ל"ט ודמעו וסור ונפל סאס מתערבת לחולין אסרי' א"ל לבטל חלל חלק ק' מסאס דלפי חשבון אין צו ייחר. יג' ק"ה. יד' צסג"א כ' סא דעפת מיצ אוסרת צססר צססס אבל מיס ועיף דרבנן לא צעינן ס' בחתיכה חלל צרוכ סני ותמס פר"ח צס"י ל"צ אסור דרבנן נמי צריך ס'. לעיג' כונתו חס נתרצס חתיכת צ"צס יבס ציבס עס אחרות ודאי לא אמרינן חד צחרי צטל, סאס יבסלס יסר יתן טעס צ"צס בחתיכות אבל אי סטעס ליכא חלל אסיר דרבנן די ציבס ציבס צרוכ דאפי' יבסל לא אחי לידי אסור דאו' עס"ך ק"ט. טו' ער"ן סוף ע"ז. טז' לפ"ז אף בצכוס ומליסס ל"א מעיג' עס"ך צ"ב, ע"ז

המים ראשונים שבאו אל היורה והוציאו הבלוע אין נעשים נבלה ומה שחזור ונבלע מהם ביורה רובו היתר והרבה מאסור נפלט במים ואם שופכם נשפך רוב אסור שביורה וכשמגעילו שנית יש במים ס' כנגד מעט אסור הנשאר. וט"ט אין זה ראי' גמורה דלמא עבד ל' גנפא א' או לא הגעילו אלא קטנים, ואפשר כשהגעילו היו המים ברחיחותן ובולעין הכל מדופני הקדרה ואין מפליטין מה שבלעו כל ומן שלא נחו מרחיחותן ודייקין הכי מדא' ב' הב"ע כגון שנפל ליורה רותחת דמבלע בלע מופלט לא פלט סוף סוף כי נייה הדר פלט כשקדם וסלקו. והגר"צ לא הביא גם אוקימתא דרבא אפי' תימא לא קדם וסלקו הוי מ"במ וד"א ואמרין סלק מינו כמי שאינו וא"מ רבה ומבטלו והי' ראוי להביא דנ"מ אף לדירן בכל מידי דאמרין במשהו כטבל וי"נ כדא' בהשוכר כי אחא רבין אר"י וכו' ג' ובירוש' דערלה ד' גריסי תרומה שנחבשלו עם עדשי חולין ואין בנ"ט ריבה עליהם גריסי חולין מין מעורר את מינו, פי' גריסי חולין מעוררין גריסי תרומה שנחבטלו בחור עדשי' לאסור דהוי מ"במ ה' ופריך ולא תהא גדולה מיי"נ כמה דתימר ביי"נ רואין ההיתר כאלו אינו ואסור שאין בנ"ט בא"מ בטל הדא אמרה רבה עליהם גריסין מותר. וחו נ"מ בכל אסורי', דהא דאמר רבא מ"במ דליכא למיקם אשעמא בס' מדרבנן קאמר דאיהו גופא אמר ו' מ"במ ברובא, ואי הכין אם נתערב אסור במינו ונאבד הרבה ממנו וא"א לשעורי אי הוי ס' אי חוינן דאיכא רובא שרינן דספקא דרבנן לקולא ו אבל נתערב מבשא"מ ולא ידעין אי הוי ס' כנגד האסור ס' דא' הוא ולחומרא, ואי אתרמי שנפל אסור לקדרה שיש בו מינו ושא"מ ונאבד הרבה מא"מ דהיתר עד שלא נוכל לשער אי הוי ס', וידעין שהי' בו רוב היתר ממין האסור, אמרין נמי סלק שא"מ כאלו אינו ומינו רבה עליו ומבטלו, דרוב ההיתר ממין האסור מבטל ל' מדאור' והא"מ מותר מ"הת מטילא ליון שהאסור מבטל במינו, ואף שמדרבנן צריך ס' והכא לא ידעין אי הוי ס', ספק דרבנן לקולא ה'.

דג. ודאמרין ט' חניות מוכרות שחוטת וא' נבלה ולקח טא' מהם וא"י מאיזה לקח ספקו אסור דקבוע כמ"מ ובנמצא חולין הרוב ט' אף כשנמצא קרוב למקולין של נבלה דאד"ה רוב וקרוב הלך אחר הרוב י' אפי' קרוב יוטר מדי כדמוכח מהא דקאמר זמן שחורי' ומצא לבנים אסורי' פשיטא? הב"ע שוימן לבנים ושחורים והשנים ומצא שחורי' במקום לבנים, ולב"ש, מ"דת אינהו נינהו ואתהפוכי אתהפך ק"מל הנך אודו והנך אחרינא לימא מסייע לר"ה הרוב וקרוב הלך א"הר, דה"נ הי' לנו לתלות שנחפכו הסמוכים זו לזו, ואמרין טעלמא ומרובא אתו וכן הוסיף תוך הקן ומצא לפני הקן דסמוך ביותר אמרין טעלמא אתו כר"ה, ש"מ דר"ה אף בקרוב יוטר מדי לא אולין בחר קורבא אי איכא רובא, אע"ג דבגמ' דחי לה אביי ורבא דחי' בעלמא הוא

נחל אשכול

א ע"ז ע"ז פילד מגעיל, יורה קטנה בתוך יורה ג' שחטה רותחין עובר על כולה, יורה גדולה מאי, ת"ס דודא הו"י בי רב עקיבא (ערוך וחס') שבת מ"ב ג' רב עקיבא זון דודא חגי, אפשר לדייק מיני' שלא הי' בן יומא כחטא כלום ש"נ) אהרן לה גנפא דלישא אפומא פרס"י שפה של עיסה עשה סביבות פיה כדי שתקבל מים הרבה ויעברו ברותחין על שפתה, ומלחא מים ואתחמא, קסבר כבולעו כך פולטו, כמו שניתן ברחיחות על הספה וגל כוכים לתוך יורה אחרת צמעת צליעת אסור כך מסייב צמעתה מיהו גנפא צמית דלח"ה דלמא לא חסקה נלית על הספה צמעת הגעילה. וז' ר"ן סוף כ"ה לר"י ב' בתים' לא מהי גנפא חלא בלח"ה ב"י, כיון דאין ביורה ס' המים נאסרי' ומחזין ונבלעים, ור"ן חילק שאין טבע המים להצליע בצלוע צמית חל כללי' עמוס' חולין ק"ח וכו' לסתם דמע"נ צמאר אסור' חבל ר"ף ורמב"ם הביאו גנפא סתם, מ' אפי' צב"י מהי, ועכ"פ הו"ל לפרס שגועילו פעם צי? וי"ל דס"ל כר"ן אין דרך המים להצליע, חבל הר"ש ס"פ ג"ה מביא מהי ראי' דל"א מע"נ וכלי מדין הגעילו יורה ג' ב' פעמים, ע"כ ס"ל דמי הגעילה חזרי' ומצליעים האסור בכלי, ח"כ לדין לא מהי גנפא להגעיל יורה ג' כיון דמע"נ ומחזין המים ומצליע' בכלי וסא דסתם ר"ש סוף ע"ז תתת גנפא ביורה ג' ולא כתב שצריך להגעילו שנית, סביר כ' לעיל דאין להגעיל צ"י, ומ"ס פ' כל שעה ס"ז יורה ג' ב"י שאין המים ס' לבטל פליטה מגעילו תחלה, סא חיידי להגעיל במים שבתוכו כלי' אחר', ואם אינו מגעילו וממלאו רותחין נאסרי' המים ואסורין הכלים שמגעיל ביורה, חבל אם מגעילו תחלה, רוב אסור יולא ומעוט נשאר (דל"א ס"ל מע"נ) ואם ממלאו שנית ברותחין יש ס' במים כנגד אסור מעט שנשאר וכו' ק"י). חבל לע"ד אפשר כיון דמהי גנפא שפוטת על שפת הקדרה להגדיל הספה ולהפליט מים, ס"נ אם עיסה גדופא גבוה (כדל"א דסוכה צ' עבד לה גנפא) ומגעיל ע"י היורה וממלאו מים ע"כ גדוהו ומרחיחם, במים הללו ודאי ס' נגד הצליע כיון שכל לדי הגנפא הגבוה אין אסור נבלע והאסור מתחלק למים שביורה ולמים שנגנפא ומתבטל בס', וזה כונת רבנו דעבד ג' ויש ס' במים כנגד האסור שנפלט מיורה גדולה. וזה כדברי צ"ה שמוציא פר"מ צסיף קונטרס האחרון ולא כהשגתי. חבל תוס' סכ' ראי' מיורה גדולה לר' אפרים לא מחסבר להו דחיידי תורה בתצבילא כיו. ב' ק"ח, לא כן ד' תוס' דס"ל חבלע בלע מל"פ לא שייך במים דכיון שהם ללו"ס לא שייך צליעה חלא האסור מתערב בהן ומחזר ונבלע עמוס בכלי. וש"ך ל"ה סק' לב"י אפר במים נט"לפ מאי קושי' תוס' דלמא הגעילו יורה ג' במים ואפר, ולק"מ דל מחסבא אפר, וכי ליכא שאר דברי' הפוגמים, וע"כ ל' דת' אמרה חסבירו במים מחמט במים לבד מהי. ומכאן ח' סתם הב"ע שאם ליתא ת' להגעיל ע"י דבר הפוגם, לא הו"ל לאסור נט"לפ לכתחלה כסדרת טור' ק"י. ול"י דזה לא מקרי צמדי' ותוס' בל"א לא ס"ל סברא זו עמילין י"ב ד"ה פסח. ג ע"ז ע"ג לעיל 96 הביא. ד פ"ב. ה ולא צטיל עד דסוי ק"א. ו זמרים ע"ט. ו צ"ה ג', אע"ג דסכא אחזקא אסורא ולי"פ ס' דרבנן לחומרא, לא מקרי אחזקא אי' דעד שופל לחוכו האסור המאכל בח' היתר ומספק ע"י נפילה אחת בל לאסור ע"י"פ. ה ס"ך תוס' ח"ך שייך זה בל"מ, שמא נתן האסור טעם צהיח? ויש לחזק דטעם שא"מ צמי' ס' ממים דח"ך אוכל יעסם כמ"ס הר"ן, וכלן אפי' מרגיש טעם אין זה מאסור שכתב בטל ברוב חליה, וליתא שאם היו צ' זיתי שמיטה בקדרה של לפת מאיזה זיתים ופול בו כזית נבלה ומרגיש בלפת טעם צמר אין סהדי שגם מצטרף נבלה בל הטעם, והמחזור מ"ס כ"יפ טעם היולא מאסור להיתר ח"מ וורגס, אינו נכנס לבדו צהיח חלא נכנס עמו גם טעם הסיחור ורוב הטעם מהיחור ומעטו מאסור ונתבטל תמיד בטעם ח"מ של הסיחור, ומה שמרגיש מן הסיחור מרגיש. מ כשלא ראונו שגם מתקולין ע' דף 77 דמכמי' אסורו בשר שגו"ע. י צ"ה

ספר האשכול, פ' גיד הנשה וה' תערובות אסור.

הוא דאינהו גופיהו ס"ל כר"ח א ואף הגר"צ מביא מתני' ולא אשגח בהני אוקימתי דאכ"י ורבא. איכא מרבנות דאמרי דלא נאמר ואינו יודע מאיזה לקח ספקו אסור, אלא היכא דידעינן קודם שלקח שיש כאן מקולין נבלה, אבל אם לא נודע עד אחר שלקח אזלינן בת"ד דבשעת לקיחה לא הי' קביעות אסור ב. ולי הכותב ל"נ להקל כ"כ, דלא מצינו שאסור והיתר יהא תלוי בדעתו אם ידע או לא ידע ג ס"ס אגלאי למפרע שמקביעות לקח. מיהו בתערובות בקבוע דרבנן ד שנתערבו התיכות כשרות בחר"ל נבלה ואמרו שאינם בטלים בקביעות, אם לקח מהם קודם שנודע שיש טרפות ביניהן מותרות אם רוב התיכו היתר נגד האסור, שתקנתם לאסור כולם לא חלה אלא אחר שנודע התערובות. תדע שאמרו טעם דכל הוכחים שנתערבו בש"ה נבח' הסתות ימותו ולא התירו למיכבשניהו דניידי מ' גורה שטא יקח מקבוע, ובלא"ה היו מתירין דכל דפריש מר"פ, וגורה זו שטא יקח מקבוע לא שייך אלא בדבריו' מוחזקין באסור ואנן שרינן ל' מה דפרש מטילא, אתו ליטל מקבוע, אבל כשהדברי' בחוקת היתר ומתירין מה שפרש, ליכא למגור שיקח גם אחר שנודע שאסור ביניהן ה' ואף לאחר שנודע התערובות מותר ליקח תתיכה שאין ר"ל או נתרסקה אפי' לאחר שנודע תערובת כמ"ש ו דרך אמרו מה שראוי להתכבד לא יבטל ומה שאר"ל בטל ברוב אפי' אם נחת ו תתיכה א' לנתחים קטנים ונשארה ממנו ח' גדולה הקטנים בטלים ברוב והגדולה אסורה, ואל תאמר כיון שאני אוכל הקטנים ע"כ גם הגדולה שנחתכו ממנה כשרה, שגורת ח' שלא לאכול דברי' שנתערבו בהן דבר חשוב כמחזק דמ' חשיבותו זכור, אבל הנתרסק ונחתך יצא מקביעות דבר חשוב. מיהו אף בתערובות דברים חשובי' וכן ח' . . אם נאכל א' מהם או נפל לים אמרינן הך דאסורא נפל דאר"נ ט טבעת ע"ז נחערב בק' ו נפלה א' לים הגדול הותרו כולם דאמרי' דאסורא נפל וכן בחביח תרומה שנחערב'. ודוקא אם אותה שפרשה אבודה מן העולם, אבל אי אית' היא מותרת דטרוב היתר פריש ואסור בנו רובא אשתאר יא. ואיכא מרבנות דאמרי' יב הא דהותרו כולם אי נפל א' לים דוקא נפלה מטילא אבל הפילה אפי' בשוגג הכל אסור אטו מויד. וטעמא לא חוינא כיון דבכל אסורין ריבה עליהן שוגג מותר כדאי' בירוש' יג וקיי"ל כר' יהודה . . יד ותו דפריך התם טו אהא דאמר רב טבעת ע"ז שנחערב בק' ו נפלה א' לים הותרו כולם דמתני' דקתני אפי' אחת בריבוא כולן ימותו אטאי נימא דמית אסורא מית ומשני רב כר"א דאמר אם קירב ראש של א' יקרבו כל הראשים. ואי אית' טז . . ופשיטא לן יז דלא אסר אלא אם עשה כן אחר שנודע התערובות, אבל עשה כן קודם שנודע לא דינא ולא דינא יח דשרי התערובות

נחל אשכול

י"ד. א צב"ב כ"ד וכן בחוס' שס אף בקורבא דמוכח אזלינן בת"ר אבל רמב"ם פ"ב די"ט כ' טעם מתני' מחוס' ס' מוכן לחימרא ולא מטעם רוב. ב דעת חוס' ורשב"ל דקבוע מדום הוא, ואל"כ חלל מדום דוקא משעבט שטודע סקביעות מל אסורו עפר"ח ור"ח וסיעתי' חולקין. ג אע"ג דמחלק לקמן לספק בתערובות מ"בנו יבש ביבש שנתבטל ברוב ואח"כ נתבטלו חס נודע כבטול קודם שנתבטלו ח"ס, ואי לא נודע לריק ס', כל זה מדרבנן דמ"ב כרובא בטל אף צבטול. ד ע' 91—93. ה עתה ר"ח כלל כ'. ו 87 ובס"ע אוסר ליקח אחר שנודע אפי' אינה ר"ל דלאו כ"ע ידעו לסלק ודוקא במקולין של רבים איכא למיחס כך. ז בשוגג שלא כי' דעתו לבטל, שחם טעם כן אסור לדידי' ע' 87. ח אולי ל"ל דשיל"מ עס"ך ק"י י"ז. ט זבחים ע"ד. י לאו מ' דבטעת חשיב חלל דע"ז אוסר צב"ס ער"ן ע"ז ע"ד ופר"מ ק"י ד'. יא ע' לעיל 87. יב חוס'. יג פ"ה דתרומות צומת' סאה תרומה שפלה לפחית חק' ואח"כ נפל עוד חולין חס שוגג מותר דס"ס לכל אסורין ודוקא יבש ביבש אי לא בלח למ"ד דלא אמרינן צב"ס עס"ג חס"ג כח"ס רבנו לעיל 96. יד גטין י"ג דלא קנס שוגג אטו מזיד, ויותר נ' דל"ל כר' יוסי ור"ס גטין ל"ד דתני' נחפנעו אפי' בשוגג לא יעלו דר"מ ור"י (עחוס' בירוש' ג' אחרת) ר' יוסי ור"ס בשוגג יעלו ופריך על ר' יו' דבס"ד לא קנס שוגג אטו מזיד ומשני הכא חסש לערומי שיאמר שוגג סייח, וכיון דקיי"ל כר' יוסי דלא חיישינן לערומי ס"ס הפילה שוגג מותרין וכ"ד רשב"ל ועס"ך. ולענ"ד חוס' לסתם צבחים ע"ג גבי קבוע דרבנן אפי' פרס מחילא חיישינן שמא יקח מקבוע ח"כ כ"ס אי עניד אסור בשוגג ע"י שפרס ח' והפילו. וצ"י ל"ט כ' ושחא ס"ל לחוס' דיש חלוק בין מבטל אסור למפיל ח' לים. פרוש לפרוש מאן דידע דשרי רבנן מפיל בשוגג שאמרו דאסורא נפל ופיל צומת' וסחב אסורא שאלכתי, אבל מבטל אסור עכ"פ אפשר איכא גם האסור שפלה עדיין בתערובות, לא חיישינן שיעשה תחבולא זו לאכול האסור. טו זבחים ע"ג. טז ל"ל: אפי' הפיל בשוגג לא מוכי' הא"ך מחיר ר"א יקרבו כל הראשים, דאפי' קרב הראשין בשוגג לא קשרין חלל דוקא נפלה מחילא? ק' זו סקסא פנימ', וי"ל דאם קירב הראש של ח' מהם מיירי שהקריבו קודם שנודע התערובות, וסר"חם בחס' כלל כ' כחצ דחסי' נמי מודה דאיתו שפרס ק' שטודע מחיר התערובות. מיוס עדיין קסא מחי קאמר רב כר"א, ר"א אחר למח' ק' שטודע ורב לאחר שנודע התערובות? וי"ל טעם דקודם שנודע דשרי מטעם דאין זה שוגג חלל איוס, ה"ס נמי לאחר שנודע חס נעשה מחילא, להכי מדמי רב לר"א. וסא דאמר חס לר"א חס קרב ח' מהם בשוגג יקרבו כולם דס"ל אפי' שחוטין אין נדחין, ולמה שאמרנו ל' כי' דחוי כלל שלא ידע שיש תערובות ומעולם לא הי' דמיון? חס הוא לא ידע, מ"מ אחרים ידעו שנתערב דלח"ה מהיכן נחברר שנתערב צבן פסול. ומ"כ ח' למ"ס מהר"ח אף לחוס' דוקא הפיל לים בשוגג גזרין אטו מ', אבל אכלו בעלמא בשוגג או האכילו לישראל, ודאי לא שייך למגור אטו מזיד, דכיון דטעם הסיחא שאמרינן הך דאסורא אכיל, ודאי לא יאכל אסור צומת', אבל הפילה בשוגג או האכילה לכלב אחי למיעבד הכי צומת', אבל חס קרב בשוגג ליכא למיחס שיעשה צומת' להחיר אחרים, שא"ך יאכיל למחב דבר האסור וחושבנא יאכילת מ' וח' אדם אחת ביא ועוד ח"א חטא ולא לו. מיוס ס"ך וטו"ז ס"ל לחוס' אפי' אכלו בשוגג לא מוכי' ור"י מר"אס. לכך נ"ל בא"ה, בגטין ל"ד פריך לר"מ דקנס שוגג ח"מ מדם שנטמא וזרקו בשוגג סורלס (שה"י) מרלה ומחיר כבשר ואם זרקו צומת' קנסוהו לאסור הבשר שהם אסור לזרוק דס טמא, ומ"ב"ה זורקו) ומחזק' סאי גבירא לכפירי קאזכוון אן יקיס ונקנסיה, זה"נ המבטל כלים בשבת בשוגג ישחמם והמעשר צס' בשוגג יאכל וקאמר טעמא כיון דגבירא לטער ולחקן קמכוין, ח"א למקנסיה. וס"ג גבירא דמקריב הראש בשוגג לכפירי קאמכוין, ח"א למקנסיה, אבל במלחא דרב שזיר י"ל חס הפיל הוא או אכל בשוגג קיסין אטו מזיד. יז ל"ל: אפי' מאן דאוסר חס הפיל אדם בשוגג ח' לים פשיטא וכו'. יח לשון ש"ס חולין כ"ט. פ"ח

ספר האשכול, פ' גיד הנשה וה' תערובת אסור.

התערובת דלא שייך למקנס קודם שנודע שיש אסור דשמיא יעשה כן לאחר שנודע האסור, כיון דמה שעשה בהיתר גמור עשה דלא אחזק א' עדיין. ואי' התם אע"ג שהקילו שאם נפל א' לים הותר התערובת לא התירו לאכול אלא שנים שנים, דמט"נ חד דהחירא, אבל לאכול חתיכה א' לבדה אסור. וי"א מה שהתירו לאכול שנים שנים מ"ט אדם אחר לא יאכל כולם ב' ב' דמחוי כאכל אסורא, ומגמ' לא משמע הכין א' דמדמי טבעת ע"ו לאכילת טובת וכמו דמחיר ר"א אם קרב ראש של א' מהם יקרבו כל הראשים כולם ב' ב', וכיון דעל טובת עולים כולם ה"נ שרי לאחר למכור כולם ב' ב', ובתערובת חתיכות כה"ג שרי לאחר לאכלם כולם ב' ב', דבכל חד וחד איכא ס"ס, ספק שמא האסור נפל לים ואת"ל אית' בהאי ווערובת דלמא כבר אכל ל' בראשונים, וכיון דעיקרא מלת' דרבנן דמ"הת הכל נתבטל ברוב אפי' לא נפל א' לים, על המחמיר להביא ראיה. — אם נתערב דבר חשוב באחרות ונפל מעוט מתערובת זה לרוב תערובת אחר, תערובת השני מותר ב' דאמר רב טבעת ע"ו נתערב בק' ופרשו מ' למקום א' וס' למקום אחר, פרשה אחת ממ' אינה אוסרת התערובת השני, א' מס' אוסרת, ופר"ך מ"ש א' מט"ם דלא דאמרינן אסורא ברובא אית' אם נתערב א' מס' נמי נימא הכי? ה"ק אם פרשו מ' כולם למקום א' ונתערבו באחרות ברוב אין אוסרות, פרשו מ' ונתערבו באחרות אוסרות ג' טעמא דמלתא כיון דנתערב רוב תערובת הראשון בשני כולו חד תערובת ועל כל חתיכה רבע מ' הראשון שמא דאסורא היא אבל כשלא נתערב הרוב ד', בהני חתיכות שנפלו לתערובת ב' נמי ספקא דלמא לית בהון אסור ואי אית' דלמא חתיכה שאוכל אינה האסור. וט"ם לא יאכלם בבית אחת דבכה"ג לית ל' אלא ספק א' אם נתערב האסור בהם וכן בטבעת ע"ו לא יהנה מכולם בב"א. והכין בברייתא ספק ע"ו אסור וס"ס מותר, נפל כוט ע"ו לאוצר כוסות כולן אסורות, פרש א' לריבוא ומריבוא וו לריבוא אחר מותר ואמרינן דאית' כר"ש דחני' רי"א נפל א' לריבוא ומריבוא לריבוא כולם אסורי, רש"א לריבוא אסורי, פי' בתערובת ראשון לא בטל, אבל מאותו ריבוא לשלשה ה' ומשלשה למקום אחר מותרין, והא דנקט ג' תערובות ורב שרי בשני, כך פרושו אם נפל מתערובת א' לתערובת ב', תערובת ב' מותר דבכל חד שנהנה ממנו איכא ס"ס, שמא לא נפל האסור לתערובת ב', ואי נפל שמא אין זה שנהנה עכשיו, אבל מ"ט אסור להנות מכולן בבז א', דליכא אלא חד ס', אבל כי חור ונפל א' מהם לתערובת ג' נהנה מתערובת זה בבית א', דאיכא ס"ס בכולן שמא לא בא אסור בתערובת ב' ואי הוי שמא לא בא בתערובת ג'. והשתא דאית' לתערובת ג', גם מתערובת ב' נהנה בבית א', דאיכא נמי ס"ס, שמא לא בא בחוכו האסור מתערובת א', ואי הוי שמא נפל לתערובת ג'. הכין אחפרש שמעתא מפום רבוחא ו'.

ד'. ודאמרן בתערובת ב' דלא יאכלן אלא ב' ב' דוקא בהני דאנתערב בתערובת א' דבר חשוב דלא בטיל, אבל דברים שאינם חשובים שאמרו יבש ביבש חד בתרי בטל מותר לאכלן אחת דבכ"ט שאמרו וליבטל ברובא לא אשחמיט מחנא או אטורא לטיטר דיאכלם ב' ב', וטעמא דמלתא דהניחו על דין תורה דכ' אחרי ר"ל והמעוט בטל ונעשה היתר, הלכך אם נתבטל ביבש חד בתרי מ"ט מותר לבשלם יחד דלית בהו משום טעמא. וי"א שלא יאכל אדם שלשון ביחד דוראי אוכל האסור וכן אסור לבשלם עד שיהא ס' נגד האסור כיון שאמרו לח בלח במינו נמי בעי ס', ול"נ דבריו כיון דהתירו לאכול כולם איך יחורו בבשול

נחל אשכול

א פר"ח. ב' אם אין אוכלן צבת א' חוס' זנחיס ע"ד ד"ס פרש דלוי צב"א אוכל הספק הראשון. ג' ר"ל ודאי אם א' ממ"ס או חס' נתערב אינו אוסר תערובת שני דאם מוכר הטבעות או אוכל התערובת (שאינו אוכלו צבת א' כמ"ס צסמוך צסס חוס') איכא ס"ס שמא לא נפל סס האסור, ואי נפל שמא אינה חתיכה זו שאוכל, ובגד"ד ה"ק פרשו חס"ס כולם לחקים א' ונתערבו צסחר טבעות אין אוסרין דאמרינן אסורא צס' אית', ונהי דמ"ס עלמון אי לא נתערבו צסחרות אסורות דאין צסס רק ס' אחד אם האסור צסס ע"דשי, אבל אי נתערבו צסחרות דאיכא צ' תערובות הוי ס"ס, אבל כשפרשו ס' ונתערבו צסחרות אמרינן אסורא ברוב אית' והוי בכל חתיכה חד ס'. ד' מדדיק שלל נתערב הרוב ש"מ כרסצ"א אפי' נתערבו נ"ן מתערובת הראשון לחיך השני מותרים דגבי הני נ"ן נמי ספקא שמא האסור צנו"ן שלל נתערבו, והא דנקט פרשו מ"ס חסוס דבא לסייס פרשו ס' ונתערבו אסורי' ומלתא ברירא נקט. ה' לשני' אמרי' ועס אותו שפיל סס ג', גמ'. ו' רוב פרושו חתים' אלא סכ' שחערובת השני אסור לאכול צבת א', משמע אף לאחר שנטעם תערובת ג' ומסיימי צקוט' ל"פ כן, כונתם לרש"י אף תערובת ב' מותר ליטות צב"א וי"ל רש"י פרש א' מתערובת א' לג' רימוני' ומסס פרש א' לתערובת אחר מותר אף בג' אמלעייס דס"ס צטיל עכ"ל מדהלי היתר אמלעייס בתערובת ג' ומסייס דאיכא ס"ס, אע"ג דבכל תערובת ג' איכא בתערובת ב' בכל חד ס"ס שמא לא נפל סס האסור ואי נפל שמא אין זה שאוכל, אלא ודאי ס"ל לרש"י אע"ג דתערובת ב' שרי מס"ס אבל לאכול צבת א' ליכא ס"ס אבל לאחר שפיל א' מתערובת שני לג' מותר אף השני לאכלם צת אחת כמ"ס רבני. ורמיזתי לז"ה סהצין לרש"י תערובת ב' אסור אם לא נעשה תערובת ג' וליחא דרש"י פרוש גבי פרוש כל הארצני' תערובת שני שרי לרב מס"ס א"כ לא כמאן וצנח' אחר דס"ל כר"ס, וחיו דק ע"ד ע"צ פרש"י שמואל שאוסר תערובת ס"ל כר"ל דאמר נתערב צסחרות ואחרות צסחרות אסורות, וי"ל רב נמי ס"ל תערובת ב' אסור כר"ל. ופר"ח כ' לרש"י לא שרי לאכול כאחת לא השני ולא בג' דמלריך ג' ספקי כהאי דתערובת בג', ס' שמא לא נפל לשני, ואי נפל שמא לא נפל לג', ואי נפל שמא אין זה שאוכל, וכיון שפיל לג', גם השני מותר אם אינו אוכל כח' דאיכא ג' ספקי. וצמ"כ אהל"כ דרש"י מסייס ג' אמלעיי' מותר' חסוס ס"ס וכל מה שכתבתי לסתור ד' צ"ה סיתר נמי ד' פר"ח. והרמז"ס פ' דבעין ג' תערובות אבל צפ"ו דעכ"ס כ' ס"ס צע"ז מותר כיול כוס עכ"ס נפל לאילר כוסות ומתערובת זה נפל לכיסות שני מותרים ולישב הסתירה כ' ש"ך צסס ר"מ אשכמי דקש' לרמז"ס דרב אחר גבי כוס וטבעת עכ"ס תערובת ב' שרי וצברייחא קאמר ר"ס בתערובת ג' שרי ורב אחי כר"ס, ויחא ל' דלא צנוי ר"ס ג' תערובת אלא צרמוני צאלן להסירם לאכילם אבל לסתור צסגא ככוס של ע"ז צצ' תערובת שרי עכ"ל, אחת דבהדי' אי' צברייחא ס"ס דע"ז ומותר ומוקי כר"ס, ור"ס ג' תערובת קאמר אי' דר"ס צמידי דאכילם צנוי ג'. וצמ"כ תמס א"כ מ"פ אשמואל דאמר כמאן, נימא ר"י ל"פ אר"ס אלא צמידי דאכילה, אבל צסגא דומי' דכוס ע"ז מודה דמהי ספקות אבל ע"ז דמחיר אף לענין כהא לא מחי, ושמואל כר"י, וצברייחא דס"ס מוכי צע"ז

ספר האשכול, פ' גיד הנשה וה' תערוכת אסור.

לאסור והכין אטרו בפ' התערוכת א' גבי נחערב בובחים טח' המתות ימותו כולן דב"ה ל"ב בקבוע, ופריך ונכבשינהו דניידי וכל דפריש ט"פ? א"ר גורה שטא יקרבו יו"ד כהנים בכת אחת, פי' אף כשיקחם א' א' לאחר שפרשו ואמרינן מרובא פ' כשיקריבם יו"ד כהנים יו"ד טהני אשתכת דקרבו רוב התערוכת בפ"א ואמרינן אסורא ברובא אית' ב' ופריך אלא מעתה מגיסא אסירא, פי' לאחר שלקחו הכהני' זה אחר זה בהיתר דמרובא פריש, וכיון שנתנם בטגים להקטיר בשעה א' יחורו ליחשב רובא ולאסור? אלא א"ר גורה שטא יקח מקבוע. ומדחור רבא ט' האי תיובתא אלמא פשיטא ל' מה שהותר ע"י הרוב כדפרש א"א שיחזור לאסור, וה"נ ביבש בטינו שנתבטל ברוב לא יתחפך לאסור בבשול. והא דאמר פ"ק דנייד ג' האומר לשלוחו קדש לי אשה סחם אסור בכ"הנ דלטא נשא קרובת אשתו ואמרינן אף דאשה ניידא וכל דפריש מרובא פריש ט"מ הדרא לניחוחא והוי קבוע אלמא אע"ג שהותרה חורה לאסורה, לא קשי' אימתי חל אסורה דערוה כשבא עליה בההיא שעתא היא בביתה והדרא לניחוחא וקודם שבא עלי' לא חל אסורא, אבל הכא כשנתערבו ביבש באנו לדון עליהן ואמרנו ג' חתיכות היתר הם, מטילא מותר' לבשלם יחד ד'. מיהו אם לא נודע התערוכת ביבש עד שנתבטלו ג' חתיכות ביחה, ודאי אסורות אם אין ס' נגד האסור דחקת חכמים לאסור אף ט"ב בלח בס' אטו שא"ט. ומנא מלתא דמפלגין בין ידע ללא ידע מדתנן ה' סאה תרומה שנפלה לק' ולא הספיק להגביה ו' עד שנפלה אחרת אסורות, כאלו נפלו ב' סאין תרומה בפ"א וצריך ר' מחולין לבטלן ור"ש מתיר, ובתוספתא דתרומות אראב"ש בד"א בומן שלא ידע נה ונפלה, פי' כיון דלא ידע מנפילה ראשונה עד שנפלה אחרת הוי כאלו נפלו ב' סאין בפ"א, אבל ידע בה ואח"כ נפלה אחרת מותרת שכבר הי' לו להעלות, והאי פרושא לר"ש קאי, דת"ק לא מפליג בין ידע ללא ידע, דהכין אתמר עלה בירוש' ד' ר"ש אומר ידיעתו מקדשה, ורבנן ס"ל הרמחה מקדשה, פי' לר"ש דמתיר חלוי בדיעה אם ידע שנפל' סאה ת' לתוך ק' חולין אף שעדיין לא הרים סאה, דס"ל כל העומר להרים כמורם דמי כמו דס"ל בעלמא כ"הע לזרוק כורוק דמי וכ"הע לפדות כפ"ד ה' ורבנן אולי בתר הרמחה כ"ו שלא הרים התרומה שצריך ליתן לכהן לא מקרי בטל וכשנפלה סאה ב' הוי כנפלו סאתים בב"א. ואין לומר ראב"ש דתוספתא פלוג אירושל' ומפרש לרבנן דר"ש נמי מועיל אם ידע שנפל ואח"כ נפלה אחרת ט' כיון שהי' בידו להעלות התרומה, דמה מועיל לרבנן הי' לו להעלות דלא ס"ל כ"הע לזרוק כו"ד, וראב"ש בשיטתו אמרה כדאי' פ"ק דפסחי' י'. ברם ליכא למידק טהא דלרבנן לא מפלגין בין ידע ללא ידע, אדרבה מדאמר בירוש' לרבנן בהרמה תלי' מלתא, אלמא אי לאו חובת הרמה מודי לר"ש אי ידע מנפילה נתבטלה הראשונה, דאין הרמחה נוטלת כל התרומה יא' אלא ודאי אף לרבנן ידיעה כחלקת יב' מיהו בתרומה לא מהני לדיריהו ידיעה לחוד כיון שלא עשה חובתו שלא הרים. וחו ראי' לדבר דבט"ב ידיעה תלי' דתנן יג' הערלה מעלה את הכלאים והכלאים את הערלה וערלה את ע' כיצד סאה ערלה שנפלה למאתים ואח"כ נפלה סאה ועוד מערלה זו מכ"כ, זו היא שערלה מעלה את הכלאים והכלאים את הערלה וערלה את ע', פי' סאה ע' נפלה למאתים ונתבטלה יד' ונפלה שוב סאה ע' ועוד ועכשיו יש בתערוכת ב' סאין ועוד, ט"מ הכל מותר דסאה ראשונה שנתבטלה מסייע לבטל והוי ר"א ודי לבטל סאה ועוד ערלה שנפלה באחרונה, ואמר בירושל' טו' פשיטא שידיעתו מתירה, כלו' הוי' לו ידיעה בין נפילה ראשונה לשני' הידיעה מתירה תערוכת ראשון והאסור שנתבטל מצטרף להתיר נפילה ב', ידיעת חברו מה שתתיר? ידיעת ספק מהו שתתיר כגון שהי' לפניו ב' קופות בא' מאתים ובא' לא, ונפלה סאה ערלה טו' ואינה יודע לאיזה נפלה, ואח"כ נפלה סאה שני', מדדה ונמצא בה ר"ב, אין תימר ידיעת ס' כוראי עולה, ואי אין כוראי אינו עולה? היתח קופה א' ספק אם יש בה מאתים, נפלה סאה ערלה ואינו יודע אי נפלה לתוכה ואח"כ נפלה בו שניה יו'

ולא

נחל אשכול

כר"ם? ולק"מ דשמואל דאמר הנה לע"ז משמע דלא מחלק אלא בין ע"ז לשאר אסורי', ועוד מנ"ל למדס סני ג' חלוקי' לר"י באכילס לא מהני ספקות, דהנאה מהני ס"ס, ודנהאנ' ע"ז לא מהני, דשמואל לרב מלינו כן דברייתות שבע"ז מהני ס"ס וברייתא דר"ם באכילס צעי ג' ספקי. ועפ"י ד' ר"מ אשכחי נ"ל הרמז"ס שחמה לח"מ ספי גבי טבעת ע"ז כרב נפל לים הותרו כולם ואמרין רב כר"ל דאמר א"ס קרב ראש א' מהס יקרבזו כולם ולא כמתני' דס"ל אפי' מית א' מהס ימותו כולן, והרמז"ס פ' ימותו כולם? ו' דבמסקנת ס"ס מוכח וברייתא דרמוני צחקו שיש חלוק בין אסור אכילס להנאה באכילס צעיון ג' ספקי ודנהאנ' די צב'. מעשה י"ל הא דנפל א' לים הותרו כולם מ' ס"ס שחא אסור נפל, ואי לא שחא הא' דנהאנ' ומונו לאו דאסורא, להכי מתיר רב בטבעת של ע"ז. אבל במתני' ימותו כולן אף דמית א' ובאחריתא ס"ס, אי אפשר להקריב דמי' בחולין פ"א ו' דאכילת מוצא לכל מידי באכילת אדם דמי', ולאכילס לדיק ג' ספקי, אבל קודם שהביא ס"ס דברייתא דרמוני צחקו לא ס"ד לחלק בין אכילס להנאה והולך למימר רב ס"ל כר"א. א' זמתי ע"ג וכ"כ הר"ש. ב' אבל אי מקריב זה אחר זה אימר כל חד קרב הסיחר דמרוז פרוס. ג' י"א. ד' אע"ג דיבש ציבש שא"מ מ"סות נמי מותר ברוב ואפ"ה אסור לבשלם, ה"ט דלא אמרס ת' חד בחרי צטל כשתכיר האסור, ויבש ציבש כל זמן שלא תרגיש האסור היתרס חורס, אבל כשתרגישו אף ציבש אסור, ולכך אסור לבשלם יחד שדאי תרגיש בער"ס ק"ט ו'. ה' ספ"ס דתרומות גם הר"אש מביא זו. ו' דאף שנתבטלה לריק להרים סאה א' לכסן משום גול הסבט. ז' ראב"ן נ"ס ע"א כ' ראב"ם טעם דת"ק צעי לפרוסי. ח' צ"ק ע"ז מנחות ק"א. ט' אע"ג שלא הרים, ור"ם ס"ל אף דלא ידע מנפילה אין נפילה שני' מותרת. י' י"ג ע"ב ס"ל באכילס כ"הע לזרוק כו"ד. יא' דל"ל דבעלס סרמה תלי' מלתא, דאף אם הרים סאה ת' מק"א עדיין נשאר לפי חשבון ל"ט חלקי' מנפלה ונשפלה סאה צ' יש בחיך ק' הסולין סאתים ת' פחות חלק ל"ט, וא"ל מלמדסין מה תפול הרמחה. יב' סריך צלשון ש"ס ספ"ג דכריתות. יג' ערלה פ"ב מ"ג. יד' מפרס כרמז"ס ור"ם במאתים ממש ולא כרע"ב ור"אש בקל"ט, דה"כ לא נתבטל וא"ל לבטל אסור סופל אח"כ, וער"ס שבי' מ"ס בירוס' לית כאן אלא קל"ט ט"ס. ואני אומר שכך הפרוס שאע"פי שערלה הראשונה נתבטלה צר' חולין, כשנפל סאה ועוד ערלה (והל מהכא ערלה ראשונה שנפלה) כנגד זה ליכא אלא קל"ט ועפר"ס ל"ט ולח"מ וספרי משנה ר"ג. טו' פ"ב דערלה ס"ס א'. טז' כל"ל בירושל' וא"ל לדחוק וכ"מ צג' הגר"א. יז' פי' ואח"כ נמלא צה ר"ב, אי מקרי ידיעה א"כ הראשונה נתבטלה צר' ושנפלה סני'

ספר האשכול, פ' גיד הנשה וה' תערובת אסור.

ולא אפשט. טהבא שמעינן דמ"במ שנחבטל אין חוור ונעור כשאתוסף אסורא אם הי' לו ידיעה בינתים והאסור שנחבטל מסייע לבטל אסור אחר מטינו. ועד כמה אינו חוור ונעור? מסתבר במ"במ כל זמן שההיתר שבתערובת מתרבה על כל האסור שנפל לחוכו דומי' דתרומה דתנן א' סאה תרומה שנפלה לק' הגביהה ונפלה אחרת הגביה ונפלה אחרת מותר עד שתרבה התרומה על החולין פי' שאם נפלה בזה א"ו יותר מנו"ן סאה תרומה ב' ובכ"פ שנפלה א', הגביה א' ונתנה לכהן, כיון שלא נשאר בתערובת זה רוב חולין אפי' שעור ת' חד בתרי ליכא בהני, אמרינן חוור ונעור, וה"נ בפ' הערל ג' נתן סאה ונטל סאה במקוה שיש בו מ"ס מים כשרים כשר ומסיק דבעינן דנשתייר רובו שאם נתן סאה במקוה של מ"ס כשרים ונטל סאה ועשה כן כ' פעמים פסול דחיישין ד' דלא נשאר רוב מים כשרים, אלמא חוור ונעור אי לא נשתייר רוב היתר נגד כל האסור שנפל בו, ומ"במ לה דבעינן ס' מדרבנן אי נפל אחר שנחבטל בס' ממין אסור הראשון, אינו אוסר אע"ג כשיצטרפו אין ס' בהיתר, אבל אם אין רוב בהיתר נגד כל מה שנפל חוור לאסור ה' ויש שאומר במ"במ אינו חוור ונעור ומייתי רא' מהא דתנן ד' היו בעליון מ"ס ובתחתון אין כלום מטלא בכחף ונתן לעליון עד שירדו לתחתון מ"ס, והשתא אף אי אמרת ראשון ראשון בטל מ"ס כשנתן מ"ס שאובין א"א לצמצם שלא יהיו יותר מעליונים ואף אם מתחלקין בשוה מ"ס הכא ליכא רובא והחם ליכא רובא ו' אלמא במ"במ לא אמרינן חוור ונעור. ולאו רא' הוא שאני מים דנטהרו בהשקה כדתני' בת"כ ח. והא דא"ר דימי אר"ו בבחרא דע"ז ט' המערה י"ג טהבית לבור ראשון ראשון בטל והיינו חמרא דאסורא לגו התירא ומוקי לה בצרצור קטן דלא נפיש עמודי' אלמא לא אמרינן במ"במ חוור ונעור, האי ודאי באשתייר רובא דהתירא, דהא אשכחן פ' הלוקח י' דס"ל לר' דימי אפי' טומאה שבתלה חורה ונעורה ואביי דס"ל אין טהרה יא' מעורר' טומאה, מ"ט ס"ל טומאה מעוררת טומאה וב' כדמוכח ממתני' דתרומות יג' להכי ודאי אסור עורר אסור, ואפי' במידי דרבנן דמסיים החם יד' חנן ראב"י אומר ציר טהור מו' שנפל לחוכו מים כ"ש טמא, ומוקי החם בציר שלקח מע"ה אע"ג דטומאת ע"ה דרבנן וט' משקין דרבנן אמרינן שמינו עורר. ואיכא למידק מההיא מתני' כרב דימי דאפי' טהרה עוררת טומאה שהרי מים שנפלו לתוך הציר לבסוף טהורים הוו, ואי אביי מוקי לה במים טמאים מו' מ"ט לר' דימי קש' מאי איכפת לן אי נפלו מים טהורים בחר דבטלי הטמאים בציר דגבי אסורא אמרינן בכה"ג אף למ"ד מ"במ ל"ב סלק מינו כמ"ש ושא"מ רבה ומבטלו? בהא ודאי שניא אסורא מוטמאה דאסורא מ' טעמא דיהיב בהיתר ולא מ' נגיעה והיכא דאיכא א"מ דמבטלו לא יהיב טעמא אבל מים טמאים דבטלי לגבי ציר, וציר לאו בר ק"ט, כי נגעו במים אחרים טמאי להו מ' נגיעה (חסר) ובפ' הנודר מ"הי יז' אמר ר"ו בצל תרומה שנמטעו ורבו גדולים על העקר מותר יח' אלמא אפי' בהיתר ס"ל לר"ו יט' דלא אמרינן קמא קמא בטיל. —

זה. השיב הגר"צ זבוב ותולעת שנפלו בתבשיל אם נמצא משליכו ולא נאסר החבשיל בין נפל בחמין או בצונן ואם נפסק ממנו ונמחה ואינו מכירו או שיש שם כמותו מכשר הכשרות הדומה לו ואינו מכירו צריך ס' כ' ואם אפשר להכירו ולסננו צריך לסננו, ודאמרינן גיד שנחבטל עם גידין אם אין מכירו כולן אסורות בא' כשהוא שלם והוי ברי'. משמע דס"ל טעם זבוב ותולעת

נחל אשכול

היו כאלו נפלה לתוך ר"א של היתר. וק"ק למח תלי צב' ספקי ס' אי יס מחתים וס' אי נפל, והגר"צ באמת ג' חו נפלה וא"י אי נפל לחיכה. ויס חלוק בספקות סבב' קיפות ולא' אין שעור ונפילה ודאי כאתחזק אסורא דמי ודמי' לב' חתיכות חבל ס' נפל חו ס' שעור כחתיכה ח' דמי, המפרס. א' תרומות פ"ה. ב' אע"ג דלרצנו נריך שיסתייר רוב היתר מ"מ צו"ן תרומה ודאי עדיין רוב חולין דמה שהגביר נ"ן סאה הגביר גם מתרומה ר"ס. ג' יבמות פ"ב. ד' חסשא איכא, דודאי חס נטל כ' סאין לא נטל כולם חמשים כשרים חלא גם מחלוצים לפי חשבון ונשתייר יותר מכ' כשרים חבל כיון דא"ל לחיסקא עלה דמלתא נחו שעור עד פחות מכ' כשר, דודאי נשאר רוב. ה' חבל לר"א חס' ג"ה אף צמ"צ לא שנתבטל צס' והוסיף אסור עד סאין ס' הכל אסור וכו' רמ"א ומחוס' ע"ז ע"ג ס' שריר ס' ולא אמרינן ראשון ראשון בטל מ' סס"ל כר"א חס' וחפסר דוקא של"צ חבל מרמז"ס פי"ו דמ"א חס' הכ"ח ג' דא"ל ס' והיינו ודאי כשהי' לו ידיעה בינתים וכו' פ"ג דתרומות סאה ת' שנפלה לק' ולא הספיק להגביר עד שנפלה אחרת חס' ידע בראשונה לא נדממו וכן עד שתרבה התרומה על חולין ועפר"ח ל"ט מסכים לרצנו. ו' מקואות פ"ו. ז' רצנו ס"ל כר"ס הא דבעינן דנשתייר רוב גבי נתן סאה ונטל סאה במי פירות דוקא ע' ח"א 123. ח' שמיני ע' בלורו ח"א 123. ט' ע"ג, עתוס'. י' בזכרות כ"ז, דס"ל אע"ג דליר שהיא הרוב ואינו מק"ט מנטל מציט מים עומאים שבתוכו, כשתחם צקדרה שים צו מים, מלטרפין מים והוי רוב וחזרין לטומאתן. יא' המים שצקדרה הם טהורים. יב' חס' היו מים שצקדרה טמאים מלטרפין למעט מים שציר שצבר נתבטלו מוטמאתם ע"י רוב היתר, וחזרו לטומאתן. יג' פ"ה מ"ב דטעמא דרבנן דאמרו יאכלו נקודים כדעולא שחא יציא קב חולין וכו' ומ"ס תי"ט לרש"י ותוס' לא קאי טעם זה חלא לר"א ולא לחכמים צו"כ לא דק דבסד' כתבו הטעם קאי לרצנו. יד' בזכרות כ"ג. טו' לקח ציר מע"ה והסיק במים לטהרו שנמטעו ע"ה לערב עד מחלה מים ואי חזר ונטל צו מעט מים היו רוב אע"ג דבתחלה לא היו רוב מים (ול"ל השקס כיון דליר הרוב כמ"ס רש"י כ"ב ע"א והא דמסיקו מחוס חס' שחא יס רוב מים) ונתבטלו צליר שאינו מק"ט ואין כאן טומאה, ומ"מ אי נפל חס"כ מעט מים היו רוב ומעורר טומאת מים, שמים לא נטהרו ע"י השקס הו"ל שבתחלה בטלי צליר ובאכיל לא סלקא השקס. טז' מי ע"ה, עתוס'. יז' נדרים כ"ז. יח' שסוסיף ק' שתרומה בטלה בכך והוי כטבל, ובדף ס' מסוק אע"פי שגדולי ת' אסורי' כהן בתרומות פ"ט וגדולי גדולי' חולין ובדבר שאין זרעו כלל כב"ל ג"ג נמי תרומה, מ"מ כיון שהוסיפו ועקרו עילה צק"ל מותר. יט' רצנו ג' בנדרים ר"ו וכן בתוס' ע"ז ע"ג וגרסתו ר' ינאי וכו' שם גבי שביק מר חרין וער"א דפשיטא שיעקר לא יוכל לבטל גדולים דחשיבי והולכין וגדלים ואין כאן צטול. כ' כיון שאינו שלם אינו צרי' אפי' חס' הוא חתיכה מח' שרצים בטלה כטו"ז ופר"ח. בא' ל"ו וק'. ל"ע דלעיל הוכיח דל"ל לריך צרי' ל"ב וי' דמלת ודאמרינן וכו' עד צרי' אינן מחס' רי"ף שגם כר"א פ' ג"ה ות"ד קל"ט לא הביאו, ואם כתבן ל"ל דבעי למימר אפי'

ספר האשכול, פ' גיד הנשה וה' תערוכת אסור.

ותולעת א' אינו אוסר כיון שהוא לפנים אבל נחערב גופן צריך ס', וה' חולקי' ב' דאפי' נמחה מגופן בתבשיל די אם היתר רבה ומבטלו כיון דליתא בעיניהו בטלי ברוב ואי משום טעמן מאוס ופוגם הוא, אע"ג דאי אית' בעיניהו נמי מאוס, גו"ה הוא, אבל טעם פוגם ל"א הורה, דההוא עכברא ג' נפל לשכרא אסרי' רב, נימא קסבר נט"ל אסור? א"ר ששת בעלמא סבר נט"ל מותר והכא חדוש הוא דהא מאוס ואפ"ה אסר רחמנא הלכך נט"ל נמי אסור, פי' מסברא יהא שרץ מותר שטעמו פוגם כדילפינן ד... ואפ"ה א"ת שרץ, ה"ה טעמו, ומסיק רבא נט"ל מותר וטעם שרץ שרי ה' ושרץ גופא דאסר רחמנא חדוש הוא ואין לך בו אלא חדושו, ועכברא בשיכרא דאסר רב לא ידענא אי משום דסבר נט"ל אסור ולית הלכתא כותי' אי משום דסבר עכברא בשיכרא אשבוחי משבח. הלכך עכבר שנפל לשכרא או לחלא ו' מספקא אמרינן טעמו אשבוחי משבח וצריך ס' לבטלו, ודוקא בשכר וחומץ, אבל אי נפל לשאר דברי' נ' דא"צ ס' לבטל הטעם מדפרט שיכרא וחלא דחוקים הם ואגב חורפיהו מחלי' לי' לשבחא כדאמר ז' גבי חלחית שחתך קורטו בסכין ש"ג אסור אע"ג דנט"ל מותר אגב חורפיה מחליא ליה שמנוניתא והוי נט"ל לשבח. הלכך אם נפל לשמן או ליין או לשומן נוטלו ומשליכו וא"צ ס'. ובתשובה לגאון עכבר שנפל לשמן בית הכנסת, אם השרץ נטוח משערין לי' בס' ומותר באכילה ואצ"ל להדלקה, ואם צונן הוא ח' מעבירו במסננת ושרי אפי' באכילה ולא בעי ס', ולגבי נרות בית הכנסת אם מאוס אסור בהדלקה משום הקריבהו נא לפחתך אלמא דס"ל כי היכא דאמרינן עכבר בשיכרא וחלא אשבוחי משבח, ה"נ בשאר דברים ט' ולא משמע כן בנט' דאפי' בשיכרא מספק לרבא אי נט"ל, מיהו בהדלקה... י. וכי היכא דעכברא בשיכרא נט"ל לשבח אע"ג דבעלמא הוא לפגם, אפשר בשאר דברי' הפוגמים כוביבם ויתושים אם נטוחו בחומץ ושכר בעינן ס' יא. ודאמרינן עכבר דנפל לחביתא דשכרא ט' בצונן איירי דחבית צונן הוא, ול"מ דצונן אסור, וחזי לן דאיירי שכבוש שם יום שלם דיהיב טעמא דא' שמואל יב' כבוש כמבושל, והאי כבוש יום שלם כדא' פ' א"ע יג' ב"ב חדוש דאי תרי לי' כולא יומא בחלבא שרי ובכשול אסור משום דכ' לא תבשל, אלמא בשאר אסורין אי הרו כולא יומא אסור. וא"ד שלא נקרא כבוש אלא כבוש בציר ובחומץ או בתכלין יד' וא"ד כבוש במים אינו אסור אלא אם מניחו שם ג' ימים דבולע ופולט, ומהא דדאי תיובתא

נחל אשכול

אפי' למתני' דחולין דס"ל ל"ב דוקא בלא נמוח. א' כעו"ז פ"ד חולע נמי נט"ל. ב' רשב"א וס"פ. ג' עו"ז ס"ח כחוס' צפי' חדוש ומיירי בעכבר דמחא, דדברא חיו מאיס, ומ"מ דעת פ' כמ"ש הס"ך דפוגם ציון ש"ד, ולעג"ד דלא עדיף מנשר בהמה דפוגם באלו ע"ס ק"ג. ד' שס ס"ו לגר אשר צעריך חתונה ואלכלה הרמיו' לגר קרוי' נבלה ושאר"ל אינה נ'. ה' ולעג"ד חין קושי' על כר"ף מזה דס"ל דרבא לא חמר חלא טעמו לא ח"ת אבל דשרץ גופא אסור, וכיון שגופו נמחה צעוי בטול וצלה בלא לא חזי בטול צאסור חלא צס', ויש לו דמיון עם ג"ה שמוח צס' ק' אף שטעמו חיו אסור חס נמוח צעוי ס'. ו' שס ס"ט ברוחח מיירי או צנוק וססה מע"לע. ז' שס ל"ט. ח' ולא ססה מע"לע. ט' צ"י ק"ד כ' סזה דעת ר"אש, וכל ש"פ ס"ל כרמב"ם ציון ושמן ודבש סלריקין להיות מצושמים פוגם, ואפשר שהגאון צשומן או צשמן שחיו של זית מיירי. י' חולי ר"ל להדלקה צב"הכ צעיון ס' אף לדודן, נהי דחין אסור חסס שנט"ל לאכילה, מ"מ פגם זה ממאס לי' ופסלו למחיה, אבל אי איכא ס' ידוע שכל טעם העכבר צטל וכשר להדלקה, וכך נ"ל דברי' טו"ז ק"ד סק"ד, דבכה"ג חין צו טעם דבר מאוס, להדלקה לאו צאסור וסיתר חלי דמזליקין גס בחלב חלא צמה שחיו מאוס. יא' רשב"א. יב' חולין ל"ו. יג' פסחי' מ"ה, שטת ריב"א הביאו ר"אש צע"ז. יד' רש"י חולין ל"ו וכ"מ מרמב"ם ספנו' מא"אש ער"ן חולין פ"ח, וי' דל"ק לדידהו מהאי חרו כולא יומא, דרש"י פי' שס אף אי יסיב טעמא שרי, מ' דלא ברירא שג"ט, אבל ודאי צשר רך מחד שמוח מע"לע בחלב וקבל טעם, וע"כ נ"ל כן אף למרמב"ם שצספ"ו דשביעית פי' וד יסן כבוס נ"ט צשמן חדש, ומדס גא, וה"נ י"ל צ"צ חס העכבר רך החלב נ"ט אף כבוסה, וכעין זה כ' חוס' חולין קי"א אפי' חס חליה לאו כרוחח אסור דגיס דרפי קרמייהו, וסר"אש צפ"ח ל"י שס צו צקועין אפי' ציון צולע, ומ"מ ליכא למשמע דכל אסור כבוס מע"לע יסיב טעמא. ורמתי' לנ"י שחמה כיון דחולין קי"א שמוחל חמר חליה כרוחח כבוס כמבושל כי אחא רצין אר"ו חליה חיו כרוחח כ' חיו כמבושל, ולפי כללא דאמוראי (ערובין מ"ז) הלכס כר"ו, וכ' סהר"ף הביא הכ' דשמוחל ולמה לא הביא ר"ו, ואי משום דמסיק אצ"י ה' דרצין ליתא דהאי פינוכא דר"א וכו' אחתי קסה וכי צבציל דליתא לרצין צחליה יומא כל מה דאמר משמי' דר"ו ליתא, אחמה, הלא צכבוס שחיו כמבושל לא אשכחן משמי' דר"ו הפך דברי' רצין? ות' כיון דרב אסר עכברא צשיכרא ע"כ חסס כבוס כמבושל א"כ קס רב ושמוחל כנגד ר"ו, וכ' דזה חיו נכון לר"אש דס"ל צשטת גלודס הלכס כר"ו אפי' כנגד תרומהו, אבל לר"ף יתכן דאוסר כבוס מספק אי הלכס כחרומיהו כנגד ר"ו. ובצ"כ אשחמית לי' מ"ס רי"ף פ' חבית שצח ק"מה צכא דאמרי' ר"ו ס' צכסס ושלוקת לגופן מוחר לסומחן אבל למימיהן פטור אבל אסור ור"ו א' למימיהן ס"ח וכ' רי"ף לית סלכתא כר"ו דחין דבריו של א' צמקוס צ' וכ"כ סהר"ף פ' סדר (ערובין ע"ה) שחין סחצוי ייתר צלמי וקורס עד סיבוי צחיס ומלרות פתומות לחוכו כר"ו דהוי ר"ו ימיד לגציו. וצל"ה לא מורין דברי' רי"ף שמוספק דצבר סכך לשיו א"ש ק' שחלה צס צשר אסור לאכול צס רותח חליה כרוחח כבוס כמבושל ואף ר"ו ס"ל כשמוחל מהסיא פינוכא וכו' מ' סר"ל דליכא מחן דפליג צכולא דמלתא דשמוחל, וסכי מסתברא כיון דרצין צדוחא צרישא דמלתא דאמר משמי' דר"ו צסיפא נמי לאו דסמכא. וכן ס"ג ושאלחות הביאו שמוחל ולא הביאו כלל ס' דרצין, ומחין נאמר דמספק לי' לר"ף ובצ"מ דמספקא לי' צהדי' חמר, ולי' נ' מדברי רצין גופא נשמע דר"ו לא פליג אשמוחל, דקס' טובא כיון דאצ"י מוכיח דר"ו ס"ל חליה כרוחח איך נאמר דרצין לא דבר אחת? ועוד ציבמות ס"ד אמרינן אצין דסמכא פרש"י כל מה שחמר חסס ר"ו נוכל לסמוך עליו? אבל דע שפר"מ וכו"פ וס"א מסקי צצ"צ ודאי ל"י כמבושל מ"סח דכ' ויבטלו ח"ספ, אבל חליה לא נקרא צכול ולא אסור צצ"צ מ"סח, וכבוס ודאי חיו אסור צצ"צ מ"סח כדאמרי' אי חרו ל"ס כולי' יומא וכו' אע"ג דצשאר אסורין חליה כרוחח וכבוס כמבושל. ולפ"ז י"ל דעל צ"צ אר"ו צקוטטא חליה חיו כרוחח וכבוס ח"כמ, ורצין שחע זה מר"ו וסגג וסבר אכל אסורין קא, וכיון שא"ל שחמר ר"ו חליה חיו כרוחח לענין שאר אסורין מהסיא פינוכא, וע"כ מוקמינן דבריו צצ"צ צח, דודאי לא סקר רצין, וכיון דצחד לישיא חמר כבוס חיו כמבושל, מחילא ידענו

ספר האשכול, פ' גיד הנשה וה' תערוכת אסור.

ונימא כה"ג נט"לפ אסור, אין אומרין כן כיון דהתבשיל השתא פוגם דהא אמרין התורה התורה קדרה שאב"י משום דפגמה, והא נמי אפשר לתת בה תבלין דתהלי לשבחה עד דלא פגמה, ומנה ידעין נמי דהאי פגם דשרי א"צ לפגם עד שאינו נאכל מ' פגם, אלא אפי' פוגם מעט מקרי נט"לפ וטותר, דקדרה שאב"י אמרין דפגמה, ואנן מבשלים בקדרות שלא נחשול בהם כמה ימים ואוכלין התבשיל. יש טי שאומר אין אנו בקיאים מה נט"לפ ואין ברור אלא מ"ש ח' כגון קדרה אב"י א' דהא חוין דרבא מספקא לי' בעכבר בשיכרא אי נט"לפ או לשבח. כ' ב' הלכות ב' חבית יין או שטן או שאר משקין שנפל בחוכה עכבר או שרץ שעורו א' באלף וחבית ומשקה מותרין פחות מאלף אסורין. ואנן תמיהין למה אסור היין, אף אם נאמר דס"ל דיין ושמן כשכרא ועכבר אינו פוגם בהם הא קיי"ל הלכתא אידי ואידי בס' ג' ואם רצה לומר היכא דאמרטוטי אמרוט ד' ולא אפשר להשליכו, א"כ מאי אהני לי' אלק, ואם נתערב' ואינו ניכרת התבוכה למה לא די בס' ה'. כל שבהנאתו בנ"ט אסור ו' אין בהנאתו בנ"ט מותר, כגון חומץ שנפל לגריסין, אריא"ש הכי הלכתא, לא בריא לן האי לישנא דלא אשכחן דאצטריך למיטר על סחם מחני' דליכא פלוגתא הכי הלכתא ז'. אריא"ש ל"ש אלא שנפל חומץ על גריסין רותחין דחומץ פוגמן אבל נפל תוך ג' צונגין והרתחין נעשה כהשביח ולבסוף פוגם ואסור, כל' אם נפל חומץ יי"ג או טבל על ג' רותחין פוגמן וטותר כיון דהאי פגם לא נפיק מניהו אף כשיצטנו כדאי' בירוש' היו רותחין וצונגין ח' מעתה אפי' רותחין יהיו אסורין מאחר שדרכו לצונגן ט' אבל אם נפל תוך ג' צונגין אע"ג שהרתחין ונפגמו הוי השביח ולבסוף פוגם ואסור י'.

הלכות שעורין.

ל' כתב א' מן המחברים מנין שעורין באסורין י"ד, משהו יא, נ"ט, כשעורה, כעדשה, כוית, כגריס, ככוחבת, כביצה, כגורגרת, רביעית

נחל אשכול

א וה"ה צשאר מילי טכסד' אחרו גבי שמן ודבש של גוים סס ל"ח ול"ט ועימ"ס רבנו לעיל 102 בעכברא צשכר צשאר משקין פוגם מדפרט חלא וסכר. ב ס"ה י"ז. ג ע"ז ס"ט גבי עכברא. ד נחחק לחתיכות דקות וחיישין ללחא צולע ח', גמי סס. ה ע"ס ק"ד צאחרוני' פלוגתא חס אין יכול לסנוי חי בטל, וי' דב' הלכות ס"ל כש"ך עדש מן השרץ סוי צרי' וס"ל כמ"ס הטור צס' ק' צסס רסצ"ח צרי' בטלה צאלף כמ"ס לעיל 85, חל חוס' ע"ז ס"ט הבינו דה"ג ס"ל טעם דעכברא לא בטל חלא צאלף וכן בירוש' דתרומות פ"י דאמרו בטל צאלף חטעס קאי וק"כ רסצ"ח חס' של"ד סז טעס ס"ג טעס עכבר ל"ב חלא צאלף ואצל מ"מ קשי' דבע"ז ס"ז חסיק צצלי צס') וחל תתמה סהרי גס צגמ' סצרי כמה אמוראי לשעורי' צשעורא רבה ולחד כתצלין דל"צ כלל עכ"ל בקצור. ו ס"ה, ס"ז, חס נהס בטעס של אסור ל"ט לשבח אסור, לפגס מותר. ז ער"ן ורצו לא צצוי למימר טעס משוס דר"מ ס"ל מ"ז ע"ב נטלפ"ח ולכל הדעות ס"ל חומץ שנפל על גריסין רותחין אסור ובהא איירי מחני' דזה ג"כ פשיטא כיון דכל התנאי' פליגי אר"מ. ח סמא אחר שילטנוי חוזר הטעס לשבח אף שנפל עליהם צעודס רותח. ט חי אמרת נספך עליהם צרותח ונלטנוי חוזר הטעס לשבח, איך ימלא היתר צרותחין דאין איכלין אותן רותח, חלא ודאי כל שצא עליהן רותח פוגס אף כשהם צוניין. י נ"ל דעת רבנו צפי' הירושלמי כ"פ. חל לפר"ח הוכחת ירוש' הרתיחם ונפל עליהם חומץ ונגסם בהיתרין קיימין, דחלת"ה אף לאכול רותחין יכא אסורין, דכמו דאמרין ס"ז השביח ולבסוף פוגס אסור (לניין והרתיחין) אף צשעת פוגמן, ודאי ס"ג פוגס ולבסוף השביח אף צשעת פגמו אסור דבעין פוגס מחו"ס. וספיר דחסו כ"פ, דא"כ לא הו"ל לירוש' לאחוכי הרתיח ונגין מותרין מפני שדרכו לנגס, הו"ל פשוט דא"כ רותחין נמי אסורין דפוגס ולבסוף השביח אסור, חלא ודאי דוקא צדבר סדרך לאכול לאחר סהסצית הדין כן חל מה שאין דרכו לאכול צשעת שמשצית, חלא כשהוא פוגס ו"ל דמותר כש"ך וטו"ז וז"א. והרצ פני משס פי' דירוש' חצעי' חי הרתיחין ונגין וחל"כ נפל חומץ חס פוגס ופשיט דע"כ ג"ז פוגס, דחלת"ה אפי' כשנפל צרותחין יכא אסור לאכול כיון דסוף נעשה לנין ומשצית, ופגס ולבסוף השביח ג"כ אסור. ול"ג כלל חדא מקושי' כ"פ מה קאמר שכן דרכן ללן, הו"ל צפשוט פגס ולבסוף השביח נמי אסור, ועקר חסר מן הספר, ותו מאי מוכיח מדותחין דלחא רותחין וספך עליהם וחל"כ נגין דאיירי מחני' צהא ו"ל דפוגס נמי צלניינס מדשפך צסיוחס רותחין, חל מנ"ל לפשיט מזה חס שפך עליהם אחר שנגין דפוגס? סוף צדבר שאין ראוי מוכרתת ספגס ולבסוף השביח יכא אסור צפגס, ויש סצברא דוקא השביח ולבסוף פגס אסור צפגמו, דער"ן הקסס נט"לפ דשרי ילפיין מנצלה ס"ז חל צנצלה חיוה מותרת חלא עד שתפגס וחאכילת גר חל פגס פורתח דמעיקרא לא חסיה? ות' צנצלה לא"ת חלא כשהוא ראוי לגר מפני כשאוכלה נהס מן האסור אע"ג שפגמה קצת, חל כל שאינו ראוי לגר כיון שאינו נהס מאסור התורה חורה, אע"ג שחל עלי' סס אסיר מעיקרא, וילף אף צאסור שר"ט צסיתר כיון סהסיתר נפגס קצת, ומלא האוכלו אינו נהס מן האסיר ומלטער עליו ושרי עכ"ל. וצוה ניחא דהשביח ולבסוף פוגס דומה לנצלה שמתחלה כצא האסור להיתר ה' לשבח ודאוי לבנות ממנה כמו הנצלה לגר ואינו יולא מידי אסור צפגס מעט חלא כנצלה עד שיפסל מא"ח, חל פוגס צתחלה ואוכלו צפגמו אינו נהס מן האסור כמ"ס הש"ך ואינו דומה לנצלה שנהס הגר. ומרמב"ם פ"ט דמא"ח חס משמע כפר"ח סכ' נט"לפ לא שרי חל"כ יכא האסור פוגס היתר מחוס' חל חס פגס צתחלה וסופו להשביח חו השביח צתחלה וסופו לפגס ה"ז אסור וק"כ רסצ"ח, וק"כ סכ"מ אע"ג דלאו צפרוש אחר פגס ולבסוף השביח דאסור, כ"ס הו"ל מה פגס לבסוף אסיר כשהשביח מתחלה אע"ג דשבח ע"מ לפגס הוא, כ"ס דאסור פגס ע"מ להשביח לבסוף אף צשעת פגמו, חל למ"ס שרץ לטיות דומה לנצלה אין זה כ"ס. ודאיתי צת"ח סהקס על סצרת כ"מ דא"כ לחס נפל על רותחין שרי הרי סופו להלטין ומשצית? שותח דמר לא ידענא, מו סביד לו חס נפל צרותחין ונלטנוי שמשצית, צגמ' לא נאמר משצית חלא כשנפל על צניגין חל לא על צניגין אחר שרתיחין. מ"מ יש מקיס לפרוש ספי' צרמב"ס סלדעתי פוגס ולבסוף השביח מותר ומ"ס רמב"ם סל"ל פגס מחוס' סיינו משעת נפילה עד שעת אכילה ומפרס צגמ' ל"ס חלא נפל לרותחין ואכלן כשהן רותחין דפוגס מחוס' חל נפל לניגין אפי' הרתיחין ואכלן רותח כיון סהסצית מתחלה אסור. יא ע"ז ע"ג ע"ה פסחים ל'. אסור משסו צעין צכ"ח שצתורה אסור חלא מתערוכת איירי, וע"ז

רביעית, ששים, טאה, מאתים, אלף. שעור ראשון משהו, טבל וי"ג במינים במשהו וחמץ בפסח אף של"ב; השני בנוחן טעם כדאמר רבא במבש"ט א; השלישי עצם כשעורה שטטמא במ"ו וא"מ באהל ב ובביונות ג; הרביעי עדשה מן השרץ ד ובנגעים כעדשה ה; החמישי כזית לרוב אסורין שבחורה דם חלב פגול נותר טרפה ונ' ו כדאי' ז ארץ וית שטן, ארץ שרוב שעורי' כזית, וכזית מנבלה וכזית מן המט שטטמא מנבלה שלמה וכמת שלם ח ונצל, ומוטנין בכזית ט; הששי כגרים כחנן גופה של בהרת כגרים הקלקי מרובע י; השביעי כוחבת לי"ה, קים לרבנן דמיחבא דעתיה יא; השמיני כביצה לטמא ט' אוכלין יב ולקבל ט' יג; החשעני כגדוגרת להוצאת שבת יד; העשירי רביעית לענין שבת בשאר כל המשקין טו ורביעית דם ממת טז ונבלה יז וחמשא סומקתא וחמשא חיוורתא יח; האחד עשר בששים והסמוך לו יט; השנים עשר הוא טאה לחלה לבכורים לח"ג ות"ט של דמאי כ והא דאמר אין בו להעלות בק"א אלא במאי לאו בס' בא . . . ; השלשה עשר מאתים לערלה וב"כ כב ולציר של דג טמא שהוא רביעית בסאתים והוא קרוב למאתים, שבסאתים יש קצ"ב רביעית כג וביותר מסאתים בטל כד ויש מי שאומר שבטל בס' בשאר אסורי תורה; הארבעה עשר אלף והוא . . . להקדש דל"ב באלף

נחל אשכול

וע"ז בכלל יו"ג, וע"ז חמיר מכל הני דאפי' כ"ס לריך בעור ואוכל כ"ס מתקדשות ע"ז לוקה, ולענין שבת כמה דברי' ככ"ס היוולא מחייו בשמים והזנוה והחורש וכו' בסקילה, ואיזרי' א"ל שעור אפי' משהי, ורוב טומאות היוולאות מחדש, מה מ', והאכל ברי' ככ"ס חייב. א זמחי' ע"ט וסס אחר נמי אחרו ח' ברובא בז"מ (וכן קו"לן ציבס ציבס) ואחרו במזחא כגון דם שנתערב בזים זמחי' ע"ז חולין פ"ז, ולא ידעתי למה לא חשיב רובא. ב אהלות פ"ג. ג זו מדברית פ"ז דכלים. ד שם כעדשה ציונית זו מזריה, והיינו בח' שרלים סטומאחן כרך, אבל אכילתן למלקות כזית ככל השרלים, מיהו בח' שרלים אם אכל מהם במזחא חייב כעדשה מעילה י"ו. ה מחית צמר חי נגע' פ"ד עתי"ט וסס מקומו ד' שערות צ' באורך וז' ברובא צמרובט ע' לקמן. ו למלקות. ז ברכות מ"א. ח צבולא בז"מ וזמח אף באוכל וכן כזית נלל צמר שבת המה שמוח ונעשה ליחא אהלות פ"ג. ט ברכות מ"ט כיון דחייב צב"מ וכן לענין אכילת מ"מ ולי' א' בסוכה ושאר מזות באכילה. י נגעים פ"ו, קלקי שם מקום, גרים חלי פול מפול הגדל בקלקי, שטח מקום הגרים ט' עדשים או ל"ו שערות (כמו שמוחו בצמר הגוף ולא צראש שסמוכות צויתר) צמרובט, שם שערות אורך ושם רוחב ועפ"מ לרמב"ם דחשבין השער עם מקום ויקחו צמר, דהיינו החלק שבין שער לשער וע' פרישה י"ד ק"ך. יא יומא פ' והעקר שכל השעורין הלח"מ כדארי' שם. יב שם יליף מכל אכל אשר יאכל מה שאחא אוכל צב"א ואין צ"ב מחזיק יותר מז' תרגולת, והיינו לטמא אחר' בעין שהטמא כביצה ובת"כ אוכל יטמא הוא מחטמא ככ"ס, יכל יטמא אחר' ככ"ס ת"ל אשר יאכל. יג ס"ל סז"ת אינו מק"ט דבר פמית מז', ות"כ שהצאחי אסמכתא כר"ח פסחים ל"ג, אבל לרש"י מק"ט ככ"ס עתי"ט רפ"צ דטהרות. יד שבת פ"ז אוכלי אדם כגרו', אבל מאכלי צמח צמחים שוני' וכן המולא מחשקין שעורי' שונים יין כדי מציגה הכוס, רובע מרביעית, חלב כדי גמיעה וכו' ולא ידעתי מאי עדיפא שעור גרו' דמחשבים, אפשר נחום שחמרו ארץ חטה וגו' כל הפסוק לשעורין נאמר חטה וכו' גפן רביעית למיר, חאנס כגרו' להולאת ט', וגרו' נמי שעור חייב לטומא ומרקד ואופה דם ומפרק (במשקין הראצ"ד חולק פ"ח דהל' ט'). טו פ"ח דשבת חקן שעור הולאה במשקין לרפואה, חלב כדי גמיעה, דבש ליתן על הכתית וכו' ושאר משקין שאין לרפואה וכן השופכים (מים סרוחים דמז' לגבל צמס כטיט) צרביעית ליג שהוא כביצה ומחלה. טז שחממא בז"מ וצאהל. יז ל"ל דם נבלה מחמא צרביעית טריות רפ"ח צח"ט, ועתי"ט מה פ"י ח"ה שחמה עתי"ס חוס' פחות מרביעית מחמא משהו נוגע צמח ופ"צ דאהלות חקן הסר כ"ס טהור, ודורי צ"ד ת' דהאי דאהלות כשהולא בשפופרת שאינו נוגע כמ"ס חוס' חולין פ"ו. יח מיר ל"ה, יו"ד רביעית, ס' סימקתא מהם ויין וס' מורחא משמן ומים; ס' סומקתא, רביעית למיר; ד' כוסות לליל פסח, לכולן רביעית א' יין חי, ועישה מכל רובע כוס שלם של רביעית דדרי על חד ג' מיא פסחי' ק"ח; שחא רביעית אל יורק; שחא ר' ויכנס למק' חייב; רביע' דם מחמא צאהל; ס' מורחא רביעית שמן לכל חלה מיי"ב חלות דחבית כ"ג; רביעית שמן למיר, לרקיקי נ'; רביעית מים למורע דכ' ושחא א"ה אל כ"ח על מים חיים; משקין טמאים מלטרפין זע"ז לטמא משקין אחרים (עתי"ס פסחים י"ד) והשיתה מהן רביעית צאהל פוסל בגויה; ולענין שבת חייב צמר כל המשקין וכל השופכי' צרביעית כדלעיל ס"ק ט"ו — ויש להקדק דבכלל יו"ד רביעית דקחציב השחא, רביעית להולאת ס' ורביעית דם, כבר חשב למעלה וא"כ צרי' תרתי? ונ' דאיכא נמי רביעית לנט', ומ"ר אם נוחן לחוכן רביעית מים מותר לקרות ק"ס כנגדן ועוד איכא רביעית דמקיס וע' צמיר טעם דלא קחציב להו חסם, ואפשר דס"ל נמי צרכה אחרונה צעי רביעית טא"ח ק"ל ועוד יש רביעית ס"יי דמחמא ע"ז ל"א ועתי"ס שם דלא חשב צמיר דכל עיני ט' משקין צרביעית בכלל פסול גויה ועתי"ס חולין פ"ז דמשקין של צ' שאין מחטגלין, דמעת עיני דם מגפתו וחלב צאהל מחמאין ט' משקין מדרבנן צרביעית. יט היינו קרוב לס' דארי' כחל צמ' וכחל מן המיין חולין ל"ו הולא ועקרו היתר, וצוית אפרוח שנתבשל עם אחרים אפי' אינה קלופה וצוית טמא קלופה לריך ס"א לגבל הטעם לפי שיש גדולות וקטנות הוסיפו א' להשלים ס'. כ ערלה רפ"צ, ומ"ס דמאי ר"ל ח"מ של דמאי ומכ"ס של ודאי ותמהני על ח"ט שם מדסתם רמב"ם פט"ו מא"אם ולא הזכיר דמאי ש"מ דאינו קן בדמאי ואסתמיט לי' רמב"ם סוף ה' תרומות שכ' אין חלוק בין דמאי לדמאי, ובהל' מא"אם שאין מקומו סמך עלמו ע"י. כא פרושו דבחולין ל"ט פריך אמ"ד כל אסירין בק' משערין והסין מבש"מ תרומה בחולין אם אין צ"ט בין שיש ק"א ובין שאין ק"א מותר, מאי לאו בק"א אין עולה אבל צמ' בעינין, ומחרץ צדוקה למ"ד כל אסורין בק', ומשמע למאי דקיי"לן צמ' בעינין צמבש"מ בתרומה ס' אפי' ליכא ל"ט כפרס", אבל חס' כתבו דמסתמא היכא דליכא ל"ט איכא ס' אבל בתרומה דאפשר דטעם כן ל"ט ס' אי לא מרגיש טעם, ולהכי עקר שעור תרומה צק' היתר צמיו, וצא"מ צ"ט. כב ערלה פ"ג. כג תרומות פ"י והוא כפר"ם רישא דמחני' דמיריק יותר מחתק"ם לבטל דג טמא משים דברי' הוא, ואח"כ אחר לירו בטל בקרוב למאתים כר' יהוד' כסתם גמ' חולין ל"ט וכ"כ רמב"ם פט"ו מא"אם אבל לרשב"א צחשי' ש"ב ולר"ם בטל צמ'. כד אם היתר יותר משהמים

ספר האשכול, הכות שיעורין.

באלף א וביצה שנולדה ביו"ט דאפי' באלף ל"ב דדשיל"ט הוא ב. כל זה דברי המחבר הוה ג, ותנא ושייר טובא דאיכא שיעור מלא לוגמיו ביו"ט והמקדש אם טעם מלא לוגמיו יצא ד (חסר) וחסרון גרגרת כאיסר ה נקדרה כסלע טרפה ו וטלא מקדח וסלע נירונית ז (חסר) וכרשינה ח וכמלא חרוד רקב ורובע עצמות ט (חסר) ורחב דינר זהב י (חסר) ושבע מדות של לח שהיו במקדש יא ושעור טפח ע"ט מרובע לה' דברי' ושעור ג' אצבעות לכמה ענינים וד"ט על ד"ט לתנור יב, ב' סעודות לערוב ופרס לבית המנוגע וחציו לפסול את הגוויה יג ואמה על אמה ברום ג"א למקוה וג' לוגין לפסול המקוה יד ושפופרת הגוד כעובי טו ועוד שיעורי מחיצות וחציצין וכהנה ניכל להוסיף הרבה (חסר).

פרק אותו ואת בנו.

ז. אותו ואת בנו נוהג בחולין ובמקדשין ואין הפרש בין ישחט האם תחלה ואח"כ הבן או איפכא לוקה טז ונוהג בבהמה ולא בח"ע דכ' שור ולא חיה שה ולא עופות יז ח"ר או"ב נוהג בנקבות באם וזרעה ולא בזכרים דאין חוששין לאב דכ' אותו אחד ולא ב', וכי בנו, מי שכרוך בנו אחריו, יצא זכר שאין בנו כרוך א', אבל חנניא ס"ל נוהג אף בזכרים, וא' שמואל הלכה כחנניא, ואודא לטעמי' דתנן ר"י אומר הנולדים מטום אף שאביהם חמור יח מותרין וז"ב אבל נולדים מחמור עם נ' מסים יט אסורין, וא"ש זו דר"י דאמ' אחלו"א כ אבל חכמים אומרי' כל מיני פרדות אחת הן, בר סוסיא וחמור ובר חמורה וסוס מין א' כא וחכמים היינו חנניא דחושש לו"א. ור"י דפליג אחנניא מספקא לי' הלכך אף לדידי' פרי עם האם אסור פ' פרד בר סוסיא אסור להרביע על סוס נקבה שמא חוששין לו"א והאי בר סוסי' אביו חמור. א' ר' אבא לשמע' כי מעיילת לי כודנייתא לריספקי כב עיין בהנך דרמיון להרדי ועייל, אלמא סבר א"ח לו"א וסימנים דאור', פ' שמוטכין על הסימנים לרעת אם שוין הם טצד אב ואם, דאי עובי קלא רבה אודני' וזוטר גנובת' כג אמו חמורה, צייל קלא זוטר אודני' ורבה גנובת' בר סוסיא. ומדאמר ש' הלכה כחנניא וקרי לי' חכמים, ור"י נמי דפליג מספקא לי' אי' אחלו"א, וכן ר' אבא חשש לו"א דבעי דלירמי' כודנייתא אף טצד אביהם, הכי קי"ל. והא דמסיים אלמא קסבר אחלו"א, פ' להקל ל"ח, דאי חייש כוליה כודנייתא לישתרי אפי' זה בר סוסי' וח', וזה בר חמורה וס'. וכן בפ' א"מ כד' חנן אלו כשרי' באדם ופסולין בבהמה או"ב ומפרש בגמ' אהרן ובניו עובדין ביום א' דכותי' תייש ובנו אסור דמתני' כחנניא, ואף אי רפיא בדינוה דהלכתא כחנני' הרי בבבבא

נחל אשכול

אין איסור כרביעית כ"ח מרע"ב ור"ש אבל לרמז"ס שם אס' הסותר מחסין. א סוף מעילה, פסמי' כ"ז דהוי דשיל"מ ע"י פדיון. ב זינא ג', תימא ליחשב ז"ח צרי' ומר"ל, ועוד מה זה שיעור אלק, לא בטיל אפי' צריבוא וכן מוכח מחסין דתרומות ע' 85 ומחצית ע"א — ע"ד דברים חסודים וצ"ח אפי' צריבוא ל"ב, ונראה שחסר כאן אלק שיעור לצרי' דער אלק ל"ב אבל באלף בטיס כר"ס ורש"ל ורשב"ד וס"פ ולא ד' רבנו. ג קרוב שהוא אלברגלוי שהביא כ"פ סתם. ד יומא פ' וערובין ע"ט ועתים' כחמור לוגמיו כל סילקו לזד אחד וי' כחמור ל'. ה חולין נ"ד. ו שם נ"ן וקא' על צר החיפה חר"ס ועוד טרפית כסלע עתים'. ז כלים פ"ז נקב הנוטה צדי אדם להכניס חור לבית שיעור להביא ט' כחמור מקדח גדול של ליסכה וסוף כסלע מרומת ועפ"ב דהלכות וזכורות ל"ח ס' מקדח לז"ס לחסרון גלג'. ח לעני' ז"ל כחמור כרשיס בזכורות ל"ז דלצב' אי צעיין נכנסת ויולדת או עומדת בנקב האוין דמוק ומסיק זו לא שמעתי כיוולא צו שמעתי כחמור מקדח, וסוף יוחר כפרס"י, אבל הרמז"ס צמזורו כ' נקב ככרשיס. ט פ"ב דהלכות. י ל"ל עובי דינר זכר חולין נ"ה נקב טחיל צסומכי' אי אשתייר עובי דינר ז' כשר וכ' חוס' כחזבות נ"ט עובי' כפל מדינר כסף ולכ"פ מ"ג לא עב יוחר משלים אלצב ועתים' חגיגה כ"ה ע"ב וגמ' שם שאין עליו חלל כעובי ד"ז משמע שדק יוחר. ואפשר לקיים סג' רחצ דינר זכר דרמז"ס פ"ז ד"צ כ' גרצ וילפת שיעורו צכ"ס כחשמע זכורות מ"א דלא יתחן שיעור דצכ"מ דבעיין שיעור צמוחין צדי קחני ל', אבל רחצ"ד צפי' לת"כ כ': חרס וגרצ יצס מצפנים ומצמחין וילפת נח מצמחין ויצס מצפנים (נ' שלמד זה מהא דק' מ"א ילפת שמין מלרים וצ"ק פ' אי' סה' לח מצמחין ויצס מצפנים) חלל שגרצ יוחר נחמס אע"פ סזה לח זה יצס לפי שגרצ שמין גדול רוחב כדינר זכר והמחצית דקה כעדשה אע"פ סה' לחס מצמחין חניס נחמסת כגרצ וסכי אי' צצכורות ע"כ ובלתי ספק מלא שיעור זה צחיס צרייתא, אבל מ"ס גרצ נחמס יוחר מחצות (ויסיין ילפת צכירות מ"א) לפי שהוא רחב, לא כן ד' רש"י שם מ"ג חלל מפני שהוא קסה כחרס שיצס מצפנים ומצמחין, וילפת לח מצמחין, וקסה דח' מדבריו דלח נחמס ציוחר ובגמ' מ"א אי' גרצ דמחני' לח מצפנים ומחין סוי מוס עובר דמחסי, אבל גרצ יצס מצפנים ומחין וסייני גרצ דמוחין, וגרצ דחתי' צמלרים צכי חבא יצס מצפנים ולח מצמחין סוי חרתי' לח מחסי וסוי מוס (ולח"ט וכ"מ דגרסי צרס"י ילפת יצס מצמחין ולח צפ', ג' משיצסת מדמסה, ע' מורחי ומחרס"א וצ"ק דק פ' ואדרת חלי' להגרצ"ו, וסוף כ' עוד יצס מחין ולח צפנים סוי מוס עובר, וע"ז קסה לי לחס מוקי מחני' מ"א בגרצ לח מחין ומצפנים דצכסי סוי מוס עובר דלמא ציצס מצמחין ולח צפנים? חלמא צכס"ג סוי מוס, וסוף דמוקי גרצ דמלרים צכי חבא יצס מצפנים ולח מצמחין ולח איפכא מחסין דכ' חצבועות כפרס"י) וסוף קס' אי' שיעור גרצ מחסיה משיעור ילפת מחי פריך דק מ"ג לכחצב ילפת ולא צעי גרצ, חלל שיעורו ס"ז לח כשיעור ס"ז? יא מחיות פ"ז, וסוף ל' נמי צ' מדות דיצס סהיו צח' עשרון וסלי ע'. יב ע' נדס כ"ו. יג ערובין פ"ב. יד שם ד', מקולא' פ"ב. טו ל"ל צעובי' וצחללס לעיין ערוב מקולות, שם פ"ז נקב שצ' חלצעות מחספכות צו צרווח וסוף כספ"ס וחמרו צעובי' שאף עיצי דפניות מחערין, ואלו חמרו צעובי' לזה, הא אפשר לדחסק ולמעט סחלל קמ"ל דמחערין סחלל כמו סחוף. טז חולין ע"ח, פ"ב. יז ח"כ. יח חס סניכס חמין סוס וחצביס ח' או איפכא שחין ככל לה, מחערין מח"י אי חוששין לח"א חרי גס חצביס שחין, ואי לא חרי חמין שחין. יט חין חמין שחין. כ פ' סמא ח"ח. כא צסניסס צ' דלדיס חף שחמו ס"ז סוסי' וס"ז חמורה, מ"ח חב ס"ז חמור וס"ז סוס חלצ מחסב כחס וזה חס חלי סוס וחלי ח'. כב פרדות לעגלס שלי. כג קיל עב וחזינ' גדולו' חניב קטן. כד צכורות מ"ה. כה

בן

א דכחצות קי"א. ב כגון שה' במקום ח' ואין אחר עמסה או שכרוך אחריו רש"א. ג כגון שס' כ' רי"ף לשון גמ' קל"ב אר"ו כו' לרבנן חייב בכולו כדחמי' אם שה לרבות כו' למתנות, ובגמ' מקדים פלוגתא דר"א ורבנן כזו' וסיינו מנבי הצא על תייסה דרבנן ס"ל שה אפי' מקלח שה לכך חייב בחצי מחנות ודאי, אבל מחצי הסני פטור דלמא מוסשין לו"א והמע"ה, ור"א פטור דלא ס"ל מקלח שה, ופריך מזרייתא דאמרי כו' חייב במחנות ומשני בחצי קאמר, ועלה מסיים אר"ו כו' חייב בכולו מקרא ואם שה, משקלא וטרי' י' דר"ו נמי מנבי על התיישה איירי וכפרס"י וער"ן, ומדאלטריך קרא לחייב בכולו ולא ליחסי לו"א, ס"מ בעלמא מוסשין לו"א, וס"ה באו"ב אחלו"א מקרא, אבל לענין כלא' מוסשין, וכך דעת רי"ף להבנת רבנו. ור"ן כ' שמ"ס ר"ו כו' לרבנן חייב בכולו מואם שה (שהביא הר"ף) לא משמע דאיירי מנבי על תייסה, דמדאלטריך רבוי תפסט דבעלמא מוסש"י לו"א, וא"ל בעלמא ספקא, וכי אלטריך קרא לרבוי ספק כדפריך יומא ע"ד? אע"כ ר"ו מכוי צרי' צפ"ע איירי (חולין פ') ומסיים דלא מ"כ צפרק או"ב ד' ע"ט דאר"ח כו' סמלקו הוא מנבי ותיישה. ואני אומר אף דצירוס'ל צבור' פ"ב מ' דפלוג' דר"א ורבנן כזו' צרי' צפ"ע, מצבלי ודאי מ' כפרס"י מנבי על תייסה איירי בצרייתא ור"ו. וקוש' הר"ן יש ליסב דליכא למגמר מדאלטריך ק' דבעלמא מוסשין לו"א, דיל' דאלטריך ק' לחייס על לביס שחייב במחנות כולן כפסק הר"אש רש"י ור' ירוחם עב"י, אבל לנבי על תייסה לל"ק דפטיטא דאחלו"א, אבל כיון דאיכא נמי למימר דקרא מרבה דוקא צבלי על התיישה, ומדאלטריך ק', ס"מ בעלמא מוסשין לו"א, להכי נשאר הספק, הלכך לבי על תייסה ודאי חייב בכולו מ' מקרא ואם שה, אבל תייס על הלביס ספק והמע"ה. וע' לקמן פ' הזורע שז"ד רבנו וע"ל כיון דמאם שה גבי מחנות הורה כ' דלחלו"א וגבי או"ב ילפינן מלוחי נמי דלחלו"א הוי כשני כתיבס הבא' כא' ואין מלמדן מיחוי יש לחלק וסיינו ספקייסו. ד לפרס"י צעי למימר למימרא ס"ל א"ח, להכי לא די לי אם צשינן לז' סוס וממור, אלא דוקא אם לז' אב ולז' אס שוין, וע"ז קשה דלא הול"ל הסבר א"ח, אלא מספקא לי', לכך פ' השאלות סר' אבא אמר לקדק בסימנין איזו שחמה סוסי' לזווגה צריספק שלו עס סוס, ואזו שחמה ממורה וכו', וכיון דלא איכפת לי' בצאביסן כלל, אלמא אחלו"א, וכן בשאלות קדוש': צרם לריך לומר ממרתא דאתעבר' מוסם וסוסתא מממור ואיליד פרי צחר אימיס שדין ליה ואחלו"א ושרי צמינה דלמי' במלכסה ורצבסה, ודאימיס ממרצ בהדי' דאימיס סוסיא אסיר, או דלמא מוסשין לו"א וסאי א' צי' ממור וסוס וסאי א' צי' מ"ס, ובהדי' מינה דאימיס אסיר, דמוששין לו"א? ת"ס דא"ר אבא כד מעיילית כודנייתא צריספק עיין דומין להדי ועייל וכו' אלמא צחר אימיס אלז ואחלו"א. עכ"ל פסט האצבני' לקולא. ובעקר דיוקא דשאלות מדמסיס אלמא אחלו"א הרשב"א שדא נרגא דצדרי' נמי אמר לעיל קסבר אחלו"א ואפ"ה מסיק דמספקא לי' וכן לקמן פ' מסקין ר"א ומחמי' מספקן, וס"ג י"ל צר' אבא למימרא סבר א"ח וכפרס"י? לענ"ד דיוקא דשאלות מדמסיס אלמא סבר אחלו"א וסימניס דלור', ואי כפרס"י דמספק אי מוסשין ולא שרי אלא שוין בכל הלדין זה צן ממורה וסוס זה צן מ"ס או זה צן סוסיא וממור זה צן ס"ס, מסיכא פשיט דסימני' דלור', אף אי דרבנן שרי מכס ס"ס, דלמא שוין בכל לז' כמו שמורין הסימני', וא"ח זה צן ממורה וסוס זה צן סוסיא וממור דלמא מוסשין לו"א וכל פרוית מין א'? אע"כ ר"א צא לווג כודנייתא שולדה מסיסיא וממור עס סוס ווולדה מממורה וסוס עס ממור דלחלו"א וסמך אסימני' שזה ודאי מסיסי' זה ודאי מממורה וס"מ סימני' דלור' (ומ"ס בשאלת ד"ל מה שסיס השאלות אחלו"א, למימרא נאמר, מתנגד לכל הראשונים, וחו דשאלות מביא באצבני' שלו הספק אי שרי צמיני' דאימיס, ופשיט צחר אימיס אלזין להסיר כודנייתא צמינה דאימיס, ואי למימרא מוסשין לו"א איך שרי?) וצוה צבין מה שמסיס רבנו צדרי' שאלות וסימניס דלור', בשאלות אינו כתוב, אבל י' מהכא דייק. ומ"ס רבנו לר"א משבחה ליתא כלל לחנינא, קאי למאי דסקדים לומר דרי"ף אפשר באו"ב, לא ס"ל דכ' אותו מעוט א' ולא צ', אבל לענין כלא' מספקא לי', אבל ר"א משבחה אף לענין כלא' ליתא לחנינא, ולענין או"ב כ' אסור למשכח מוחה וברה ולא כ' צרי' אלמא צאצ אין אסור וכ"כ משמי' דה"ג הר"ן ווולס. ה ה"ג כל' או"ב, מדצרי' תראס שעקר דיוק מסימניס דלור' שהפרוס אלמא אחלו"א דליתא כלל לחנינא. ושמעתי מקשי' האיך מוכח דס"ל ר"א סימניס דלור' אפי' אי מספקא מ"הת ספק מותר לרמז"ס ובדרבנן סמך אסימניס? ולק"מ דהקשו לרמז"ס ל"ז קרא שספק ממור יצא? ות' מהרי"ט היכא דפק מספק תרי קולות דסתרי לא"ת להקל כגון ס' ממור מכס סד"א לקולא אחס מחירו צישראל' ואחס מחירו בממורת להכי לריך קרא אף כה"ג מותר, וס"ג מכס סמך מסיסיא הוא אחס צא להסיר צוסיא ודאי ולומר תאמר שחא מממורה הוא ואחס צא להסיר צממורה ודאי ופקא תרתי דסתרי צבא לא אמרינן ס' מותר מ"הת וס"ה ס"ס כה"ג לא מהי כמ"ס תוס' נדה כ"ה ועמ"ס צספדי משנת ר"נ דמאי פ"ה. ועי"ל דאחרונים כ' דמורה הרמז"ס למ"ד אחתיסה א' נמי חייב אי' תלוי דסד"א למימרא מ"הת, ונדה י"ד אמרינן אם מלאה דס צשעור וסת חייב אי' תלוי ומסיק דוקא למ"ד שמיצוי על חתיכה אי' אבל למדקיי"לן דבעינן צ"ח לא, והנה ר' אבא צעי מר"ה נדה י"ב אחס מה שצבדק ענמה לאחר זמן לחייב בעלה אי' תלוי, ע"כ דס"ל אחתיסה אי' נמי מביאו א"כ לדידי' סד"א מ"הת למימרא וספיר פסט פס"ס לדידי' סימניס דלור'. ו ע"פ.

ספר האשכול, פרק אותו ואת בנו.

בן ושחט לבת ובנה, רבנן ס"ל שה אפי' טקעת שה, הלכך אם אותה בת בת תיישה מלקות נמי חייב א, ור"א ס"ל לא אמרינן שה אפי' טקעת שה וספק דלמא חוששין לו"א ב הלכך אי שחט הבת וברה לא לקי, אבל אסורא איכא דלמא אחלו"א ובת התיישה כולה שה. ואם אותה בת בת צבייה ואביה תייש, ושחט הבת וברה, לרבנן נמי לא לקי שטא אחלו"א והבת אפי' טקעת שה ליכא, ואסורא קעביד דשטא חוששין לו"א ומקצת שה איתו, ולר"א אסורא נמי ליכא נהי דאפשר דחוששין לו"א, שה אפי' טקעת שה לא אמרינן. וקיי"לן כרבנן. הגר"צ וב' הלכות לא הביאו הך שמעתא כיון דפסקו דליחא לחנניא לא נ"מ כפולוג' דר"א ורבנן והכל הולך אחר האם אם האם תיישה ורעה תייש ואם צבייה אפי' טקעת שה ליכא ג. — השוחט ונמצאת טרפה חייב טשום או"ב ד אבל נתנבלה בידו והנותר והטעק פטור משום או"ב דלאו שחיטה הוא. שנים שלקחו פרה ובנה ה זה שלקח ראשון ישחט ראשון כך שורת הדין, אבל אם מותר לשני יוכל השני לשחוט היום והוא לסחר, חני אם קדם השני הרי זרין ונשבר, זרין דלא עביד אסור, ונשבר דאכל בשרא, אבל ודאי אם בא להמליך בב"ד אומרינן לו המחו עד ששחט הראשון. ובחוספתא הלוקח טבעל בית הוא קודם לבעל בית לפיכך כשמכר ב"ה אמה או בנה לשני, הוא קודם לשני ו. כ' ר"א וב' הלכות פאן דעבר ושחט אמה וברתה בחד יומא אמה שרי למיכלא בשעתה ברתה משהי לה עד לאורתא ואכל לה ואי במיוד שהמה לברתיה מלקינן לי' ולאורתא שרי באכילה ע"כ. ולא מדינא כ"כ דביוטא נמי שרי ו אלא קנסא קנים כדאי' במבשל בשבת אע"ג דלא . . ח. וכל בפסקא ט גוי שמכר בהמה גדולה עם ולד אינו נאמן לומר שהולד בר ז' ימים שכ"מ שיש שום דבר אסור והיתר י אין הגוי נאמן עליו ואפי' טסל"ת לבר מעדות אשה יא, וודאי לאסור אי מהימן לי' יב או שיש קצת ראי' לדבר ראוי להאמינו, אבל אי לא מהימן לי' ומכר ב' בהמות ואמר שהן אטו ובתו א"צ להאמינו.

תח. חני' רשבג"א יג כל ששהה ל' יום באדם אינו נפל שנ' ופדיון מבן חדש תפדה ח' ימים בבהמה אינו נפל שנ' מיום ח' והלאה ירצה, הא לא שהה ספקא הוי, כלומר מדשרי רחמנא בן ח' לקרבן ומחשב לבר פדיון מבן חדש, ש"מ דהני ודאי יצאו מכלל נפל וקידם לזה טספקא לן אי בני קיימא הוא יד. וכ' ב' הלכות היוחא דילדה אסור למשחט ולדה עד ח' יומין דלמא נפל הוא שנ' מיום השמיני והלאה ואסור למיכליה, וה"ט דלא ידעינן אי כל"ת אבל כלו טו אפי' ביומא דאחילד שרי כהני' טו עגל שנולד ביו"ט שוחטין ביו"ט, הב"ע שכל"ת, וכ"כ גאונים שלא נאמר בן ח' אלא לקרבן אבל לאכילה אפי' בן יומא שרי כיון דכל"ת לא הוי נפל יז ובקרבן גו"ה הוא אע"ג דכל"ת בעינן ח"י כדאי' בראש השנה יח גבי בכור חס אף דכל"ת מונין משעת הרצאה, ש"מ בקרבן בעינן ח"י אפי' בכל"ת, ובאדם נמי אפי' ביום שנולד יצא מכלל נפל אי ידעינן שכל"ת כד' ביוצא ד' יט תנוק בן יום א' הרי הוא לאביו ולאמו ולכל קרוביו כחתן שלם למאי הלכתא אר"פ לענין אבלות כמאן דלא כרשב"ג דא' כל שלא שהה ל"י ספקא הוי, הב"ע שכל"ת, אבל לפדיון גו"ה אפי' בכל"ת דלא ליפרקיה עד שעבר יום ל' דנחוב טבן חדש ומעלה כ. ודאמרינן בבהמה בעי לאשהויה ח", דוקא לקרבן בעינן יום ח', אבל לחולין בחד דעבר יום ו' והגיע ליל ח' מותר כדאי' ההם כא אי איתרחיתו עד לאורתא הוי אכלינן, ולקרבן אמרינן בפרקין בב ר"א דמי כ' והי' ז' תחת אמו הא ליל ח' חוי וכ' מיום ח' והלאה ירצה לילה לא? לילה לקדושה ויום להרצאה, קט"ל בג דמותר להקדישו בליל שאחר ז' שאינו מחוסר זמן דבכניסת הלילה יצא מכלל נפל, מיהו הקרבה פסולה בלילה כדכ' מיום ח' והלאה כד (חסר). — בד' פרקים בשנה המוכר בהמה לחברו צריך להודיעו אמה מכרתי לשחוט בתה מכרתי לשחוט, כלומר בשאר ימות השנה א"צ להודיע

נחל אשכול

א נסי דאנו מסיפקין אחלו"א, מ"מ אף אי חוששין אמה של אותה בת היתם תייסה והבנת מקרית מקצת שה. ב ח"כ בת התיישה טלזים לבי חייס אלא מקצת שה. ג וכ"כ מעי"ט וע' 62. ד פ"א, שמיטת שאינס ראו' צא"צ מקרי שמיטת דיליך פ"ה משחטין ח. ה פ"ב. ו אכל אם לקחו משהי צ"ב שיהם סוין ר"אש. ז חילין קט"ו מדאמר מחוסר זמן לנצוס ש"מ להדיקו שרי. ח אולי צ"ל דלא דמי לשבת בכל לך דקיי"לן צמוד סוף לא יאכל עולמית. ט ג' שנין להלכות פסוקות וכן צרשצ"א חסו' רמ"ג. י מ' אפי' צאסור דרבנן כפר"מ ס"ט. יא יבמות קכ"א. יב צרשצ"א קי"ח ורליתו מההיא סמיא קדושין ס"ו ומסיק כל זמן שהמקח עדיין ביד גוי נאמן לאסור סלי. ע' לעיל 54 לענין תערוצת אר"ב. יג שבת קל"ה עמים' חולין י"ב דקודם ל' הוי ס' דרבנן, ומ"ס רי"ף פ"ט דשבת ס' דל' ע"כ פרושו דהוי צמודי דאיר', שפ' החילין פ' דמותרת לכסן בלא חליטה, וקושי' הש"ס מיימכל סיכא מהליון אע"ג דנפל חששא דרבנן, מ"מ מלינו טעקרו צטו"ת מפי חששא רחוקה סיכא לדי אסור כרת כצטופר וולוב, ס"ג ה' ראוי לאסור מ' כלי חששא. יד וכ"כ המחירי בשבת דלא נפיק מקרא דפחות מזה ספק הוי אלא אסמכתא בעלמא סוף מיהו נפיק מקרא דכן ח' ול' ודאי לאו נפל, וכ"כ פ"מג דאח"ל טעם הסורה להוציא חס' נפל, שמדין חורס אפי' כלו חדשו צעיק ל' לפדיון וח' לקרבן, ועמים' מנחית ל"י דלא כמשמע מרש"י אי ודאי לאו נפל הוי שרי למפרקים חוק' ל'. טו ט' לגסה וס' לדקס צבורות ח'. טז שבת קל"ו. יז פיר"מ סבין יפה כונת בגאונים דאירי בכל"ת ולא טעי בדבר מפורס בגמ'. יח ז'. יט דס מ"ד. קס למס לא מייחתי ראי' מנצנת קל"ו ממעטס דרב דימי ור"כ דקמתאכלי בכל"ת, אפשר מסיס דר"פ צתראי יוחר ואמחתי קאי, ובסני י"ל דמחמרי אופשייהו. ב צבורות מ"ט ע' ח"צ 141. בא שבת סס. כב חולין פ"א. כג מותר לקדשו משחשכא ואינו עובר מחסו צל חקדים פסולים, משמע ודאי דא"ל להקדים מחוסר זמן כמקדים בעל מוס וכן צר"מ צפ"ג דאסורי מוצא המקדים מחוסר זמן כמקדים בעל מוס עובר ואינו ליקס (תמורה ו'), ומחוסר זמן ציומא ס"ג, ותמחני על מ"למ שחמס למס לא באר רמב"ם שסאסור לסקדים מחוסר זמן כלל כחצ צהדי' דהוי כמקדים צ"מ עובר, וכבר פרס צפ"א סל' ד' וס' שמקדים מוס עובר בלאו. כד כתוב' דאסור הקרבה צלילס מניוס יתיו נפקא אלא דהו"ל חס עלס לא ירד. צח"צ 128 הארצתי לצאר דז"י ח"ס מע"לע, ומגמ' גופא מוכס, דאמר לילס לקדושה לפי שאינס מחוסר זמן כפרס", סליך פסיקא לי', דאי צעינן מע"לע זס לא ימלא אלא חס טולד רגע קודם ל"סכ, שסס טולד טעס צ' צלילס אכתי מחוסר זמן צטטס ח' צלילס, וכמו שחתה אומר לילה לקדושה כך

להודיע א, דמי יימר דתיתי לשחיטה ובני, ומי יימר שישחטו ביום א', והלוקח ודאי א"צ לשאול דהא אפשר שאין לה אם או בן כלל והחיוב על המוכר ור"א כ' ב הקונה מגוי צריך למיחש להא מלתא, סבר הא דתני' אם לא הודיעו המוכר הולך ושוחר ואינו נמנע במוכר ישראל, ולא מסתבר דכ"ש הוא מהא דא"צ להודיעו בשאר ימות השנה ג. ואלו הן: עי"ט אחרון של חג, שקונין לקרבן דמי שלא חג בראשון חוגג יו"ט אחרון ש"ח ד והכל באין ומביאין תשלומין דראשון אבל ביו"ט א' ש"ח טרודין בסוכה וד' מינין; עי"ט א' ש"פ דהכל צריכין פסחים וחגיגה וערב עצרת להקריב שלמים ועולת רא', וערב ר"ה שאוכלין בשר ומרבין בסעודה לסימן טבא לשחא ה' ולומר ט"ש עורא ו' אכלו משמנים. אר"י אימתי בזמן שאין ריוח אבל יש ריוח א"צ להודיע, כל' בזמן ששניהם קונין בעי"ט, אבל סבר הראשונה יום לפני עי"ט והשני' למחרת, י"ל שלא ישחטו ביום א', ור"י לפרש ח"ק קאתי דהו"א עי"ט לאו דוקא, ולכל הקונים סמוך ליו"ט צריך להודיע, ואתא ר"י למימר דוקא אם שניהם קונין בעי"ט ז, ומודה ר"י במוכר האם לחתן והבת לכלה שצריך להודיעו, כי קרוב הוא שישחטו ביום א'. בד' פרקים אלו משחיטין את הטבח בעל כרחו ח' אפי' שור שוה אלה דינרים ואין לו ללוקח אלא דינר א', כיפין אותו לשחוט, ואע"ג דלוקח לא משך דאר"ו בד"פ אלו העמידו דבריהם על ד"ת, דר"ת מעות קונות ולא אמרו משיכה קונה שמא יאמר נשרפו חייטין בעליה ט, לפיכך אם מח מת ללוקח ומפסיד מעותיו שנחן, שברשותו מח, אבל בשאר ימות השנה אינו כן, כלומר אין מחויב לשחוט אם נותן לו דינר לבשר כיון שלא משך, לפיכך אם מח, מח למוכר וצריך להחזיר לו דמיו. יום א' האמור באו"ב היום הולך אחר הלילה י שנ' בט' בראשית יום א' ובאו"ב יום א', מה יום א' בט"ב היום הולך אחר הלילה דכ' ויהי ערב וי"ב יום א', אף יום א' באו"ב היום הולך אחר הלילה יא.

פרק חורו.

דמ. חורו והלחיים והקיבה נוהגין בחולין ולא במקדשים יב וכן פסולי מוק' שנפדו ובכור שהומם פטור דאתקשו לצבי ואיל שאין נוהגים בהם דכ' אם שור אם שה. אר"ת המזיק מתנות כ' כגון שהשליכם לאור או שאכלו פטור, אבע"א משום שנ' וזה יג, ואבע"א דהוי טמון שאין לו חובעין יד. בין למר ובין למר אי איתנהו בעיניהו מוציאין ב"ד בידו ומנדין אותו עד שיחן טו ואם טכרן וקבל דמיהן חייב ליתן לכהן כדחנ' טז אנם המלך גרנו אם בחובו, שהי' חייב למלך, חייב לעשר יו ואם באנפרות, שלקח אנם גוי שלא כדון, פטור מלעשר, אלמא היכא דטרויה ע"י שמוכר חלקו של כהן חייב לשלם לו ואם אכלן אע"פ שאין חייב לשלם יח מדה חסידות לשלם יט. מספקא בגמ' אי לוי חייב במתנות דכ' וזה יהי' ט"הב מאת העם, אי לוי אקרי עם, להכי לא שקלינן מלוי, ואי שקיל איהו יחזור וכן אי שקיל כהן מלוי יחזור כד' רבא

נחל אשכול

ויכל לומר חגי יום לקדשה אם נולד צמחית ואחר צמחית להרואה. א חולין פ"ג. ב פ' אמור. ג אע"ג שמוכר אם ונתה ביום א' כיון דלא צריך שישחטו שניהם ביום א', מכ"ס צד"ד דאיכא ספקא טובא שחא חין לה אם ושחא חניה ביד הגוי ושחא הלוקח לא קנס לשחיטה ושחא לא ישחטו צמחיתו יום, אבל הר"ש מפרק צ"ח, דאם יש לחוש ראו' ה' שישם התנא צד"פ הקונה לריך לשאול. ולענ"ד יש להסב דמתני' במוכר וקונה ישראל חייבי דעקר מיוצא על המוכר שהוא ידע אם מוכר, אבל במוכר גוי אפשר שעל הקונה מיוצא. ד חגיגה ט'. ה הוריות י"ב. ו נחמ' ח'. רבנו מפרס כרס"י צע"ז ה', ובחולין מפרס רס"י כחוס' לא מטעם קרבנות אלא שמרצים צמחיה ביו"ט אלו עי"ס. ובאמת קשה אי מסיס קרבנות ל"ש צו"ה, וע"כ ל"ל דרס"י מפרס שורם החקנה, סו"ט אלו היו מיומדים לאכול בשר קרבנות כשלמי שמחם ומגיגה, ואף לאחר המרצן אוכלין ושומחין ביו"ט אלו בשחיטת חולין וכ"כ ת"ח. וע"כ ל"ל כן דצ"ז סס מסיס הגוי מחזר להקרבב ג"י וישראל להקרבב ל"י, ומתני' דלאכילה סגי ביום א', ע"כ דעקר החקנה לאכילת חולין. ו כפרש"י, ופר"ח מדויק מרס"י דמאי דקתני אם יש לו ריוח א"ל להודיע דוקא כשמוכרן בימים מחולקים דמסתמא ביום שקונה ישחט, אבל אם מכרס ביום א' אע"פ שהוא צ' או ג" קודם יו"ט יש לחוש וז"ל, וכ' שמסתמא לא"ל, ורסב"א סכ' לרס"י אם מוכר צב"י א"ל, לא דקדק. ואי אומר שדקדק יפה, דרס"י צע"ז כ' לא צדין חניה אף לסעודת יו"ט מקמי חד יומא, והסתא הקונים צ"י קודם יו"ט אף שהוא ביום א' למאי נחש, בצביל יו"ט ליכא חשש, ואי מ' שישחטו ביום א', הא אמרינן בכל הסנה א"ל שמוכר האם דאיכא כמה ספקי, וע"כ רס"י לפרושי דברי ר"י אחא, ור"י קמ"ל דע"יט דוקא כח"ס רבנו. ח אם קבל דינר מלוקח ליתן לו בשר. ט אבל לאחר שמחך מסתמא מומי להו לזיתיה. י לפי ספ' או"ב סמוכה לקדשים שצסם הלילה הולך אחר היום דכ' לא יניח מומנו עד צוק, קמ"ל שאינו כן צא"ב. יא ע' שאלתות שגרס בגמ' רבי אומר יום א' כיום המיוחד בצבת ויו"ט שהיום הולך א' הלילה ועוין כרוז כצבת ויו"ט דחנן צד"פ המוכר לריך להודיע ע"כ. וגרסתנו א"כ. ו' לגרסת השאלתות רבי למד תרי מיילי מיום א', מלא כיום מיוחד היינו צבת שיום הולך א' כלילה, ועוד שטעון כרוז כיום מיוחד שמוכר לריך להודיע, דימים מיוחדים כצבת ויו"ט טעונים כרוז כדאי' חולין כ"ו שהיו חוקעין צע"ס ויו"ט להבדיל ממלאכה, וזה חין אנו לריכין לפרס"י שדחמק מאד. יב חולין ק"ל דבחוזה וסוק דמוקדשין כ' ואתן אותם מעוטא. יג זה יהי' משפט הכהנים בעודם קיימין. יד לתובע ויכל לומר לא כך אלא לאחר הייתי נותן. טו קל"ב משום דכופין לקיים המילה ר"ן. טז קל"א כדעת חס', רס"י ורסב"א. יז ממזיקים א' וליחן לכהן סכרי הוא כמוכר גרנו לאחר. יח וז' חס' הטעם שפטור דאפשר דלא משרשי ל' שהי' מתענה אבל מוכר חייב, אבל לרמב"ם המוכר מתנות כ' להפקוע עצמו ממנה פטור מלשלם עפר"ח. יט ס"ל זין למאן דליף מוח וזין למ"ד דהוי משאל"ת משי"ט ש"ס מדה חסידות שני, ולא כחוס' סס"ל למ"ד משאל"ת חייב מדיני שמים (דדומק לומר קוש' וחרון הס"ס קאי דוקא למ"ד מוח) וכן רי"ף מביא צ' טעמים לדין דר"ח ולא הכריע ואי ס"ל כחוס' הול"ל חייב מדיני שמים.

רבא א ספק בכור המע"ה ואי תקפו בהן מוציאין מידו, עולא יהיב מתנות כ' לכהנת ב' דכהן אפי' כהנת, ואמוראי בתראי היו מקבלין המתנות בשביל נשיהן שהיו כהנות והנותני' מקיימי' מ' נתינה אף בלא ידיעת נשיהן דאשתו כגופי' דמי'. א' אמרמר הלכה כעולא והלכתא כראב"א לוי' שילדה מישראל בנה פטור מה"ס ג', מיייתי ל' הכא משום דרמי להא דעולא ד'. וכו' לרבנן חייב בכולהו מתנות ה' דב' אם שור לרבות בלאים הבא מעו ורחל, ואם שה לרבות כוי, וחוי לן דהאי כוי ולד הבא מצבי ותיישה ו' ומסתבר דמתייש וצביה פטור ד'. ויש מי שז' דכוי דמסקנא בגמ' אינו מתיישה וצבי אלא ברי' בפ"ע וחייב בכל מתנות מרבויי דואם, אבל ולד מצבי ותיישה אינו ח' אלא בחצי מ', דבאידיך פלגא אמר ויל אייתי רא' דאחלו"א. וסוגי' דהכא ודפ' או"ב למ"כ ח'. כהן פטור מן מתנות כדרש רבא מאת העם ולא מאת הכהני', כשהוא אומר מאת זובחי וזבח אפי' כהן טבח במשמע, מדלא כ' מאת העם וזבחי ו', ש"מ לחלק, דמי שאומנותו בוביחה אפי' כהן חייב, וקני דרום אמרו כהן טבח ב' וג' שבתות מ' פטור, דאכתי לא מקרי וזבח מכאן ואילך ח', ואי קבע אמסתחא, פ' חנות למכור, מיד חייב, ואי לא מפריש להו בשמחא, ואי קאי בשמחא ולא מפריש קנסינן ל' אטמא י' או גלימא. ולית הלכתא כר"יו דאמר כל האוכל מב' שלא הורמו מתנות כאלו אוכל טבל, דמתנות אין בהם קדושה אלא חובת טבח, ואי לא יהב הוא קאי באסור אבל בשרא שרי יא. אר"ה מתנות כ' זרוע לא', קיבה לא', ולחיים לב', ומתנאחה דתורא פלגי להו אפי' גרמא גרמא יב' ואין נאכלות אלא צלי ובחרדל, דבמ' כהונה כ' למשחה לגדולה כדרך שהמלכים אוכלין, ואם ערב לו מבושל מותר לאכול מבושל כד' פ' כל התדיר וג' שרשאין לשנות באכילתן כמו שערב לו וסתם בני אדם ערב להם צלי ובפרקין יד' נמי אי לקדרה אי מחתך ומלח, חזינן דשרי בבשול, ואין בהם קדושה ויוכל למכור מו'. וכהן דחטיף מתנחא מו' לא עביר שפיר, ונתן כ' ולא שיטל, ואביי כיון דשמע הא דחני' הצנועים מושכים ידיהם ין והגרורים חולקי', משקל לא הוי שקיל, לבר ממעלי י"ב יח' לאחוזקי נפשי' בכהונה. השוחט לכהן ולגוי יט' פטור מ"הט שנ' מאת העם ולא מכהן וגוי, וליתני כהן וגוי פטור, אמר רבא ו"א הדין עם הטבח, פ' כהן טובע מתנות מן השוחט דכ' מאת זובחי וזבח, אפי' כהן שוחט בהמות ישראל, כיון דלאו בהמה דכהן נתחייבה במתנות, אבל המשתחף בבהמה עם הכהן ועם הגוי פטור, וצריך שירשום לעשות סימן ששוחטות כהן או גוי בו, ואי יתיב גוי על חנותו א"צ דגוי מפעא בעי כ', אבל ישראל' שוחטים חייבין דיליף נתינה נתינה מתרומה בא'. ואם כהן שוחף בראש פטור מן לחיים, ביד פטור מזרוע, בבני מעים

נחל אשכול

א ב"מ ו', ולרמז"ס סכתן א"ל להחזיר. ב' חילין קל"א, כיון דלא כ' צפ' בני אהרן כנשאר מתנות כ'. ג' ג' רי"ף. בוסמנו כאן ובצבורות מ"ז לא כ' מישראל, וא"ל לנכוס כן, דר"פ בצבורות מוקי לסך דראב"א זאיבעברא מוגי, וסענין הוא כך, דבגמ' ה' כתוב הלכתא כראב"א וכו' ואליצבא דמר צרי' דר"י דמוקי ל' זאיבעברא מישראל, וכך ג' שאלות במדבר וס"ג ס' צבורות ורצנו ע' ח"ב 140, ורי"ף ורצנו קלרו כאן וכו' תוכן דסבר לוי' שילדה מישראל והיינו כפרום מר צרי' דר"י. ד' כמו במתנו' כהונה כהנת ככהן אפי' בעלה ישראל, ה"נ לענין ס"ס כהנת ולוי' ככהן ולוי' חציבות אפי' זאיבעברא מישראל. וער"אש צבורות שמוס מוכיח אף אי לא גרסינן צדדי' בגמ' הלכה כראב"א ואליצב' דמר צדדרי', ודאי הכונה לכך שלוי' וכהנת פטורה מה"ס אפי' זאיבעבר מישראל ולאפוקי מר"פ דאמר מישראל חייב. דהכל הולך אחר הצעל, דאלת"ה מאי שייכת סך דראב"א לפ' סורע. ה' קל"ב. ו' יש כוי שהוא צרי' צפ"ט, חולין פ', ולא הכריעו ח' אי סיה לו צהמה, אבל צסיגין דסקיל וטרי צכוי ומסיק לרצנן ח' צחני מתנות מחסו דבא מלזי ותיישה ואמרינן סה אפי' מקצת סה, ומחני מ' פטור דלמא חוססין לו"א, ואח"כ אחר צסס ר"יו שחייב בכולהו מ', דאם סה לרבות כוי, מ' לסדי' מהך דסליק מיני' מחטעי הצא מלזי ותיישה. ד' דאמר זיל אייתי רא' דחוססין לו"א, דמסתבר דלא מרבי מואס סה אלא סקרוב יותר לצהמה שאמו חייסה, אבל לא שאמו לביה שאינו צהמה צלד העקר, ועינ"ש לעיל 107. ח' דעה ב' הוא רמז"ס ור"ספ וס"ע. לעיל סס כתבתי בגס כר"ן כ' מסינ' דפ' או"ב לא מ' כרמז"ס, אלא מחוי הצא מחייסה עסקין. וז"ל רא' לרמז"ס דבסא דמתיב ר' זירא מחוי סוס לצהמה חלבו אסור, סוס לחיה דמו צעי כסוי, סוס לצהמה ולחיה דמו אסור, ומייב צזרוע ל"וק, וסקסו חוס' למס לא תני חייב צזרוע צרישא גבי סוס לצהמה? ותי' נימא למחני אחר חלב דס דסמיכו צחורה. מלמד דדומק חמה צת"ח ליחני זאיפכא סוס לחיה דמו צכסיי, סוס לצהמה חלבו אסור ומייב צזרוע ול"וק? ועוד קסה למס סהחליטו חוס' סדר מחני' כך הוא: סוס לצהמה צחלב, וסוס לחיה צכסוי, ולצסוק חני סוס לחיה ולצהמה דמו אסור ומייב צזרוע וכן בגרסחנו, ואין הסדר כך במחני' פ"ב דצבורים דהסס חני: כוי סוס לחיה טעין כסוי, סוס לצהמה חלבו אסור וכו' ומייב צזרוע ול"וק, וא"כ קסה אמאי סיהס הסדר צצרייתא מחתני' לכוך ג' מחני' דחני צחדא צבא צסוק חלבו אסור כצכמה ומייב צזרוע מיירי צכוי שהוא צרי' צפ"ט וכמו שמרצין יומא ע"ד מכל ח' שחלבו אסור כך גז"ס מואס סה שחייב במתנות כילו ודמי לענין חלב ומתנות לצהמה, לאפוקי צרייתא דמייתי צסיגין דליידי צכוי הצא מחייסה ולזי, לא דמין מתנות לחלב דודאי לענין חלב סוס כולי לצהמה כיון דסה אפי' מקצת סה לא נוכל לומר חלי חלב אסור ומי' סרי, אבל במתנות צחני פטור, ולענין זס אינו סוס לצהמה מחס, לפכי לא קחני צהדי סוס לצהמה לחלב ולמתנות דמתנות לא סוס, וספיר נקט מתנות צבא צפ"ט. ט' כ' חוס', שבת ס', שחיס לרבי וג' לרשב"ג, קודם לזס לא סוחזק שאומנותו צכך, מכאן ואילך מ' מרש"י ור"ן מ"ה ח', ולק"ק חוס' על רש"י דעד שלא סוחזק אין דין זיבחי ז' סייך כמ"ס רצנו. י' לוקמין ירך צהמה מחני. יא חוס' קל"א כ' דמ"מ אסורא זאיכא, ורש"י דף ל"ז גבי יחזקאל דמשבח ענמו שלא אכל מב' שלא סורמו מ', פ' אע"פ שהוא ס' כסן ובלא הרמה יוכל לאכול, מ' דס"ל כחוס' אלו לא ס' כהן אסורא ומי זאיכא. אבל ש"פ מחירים לגמרי. יב' עוסין מכל ח' מחיכות הרבה להכניס הרבה וצלד סיהס כוי מתנה. יג' זכמים ל'. יד קל"ג וכו"כ כר"ן. טו לרמז"ס אף להאכיל לכלבים למרש"ל דוקא אס אין ראוי לאדם. טז קל"ג. יז צחלוק לס"פ יומא ל"ט. יח חוס' כ' צעי"כ המתנות מרובות, ולא אבין צצחולין פ"ג כ' שלא שחטו צהמות אלא אכלו דגים ועופות, וי' מפני שעי"כ לא אכלו צסר צהמה כ"כ לא ספסידו כהנים כשלקח מתנות דמס יעשו צסס דכמר צשרא עד לאחר י"ב כמ"ס רש"י ריש אין לדין. יט קל"ב. כ קל"ג לעק חמיד אל חתן צכך וצכך וסכל יודעין שיש לו חלק. כא קל"ז, וצחורומס כ' צחורומחיס

מעים פטור מקיבה, אע"ג דשאר בהמה דישראל, אבל אמר כהן לישראל כולה שלי וראש שלך חייב ליתן לחיים א. ואם מכר כהן לישראל ואמר לו חוץ מן המתנות, חוץ שיורא הוא ולא מכר לו המתנות ופטור הישראל, מיהו אם מכר ישראל לישראל ואמר חוץ מן המתנות, הלוקח נותן לכהן כיון דשחטי' שיעבד עלי' רמי', ואם אמר כהן לישראל אני מוכר ע"מ שמתנות שלי נותנם ישראל לכל כהן שירצה, דע"מ לאו שיורא אלא תנאי כדאי' . . ב — אמר לו מכור לי בני מעים והי' בהם מתנות נותנם לכהן ואינו מנכה לו מן הדמים ג. . ולא שנו אלא שלוקח שקלם ד אבל שקלם הטבח ה' הדין עם הטבח פי' אף עם הטבח ו — גר שנתגייר ו' נשחטה פרתו עד שלא נתגייר פטור, משנתגייר חייב, ספק פ' שהמע"הר, אע"ג דאמרינן ספק לקט לקט ח קטח בחוקת חייב דישראל קיים אבל פרה עד שלא נתגייר בחוקת פטור, אבל בעיסה של גר ספק אי נתגלגלה קודם שנתגייר מפריש חלה מספק דספק אסור לתומרא ומפריש ומוכרו לכהן ט. מקום שנוהג למלוג בעגלים י לא יפשיט הזרועי ואף שטדינא יא. . להפשיט את הראש לא יפשיט את לחי יב ונוסח אחר להגר"צ יג. ואם אין שם כהן מעלה אותן בדמים ואוכלן מפני הפסד כהן ונותן דמים לכהן. איזה זרוע מן הפרק של ארכובה עד כף של יד, והן ב' איברים עצם אמצעי ועצם הקוליות, ואיזה לחי מן הפרק של לחי עד פיקה של גרגרת, כלומר שנותן לחי מכאן ומכאן עד שפוי כובע שהיא פקיעתה של גרגרת יד. ואינו נותן אלא זרוע הימין דכ' הזרוע המיומן, והא דכת' הלחיים לרבות צמר שבראש כבשים ושער זקן התיישים, הקיבה לרבות חלב שעל הקיבה וחלב שבתוך הקיבה, אבל כהנים נהגו עין יפה ונתנוהו לבעלים טו. דורשי המורות טז. אומרי' הזרוע כנגד היר יז וכת' ויקח רומח בידו, הלחיים כנגד תפלה שנ' ויעמד פ' ויפלל קיבה כששמו וכת' א את האשה אל קבתה. אע"ג דלא יהיב טעם לכ"ד מתנות כ', הכי יהיב טעם טפי דכ' וזה . . יח. ורב סעדי' גאון ג' דורשי המרות, פי' שדורשין כמין המעשה שנעשה, דבלשון ערבי קורין המעשה המרה וכי יפגש איש רעהו אומר לו מה אהמך, פי' מה מעשיך יט, ובסוטה כ ואדרשנו כמין הומר פי' כמין המעשה כשם שעשעה מעשה בהמה כך קרבנה מ"ב ובקדושין הי' דורש טקרא זה כמין הומר פי' כמין המעשה הוא עשה כאלו לא שטע אונו בסני כי לי ב"י עבדים לכך אנו תירצע.

פרק ראשית הגז.

מ. ראשית הגז נוהג בארץ ובח"ל בחולין ולא בטוקדשין, במקדיש בהמה עצמה ל"צ לאשמועינן שהרי אסורה בגיוה כא אלא במקדיש

נחל אשכול

תרומותיכם ק"לה. א קל"ג. ב ל"ל בגטין פ"ב המגרש אשתו ואמר הרי את מותרת לכ"א חוץ מפלוני ר"א מחיר וחכמים אוסרי', ואמרינן חכמים ס"ל אי אמר על מנת שלא תנשאי לפ' מותר דע"מ לאו שיורא אלא תנאי, ותנאי התורה תורה כיון דגט ברצוני תלי' וסכי קיי"ן, אבל לברייתא דריב"י דהתם ס"ל לחכמים ע"מ נמי שיורא, ולפ"ו אידיך ברייתא דתני בסוגי' דהכא דע"מ נמי שיורא, אחי' כריב"י. ואחרונים תמכו על רמב"ם כאן פי' ע"מ הוי תנאי ולא שיורא והמקח קיים ויכול ליתנם לכל כ' שירצה (דהוי מתנה עמ"ס בתורה כמ"ס תוס') ופסק נמי להא דב"ב ס"ג בן לוי שאמר לישראל אני מוכר לך שדה זו ע"מ שהמעשרות שלי המעשרות שלי, דע"מ שיורא הוא? ות' אלאמח"ל אף שט"פי הרוב ע"מ תנאי ולא שיור, מ"מ אפשר שכוונתו לומר חוץ ולשייר לעצמו, דס' בגטין מילנו דעות בפוסקי' אף שחכמי' מחירין בע"מ שלא תנשאי לפ' דהוי תנאי ולא שיור, ה"ט שאף לפלוני התורה צלל נשואין, אבל אמר שלא חזעלי לפ' מקרי שיור, ובב"ב פריך אחאי המעשר שלו חין א' קונה דבר שלב"לע, ומשי כיון דאמר ע"מ שמעשר שלי שיורא שייך לתקום המעשר. וקסא למא לא פריך הא הוי מתנה עמ"ס בתורה שמתנה עמ"ס דקל שהוא בעולם ופירות שירצה? וי' שתוס' הקשו על קוש' הש"ס דהוי דבר שלב"לע דלמא ר"מ הוא דאמר קונה? ות' דוקא דקל שהוא בעולם ופירות גדלים מעולם, אבל הכא מי יימר דחרס וזרע ותבשל התבואה כדאי' קדוש' ס"ב. ובב"ב נ"א ע"מ שאין לך עלי אוגאה חין עליו אוגאה ואמרינן בשלמא האומר לאשה ע"מ שאין לך עלי שאר כ"זע הוי מתנה עמ"ס בתורה דודאי עקר, אבל באוגאה מי יימר דעקר דלמא לי' זי' אוגאה. ובזה מיושב דלא יוכל להקשות על בן לוי דהוי מתנה עמ"ס, מי יימר שהקונה יחרס וזרע ותבשל התבואה ויביאה לידי מעשר ודלמא מפקיר, דבב"ב דליתא ש"ס דבר בעולם לא הוי מעמשיכ"ב, ולהכי נמי אמרינן גבי בן לוי ע"מ שיורא הוא ומכני, דאפי' אם תאמר תנאי הוא לא עביד אסורא כמו באוגאה דמי יימר דעקר ושפיר פסק הרמב"ם דמכני, אבל גבי מתנות כהונה דאי' בעולם שפיר אמרינן דאזלינן בת"ר ליטא דב"א דע"מ תנאי הוא והוי מתנה עמ"ס בתורה. ג שידע ש"ס בן הקיבה ואין לו חביבה על המוכר, כאן חסר בספר: אבל לקח ממנו במשקל בכך ובכך הליטרא וסקל לו הקיבה ונתן לכהן הקיבה שהרי בגולה אלא, ומכאן לו מן הדמים שמכר לו דבר שאינו שלו. ד וטבח לא נגע בדם א"כ אינו צעל דבר של כסן והלוקח נותן וטובל דמיו מוטבח. ד א"כ הוא הגזין וקיי"ן גזל ולא נתיאשו צעלים ראה גובה מזה או מזה. ו מחר עליהם אם הם צעין ונותנים. לרצנו לעיל 109 כוסין אותן והלכרם פ' דוקא נותנים מזה המטה אצל חין לכוף דהוי ממון שאל"ת, מיהו גם על הלוקח המטה אם הטבח לא ראה כדלעיל ראה גובה מזה או מזה, אבל לרמב"ם הלוקח מותר לאכלם ודוקא על הטבח המטה. ז ק"ל. ח פאה פ"ד, עמ"ס בחשנת ר"ג ש"ס ופ"ג דמלא לישב הסחירות. ט וכ"כ סר"אש ובש"ע סתם. י קל"ד מעביר במים רותחין ואכלה עם העור. יא א"ל ליתן עור זרוע דלא מרבינן לקמן אלא בלחי, מ"מ כיון שנהגו לאכול עם העור. יב אף שמונהג שלא לאכול עם העור, דחורס ל' ליתן גם העור כדלקמן. יג ער"ן. יד כפי' הרמב"ן דלמתי' חין שפוי כ' בכלל, לרמב"ם ותוס' עד ט' הגדולה והלשון בכלל. טז אפשר מוס' דרי"ם כהנא לעיל מ"ט אומר חלב שעל הקיבה. טז פרש"י מקראית סחימות, ובחומש ג' רשומות ובסנהד' ק"ד פרש"י דורשי רשומות ד' הפסוקי' כד' ואת הרשום בכתב א'. יז פרש"י מכאן ילפי שהוא הימין. יח ל"ל ישי' משפט כהנים דלא כ' משפט צבאר מ"כ אלא צרוע לזק, דנטול במשפט שכרו של פנחס. יט וס"ד דורשי' כמין המעשה שטע פנחס נתן שכר לכהנים, וכן צתום' אלא שדפסו שם ב' טעויות. כ סוטה ט"ז, קדושין כ"ב. כא קל"ה, אף אי מקדישה

ספר האשכול, פרק ראשית הגז.

במקדש הגיזה ולא הבהמה סד"א לפרוק אותה וליתב ל' , א"ק ראשית ג"צ תתן לו שאינה מחוסר אלא גיזה, יצא זה שמחוסר פדיה א. צאנך למעט שותפות גוי, אבל דישראל חייב ב. ראשית הגז אינו נוהג אלא ברחלות ולא בעוים דא"ק כי בו בחר ה' לעמוד ולשרת ג דבר הראוי לשרת צמר לבגדי כ', ואינו נוהג אלא במרובה כדלקמן. ארנב"י ד האידנא נהיג עלטא כר' אלעאי בר' הגז דאמר אין נוהג אלא בארץ וכך אר"א זל"ק אינו נוהג אלא בארץ דיליף נתינה מחרומה, וחרומה אינה אלא בארץ ה' וי"א כיון דבר' הגז נהיג כר"א ה"ה במתנות דחד טעמא ו' ואע"ג דהרבה אמוראי ס"ל נוהג ב"חל דקנסי ומשמתין מאן דלא יהיב ורנב"י גופא קנס ובבבל ה' ז, אפשר קודם שידע שנהיג כ"ע כר"א, ולבסוף ימיו חזי דכ"ע לא יהיב לכך אמר האידנא. ולא נ' דמה זה נהיג עלטא בר' הגז כר"א, לימא במתנות כר"א, ש"ט בר' הגז מקילין כר"א ולא בול"ק. גם הגר"צ לא מביא אלא בר' הגז ח. וטעמא לחלק ביניהם דכ' ראשית דנגזר ור' גז צ' תתן לו, משוי רחמנא נתינה דגז לחרומה, אבל שאר מתנות לא הושוו, להכי במתנות לא נהגו כר"א ט וגם ר"ה גאון כ' מי שאינו נותן זל"ק לכהן בנדוי יחיב. וכיון שאין בה קדושה נותנה אף לכהנת נשואה לישראל כט"ש גבי זרוע ל"וק. וכמה שעורו י' ב"שא שתי רחלות, וב"הא חמש שנ' וחמש צאן עשויות, שמעשות את בעליהן לוטר קיים מצוה חדשה שאינו מצווה בפחות מכן, וזו ר' הגז יא. (גליון: בגמ' חניא ר"יש בר"י אמר בשם אביו ארבע, ואמר רבי לדברי בריבי שומעין והאמר מר אין הכרעת שלישית מכרעת? אר"י מפי שמועה אמרה מפי חגי זכרי' מלאכי. משמע דרבי ס"ל כר' יוסי אפי' בר' צאן חייב וכך ד' הגר"צ יב. ולענ"ד כיון דרבי הוכיח במתני' ב"ה וחכ"א ור"ד שאומרים חמש ולא הוכיח ד' אלטא כשסדר מתני' חזר מה שאמר בילדותו שנראין דברי ר"י, ותו אפי' בבביר . . יג) ר"ד בן הרבנים א' ה' רחלות גוונות מנה ופרס, כל' כל א' מנה ופרס, הוא ל"ז וחצי סלעי', חייבות בר' הגז, וחכ"א ה' רחלות גוונות כל שהן, ומפרש בגמ' כל שהן ל"ד, דפחות מ'ס' סלעים א"ה בר' הגז כדלקמן, וכל שהן שאמרו לאפוקי מר"ד דבעי שעורא רבה יד קרי לשעור דהכמ' כל שהן ומפרש רב ובלבד שיהיו מחומשות דבעינן ס' סלעים בכולהו והיינו י"ב סלעי' לכל א' מחמש, ואם אחת מהן פחות מ"ב אע"פ שחמשותף גוונות יותר מ'ס' פטור, ואמרינן שמואל ור"י נמי כרב דפחות מ'ס' סלעים פטור, אבל לא אדכרו שיהיו מחומשות, משמע בהא לא ס"ל כרב טו הלכך ר' הגז בס' אם כל חמש גוונות יחדו ס' נותן משקל סלע א' טו והא דתנן כמה נותן לכהן משקל ה"ס מוקם בגמ' שאם יש לו גיונות הרבה יד ומבקש ליתן לכהנים אומרים לו לא תבצר לכל חר רחד מהם מה' סלעים שיהא מתנה הגונה יח. אבל ר' ינאי אמר שעור ר' הגז אם וי"ו סלעים הגיונה מה' רחלות נותן ה' לכהן וא' לו ואפי' גוונות הרבה אין נותן יותר מה' כפשטות לישנא דמתני', וכך פ' ב' הלכות יט . . . אע"ג דרב ושמואל ור"י ס"ל מ'ס' סלעים נותן א', רבי ינאי רבי' דר"י ב' ואין הלכה כחלטיר במ"הר ומכ"ש דלי' הלכתא כר"ש דר"י עדיף כא' והכא לית הלכתא כותי', אבל הגר"צ פסק כר"ש ור"י, אע"ג דר' ינאי רבי' דר"י לאו רבי' דר"ש הוי, ולא בירא דעדיף מחרוייהו, הלכך בחר רובא אולין כב. ודחתן נותן לו משקל ה' סלעים ביהודי' שהן י' בגליל מלובן ולא צואי אמרינן

נחל אשכול

לבדק הבית אסורה בגיזה מדרבנן ואי עבר וגז קדוש הוא ופשיטא דלא נריך ליתן שאינו שלו. א' איקומתא דרבא, אבל רב מני מוקי במקדש צ' לבדק הב' מוקי מוקי וביחסי דגיה (דנבל"ס אסור לנו דמכחיסה) סד"א ליגזו וליפרק וליתב ל' א"ק לאך ולא הקדש ובקדשי מוצא לא מהני אפי' אחר הו' וכו' דפסטי' קדושה ככולה תמורה י"א. ותמתי שחפסו מפרסי משניות איקומתא זו ולא איקומתא דרבא, וי"ל עתה ד"ס במקדש וד"ס ואצט"א. ב' לרמז"ס אם בחלק כל א' כשעור המפורס לקמן. ג' קל"ז גז לאך כ' ברישא. ד' קל"ז. ה' מ' תלוי' צאנך קדושין ל"ו. ו' רש"י ותוס'. ז' קל"ב. ח' וכן רמז"ס מתנות נוסבי' אף צח"ל, ורש"י סג' צאנך. ו' צאנך נמי מדרבנן דוקא, דמה שאין ל' צח"ל דילפינן מתרומה ולרמז"ס ר"ה תרומות תרומה מוזמן עורא ואילך מדרבנן. ט' סר"ן מחלק גז דומה לחרומה שחלק כהן מעורב בחלק ישראל ואינו צעין, משא"כ מתנות זל"ק שהם מוצלות. וכ"ד ר"ס מתנות נוסביות צח"ל. ולת"ד ר' הגז ל' צח"ל כ"ס שאר מתנות. מיוסב צזס מ"ס צדק קל"ח כל היכא דתן צאנך וצח"ל שלא לצורך לבר מר' הגז לחפוקי מר"א דאמר ר' הגז א"ג צח"ל, פרש"י וס"ה נמי צמחיות לצורך משום דר"א צמחיות נמי ס"ל דא"ג צח"ל, ודנקט ר' הגז, דעלם אחר ר"א צהדי א"ג צח"ל, וכ' מהרש"ל שלא ה' ג' רש"י מה דתני' קל"ו רא"א מחטת א"ג אלא צאנך. וקסא לגרסא דידן אחאי אחר לבר מר' הגז, גבי ארוע נמי נריך למתני צח"ל לאפוקי מר"א? למ"ס ניהא כיון דתני צר' הגז ל' צח"ל אע"ג דבחד קרא כ' עס תרומה, מכ"ס סמחיות ל' צח"ל, א"כ שלא לצורך נקט גביהו צח"ל דכ"ס הוא מר' הגז. י' קל"ז. יא' דצבור אפי' צא', וכן זל"וק, ומעשר צעשר. יב' לא צהדי' אחר אלא דמית' ברייתא זו ואי לא לסלכתא הוי משמיטת. יג' כ"ל סג' אפי' צמחיתא לא תני ל' והוא חס' עזיות כד' ברכות כ"ז סלכס כר' יסו' דתני צמחיתא כותי', ופ"ג דעזיות לא הוכיח רבי צמחית' אלא ס' רחלות ואי ס"ל כר' יוסי הו"ל להזכירו. וביס"ס חמס איך אפשר לחלוק על חגי ז"מ? ולק"מ דבבבירות נח' ר"א ור"ס אחרו צח"ל צחש"י ור"מ צא' צחלול ואר"י אלו ואלו מפי השמועה מחגי ז"מ אחריו לכך לא רשע צ"ע להכריע, וס"ג י"ל צ"ה ומכחיס ור"ד נמי מוציאם קבלו. ועוד ר"ד בן הרבנים לרמז"ס בהקדמה לרש"י ה' צימי שמעון לדיק והעיד על מדוכה זו יש צמחית נביא יבמות י"ו. יד' ל"ז ומתי סלע לכל א' עולה לסך קפ"ז וחצי. טו רמז"ס וס"ע פ' כרז. טז מ"ס צח"ס סגי ומדרבנן א' חס' כרז וצחלול, וכן ברמז"ס, אבל צח"ע נסכת שיעור ס'. יז' כגון שיש לו בגיזתו ו' מחלות סלעי' ומחויב ליתן חלק ס' שהוא יו"ד סלעים. יח' וצמח' מסמך ל' דכ' צזו ל' לעמוד ולשרת דבר הראוי לשרת וסיינו אצט דגמירי שצאצט ס' סלעים אמר. יט' ל"ל ומר רב חפץ גאון סהביא סר"ף וכך פ' סר"אש וסעור. כ' שצח ק"מ. כא' מחרויטו עתה' שצח קמ"ס ע' לעיל 77 ש"כ ד' ר"ף וצח' תבין מ"ס רבנו צמח"ל. כב' וכן צח"ע, ותמתי על רמ"א סג' צח"ע י"ג מי שיש לו גיונות הרבה שאין חייב רק ס' סלעי', לר"ש ור"י דפסק ס"ש כותיו מניית הרבה כגון שמושת ו' מחלות חייב ליתן חלק ס' דהיינו יו"ד סלעים, ורמ"א חס' שיטת ר' ינאי וכפסק סר"אש ועור. ול' שיש כאן השמטה צח"א ור"ל: וי"א דנותן מניח ו' סלעים ס' לכהן אבל אין חייב ליתן יותר אפי' יש לו גיונות הרבה, אבל להמחזר הפסק כרמז"ס ודאי נריך ליתן א' חס' וע' רמז"ס פ"י דצבורי'.

אמרין בגמ' א לא שילבנו ויתן אלא שמלבן הכהן ויעמד על ה' סלעים. לא הספיק ליתן עד שצבעו פטור דקני בשנוי ב. לבנו ולא צבעו חייב שאין זה שנוי בראשית הגז ג הלוקח גז צאנו של גזי פטור ד דצאנך א"ר ולא צאן גזי, לקח גז צאנו של חברו ה שייר המוכר חייב, דא"ל לוקח טתנה דכהן גבך, לא שייר הלוקח ח', דמסתמא לא מכר חלק של כהן ו. היו לו ב' מינים ו שחופות, פי' שאינן לבנות, ולבנות, מכר לו שחופות ולא הלבנות, זכרים, שצטרן קשה, ולא הנקבות, זה נותן לעצמו וזה נ' לעצמו ומפרש בגמ' כולא צמר חד מין הוא, וכיון ששייר המוכר אצלו עליו החיוב וקט"ל עצה טובה שיקנה המוכר מלוקח צמר שחופות או זכרים שאינן טוב כלבנות ונקבות, ויתן לכהן של זה לעצמו ושל זה לעצמו, דא"ל צריך להפריש כולו מצמר הטוב שנשאר לו, ולר' אלעאי דיליף מתרומה אסור להפריש ממין על שא"מ ולא מרע על טוב, ודינא הכי שהמוכר מפריש ממין שנשאר אצלו והלוקח ממין שקנה ח. גז ומכר ראשון ראשון חייב ט דכשהתחיל לגזו צאנו הי' י.

פרק שלוח הקן.

מא. שלוח הקן נוהג בארץ ובח"ל בחולין ולא במקדשין יא. חוטר כסוי דם מש"הק שכסוי נ' בחיה ועוף ואף במוטות, וש"הק א"נ אלא בעוף ובאינו מוטות שנ' כי יקרא יב. ואיזהו אינו מוטות כגון אווין ותרנגולים שקננו בפרדס שאינו

משומר

נחל אשכול

א קל"ח, פי' שניתן לו פטור ממזכר ואי שאלו מלובן עד כשילבנו כהן ויטפנו יסאח משקל ה"ס מלובן. ב קל"ה, אע"ג דשנוי לא קונה חלל הבגד, אבל לריך להחזיר לו דמיו, הכא פטור כיון דליתניהו בעיניהו כדמיו למיכר ומ' כהונה משאל"ח כדאי' קל"ב וע' לעיל לרבנו מרדכי חסידות לשלם ולחוס' ח' מדין שמים. ג מכלל לענין אחר הוי שנוי, ובצ"ק ז"ג מ' דוקא לר"ם הוי שנוי לענין גולה, ולרצא ולר"ח לר"ם נמי לא הוי שנוי אלא כי כצריה בגפרית. מיכו בצ"מ סי' ש"ס גזל אמר ונפלו או לבנו ה"ז שנוי, וחמס הס"ך דצבגול לבנו לא הוי שנוי כמו צר' הגז וכדפסק צי"ד סל"ג, ולרמב"ם ל"ק דכ' ונפלו ולבנו ובגי ר' הגז לא כ' אלא לבנו למור, וי' דס"ל לר"ח דאחר כצריה בגפרית היינו בחר הנפוך מלובן אבל על המחבר קשה עכ"ל ובגליון לדורי י"ד מלאחי שכן בשטר ר"פ הגזל בשם המחירי בגולה הוי שנוי אף בלבן לבד, ולענין ר' הגז אינו שנוי אף בצפוף ויש שמסוים המדות בין גולה לר' הגז ובגולה הוי שנוי דוקא בצריקה, ולגדולי המחבר' נ' מדעתם שבגולה נקרא שנוי בצפוף וצר' הגז אינו שנוי בשום מקום, ונראה דהבדל כשטתנו ואע"פ שהקשו בגמ' מראשית הגז לגולה אין דומות זו לזו ע"ד שבארנו עכ"ל הרי המחירי ס"ל בגולה לבן למד הוי שנוי כפסק הס"ע עכ"ל ואפשר שזה כיון רבנו. ומ"מ קשי' הס"ס לא מחלק? ואפשר דבדק ק"ל אי' המזיק מחנות כ' א"ל לשלם או מחסו דכ' זה דמשמע דוקא בעיניהו לריך ליתן או מ' דהוי משאל"ח, וכ' חוס' למ"ד מזה אפי' דין שמים א"ל לשלם ולמ"ד מחסו משאל"ח דין שמים חייב, ולמ"ד שפטור ודאי לא יתקנו מ' דמלובן לא הוי שנוי אי בעלמא הוי שנוי, דלא נפיק אסור ולכא פסיר מדיוק בצ"ק מדין ר' הגז דמלובן לא הוי שנוי דאזיל להאי ליטא דילוף מזה, אבל למ"ד דחייב מדיני שמים אי מוזה מחנות כ', י"ל צר' הגז הסקינו דמלובן לא הוי שנוי, דדרך כל אדם ללבן למור, ובקל יפעל שלא יולאו צ"ד מידו, ואסורה גבי' מדין שמים, לאפוקי בגולה דהוי שנוי דעכ"פ כופין אותו לשלם דמיו, והצ"י צסי' ס"א פסק דחייב דין שמים שפיר פסק צר' הגז לא הוי שנוי ובגולה הוי שנוי. ד קל"ח, צדק קל"ו דייק הש"ס גז לאנו של גזי פטור, שלקח הבגד, הא לקח לאנו לגז חייב אע"ג דגדל בפטור מחני' דלא כר"א דילוף נתינה נתינה מתרומה ובת' הגדל בפטור פטור, ורבנו דפסק כר"א ס"ל אפי' לקח האלן לגז פטור, ולכא לא הביא קנה לאנו לגז חייב ומקיל מפור שפסק אי קנה לאן לגזן חייב, ולרמב"ם אפי' קנה גזה בלבד וישראל גזו חייב אע"ג דפסקו כר"א ומדמין לתרומה לענין פטורה בח"ל, בהא ל"פ כר"א עכ"מ. ה ומכרו במחזור דאס גזו המוכר פשיטא דחייבא גבי' ו' וכ' הר"א אלא אס מכר לו הבגד ואמר אני מוכר לך הכל שנים פטורים המוכר דעדין לא גזו ולא חל חיובא עלי', והלוקח פטור דלאו לאנו, ולא דמי ללוקח מחנות במשקל דלוקח נותן והמוכר מוכר לו, דכשנשחטם הבגד הסמיך על המוכר דכבר זכה הכהן. משמע דוקא אס גזו המוכר המוכר חייב אבל גזו לוקח פטורי' שנים. ובכא איירי רמ"א וסרס גזו תמיכה בזה הגולה (והאי חייב חלי' בפלוגתא דלעיל 109 ס"ק י"ח לרמב"ם מזה המנהג או מדיני שמים ולחוס' וסיעתם מזה דין כיון דאיתנהו בעיניהו כדאי' קל"א. ז קל"ו ע"ב. ח וכו' הרמב"ם. ט קל"ח, שה' לו ה' רחלות וגזו ח' ומכר בגז וכן באידך. י מ' שהשתא אין לאנו זה הדין שכ' רמ"א אס הי' לו ה' ואחר שהתחיל לגזו מכר קלת לאן נמי חייב. יא קל"ח, בגמ' פשיטא אי מקדים מומן הוא וליכא כי יקרא ק"נ? כגון שהקדים עוף ברשותו ומרד וקן חין רשותו בחולין מחייב לשלם דלא מקרי מומן כיון דמרד נפק מרשותו ובמוק' פטור דכ' שלח תשלח בני' שאתה מנייה לשלם ולא זה שאתה לריך להביאו לגזר אע"ג דמרד לא פקעה רשות הקדש כל היכא דאית' בי גזא דרמחנא אית' דכ' לה' הארץ ומ'. ורמב"ם יליף מואת הבגדים ח"ל ילאו מוקדש' שאינם שלך (ורמ"ז כ' טעמו דמשלח תשלח למדנו דק קמ"א אפי' ק"פ) וקשה חנימ אס קדש האס לבדק ה' דמועלין בבינים ח"ל ילאו מוקדש' שאינם שלך קדשה למזבח אי' סס ביני תורין לא מועלין ולא נהנין משמע מ"סת מותרין כמ"ס חוס' כאן בשם רש"י, ול"ל דרמב"ם בקדשי מ' משלח דהא אמרינן בגמ' דכ"ס הוא? וי"ל עש"ס חוס' מעילה י"ב ומולין ל"ו אע"ג שאין מעילה בביני ק' מזה מ"מ מ"סת אסורין. ואכתי יש לדקדק הרמב"ם פ' באצבעי דק ק"מ עוף רוצץ על ביני אינו מינו חייב והשתא אי אקדים האס וברמה וישב על ביני א"מ, או על ביני מינה (אע"ג שאינה ממנה ולכ"ע חייב דלא שקלין בגמ' אלא בא"מ) לטעם הרמב"ם מואת הבגד תקח לך חייב לשלם, וכן אס כבר קנה האס צר' ובאה לחלוצו ואקדשה וברמה ומלאה על בינים שקנה קודם שאקדשה בבינים שלו וליכא להפטר' משלוח מואת הבגדים ח"ל ונ"ע. ודע הא דמוקי בגמ' במרד לאו דוקא דר"ן נדרים ל"ד כתב כיון דד"א קוונות לו, אס אחר סיכ' להקדש קנה הקדש כמו המגזים מ"ל קנה ח', ואס מלאה במקום הפקר בד"א וה' יכול להגיעה ואחר תהא הקדש וישב על הבינים נמי דינא הכי. יב חוס' הקשו ליתני נמי ש"ב איתו אלא בנקבות? וי"ל בפלוגתא ל"ק ור"א מחייב

ספר האשכול, פרק שרוח הקן.

משומר דלאו מוומן הוא שיכלו לברוח, אבל קננו בכית וכן יוני הרדסאיאות א פטור מלשלח. ת"ר ב כי יקרא קצ"ל אין צריך לחזור עליו בהרים ונבעות שנ' כי יקרא במאורע, קן קן בכ"ט אפי' אין כאן אלא אפרוח א' או ביצה א', צפור טהור ולא טמא, שאין נקרא צפור, והא דכ' כל צפור טהורה תאכלו לאו מכלל דאיכא טמאה אלא מכלל דאיכא אסורה שאם אכל צפור מצורע השחוטת ע' בעול"ת ג לפניך לאתווי שהיו לפניך ומדרו, בדרך לכדריא"ר דאמר המוצא קן בים כגון נהר שטף עץ עם הקן חייב לשלח דים נקרא דרך דכ' הנותן בים דרך, באילנות מנין ת"ל בכל עץ, בבורות שיחין ומערות ת"ל על הארץ, על הארץ לאפוקי עוף שנושא קנו באויר כנשר, מכאן אמרו יוני שובך ועלי' וצפורי' שקננו בכלים מונחים בכותל ובבורות ואוויין שקננו בפרדס ח' לשלח, קננו בתוך הבית פ' מלשלח דמוומן הוא, ואע"ג דפרדס שלו הוא וחצרו קונה לו שלא מדעתו ד והוי מוומן? משני בגמ' ה' כיון דאמר לזכות בביצים שאם רובצת עליו שנ' שלח והדר ואת הבנים ת"ל, כיון איהו לא מצי וכי חצרו לא וכיא לי, וכיון שבפרדס יכולין לברוח לא הוי מוומן מיהו אי טריף אקן דלית גבה האם קניא לי' חצרו לבנים והוי מוומן ופטור ו. מצא קן בראש אדם ח' שנ' ואדמה על ראשו ז וכ"ש אי מצא על שאר ב"ח. עוף טמא פ' מלשלח אפי' רובץ על טהור, וכן עוף טהור על ביצי טמאי' דכ' הבנים ת"ל ולא לכלבין. אם שהיא טרפה ח' לשלח, אבל אפרוחים טרפות פ' שנ' הבנים ת"ל. קורא ח' ובר ר"א מחייב שדרך הוכר רובץ על הביצים כנקבה ט' וחכמי' פ', אבל קורא נקבה רובצת על ביצי עוף טהור אחר לכ"ע חייב, ובגמ' מסייע ממתני', עוף טמא על ביצי טהור פטור, מכלל דעוף טהור על ביצי מין אחר מטהורים ח', והיינו קורא, ואיכא למימר נמי דאחא לאשמעינן שכל עוף טהור על ביצי מין אחר מטהורי' חייב והיינו אבעי' דר"ז י ולא אפשט. הלכך קורא נקבה על מין אחי' ודאי ח' ושאר טהורים על ביצי מין אחר ספק. היתה מעופפת בזמן שכנפי' נוגעות בקן על גביהן ח', אינה נוגעת אלא בצדיהן פ', אבל אינה צריכה להיות יושבת עליהן דכ' רובצת ולא יושבת. יושבת על שני רובדי אילן, פי' שיש בינה לבין הקן ענפים מגביהים האם ותחתיהן הקן כל שאלו חשטט נופלת עליהם ח', ואם יושבת בין הביצים והאפרוחים אפי' נוגעת בהן פ'. היו שם אפרוחים מפורחים או ביצים מזורות פ', שנ' על האפרוחי' או על הביצים, מה אפרוחי' בני קיימא אף הביצים, מה ביצים צריכות לאמן אף אפרוחין. שלחה וחזרה אפי' ק' פעמים ח', שנ' שלח תשלח יא ודוקא שלא וכה בקן קודם שחזרה יב. אמר אני נוטל האם ומשלח הבנים ח' לשלח האם, נוטל הבנים והחזירין לקן ואח"כ חזרה האם פ' דהוי מוומן. הנוטל אם ע"הב משלח ואינו לוקה שהלאו ניתק לעשה לא קיים עשה שבה כגון שטתה לוקה יג. עד כמה משלחה יד כדי שחצא מתחת ידו ואם חזר ותופסה מותרת. בטה משלחה כנפיה, אבל אם מרט כנפיה והולכת ברגלי' והדר תופסה לא יצא, וצריך

נחל אשכול

בקירא זכר. א ע"ס סורדוס סהי' מגדלם ודרכם עם בני אדם. ב קל"ט. ג ל"ח בקרא הסמך וזה אשר ל"ח לרבות הסמוטס גמ'. ד ז"מ י"א. ה קמ"א. ו קמ"ב וכי אמרין יוני שובך וכו' שקנו בפרדסו ח', כשלח סוגסס האם. ז קל"ט אע"פ סהי' על ראשו לא קראח עפר חלא אדמה דאדם גופא אדמה מקרי, ה"ג על הארץ קריין זי'. ח סוף ד' ק"מ פרש"י עוף טסור וזה סקורין קו"קו, ושמואל ח' כ"ז פרש"י ורד"ק קורא פערדיקס והוא זל"א רעבוסין וכן בפ"מ לרמז"ס ולא כפרש"י ירמי' י"ז כ'. ט בגמ' אסמכי' אקרא. י ק"מ. יא עפ"מ לרמז"ס במקור מופל על דבר שאין לו שער. ושמעתי מהסג"מס קאפיל ז"ב ז"ל זה יבואר ח"ס חז"ל ויאמן העם כיון ששמעו מחשפ פקד יפקד מיד האמיתו ססימן זה מסור בידם מעקב ויוסף. וק' כיון דככל ידעו ססימן ליחס לרמאי? חלל צאור הדבר שכלסין פקד סהוא מקור וכלל פקידס וגאולס דאין סוף וקן, וסמחעטע האומר ה' שלחני לגאול חיוי ערב דדבר שלא יסתעבדו לעולם ואין בידו לפרש ססימן פקד, חלל משה צאר לסס שגאולתס ממלכס לחלית קבלת סחורס כאומר דהוליאך אס"מ תעבדון א"ס על סהר סוס, ואין לך בן חורין חלא מי סעוסק בתורס ובאמונת ססס, סעי' זה אף בגלית ספסית נפסית לא נכרת ממנו, וזה סכירו אמתת שלימותו. ואפשר לפרש דזה מקרא סחוס חס לך סאות כי אנכי שלמתיך דהוליאך וגו' תעבדון, בצאור זה סאות סידעת לפרש ססימן פקד יפקד בצאור לסס תעבדון א"ס. יב עס"ק ו' לעיל יג וכ"כ סר"ן משמע קודם שחש חיוי עובר חלאו, וקסס בגמ' קמ"א ח' עבר וסקלס לח"ד קיימו ולא קיימו כדר עבר חלאו ופרש"י דוקא כסנקסס וסחרו זו וחדך כדי דבור שלחס קיים עסס ופטור ולסחר כ"ד סייב אע"ג שסלחס חס"ו. ולדברי ר"ן קסס אפי' עבר וסקלס ולא שלחס עדיין לא עבר חלאו? ונ"ל לח"ד קיימו כך פרושו ודאי עבר חלאו ח' סקלס, ואס אחר זמן סלחס חיוי מחקן דוס חלאו, חלל ח"מ חיוי לוקס, סואיל וחקק לעסס אס אפשר לקיים סעסס חלל דמחס ח"א ולוקס, וספיר אחר ח' עבר וסקלס כדר עבר חלאו אפי' ח' מלחסס חס"כ, וכעין זה בלח"מ. ולמחי' דמסיק בגמ' חלסס אפי' לד"מ לטסרת מליורע כגון שנטלס ע"מ לסלחס דאין כאן חלאו חלאו עסס וס"ר דחולחל ט' מליורע קמ"ל חלסס, יס לחקור אס מותרת ללפור ססלוחס דח"א למעט מחסלס דכא דאמתת מחסלס ולא קעביד חסורא. מיכו מחתי' קמ"ב לא יטול לטסר ח"סמ לא מביא קרא חלסס מחמע אפי' לסלוחס לא יטולס. סוז רחיתו ביש"ס סכ' אף לסלוחס לא יטולס דלל מבטלין מליט סלוח דסעטס ללורך מ' אחרת כדיליף מחלסס. וזה סבנתי מחלסס אפי' לד"מ לא למדנו חסור חלא לסמוטס סאיו מחלסס חלל מחלסס לא נפיק מיני', ואי מחלסס נטלס ע"מ לסלחס ליכא חלאו ובסלוחס מקיים עסס ורמז"ס פי"א דלרעת לוקס סחיס לטסרת מ' ולקס סבוררס סכסן וסוחטס וכן בת"כ ולוס סכסן סיביאו סחיסן לפיו וסוז יבור ויקעב חיוס לסמיטס, ולפי' דסעס סלקס סאס ומיוגס לסחרת ומביאס לכסן סוז נל ידע חיוי ססלוחס אפי' נטלס ע"מ לסלחס חיוי יודע אס חס' ססלוחס ח"כ חסורא עביד דמחית לספקא לכי סתמח אחר לא יטול לטסר ח"סמ. ואפשר לפרש דוס סחוספחא סמוחל קן לא יטסר דו סמלירע ס' חלסס ואח"כ: חיוח לא יטל אס ע"סכ אפי' לטסר סמלירע מפי סעבדס דס עברס ולא מביא קרא, וי' דברייתא ראסונה סלל יקסנה לסמוטס כדאי' בגמ' דמועטת חלסס, ואידך דרייתא סמטלס ע"מ לבררס לסלוחס קאי, דמ"מ נעבדס עברס כסלקסס סלל ידע אס סיא ססלוחס. ואפשר מללל ראו' סאס לסמוטס, לסליחס נמי ססולס, כיון סכסן מבררס וכל ח' חסי' ראו' דומי' דדך י"א אין סגורל קובע לעוזול חלא ראו' לסס, וליחל דדדך ק"מ ח' לסמיטס חל דעיא סלוח חלא לסלוח עי"ס סלריך קרא לססול לסמיטס אף חיוי ראו' לסלוח וכן לספך. יד קמ"א.

אסור כיון שמקבל טעות א. ואם נשא ונתן ביום איתן אסור ליהנות ממנו ב ובג' לפני' איד ר"ו אוסר ור"ל מתיר, הגר"צ פ' כר"ל דמסייע' ברייתא, וי"א הלכה כר"ו דלא מני הך דנשא ונתן בהדי תלת דהלכתא כר"ל בהחולץ ג, ול"ל דלא מני משום דתני' כותי' דר"ל, החם נמי גבי החולץ למעוברת תני' כותי' ואפ"ה חשיב לי' גבי הני תלת, ויש להשיב הך דהכא לא חשיב ט' דתני' כותי' ופשיטא דהלכה כמותו, והא דחשיב חליצת מעוברת אף דהתם נמי תני' כותי', למימר כמו דהלכה כר"ל בח' מעוברת דתני' כותי' ה"נ הלכה כמותו באיך תרי. ויש מי שאומר ברייתא דמסייע הכי לר"ל לאו דסמכא דתנן ד וחכ"א לפני אידהן אסור ולאחר אידהן מותר, ופריך חכמים היינו ת"ק, ושקל וטרי בכמה שנויים דאיכא ביניהן ולחד תרוצא נשא ונתן א"ב, לת"ק מותר להנות, ולחכמים אסור, וכיון דנקט בלשון חכמים וראי הלכה כמותן לגבי ת"ק, ואטרינן ברייתא דמסייע לר"ל כת"ק אחי', ולא נהיר כיון דלא פסיקא לתלמודא ה. והלכה כריב"ק דאמר מלוה בשטר אין נפרעין מהם, אבל מלוה ע"פ מפני שהוא כמציל מידם. והאידינא אפי' מלוה בשטר חשיב כמציל מידם להכי נהיג עלמא התירא, ומקילין הרבה לשאת ולתת עמהם אף ביום אידם שאמרו ו גוים שבח"ל לאו עע"ז אלא מנהג אבותם בידם, ואע"ג דשמואל אמר אפי' בגולה יום אידם אסור, שמואל חזי דהתם אכתי אדוקי בע"ז ביום אידם, וכיון דשמואל לפני אידהן הקיל, ואנן חוינן דגוים שבימינו אפי' ביום אידם לא אדוקי דאולי ומודי, להכי אין לאסור למקילים ז. והגר"צ בחד דאייתי עובדא דההוא מינאה שדר דינרא ח. . . מייתי רב יהודה שדר קורבנא לאבדרבן ורבא לבר שישך ביום אידם ואמרו ידענא דלא פלחו לע"ז ט. ת"ד י הנשאל לחכם וטמא או אסר, לא ישאל לאחר ויטהר או יתיר, היו ב' אחד אוסר וא' מתיר, אם ה' א' טהן גדול בח' ובט' הלך אחריו, ואם לאו הלך אחר המטמיר, אמר ריב"ק בשל תורה הלך אחר המטמיר בשל סופרי' הלך אחר המקיל ואסיפא קאי יא, ובמידי דרבנן ואיכא שעת דחק סמכין יב לפעמים איחיד נגד רבים כדאי' בנדה כדאי' ר"א לסמוך עליו בש"הד. וטעם חכם שאסר אל ישאל לאחר ויתיר, כיון שאסר שוי' כחתיכה דאסורא ולא מהני שהיתר השני אפי' גדול בח' וט' יג דסתמא קתני יד. . ומסיפא נמי: היו שנים, כל' שבא השאלה לפני ב' בפעם א', א' אוסר וא' מתיר, אם ה' א' גדול בח' וט' הלך אחריו, מכלל דברישיא שבכר אסר חכם, לא ישאל לאחר אפי' גדול ממנו. ומדקתני חכם שאסר אחר' להתיר טו. . ש"ט מותר לשני לאסור טז. וה"ט שאין להתיר מה שאסר חכם מידי דתלי' בסברא ובשקול הדעת כיון שאין הכרע שויה הראשון חתיכה דא', אבל טעה האוסר בד' משנה או בהלכה מוסכמת לא שויה כח"דא שאין הוראתו הוראה כדאי' יז. . אבל דבר תלוי בש"הד ואסר אף אם השני מתוכח עמו וחוזר האוסר מסברתו א"ר להתיר כיון שאין הכרע שטעה, הדבר עומד באסור הראשון הואיל ונפק עליו שם אסור יח. והאידינא לא ימצא בקל טועה בשקול הדעת דהלכות פסקות בדינו ע"פי התלמוד וכלליו או מן הגאונים שפרשו הסוגיות והפוסק נגד דבריהם טועה בד"ט, שאין כח בדינו לחלוק עליהם מסברא אם לא שנמצא סיוע שגאון אחר סותר דבריהם יט. — ואלו אידהן ש"ג כ קלנדא, סטורניא, וקרטיסין, קלנדא ח' ימים אחר תקופת טבת בראשית שנחתם שהימים מתחילין להתארך וכן בירוש' כא: כיון דחמא דיטמא ארך אמר קלנדא, קלון דיאו והוא בלע"ז טוב ויפה היום ועשה י"ט. וסטורניא ח' ימים לפני תקופה עושין חגים, ומפרש בירוש' שנאה טמונה נוקם ונוטר עשו ליעקב, ואחרים א' שחגו לכבוד אליל שבחאי הנקרא בלע"ז סטורנא ושולחין מנות איש לרעהו; קרטיסין חג ברומי בכל שנה על שני נצוחים, ביוני קרטיס נצוח. והא דנקט במתני' שלא כסדר, דכך ה' סדרם מתחלה כב.

אחת

נחל אשכול

א והאמר רב זביד דבר שלישי מחקיים אין לוקמין מ' מחקיים לוקמין דמוכר טלב, דוקא אם לא נותן לו מעות מיד כך ש' ראב"ד וגאונים, אבל לרש"י ד' י"ב ע"ב מותר ליקח דבר מ'. ב וי"ו. ג יצמות ל"ו. ד ז'. ה ל"ל: האי תרולא נשא ונתן איכא ביניכו, סהא חד מד' תרולים דמשי, ולכל ג' ל"פ זבא, וזרייתא פרוכס כ"ו מותר, לא נייח הודאי ונחפס הספק. ו מולין י"ג. ז ר"ל דג"י ל' אידהן ויום אידם לא הוי גזרס כוללת, כיון דשמואל הקיל בג"י. ח קיסרתי (מ' חדש מזירת קיסר) לר"י נשיא ביום אידו כדאי' דף ו' אחר אשקליה חזול ומודס, לא אשקלי' סו"ל איבס, חר"ל זרוק אוחי לבור כלאמר יד (שלא יבין שמדעת השלישי וכשרואה שנאבד לא ישמח) מיי' שמעיין דאסר לקבל מ' ביום אידם ומכ"ס לשלוח להם. ט ע"ז ס"ה, ורבנו ר"ל מה"ט סמך כר"ף סי' עובדא לאורוי היכא דלא אדוקי שרי. י ז'. יא על "ואם לאו" שאין זבס גדול חלל שוין, במידי דרבנן אח' המקיל, אבל אם המטמיר גדול אף דרבנן הלך אחריו, אבל מרמז"ס ספ"א דממרים מ' דארישא קאי, דסתם זבס"ס אחר המקיל. יב נדס ו' כדאי ר"א לסמוך ע' זבס"ס, פרס"י שנת צלורת ה' ולא רכס לספסיד טהרות. וחס' הקשו לקמן ט' אחר צנטי צלורת אפי' רבנן מודי, ובגליון לדודי צעל י"ד ת' לקמן ט' כ' רש"י שני צלורת ואיכא הפסד מרובה, מ' דבעיין תרתי לרבנן מלתא דל"ס והפסד מ', וכ' ח"סד סי' מ"ד מכאן מוכח דוקא משום הפסד מ' מקילין, אבל משום סע"ס ומלתא דל"ס לא וכו' ש"ך רמ"ב. ובזה מיושב דף ו' לא הוי חלל מלתא דל"ס ולא ס"מ ולרבנן לא שרי והמיר משום כדאי ר"א. יג ראב"ד, אבל ר"ן ור' ירוחם מולקיס עש"ד. יד אל ישאל לאחר ויתיר, מ' אפי' גדול ממנו לא ישאל, נסתר צוה דיוק מהר"ק מחילין מ"ד חכם שאסר אין מברו ר"ל דמשמע גדול ממנו רשאי דכח סתמא אומר. טו ולא איפכא החיר ח"מ רשאי לאסור. טז חוס' ולא כרמ"א. יז סנסד' ל"ג גבי נטלס האם אם היתה הפרס צעיס הויה הדרא דטעס ד' מנסה. יח ראב"ד ורסב"א, וי"א הא דל"ר להמיר משום כבודו של ראשון, ואם הראשון מחר מותר, ולטעם זו אף אם החיר הראשון אין השני יוכל לאסור בלא הסכמתו, ולרבנו יוכל לאסור. ומדקרי רבנו שקול מדעת דבר שאין הכרע, ש"מ כל שיש הכרע זבס"ס כגון שמלינו א' מראשוני' או סוגי' דעלמא כד' הממיר נמי מחר ומחיר עש"ד. יט ע' במאור פ' אחד ד"מ שכ' זה זבס חכם גדול מחכמי דור שלפניו. ב ע"ז ח'. כא ע"ז פ"ק ס"ב, ושם פרש רב אדם הראשון לער עלמו על לילית ארוכי' כיון שראש שהיוס מתאריך אחר קלון דיו. ל' שר"ל שאמר טוב ס', קלון ברומי ויוני טוב, ודיו סס חלקי'. חולי נרמ צמ' טוב לסודות לה', שייחסו רז"ל לאדם הראשון, ולרבנו דיו פי' יוס, גם זה בלשון רומי ויוני פתרונו. כב במשנה נקט קלנדא שהוא אחר התקופה ברישא, וסטורניא שהוא קודם ת' צתר הכי, ואי' בגמ' סימנא שלא תטעה בפרושן: אחר וקדם לרמנו, וקסה למס שנה בסדר? ומשי רבנו רבנמ' אי' אדם הראשון ראש שהיוס מתמעט והולך קדם תקופה

ולער

אחת שעושה קלנדא וכל עיירות הסמוכות משתעברות לה, בעיירות הסמוכות מותר לשאת ולתת דקלנדא אינה אסורה אלא לעובדיה בלבד. וחו' אי' גנוסאי של מלכי גוים פי' יום שמתכנסין להעמיד מלך א' ויום לידה, ויום מיתה של מלך ב', ודוקא יום מיתה ששורפין בו כלי תשמישו, אותו יום יש להם איד לע"ז בכל שנה ואסור ג"י לפניהם. ואלו איריהן שאין אסור אלא ביום איד, יום תגלחת קננו ג' ובלוריהו, פי' ציצת שער ראשו מניח כל השנה ומגלח פ"א בשנה, ויום שעלה מן הים, ויום שיצא מבית אסור, וגוי שעשה משתה לבנו ואין אסור אלא אותו יום ואותו איש בלבד. י"מ שאומר דיום תגלחת ועלה מן הים ומב"הא במלך איירי כהני דרישא, דהריוט אינו עושה איד לאלו ודייקו מדתני סיפא וגוי שעשה מ', מכלל דעד השתא במלך עסקינן ד' ולא דיוקא, דנקט גוי לסיים ואינו אסור אלא לאותו איש בלבד ה'. תניא רשבא"א ישראל בח"ל ע"ז בטהרה, כיצד גוי עושה מ' לבנו מוטן היהודי' אע"פ שאוכלי' משלהם מ"ע הכ' כאלו אכלו מובחי מתי' שנ' וקרא לך ואכלת משעת קריאה כאלו אכל, וכל ל' יום אסור אפי' לא אטר משום הלולא, ואי אטר עד יב"ח אסור, ומאימת אסור מבי רמי שערי באסינתי ו' ובהלכות ו' אסור לשגר לגוי דורך ביום אידו וביום הלולא דבנו ואסור לאכול עמו ביום אידו וביום שמחת בנו ובהלולא ל"ש קודם ל"ש בחר הכי אסור.

מג. ת"ר ח שורפין על המלכים ועל הנשיאים ואין כזה משום ד' האמורי שנ' בשלח תמות ובמשרפות אבותיך ישרפו לך, ושורפין עליהם מטהן וכלי תשמישן ולא מקרי השחתה כיון שהוא לכבודו, ולא אסור משום בחוקותיהם ל"ח, שאין חק לע"ז אלא לכבוד עושים וקרא מוכיח שנהגו כך בישראל בימי נביאים מ'. עיר שיש בה ע"ז כל' איד לע"ז חוצה לה מותר לשאת ולתת, חוצה לה, מותר ל"ל עם אותן שבחובה. ולולך לעיר ביום שיש בה איד לע"ז בומן שהדרך מיוחד לה אסור משום חשדא, אבל אם יוכל להלך בה למקום אחר, פי' שממקום ע"ז יש דרך לעבור גם למקום אחר מותר ו' ובירושל' אסור לאכנסנאי. אבל בן עיר מותר וכן שיירא. ויש שאומר שאין אסור אלא במקום שיש יריד של עכו"ם ויום איד ובאים הרבה בסחורה לכבוד ע"ז. וביריד שעושין אחר יום איד אע"ג דהתחלה ביום איד שרי לקנות מהם, והיינו דהנן יא' עיר שיש בו ע"ז חניות מעוטרת אסורות יב' שאין מעוטרת מותרות לקנות מהם, והאי ודאי לא ביום איד שהרי אסור לשאת ולתת עמהן, ואם אין יום איד מאי קט"ל, הכא במ"ע שיריד התחיל ביום איד ונמשך ימים אחר האיד ועל אלו אסור שאין מעוטרת מותרות, כיון שע"ז אינה נהנה בכך וקט"ל דלית בהו מ' דאזיל וטורה, אבל כיון דעקר יריד לכבוד ע"ז לא התירו אלא ליקח מהם אבל לא למכור להם כדתני' הולכין ליריד עכו"ם ולוקחין בהם עבדי' שפחות בתים שדות וכו' מ"ט משום דמטעמי להו שרי, ומרבה קנין דישאל, אלמא למכור להם אסור. אבל ר"ה גאון התיר ליקח מהם ביריד כל מה שצריך אפי' ביום איד דהוי דבר האבד כיון דלא משכח בוול כביום יריד ואיכא דרוחא דישאל וגבי דידהו ליכא רוחא, והיינו דהנ' הולכין ליריד עכו"ם ולוקחין מהם בהמה וכו' מפני שהוא כמציל מידם, וה"נ אי' במ"ק יג' כיון דהאידינא משכחת להו וביומא אחרינא לא, כפרקמטיא אבודה דמי ושרי, אלמא טעמא דיריד משום דבר האבוד, וכיון שכן אם הי' לו סחורה אבודה מוכרה ביריד, אבל להשתכר ודאי לא, דביום איד אסור לשאת ולתת עמהם. ומ"ש דמוכר נמי ביריד ביום איד איכא לעיונא, למה לא ניהש שמשלם לו מדמי ע"ז שמכר ביריד, דבהא דאר"ח מותר ל"ל בעטלווא של עזה יד' אף ביום שיש איד בעזה דלא חשו חכמים לדמי ע"ז חוצה לה כדמפרש אביו, משמע חוכה ודאי חיישינן? איכרא היא גופא קשי' הא אי' פא"מ טו' גוי הולך ליריד של עכו"ם בהליכה ובחורה מותר ל"ל עמו וישאל ההולך בהליכה שרי ל"ל מן בחורה אסור דאמרין ע"ז מכר ודמי ע"ז בידו, דאי גלימא ובין הכא לדיון הוי מוכין ליה, אבל בגוי אימא גלימא ובין? וי"ל החם מיירי ביריד שמוכרין תשמישי ע"ז וגם דברים אחרים וחולין להקל, אבל הכא מיירי שאין מוכרין אלא תשמישי ע"ז להכי ודאי בגוים שבתוכה יש לחוש לדמי ע"ז ו'. ותוונא שהגר"צ כ' בההיא ברייתא יד' גוי ההולך ליריד בהליכה ובחורה מותר ולא חיישינן לדמי ע"ז דאמר' גלימא ובין: האי דפרקינן הכי אימור חמרא או גלימא ובין לפרושי טעמא בעלמא ולא צריכנא ליה, דהא אסיקנא דמי ע"ז ביד גוי מותר יט' עכ"ל פרוש דבריו דהתם אבעי' לאמוראי אי דמי ע"ז ביד

נחל אשכול

ולער עלמו והתפלל כיון שראה אחר ת' סיום מאריך עשה ח"י יו"ט, לשנה הבאה עשה גם ח"י יו"ט לפני ת', שנספכו לו לשמחה וח"י אחר ת', הוא קיבעס לש"ס וס' קיבעס לע"ז, וכיון שאיתם שלחמך ת' חקן בראשונה וס' קלנדא להכי חני לבו חמלה. א פי' רמז"ס כאלו ג' כוונות, וי"מ יום שמעמידין צו מלך. ב רס"י פי' כל ימי צו מוגגין ביום ח'. ג חין זמן קבוע. ד רחב"ד. ה ח' קתני ושעשה משתה לבנו, ה"ל ואינו חסיר חלל נאווה ח'ס על הצן קאלי, ועס האב מותר לישא וליתן, להכי נקט וגוי שעשה שיה' גוי נושא המאמר. ו לעשית סכר ליום המשחה. רצו השמים כו"ף מ"ט בגמ' בחדס חסוב חכ' אחר יב"ח מודי לע"ז, ומחמו מ', והפסוט דבר זה לא סכית דישמח אחר יב"ח ואלו ומודי בחדס חסוב וכו"ד הסמיט רי"ף מטעם זה, וקרא דנקט הס"ס חסמכתא צ' ענוק"ס. ד ה' ע"ז, ה"ג הוסיף אף ציוס חידו חסור לחכול עמו, וגמ' ופוסקי' לא הזכירו חלל מחנות צו דרמו הקרא וקרא לך צמחין משתעי, וחז"ל דברו צהוב סכן דרכס לזמן צמחנות צו, אבל לכ"ע חסור לחכול עמו ציוס חידו וכו"ס מדאסור לקבל ממנו דורן. ובצ"י י"ד סס"ז כ' כלבו הסומט לנכרי פי' ואוכל עמו חס מח חין הולכין אחר מטחו, כ' צ"י דישאל רשע הוא, וח"י לפרש, כיון דלא קיי"ל סתם מחשבת נכרי לע"ז, אבל למ"ס ה"ג ל' דמייירי שחובל עמו ציוס חידו. ובפדר"א פ' ל"ח חסור לחכול עם עכו"ם ולחוס' מולין ד' ג' אחרת. ח י"א. ט כחוס' שאס לא ה' כבר בישראל לא ה' לנו להחסוג חע"פי שאין חק לע"ז חלל מחסוגס, אבל מה שעשו חק לע"ז כגון מנזה חסרה ת' לישראל אף שלפנים ה' בישראל. י עש"ך קמ"ט. יא י"ב. יב סימן שותחין מחס לע"ז ואסור לקנות מחס מפני שמחנה לע"ז שותחין נוכס מחס שמוכרין. יג יו"ד מוכיח שדבר חסור כה"ג מ' צח"מ כי היכא דשרי ביריד ע"ז. יד י"א, סוק סמוך לעזה. טו ל"ג. טז דלמח דר צי'. יז ולפ"ז גם הגאון לא התיר למכור חלל ציריד שגוים מוכרין תשמישי ע"ז וגם שאר דברים. יח פ' חין מעמידין. יט ע"ז ס"ד דהייח מרס כמוהו כל מה שחתה מהווה ממונו כמוהו בישראל כחצי ולא בגוי חוס'. מוהו צח"מ לקמן דים לחסור כשדעתו לקנות ע"ז אחרת כחוס' יט

ספר האשכול, הלכות ע"ז.

ביד גוי תופסת דמי', ופשטו להו דמוחר מברייחא ישראל שהי' נושה בגוי מנה ומכר ע"ז ונחן לו מותר, וקשה דלא פשטו מברייחא גוי הולך ליריד ע"ז אף בחורחו מותר, להכי אסיק בפרוקא דלמא גלימא ובין כי היכי דלא תקשי להני אמוראי, ותו אביי דמפרש חוצה לה לא חשו אבל תוכה חשו לדמי ע"ז, ודאי מפרש ברייתא גוי ההולך ליריד מותר מטעמא אימור גלימא ובין א, אבל רבא דמפרש ב. . והלכתא כרבא ור"נ. ויש שמחלק התם ג. מייירי בגוי מוכר ע"ז לפרוע חובו כה"ג מותר, אבל המוכר סתם חיישינן שמקצה המעות לקנות ע"ז ודמים אלו אסורי' ד והאי חשש לאבוי ה. ת"ר ישב לו קוץ, פ'י' ברגלו שאינו יכול לילך כ"ז שאינו מסירו, והוא בפני ע"ז לא ישחה ויטלנה שנראה כמשתחווה לע"ז ואם אינו נראה כמשתחווה ו מותר, מעין מושך לפני ע"ז לא ישחה וישחה שנראה כמשתחווה, ואם אינו נראה מותר. ואמרין דתנא תרתי לאשמועינן אפי' מעין דאיכא סכנה אי לא שתי מיית אפ"ה אסור. והאי סכנה לאו דוקא, דאי איכא, ודאי לא נאסר להתרפאות ט' ט"ע בעלמא ז. תשובה לגאון: שוק של ע"ז אם המכס לע"ז אסור לסחור שם שום דבר ששנינו ח עיר שיש שם ע"ז והיו בה חניות מעוטרת אסורות, שאין מעוטרת מותרות, ור"ל אמר מעוטרת אסורות שמעוטרת בורר והדם דקמחני מריחא ט, ור"ז אמר נהנה אסור מהנה לכ"ש י והלכה כר"ז ומתיבין לר"ל מהא דא"ר נתן יום שעכו"ם מנחת המכס מכריזין כל מי שנוטל עטרה ומניח בראשו יניחו לו המכס, יהודי הנמצא שם מה יעשה, יניח בראשו נמצא נהנה יא לא יניח נמצא מהנה, שנותן מכס לע"ז, מכאן אמרו הנושא ונותן בשוק של ע"ז בהמה חקק פרסותיה, פירות כסות וכלים ירקבו, מעות וכלי מחכות ישליך לים המלח, אלמא מהנה נמי אסור? ומפרק לר"ל פליגי רבנן אר' נתן, אבל לר"ז ל"פ, והא דאמרו הולכין ליריד ש"ג ולוקחין מהם בהמה וכו' מ"ש כמציל מידם, בלוקח מבעל בית שאין נותן מכס, אבל מתגר שנותן מכס לע"ז אסור דנמצא מהנה, ומבעל בית קבוע דשקלי מיני' מיכסא נמי לא, ור' יעקב דובן סנדל ור' ירמ' דובן ביתא יב ואמרי לה פילומא יג, מב"הב דלא קביעי ובני. הלכך בוטן שהמכס לע"ז אסור לקנות שום דבר, ואם אין נותנין הכל מותר ע"כ. ודאמר בגמ' יניח בראשו הרי נהנה משמע אם לא נהנה במכס מותר, ה"ט בהנחת עטרה לא לקילון יד ע"ז קסכוני טו אלא לסימן בעלמא להכיר בין גוי ליהודי, דלגוים מניחין המכס ולא לישראל, אבל אין בהנחת עטרה וכו' לע"ז הלכך לית בה אסור אלא אם נהנה ע"י שטמעה אותן שמוניח עטרה. ואפשר שבאותו זמן הי' כך מנהגא שעושין הגוים בראשיהם מה שאין ישראל עושין, ובכל זמן יש שנוי בין מלבושי ישראל למ' הגוים.

מד. ואצטרך לפרושי הני מילי ששמענו מנהג קשה בארץ אדום ומלכות חייבת שיש בה מקומות הרבה כגלות צרפת לא יוכל ישראל לעבור מט"לם אלא אם מתנכר עצמו באותן מלבושים שנוהגים בהם הגוים, ודין המלבושים אין אסור במקום הצלה טו. אבל יש להם מנהג אחר, הגוים הולכין בעצים ובכלים ידועים לחרפות מטעות לטעות בדרך רחוקה, ומי שאינו הולך לחרפות לא יוליכום עמו, והדבר ידוע שליסטים או מלכות מקפדת על חברתה שוללים ובוזים את העובדי' ושבים, ומניחים בשלו' ההולך באותן עצים וכלים על שום יראתם. ודאי אסור לישראל לעבור עם אותן כלים מט"לם בחוקת גוי כאלו כופר בעקר כאוחס שעושים כן יז. ומי הכניסם בצער זה ט' הנאת טמון, תינח מי שהוא לבדו במקום גוים וס"נ, אע"ג דאסור כמ"ש, אבל המשים עצמו בדרכים ומציל נפשו באותן כלים, וכ"ש לתפור צורת הצלוב על בגדיו כמו שחדשה מלכות הרשעה, גדול עונו מנשוא וקרוב להיות כופר בעקר, ואין הוגר בזה בפ"ג שע"ז ג"ע ושפ"ד עומדי' בפני פ"ג יח, ומכ"ש שאסור לומר בהדי' שהוא גוי להציל עצמו ואע"ג דבירוש' יט אשה יכולה להטמין ולומר אשת גוי אני, לאו למיטרא שמוחר לומר גוי אני, אלא ר"ל אף אם לא

נחל אשכול

לפקק דהזמנה לאו מלתא, ואף לאבוי בתשמישי ע"ז הכנה לאו מלתא סנהד' מ"ז ור"ף ורמב"ם מחירין. א כדי שלא תקשי לי' סאי ברייתא, ואין לומר לא שמיט לי', דשמואל נמי אמר כותי' בדף ל"ב, אבל ברייתא דדף ס"ד ישראל ניהי בגוי מנהג אמוראי טובא דאבנ' לסו התם לא ידעו, י"ל אבוי נמי לא ידע. ב ל"ל סאי לא חשו חכמים (בדף י"ב) מולד לס, אחששא דרבנן דיוס אידס דקאזיל ומודה, ואי הוי חששא דאורי' חיישינן. ליריד' ליכא חשש דמי ע"ז אפי' תוכה דס"ל כרבי' ר"ג דמי ע"ז ציד נכרי מותר'. ג ד' ס"ד ישראל סאי נושה וכו'. ד מ' אף צספק, חס', ועס"ך ס"ס קמ"ט. ה דמפרש י"ב תוכה אסור מאוס דמי ע"ז, אבל לרבא סס אין הכרח לומר דחיישינן מס' סהקלס המעות לקנות ע"ז אחרת. ו ספונה אחריו אז לידו ללד ע"ז, אבל סומס ממס אסור אף אי ליכא רואה, דכל שאסור מפני מ"ע אף צמ"ח אסור. ז וכ"פ רמ"א, ולישנא דגמ' אבל מעין דאי' סכנה אי לא שתי מיית אימא דמוחר קמ"ל, כך פרושו מעין הו"א דשרי אפי' ליכא סכנה, דכיון דנלמא לפעמים ס"ג, א"כ ליכא חשד דרואה אותו סומס לפני ע"ז אומר משום ס"ג דלמא עושה, דאי לא שתי מיית, קמ"ל דאסיר, דרואה אומר משתחווה לע"ז ולא חשש סאי' מסוכן, אבל ודאי ס"ג שרי ולא אסר חלל צסעת שמד או צפרהסיה ומתכוין להצבירו ע"ד כמ"ס שאלות וארע. ח י"ב. ט עתוס' דשמא לוקין עליי אע"ג דלענין מעילה צריח אין צו חלל אסירא צע"ז כ' לא ידבק בידך ממ"ס. י סחוויות נותני' מכס לע"ז ממס שמוכרין. יא רש"י ותוס' פרושו נהנה מריח עטרה, דהנחת מכס עי"כ לא נקרא נהנה כיון שמעות שלו, אבל לר"ן נקרא נהנה ספטור ממכס, וכ' אנשי סס ר"ן מייירי דאיכא מכס קבוע וכל העימד לגבות כג"ד והנחת מכס חסוד הנאה, אבל לרש"י עכו"ס קובעין מכס זה לע"ז, וסוי גזלס כמכס העימד מאליו, והנחת המכס לא חסיב הנאה שאין מכס עימד לגבות צדין. יב ער"אש וגרסתנו פיתא, ולג' רבנו לק"ק חוס'. יג אין צניסמנו, ואין פרושו סס מכס, כי לא מוכר אמורא צסס זה, דפלימו חנא הי', ר"ס כ"ד חגי' פלימו אומר וס' צימי רבי מנחות ל"ז, וי' שר"ל ר"י צבין פילומא כמו פלומס שפי' ערוך מטס מלמס נותי' עיף. יד צלשין סגי נסור ור"ל סבח. טו ומ"ס צנוסמנו יניח צראשו לכבוד ע"ז טעות גס צרי"ף ור"אש ליתא. טז אע"ג שאסור להניח עטרה להריות המכס, צמ' ס"ג שרי, ודוקא שלא גזרו סילבס מלבוס עכו"ס להצבירו ע"ד דאי אפי' אערקתא יסרג. יז דהוי כמודע צע"ז שאין כלים הללו מציים חלל להולכי' לחרפות, משא"כ במלבוס גוים שאין זה לעבודתם, ולישראל נמי מותר מלבוס זה מדין אס לא משום מנהג. יח יומא פ"ב, סנהד' ע"ד. יט ע"ז פ"ב ס"א ער"אש סס כרבנו וירושל' קאי אמחני' סס לא חתומד

לא מחשב לה אסור זה להוציא שקר להצלתה מ"מ לא תתחד מ' עריות שחשודין א' ובשעת שמד אפי' אערקתא דמסאנא יהרג וא"י, פי' העכו"ם עושין באותו זמן רצועות מנעליהם אדומות וישראל שחורות להכירם שהם ישראל, ואם יאמר עכו"ם בשעת שמד עשה רצועותיך אדומות וא"ל הורגין אותך יהרג ואל יעשה ב' ור"א ג' פי' ערקתא אסור דרבנן הוא כהאי דאמרי נתפורו לו מעותיו ד' בפני ע"ז לא ישות ויטלם שנראה כמשתחוה לע"ז וכן התרת רצועות סנדל אם יאניסו ישראל להשתחוות לע"ז ואינו רוצה ויעמידוהו לפני ע"ז ויאמרו כפוף עצמך והתר רצועות סנדל שלא תשתחוה לע"ז אלא להחיר רצועות, הואיל ונראה כשוחה לע"ז. ודאמרינן שלא בשעת שמד ע"כ עבירות חוץ מע"ז ג"ע וש"ד ה' יעבור ואל יהרג, ה"מ בצינעא אבל בפרהסיא וגוי מכוון להעבירו על דת כשעת שמד דמי כדמוכח מהא דפריך והא אסתר בפרהסיא הוי ו' ומשני אביי א' קרקע עולם הויא, כל' היא לא עשהה מעשה ואחר כופה עושה ולא נאמר יהרג אלא אם שואלין לעשות מעשה, ורבא אמר הנאת עצמן שאני, אם עכו"ם עושה להנאתו ולא להעבירו ע"ד, בפרהסיא נמי א"צ למסור נפשו חוץ מע"ז ג"ע וש"ד ואודא לטעמי' דאמר גוי א"ל לישראל קטול אספסתא בשבת ו' ושדי לחיותא ואם לאו קטילנא לך, ליקטל אספסתא ולא ליקטליה, שרי לנהרא, דמתכוין להעבירו ע"ד, ליקטליה ולא ליקטל אספסתא ח' ויש שאומר ט' אף בע"ז וג"ע ש"ד מתלקינן ולהנאת עצמן א"צ למסור, ולא מלתא הוא ו' . . . וט"ש ר"א אם גוי מכוון להנאתו אף בפרהסיא אפי' ע"ז כגון קואקי ודמונקי יא' יעבור, לא חיטא ישראל ע"ז, דהני גוים לא מכווני כלל שישראל יעבד ע"ז, אלא קסבעי מנהוג הני כלים לחשמיש ע"ז ואנן יהיבנן להו ועוברין על לעלת"מ ט' הסכנה ולא עבדינן מידי דע"ז, אבל היכא דאונסין שיעבד ע"ז או להנוז' מע"ז ודאי צריך למסור נ' כדאי' בכ"ש יב' שאין מתרפאין מעצי אשרה והתם ליכא אלא לאו והנאת עצמו וצנעא יג'. וגוי אין מצווה על ק"ה דחני' יד' על ו"מ נצטוו ב"נ ואי' איתא ח' הווינן, א"ל רבא אינהו וכל אבירייהו כל' שטצוויין על ו"מ בכל תוקף קיימן אף נהרגין עליהם, מאי הוי עלה? כ' לדבר זה יסלח ה' לעבדך בבא אדני בית דימון להשתחוות שמה והוא נשען על ידי והשתחוית, ואמר לו לך לשל' ואי' איתא לימא לי' הא בצנעא הא בפרהסיא טו' אלמא גוי א"מ על ק"ה טו' ומותר לעבור על ו"מ להציל נפשו. חנן בתרומות נשים שאמרו עכו"ם חנו לנו א' טכס ונטמאה ואם

נחל אשכול

אשכ עמכם מפני עריות, ות"ל מפני שפ"ד, ומשני אשה וכו'. א' לענ"ד יכולה לסתמין ולומר פי' לא שאלמה צדדי' אשת גוי אני, אלא יכולה לסתמך ע"י מלבושים ושפה נכרי' כ"כ שהם מטעים עינכם כאלו אמרה עכו"ם אני ואין הורגין אותה אפי' אי מספקא לכו אכל צאים לא מפני דכילין לזכר. ב' פי' רי"ף וקרוז ליה פרש"י סנהד' ע"ד. ג' שאלחות וארץ ומפרשו י' דל"ג לשנויי ערקתא. ד' ע"ז י"ב. ה' דבאלו אפי' צנעא וגוי מכוון להנאתו יסגר וא"י כדאי' פסחים כ"ה בכל מתרפאין חוץ וכו'. ו' סנהד' ע"ד, כל סיכא דידעו יו"ד מישראל הוי צפרה', וכל ישראל שצוין ידעו שנקמה לביאת גוי, אכל מ' ג"ע דאפי' צנעא יסגר לא פריך, דלא מקרי ג"ע אלא צפרה' דחייב כרת ולפסטות הכתובי' פנייה היתה ולא כמגלה ט"ו שהיתה אשת מדרכי' (כ"כ נמק"י ונחום' יסוד אחר) ונבעלה לגוי אינה אלא מזגרת סס (ע"ז ל"ו ולאו דלור' חוס' יצמות ט"ו ע"ז ודרך חתנות נמי ליכא אלא לאו) ולא פריך נמי שעת גזרה הוי ואפי' צניעא יסגר, דלא גזר על ישראל לחיד אלא ע"כ מדינות סמ'. ז' קלור עשז וסאכיל לזכמת. ח' פרש"י ונק"י היינו אס' צפרהסיא או שעת ג' מלכות אז יסגר ואל יעבר, ודמוקי צנעא שמד ואפי' אחר רבא אס' כגוי להנאת עיניו מכוון יעבר ואל יסגר, ס"מ צנעא שמד, נבי דאין חלוק צה בין צניעא לפרהסיא, מ"מ אס' גוי מכוון להנאת עיניו, א"ל לחסור ל' בשאר עבירות, ואין חלוק בין שמד לאינו שמד, אלא דבשמד אפי' צניעא יסגר על כל עברה אס' גוי מכוון להעבירו ע"ד כמ"ס רש"י שלא ירגילו עכו"ם להמריך לזכות בכך, וזה סיך אס' גוי מכוון להעבירו ע"ד ולא אס' עושה להנאתו, וכ"כ רמב"ם בס"מ ל"ח ס"ג וכו' ממאור ומלחמות פ' בן סורר ובאגרת הסמך המיוחס לרמב"ם וכו' צפסקי ר"א אס' צדדי' פרק, וכך יש לפרש לשון הטור ולא כב"ח. ט' המאור. י' ססר, ע' מלחמות ורואיתו מנסה' ע"ה צלמא א"ל ספיר ומפסמים כ"ה חולתס. יא' שאלחות וארץ, ופרש' כלים שכוין על נרות וגמלים שלא תילת אס' צבית וצ"ל מחמתמין צהס והפרסיים מחזירין צבתי ישראל ולוקמים האס' ומוליכין לבית ע"ז שלא מניחין אס' צבילה חוץ מצבת ע"ז כדאי' גטין י"ז חזרה שקל שרגא מקמיסו. יב' פסח' כ"ה. יג' דבע"ז ג"ע וש"ד חייבו וכל אבירייהו אפי' אסור לאו יסגר וענקי' וש"ס ס"ק יו"ד ובעל ח"כ יומא פ"ב חולק לענין לאוי דעריות. יד' סנהד' ע"ד. טו' למס' הודס לי' היל' בפרהסיא אסור, אע"ג צישראל צניעא נמי אסיר דנפקא מקראי דף ע"ד מוסו כיון דגבי ק"ס צחוק צ"כ אפי' נטווי צ"ג על ק"ה לא נטווי אלא צחוק צ"י וצבית רמון אולי ישראל ידעו כמסקנה חוס' אף אי' נומא צניעא אין צ"ג מלוס, מ"מ קשי' דכול"ל צפרה' אסור. ולענ"ד אפשר דס"ס צבי' דלייק אפי' לרבא מרי' דהסיא שומעתא וס"ל צע"ז נ"ד כר"ס אפי' ישראל צניעא יעבר וא"י וער"אס סס. טו' קסה לי' למ"ס ס"ע א"ח קנ"ו צסס ר"ן גוי א"מ על שחוק מחי' ראי' מנעמן ססאמין צה' אף שמתחמס נמי לע"ז לא עביר אסור ומ"ס לואת יסלח שטוסה דבר סקר שלא האמין כלל צע"ז וספיר אחר סנביא לך צסל' ? אלא ודאי צבור כדעת האחרוני' דגוי מלוס על השחוק, וכונת חוס' צבורות צ' שאין הנכרי מכוון אלא לצורא שמים ומס' שמוכיר קדשים שלו לא לאלהות קמכון, וצישראל אסור להסתחף ס"ס וד"ל מנלתי לה' לבדו אכל גוי א"מ על זה. ותו איך אמרו ע"ז ויו"א אסור ל"ול ציוס חידס משוס לעלת"מ מחי' עור גוי מותר צע"ז אי' גס מחמין צבורא שמים, ואי' דמייסיין שטובדס לצדס משוס כאי' חססא לא אסרינן דלפני דלפני לא מפקדינן כדאי' י"ד. ורואיתו צמ"א שייין סנהדרינן ג"ו. ל' כונתו למחי' דאי' סס דברים שצ"ד של ישראל מניחין צ"ג מווסרינן, וצ"ד ישראל מניחין על השחוק, ואיכא מ"ד ססס גוי שטסה ע"ז אע"פי' שלא ססתחוס לה חייב, ואמחי' אחי' מני' לעיבדס בשחוק, וצדק מ"ס מירי' דאורחא פרש"י ע"ז לא אורחא שט"ז אף לצ"ג אסור, כה' אפשר צשחוק. ורואיתו סמביא ראי' שלא נטווי על השחוק דצבוריות ח' למן סיוס אשר לו' ס' וסללס לדורותיכס, חיוס מלוס סנאמרס צחלסלס זס ע"ז, ופריך יו"ד מלית נטווי צמרכ' קודס חנכי' ומסיק דליתח מרכ'. וכיון דע"ז צמלות סנלטי' צ"ג ולמדנו מויוס ס' חלקי' אין לי אלא ע"ז, סנהד' ג"ו, א"כ ודאי לווי ראשון כוא, אלא ודאי מחמת ע"ז לב"ז לא מייירי כיון דאינו מ' על שחוק. ולאו ראי', דקרא אפי' לדורותיכס ממוצת סנאמרו לדורות ישראל שחטעי, וסחלת הקרל אשר לי' ס' חליכס ציד

ספר האשכול, הדרכות ע"ז.

ואם לאו אנו מטמאין כולכם א, יטמאו כולם ולא יספרו להם נפש אחת מישראל, ובירושלמי תני' עלה ב"א מהלכים ופגעו בהן גוים ואמרו תנו לנו א' ונחרוג אותם אם לאו אנו הורגין כולכם, כולם נהרגין ואל יספרו א', ייחרוהו להם א' כשבע בן בכרי יספרו אותו, ר"ל אמר והוא שחייב מ' כשבע ב"ב ור"י אמר אף שאינו ח"מ ב . .

מה. אלו דברי' ג' אסור למכור להם דמטמא להקריבה קבעי, אצטרובליון, פי' פירא דארוא, ובנות שות, פי' תאני' לבנים עם עוקציהן שכך דרכם להקריב, ולבונה זכה, אבל מוכרין להם חבילה של ג' מנין דלסחרה בעי, ודמובן מנייהו לאחרים להקטיר ל"ח דאלפני עיר מקפדינן, אלפני דלפני ל"מ, אבל גבי ישראל כה"ג חיישינן ד'. אסור למכור להם חרנגול לבן כשואל חרנגול לבן לטי, אפי' אמר זה השחור וזה הלבן אני לוקח כיון שהוביר לבן אפי' מוכרו בין התרנגולים ה' אסור ואם אמר סתם חרנגול, מוכר לו לבן. ובומן שרוצה למכור לו לבן קוטע אצבעו ומוכר לו ו' שאין מקריבין חסד. אפי' אם שואל חרנגול לבן קטוע לא אפשר אי מותר ליתן לו שלם, דחיישינן לערומי, ושאר כל דברי' סתמן מותר למכור לו ואם פרש שהוא לע"ז אסור, קט"ל דלא אמרינן שאומר כן כי היכא דליחבי ל' בוול. מקום שנהגו למכור בהמה דקה לגוי מוכרין, ט"ש שלא למכור דגורו אטו ב' גסה ד' א"מ, ובכ"ט אין מוכרין להם בהמה גסה עגלים וסייחים שלמים ושבדורין, נהי דלרביעה ל"ח בבהמה שלו דנעשית עקרה ע"כ ח, חיישינן שיעשה הגוי טלאכה בהם בשבת, אע"ג כיון דובנה קני', גורה משום שכירות ושאלה, דאחי נמי לאוגורי או לשאולי בהמתו לגוי וכי עבד בה מ' בשבת עבר ישראל אשביחת בהמתו מ' דשכירות ושאלה לא קני' וחז' אם מכרה גורה משום נסיוני דמנין טובנה סמוך לב"הש ערב שבת ואמר ליה תא נסייה ושטעה לקליה ואולה מחמת' והוי ל' מחמר אחר בהמה בשבת ו' והא דלא קאמר נטי אי אולית בנסיוני אף שלא ע"י קליא דלישראל דעבר מ' שביתת בהמה וכמ"ש בירושלמי יא דס"ל לבבלי היכא דליכא חשש טהמ' ל"ח מ' שביתת ב' דאמרינן יב' ר' אדא שרי לזבני חמרא ע"י סרסור דאי משום נסיוני שהולכת טעונה בשבת לא ידעה לקליא יג, ואי משום שאלה ושכירות, כיון דלאו ידיד' לא מוגיר, וטעם דלא חייש לשביתת ב' גבי נסיוני דרחוק שימכר וינסה מעט קודם חשכה בע"ש וגם בנסיון זה אין עובר אלא איזה רגעים בשעת הליכת הבהמה עם המשווי יד, אבל כיון דמחמר אחר ב' דאיכא לאו דגופי' שלא יחמר ועשה דשביתת ב' להכי חששו יותר בנסיוני טו. ובפ' השולח

נחל אשכול

משה, ולא מיירי ממה שנאמר לאדם הרא'. צפ' דרכים כ' ש"ד דלמדנו בישראל מוסברא מאי חזית דדמא דידך, אף הגוי יסרג ור"י, וב"ש חולק. א פ"ח. ב רמב"ם הכריע כר"ל דתרתני צעין כפסטי' ל' הברייתא ומצינא דריב"ל. וי"ל דטומאה סוס למיחא ובעין נמי תרתני סביה טמאה וייהודו. מיהו קודם לפלוגתא זו אמר בירוש' אס היתה כבר טמאה מותר למכור, ותמה דג"מזר על הרמב"ם שריכר אף שכבר טמאה? ול' דירוש' בירוש' אמר סתמא אס היתה כבר ט' מותר, ואכתי לא נחית לפלוגתא דר"י ור"ל. וכיון דתת' הכי מייתי לר"ל צעין חייב מיחא וגם ייהודו ה"ה צעין חייב מיחא לר"ל צעין תרתני ופסקו של רמב"ם כרמב"ם. ג י"ד. ד פסחים מ' האי ארצא. ה דלא כר"י צמתי'. ו והאיכא לער ב"ח, ומ"ס תוס' י"א וי"ג דל"ס אי איכא לכבוד ישראל או להסיר תקלה ל"ס כאן. וי"ל שקטע צס דליכא לער, או דמתי' לה איירי כאן בדין לער ב"ח ודומה למ"ס ר"אס ריש שבת בע"ה פטור ומותר אף דליכא ל"ע דלא נחית צס' שבת לעין אסיר ל"ע, וס"י צמתי' דהכא, וס"ח איך אשמועין תהום סוס צה אסיר, נ"מ היכא סיס לי חרנגול קטיע דרשאי ליתן לי. ד רס"י פסחים י"ג ורע"ב, וכלא כ' הטעם משום רביעה וזה להו"א, אבל במסקנא נכרי סס על צמתי' ל"ח לרביעה צמתי' שלו, וסר"ן כתב מ' חשש שיעמיד ישראל צמתי' צפונדקאות סל נכרי ועל צמתי' ישראל נחמד וס"ך קנ"א תמה על הטעם אטו מכירת גסה, סזה עלמו מחשש רחוק דשכירות וסוי דקס ג"לג, ולק"מ צמתי' אוסרי' נמי למכור שזורין שאין ראויס למ' אטו ראוי וס"י צדקס, ומ"ס ש"ך טעם שגזרו צמקוס שחשדין על רביעה, לא סנתי דאס מוכר לו צמתי' מסקינן דלא חיישינן דחס, ואפשר כונתו לפי' ר"ן צמקוס שחשדין אין מוכרין שחא יעמיד צפונדקאותיס צמתי' ישראל, וצמקוס שמוכרין לא נחמדו על רביעה, אבל לפי' קסס על ש"ע צס' קניג קא פסיק וחי אין מעמידין צפונדקאות' ס"ג ולא תלס צמקוס, מ' צכ"מ חשדין וצס' קנ"א תלי מכירה צמתי', ודוסק לומר סני חשאי להעמדה, וסני לא. אבל סאמת מ"ס רס"י ותוס' טעם דחייס לרביעה צס"ד דגמ' כ"כ, ולס"ד דוקא צמקוס דחיישינן לרביעה ח"מ צפונדקאות' ס"ג, וצמקוס שמוכרין, להעמיד נמי מותר, אבל למסקנא להעמיד צפונדקאות' לכ"ע אסור דחיישינן לרביעה צמתי' ישראל ואין טעם מנהג סלל למכור שחא יעמיד צפונד' ס"ג, דס לא נרמו צסוס צמקוס, וסו חששא כזו לא תלי' צמתי', אלא ס"ט דגזרו דקס אטו גסס וגזרס זו מפורס צמתי' דחייס צמקוס סנהג סלל למכור ח"מ וצכ"מ ח"מ גסה, וכ"מ מחיס' ד"ס אמר כפי' מהרש"א. ועוד ראי' דטופס צכ"מ מוכרין וחי מ' חשש רביעה צעיפית נמי כדאי' כ"צ ע"ב. מיהו לרבינא דף כ"ג (עחוס) ומהרש"א) י"ל דחששו לרביעה אף צסלי ולא סמכו על סס על צמתי' להני מקומות נסגו סלל למכיר דקס, ואסרי' סמכו על סס וכו', אבל צצמתי' ישראל לכ"ע לא סס, לכן אסור העמדה צפונד' לא תלי' צמתי'. וכן י"ל לר"י דף כ"ד דפסחי מוצת ג' והאי נעקרת ע"י רביעה וצת ג' ספק ח"כ י"ל צמקוס שאין מוכרין חיישינן לרביעה דכסתה צת ג' רבע לה כיון דאין נעקרת ודאי וצמ' שמוכרין ס"ל דלא נחית נפסי' לספק הפסד. אבל צמתי' לית הלכתא לא כר"י ולא כרבינא צסא ער"אס, לכן העקר כרס"י ורע"ב ורצנו דנסגו צדקס אטו גסס. ה וזכרי' נמי ליכא למיחש שרובעס שמוכרים צסרס, כ"צ ע"ב. מ פס"י עבר צלאו ל"ח כל מלאכה וגו' וכל צמתי'. צצת קנ"ד חי דקרא צעיסה ישראל מ' צצתופס עס הצמתי' והיינו מחמר, אבל צציתת ב' ליכא אלא עסה למען יות שורק, וכ"פ ס"ס פ"כ דסל' סצת לד' רמב"ם. י צצעת מכירה יבקס כגיי לנסותה כילד סולכת עס מוסי, ואולית מחמתי'. יא צסונין שפרס זמנין דמסר סנהגה לגוי קודם גזר מכירה לנסיון ומחירה לי חמר סצת כחא סעסה מ' עמה צצת. יב ט"ו. יג וקסס אף אס אין סולכת מוקילו מ"מ סולכת לנסיון ועבר אצציתת ב'? אלא ודאי מטעם דלקמן לא אסרינן. יד צצאלה ושכירות אסור זס כל סיוס תי'. טו אבל ר"ן כ' דסכל מיירי סצכר קנאה סגוי, אף ישראל יחמר צקילו לחמר סקינן שירא שיחזיר גוי מחמתי, ולכן משום צציתת ב' ליכא דאחר מכירה סל גוי סיא, אבל מחמר אחר צמתי' אפי' אינה סלי אסיר, דאסורא דגופי' סול, ודנקט

השולח א' הטוכר בהמה גסה לגוי קונסין אותו עד מאה בדמיו ב' ומשום דשכיח קנסו הרבה ג'. וז' הגר"צ דלא מנבין האי קנסא אלא בא"י ולא בח"ל דלא מנבין קנסא בכלל. טעמא דטלחא לא ידענא, ודאי קנסא דכתיבי באורייתא בעינן סמוכין אבל האי קנסא דרבנן לגרור גרר למה לא יגבו ד'. בן בחירא מחיר למכור סוס שאינה עושה מ' שחייב ח' דלרכיבה עומד וחי נושא את עצמו, ואר"י הלכה כב"ב. ובפ' המצניע ה' מ' דב"ב מחיר את סוס לעופות דס"ל אפי' בבהמה ח"ע חנא"ע, ורבנן ל"פ בסוס עומד לרכיבה, דבאדם מורי דהנא"ע, אלא בסוס עומד לעופות פליגי. מיהו י"ל דרתייה בעלמא הוא, דרבנן באדם נמי פליגי, שהרי אסרו הכא בסוסים וסתם סוס' לרכיבת אדם ובהנהו מחיר ב"ב אבל בעומד לישא עופות לב"ב נמי אסור ו'. ר' אדא שרי לובוני אנב ספסירא דאי משום נסיוני וכו' ז', ר' הונא וכן פרה לגוי אטר איטור לשחיטה ובנה. מ' דלא גורו מ' שכירות ונסיוני אלא היכא דקבעי למלאכה, ואיירי מתני' דאמר בהד' למלאכה, א"נ בבהמה טמאה דלאו לשחיטה קייטא, ועגלים וסייחי' דאסרו דהנהו ודאי קונה לגדל למ', וכיון דאסרו שלמי' מהנהו, שבוירי נמי הוצרכו לאסור, דמאן דחוי סבר שלמים מכר לו ואצל הגוי נעשה שבור. ושור פטום ח' ודאי משהו לי דליכחש דראוי יותר למלאכה מבהמה אחרת להמי חיישינן דקבעו לי' למלאכה, והא דתני' ט' מוכר לו בהמה ע"מ לשחוט ושוחט ורמ"א אין מוכר אלא שחוט? הב"ע בעגלי' וסייחים דלגדלם למלאכה קבעי, להכי צריך להחנות. ובז"הו נהגו למכור לגוים כל מיני בהמות ואין היתר ברור, ור"ה י לא החיר אלא ביודע דלשחיטה ובנה וז' דרב הונא נמי לא וכן פרה אם לא הי' נראה לו דלש' ובנה ובסתם אסור. ובתש' הגאונים לא מיהו יא ביד הנוהג' היתר לפי שאין ר"ה צריך לעמוד ויפסידו אם לא ימכרו. ויש שכ' דר"ה דסקיל איטור לשחיטה ובנה פליג אמתני' וסמך עצמו אמתני' דשביעית יב' דב"ה מחיר למכור פרה חורשת בשביעית לישראל חשוד מפני שיכול לשחטה ומסיק ר"א בשמעתין כל היכא דאיכא למיתלי להתירא חלינן הלכך מותר למכור לגוי כל זמן שלא נודע דלמלאכה בעי יג'. ותו אי' בגמ' כשם שאסור למכור לגוי כך אסור למכור לישראל חשוד למכור לגוי, שמא יעבור על אסור שכירות שאלה ונסיוני. ח"ד אין מעמיד' בהמה בפונדקאות ש"ג דחיישינן להרבעה אפי' זכרים אצל ז' לא, דרבעו להו, ואפי' נקבות אצל נ' לא,

דגים

נחל אשכול

אחר צהמחו, דמסתמא צהמחו היא שמכרת קולו, חבל אף חי דוכרי והולכת בקולו ח' מחמר איכא, ומוכר זה דל"א דוקא צהמחו צטלת דין מחמר, כיון שאין צו מלקות, שבת קל"ה, מחיר אסורא, אם צהמח של אפי' לא שמע לוקול עיבר מ' שביח צ', ואי אינה של אפי' שמע לקולו אין אסור, חלל ודאי צהמח חזרו שאין עליו שביח, כשהלכה לקולו הוי מחמר וכ"כ תי"ט פסמי' פ"ד, ואי משום כל לא חרי', דאף צהמח דיד' במחמר איכא לאו ועוד עשה דשביח צ', וכל דאין לוקין משום שיתן לאחז"ד ועפ"מ רמז"ס סוף יומא ופ"א דחשובה דפסק כר"ם יומא פ"ו חשובה לצד מכירת על עשה ולא על ל"ח שיתק לעשה וכ"כ חוס' שבויות ו"ב ע"ב ולדעתו לא על לאו דמחמר שאלחז"ד. ובתומים סי' ל"ד הוכיח דעובר על לאו שאלחז"ד פסול לעדות, ח"כ במחמר פסול, ולא כשעבר על שביח צהמחו ועוד אפי' חי ל"ח דמחמר ל"ח קל שאין לוקין מ"ק לר"ן חזינו כמה עשה שהוסיף ל"ח ואין לוקין כמו זכירת עמלק צפה עשה ואם אינו זוכר צפה וגם שוכח כל עיבר בל"ח ואין לוקין; לשמור מחמר מקדש עשה ול"ח ואין לוקין; לזקק משקלות עול"ח ואין לוקין. גם הרמ"ז תמה איך אפשר מחמר צהמח חזרו כלל כ' אתה וצהמחך ול"ל דבר צהמח (כמו ל"ח צכור סירך דלכ"ע אסור) דכל כ' חלל צך ולמדנו במכיל': קטן הבא לכנות ע"ד חזיו, חבל אחר אין חייב למחות יבמות קי"ד. ומלחתי קלח ראי' לר"ן דגמ' חי' חידא דספסר' שרי לובוני, דאי משום נסיוני לא ידע לקלח, וקשה אפי' ידע לא קעביד אסור במחמר שאינה שלו? ויש לפרק דאף חי מחמר' אין אסור מדרבנן מיהו אסור. סב מ' צבג"א פ"ק דע"ז שרא"ב כ' אם שבר צהמח מוכרי ומחמר אחרים בשבת מ"ח דשכירות קני' במקלח, משמע דוקא משום דקני' חבל בל"ח לא אסור מ' מחמר כיון דלאו דיד' היא (מיהו מ"ח מ"ח תמוס דקו"לן כרזא ור"י צבנת קל"ד לחיו חייב). א גטין מ"ד. ב שריך לחזור לקוטה מגוי. ג דעבד שוכר רבו לגוי לא קנסו חלל עד עשרה דמיו ורמב"ם פ' כל"ק גם צבנתה עד עשרה דמיו. ד גם סר"א צבטין תמה עליו. ה שבת ז"ד. ו וכ"כ רש"י סכא ופסמים נ"ג ומלחרי צבנת ור"ן ורמ"ז סקן מ' שבת קמ"א (וסרגישו חוס' סס ל"ד) דס"ל לרבנן אפי' אדם אין נא"ע, ולכך לא מייחתי אוקומתא דרבא צעופות לא סכא ולא בפסמים. וכל דאמר ר"י שבת ז"ד צ"ב ור' נתן אמרו ד"א מנא"ע, וכל ר"י ס"ל כלל חי ואת אחרת לצ"ב דוקא באדם? לגבי רבנן דלא ס"ל שסוס חי נא"ע אמרו ד"א, חבל לענין שאר צ"ח לא ס"ל צ"ב כר"י. ויש ראי' שצירוש' בינה פ"ה ח"ר ע"ג צהמח קאמר טעמא דמלווה על שביח צ' שאם רוכב צביתו ירכב גם צ"ח ועבר אדאור', ש"מ דאיכא רבנן דאפי' באדם לא ס"ל חנא"ע ועפ"ז ח"ל לדומק צ"י צסי' ש"ס, ומיושב צזא דקאמר רבא שבת קמ"א הלכה כר"י ואין פסקין דלא כר"י צשאר צ"ח, ואי צבי רבא למימר הלכה כר"י לענין אדם, סול"ל כרבנן דמודי באדם, חבל ח"א רבנן אף באדם פליגי כיון רבא צבא דהלכה כר"י לענין אדם. חבל רמב"ם צפ"מ כי דל"פ צ"ב ורבנן צסוס עומד לרכיבה דלכ"ע מותר למכור דמי נא"ע חלל צעומד לעופות דס"ל רבנן שאר צ"ח אין נא"ע ואין הלכה כצ"ב. ותי"ט תמה צהד' חר"י הלכה כצ"ב? ול"ל דל"ג סכל ראשוני גרסו. וחוס' י"ד ע"ב הקשו מנ"ל לרבא צבנת טעם דרבנן דאסרו צסוס משום דאין חנא"ע דלמא טעמיהו כרבי דף י"ו משום תורת כלי זין, ועדיפא סול"ל דלמא טעמיהו כטעם צ' דרבי שאם יוקין מטמיו צרימים צבנת ואז מ' נעשה סקן צירוש' טעם דרבנן לכסיקין וכו'. ובתרוס מיושב מדכילו סוס עם שאר צהמח, מ' האסור הוא צענת מכר. וס ליחא לב' טעמי דרבי. ולפ"ז ג' מחלוקת כמ"ס חוס' ט"ז לרבי כל סוס אסור, ולרבנן לא אסור חלל עומד לעופות, ולצ"ב סכל שרי. וססתא על צברייתא ט"ז דפליגי רבי וצ"ב ספיר חר"י הלכה כצ"ב דיתא הוי צ' טעמי דרבי, וסתם סוס מותר למכור, חבל צבא דפליג צ"ב אכחמים דמתני' דמחירין נמי צסוס לרכיבה ואסרו לעופות, צבאי הלכה כרבנן ומיושב פ' הרמז"ס ומלחתי כן צען סחיים. ז לעיל צביאו. ח י"ו. ט כ', וכן חוס'. י גאון ער"אש. יא חס' גאונים קדמוני' סי' ל"ב וחוס' ט"ז ד"ס חיומר ראיות להיתר זה. יב פ"ה צביאה סס"ס ט"ז ע"ב. יג ול"ל דסקלא וטרי' דגמ' אמתני' דמחלחין קאי, ור"ס מולק נמי חר"מ ור"י צדק כ' ע"ב דעבו שדיעינן

דגויים מצויין אצל נשי חבריהם וזמנין דלא משכח לה ורבע בהמה דישאל. אפי' אי' לי' בהמות על שלו חס שלא תעקר ושללא תכחיש ועוד שמתאווה לכל בהמה וב' א, ואין מוסרין בהמה לרועה שלהם ובעופות. . ב. ואין מתיחדין עמהם ואין מתחלופין עמהם דחשודין על ש"ד ואין מוסרין להם תנוק ללמדו ג. . — בוסננו מעמידין ב' אצל גוים דהאידנא מונעים עצמן מרביעת בהמות ועונשין ומכין העושים ד' ומרתחי, ואיכא מרבנות דאטרי דברייתא לוקחין מן הגוים בהמות לקרבן מוקי ר' פדת ה' כרבנן דלא חיישי לרביעה דתנן רא"א פרת הטאת א"נ טגוי וחכמי' מתירין ומתני' דחייש לר' כר"א אע"ג דאיכא שנויי אחרין דל"פ רבנן אמתני' מדנקט ר"א דסתם תלמודא אוקימחא דרבינא ברישא ודר"פ בסוף אע"ג דקשיש טפי מרבינא, אלמא כר"פ סביא דלרבנן ל"ח לרביעה, מיהו טהא ליכא למדיק דהוי סתם ואח"כ מתלוקת, דבתרי מסכתא וכו' ש תרי סדרי אין סדר ו'. — א"ר אטר רב היה גסה דינה כבהמה דקה לפירכוסו ו' ולא למכירה שאסור למכרה לגוי ולא תלי' במנהגא. תני' אין מוכרין להם זיין ולא כלי זיין ח' ולא לישראל החשוד למכור להם. והאידנא מוכנין דמגני עילון (חסר). אין בונין עמהם בסילקי ט', גרדום, איצטדייא ו' וביטה שדוחפין ומשליכין משם אנשים, אבל בונין עמהם דימוסיותא יא הגיע לכיפה, פי' מקום שמעמידין ע"ז במרחצאות אסור לבנות ואם בנה שכרו מותר ואמרין יב' אפי' בע"ז עצמה אם בנה מותר, אע"ג דע"ז של גוי נאסרת מיד יג' אפי' קודם שנעבדה, מאימתי נקראת ע"ז כשנמרה ע"י מכוש יד' האחרון, בידיו' לית שכר ש"פ, דנוטל שכרו משאר מכושות ואכתי לאו ע"ז, דקיי"לן ישנה לשכירות מ"ע וזוכה בכל שכירות קודם מכוש האחרון טז'. הגר"צ לא הביא אפי' בע"ז עצמה אם בנה מותר, דבירושל' טז' . . ויש מביאי' רא' דבע"ז עצמה אם בנה שכרו אסור טהא דאמרין יז' . . ונמצא חביות של יי"נ ביניהם שכרו אסור, פי' שכר כולם אסור, ולא מהני לישידי חד פרוטה לים הטלת, דכיון דאטר העבר ק' ואח"כ ק' פרוטו' כל כטה דלא העביר כולו לא יהיב? לא דמי מכוש אחרון לית בי' טרחא וכל אדם יכול לעשות ועוד שאינו שוה פ', וליכא למימר שתלה כל שכרו בדבר קל דל' בי' ש"פ, אבל התם בהעברת חבית יש טרחא ושכרו שוה פ', שפיר אמרין אי לא העביר חבית יי"נ לא נחן שכרו יח' — מלבושין שנעשו תחלה לשאר בני אדם ורוצים הכוטרם לקנותם לשמש בהם לע"ז יש מקילין. וחזי לן שהוא בכלל מה דתנן יט' ושאר כל הדבר' סתמן מותר ופרושן אסור, שאם אין מוכיר בפרוש לע"ז שרי, ובגדים ידועי' שקונין לכסות הבמה יש להחמיר, אבל בגדים שאין נעשים לבמה אלא לכוטרין ליתנהו בזה הכלל ומותר למכור להם (גליון: ר') חנינא ב"ד כ' הגה השם באותיותיו ואענש אע"ג דלהתלמד עשה מ"מ לא הול"ל לעשות כן בפרהסיא, ואסור אף בד' אותיותיו כד' בפסחים כא' אני נכתב ביה ונקרא בא"ר. והגאון כ' שהוגה במ"ב אותיות מדייתיו עלה א"ש אומר הוגה באותיותיו א"ל על"הב כב).

אין

נחל אשכול

דלשמיטת צעי, וכך ת' בח"מ, ולר"מ ור"י ז"ל דס"ל דלא נחלקו ב"ס וב"ס בדבר זה. א' ט"ז וכ"כ משום ל"ע דגוי מוזכר על הרצעה סוכד' גז'. ב' ז"ל נמי חסיק בגמ' דמושקין כ"ב ע"ב, צ"ע קנ"ג לא הזכיר עופות. ג' משום סיפא קחתי לה דזכתיים הכל מותר ולא חיישין למיתות. ד' שאין גזרה כוללת כיון דמתני' כ"ב אי' טעמא מפני שח' על הרציעה. ה' כ"ג וכ"כ חוס' כ"ב. ו' ומ"ס חוס' ממחלוקת וסתם ער"אש ומסרס"א ולריך להגיה דבריהם ע"פ מוסר רבנו (ומ"ס בתי סדרי ח"ס כן בר"אש פסמי' פ"ב סי' ג' ועתי"ט סנהדרין פ"ט ב' חמורס פ"ו ה' ועתוס' שבת פ"א ע"ב) ואין להסיב על ראייתם דלמא רבינא קדמון הוא צימי ר' יוסף כמ"ס חוס' חולין מ"ח דמ"מ ר"פ קשים טפי סה" צימי ר"ו אבל צרתיס מדמייתי ר"פ צסוף י"ל צמולין ל"ז מקדים רבא לר"ו, ול"ח ר"ג בר ינחם לרבא, וכן צברייתא כמ"ס חוס' צ"מ ד' ע"ב וסס ליכא למימר לאורי' הלכה. ז' י"ה, וע' 28. צגמ' סס אי' ר"ז אשכח לר"ב צ"ז אחר משמי' דרב חס' ג' כצסמס ד' לפירכוס, ואשכח ר' חסי דקאמר ח"ר חמא משמי' דרב חס' וכו', ח"ל לא ס"ל מר מרי' דשמעתא ר"ב צ"י, ח"ל מינד ומיני חסתיים שמעתא עפרס". וחמא חמא י"מ לכ"ע רב אמרס ובשאר מקומות צס"ס דקאמר הכי פסמי' פ"ח חגלה י"ד יולא משניסס הלכס חו פרוש אבל כאן שניסס צסס רב אמר ד"א? ועוד כיון דר"ז שמע מרבה, ודאי ר"ב אחר משמי' דרב חמא כדמסיק צגמ' שסמע ממנו צסס רב, למס לא הזכיר ר"ז ר' חמא? וי' דצמיר כ"ו שמעתא דלחממס מחלחא קדמאי וצחראי אמרין מלעאי לא פרס"י חס שלישי שמע משני ושי מרשסון, מחא דאמר חאי מלחא מוכיר השלישי וסרשסון כמשמע צמתני'. צוס ניחא ודאי ר"ב אחר לר"ז הלכס זו צסס ר' חמא אחר רב, אבל ר"ז לא הי' לריך להזכיר חלל ר"ב ורב, ור"ז סבר שר' חסי נמי שמע מרבה, לכן חמס שר' חסי הזכיר חמנעי ר' חמא, ולא הזכיר כדן ר"ב? והסיב מייך ומיני חסתיים ש' כפרס"י חאי שמעתי מר' חמא לריך חאי להזכיר ר' חמא (דהיכא דאיכא ב' לריך להזכיר) ואח' שמע מח' לריך אחס להזכיר השלישי וסרשסון, ח"כ י"מ שמעתא. ח' בית יד לזיין. ט' ט"ז טירה צבוס לדון ד"ג. י' מקוס שמוכחין צו על ד"ג, ומקוס שמוגחין שורים עס חנסיס וסורגין ועוסין לשחוק. יא' ג' הערוך, פי' מרחמאות עתוס'. יב' י"ט. יג' נ"ט. יד' מכת קורטוס. טז' חע"ג דישראל סעוסס ע"ז לגוי לוקס, רחצ"ס פ"ז דע"ז, מלקות זו על גמר סלס ועל גמר חין מקבל סכר. טז' אפשר סכונחו דסס פליג רב מנא חר' חלעזר וס"ל חפי' צכיפס סכרו חסיר, נמלד דין זה חינו פסוט, לסכי ל"ק קוסי' צצלי על ר"א פסיטא ומוקי לס צע"ז עלמס, ד"ל צע"ז עלמס מודס ר"א דאסר כתרין סס"ך קמ"ג. יז' ז"ל צע"ז ס"ס ח' אחר גוי לישראל סעבר לי ק' חציות צק' פרוטות. יח' קוסי' זו צר"ן פ' סזיכר ות' רבנו כרסצ"ל, אבל ר"ן כ' לפ"י ח' אחר סעבר ק' חציות צנו"ן פרוטות דלית פרוטס צסעברת חצית יי"ג סכר מותר, חלל למס ססוסיף רבנו צתרוני חכתי יס חלוק, צחצית ח"כא טרחא, חאי אחר לא צעינא להעצירו לא יתן לו סכר חלל מכוש חמרון חין טרחא וכל אדם עושהו וחלו לא עשס חינו מוכס לי, וכ"מ מחס' כאן ד"ס מכוש ויפס ססיג ס"ך ק"ג, ז'. יט' י"ג. כ' י"ח. כב' וסס סוכד ק"א סכונה על מ"ב חותיות כמ"ס רס"י סס וכלאן (וצסנהדרין סוסיף דוקא צלסין לע"ז חלל צל"ס ח"ס נעוס כ"ב) ופי' סוגס דורסו צמ"ב ח' לעשות צו מס סחפך, וי' דלא מסחבר לי' סלס יסח לו ח' לעצ צסוגס צד' חותיות. חלל צירוס' ססכד' צחלק סוף ס"א נראה דח"ס צסוגס צצן ד' חייירי כחוס' כאן וכן ר"מ פ"ד חפלה כ' מוכירו צמוקס צד' חותיות. וסכ' חסוצס לא סביא צחלו סחין לסס ח' לעס סוגס ססס, ג"ל דס"ל ח"ק חולק על ח"ס, ור' חנינא צ"ת נמי כח"ק ס"ל, דחי חלצ עולמו צכך חפי' לסחלמד לא הי'

עוסק

מו. אין מוכרין להם בא"י בטחובד לקרקע א דכ' לא תחנם לא תתן להם חני' בקרקע, אבל מוכר הוא משיקצץ, כר"מ בברייתא, אע"ג דר"י פליג ומתיר ע"מ לקוין רבי סתם בטחני' כר"מ ב. ד"א לא תחנם לא תתן להם חן לוטר כטה נאה עכו"ם וה, ד"א לא תתן להם סתנת חנם וכולהו ש"מ כדאי' בגמ', אע"ג דרישא דקרא החרם תחרימם לת"ל ברית בו' אוטות, וכריתות ברית לא א"ת כשאר אוטות שהרי ש' כרת ברית עם חירם, לא תחנם ע"כ קאי על שאר אוטות נמי דכיון דאמר בו' אוטות החרם ת' אם ישארו בא"י, ולת"ל ברית אם ילכו למדינה אחרת, לטאי הוהיר לא תחנם לת' להם חני' בא"י ולא סתנת חנם, בא"י אפי' להחיתם טעווה ועומד, אלא ודאי לא תחנם על שאר אוטות קטוהר. חני' לת' כל נבלה לגר אבת"ו או מכור לנכרי דברי' ככתבן ולהקדים נתינה דגר למכירה דנכרי דגר אתה טעווה לרחיותו והיינו גר תושב ששומר ד"מ ב"נ ג, ודוקא נבלה שאינה שוה אלא מעט ואין הפסד כ"כ לישראל אם אינו מוכרה, אבל אם יש לו ריוח גדול למכרה לגוי לא א"ת שיפסיד, חדע כטרפות א"ת לכלב ת"א ואמרו ללמדך שכלב מכובד ממנו ד' שהטרפה לכלב, ללמדך שאין קב"ה מקפח שכר כ"ב שנ' ולכנ"י לא יחרץ כלב, וכי ס"ד אם הטרפה שוה מנה למכרה שיתן לכלב ויפסיד. ואפלוגא ה. . . אבעי' בגמ' אי מתיר ר"י למכור בהמה ע"מ לשחוט דלמא באילן לא מצי משהו דברשות ישראל קיים אבל בהמה כיון דברשותי' דלמא משהו לה ופשיט מברייתא דמתיר ע"מ לשחוט, והביאה הגר"צ. וטעמא לא חוי לן, כיון דפסק כר"מ אפי' באילן צריך לקוין מכ"ש דלא מהני בבהמה ע"מ? ואפשר דוקא באילן ו. . . — אין משכירין בתים לגוי בא"י דר"ט, ר"י אומר בא"י משכירין ול"ג אטו מכירה אבל לא שדות דגורנין אטו מכירה דבמכירה תרתי אסורא, לא תחנם לא תתן להם חני' בקרקע, ועוד דקא מפקע לה מטעשר, ובסוריא ז' מוכרין להם בתים ומשכירין שדות אבל לא מוכרין ח' ובח"ל מוכרין בתים ושדות והלכה כר"י. א"ר יוסף ובלבד שלא יעשנה שכונה, תנא אין שכונה ט. . . — אף במקום שאמרו להשכיר, לא לבית דירה י' אלא לאוצר מפני שמכנים ע"ז לחוכו וכ' לת' תועבה אל ביתך. תנן יא ובכ"מ לא ישכיר לו מרחץ מפני שנקרא על שמו, ותניא רשב"א לא ישכיר מרחצו לגוי מפני שנקרא ע"ש גוי עושה בו טלאכה בשוי"ט, אבל שדהו לגוי שרי אע"ג דעובד בשבת דאסרי אריסא אריסותא קעביד וב, אבל למרחץ לא עבדי אינשי אריסותא. והכין הלכתא דשדה לגוי שרי אע"ג דעובד בשבת. ואע"ג דרשב"א פליג ולא התיר אלא אי ציית גוי ולא עביד בשבת, הלכה כרשב"ג דסתם מתני' כותי' יג אפילו ודאי עביד בשבת. — ושמענו שחכם א' מחכמי

צרפת

נחל אשכול

עושה צפרהסיא, ומ"מ פריך טלה מח"ש נהי דלח"ק לא חזר עולמו, מ"מ מח"ש נשמע דגס לח"ק אסירא עביר. וז' דרמז"ס ס"ל דח"ק במסנה חולק גס על ר"ע דהוסיף במתני' הלוטש על המכה וקורא צס' חילויים אלחל"הב, שגס זה לא הביא בזה' חשונה אלא צפ"צ דע"ז כ' אסור לקרות צכן. א י"ט. ב שסס צלשון חמא קמא כר"מ כמו מולין פ"ו ראש רבי דבריו של ר"מ ושנאו צל' חכמים וסתמא דהכא הוי נמי כל' חכמים, וכך פ' ר"ף, אבל רמז"ס כר"י. ג ס"ד. ד מכלתא, רש"י פסחי' כ"ב. ה דרמ"א אינו מוכר אלא לאחר שיקצץ ור"י מתיר ע"מ שיקצץ אבעי' כ' ע"ב. ו אולי י"ל: פסק כר"מ מדסחם רבי במתני' כותי' ובחילן דאסור דאור' לא תתן חני', אבל צבסמה דחין כאן אלא חסס דרבנן שמה למלאכה וגזרינן מ' שאלה, ל"פ כר"מ אלא כר"י דמוכר ע"מ לשחוט. וכן נראה שהרי הרי"ף הביא לעיל רב סוגא זצן צבסמה דאיומור לשחיטה, ואפי' תנאי לא צעי, וע"כ איירי צבסמה שדרכה לשחיטה, וא"כ הא דצעי לר"י הכא ע"מ לשחיט, צעגליס וסייחיס ססתמן עומדי' לגדל, וספיר הביא רי"ף מלתא דר"י. ז ארס ליצה סמוכה לא"י וכצס דוד סלא ע"פי הדבור וכצס יחיד לא סמי' כצס ועתוס' כ'. ח דגזרינן אטו מכירת שדות צא"י דאיכא חרתי לאסורא. ט י"ל: פחות מג' צא, ואסור להשכיר או למכור לג' גוים צבסונת ישראל דמיישינן שיעשו קשר להזיק, אבל סלא צבסונת ישראל שרי טור. י קסס על רצנו כמ"ס כ"מ על רמז"ס סכת צלשון אף צמקוס סאמרו להשכיר דצמ" דייק מזה דמכלל דאיכא דוכתי דלא מוגרי מתני' כר"מ דאמר צא"י אין משכירין, דאי ר"י צכל דוכתי מוגרי, וכיון סהס פ' כר"י לא סול"ל אף צמקוס וכי? ול' כיון דלר' יוסף אסור להשכיר הי' דאיכא סכונה, וצמקוס שיש כצו צ' גוים אסור להשכיר לשליש, ולא שרי אלא צמקוס סאין סס גוים, להכי סלשון מדוקדק אף צמקוס סאמרו להשכיר וכו' דהיינו צמקוס סאין סס צ' נכרים צבסונה וחת' נמי כר"י. וגמ' לא מוקי סכי, כיון דצמתני' לא מזכר אסור סכונה. ור"ן פ' אף צמקוס סאמרו להשכיר היינו להשכיר ולא למכור והוא לר"י צא"י, ולר"מ אף צבוריא, סס אסורו לצית דירה, אבל צמקוס סאמרו אף למכור היינו צח"ל, סס אף להשכיר לצית דירה שרי והוליא מזה סהיתר להשכיר צח"ל לצית דירה, דלישנא דמתני' דייקא סכי עכ"ל וקסס נהי דלירוש' יס לפרס כן, סצצלי לא ס"ל, דאלת"ה מהיכא דייק דהאי אף צמקוס להשכיר כר"מ חתי, כר"י נמי חתי. ולענין דינא ר"ספ כר"ן צח"ל מותר אף לדירה דל"ת תועבה אל ביתך קאי על ישראל ססוא לא יציא, מכות כ"צ ורבנן אסורו סלא ישכיר לנכרי סמציא ודוקא צא"י דסס מחויבין לפרס אחר ע"ז. וסר"אס סחיר מטעס דצדיניסס סכירות קני' לא הוי ציחו ס"י. יא כ"א. יב סקבלו למחלס או לשליש וכו' ועליו מוטל סכל. יג דמתני' אוסר מרחץ מפני שנקרא ע"ס וצבסונת חן משכירין לסס. ול"ל סטעס דגוי ציית ולא עביר מ', ח"כ צמרצן נמי יסא שרי. יס לסחיר דוקא צבסד ציית דמה סלא יעסס היום עיסס למחא, אבל צמרצן אס אינו מחמס מפסיד סכל ססולכין צמרצן אחר, מ"ס"ה י"ל מחירין רסצ"א ומתני' צבסד אבל צמרצן לא, וכ"י מהר"ר אלחין צתוס' ד"ס אבל ומסרס"א (וצס מיוסצ קוסי' מסרס"א למס דייק גמ' מדאמר רסצ"ג מרחץ אבל סדה שרי דאריסותא קעציד ח"ס מרחץ נמי, חמתניתי'ן גופא סול"ל דמתיר סדה ואוסר מרחץ, ומה סחרץ צמתני' י"ל הא דאסר מרחץ מפני שמעמידין צו כיסס, ליחא, דהא קחני טעמא מפני שנקרא ע"ס מ' אסור צצת כמ"ס ח"מ? ולי' חמתני' ל"ק די"ל טעס דסדה מותר דליית וצמרצן לא ציית, אבל לרסצ"ג י"ל ציית היינו צאין ספסר אלא מלאכת יוס, דצבסנת י"ט גבי ספינס פוסק עמו ע"מ לסצות רסצ"ג אינו נריך ופרסו חוס' כאן ד"ס אריסא טעמו דגוי לא ייח לעסות קבלותיו צבציל ישראל וסיינו דלא ציית, להכי ספיר פריך עלי' מ"ס מרחץ מסדה) ואפסר סרבנו ס"ל דל"ל טעס מתני' צמרצן מסס דלא ציית וצבסד ציית אבל צתתני' ליח לן אריסותא כרסצ"א דח"כ איך חלי מתני' אסור מרחץ מפני שנקרא ע"ס, סדה נמי נקרא ע"ס, וסול"ל מפני שעיסס מ' צבסנת, אלא ודאי צבסד נמי עושה מ', ומותר

סאין

צרפת א' ה' אומר כיון דקיי"לן אריסא אריסותא עבד ה"נ ניטא קבלן קבלנותו עבד ובמקום שנותני' לבנות בית בקבלנות מותר לבנות בשבת דהא מותר ליתן חטים לריחים קודם שבת אע"פ שטוחנים בשבת ומשמעת קול ב' ולא ידענא ראי', בריחים א"נ מ' בשבת ע"י אדם והחישין טאליהם נטחנים, ובירושל' ג' אומן גוי בביתו ש"י אסור לעשות, בביתו מותר ארשב"א בד"א בקבלת אבל שכיר יום בביתו נטי אסור, בד"א בתלוש, אבל במחובר אסור בעירו ובעיר אחרת ד' מותר אף במחובר ובלבד בקבלת ומסיק הלכה כרשב"א, אלמא בעירו אסור במחובר אף בקבלת, מדאמר בביתו של גוי מותר בד"א בתלוש ולא במחובר. ולא טשכתח מחובר לישראל בביתו של גוי, אלא כגון שפוסל ומסתת אבנים של ישראל או מחקן קודר' לבנין ביתו כיון דלצורך מחובר הוא אסור ה', אלמא בבנין ו' לא טהני קבלנות, וה"נ אי' במ"ק ו' מקבלי קבולת תוך תחום אסור חוץ לת' מותר היכא דליכא מחא דמקרבא לתחם, ואר"ש דוקא בשבוי"ט שרי חוץ לתחום דלא שכיתי אינשי להתם אבל בחש"מ חוץ לתחום נטי אסור בקבלנות ח' (חסר) — אמר אבוה דשמואל ט' אסור לעשות שותפות עם גוי שאם יתחייב לו שבועה ונשבע בע"ז והתורה א' לא ישמע על פיך. יש שאומר דלאו אסורא טמא אלא מ' חסירות דל"ש לפני עור בגוי אלא אם א"א לעשות טעצמו כגון דקאי בתרי עברי דנהרא ומושיט לו אכט"ה ו' אבל להוכיר שם ע"ז יוכל הגוי בכל זמן וקרא לא ישמע בישראל מטעמי יא' והגוי אינו מוזהר שלא להוכיר שם ע"ז, ועיד שאם נשבע, לדעת עצמו עושה, לפטור מתשלומין ויותר נחא לישראל שלא ישבע, ומייתי ראי' מהא דמשכתח מנימן יב' תיתי לי דלא עבדת שותפות בהדי גוי. ולא מתוור דהתם יג' אבעי' אי מותר למכור לגוי בהמה לעוברי יד' ופשיט מתנן הלוקח עובר חמורו ש"ג או מכר לו טו' אע"פ שאינו רשאי, והמשכתח לו טו' והנותן לו בקבלה יו' פטור מן הבכורה. וכיון דלא הני גבי הנותן לו בקבלה, אע"פ שאינו רשאי, ש"מ מותר למכור בהמה לעוברי יד', ולטעמך קחני נמי המשכתח לו ולא קחני אע"פ שא"ר וא"ש אסור לעשות שותפות? אלא תנא במכירה א"ר וה"ה שותפות וה"ה קבלנות, והשתא אי הא דשמואל ליכא אלא מידי דחסירות טאי פריך לטעמך, מכירת בהמה לגוי מדינא אסור ולא שותפות גוי? אלא ודאי אסורא קאמר יח'. והא דקאמר מנימן תיתי לי וכי ה"פ אפי' ה' בדעתו לפטור משבועה אפ"ה הרחיק עצמו שלא ללמוד ממעשיו, ועוד י"ל דטנע עצמו אפי' מהנך דלא פלחו לע"ז כדמצינו בימי אמוראים יט' ובכה"ג איירי תלמודא הכא ישראל וגוי שקבלו שדה בשותפות ב' וש"ד. ויותר נ' דלא אסרו ש' אלא בעסק גדול שצריך ה"פ לסמוך על הגוי ויבא לריב ושבועה, אבל במ"מ שאין סומך עליו לא שכית שצריך לישבע, ומש"ה פריך לטעמך מקחני המשכתח לו ולא קחני שא"ר, דודאי אינו רשאי ולא פריך ולטעמך מנותן לו בקבלה להשתתף בולדות, ולא קחני אע"פ שאינו רשאי לעשות שותפות, אלא ודאי מנותן לו בקבלה ל"ק לטעמך שחלוק ולדות אין עסק גדול שיבא לריב ובהא א"ת לשבועה, אבל אהא דתנן סתם המשכתח לו בקנין ב' שהוא עסק רב פריך שפיר ולטעמך מי שרי וא"ש וכו'.

בזו. בפרק אין מעטידין הכל טפורש בהל' הגר"צ ומעט אעיר בהם. מתרפאין מהם רפוי טמון אבל לא רפוי נפשות כא טאי רפוי מ' ור"נ, איליטא רפוי טמון בשכר כב' ור"נ בחנם, ליתני מתרפאין מהם בשכר ולא בחנם, אלא רפוי מ' דבר שא"ב סכנה כג', רפוי נ' שיש ב"ם, והא"ר יהודא אפי' ריבדא דכסילתא כד' לא מתסינן מיניה, אלא רפוי טמון בהמתו, ר"נ נופו ואפי' אב"ם אין מתרפאין מהם. ובתר הכי אייתי אר"י כל מכה שמתחללין עליה שבת א"מ מהם. הגר"צ הביא הא דר"י ולא

נחל אשכול

שלין נקרא ע"ס ישראל דאריסותא קטעדי, משא"כ במרחץ נקרא ע"ס כר"סנג. א ר"ת עתים'. ב שבת י"ס. ג ספ"ק דשנת. ד ללא חזי ל' יסודי' וסיני מין לתמוס מ"ק י"ב, ואי ליכא מתא דמקרבא לתמוס אפי' מין לתמוס אסור ע"י ירמיה ק"ג. ה כן בתוס' ור"אש וכו' דג"מ דז' שייך אס' הישראל נותן האבני' לגוי לסתחם, אבל אס' האבנים של גוי או סקורות שלו וישראל עושה קבלנות לבנות לו בית כיון דצריכר ציד גוי לסתח אבנים אחר' ולסחיק אלו לעצמו אפי' עושה לנורך ישראל אס' חזינו צביתו וצריכות ישראל מותר, שעדין לא נקרא מלאכת ישראל, ואין אסור אלא אס' הדבר הנעבד קמי' ש"י, ויש לסמוך ע"ז, דבלא"ס כ' ר' ירוחם על סר"אש שאוסר סיתח אבנים צבית גוי שמומרא הוא וכו' חמה סכרי מירושלמי סילא דעו ולי נ' דירישלמי יש לפרש כיראים ספי' שקרקע של גוי ואילן ופירות של ישראל. ו' מה שדייק בבנין לא מהני, מ' צש"ד מהני. דע שבאריסות סהגוי נוטל סכר מתבואה כשעובד בשבת ודאי אדעתא דנפשי' עבדי, ובקבלנות שנוטל ישראל כל פעולת עבדות סגוי ונותן לו סכר עבדו, נמי אין ריוח לישראל מה סגוי עושה בשבת שאס' יומא לריך לגמור צחיל. ולכך מתיר סר"אש (ע' צ"ח) שדה אף בקבלנות, דמה נימוש שמה סרואים יאמרו שכיר יום הוא אדרבה שדה לאריסות קיים ויחשבו שבאריסות ניתן לו, אבל לרמז"ס בקבלות אסור כיון שאס' ישאלו ויוודע שאינו באריסות יאמרו שכיר יום הוא, לכן שדה בבנין לא שרי בקבלות אלא מין לתמוס, ולרבו אפשר בשדה מהני קבלות לכך מדויק צנין. ז י"ב. ח ור"ת מוקי לס' צחיל סהממיו יוחר וכו' חוס' במ"ק דקסא לפרש לדבריו סא דקאמר צשבו"ט, דמ' ודאי מדין צבו"ט חיירי. וסנס במרחץ כ"ע מודי בקבלות אסור סכרי כל סריוס שממס צשבת לישראל, ולגוי אין לו אלא סכר קבוע ולכך פסקין במרחץ ותייר אפי' מין לתמוס אסור, לישראל נוטל סכר ס', אבל מרחץ צשכירות סהכל לגוי וסוא נותן לישראל דבר קבוע אף שמדינא מותר מ"מ אסור אף לר"ת מדין מהסנס מפני שנקרא ע"ס, כיון דאריסי דמרחץ לא עבדי א', וכיון סאסירו מ' מרואים ע' ממילא מין לתמוס מותר כמ"ס צ"ח, ולפ"ז לשיטת ר"ת יש לאוקמי סאי צשבו"ט דמ"ק במקבלי תוור וכיונא צו דלא עבדי לאריסי דמתמוס אסור. ט סנהד' ס"ג. י ע"ז ו'. יא קסא דק' ו' א' סא דאסר ציוס חיד ל"ל מחוס דאזל ומודס ופרש"י וקעבד ישראל על ל"י על פיק ח"כ עכ"פ מדרבנן אסור ליגרס, וז"ל כיון דמ"סא אין אסור, מלך אסיר דרבנן לא חיישינן לשמא יתחייב לו שבועה, דספק להקל. יב מגלה כ"ח. יג צבורות צ'. יד סגוי יטל סלק בולדות וצמס קיימא לישראל, ואין מוכרין צמס, ואצט"י עיבדי' שרי כיון שעדיין לב"לע. טו ישראל קנס פטר ר"ח של גוי או מכר לו צמסו קודם שחלד. טז קנס צמסות צשותפות עמו לחלק ולדות, חסר כאן: וסמקבל מוגוי צמס לחלק ולדות. יז שיגדל סגוי סצ' ויחלקו סולדות. יח וכך צט"א מגלה. יט ע"ז ס"ס. כ כ"צ. כא כ"ז. כב צשכר לא קטיל ל'. כג שאס' סוכרי מקלקל לריך להמילא רפואי מממוני. כד שרט מעט

ולא דרב יהו' דאפי' ריבדא דכ' לא מחסין מניהו אלמא דס"ל דלר"ז שרי להתרפאות מהם בדבר שאב"ס. וקשי' לן למה פי' הרב משנתנו מתרפאין מהם ר"ט אבל לא ר"נ, רפוי מן בהמתו, רפוי נפשות גופו, ולר"ז איכא לפרושי ר"ט דבר שאב"ס, ר' נפשות שייב"ס כדס"ד מעיקרא? ל"ק דרוחק לפרש רפוי מן על הגוף, ומעקרא בעי לפרושי הכי מכת קושיו, וכיון דמתרפא במסקנא ברוחא טפי רפוי מן בהמתו, ר"נ גופו, ודאי גם לר"ז מתוקמא הכי, ותו דרפוי מן רפוי בהמתו פרשין הכי פא"ב המורד א' דתנן מרפאהו רפואה נפש ב' אבל לא רפואה מן, רפואה בהמתו. וה"נ ליכא למידק מהא דבעי לאוקמי בס"ד רפוי מן בשכר רפוי נ' בחנם דדינא הכי דבשכר מותר להתרפאות, דאיכא למימר דדחיק לפרושי הכי כל כמא דלא ידע פרושא אחרינא, וכיון דלא מהני לפרושי הכי ולא מצינו טאן דמחיר בשכר אין לנו רא' להקל בכך, ותו אי שרי בשכר טאי פריך ור"ז ג' . . . ולא הביא מומחה ד' . . . ואפשר משום דבירוש' אי' דר"י נשיאה לא סמך אהא דאמר משמ' דר"ז אם הי' רופא אומן מותר במכה שיש סכנה ה'. והרב ר"י ו' הביא הא דר' יהו' אפי' ריבדא דכ' אסור להתרפאות וגם הא דר"ז כ"מ שמחללין ע' א"הש אין מתרפאין מהם. ולא ידענא לכוונם ז' — תני ר' אבהו קמי' דר"ז עכו"ם ורועי בהמה דקה ח' לא טעלין ולא מורדין אבל המינין ט' והמוטרין י' ואפיקורסים טבוי ת"ח יא מורדין ולא טעלין. אמר ל' אני שונה לכל אכדת אחיך לרבות המומר ואת אמרת מורדין? סמי מכאן מומר, ולישני כאן באוכל נבלות לחיאבן וכאן להכעיס יב? קסבר להכעיס מין הוא וג'. וכן הגר"צ שמעיין לכ"ע יד' אוכל נ' להכעיס לא קרינן ב' לכל א' אחיך, והדר מייתי הרב: אהמר מומר פליגי ר"א ורבינא, ח"א לחיאבן מומר להכעיס מין, וחד אמר להכעיס נמי מומר, ואיזה מין העובר ע"ז עכ"ל. וכיון דבכל מידי רבינא לקולא והלכתא כותי' טו' נ' שדעתו דלא הוי מין טו'. אבל הרב ר"י כ' מומר להכעיס קיי"ל מורדין ול"מ ומייתי פלוגתא ח"א להכעיס מין ומורדין ול"מ, וח"א להכעיס נמי משומד הוא ולא מורדין יז' והלכה כמקיל. אלמא דעתו דקולא הוי לחשב' כמין יח'. ול"נ דרבא נמי ס"ל דלאו מין הוא דאפי' לעדות בעי להכשיר אוכל להכעיס יט' וכך פ' רבותא כ' דלא הוי מין, ומב' הלכות מ' נמי הכי וכך הו' גורם כא' . . . (חסר) אלו דברי' ש"ג אסורי' בהנאה כב' היין והחומץ של גוים שהי' מתחלתו יין, כלומר דאלו קנה גוי חומץ יין מישראל לא אסר דחומץ לא מנסכי נודות גוים וקנקניהם ויין של ישראל כנום לחוכן אסור בשחי' ומ"ב והיינו כשהם יבשים שאין תערובת יין בעין, ודוקא נודות שמנסים בהם לקיום אבל כלים שאין מנסים לקיום אם נתן ישראל בו יין לא נאסר אא"כ עמד בו מע"לע כג' ובכלל היין סחם יינם נמי, ולא משום נסוך דמעוטא דמ' דמנסכי ואי מנסכי לא מוכני כד' אלא משום בנותיהם גורו כמו שגורו על פיתן ושמן כה' והני לא אסרו אלא באכילה, אבל סחם יינם אף בהנאה, דאי התירוהו בהנאה, טעי עלמא ואמרי אף הנתנסך לע"ז מ"ב. טאי מ' בנותיהן בנותיהן דאו' דכ' לא תחתן ובכל האומות כד' כי יסיר לר' כל המסירים כו' דאור' דרך אישות, ואינהו ג' אפי' בונות, ונות ב"ר ש"ש גור הוציאורו וחשרף, אלא דאוי' גוי הבא עב"י דמשכה בתריה כז', וב"ש וב"ה

נחל אשכול

העולם במקום מכת כלי הקזת דם. א' נדרים מ"א. ב' וס' ודאי אפי' ליכא ס"נ מייב לרפאותו כדיליף מוהסבחו לו. ג' ז"ל כיכי עבד הכי דמתרפא ממתרפאות קוש' גמ' דף כ"מ, לישי' בשכר עבד. ולא"ז ורמ"א דמתירין בשכר י"ל דמתרפאות לא קבל' שכר דהי' לריך לישבע שלא יגלה סרפואה ובוטל שכר לאו אורח ארעא להכריחו. ד' רי"ף הא דלר"ד משמ' דר"ז דף כ"ז מומחה לרבים מותר להתרפאות ממנו. ה' וכ"כ פ"מ, ול"נ דהאי דאמר ר"ד משמ' דר"ז במומחה מותר לאו בפרוש אלא מכללא אהמר וכמה מהם לא נאמרו לודאי כמו ב"מ ע' גבי שמואל וגבי ר"ל ברכות ט' וש"ד דכי פריך דף כ"ח על ר"ז כיכא עבד הכי להתרפאות, משני ארס חסוב שאני ולבסוף קאמר רופא מומחה הוי, ובירוש' לא הביא אלא תרוץ ב' רופא מומחה ומדייק מיני' ש"מ כהא דאמר ר"י ברפא אומן שרי, ויתכן שר"ד למד ממעשה הזה דר"ז מחיר ברופא מומחה כתרין ב', מיהו י"ל טעמי' דאדם חסוב שאני, וכיון דגמ' מספקא בדרך כ"ח לכך לא הביא רי"ף רופא מ' ולא אדם מ'. ו' אלברגלוני. ז' חוס' מחמימים. ח' רועי' בשדות אחרים וגחלים. ט' אדוקים צע"ז בין ישראל בין גוי'. י' אפי' לעברה ח' וקס"ד אפי' לחיאבן ולא דמו לרועים שהם אין גחלי' נידים. יא' ג' רי"ף. יב' להכעיס מורדין ולחיאבן אף אבדתו מחזירין. יג' ומין כבד הזכיר ולא הי' לריך להוסיף מומרי'. יד' פי' אף לר' אבדו דחני מינין מומרים וס"ל דמומר לאו מין מ"מ חני בתריהו מירדין ול"מ, ול"מ שאינו מין דכ' מין ס"ת יסרך גטין מ"ה ואף ששחטו כראוי טעמ' נבלה היא כש' גוי'. טו' חולין ז"ה. טז' דזה קולא לענין מ"ס ס"ק י"ד ולא כר"ן שכל' לרי"ף הוי מין וי' שכך פי' הר"אש דברי רי"ף דברים חולין כ' כחוס' אוכל נ' להכעיס כיון שאין חושש לזכות לאו בר זביחה הוא, ואי ס"ל דהוי מין אפי' להכעיס לר"א הוא כגוי כמ"ס הרמב"ם, ואי ס"ל דרי"ף חולק ודאי הזכירו. יז' בזין למ"ד מומר הוא אין מורדין וכן מ' מרש"י, אבל רבנו כחוס' ורי"ף אפי' למ"ד מומר מורדין ואין חולק בזיו למין אלא מ"ס ס"ק י"ד. יח' דל"ל דלא הוי כמין אלא כמשומד, הא החמיל קיי"ל להכעיס מורדין, ולמ"ד דהוי משומד לפרושו א"מ. ואם כרי"ף הי' מפרש למ"ד מומר להכעיס אין מורדין ומחזירין אבדתו אז יש לפרש דמקיל הוא מ"ד מין הוא כר"ן. יט' סנהד' כ"ו. כ' רש"י ב"ב ב' שמיטה כ' שרז"ס כ' מומר להכעיס לר"א כשר לש' ורשב"א לא החיר אלא בדיע' ועע"ג דלאו כגוי משבין לי' ורש"א הביא פלוגתא דר"א ורבינא בסיבין ומסיים ופ' רבותא לקולא דלא הוי מין וכן רש"י וחוס' חולין ג' לאו נבלות להכעיס אין מחמימים בשמיטה דאין חושש בכך משמע שאינו כגוי, דאי להכעיס בדבר ח' כגוי, לא ס"ל לפרוש אוכל נבלות ואינו חושש בשמיטה אפי' חושש ועובר עברה אחרת להכעיס כגוי הוא אבל לרמב"ם וש"ע ס' ז' סעי' ה' (לא כטו"ז שהבין מ' שאינו חושש בזביחה) וס' קנ"ח להכעיס לעברה ח' מין ומורדין. כא' גרסתו כהל' י"ג אחר שהביא דברי גמ' קסבר להכעיס מין, מביא פלוגתא דר"א ורבינא ומסיים: למ"ד להכעיס מומר, לישי' ר"ז כאל' להכעיס (מורדין) וכאן (כל אבדת ח' לרבות מומר) בלתיאבן ל"ז קרא לרבו' עכ"ל, משמע דריבא להכעיס אפי' להחזיר ח'. ואף דשלענין זה רי"ף וכו"פ לא ס"ל כותי', מ"מ לענין דלא לסייה מין. כב' ע"ז כ"ט. כג' ער"אש. כד' כ"ב לחוקא ועבד ל"ח דאי אקריס או פלחיה לא הוי מוזין רמב"ן. כה' ל"ז. כו' כרמב"ם, וי"ל שכן דעת רי"ף דבפ' פסרפין ב' משמא' גורו על כותית בליעל, והל"ל כרבן דרך אישות. כז' חוס' יבמות ט"ז לאו דאוי' ממש אלא גזרי' ישנה וקדושין ע"ה

ספר האשכול, הזכות ע"ז.

וב"ה גורו על ישראל הבא על גוי' בצנעא, דבפרהסיא הלמ"ט דקנאין פוגעין בו, בצניעא נמי כבר גור ב"ד של חשטנאים וחייבוהו משום נשג"ז או נשג"א א? ב"ש וב"ה גורו יחוד גויה, והיינו שגורו על יינם כדי שיתרחקו מיחוד בנותיהם, ויחוד עם ישראלית ערוה דאו', ופנוי' דוד גור. ונמצא גרסא בספרי' חשטנאי גורו היכא דמיתרא וב"ש וב"ה אפי' במקרה ב' ול"נ כלל דחשטנאי' שגורו על ביאת גויה ודאי לא חלקו ברבר. ואיחוד גורו וכ"כ רב ניסים ג. ועד דאחו חשטנאים ודאי נמי אסור דאו' ד... .
מח. אר"א ה' חומץ שלנו ויין מבושל שלנו ביד גוי ל"צ חוחם בתוך חוחם כתבנו למעלה. וחרם הדרייני א"בה ו אפי' לסמוך בו כרעי מטה, דרוצה בקיומו אפי' לדבר אחר אסור ודוקא בחרם דאסורא בעינא, אבל נודות וקנקני' ש"נ ליחא

אסור

נחל אשכול

כ' אסור עשה ורש"י ס"ח ע"ב הולד מומר צטברה נולד וכן ר"ן פ' כל שעה. א סנהדרין פ"ב. ב ג' רמז"ס, צאישית בכל אומות דאו', ומד"ס אס' ייחדה לו צנות נשג"ז, ובמקרה צ"ס וב"ה גורו ואינו חייב אלא משום ג'. ג במפתח ספ"ק דשנת. ד חסר הרבה, וז"ל הכונה שכלאו חשטנאי' ביאת גוי' אסור מ"הת, דדבר חיומה כיון דלכ"ע צפרה' מ"הת קנאין פוגעין איך אפשר שצנעא לא אסור מ"הת, ותו צנסנד' פ"ב משמע אפי' צנעא כרת שני' ובעל צח א"ג יכרת ה' כח"ס ר"ספ וע' צ"ד קנ"ו דעת ר"י אפי' צנעא יכרב וא", ואיך יעלה ע"ד שאין א"דא? סוב מ' צח"א ס' יצמות חמה נמי דצערצין י"ט א"א חסיק מביהם כל הפוסעי' חוץ מצא על ארמית, ואם מדרבנן למא יגרע מפוסעי' דלאור? ותו צתמורה כ"ח וצבורות כ"ו נקרא נכרית זונה דאו' ואחנה אסור מ"הת וצפנוי' איירי דחלי טעם דלח"ק, ומדאמר זונה ישראלית בלאו? עוד תמוה צימות מ"ה צעי למימר נכרי הצעצ"י פנויה ולד פסול לכהן מק"ו מאלמנה לכ"ג שאין אסור שם בכל, זו שאסור שם בכל אף בישראלית לכ"ס, מאי כ"ס גורח שם לאו מ"הת מקרי? וז' דברים ה' אישות מצוה צה"ה הבא על אשה שלא צאישות עובר צעשה וכן צס"המ. לר"מ ומנוך חקנ"ב הצועל צלי קדושין (ומכ"ס צח' שלא ח"ק) צטל עשה זה, וגם היא עברה אעשה. ולפ"ז הצועל נכרית צנעא צטל עשה דלאור דאפי' לשם אישות ל"ס הכא כיון דלח"ק, אלא דעל עשה אין עינש צ"ד כשעבר לכך גורו נשג"ז. ומ"ס צסוגין דרך אישות אסרה חורה היינו שלא אסרה ללקות עליו בלאו אלא צאישות אצל אסורא אף צנות וצנעא, ועוד כיון דצועל ארמית אין הזרע מתחמם אחריו כיו השתחת זרע דח"מ ציד"ס מה י"ג וסוי כוונתן על עינים (וע' חניך ר"ט דאף ביאת שפחה אמ"הת וכן מ' מרמז"ס כח"ס רשד"ס אט"פי שכתב שאין לוקין כאונקולוס מ"מ א"דא) וכשראו חשטנאים שהדור פרוץ ולא חששו לאסור עשה שאין לוקין חקנו ללקות צנעא"א. כעין זה כתב ר"ן סנהד' פ"ב אט"פי שקנאין פוגעי' צפרה' וצנעא כרת מד' קבלה הולרכו לגזור עליו חמס מלקיות שהפריעו לא חששו לכרת ציד"ס. ואולי לה נחכוון רבנו סכ' צביאת גוי' א"דא ועד דאחו חשטנאים פי' קודם גזרתן הי' אסור דאו' אצל אין מלקות. והנה סמ"ג ותוס' וטור פ' דאישות בשאר אומות לא אסור מ"הת. וז"ל אף לשיטתם דוקא אס' לא נודע הדבר לישראל דמלאכי שהי' ימים רבים קודם גזרת חשטנאים הוכיח יכרת ה' כנגד נושאי נשים מוצאיות ואשדודית שלא הי' מו"א (וצל"ה כבר צלצלו סנה' וז"כ עתוס' יצמות ע"ו) וצטורה יו"ד כ' מעלנו צאלי' ונשב נשי' נכריות היס מקוס לישראל ע", משמע לא מ' שהחטאו אח ישראל אלא עקר האסור האישות, ולשעת הפ' שהצאתי לא הי' עדיין אסור צאישות? אלא ודאי אס' מודע הדבר שלקחו לאשה ודאי אסור מ"הת דסוי צצועל צפרהסיא והלמ"מ דקנאין פ"ב צשעת מ', מומילא ידעו אף שלא צשעת מ' דאסורא רב עבד. ורש"א קדושין כ"א הקסה מ"ס שם שלא צשעת צבי' אסור, מ"הת צנעא שרי (ס"ל כטור אפי' דרך אישות?) וז"ל צשעת מלחמה איכא ישראל עוצא והי' צפרהסי', ואי לאו דשרי' קרא קנאין פ"ב וכ"כ ריטצ"א ותוס' סוטס ל"ו דאי לאו דשרי' קנאין פ"ב, וע"כ פרושם דצמלחמה הי' צפרה'. ועדיין קסה חינו ציאה ראשונה, אצל למא אסרה ח' ציאה שני' כשהציאה לביתו עד אחר כל המעשים, שאר נכריות הותרו צנעא אפי' ד' אישות? וע"כ ז"ל כיון דלקחה צמלחמה לביתו לאישות, הרי הכל יודעין והי' נמי צפרהסי', וזכי דאין קנאי' פ"ב שאין רואין צס' מעשה אצל דומה צצועל צפרהסי' ולא פגעו צשעת מ' שעכ"פ אסור מ"הת מהלמ"מ, דאמרין הן הן עידי יחוד כדאי' צא"הע קמ"ט דאין סהדי צצעל, וכל היכא דאמרין צפרהסי' צפני יו"ד יס', ה"ה אס' ידעו מה יו"ד הי' פרה' כח"ס סס"ך קנ"ז ס"ק ד'. — ומקושי' רשצ"א ודאי נ' דס"ל צנעא אין אסור כלל מדאור' וכ"מ חסמ"ג טעין קכ"ב שהציא ירוש' לר"י אף ציאה א' אסורה ציפ"ת, וקסה ע"ז איך אמרי' תמר צח יפ"ת ומותרת לאמנון, ומפרק שבעל קדם המלחמה צנעא וכ"כ צח' ר"ן סנהדרין כ"א צסס חס' (וז"ל דלא ס"ל כצ"ה וצ"ס דכרת יכרת ה' דמלאכי אף צנעא). אצל לרצו ולרמז"ס ולרש"י סנה' פ"ב דלא תתחמן צנשוין ע"כ אאומות קאי, ודאי דהדין לסברא קמייחא דאף צינעא אסור תורה (מטעמי שכתבתי לעיל) כיון דצפרה' קנאין פ"ב. ומ"ס הרמז"ס צצח גר חושב אין קנאין פ"ב, כ' מ"ו סגמו"ה קאפי' צצב ז"ל צגליון לענין שאר דברי' ודאי הי' צצח עכו"ס, צאישות מ"הת אסורה דס' הי' צכלל לא יסיר כיון שאינה צח מלחמה, ומה שגורו נשג"ז על צנותיהן גס הי' צכלל שהרי על יינם ל"ג אלא משום צנותיהם, ויין ג"ת נמי אסרו כדאי' ע"ז ס"ד וכ"כ חוס' ור"ן שם ינו אסור צסחי' אט"ג דאינו עע"ז משום צנותיהן (ואף לר"אש דמחיר מגע ג"ת, ויין שלו אסור ס"ך קכ"ד) וכן הטעמים שכ' רש"י סנהד' פ"ב שגורו נשג"ז כולו איחנהי צצח ג"ת. וס"ג אק"ת צה וולדה כמותה דכ"ז ילפיין קדושין ס"ח מיפ"ת ואח"כ תצא וסיתה וכי תהיינה דקודם שעברו כל המעשים וירח ימים אק"ת וולדה כמותה, ופשיטא דיפ"ת לריכה לקבל תר"מ ז"מ כח"ס רמז"ס פ"ו דמלכים אומות שכצו ישראל לריכין לקבל, כ"ס השצוים ואעפ"כ לת"ק עד אחר כל המעשים. וז' הא דלא הביא הטור ח"מ תכ"ז דין צצח ג"ת אין קנאין פוגעין, ולענין לא תעשוק וצימוז ח"ס ולענין לסמיות, משום דקיי"ל ערוכין כ"ט אין ג"ת נוהג אלא צומן שיוצל נוהג. ויחא צזה מ"ס טור ח"מ רמ"ט מותר ליתן מחנה לג"ת שהרי מלחמה לסמיותו והקסה פרישה דהול"ל מלחמה כדכ' לגר אשר צס"ת, וצזה ייחא דמלחמה ליכא צו"הו שאמ"ק גר חושב כח"ס רש"י ערוכין שם וראצ"ד פי"ד דא"ב, (ופשיטא משום ד"ס אפי' צצור"ס מפרנסין גטין ס"א) מיהו אס' בגוי מקיים מלחמה ג"ת ודאי אינו צכלל לא חמס שחומר על נכרים, דהא לבו לשמים לקיים מלחמה צ"ג, לכן ודאי אין אסור ומ"ס שהרי מלחמה לסמיותו פי' מהא חזיק שהפליאוהו הסורה מכלל נכרים, וממילא אף צו"הו אינו צכלל לא חמס. ה ע"ז כ"ט, ע' 77. ו ל"ב, ח' של אדרעיוס קיסר מגבל

טיט

אסור בעינא א' ומותר למוכרם ולשיטם חשמיש ב'. חנן בקדושין ג' המקדש בערלה וכו' ובחשנ"ב אינה מקודשת, לא ברירא לן מ"ט חשב תשעה אלו שא"ה, והא איכא ט' אחרים נותר פגול, חמץ בפ' חומץ גוי שהי' מתחלה יין, מוקצה לע"ז ועורות לבובין ד' ותקרובת ע"ז ה' ואמר הרב ר"י משום דבאלה איכא צד חמור ולא עבדי דמקדשי בהו, דמטע"ז מיבדל בדילי ו' וקדשים ל"ש ביד כל אדם, וחמץ איכא דס"ל מ"ב ה' או משום דאי' בי' כרת לא מקדשי (חסר). אתמר הנאה הבאה לאדם בע"כ ח' אביי א' מותר רבא א' אסורה, אפשר ט' וקמכוין, ולא אפשר וקמכוין לתרויהו אסור, כי פליגי אפשר ולא קמכוין ו איכא דאמרי אפשר ולא קמכוין היינו פלוגתא דר"י ור"ש יא, כי פליגי בלא אפשר ומכוון לאביי מותר לרבא אסור יב' ולישנא קמא דרבא עלתה בחיובתא דאפשר ולא קמכוין ודאי שרי לר"ש יג' ול"פ אלא בלא אפשר ומכוון והלכה כרבא, ויש מחכמים שאומרי' הלכה כאביי, ואינו יד . . . (חסר) — מצינו כל האסורי' שבתורה חלוקין לששה חלקים 1 אכילה ושתי'; 2 מעשה טמא; 3 דבור; 4 הנאה; 5 ראי'; 6 קול וריח. אע"ג שהחמישי וששי ישנן בכלל הנאה, שני לן בין הנאה שיש בה מעשה נסיכה ורחיצה להנאה שאין בה מעשה. ואלו ששה אינם בכל אסורים, אלא הראשון אכילה ושתי' בכל אסורים כגון המאכלות והמשתאות שאסרה ח', האוכל ושוחה עובר, אבל הסך והנהנה מהם אינו עובר, ומקצת אסורים אף הנהנה עובר והם גם בכלל 4 שהיא הנאה. ובוה החלק 1 אכילה ושתי' יש בהם ענישו מיחה ביד"ש טו' כגון זר אוכל תרומה והטובל בהם טז' וטמא שאכל תרומה טהורה וכולן מפורשים בהנשרפין יז', ויש בכרת, חמץ בפ', חלב ודם, ואכילה בי"ה, וטמא שאכל בשר קדש, ויש מהן בלאו נבלה וטרפה. החלק 2 הוא מעשה טמא, רוצה, מכה חברו, בועל עריות ונשים האסורות וכל ל"ח שבתורה שיש בו

מלקות

נחל אשכול

טיט ציין ועושה חמור כלים ובמלחמה משימין אותם במים וטיט שוקע ונשאר היין מוזג במים. א' מ' גליין כ"י אלא"מו כג"ל: רד"ז סי' ר"מ הסי' לשאל אם נותן חמור לגוי ע"מ להחזיר א"ה"פ אי עבר צ"י (על"ח תמ"ח) וכ' בסוף התשו' אע"ג שמחזין א"ה"פ לא אמרי רולס בקיומו אסור אלא צי"י לחוד ע"כ ול"ע צ"ה"פ אסור רולס בקיומו גם בשאר א"ה"פ ע"ס ת"י. ב' על"ח סס וי"ד פ"ז וקכ"ג ולא הביאו פ' אסור לעשות ממנו שטיט לחמור דמ' חכמי' במתני' חולקי' ועתוס' ל"צ ד"ס חבל. ג' ו"ו. ד' ע"ז כ"ט קורע בעור נגד הלכ' ומוציאו ומקריבו לע"ז. ה' הסופר השמיט גבי נותר: הטמא והיואל דבלא"ה לא חמלא ט' אחרי'. ו גטין ר"ג. ז' פסחים כ"ח, ותוס' כ' להכי ע"ז ושביעית ל"ח, דבסיפא מוכרן וקדש בדמיין מקוד', ובע"ז ושבי' דת"ד אינה מקו'. ח' פסחי' כ"ה. ט' להסתרק שלא יסנה מריח ע"ז דיוכל לילך בדרך אחר. י' אביי כ"ה, ורבא אחר ר"ש לא הסיר דשא"מ אלא בלא אפשר גמ'. יא' ונחרייכו קי"ל כ"ה. יב' לטוסמנו בגמ' ואליבא דר"ש דאזיל בחר כוונת כ"ע ל"פ דאסור, כ"פ אליבא דר"י ולא חלי במתכוון, אביי כ"ה, ורבא סבר ר"י לחומרא אחר אינו מתכוון נמי אסור, אבל לא להסיר לא אפשר ומתכוון. יג' סס כ"ו מדתן מוכרי כסות וכו'. יד' נ' למלא הסדרון מצפנים. ה"י"ף ור"א"ש צפסח' הביאו הנוסח כרצו ומסיימין וכלכס כרצא. ועתוס' דבלישנא בחרא (דל"ק אחותב) תרויהו מודי לר"ש לא אפשר ומכוון אסור, ופליגי אליבא דר"י, וכיון דאביי ורבא כר"ש ס"ל כדמוכח שבת כ"ב ועתוס' פ"א ובינה כ"ג למאי כתבו הלכה כרבא, אפי' אביי ס"ל מכוון אסור לר"ש? ואפשר משום דלשאלות פ' אומר בשאר אסורין הלכה כר"י דשא"מ אסור ודוקא בשבת כר"ש משום מ"מ א"ח ועתוס' שבת ק"י ולשטה זו אי' הלכה אביי לא אפשר ומכוון מותר, להכי כ' הלכה כרבא, דבשאר אסורין נמי לא אפשר ומכוון אסור. שום מ"כ צי"ד, אלא שקשי' לי' ה"ה"א"ש ס"ל בשבת שס לא כשאלות ואע"פ כ' הלכה כרבא. אבל המדקדק בנוסח רי"ף ור"א"ש יראה של"ג בליבא דאמרי: "ואליבא דר"ש דאזיל בחר כוונת כ"ע ל"פ דאסור כ"פ אליבא דר"י"י אלא בין ר"י ובין לר"ש פליגא וכן מסתבר, דל"י דאביי ורבא דקאמרי סתמא, אפלו בדבר שלשנים לא נ"מ כיון דס"ל כר"ש, גם אין סברא דר"י דאחמיר בדשא"מ ייקל יותר מר"ש במכוון. ועוד נ"ל אף לטוסמנו דפליגי אליבא דר"י במסקנא לא קיימין הכי, אלא אפי' לר"ש פליגי (וע"פ סי' דבלא"ה לא דמי לפלוג' דר"י ור"ש דאיידי בעידי מעשה, אבל מריח בריח ע"ז ל"ע מעשה) דבא אביי אחר מנא אחמירא, דתני' אמרו על ריב"ז, ואי אביי סבר לר"ש לא אפשר ומכוון אסור דכלל חלי במכוון, איך פליג ר"ש על ריב"ז, ואיך פסק אביי כר"ש כיון דריב"ז כר"י קאי ותו קשי' לרבא שמציא ראי' ממתני' דלולין דמכוון אסור, מאי ראי' מתני' כר"ש כקושי' תוס'? אלא ודאי כל השקלא וטרי' בגמ' אחרת קודם שנאמר צ"ה"מ אחר אביי מנא אחמירא וכו' אבל בחר הכי פשיטא דלתרויהו לא חלי בפלוג' דר"י ור"ש. מיושב צ"ה קושי' עילס איך אחר בל"ק לא אפשר ומכוון כ"ע ל"פ דאסור הא אביי מציא ראי' מריב"ז דמכוון שרי, ולפמ"ס נמא דכל זס לס"ד קודם שפוקיר ס"ס מנא אחמירא, דבמסקנא אפי' לר"ש פליגי וספיר מסיימי רי"ף ור"א"ש ורבא הלכה כרבא. ומ"ס רבנן יש מחכמים אומרי' הלכה כאביי, ו' שסחכמים האלו היו בעירו סזכירוס תוס' קדושין כ"ב צ"י נרצוגא אומרי' הלחוד ציע"ל קב"ס היינו לא אפשר ומכוון. ודבר חימא כיון דל"ק אחותב א"כ פלוגתיהו בל"צ אליבא דר"י, ולר"ש ל"פ דאסור, מאי נ"מ בהלכתא כאביי, וצ"י מחרץ אפשר דצ"י נרצוגא ס"ל כשאלות בשאר אסורי' הלכה כר"י, ודוקא, אלא נ' כמ"ס דבמסקנא לר"ש נמי פליגי. וצ"ג סוף ה"י ע"ז אינו מציא רק ל"ק דפליגי באפשר ולא מכוון ואליבא דר"ש (אבל לא גרס בל"ק גרסתנו לא אפשר ומכוון לכ"ע אסור כיון דמוכח מריב"ז לאביי דשרי) ולרבא אסור דר"ש לא הסיר באפשר ול"ע דהא אחותב ל"ק. ודע דלשטת רש"י ותוס' ור"ן הפלוג' בריח ע"ז וכמוהו בא"ה"ס, אבל לרמז"ס מיידי באסורי' אכילס שריד לאכלס בע"כ, אסור לכון ליהנות מהם. ובע"ז ריח אסור מ"ה"ת עתוס' י"ב ע"כ אפי' בדבר שאין עקרו לריח אם נהנה, אבל שאר א"ה"ס אין עקרו לריח נ' שאין אסור מ"ה"ת מיכו י"ל מדרבנן אסור ולא כפר"ח. טו' לפ"מ לר"מ ס"פ הושרפי' מיתה ביד"ש פחות מכתה, בכרת ישאר עונש לא"מ אם לא שז, ומ' ציד"ס כיון שמת נחכפר, ורש"י שבת כ"ה כ' ציד"ס ימיו נכרתו ואינו הולך ערירי ואין זרעו נכרת ועי"ס בחיים וינמות כ"ה ואצברנאל לך לך. טז' חולי פרושו השותה שהוא כחולין חולין ק"כ תרומות פ"ו, ויותר נ' להגיה והטבל שבה דמיתחו ציד"ס סנהד' פ"ג, ולרמז"ס פ"י מ"ה"א"ש דוקא הטבל לח"ג ולח"מ ולא הטבל למעשרות שהוא בלאו, ולא כן חיים וינמות פ"ו. יז' סנהד' פ"ג, ומ"ס כולן היינו אלו שבאכילתן מבידי"ם, אבל לענין מספר מיידי מבידי"ם מסרו סס קרוע ויחור בגדים ששם, והנכנס לק"ק של"ב עבודה, מנחות כ"ז כלים פ"א,

ספר האשכול, הלכות ע"ז.

טלקוח. ובוה החלק יש במיתת סייף כגון הרוצח א ויש בשרפה הבא על אשה ובתה ב ויש בחנק הבא על א"א, מכה א"ז ג ויש בסקילה הבא על אמו וכו' ד נמצא ד"ט ב"ד בזה החלק וכן הרבה חיובי לאוין, כגון טמורת לישראל גרושה לכהן ומכה חברו ה ועושה קרחה ו ומשחית פ"ו. החלק 3 הדבור מברך השם ומגדף ז והעובר ע"ז באמירה ח או שמוטר לפניה ועבודתה בכך ט והמסית והמדיח י ובאלה יש מהם בסקילה ויש בהם בכרת יא ויש בחנק יב . . . ויש בזה החלק כל ל"ת שבחורה שאין בו מעשה ולוקין עליו, נשבע, טיטר, ומקלל חברו בשם יג והרבה שא"לע הואיל שא"בט יד. החלק 4 הנאה, אין בכלל זה בועל עריות שזה נכלל בחלק ב' והוא מעשה טטש, אלא עקרו בכלל אסורי' שבחורה בהנאה אע"פ שאין בהם מעשה דב כמו סיכה ורחיצה באסורי הנאה, ומהם בכרת כמו הסך בשמן המשחה ומקצתן בלאו טו ומקצתן באסור לחוד טז; החלק

נחל אשכול

ולוי שטנד ענחת כהן, משירר שטנד ע' משוער, ערוכין י"א, ולרמז'ם כהן סילא ממקדס צט' ענדה, זנחי' ט"ו סנסדי' י"ח, ונביא סכוש נבואתו, והמוותר על דבריו, ונביא עובר על דברי עולמו סנסד' פ"ט ועוד הוסיפו חז"ל מורה הלכה צפ"ר ערוכין ס"ג, המוליד שז"ל נדה י"ג העובר עד"ה צרכות ד' וזולתם. ע"כ ראוי גם לנו להסודות ע"מ שא"ח מביד"ש, אף שצו"הו ל"ס הוי דפ' הסדרפין. א ואנשי עיר ל' סנסד' ט"ו וכן כל מיתת צ"צ צסיף דכ' בארס דמו יספך סנסד' ל"ו. ורמז'ם פ"ד דרולא סי"ד כתב עובר עברה אפי' לשם שטמו להכעיס אם יש בידו להרגו צסיף הורגו דס"ל כמ"ד ט"ז כ"ו מין הוא ומורידין ולא מעלין ול"צ למה צסיף יבור לו מיתת קלס צחנק כדאי' סנסדרין ע"ט, וכן צפ"ג דמלכים ה"ח המורד במלכות רשות להרגו ואין רשות להרגו בשום מיתת אלא צסיף מאין ילא לוי? כבר העיר פ"מ מירוש' רפ"ז דסנסדרין: לרשות (למלכות) לא ניתן אלא הרג, שהוא בכלל נקמה וכ' חרב נוקמת, וז"ל דמשום כך להכעיס בעברה א' אף שאין מפורס עינש מיתת צחורה מ"מ לנקום נקמת ה' שכפר צחורתו לריכין להרגו לכן מיתתו צסיף. מיהו להוראת שעה כגון שפרטו העם צדבר א' רשאין להמית בכל מיתת יצמות ל' ורמז'ם פכ"ד דסנסד'. ב וצת כהן שזינאה שס ע"ה. ג וגונב נפש מישראל ועיד יחר על אלה שס פ"ד. ד כולם שס ר"ג. ה כחובות ל"צ דוקא הכאה שא"צ ש"פ, ואי' אית בה, משלם ואל'. ו דוקא על מת לוקין ומחזב'ם מ' על ספינתו שטבעה נמי אסורא איכא ע' מכות כ'. ז להלכה סנסד' ס"ד מוגדף הוא מברך השם ובכריתות ז' איכא למ"ד מוגדף עובד ע"ז שחומר לפניה וסינו צדבור אף לא נראה שכיוון לכך. דנסמוך קחשיב מומר לע"ז, ול' שז"ל מברך השם היינו מוגדף. ח שחומר אלו אחס סנסד' ס'. ט צדל"ה אינו חייב סקילה אלא צד' עבודות, אבל צשאר עבודות דוקא אם דרכה צכך, אבל צמוגף ומוגשק לע"ז וכיוצא בו ואין עבודתה צכך עובר בלאו שכללות לא תעבדם ואין לוקין, שס ודף ס"ג. י ל' מסית כ' צמפתה יסיד לע"ז, ול' מדיח צמפתה רבים, וידיחו את י"ע. יא ר"ל מברך השם ועט"ז מלבד סקילה יש בהם כרת, כריתות א', אבל מסית ומדיח צסקילה ואין בהם כרת. יב קשה מסית ומדיח צסקילה סנסד' נ"ג, ואפשר שסחר כאן נביא מחנבא מה שלא שמע, או מה ששמע חברו, או מחנבא צסס ע"ז אפי' כיוון להלכה שהוא צחנק סנסד' פ"ט, ואפשר שס"ל נביא מסית צחנק, ואפרש דברי צנסדר' פ"ז מ"י המסית זה הדיוט, פי' רע"ב למעוטי נביא שססית שהוא צחנק דכ' צי' ומח וסחם מ' צחנק, והמסית את ההדיוט, פי' רע"ב למעט מסית רבים שהוא צחנק, אבל צמסה ד' וכן סוף משנה יו"ד א' דמדיח רבים נמי צסקילה וצגמ ס"ז פריך רישא ר"ס וסיפא אחאן לרבין, רישא ר"ס סיפא רבין, רבינא אמר כולם רבין ר"פ אמר וכו' ולתרוגים אלה מתי' רבין ויחיד שסדיח רבים וכן נביא צסקילה, שלא כפי' הרע"ב. אבל ל' צדור שרע"ב ס"ל מאי דסדר הגמ' „רישא ר"ס וסיפא רבין" חרולא הוא כדאשכחן צמסה דוכתי אע"ג דלא אמר אין רישא וכו' ולהלכה קי"לן כרבין ואף נביא צסקילה. מיהו צלמח מ"ס חיס' ורש"י לפרש חרולי דרבינא ור"פ דכל חד או ר"פ מחרץ מלי הקושי' הוא דומק. ולרמז'ם צפ"מ פי' אחר צמסה ח"ל: אמרו המסית זה הדיוט המסית את הדיוט לפי שנוביא המסית צחנק, והמסית את הרבים אין מחמינים עליהם וכו' וקשה דנקט כר"ס צחדא לענין נביא שהוא צחנק ויחיד המסית את הרבים ס"ל כרבין שפרש כר"פ דמסית את ההדיוט דקחתי לא למעוטי רבים אלא שאין מחמינים (ופי' דלא כרס"י)? ול' דלעמו קושי' הגמ' לא קאי על המסית זה הדיוט, דמס' נביא המסית צחנק כר"ס, דלמח צלמח ס"ל רבי צסא כר"ס ואין סחירה לה ממשנתו, דצמ"ד ומ"י צסופה לא אחמר אלא יסיד מדיח רבים צסקילה (ואף שצדף פ"ט אמרינן לר"ס דנביא מסית צחנק ויליף מזה דמדיח עיר הוי נמי צחנק דלתי' הדמה הדמה, מ"ו י"ל רבי ס"ל נביא צחנק דכח' ומח, אבל מסית רבים ילפינן צגו"ם מחסית יסיד דצסקילה, דדנין הדיוט מסד' ואין דנין הדיוט [ומביא כדאי' שס פ"ט ופ"ד, וא"כ ס"ל כר"ס צחדא דנביא צחנק ופליג עלי' צחדא דמסית רבים ס"ל צסקילה) אלא ודאי הקושי' מסיפא המסית את ההדיוט דח' מסית רבים צחנק כר"ס וצסיף מתי' קחתי מדיח רבים צסקילה, וע"ז משני רבינא (ודאי רבינא קדמין מדאקדמי' לר"פ) כולם רבין ולא זו אף זו קחתי (ואל תקניטני מדאמר כולם ולדברי רישא המסית זה הדיוט כר"ס, כולם לא קאי אלא על שני חלקי הסחירה עי' צ"ק ל' דכ' חוס' כולם לאו דוקא דמליעמח ודאי לא כר"ע וע' תסלת חכמה כ"ט ע"צ) ור"פ מחרץ כי קחתי המסית את הדיוט (כך ל' בעליל שפי' ג' הרמז'ם צפ"מ ולא כגרסתנו המסית זה הדיוט) למעוטי מסית רבים שאין מחמינים. וצוה יוצנו דברי פ"מ. ולענין הלכה פסק רמז'ם אף צנביא צסקילה כרבין ולא אכפת ל' צמה שסחם רבי כר"ס צנביא כיון דרבין פליגי עלי' וכמ"ס לעיל 94, אבל רבנו ור"ן ור"ף שפסקו שס כסחם משנה מדסנה רבי סחם ה"ה הכא קיימח הלכתא צנביא צחנק. יג תמורה ג' שנועת שוא, וצנועת שקר צלכלתי ולא אכלתי לוקין ולרמז'ם ספ"ה דעכ"ס אף הסנבע ודור צסס עכו"ס וסייר חסמה צקול, צ"מ ל', עדים צוממים ומוליד ש"ר מכות ד' וי"ג. יד כגון נשבע לאכיל ולא אכל תמורה שס, ולאו ל"ת רכיל ולא לדבר ל"סר שקר וצבול פה כולן צדבור (ע' שצת ל"ג יומח ע"ז סיטה מ"ב, סנסד' ל"ב, שנועות ל"א פסמי' קי"ג סוכה מ"ו) אבל שלא צדבור ושלא צמעשה יש כמה לאוין, מי שס מחץ צביתו צפ' מקודס הפ', ולאיון ל"ת על דס רעד ל"ת א"ח צלצכך ולאיון אל חפנו אל האלילים שלא להסחכל ולאיון ל"ת אחרי לצבכס הרהור מיוות, ואחרי עיוכס הרהור צווח שצת קמ"ט צרכות י"ג וזולתם. טו נהנה מע"ז ומסקדס, מכות כ"ב, סנסד' פ"ד, צשאר א"הנ לרמז'ם אין לוקין ולתוס' לוקין. טז סקדס פחות מש"פ וכל הני

החלק 5 הראיה כגון בעריות טפה באשה שער באשה ערוה א' וכן רא' הקדש דק"ק ב' וכל יבואו לראות ג', החלק 6 שמיעת קול וריה כגון קול דכנור ד' . . וריה של קטרת וקדשים אע"ג שאין בו טעילה ה', בריח קול ומראה אסורא איכא וכן אסור לשמוע ל"הר ו' . . (חסר) איכא טלחא דהמיר טע"ו, לע"ו אי' תקנתא הקדש ל' ליה תקנתא ז'. באלה ששה ענינים שזכרנו כמו שתמצא בהם כל האסורים כך תמצא בהם קיום כל המצוות שהרי בכל אלו החלקים הפה הגוף הידים ורגלים ועינים ואונים וחוטם ושאר איברי הגוף בהם יעשה הטוב והרע. הרב הכותב אלו החלקים לא ידענו מי מקדושים ח'. ולא ידענו מפני מה עשה מרא' חלק א', ומקול ומראה חלק א', שלשחן שוין שאין בהם טעילה אלא אסורא.

הל' בשורי עב"ם.

ממ. כל שהוא כמאכל בן דרוסאי אין בו משום בשול גוים ט', ואמרין בגמ' הא דאמרן אינו כמב"ד יש בו מב"ג, דוקא אם קודם שנחבשל כמב"ד סלקו ישראל י טן האור ובא גוי והחזירו, שנעשה כל הבשול ביד גוי, אבל הניחו ישראל על האור ועדיין לא נחבשל כמב"ד, אע"ג שבא גוי והפך בה ומטהר בשולו מותר, דאם לא בא גוי מתבשל מאליו. חנ' נמי הניח ישראל בשר ע"ג גחלים ובא גוי ומתפך בו עד שיבא מב"המך אינו חושש, וחזי לן האי דאינו חושש, לא שיניחו ביד גוי לבדו אלא בומן שנעל הדלת לפניו או נכנס ויצא דמהני בגוי יא' וכ"כ ר"ח, א"נ בקדרה מוחה ומסומנת, אבל בשר בקדרה פתוחה לא שרי למיעבר סכמה אנפין חדא דקיי"לן בשר שנחשעלם ט"הע אסור יב' ועוד דאיכא למיחש משום חערובת חלב בבשר, ואין סימן לבשר המבושל שעשוי להשתנות מכח הבשול ושטא החליף יג', וה"נ מוכח מד' בפ"ק יד' לא הלכת לצור מיטיך וראית ישראל וגוי ששפתו ב' קדרות על כירה א' ולא חשו להם חכמים, ומסיק דלא חשו דלמא מיהדר אפיה ישראל, משמע אי מיהדר אסור. ויש מנהג משונה בקצת ארץ אדום שמניחים קדרות לשפתותיהם עד שחזרו מב"הכנס בלא סימן ואמרין השפחות נקיות ויש להן נאמנות ולא מחוקקין אסור, וכי לא ידעו שבשר שנמ"הע אסור, וגם הרבה מדרות מצויות בעיר, ולא מחוקקין אסור לא אמרין בלכתחלה טו'. ואם הניח הגוי קדרה על האש ובא ישראל והיפך וגמר מותר וה"ט טז' . . — ולענין פת ב' בפסקא: פורני יו' שניסקת ע"י גוי ואין שם טלחא ישראל כלל לא נתינת עצים יח' ולא שגירה יט' ולא אפי' ולא רדיה לא בהתחלה ולא בגמר, ודאי יש בו ט' ב"ג, ואם הביא בעל פורני גוי נחתום והעמיד אצלו לסייע אם עושה כדברי חז"ל האי ריפתא דשגר גוי ואפה ישראל, אי נמי שגר ישראל ואפה גוי, אי נמי שגר גוי ואפה גוי ואחא ישראל וחתה ב' שפיר דמי אפי' לכתחלה, ואם לאו אסור, ויש מי שמתיר בהשלכת קיסוס לחנור דאף זה קרובי בשולי הוא וסומכין ע"ו כא' . . ויש מקילים אפי' נופח ישראל באש נמי מקרי חתוי ואין לו ספק בב' והגאון כ' אפי' שגר ואפה גוי וישראל חותה מעט בגחלים ש"ד אע"ג דלא קרב בשולא. הגר"ע כ' פת פלטר גוי בטקום שאין פלטר ישראל מותר כדאי' בירושל' פת מהלכות של עמעות ובטקום שאין פת ישראל מצויה בדן הוא שתהא אסורה אלא שעמעתו כג' עליו והחזירו מפני חיי נפש, רבנן דקיסרי בשם ר' יעקב בלבד מן הפלטר, והכין משמע

נחל אשכול

דחמי בחם' מעילה לא נהנין ולא חוטלין ושער מזיר ופ"ח ומשנ"ע וט"ע אע"ג דח"כס לא כ' בהם לאו. א' צרכות כ"ד מה שרגיל להיות מכיסה צאסה אסור לקרות ק"ם כנגדו ואפי' צאסחן, מיהו צסאר נשים הסתכלות בדברי' אלו בכל שעה אסור, ע' ע"ו כ'. ב' כדחן משלשלין את האומותן שלא יזינו עיניהם מק"ק ע' פסחים כ"ו אף שאין מעילה אסירא איכא. ג' ל"ל ככלע ח"סך ומחן, לסנהד' פ"א נרמז בו מיתס לגויב ח"סך וכל' רש"י פסטה דקרא חזסרה ללוים שלא לרמות כלי קדש צסליק מסעות צסטה שמכניסין לנרקח ומיתס הגויב ח"סך הלכה. ואם רצנו לפסטה דקרא כיוון לא הי' לו להציאו, דאין זה נווי לדורות, אדרבס ציומח י"ד חי' סמי מצביסין ספרדות להראות חציבותם לפני המוק' וכן צסיק חגיגה גבי שולחן ומורה אע"ג דקול ומראה וריח ח"כ"מ חבל חסורח איכא להנות מראי', כחצו חוס' צפסמ' ללורך מורה שרי ומעלה עשו צצית ק"ק כיון שלא הי' לורך כ"כ, חבל להראות חציבות החזירו וער"מ פ"ו ציאת מוקדס גס חומי' מותר' אס חין חציבות להכניסם בחוכן, ול"ל דרצנו צא לומר דמינו אסור צראי' צוחן משכן מקרא זה. ואל ישיא חותך מה שמהם ה"ג, לא יבואו ככלע צמספר ל"ח, סכונתו למ"ס הרמזין צסורס ג' ססול לאו לגויב את הססוס ולטעס זה מנהגו גס הרמזין לאו לגויב חבל ודאי הכון כמ"ס הרמז"ס סס ססללו סול על הראי' ואינו מורה לדורות ודין גויב הססוס הלמ"מ וחז"ל מללו רמז לזה צקרא וכן דעת רש"י כמ"ס. ד' סל מוקדס וסל ע"ז. ה' לאחר שחטלה מחרתו פסמי' כ"ו. ו' ערוכין ט"ז, הסומע דברי' שאינם מהגונים כחוצות ה'. צרכת הסס סחיב לקרוע מ"ק כ"ו. ח' חודנא דשמע יזמרח סוטס מ"ח. ז' סוף חמורה, ע"ז (סל גוי, דישראל ח"צ עולות ע"ז יג') יוכל הסכרי לבטל אס קטע ראש חונה וכוונל צו, מח"כ הסקס. ח' מהם ג' סרבנו העתיק זה חס' אחר. ט' ע"ז ל"ח, מחלל צ"ד לרס"י צצת כ' שלס צסולו ולרמז"ס הל' צצת חני. י' ופסיעל דס"ס סלקו גוי. יא' עתוס' חולין ג' ע"צ צמומר לא מהני. יב' ע' 77. יג' לחוס' ור"אס דף י"צ לא מייסין שחליק צצבר שאין לו סגלס ומסרקין ראיות רצנו צסמוך, חבל ראצ"ס צמרדכי כ' כרצנו דמייירי סכל דליירס ומחמה ח"נ כדאי' צירוש' טקן יוסב ומסמר ועס"ע קי"ח, יו"ד. יז' י"צ. טו' חבל מ' צסול ע"י נכריות לא אסר דמייירי סיסרלית סיניהס על סלס ועס"ע קי"ג צטו"ו צספחות סלנו אי סייך צ"ג. טז' כ' דל"ל כני מוילי כסלל צסלו גוי כמז"ד כדעת הרסב"ל, מיהו סר"אס חולחו מחזירן אפי' צסלו גוי כמז"ד. יז' פרס"י ל"ס ע"צ חנור גדול פיו מן סלד וכל חנור צצמסנה קטן ופיו למעלה מוקס ספיתת צ' קדרות. יח' לא סנחית עזס חף צלל ססקס מסי, דליכא למ"ד ככי ועוד דכחצ גוי ולא רדיס וסס ודאי ליכא למידק ספי דכסרדס ספת מן סחנור ככר נלפס, חלל לרביחל קלמחר אפי' דבר זה חין סיסרלל עוסס. יט' ססקת סלס. כ' ססס צגחלים ומוילי חוס. כא' ע' 42 וצ"חלס. כב' עכ"י קי"ג סכ' כן צסס מ"כ דסוחו כגופו אס עי"כ קרובי צסולל סחליק יוחר וכ' ד"מ כיון דלדין מהני קיסוס אע"ג דלל מקרב צסיל ס"ס נפוח חף דל"מ, וכל קולות סללו צצת לר"ספ לא מהני צצסול חבל לרמ"ח מסי. כג' צערור מלשון ועיניו ססס סחרגומו עומס לסון חוסך סססחירו ע' מחסור, וסול' כסס סנגע סחרגומו עמי מחסל,

ספר האשכול, הר' בשורי עב"ם.

משמע בבבלי דרבי הירא א' אע"ג דאמוראי ב. . . ומעם ההיתר שראה שלא פשט אסורו בכל ישראל ג' ולפעמים חיי נפש חלוי בו וא"ג גזרה שא"צ יכולין לעמוד כדאמרינן בשטן ד' ור' שמלאי אמר לר"י נשיאה ה' בימינו תחיר את הפת ולא תחיר משום דקרי ל' ב"ד שרי', מכלל דלא פשט אסורו ו'. והא דא' ז' איבו אכל אבי טצרי דמתא ה' ואמר רבא לא תשתעי מיני' ראיבו ט' דאכל נהמא דארמאי? אפשר דפת בע"הב ה' או קרוב למתא שה' שם פלטר ישראל או במקום שנהגו אסור בכל פת אפי' של פלטר ומצינו שרבא גופא אמר כי הוינן בי' ר"ג ונפקא פסחא אמר פוקו וזבינו חמירא דבני הילא, דפת פלטר הוי, ועדיין לא אפה פלטר ישראל ו', ותנן נמי יא' חמץ של גוי שעבר עליו הפסח סותר בהנאה ואחמיר עלה בירושל' הדא במקום שנהגו אסור בפת של גוי אבל במקום שנהגו לאכול פת גוי אפי' באכילה והיינו בפת פלטר, ואחמיר נמי יב' בצקות של גוים אדם ממלא כרסו מהן, ולית לן למיטר דמיירי שאפאן ישראל דלא מצינו שהותר פת גוי אם ישראל אופהו, ומה דהתירו כשישראל עושה א' מג' מלאכות באפי' לא התירו אלא כשהפת של ישראל, אבל כשהוא של גוי לא מהני אפית ישראל דודאי אי' בי' משום חתנות יג' אלא איירי בבצקות של גוים שאפאום פלטר גוי. וכ' גאונים יד' דוקא פת של גוי התירו אם הוא של פלטר משום חיי נפש אבל פת ישראל שאפה גוי פלטר שיש בו אסור, בשול גוי כמו בשלקות טו' לא התירו בשום מקום ועלה קתני שגר גוי ואפה ישראל וכו' טז'. ושלקות לא התירו. . יז' (חסר) דג מלוח וביצה צלויה יח' חוקי' ובר קפרא שרו ור"י אוסר, ר"ח פרוואה אקלע בי ר"ג, אמרו ל' ביצה צלוי' מאי, א"ל חוקי' וב"ק שרי ור"י אוסר ואין דבריו ש"א במקום ב', אמר אביי הלכה כר"י דאוסר, וכ' הגאון לא אחמיר כר"י אלא בביצה צלוי' ובביצה תני' כותי' דר"י אבל בדג מליח הלכה כחוקי' וב"ק דשרו שאין דבריו ש"א במקום ב', ועוד דר"י תלמיד הוא לגבי חוקיה וב"ק יט' ופלוגתיהו בדג מלוח וביצה צלוי' דלאו בשולי מיא, ובמבושלת ל"פ כ'. והיכא דבשול גוי ביצה בקדרה של געולי גוים ומבשלה במים ומוציאה שלמה בקליפתה כא' אשכחן פתחא בתשו' לגאון: מותר לישראל לאפות ביצה בפורני לאחר שצלו גוים נבלה כיון דהסיק התנור מבפנים נשרף כל רוטב נבלה, אבל כל שהסיק בחוץ בכלי חרס אסור, הלכך מותר לצלות ביצה אם שהה אחר בשר נבלה עד שיחלבן התנור וישרף הרוטב ע"כ, והאי ביצה בקליפתה היא, דבלא קליפה בכלי אפה לה, משמע מדברי הגאון דאף בקליפתה בלעה כ"כ הרב ר"י כב'. ולא נשמע זה מדברי הגאון דלטא לכתחלה אוסר דחייש שתשבר הקליפה או יבא בו סדק דודאי בלע כג' (חסר). וכי אמרינן נט"לפ מותר

נחל אשכול

ובאמת עזרית היא כל סחוס לא עמוחק, ארזים לא עמומוס', יחזקאל כ"ח ול"א, שפרשו העלם והסתר דבר והסתר עין. א' רבנו ס"ל רבי חזיר פת פלטר, ולנכדו ר"י דף ל"ז אמר ר"ש צימיו תחיר אף הפת זה קאי על פת צע"כ ולא התירו וגם צ"ד אחר לא התיר, אבל לחוס' ל"ה רבי לא התיר ור"י לא התיר אלא צ"ד שטמא אחר ר"י. ב' ר' דימי וד' יוסף צדק ל"ה סברי שלא התיר כרי אי' סס ר' חלבו אמר אפי' למ"ד התיר רבי פת פלטר לא חמין אלא דליכא פלטר ישראל ור"י אמר שלא התיר אלא צסדה (ר"ן ולא חלק בין פלטר לב"הב) אלתא ס"ל דרבי התיר שדאי לא פליגי דדבר שאינו אמת. ג' אע"ג שהוא מח"י דבר, שבת י"ו, שאפי' צ"ד גדול צמ"צ ח"י לצטל כמ"ס תוס' ע"ז ל"ו, שאני פת שלא פשט אסורו. ד' סס. ה' סס ל"ז. ו' ור"י נשיאם לא התיר פת צע"כ מוטעם דקרי ל' צ"ד שרי' שכבר התיר ב' דבריו, אבל של פלטר במקום שאין פ"י כבר התיר רבי. ז' ל"ה. ח' ג' ר"ף. ט' ופרשו בגאונים, לא יאמרו שמועה משמו צ"המד. י' פסחים ל', ראי' זו נחל לפרש"י שפרש שנאפה ויס טענה, אך ראיתי צ"כ קי"צ סכ' נ"ל אף להר"ן דס"ל כמו שהציג רבנו להבן דוקא פת של ישראל שאפה גוי מותר אם עושה ישראל א' מג' מלאכות באפי', אבל פת של נכרי אפי' נאפה ע"י ישראל אסור משום חתנות, וכ' צ"י אפי' לר"ן אין אסור ליקח שאור של נכרים ולחמץ בו דלא אסר הר"ן אלא היכא שהשאר הפת בחביתו שלשו וערכו הנכרי דלית ב' קרוב הדעת אבל צסאור דמצטל עריכתו של נכרי שרי ומויתי ראי' מהא דרבא פוקו וזבינו חמירא דבני חילא, ודאי לא הי' נוסגין במקומו היתר צפת נכרי' אלא ודאי עיסה הי' לוקחין או שאור ומחמין צהם עיסתם ומ"ס רש"י פת שאופהו הנכרי לאו דוקא אלא לישא קרי אפי', דאל"כ יקשה וכי נוסגין היתר צפת ש"ג עכ"ל. וקושיא ח' רבנו דבני חילא הי' להם פלטר כמנהג. אך באמת לטון זבינו חמירא משמע שאור דכל שאור שבמקרה מותרגס חמירא וכן צע"כ ס"ו וס"ה, ואפשר דרבנו נמי פרש שאור, אלא דס"ל במקום שפת עכ"ס אסור, עיסה ושאור של עכ"ס נמי אסור ולא מהני מקנה אפית ישראל אלא אם ישראל עשה העיסה כמ"ס ר"ן ועוד. יא' פסחים כ"ח. יב' סס מ'. יג' ר"ן ורצ"ד וטור, רמב"ם ורשב"א חולקי'. יד' ע' מרדכי וטור כ' סס. טו' ל"ה ל"ז. טז' פי' צפת ישראל צריך הישראל לעשות מוטעם באפי' א' מג' מלאכות במכרות לעיל, וכן אם נתן קמחו לנכרי ללוש ולאפות אסור. יז' הר"אש פ"ב דבינה כ' אף אח"ל שלקות בכלל פת, לא התירו אלא פת שאין יכולין לעמוד בלא"ה, אבל תוס' ל"ז ע"כ כ' שלקות גזרה קדמונית קודם ל"ח דבר, וצדק ל"ח כ' תוס' ורש"י בשלקות עוד טעם א' שלא יאכלו דבריו נומאים לכך לא התירו. יח' ל"ח, פרושו ע' לקמן. יט' שבת קי"ב. ב' רבנו ס"ל כרש"י דבהאי דג מליח פליגי אם גזרו במליחה משום צ"ג או דוקא צסגול, והקשה בת"ח א"כ מה ענין דג מליח לבינה גלויה (בשלמא לר"ן ורצ"ן דפרשו דג מליח שכבר נמלח וראוי לאכיל ע"י דחק והפלוגתא אם גלאו גוי אח"כ א"כ דומה לבינה גלויה שאף קודם גלי' ראוי' לאכיל ע"י) ות' כיון דמליח אינו צסול וללית בינה נמי צסול קל הוא דבכל דהוא נגמר דומין להדדי, חס מ"ס רבנו דפליגי בתרתי שלא נתצטלו במים, אבל מצושת לכ"ע אסור משום צ"ג, והסתחא נחל דנקטי בינה גלויה, אבל לרש"י טעם מואן דשרי צביה הואיל שהאכול צלוע ולא נגע בו הנכרי, ליתני נמי מצושת. כא' מיירי שסייע ישראל, דאל"ה אסורה אפי' בקדרה כשרה. כב' אלכרגלוני. כג' יש לחמוה על שניהם ש"ס ערוך חולין ל"ח צינת אפרוח שנתצטל עם אחרות צ"ט ומיירי בקליפותיהן כמ"ס תוס' אלתא בקליפה נמי צולג, ודאי סס בינה טמאה אינו אוסרת ה"ט משום שהיונא מיה צעלמא ואין טעם צסר, ואף צזה אי' בירושל' פי' דתרומות אם הטמאה קליפה אף שצינת היתר אינה קלופה אוסרת, ואף לדעת הס"ך צס"י פ"ו דירוש' איירי צבינת אפרוח (מחוס' ס"ד ע"ב שצביאין ראי' לרש"י מירושלמי למ"כ) עכ"פ ראוי' דלא מהני אם צינת היתר בקליפתה, וה"נ בקדרה ש"ג דיוולא צליעת נבלה פשיטא שהבינה צולעת אפי' אינה קלופה ונ"ע ודומק לומר

מוחר א' ושרינן משחא שליקא דאמרינן שנחבשל בקדרה שאינה ב"י דנט"לפ, אע"ג דספקא הוא משום דאיכא ספקא אחרינא להחיר שמא נשתמש בו דבר הפוגם ואפי' בן יומו שרי' הלכך אי ידעינן שדבר שהשתמש הגוי בתוכו הוא בשר, וישראל בשל בו בשר, דודאי אינו פוגם, הבשר אסור כל זמן דלא נודע שעבר מע"לע מומן בשול הגוי ב' (חסר) ואיכא בגמ' ב' לישני חד אמר כל שאינו נאכל חי יש בו מ' בשול גוי וחד אמר כל שעולה על שולחן מלכים י"ב ב"ג, ולא נתברר הלכתא, אבל מדהוינן בסוגי' דנקטי נאכל כמו שהוא חי אין בו ב"ג ג' משמע דזה עקר ואי אינו נאכל חי אע"ג שאינו עש"ש יש בו ב"ג ד' ואי נאכל חי אע"ג שעש"ש אין בו ב"ג והכין מ' מדקבעו מיני' דרב אסי הני אהיני שליקי ד' מאי, חוליי פי' סתוקים ודאי שרי דנאכלים חי, מירי לא תיבעי דודאי אסירי שא"נ חי, ומדאמר ודאי אסירי, אע"ג דמירי ודאי אעש"ש ו' (חסר) ומלח סלקונדרי ו' מאי סלקונדרי מלח שכל שלקי רומי אוכלים בה ח' אבל שאר מלח לוקחין מהם ולא חיישינן לתערובת אבל אם נשתנה מראהו ממלח הנהוג באותו מדינה חיישינן. וכ' הגאון משחא שלוקא דארמאי בו"הו יצא שם שמוייפין אותו ועושין בו אלי' וחלב של בהמה ואסרנוהו, וה"ה חמאה שלוקה ואינה שלוקה מוייפין אותה ואסרנוהו. ובמקום שרגילין לשבר הוותים שלא נתבשלו וכו'בשין אותן רגילין לויף מ' עליהם יין וחומץ יין ואסורים, ובמקום שאין רגילים מותר שלא אסרו חו"ל אלא כשרגילין לערב יין ששנינו י' אלו דברי' אסורי' וכו' ככשים שדרכן לתת לתוכן יין, ודברי' שעושין מהם שכר מותר לשחות שכר אמרו אלו דברים יא' מותר' וכו' והדבש יב' ואמרינן למאי ניהוש אי מ' ערובי מסרח סרי, אי מ' ב"ג נאכל חי, אי משום געולי גוי נט"לפ הוא, ושכר שעורים יג' נמי א"ב מ' ב"ג, דשעורין בטלים לגבי מים יד, וכן אם אפה פלטר פת בכיצים נתבטלו הביצים בפת דפת עקר כדאמ' בפרקין טו' דגים קטנים מלוחים שאין בהם ב"ג כיון שראויים קודם בשול אי עבדינהו גוי כסא דהרסנא טז' אסור דאמרינן קמחא עקר, אלמא אי הוי הרסנא עקר קמחא שרי, ודוקא היכא דתפל אכתי לא נאסר קודם בשול יז' . . . אע"ג שמוחר לשחות שכר של גוים מ"ט אסרו חכמים משום התנות לשחות במקום מסיבת גוים והמדקדק לא ישחה אלא בביתו יח'. וזלא דשכרא דארמאי אסור מן דמערבי בו דורדיא יט' ומן האוצר שרי דאי מערבי מסרח כ' ויין של תפוחי' כא' מותר ליקח במקום שאין חשש לתערובת יין נגון הבא מן האוצר או במקום שיין ענבים ביוקר גם צריך לידע שאין משימין אותו בכלי יין. יין תפוחי' ויין רמונים וי"א אף שכר שעושין טחבואה לא אסרו לשחות בבית גוי. כלים שנחבשלו בהם דברים שאסורים מ' ב"ג חוי לן שצריך להכשירם ככל כלים שנאסרו מ' אסור אפי' דרבנן כב'. ושמענו יש מקילין במקום שאין פלטר גוי מצוי לאכול פת בע"ב ואין לסמוך על דבריהם כג'.

פרק כר הצלמים.

כל הצלמים אסורים מפני שהם נעבדים פ"א בשנה דר"ט, וחכ"א אין אסור אלא כל שיש בידו מקל או צפור או כדור כד' ובברייתא הוסיפו סייף עטרה וטבעת. הצלמים שנחלקו אינן צורות על כלים ומטבע אלא צלמים ממש מעצים אבנים או מתכות ודוקא העומדים על פתחי מדינות כה' ובאנדרטי של מלכים שנינו כו' ובה פליגי ר"ט וח' כגון דלא קים לן אם נעבדין ר"ט

נחל אשכול

לגבי דבר שאין צעין כמו צלוע בקדרה חוץ קליפת כביצה. א' מוסב על דף ל"ח ע"ב תניא אחת יורה גדולה וכו'. ב' בזה יחשב קושי' הר"ש משוחט בסכין ס"ג רב אמר קולף, דהתם הסכין צלע שמונית ואינו פיגס צבצר סלכך אפי' סתם ס"ג כל זמן שאין יודע ודאי שלא הי' צ"י אסור. ג' גבי מישחא שליקא דארמאי ל"ח ע"ב, ול"ט ע"ב גבי דבש שהחירו משום כך, אע"ג דתרחי' עט"ס מלכים. ד' ודאי מודה רבנו דמ"ד צעולה עש"מ תלי' ס"ל דצעינן נמי נאכל חי לאסור מנ"ג דר"ו דף נ"ט ס"ל חורמא ח"ב צ"ג שטעטש"מ, אף דלית צ"י חד ריעותא שאינו נאכל חי, ואין לומר דס"ל אי עולה עש"מ אסור אפי' נאכל חי, דהא תנן במחני' ל"ט ע"ב דבש א"ב צ"ג, ועולה עש"מ, אלא ודאי לר"ו תרחי' צעינן לאסור. ה' תמרים נחבשלו ע"ג. ו' כך פ' רמז"ן שהביא ראי' זו, והר"ן מפרק אפשר אפשר לאסור צעולה עש"מ, וכיון שהוכחנו לר"ו תרחי' צעינן לאסור דמה הוי ליסוף דרב דף ל"ח דתלי' לחוד בנאכל חי דרב ור"ו, ה' כר"ו. ז' אין לוקחין מה"ג, ל"ט ע"ב, פרש"י שמערבין בו קרבי ד' תמאים ורש"י שבר"ף פי' ואלוואסער. ח' ערוך כל מה ששולקין ברומי בלוחות מלח מפי' ר' גרסום ועקר כהם זל קאנדיטוס מלח מעורב צבטמים ודברי' אחרי'. ט' ל"ל לולף. י' ל"ה. יא' ל"ט. יב' והאי דבש שכר שטוין מדבש מדאמר עולה אי מ' בשול וכו' ר"ש. יג' אע"ג דשעורים ח"י חיים, אבל שכר מיטוס פשיטא דמקרי נאכל חי עב"י ר"ס קי"ג צבד"ה. יד' כ"כ תוס' ל"ח ע"ב כהם צבטלים לענין גרסה דמזכך סהכל. טו' ל"ח. טז' אם טיגן שומן של דגים אלו עס קמח אסור שהקמח ח"י חי. יז' כביצים שלא נאסרו כגון שנספחו לפת ובשעת אפי' שבה האסור בטלים, אבל אם בשל גוי ביצים בתחלה ואח"כ נתן לפת, התערב אסור בהיתר ויש בו צ"ט פשיטא דל"ל צבטלות וכ"כ תוס' חילין ס"ד (והוסיפו אפי' לא נאסרו הביצים מקודם אבל טווחות על הפת נמי אסור) ובה יובט ע"ט קי"ב ו', וק"ג, ג'. יח' ע"י ל"ח רב פפא מפיק ל' אבבא דמטתא ושתי ור"א חייתי לביתא. יט' ל"ב שמרים של יין. כ' שמוית שם לזמן מרובה. כא' מ'. כב' רשב"א ויש מקילים וכו' הר"ש אפי' להמחמירים מהני בכלי חרס הגעלה ג"פ עס"ס קי"ג, קכ"א צטור, וכ"ג. כג' ובש"ע מתיר וכן הביא הטור בשם הר"ש ע' פרישה ופ' חרופתא מחי"ט דלא כב"י. כד' מ' ע"ב, משום דחשיבי נתנו ספן זה בידו. כה' פ' עירות וכרכים כדאי' ריש גמין ופ"ב דתרומות, אבל לא עמדו עפ"מ מיתרי' אבל בכפרי' הכל אסור כללקמן. כו' פרש"י כשמלך מת עושין לורתו בפתח הסער לחציבותא ופלחי ליה, מדברי ר' ש"ס דוקא בלגדטי ש"מ ועומדי ע"פ המדינה ויש בידם מקל וכו' ולא כב"י ורמז"ס דלחכמים כל לורה עפ"מ ובידו מקל אסור, ומ"ס צ"י דאנדרטי לרבייתא אחרת אע"ג שהם לגוי וכו' כל שאר לורות, ל"י כן מירוש' שהביא ר' לקמן דאנדרטי ודאי נעבד, גם מ"ס דר"ו דאמר (בתר רי"א"ש דאמר בלגדטי ש"מ) ובעומדי עפ"מ חולק ואסור כל לורה, ל"י מדאמר ובעומדין ב"י, מ' דמחבר דבריו לדברי רי"א"ש ולא פליג אלא הוסיף, אבל לג' רי"ף ור"א"ש דגרסו בר"ו צעומדין בלא ר"ו ודאי י"ל דחולק ארי"א"ש ואסור כל לורה בעומדי' עפ"מ וכדפי' סר"ן

ר"מ חזי שבמקומו כל א הגוים שדרים שם עובדין אותם אע"פ שאין בידם מקל וכו' פ"א בשנה ור"מ חייש למעוטא וגור שאר מקומות אטו מקומו, וחכמים ל"ח. ודאסרי באנדרטי ש"ט, לטעוטי אנדרטי של שרים ושלטונים דסזמן לא נעבדו כדאי פד"מ ב אי דחוי אנדרטי והשתחוה לו אי קבלה עלי' אלוה וכו' ואנדרטי של מלכים במלך שמת שעובדי' אותו כאלהות. אבל אנדרטי שעושים למלך חי אינו ע"ז ואינו אלא לכבודו כרמכות מהא דא' פ"ט שנהגו ג מה ראו חט"ז שטסרו על קדושת השם ואי אנדרטי דנ"ג ע"ז הוי פשיטא דהוו תחויבין למסור נ'. וכירוש' מה אנן קיימין אם ברור של מלכים ד"ה אסור אם ברור של שלטונות ד"ה מותר אלא אנן קיימין בסתם רמ"א סתמן של מלכים ורבנן א' של שלטונות ד ואר"ו אקנויות ה מ"ם אסורות מפני שמקטירין לפנייהם בשעה שהן עולות פי' כשטעמדין אוחן. ומסיק רבה מהלקת בשל כרכים אבל בשל כפרים ד"ה אסורין דלאו לנוי אלא למפלחינהו עבדי, ובתני אתי' מתני' דלקמן מצא חבנית יד או רגל אסורין דבכפרים איירי שהכל נעבד ו'. המוציא שברי צלמים הרי אלו מותרים מצא חבנית יד או רגל הרי אלו אסורין מפני שכווצא בתן נעבד. וא"ש אפי' שברי ע"ז אם מצאום מותרין ו דקתני שברי צלמים לאו משום דאיכא ספק אי נעבדו דאפי' שברי אלילים דודאי נ' אלא משום דבעי למיתני סיפא מצא חבנית יד או רגל אסור דעומדי' . . ח. אתמר ע"ז שנשתברה מאליה ר"ו א' אסורה ר"ל אמר מותרת והלכה כר"ו. הגר"צ הביא הא דשמואל אפי' מצא שברי ע"ז מותרים, והביא הא דר"ו ע"ז שנשתברה מאל' אסורה, ואמנא דאין כאן סתירה דר"ו איירי באם אנו יודעי' שנשתברה מאל', אבל שמואל קאי בנמצא שבר ע"ז ואין אנו יודעין אם מאליה נשתברה או ע"ז גוי תולין ברגלי שגוי שברה ובטלה וחניא נמי ט מצא צורות דרקון י, וראשו חתוך ס' ישראל חתכו, ולא מקרי בטול, ס' גוי חתכו מותר יא אלא דאכתי ע"כ צ"ל ר"ו ידע למתניתא דקא פריך מינה לר"ל יב, ע"כ מפרש דוקא בראשו חתוך דל"ל מאל' נעשה ושפיר אמרין גוי חתכו, דישאל הי' שוחקה ומבערה, והשחא דר"ו בהד' אמר דוקא בכפך עבדום וספק בשלום שברים מותר' אבל ודאי עבדוהו מי י"מ דבטלו ומוקי מנ"י מצא חבנית יד אסור אפי' אינו על בסיס, כיון דמטע' שנעבד הוא ולכא אלא חר ס', חוין דפליג אשמואל דמותר אם מצא שברי ע"ז. וליתא לשמואל מקמי' ר"ו יג ובסוף פרקן מסקינן דשמואל כר"ו ס"ל יד דאתמר ע"ז שנשתברה מאל' רב אמר צריך לבטל כל קיסם וקיסם טו ושמואל א' אין ע"ז צריכה בטול אלא דרך גדילתה טו ואמרינן

נחל אשכול

לדעת רמב"ם, ועב"ח דמסיק לרצון צעין לורת אדם. א תיס' כ' דלוי במקומו חייב עובדין לא הוי גור סאר מקומות דלמעטא דת' ל"ח ר"מ. ב סנהד' ס"א כתרין ר' הלחן בתים'. ג פסחי' כ"ג ובר"ת סס, ובע"ז ג' כ' תיס' ראו' לוס מדחי' מנגלס י"ב מ"מ נחמייבו ישראל כלי' שהסחמו ללס וסא שהלילס הקב"ה סס לא עשו אלא לפנים ואס סיחס ע"ז ממש מס לפנים הלס סילרכו למסור עלמן על ק"ס, ובכתיבות ל"ג ובפסחי' כ' חוס' דחשמע סס' ע"ז ממש מדחי' סס חלמלס נגדו לחמו' הוי פלחו חשמע ססלס הוי ע"ז מדחמך פלחו, ועיד קסס לדבריסס סלס ה' ע"ז קיס' פ"י למס חסרו נפסס חמ"ו כפרט לרמב"ם שססור צמקוס דלא מחויב מלך הדין, וחי חסוס ק"ו מלפידעיס ככר הקסס מחרס"ל צלפדעיס לא כ' ומי כסס וכ' דק"ו פריכס סול. ול"ל לסב דבאמת ע"ז ס' וסעפ"כ לא חייבו למסור נפס דרס"י צחומס פי' וסחמס חת דברי חלס חף למחר כסגלו הוי מלוינס במלית כנימו חפלין מוחס כדי סלס יס' לסס חדסס כסחמזרו וכס"ל כליצי לך לוינס. ותמס רמב"ן מלית חלי חיצות סגוף ולא חלו צלחן (באמת צספרי לא כתוב חלס מלוינס צמלות ויס לפרס על מלית כסין חלס כלחי כרס וכדומס סל"ג צל"ל חלס מדרבנן וכנון תקנת ריב"ז זכר למקדס, ר"ס ל') וי' דססנת פ"ח כסס עליסס ססר כגיגית, ואר"ל מחלן מידעס רכס לאיר' אמר רכס אעפ"כ ססר קבלוס צימו אסחורוס דכ' קיימו וקבלי. וסקסס רסצ"ל ח"כ למס גלו מל"י כסעצרו על חמלית, ות' צל"י ודחי' לא סייך מודעס דעל חלחי סיסמרו נתנס כדכ' ונחתי לורעך וסייתי לסס לחלקין, ועוד סעצרו ע"ז ססחסרו חף צ"ג וחיו ככלל מודעס דסיני. וצוס מיושב דממלות סלטיו ישראל לחור נפטרו ע"י מודעס כסגלו עד ימו אסחידוס וספיד חמר וסחמס ח"ד חלס חף למחר ססגלו ויס מודעס כנימו חפלין. וססס צסססדרין ע"ד מסקינן דצ"ג חיו מלויס על ק"ס, ופ' רמב"ם דמ"מ רסות צידו ליכרג דלא כ' ומי צכס ע"י ח"צ 118 וססחל כיון דחמ"ו סס' קודס אסחורוס ואס רלי ה' לסס דין צ"ג ספיד דרס חידוס מס רלו למסור נפסס חף סס' ע"ז סלס חלויס' הוי וצ"ג ח"מ על ק"ס ומחרן סלמדו ק"ו מלפד' ול"ק קיס' מחרס"ל צלפד' לא כ' ומי צכס צצ"ג ומי לא כתיב ורסות צידס. ד חלס חס צידס חקל ועומדין עפ"מ ודחי' ס"מ. ה לורות (ולי' לחיו כיוון) וסול ציריס'. ו ר' הלחן צחוס' וריסל סמולל סבר ללמי' מותרין צמדיס נמי איירי לדיוקל סל דע"ז אסורין וסינו לר"ו כדמסיק רבנן, ולר"ל ולסמילל לקמן לדיוקל ללמי' סלמיס אסורי' כר"מ עמחרס"ל. ד דסולל ללמיס סספק חס נעצרו. וסיכס סזכר ע"ז פרושו ודחי' נעצדס, וקמ"ל אפי' שברי חליליס מותר'. ח צעומדי' על צסיסן דסחמן מחלס לעצדס נעסיס, חני נמי ריסל ללמיס, דלוי הוי חני חליליס סול סופל יד ורגל מל"י ודלית אסורה, חלל ללמי יד ורגל שרי לסכי חני צריסל ללמיס לחירוי סופל דוקל סבר ללמיס צעלמל מותרין חלל חבנית יד עס צסיס חסוב ע"ז. ט מ"ב. י נחס סיכ לוי לויין וקסקסין כג. יא לחיס' ודס"י חין ראו' דדרקון נמי ספק נעצד לכן חס יס עוד ספק מותר חלל רבנו ס"ל דרקון ודחי' נעצד כדחשמע קלת צמחי' לקמן דקתני דרקון דומי' דחמס ולגס וכן לקמן מ"ג צר"ל סקפר סמלל דרקון וסכריס וכדי לבטלס וסמריק סס ס"מ טכ"ס חצטל צע"כ ומצטל ע"ז סל חצרו, וחי חיתל דדרקון ספק נעצד, עדיין לא אפסס ח' סמכין צוס חודחי נעצד. יב מצרייתל מלל לורת דרקון, חלל נרסל ר"ו גופל לא פריך לר"ל מניס חלל סחס גמ', דחצ"י ורצל מחרל', וחיתויביס דר"ל גופל מחחיל מ"ב ע"ב. יג רמב"ם ור"ס, ועתי"ט ססעתיק פ"מ לרמב"ם מלל חבנית יד, חיו יד ע"ז סנצבר סזס סבר ע"ז חלל מחחילתו נעסל כך, מלשין זס מ' סבר ע"ז מותר וחיו כן וס ל' פ"מ: מלל חבנית יד, חיו יד ללס סנצבר, סזס סבר ללמיס (פי' דמודס ר"ו דמחר מלסס ס"ס אפי' דכפריס דללו צעיר וצסוקין כל סללמיס מותרין רמב"ם פ"ז דעכ"ס). יד דך מ"ט צעקר הדין סנצברה מלל' לפינוי חיוס צטלס. טו כל חד נעסל ע"ז צפ"ע. טז חלל נצברה צטלס מחמס דלמר גוי חיוס נפסל נל מללס לחחי צברל חללי חלל מס ססול דרך גדילתה כיון

ואמרנו לכ"ע עובדין לשברים שנשחברו מאליהם ולא אמרנו נתבטלו, והכא בשברי שברי' פליגי א רב ס"ל ש"ש אסורים, ושמואל סבר לש"ש לא פלחי ומסיק ש"ש לכ"ע מזהרים, ובע"ז של פרקים ב שנשתברה שהדיוט יוכל להתחזק ולרב צריך לבטל כל פרק ופרק ואם א"י להחזיר הוי כש"ש וא"צ בטול ג וקיי"לן כרב (חסר) — אפרוחים שקנו בעצי אשרה וא"צ לאמן מותרים ד אבל אם צריכין לאמן צריכין גם לאילן שהוא מקננת בו וחיישינן שיהנה מאילן, ולא יעלה באילן ליקח האפרוחים אלא יתנו בהם בקנה ולא חיישינן שיעלה באילן. — המוצא כלים ועליהם צורת חמה או לבנה ה או צורת דרקון יוליכום לים המלח, צורות אלה ודאי פלחי ו כלים לרבותא נקט דאפי' נמצאו צורות אלו להור אסירות ז רשבג"א על המכובדין אסירות, כגון על טבעת, על המכובדים כגון יורות מותרו' דאין עשויות לעבודה וכן הלכה. ומתני' במוצא איירי שאין אסור אלא בצורות הללו דפלחי להו אבל שאר צורות אפי' צורת אדם אמרנו דלא פלחו להו ומ"ב ה, אבל לענין עשיה כ' לא העשון אחי, ל"ת כדמות שמימי המשמשים לפני, בין שאפשר לעשות כמותן כדמות' לא יעשה אדם בית תבנית היכל, אכסדרא תבנית אולם חצר תבנית עורה שולחן ת' שולחן מנורה אבל עושה מנורה של ו' ושל ח' קנים, ושל ו' לא יעשה אפי' של שאר מיני מחכות, ובין שאי אפשר לעשות כמותן כדמות' לא תעשון אתי כדמות שמימי המשמשים לפני במדור העליון דמות ד' פנים ט בין במדור התחתון י חמה לבנה כוכבים ומולות יא, וכן אסור לעשות צורת אדם דכ' לא תעשון אתי קרי ל"ת אותי יב כי בצלם א' עשה א"ה יג, ואם להתלמד מותר לעשות צורת חמה ולבנה דכ' לא תלמד לעשות אבל אתה למד להבין ולהורות וכך ה' לר"ג צורות לבנות. אפי' אם אחרים עשו לו אסור לקיימן משום חשדא דהא רב יהוד' יד. . . ואמר ש' סמי עיניה דין טו, ומיירי שחותמו בולט ומשום חשדא דתני' טבעת שחותמה בולט אסור להניח מ' חשד ומותר לחתום בה טו חותמה שוקע מותר להניח ואסור לחתום בה יז, ודוקא בצורת אדם ליכא אסור בשוקעת לעשות ולהניח אבל צורת ח"ו כיכבים ומולות אפי' שוקעות אסורות שגם ברקיע נראות שוקעות ולהכי לא משני דר"ג הוה הכי יח אבל ב' הלכות כ' יט. . . ומה דאסור להניח מ' חשדא כ' אם הוא של רבים ל' חשדא דהא בי כנישתא דשב ויתב בנהרדעא דאוקטי בי אנדרטי ועיילו בה אבוה דשמואל ולוי וטצלי בגויה ולא חיישי לחשדא. ובמגלה כא נטי א' ר"ש הוי יתיב בבי כנישתא דשב ויתב בנהרדעא, פי' הגאון בגלות יכנ' וסיעת' כד אתו לנהרדעא בנו כנישתא ויסדוה באבנים ועפר דאיתאיו בהדיהו מבית המקדש כב והוה קריין לה כי רצו עבדך את אבניה וגו' וקרייה שף יתיב כלומר שנשע המקדש וישב שם והות שכינה עמהם כדאמרן כג בבבל היכא שריא שכינה רב אמר בכנישתא דהוצל ושמואל אמר בכנישתא דשף ויתב בנהרדעא. ואבע"א ר"ג דהי' לו צורות לבנות אחרים כד עשו לו ומשום חשדא ליכא דנשיא הי' ורבים שכיחו גבי' כה, ואבע"א דר"ג של פרקים הוה כו. והגר"צ לא הביא כו. . .

אריב"ל

נחל אשכול

נסירת עליו דנביא במתני' מ"ח סבך דרכה אין זה בטול. א שבר סמור ושחבר, ואף לא"ע שם דפליגי בע"ז של חוליות שנתפרקה וסדיוט יוכל לתקן, נמי טעמא דמת' דשברי שברי' בטלים מעלמם, אבל שבר לא, וכ"כ רש"י שם אף לש' נשתברה מחלי' חסור, אבל נשתברה נשבר ולא ידעין אי ממילא או ע"י בטול גוי חמרי' בטלה, ובהא פליגי ר"י עלה ואמר כיון דודאי עבדים אין ספק מ"מו. ב חוליות קטנות וסס כש"ס. ג ולרמז"ס צריך לבטל שבר א' ונחבטלו כולם אבל יוכל להחזיר כל שבר ושבר נ"ב. ד ליכא למנור שיסתמם צאילן כיון שאין צריכין לחמן. ה פרש"י ורמז"ס מל חמה מנך מעוטר יוסב צעגלה וכן מול לבנה (שערת עגול חמה ולבנה חיים ח"ב) חס מלאן ססתמן אין עובדין לזרע זו חלא שחסיור להסתותן כדלקמן) לורות שמיחסין חזרי שמים (ל' יטע' מ"ד חווי כוכבים) לשמש או לירח. ו אפי' לרבין דפליגי חר"מ דקד' מ'. ז וכ' הטור דאף חס שוקעות חסירות במלאן וע"ך. ח אבל להסתות לורת אדם חסור כדלקמן. ט שור אדם חרי' ונשר צדדי וירת מלאכי וטרפס, חע"ג דאדם כנר גאסר כדלקמן, חתי לחיובא אף כשמואל לורת אדם והשלים לה' פנים או לעבור צב' לאוין חס'. ול"נ פסוק ד' פנים חסור אף בשוקע כמ"ס חס' מ"ג ע"ב וז"ל רמז"ס אבל לורת אדם לחוד אין חסור חלא בולט. י שמים החתומים הנראים. יא ואסור לעשותם צעגול כמו שפיראית לנו אבל במלאן כ' כחצו שחותר למיכרן שאין עכ"ס עובדין חלא למול שלהם, וכן איפכא דרקון חסור עס מולאו אבל מותר לעשות שחין הנורה בשמים ולהסתות צביתו חסורות היכא דליכא חשדא כדלקמן. יב מ"ג. יג מנך כ' שאינו לוקח חסר חסות לאו שכללית וכעין זה ראב"ד פ"ג דע"ז ס"ט אבל לרמז"ס לוקח. יד חמרי' עשו לו, וכרי עשה לו טבעת עס לורת אדם. טו כשהוא חותם סיקט הסותם בשערים ואין הנורה בולטת. יז כשהוא חותם בולט' נורה. יח דגמ' פריך היכא עבד ר"ג לורת לבנה והול"ל שוקעת עשה וכ"כ חס'. יט ז"ל ס"ה ע"ז טבעת שחותמה בולט חסר להניח ומותר לחתום בה, חותמה שוקע' מותר להניח ואסור לחתום והוא שיש עליו לורת חמה ולבנה ולורת דרקון חסור חלא סגיד ל' ע"כ חזין אפי' בחמה וז' מחלק בין בולט נשוקע (וי"ט משום חשדא לחותם בולט שעשו לו חמרים קאי, אבל לחתום בשוקע שהיא עושה הנורה מ"ס חסור) וחוס' ור"א חס' ורמז"ס ס"ל כדצני, וראב"ד פ' כה"ג והפוסקי' לא הביאו. כ פי' חס' גוי עשה לורת ח"ו או חס' וצא ליר ישראל. כא כ"ט. כב רש"י מיייתי בקציר וג' מאבני ירושלים וקסה ל' רבנו מן המקדש הא חסור משום מעילה כיון שנתלם מן הקרקע ע' מעילה י"ג י"ד, ו"ח ונסה צבין, וז"ל שפדלו צמעות כדן הקדש דקד הבית ושדו נסר עתים' ע"ז י"ג ואפשר שילך לחולין מ' וצא זה פריעם ומללם ערש"י שם נ"ב ולדעת ראב"ד פ"ו דהנחירה לא הקדים שלמה עולמית שידע שיחבר, ודרי' ס"ב כיון שפרטים נעשו חול. כג שם ונחמנו חיו כן. כד נכריס חע"ג לומר לנכרי לעשות כוי שנות למנוח שאני ור"א חס' כ' שקלאן מנכרי וכבר היו עשויין וכה"ג צריכין לתקן מה שהעמידו חמה על קצר יסייע ערש"י ויהיטע כ"ד למד ולהזכיר ניסי כ' שרי חס' כבר נעשה ע"י חמרי' ובשל רבים ל"ח. כה וכבר חמר ברבים ליכא חשדא ומותר לקיימן. כו ולא הי' מחזקן חלא בשעת בדיקת עדים ואין חסור חלא דמות שלמה, וכן גוף אדם בולט לר"ס אין חסור חלא כל הגוף שלם ור"א חסור חלא חסור ע' קמ"א טור וצ"ח וע"ך. כז היחד של פרקי', ובשל רבים ליכא חשדא, חלא ח' אחרון להחלמא שרי. והרמז"ס לא מיייתי כלל מחזקו דש"ס לדינא ותמה כ"מ איך יפרש ר"ג. וז"ל צפ"מ צר"ה פי' דמות לבנות הי' מנייר ששור הלבנה סי'י' צה

ספר האשכול, פרק כד הצדמים.

נא. אריב"ל א פ"א הייתי טהלך אחר ר"א הקפר בדרך ומצא שם טבעת ועלי צורת דרקון ומצא גוי קטן ולא אמר לו כלום מצא גוי גדול ואמר לו בטלה, ולא בטלה, סטרו ב ובטלו, ש"מ חלת, ש"מ גוי מבטל ע"ז שלו ושל חברו כלומר אפי' זה עובד לפעור וזה למרקולים ג' וש"מ גוי מבטל ע"ז בעל כרחו, וש"מ יודע בטיב ע"ז ומשמשיה מבטל ושאינו יודע אינו מבטל. וגר חושב אינו מבטל ד' מאן דפלח מבטל ודלא פלח א"מ. ונ' קודם שהגביהה ר"א הקפר וזכה בה אמר לגוי שיחחק אונה או ראש חוטמו דהא אמרינן לעיל ה' אי מגבה לה ישראל הו"ל ע"ז ביד ישראל וע"ז ישראל אינה בטלה עולמית ו' ותני' נמי ד' ישראל שמצא ע"ז עד שלא באתה לידו אומר לגוי ומבטלה, משבאתה לידו אינו אומר לגוי שיבטלה, אלמא לא גורנין שלא באתה לידו אמו באתה לידו. . ה. — ר' יוסי אמר שוחק ווורה לרוח אם מצא ע"ז שלא יכשל אחר ליהנות ממנו ט

א

נחל אשכול

נטיה קרניס מזד האופק, א"כ ברור שלא הי' נזרע שלמה רק חלק קטן מעגול כמו שהוא בתחלת החדש קו דק דבשלמה ליכא קרניס, וזה לדעתו פי' הס"ס של פרקי' הי', לא כפרש"י שהי' מחזרין בשעת זדיקת העדים, אלא לא הי' רק קוויס מלבנה, וכל הניירות אין חסירות אלא שלמות כמ"ס העור ור"אש והג"מי פ"ג דע"ז, א"כ אין חדוש במ"ס של פרקים הי', דודאי הי' כן, ולא הולך להשמיענו שזה מותר, ואפשר שס"ל להסתמך נמי חסור לירע שלמה, וברייתא לא תלמד ולהסתמך שרי, בסנהדרין ס"ח מוקי לה חכמים, מיהו חכמים נמי לא הביאו הרמב"ם ואפשר טעמו דבע"ז ו"ח להסתמך נמי לאו שפיר למיעבד דרשב"ת אינעם עלי' וכפרש"י שס' דלא גרס בצרפסיא. — לפי מ"ס רבנו ור"ה דלורת אדם אין חסור ת' אלא בעשירי (דלא כתיב) יומא כ"ד ור"ן דס"ל אפי' אחרים עשו לו חסור תורה מד' לא חטשו לכס אפי' אחרי' עשו וקאי על מדור העליון) יש ללמד סגוריא על חכמי ישראל שלא חיוו בעשירי עם שיש להם בחדרי חסידים עם לורות אדם בולטת, דכיון דכל החסור משום חסד ולא הי' נזרע כללית שהרי החירו צרכים בנשיא בפרקים ולהסתמך, וזב"ה שחפ' גוים אין עובדים ללורת אדם ליכא חסדא וכמ"ס חוס' בילא ו' לענין חזרין ועפר"ח קי"ו ואינו דומה למה שהשיגו אחרוני' על מג"א תרכ"ח. שוב מ"כ בחכמת אדם. א מ"ג. ב הסכו על לחי. ג דאי לאשמועינן שגוי מבטל ע"ז של חברו אם הוא ג"כ עובד מחוי' היא דק כ"ב, אבל הכא אחר לגוי לבטלה אע"ג דלא ידע חי פלח לה ש"מ אפי' ע"ז אחרת מבטל ודכותי' בגמ' ס"ד וכ"כ הר"ן. ד ס"ד. ה מ"ב. ו פרש"י ועשוהו בגמ' כדיליך כ"ב מוסס בספר. קאת מ' וזה אע"ג שלא עבדה הישראל א"י לבטלה מ"הת ע"י גוי חשבה שזכה בה. אבל ראיתי בסמ"ג בלאו מ"ה ע"ז של גוי שצאה ליד ישראל ואח"כ בטלה גוי אין בטול מועיל גזרה משום ע"ז של ישראל עלמא וי' ר"א ממיך משמשי ע"ז וגוייה אם באו ליד ישראל ואח"כ בטלה גוי מותרין שאין להחמיר בהם ע"י גזרה זו כמו בע"ז עלמה ע"כ. מ' מ"הת אע"ג שזכה ישראל בע"ז של גוי שהי' מבטלה וכן י' דקרא ושם בספר שמצא רש"י לא מדבר אלא בע"ז שעבדה ישראל. ואי קשי' הא אי' דק מ"ב לר"ל אי פחסה ישראל נמי מזד הדין בטלה דהוי כע"ז שנשתברה מאל' ור"ל ס"ל דנתבטלה. והא דאמרין לא מהני ה"ט דלמא מגבה לה ישראל והדר מבטל והוי ע"ז דישאל שמינה בטלה והא ג"כ הי' כיון דלפ"י אגבה וזכה בה מ"הת מבטלה? לא דמי דאם זכה בה ופחסה מ"הת לא מהני אף לר"ל, דמ"ט מהני פחסה ישראל לר"ל דהוי כשתברה מאל' ומימר אחר אידי נפשה לא מלוי וכו' כדאי' מ"ה ע"ז אמירה זו לא מהני בע"ז של ישראל, ועוד דאי אמרינן ישראל יכול לבטל ע"י שפחסה או שזכה קרוב לודאי דמגביהה תחלה וזכה בה והוי חדא גזרה, אבל למאי דקיי"ן השתא ישראל א"י לבטלה, (כר"י) ומ"הת דרבה לא אחר משום גזרה אלא לר"ל חוס' ס"ד ע"ז) א"כ אין חשש שיגבה ויזכה בו דאכתי' א"כ זה אלא יומין עד שיצא גוי ויבטלה ואח"כ יגביה. ויש להביא רא' אע"ג שזכה ישראל בע"ז של גוי, מ"הת יוכל גוי לבטלה, בדק כ"ב ישראל זקף לבנה להשתחוות וצא גוי והשתחוה לה אסרה מדכ' ואשריהם תשרפון מכדי ירושה מאבותיו וא"ל אומר דשאל, ואי משום אשרות דמעיקרא קודם שנתה לא"ל בבטול סגי ע"ז של נכרי וליכפיהו לנכרים דלבטליהו, אלא מדפלחו לעגל יומא להו בע"ז ונכרים שליחתיהו עבדו וכו' ע"ז של ישראל שאינה בטלה. וקשה מאי קאמר אשרות דמעיקרא בבטול ע"י גוי סגי הוא כשהקנה הסס הארץ לא"ל כל חילוניו הקנסו, א"כ זכו נמי באשרות וממילא הוי ע"ז דישאל דלא מהני בטול כיון שזכה בה ישראל קודם בטול, אלא ע"כ כל זמן שלא עבדה ישראל ולא יומא ל' בעבודה מהני בטול מ"הת. ויש להשיב דודאי לא הקנה הקב"ה לאברהם אשרות דמעיקרא כיון דא"כ, ואסירא לא יומא לחינם דליקניס כדאי' ב"מ ל"ו וגם חזרו של אדם א"כ לו בע"כ עב"י ק"ב. מיהו יש להקשות מל"ל לגמ' דלהכי אשרות בשרפה משום דשליחתיהו עבדו דלמא משום אשרות דמעיקרא דבשעה שעבדו עגל הי' יומא להם לקנותם ולזכות בו ור"ל ע"ז דישאל שאל בטול אלא ע"כ כדדיקין מעיקרא כיון שישאל לא עבדו עדיין יש בטול מ"הת. גם זה ליחא, דאי בשעה שהקנה הקב"ה הארץ לאברהם לא הקנה לו האשרות להפסדו דלא להוי להו בטול, גם ישראל לא קנאוה. שוב מ' לדודי בטל י"ד סכ' כיון דאברהם לא קנאם כשנתן לו קב"ה הארץ, דור שעשה עגל צמה יקנו, אי חסיד תורת חזר הו"ל חזר שאינה משתמרת שעדיין החזיקו הגוים בארץ, ושוב הביא ריטב"א סכ': וא"ת האיך אמרו בזהך דמעיקרא סגי בבטול הלא זכו ישראל בה קדם בבטול והוי ע"ז דישאל שאל? ות' הא דאמרין כיון שזכה בו לא מהני בטול ההוא מדרבנן, דמ"הת לא אמרינן חייב בטלה אלא כשעבדה ישראל עלמא או ע"י שלמו. ש"מ לרוב הפוסקי' תקנה דרבנן הוא שע"ז שזכה בה ישראל א"כ וכו' רבנו סוף ה' ע"ז. ד ס"ד. ה דים מקום לבטל לומר כן מהא דאמר רבא מ"ב גזרה דלמא מגבה לה וכבר כתבנו בס"ק ו' דלא דמי להא דר"ל, ולא ככ"ח. ט מ"ג, מפ' רבנו משמע להסיר מכסול, אבל באמת לא צעי אלא ליחן טעם למה לא די בשיפה או בקבורה או גנייה עע"ז כ"ב ורמב"ם פ"ו דעכ"ס כ' מ"ע לאבד ע"ז מכל המקומות של אבד תאבדון א"כ המקומות וצ"י מלוא לרדוף אחרים עד שנאבד אותם מכל ארצו של' ואבדתם א"ש מן המקום ההוא צ"י מלוא לרדוף, ואח"כ לרדוף עלי' צ"ל. וכן משמע ברכות ל"ז כשרואה מקום צ"ל שנתקרה ע"ז חזרין וכן צ"ל רכ"ד וכו' קדושין ל"ז אבד תאבדון קאי נמי אצ"ל, אבל המעין בספרי פ' ראה וע"ז מ"ה שדאי ממוי הוליא הרמב"ם, יראה דלר"ע ורבנן לא מוכח חלוק בין א"י לח"ל לענין הרפה דאבדתם מן המקום ההוא קאי

או מטיל לים פי' לים המלח ולא בעי שחיקה כדקתני רישא א' אמרו לו אף הוא, כלומר אם יורנה לרוח, נעשה זבל ויהנה טהם וכ' לא ידבק במט"ה, רבנן סברו זה וזה גורם אסור ב' ור"י סבר מותר ואיכא מרבנות דאמרי האי שוחק לאחר שרפה דומי' דעגל דכ' וישרף באש ויטחן עד אשר דק דאל"ה מה השיבו רבנן לר"י אף הוא נעשה זבל, מאי הוה, הא אמרין בפ' כ"ד ג' שחיקת כלי מתכות אינו מגדל צמחים, ואינו דאי' דאף אי שחיקת מתכות לחוד אינו מגדל אם וורה לרוח מתערב עם שאר עפר ומגדל ד'. האי גינתא דאוחבל בובל של ע"ז, אריא"ש הלכה כר' יוסי וזוג"מ. שאל פריקלוס אח' ר"ג שרחץ במרחץ של אפרודיטי ה' כ' לא ידבק בידך מט"ה ואתה רוחץ כאן אמר לו אין משיבין במרחץ, מסיק בגמ' שלא השיב כן במרחץ פנימי אלא כשיצא מפנימי לאמצעי כדאי' בשבת ו' פנימי אף בשאלת שלו' אסור שכולם עומדי' ערומים ולא שרי אלא ז' . . אבל אמצעי יש בו שאלת שלום ואסור בד"ת ומשו' דרכי שלו' השיבו תשובה קצרה וז' שאין בו ד"ת מטמא, כ"פ רבותא, ושוב אי' כמתני' כשיצא, פי' כשיצא מאמצעי' לחיצון ושם מותר בד"ת, אמר לו אני לא באתי בגבולה היא באה בגבולי, פי' המרחץ הי' תחלה ולא נעשה המרחץ נוי לאפרודיטי אלא אפרודיטי נוי למרחץ. ד"א כיון שעומדי' שם ערומים ומשחתינים לפניו אין נוהגי' בה כבוד וכ' אלהיהם תאבדון את שנוהג בו מנהג אלוה' אסור וז' א"נ בו כבוד ה', ואמרין בגמ' אע"ג דאפי' הי' המרחץ נעשה לאפרודיטי אינו אסור דתני' האומר בית זה לע"ז כוס זה לע"ז לא אמר כ' שאין הקדש לע"ז ט', נוי מיהא איכא, ואסור מדרבנן להנות אף שאינה אסורה הרחיצה מן הדין ו'. הגוים העובדים ההרים יא' וכ"ד המחבר הן מותר' ומה שעליהן אסורי' שנ' אלהיהם על ההרים ולא ההרים אלהיהם גו"ה דלא נאסרו אע"ג שעובדיהם בסיוף אבל מה שעליהם לצפוי ולנוי אסור שנ' ל"ת כסף וזהב עליהם אע"ג דקרא גבי פסילים כ' דתלושין, מדמסיים פן חוקש כי תועבת ה' אלקי' יב' . . אבל תקרובת לע"ז מחוברת כהר לא נאסר כדאי' בש' חולין יג' אבל בעלי חיים הנעבדים אע"ג שלא נאסרו להדיוט יד', תקרובת שלהם א"בה טו' וצפוי שלהן טו', ומפני מה אשרה אסורה, דמחובר הוא, מפני שיש בה תפיסת יד אדם, שנטעום תחלה לשם ע"ז, אבל לא נטעום לשם אליהם לא נאסר גוף האילן אם נעבד אח"כ אבל כל זמן שהוא נעבד מה שמוסיף בעלין ופירות וענפין כולם א"בה כדתנן יז' גדרו ופסלו לשם ע"ז והחליף צריך ליטל כל מה שהחליף. ואבני הר שנדלדלו מאליהם והם תלושים ויושבי' במקומן יח' והשתחוה להם אי דינם כמחבר פליגי אמוראי ונקטינן לחומרא יט' ובירושל' כ' . . מי שהי' ביתו סמוך לע"ז בא ונפל

אסור

נחל אשכנז

קאי לכות שם דזה דוקא צא"י ולא כטו"ז ס"ס קמ"ו. א' במתני' מ"ב ע"ב חזל לשאר נהרות צעי שחיקה והכא אין פלוגתא בין רבה ור"י כמ"ס תוס' פסחי' כ"ח. ב' מ"ט. ג' חולין פ"ח דעת ר"ת. מה שמפרק רבנו כעין זה כ' תוס' באופן אחר כשהוא מוצא בקרקע המגדל למחיס הוא גורם ומסייע להנמיח. ומ"ל תמה על טוס"ע צסי' כ"ח כחצו מכסין בשחיקת כלי מתכות שנשרפו ומחן דאי' לי האי סברא ע"כ דס"ל גבי ע"ז תחלתה צטרפה דאלת"ה תקשו לרבנן אמאי קאמרי אף הוא נעשה זבל, לא ישרפוסו ולא יעשה זבל, חלל ודאי ס"ל כל ע"ז תחלתה צטרפה ואח"כ שוחק א"כ תימה אמאי לא צארו טוס"ע צסי' קמ"ו קודם שחיקה ישרפוסו? ולק"מ אף דס"ל שחיקת מתכות א"מ למחיס אם לא נשרף ונעשה לעפר כאשר יורה לנו הטבע, מ"מ שוחק דמתני' דלא קחני ישרף צלל שרפה חיירי ואפי"ה אמרי רבנן דנעשה זבל ומגדל דכיון שזורה לרוח הכי הוא מתערב עם שאר עפר ועי"כ מגדל כמ"ס רבנו או כמו שכ' תוס' שחיקת כ"מ לחוד אינו מגדל חזל אם מפזרו על קרקע שמגדל למחיס הוא גורם ומסייע. ויש לדקדק בסוגי' דר"י מיייתי ראי' מקרא את העגל לקחתי ואשרוף צאש ואכות אותו טחון וגו' ואשליך עפרו אל הנחל סיורד מן הסר למה לא מציא ראי' מקרא דכי תשא וישרוף צאש ויטחן ויזר ע"פ המים וישק אב"י, ותו וכי לא ס"ד דר"י מה שהשיבו לו מחכים לבדקן כסוטות נתן צמים. והתוס' פרשו דר"י ודאי ידע סיפא דקרא ויזר ע"פ המים וישק חזל כיון שלא הי' ים ומנהר מתגשר רפש ויט' קצת מומנו נעשה זבל ואפי"ה לא חש משה, ורבנן השיבו שדקן כסוטות והסקה אותם כל הזהב ולא נשאר כלום. וביזה נחל דלר"י קשי' במשנה חורה כ' ואשרוף ואכות ואשליך עפרו אל הנחל למה לא כ' נמי וישק אב"י חלל ודאי להורות לנו צטול ע"ז שדי אם זורה לרוח דגם שם נשאר הרבה מן העפר צנחל, ורבנן ס"ל דקלר או מים כבודן של ישראל לא אמר וישק, חזל באמת השקם הכל ולא נשאר מן הזהב כמ"ס תוס'. ואי קשי' למה שהחליט רבנו שחיקה חורה לרוח די צלל שרפה למה שרק העגל ואח"כ טחנו עד אשר דק, י"ל דנקל יותר לטחון אחר שרפה ועוד דע"כ נעשה עפר דק ומתערב צמים ונקל לשחית, וערמז"ס שכתב שורף ומטיל לים המלח ותמה צ"י עליו. ד' מ"ט. ה' שם ע"ז והמרחץ בחלרה. ו' יו"ד, רבנו פי' כחוס' א"כ אפי' לומר מותר או אסור אינו רשאי בצמנעי חלל מים דרכי שלו' ומים איבת אותו הגמון, חזל ר"ן כתב להרבה צד"ת מותר בצמנעי ולומר מותר או אסור צלי טעם חסוד כהרבור וכ"פ צא"ח פ"ה. ז' ל"ל חלל לאפרוטי מאסורא דשרי כדאי' שבת מ'. ח' חזל אי הי' עבודתה צדך אסור כמו בפעור. ט' בצמירה עד סיקריצ לפניה בתקרובת. י' כפי' החיס' שהרחיזה ודאי לאו נוי לע"ז חלל המרחץ, והרחיזה הנאה מן המרחץ. ומ"ס שאסור מדרבנן אם המרחץ לאפרודיטי, אי' צגמ' דלכ"ע שרי דתקן ר"א ע"ז שהי' לה מרחץ נסנין ממונו שלא צטובה וצטובה אסור, חזל אדם חסר' כר"ג שלא צטובה כצטובה אחר' דמי. יא' מ"ה מ"ו. יב' והטעם ד' הרים נמי תועבה, ותוס' מ"ה ד"ה תנא ישבו צד"א. יג' השוחט לשר לא אסרה בהנאה דתקרובת ילפין מפעור ויאלכו זמני מחיס והסוד תלוש הוא. יד' מדאסר רחמנא נעבד לגבוס תמורה כ"ח כ"ט. טו' חולין מ"י רש"י כ' הטעם דמקרי ע"ז דכ' סן מצח ח"ת מזרים, ולחיס' י"ל כיון דתלוש הוא ילפין מפעור. טז' כך מסקנת תוס' תמורה כ"ח ע"ב. יז' מ"ח אחר שפסלו וגדעו ונאסרו הגדולים חזל נחיון לעבוד כל העקר הכל אסור כיון ששעשה מעשה כמ"ס תוס' ובטעמו גוי מתחלה לכך ח"ל לעבדו ונאסר מיד כדתקן נ"א. ומה שציא רבנו ראי' ממתני' מים דצגמ' אר"א ודלמא תוספת לרבנן נאסר, ואפשר לומר לת"ק בדר' מ"ה ולאוקמיתא דר"ם ונטעו לצסוף עבדו חוספת נמי מותר. ואף לסברא זו הוי מחלוקת דף מ"ח סחם משנה והלכה כסחם. יח' שאין צהס תפיסת י"א גמ' מ"ו. יט' לרמז"ס וטור מותרין. כ' אולי צירוש' מוצא דחזק' ס"ל דמותר כיון שאין צו תי"א והלכה כותי' לגבי ר"י כאשר העיר צת"ת. כא' שהי' ח' מכותיו בית ע"ז ופרש"י שהי' הבית עומד נעבד וכ' מהר"ם שהוכרח לכך מדקתני במתני'

ספר האשכול, פרק כד הצלמים.

אסור לבנותו, שבונה לע"ז, כיצד יעשה כונס לתוך שלו די אטות ובונה, כל' לצד שהוא שלו, וד"א אלו אינו מניח פנוי לע"ז דטהנה לע"ז אסור א' אלא עביר להו בית כסא לתנוקת שאין צריך מחיצות לצניעות או מטלא המקום בקוצים שלא תהנה ע"ז בהרחבת גבול. ה' המקום שלו ושל ע"ז כלומר עובי חצי כותל של ע"ז, נדון מחצה על ט', הרתקת ד"א שאטרנו מחשב טמקום שמתחיל חצי שלו אם עובי החומה ב' אמות מניח אמה א' מחלק כותל שלו וכונס עוד ג"א בקרקע שלו ובונה, אבניו ועציו ועפרו טמטאין כשרין, איכא דאמרי אפי' חלקו של ישראל נמי טמטא ואסור דלא חובר בהן חלקו ב' ולא מסתבר לן דטומאת ע"ז דרבנן ג' . . . מיהו אפשר שהחמירו שה' גזרה ישנה בימי חזקיה ד' וסמכוהו על שקן חשקצנו ה' . . .

נב. ג' בתים הן, בית שבניו מתחלה לע"ז לעבדו הרי זה אסור מיד הבית כחלוש דמי שאבניו ועפרו היו מתחלה תלושין ואסור אע"ג דלא השתחוה לו, דע"ז של גוי אסורה מיד ו' ואי נמי בנה סתם והשתחוה לו אסור, והשתחוה ישראל נמי אסרה; סיידו וכיידו, בית שבנה סתם ואח"כ סיידו וציידו הגוי לע"ז אם בא ישראל לדור בבית נטל מה שחידש שוה א"ב ואלא הבית עצמו ו'; הכנס לתוכו ע"ז ה' והוציאה הרי זה פותר. ג' אשרות הן נטעו לע"ז; גדעו ופסלו לע"ז והחליף נטל מה שהחליף והשאר מותר; העמיד תחת' ע"ז ונטלה מותרת כיון דלא אקציה לע"ז, אבל סתמא אמרין אקציה דרבנן ט'. לא ישב בצלה של אשרה אפי' בצל צלה ו' ולחד לישנא בגמ' מספקא לן אם צל צלה מותר וא' בירוש' אר"ת צלה אסור, צל צלה מותר, צלה: כל שאלו תפול נוגעת בו, צל צלה כל שאלו תפל לארצה אנ"ב. ונ' דנניה הספק דבבבלי ותפסינן ודאי דירוש' ור"י חבירו יב ודאי אי פליג הוי סתמי לה. ובפסח' יג א' ריב"ז יושב בצלו של הויכל ושונה אע"ג דקטכוון ליהנות ואמרין משום דהיכל לתוכו עשוי ואין הנאת צלו כדרך הנאתו, אבל בע"ז אף שלא כד"ה אסור יד, מיהו חוי לן דוקא היושב בצלה דקא טכוון אבל היושב בצל צלה ודאי לא טכוון ליהנות ודשא"ט לא אסור אלא מדרבנן טו'. ותו תנן ואם ישב בצלה טהור ולא יעבור תחתיה ואם

נחל אשכול

במחני' אבניו ועציו מטמאין ואם אין הבית עלמנו ועבד לא מטמא. ותמימם דבסד' בשבת פ"ג תשמי' ע"ז נמי מטמאין במגע. ויל' דנקט הבית ועבד מסי' ר"ע דלומר להלן במחני' דמטמא נמי במשא, ובתשמי' מודה דלא מ' במשא כדאי' ס' ועתוס' ד"ס כנס וכו"כ ס"ד. ודאי אף אם הבית תשמי' מטמא במגע וא"כ כדאי' ט"ז גבי כיסא. והחלוק כך סע"ז עלמס של גוי אע"ג שלא עבדה אסורה אבל משמח' א"ל עד שחעבד דף י"ב לכן אפשר שכונת רש"י כיון דבית כסא אינו חלל תשמי' ע"ז ואין אסור עד שחעבד לכך כ' הבית עלמנו ועבד כלשון הס"ס תשמי' ע"ז א"ל עד שיעבדו. א' י"ג. ב' רש"י ור"ן. ג' שבת פ"ג ובדרבנן יס ברירא, אבל מה שח"כ נוחא לי דזו אסור דלור' (והרמב"ם פ' נדון מהלך ע"מ שחמס' של ישראל מסכותל מ"כס ומכ"ס שאינו מטמא, וחוקי לה כשמכיר ישראל אבנים של חלקו ואם אינו מכיר הכל א"כס עבד, והרב ת"ח דבין שרמז"ס מחיר משום דרבנן יס ברירא, וליתא שהרי מחיר ג"כ בהנאה וא"ל, אלא במכירין מיירי) וחש"ט שמיש רש"י משום חומרא דע"ז החמירו לטמא מספק ולא לסמוך אברירא, ול"נ לפמ"ס חוס' ור"ן כ"ט דסתם י"ס משום צמחיהם ל"ס לאסור בהנאה אלא שחשבו אם יחירו בהנאה יאמרו נסך גמור נמי, ה"נ אי הוי מחסרי חלי אבניו משום דדרבנן ברירא, ה' נהנס מהם ומשם שאין כאן אסור ע"ז, ומל' שמ"ס רש"י חלקו ס"י מטמא לפי שאין ברירא פרושו שאין סייך כאן ענין ברירא כמ"ס חוס' תמיד ל' ברירא סייך דבבר שמועלם לא הוברר, אבל מה שהוברר מחלה ואח"כ נתרצת הערובת מקרי ול"ס ברירא. וז' כר"ן דמ"מ מותר לישראל למכור חלקו ככ"מ שהוא וכן כס"ע. ומלתא דתמיסה ר' לקמן י"ב עכו"ס מבטל ע"ז שלו ושל חברו ולא ע"ז לישראל, הביא בג"א כס' רש"י היכא שיש לישראל סיחפית בע"ז דגוי גוי מבטל חלקו ולא חלק ישראל משהיבדר חלקי כל גוי מ"כס דהא בטליה אפי' למאן דל" ברירא ככ"מ יס ברירא דכל אסורי עכו"ס דרבנן וניהו עכ"ל ודאי ר"ל אם הבני מברר הח"כ חלקו אע"פ שלא הוברר מחמלה ומבטל, אז מ"כס דסכא יס ברירא, מיסו טעמיו' דכל אסורי ע"ז דרבנן, ל"י לפרש, דמבואר דף י"ב ובכ"ס דאפי' תשמי' ע"ז א"כס מ"ס וכן הא דע"ז לישראל ח"ל בטול גם אין לפרש דמיירי סיס לגוי וישראל סיחפית בתקרובת ע"ז וס"ל (לא כחוס' חולין ק"ט) כחוס' ז"ק ע"ז סנאח תקרובת ח"סו מדרבנן, ליתא דתקרובת אין לו בטול, דף ג', ואפשר דס"ל הא דאמר' צוטפות גוי מבטל חלקו ולא ח"י יסו מדרבנן כיון דחזין דבדף י"ב בילוחו סבר רבי גוי מבטל גם חלקו של ישראל דלדעתא דגוי פלח ובזקנותו אמר ישראל אדעת' דנפשי' פלח וגוי ל"מ חלק ישראל, משמע ל' דמדרבנן חסד ואילי רש"י לשת"י דף מ"ט דפת עלמנו יסא מותר אי משליך סנאח עלי' ל"ס כמ"ס ה"ה א"ס כיון דלא נכנס מע"ז אלא שסחמירו חכמים בפת עלמנו כיון שמועבד אסור וסיתר וס"ג אם לישראל מוכר חלקו ככ"מ שהוא מלך דבין דמים מותרים כיון שאין נהנס מע"ז, אף שסכור אף לר"ל בפת מ"מ כיון דאסור זה מדרבנן יס ברירא. ד' כ"כ חוס' כסדרין י"ב מהא דאמרין עבר מפני הטימ'. ה' המטמא כסך במגע ולא במשא, אבל תקרובת ע"ז במשא נמי (מדרבנן רמז"ס) דליף מוילכלו זכתי מחס, ולא באהל ע' כ"ט ע"ז ול"ב ע"ז כחוס' וכן י"ג. ו' נ"א וסל ישראל שחעבד וכן כס"ך קמ"ס ס"ק ח' אם בנה ישראל לע"ז לא אסור עד שיתחמיה אבל מחס' ד"ס אבן משמע אם בנה ישראל לע"ז אז חלב אבן דמעשה רב נאסר ותמה ב"ס שלא הביאו פ', וגורא מחס' שלא סחמירו, ומסתברא אפי' במעשה רב לא נאסר דהא ילפינן י"ב דע"ז לישראל אינה נאסר, עד שחעבד מקרא א"י פסל ומסכה וס' בסתר שיעשה עבירה בסתר. חזין אפי' עשה פסל ומסכה דודאי מעשה רב, מ"מ צעיק וס' בסתר. ו' כל זמן שלא הסתחיה גוי לבית והאי נוטל כל מה שחדש לשם ע"ז, ומיירי לישראל צל לדור בתוכו דלא מצי לבטל, אבל נכרי דמצי לבטל אפי' נטל כ"ס הימנו מ"ט ע"ב. ח' לפי טעם ולא סקלחו לתשמי'. ט' ולא כר"ס במחני' מ"ס. י' פ' תחת טף עלמנו והאי ליכא לפרושי דקמחי סיפא א"ס יס טהור (ומחני' ריב"ז דס"ל מטמא באהל) אלא ללל של טף שהוא ארוך וכשיסב תחת אותו לא אינו תחת הטף וללל זה יס גם לא אחר דכל זמן שלא עברה מדתו ארוך הלל מדה גיבה של האין הלל עב וחסך, מכאן ואילך הלל דק וקלוש ונקרא לל לל. יא דס"ל דחי' בעלמא סוף. יב ובספק בצבלי חליבי' דר"י. יג כ"ז. יד עתוס' י"ב ע"ב, וככא מחרלי חוס' אשרה לל עשוי. טו' בכל אסורים כדמוכח מפסחים כ"ה

ואם עבר טמא פ' אם עבר תחת נוף מאשרה טמא דא"א דליכא תקרובת ע"ז א ומני ריב"ב דאמר תקרובת ע"ז טמא באהל שנ' ויצטרו לב"פ ויאכלו זבחי טמים. היתה גזולת את הרבים שנופה מיופשת ע"ד רשות הרבים ועבר תחתיה טהור ב ולתחלה לא יעבור אי איכא דרכא אחרנא. וזורעין תחתיה ירקות ג בין בימות החטה בין בימות הגשמים אע"ג דמהני להו הצל ב"הח והנביה ד ב"הג הו"ל וז"ג דהלכה כר"י דמוחר ואע"ג דר"י לא שרי לכתחלה דתנן ר"י אוטר נוטעין יחור של ערלה ואין נוטעין אנו של ערלה ואריא"ר מודה ר"י שאם נטע והברך והרכיב מותר ה שאני תחם דאי עביד לכתחלה בידים הו"ל מבטל א"לכ, אבל הכא בוריעה לא עביד מידי והנאה מצל ומעלין דאשרה מטילא אתו והוי כדעבד ד. נטל מטנה עצים א"בה, הסיק בהם התנור אם חדש יוחץ, שטחויק התנור ומחסמו, ישן יוצן. ולפט"ש שהלכה כר"י אפי' הדש די אם יוצן ז שאין עצי אשרה לכר מחויקים אותו שאם יסיקו שנית יתחוק יותר. ואף שאמרנו לר"י נמי לכתחלה לא עבדינן וז"ג, הכא התנור אינו נוף הנאסר ועוד אי אמרת יוחץ טופסד כל התנור ואין תקנה והא ודאי כדעבד חשוב. אבל תנור ישן דסני לי' ביוצן אסור לאפות בהיסק זה של עצי א, אע"ג דאיכא למיטר ה"נ וז"ג האפי' ע"י התנור והעצים, מ"ט אסור דהוי לכתחלה כיון דאפשר לאפות ע"י עצים אחרים. ובגמ' ח מסיק כרבי דאמר יש שבח עצים בפת והוי אסורא בעין הלכך אפי' בדעבד אסור אם הם עצי אשרה אפי' נאפה על הגחלים ל"ש מקלא קלי אסורא דבע"י שאפרה וגחלי אסורי' ט ל"ש עצים ל"ש אפרה ל"ש גחלים אם אפה בהם אסור דיש שבח אסור בפת, והיכא דפת אסור' ונתערב' באחרות יולך הנאתו לים הטלח ומשחרי לי' כולו כ"כ הגר"צ, משמע הנאת כולה פה, דאי הנאת עצים קאמר לישרי נמי י. . . והכי מסתבר כל שיש תערובת אסור הנאה בהאי תחיבה גופא אין לה היתר להוליך הנאה לי"הט, דבפ"ב יא מסקינן י"נ גמור שנתערב ביין אין לו היתר אפי' יב למכור הכל לגוי חוץ מדמי אסור שבו, ולא שרי בתקנתא זו אלא חבית בחביות אחרות יג וחזי לן דנתערבה פת באחרות דמשליך הנאה לי"הט וטותרות אפי' באכילה מרתני תקנתא יד. . . ולא קאמר חוץ. . . והאי גברא דאתערב לי' חביתא סזס יינם בחמרי' אר"ח שקול ד' וזוי ושדי בנהרא ואידך תשחרי לך בהנאה טו ולא שרי בשחי' שאני י"נ דאסורו בגופו דנגע בו הגוי, אבל האי פת אין בו אסור אלא הנאת עצי אשרה ואי משליך הנאה לי"הט אולה הנאה זו וליכא אסור בפת עצמו טו. נטל הימנה כלומר סן האשרה כרכור, פ' עץ עשוי לאריגה א"בה, ארג בו את הבגד הכגד א"בה נתערב באחרות ישליך הנאה לי"הט, אבל בלא תערובת לא מצינו לו היתר אף דקיי"לן וז"ג מותר הכא חד גורם לעשיה איכא יו. והא דפריך בירוש' רב יעקב אהא דאסרינן ארג בו בגד

א"בה

נחל אשכול

ע"ב ועתה' שבת ק"י. רבנו זא ליומן טעם למס חזלין לקולא צלל ללס. א תי"ט תמוז כיון דבתקורבת טומ' חלל מ"ס בזהרם טלמא ולמחי הולך לומר דא"ל צלל תקרובת, נוף עלמא מוטמא בזהל. ול"נ דלאו כ"ס דטומאת ע"ז דרבנן, וע"ז גופא סמוך אקרא סקן חשקלנו דכ' בע"ז ואמרו מוטמא כסרן צמגע ולא צמשא חלל תקרובת ע"ז ס"ל לרבנן חולין י"ג, דמטמא אף צמשא וממכרו חזיאלו זבחי מחים כח"ס רמז"ס, וריב"ב מזהר תקרובת צלל ענין לזבחי מחים להכי מטמא אף בזהל, חלל ע"ז דליף משקן ליכא לשמויי צמשא וצאחל. ב רש"י פרס כיון שטומ' ע"ז דרבנן היכא דגזילת הרבים ל"ג רבנן. וכיון דש"ס חוקי מחמי, כריב"ב חלמא מה שחמר תע"ז מ' בזהל מדרבנן, דאי מ"ס למס טהור העובר תחתיה הא חמר א"ל דליכא תקרובת ע"ז מחמים ופ"ר רש"י (מיהו חוס' חולין י"ג כ' לריב"ב מ"ס מ' בזהל ואפ"ה צמקוס שחולת הרבים אי עבר טהור, דהאי א"ל דליכא תקרובת ע"ז מחמים חסס בעלמא הוא דוחק, ויותר נ"ל צמקוס שהנוף נוטה לר"ס אין מוסיקין תקרובת תחתיה) וכ"נ מפ"מ לר"מ שכתב שאין כלל כריב"ב ולכלל תקרובת מוטמא צמגע וצמשא ולא בזהל, וסבא צמ"מ כוהנו מדרבנן, פ"ו דשא"כ, וכלל בזהל מדרבנן נמי לא מיהו ע"ז אף שאין ט' חוהל, מדרבנן טמא המחכים ראשו ורובו לבית ע"ז ערמז"ס סס. ג מ"ח. ד עלין הנישרים המוצלים הסדס. ה פירות הנומחים צגממא דאגוז ודקרקע הוי זח"ג חלל לחוס' לא קאי אס נטע מותר על אגוז שנטע, דאגוז וקרקע שני ענינים ול"ס זח"ג חלל צנזייס וקרקע שניהם מוצלים (או לל וקרקע) חלל על נטע ואח"כ הצריך והרכיב חלל הפוסקי' לא מחלקין ומחירין כשנטע ועת"ח. ו נחמא צוה הא דפריך מ"ח ע"ב וסבר ר"י זח"ג חסור וסתקן ר"י ח' אין מוטעין אגוז ואם נטע מותר ומחי קושי' צמחני' נמי לא חוסר חלל צלסון לכתח' אף לא ירקות זרעין וכו'? חלל ודאי, לענין זריעה בכל כדעבד. ועי'ל דאי מחני' מותר כדעבד הו"ל למחני' ואם זרע מותר כלישנא דרישא לא יכז צלל ואם יכז טהור וכו'. ז פסחים כ"ו. ח סס. ט ע"ז מ"ג ע"ב, צינה ל"ט, ורבנו צבי צוה דמ"ס צפסמ' כ"ו דוקא כשאבוקה כגדו או צנחלים לוחשי' חסור כ"ז בערלה וא"כ שצטרפה ואפרן מותר חלל לא בע"ז וכן צר"אס סס וס"ך קמ"ב. י הפת אפי' צלל תערובת ור"ל לא חסיר חלל בתערובת וער"אס ור"ן דנראה לסס פרס"י הילת עניס קאמר ואפ"ה לא שרי אס האסיר צעין. יא ע"ד, חלל סתם י"ס שנתערב צין מוכר חין מדמי חסור. יב אפי' דיותר קילא הוא להסליך ל"המ חלמכור הכל לגוי ולא ליקח דמי חסור, דצוה חין נכנס כלל מנוף האסיר שצא ליד גוי, חלל הכא האסור צידו ופדיונו משליך ל"המ. וכ' חוס' ור"אס חס מוכר הכל יחזו די אס חינו לוקח דמי האסיר, חלל מוכר ח' ח' ע"כ צריך להסליך דמי חסור ל"המ. אך לרמז"ס בכל חדא חקנס דמוכר חין מדמי חסיר היינו שמוכר הכל לגוי וניטל ממנו גס דמי האסיר ואח"כ משליכו ל"המ, ואין חלוק בין חקנת ר"ל צמחני' מ"ט לסא דרשב"ג דף ע"ד חלל ר"ל נקט סופא ורשב"ג רישא דמלתא, ולטור שני תקנות הן וכל ח' מהן מותר. יג דמהני חקנס זו אף צי"ג גמור. יד חסר הרבס, וי' סר"ל סתלמיו דז"ס כ' דלא חסיר ר"ל הפת חלל צנחלים דומי' דחבית צנחיות שאסור צסת' ולא חסירו חלל צנחלים וער"אס סקותר דבריו שאני חבית דאסור צסת' מ' מוגע גוי. ורבנו סותרו מדאמר ר"ל חקנס להסליך ל"המ חקנס זו לאכול כל אחת ואחת, דאי צבי למימר מותר צנחלים לימא חקנס פשוטה דרשב"ג ימכר חין מדמי חסור כלישנא דרשב"ג, חלל ס"ט דלאו צנחלים חלל צנחלים קמייירי (דדוקא לומר דקמ"ל חקנתא למכור אחד אחד). טו ג' רי"ף ור"אס וס"ג דמייירי נחערב יין צין ולא שרי למכור חלל צנחלים יינס, חלל לרש"י וחוס' מייירי חבית צנחיות ומותר אפי' צי"ג גמור ולפרושס י"ל כר"ן דאפי' צסתס יינס שנתערב צגוף אחד לא מהני השלכת ל"המ חלל ימכר חין מדמי חסור, ורבנו ס"ל כר"ף צסתס יינס שרי. טז וכו"כ הר"אס. יז כ"כ נק"ס

וכ"מ

ספר האשכול, פרק כל הצלמים.

א"ב והתנן גבי י"ג ימנר כולו לגוי חוץ מדמי י"ג ומשני חטן אין דרך ב"א ליקח מן הגוי א ברם הכא דרך ב"א ליקח מן הגוי וחיישינן שיחזור וימנר לישראל ב . . . מיהו למדנו מזה דלא שרי למכור דבר אסור שאינו ניכר היכא דאיכא למיחש שיקנה ישראל וה"ל אי' בכ"ש האי ארבה ג . . . ויש מרבוחא שאמרו דהשלכה ל"המ מהני דוקא בע"ז שתופסת דמי' ד ולא בשאר א"הנ. כיצד מבטלה הגוי קרסם או ורד ה נטל ממנה מקל או אפי' עלה הרי זו בטלה, שפיה ו לצרכה, פ"י ליפוחה אסורה, שלא לצרכה מותרת. תנ"י גוי ששפה ע"ז לצרכו היא ושפאיה מותרין, לצרכה היא אסורה ושפאיה מותרין, דכשפרשם לא פלח להו והוי בטול, וישראל ששפה ע"ז אפי' לצרכו היא ושפאיה אסורין דאינו יכול לבטל ע"ז דנכרי ולא דיד' ז ואם קרסם וורד הגוי נמי דינא הכי ח. ח"ד הלוקח גרוטאות מן הגוי ומצא בהם ע"ז י אם עד שלא נתן המעות משך יחזור יא ואם משנתן מעות משך יולך ע"ז ל"המ יב.

ג. ישראל שה' נושה בגוי מנה וסכר אליל או י"ג והביא לו מעות מותר דדמי ע"ז ביד גוי מותר' יג ואם אמר לו הטחן לי עד שאמכור אליל או י"ג ואביא לך אסור מפני שישראל רוצה בקיומו, ודוקא אם אין ישראל יודע להפרע ממקום אחר, אבל יודע כגון שיש לגוי נכסים או ערב לא מקרי רוצה בקיומו יד וי"א אם יש ביד ישראל לנגשו שישלם ח"ו ומרצונו מממין לו עד שימכר אליל אסור, אבל אין בידו להכריחו לשלם ושלם ברצונו צריך להסתין מותר, ולא מחזור (חסר) ע"ז של גוי אסורה מיד כשפסלה ושל ישראל עד שחעבר אבל תשמישי נוי ע"ז אפי' דגוי אין אסורי' עד שיעבדו מו. גוי שמבטל ע"ז שלו ושל חברו אע"ג שאין עובדה ממילא בטל' תשמישיה ונוייה, אבל בטל תשמישיה ונוייה לא בטל ע"ז, ע"ז דישאל א"ב עולמית אפי' יש לגוי שוחפות מבטל חלקו ולא חלק ישראל מו ואע"ג דע"ז דגוי אי זכה ישראל בה הוי כע"ז דישאל וא"ב יו אבל משמש ע"ז ונוי שלה אפי' באו ליד ישראל ויכל גוי לבטלם, דע"ז דישאל א"ב ילפינן מלא חטע לך אשרה אצל מוכח מה מוכח טעון גניוה וכו' ובאשרה דישאל קמירי, וע"ז דגוי שוכה ישראל ל"ב אטו ע"ז דישאל, ובתשמישינן אין להחמיר אי בטלם גוי יח, ויש מי שמחמיר ולא שני לי' בין משמש' לע"ז עצמו, אבל אם בטל גוי ע"ז ובמשמש' כבר זכה ישראל בטל' הם אנב בטול ע"ז דביד גוי דבחרה גירי יט. כ' כתבנו כיצד מבטל אשרה וכן אם קטע גוי ראש אונה של ע"ז או חוטמה או אצבעה

או

נחל אשכול

וכ"מ מרי"ף ורמב"ם, ולכאורה קשה דבגמ' עבד לריכותא דאי אשמועינן פת צהא שרי ר"א דקלי אסורא אבל כרכור דה' לאסורה צעינה, כול' דחד גורס הוא? ונ"ל דזה בכלל אית' צעינה דאין סס פועל חלא הכרכור. א אין קוין יין ממנו. ב קס' לי' לחם סכ' צפת עלמו וצבד עלמו צלח תערובת לא מהני סוס היתר אפי' למכור וסיינו מלד סדין, וצירוס' משמע מלד סדין שרי ע"י שמוכר חוץ מדמי אסור ואינו אסור חלא מחסס סימכרנו לישראל (ו"מ דמותר כשימכור הגוי הצבד והפת כמ"ס ס"ך קמ"צ ס"ק ח') וע"י רמב"ן פ' כל טעם טעם דין חילוק. ונ"ל דירושלמי קלי לרשב"ג דלא פליג סכא ואינו ס"ל אפי' י"ג ציינ' גמור מותר במכירה חוץ מדמי אסור ולדידי' משני ירוש' צפת וצבד מודה מחסס האי משא. אבל לדין דלא קיי"ל בתערובת י"ג גמור כרשב"ג ס"ל בלחמה פת וצבד לא מהני. ועי"ל דירוש' קלי על נחערבה כולן אסורות ולימא ימכרו חוץ מדמי אסור וע' במלחמות ספ' כרכור דפת דומי דיי"ג גמור שנחערב ציין שאין היתר לימכר כיון דנחערב בגופו לא כס"ך ס"ל, אבל חבית בחבית אף מיי"ג גמור לכ"ע ימכרו וספיר כ' הרע"ב פ"ג דערלס מ"ו בחבילי תלחן לא ימכר התערובת שמה יחזר גוי וימכר לישראל וצל"ס מותר כמו חבית בחבית מיי"ג גמור ומ"ס תי"ט ליתא. ג פסמי' מ'. ד ע"ז י"ד דעת חוס' יצמות פ"א ור"ס ור"אש, אבל רשב"ם ורשב"ד ס"ל בכלל א"הו ועש"ך ר"ס ק". ה מ"ט, קרסם נטל עזים יבשים, זרד נטל ענק לח ממנה ללרכו. ו תרגום ואכות אותו ושפית יתס. ז דנכרי פשיטא מאן דלא פלח לא חזי מבטל, ס"ד ע"ב וע"ז דישאל טעון גניוה דכ' לא תטע אשרה אצל מוצח מה מוצח טעון גניוה שא"כ אף ע"ז דישאל, נ"ב ופרש"י כשהיא שלמה גניוה בקרקע ותוס' פרשו צעור צלי הנאה אבל לא שרי בגניוה וכן טוס"ע לא הוכירו חלא אבוד בשחיקה, ודאי דמקס הא דאמרי' מ"ג שוחק חורה לרוח, אבל דבריהם דמוקי' כיון דמדמה לכלי שרת ולמחצת דח"כס ולא חזינו בהם שחוקה, ונ"ב ע"ב אי' בהדי' אבני' שסקנו יונים וכו' ע"ז דנכרי כילוף מוחללים דדי בגניוה ושם ונ"ד ע"ב גבי כלים שהיוצא אחו לא חזינו חלא גניוה. ואין לחלק דאבני' וכלים ס' תשמישי ע"ז דמהני גניוה, לא חזינו חלוק זה, וסרמב"ם כ' גם תשמישי ע"ז שוחק, ואח"כ כ' ע"ז של ישראל ח"ב וטעונה גניוה. סו"ר צת"ח סכ' ע"ז דישאל די בגניוה, ושל גוי סרפס ואבוד. ונ"ל דאבני' שסקנו יונים ע"ז דגוי' ודי בגניוה, ועוד ואשריהם חשרפון דלא הוי מהני דליכפיהו גויס ולבטליהו מחסס דהוי ע"ז דישאל כמ"ס רש"י נ"ב ע"ב ואפ"ס צעו אבוד. ונ"ל דבע"ז מהני גניוה וקצורה במקום שאין יד אדם מוגעת וכך כ' ציעקב ויטמן אוחס חחת האלה וכל דברי' שאין למחס מעלמן כשגומס. אבל אשרות דנעמיי' ומזבחות רבים היו מלקברם, ובע"ז בלח"ס לא מהני, שוממא חס יקבר בקרקע, ואבני מזבחותם חס נקברו, באורך זמן יספרו ויעלו מן הקרקע, צכס"ג לא מהני גניוה חלא אבוד. אבל חס ע"ז גניוה לא ילא מחמו לאויר עולם, מהני גניוה, דמ"ס גניוה זו חס השלכה ל"המ במחני' מ"ב ומ"ג ע"ב וע' 134. ח ח"ט דקדק מל' רמב"ם דוקא צספס מחלקין צין ללרכה חס ללרכו חס חס חס? ו' בקרסם חרד סחמא חמרינן טעסס ללרכו להכי ל"ק כינר מבטלס מקרסם שאפי' קרסם סחם מהני, אבל ספאלס שגדרה מסחמא חמרינן ליפוחה וצריך לדעת חס ס' ללרכו להכי נקט חלוק זה גבי ספס. ט ע"א, סברי כלי כסף. י מכירה לישראל לא מקרי בטול וצבור ישראל פליגת' ע"ז נ"ג. יא אע"ג במשיכה קונה מגוי, הכא מקח טעות דלאו אדעת' דע"ז ציין, ומכ"ס חס נתן מעות ולא משך (לר"ת לא קנס כלל, דדוקא במשיכה קונה צנכרי, מיהו לרש"י דוקא צכספ קונה, ואי קס' ליחסי רישא מדושא טפי נתן כסף ולא משך, לחרולא דר"א צכירות י"ג חס הכסף צלחמת קנס הישראל וסא דנקט צסיפא נתן ומשך, משך יחרס חס ואגב רישא נקט). יב אע"ג דתקם טעות חס, מ"ח חס דרד וסקיל מעות מגוי מיחסי כחוצין לי' ע"ז, כיון דצבר היתס צידו. יג ס"ד ע' לעיל 117. יד חוס', וי"ל סמציא חס חרצ"ד. טו ח"א, עד נ"ד. טז ע' 136. יז ס"ד. יח ע' 134. יט חיינו אף לחאן דמחמיר וסא

ספר האשכול, הדכות הדוקה כלי תשמיש מן הגוי.

ואם עשה י"פ א"צ לבדוק שוראי עבר. ולא חוי לן מידי בדבר זה לרבותא א. וחוי לן שופה דמתני' מענין טחינה הוא כדאי' ב
היא ושפאיה מותרין ותרנגים ואכות אותו טחון ושפית יתיה, ואכתי לא ידענא אם השפוי באבן או במשחתה או בקרקע קשה, ואהא
אי' בגמ' ג שפה והיא טהורה א"ר הונא נועצה י"פ בקרקע וא' רבא במקום קשה וא"ר כהנא בסכין שא"ב גומות ואר"ה ברי'
דר"י לאכול בו צונן. והיינו דר"ה מפרש שפה דמתני' הוא נעיצה י"פ בק דמתני' לצונן איירי, דאי אמרת שפה דמתני' באבן או
במשחתה ור"ה מוסיף שצריך עוד נעיצה, קשי' טובא מתני' לא אמרה נעיצה וכי להוסיף דשאי, אלא ודאי שמפרש שפה היינו
נעיצה, והכי מוכח מעובדא דמר יהוד' ובאטי' ד דרי בכך לצונן ורבא הוסיף בקרקע קשה ואחרניא הוסיפו דמייירי בסכין שא"ב
גומות ודוקא לצונן, אבל לאכול רותח בעי הגעלה כדאי' בכ"ש ה' והלכתא אידי ואידי ברותחין ובכ"ד. והא דלא מפרש במתני' תקנת
הסכין לרותח, דהא תנא לה ברישא את שדרכו להגעיל יגעיל, וידענו כל שתשמישו ברותח בעי הגעלה לרותח והא דפרט ו . .
משום דבקרש' חנו ו' השפור והאסכלא מגעילן בחטין, תנא הכא דבעו לבון. כך נ' לדעת הגר"צ ח. אבל מירוש' נ' דשפה
דמתני' תקנתא לרותח דקאמר עלה הדא דתימר בסכין קטנה אבל גדולה לבון שיהא נצוצות מנתוין ט, ואי הכי שפה דמתני'
ודאי במשחתה דמיציא הבלוע, וסכין גדולה שמשחמשין באור בעי' לבון, ור"ה דאמר נועצה י"פ בק לא לפרושא מתני' אלא מלתא
באפי נפשא דלצונן די בנעיצה י. הלכך סכין גדול' שמשחמש באש כשפור בעי' לבון להשחמש ברותח, וסכין קטנה מהני שיפה
שמשחמיה בדיחיים לרותח ולצונן די בנעיצה י"פ בקרקע קשה אם אין בה גומות, ואם יש בו גומות משחמיה. וכ"כ בהל' ש'
חולין יא שי"א הגעלה נמי מהני בסכין לרותח כמו בסכין' של פסח יב אם אין בה גומות. תנא יג וכולן צריכין טבילה
במ"ס דא"ק כל דבר א"י באש תעבירו באש וטהר הוסיף לך הכ' טהרה אחרת יד . . . ולמאן דמטהר במעין טו . . . ה"נ.
ובירוש' טעם לטבילה זו שיצאו מטומאת גוי ונכנסו לקדושת ישראל טו. א"ר בר אבובה אפי' כלים חדשים הנלקחי' מגוי צ"ט,
דהא ישנים ולבנן כחדשי' דמי ובעו ט', ומנה ידעינן נמי הנך דבהגעלה יז צ"ט ודוקא כלי סעודה בעו ט' כמעשה שהי' דקרא כל
דבר אשר יבא באש וגו' וטהר מיירי בכלי' שבאו כמדין והצריך ללבנן ולהגעילם משום שגוים השחמשו בהם לכלי סעודה ובהני
א"ק וטהר שצריכין ט' יח. וכיון שצריכין ט' נגדה צריך לדקדק להסיר מהם כל חלודה וכל דבר המקפיד עליו כשמשחמש בהם.
ואמר רב"א ל"ש אלא בלקוחין מגוי וכמעשה שהי', אבל שאולים לא בעו ט', פי' הגאון דכלי מדין הי' חלוטין לישראל ונתתן
מרשות לרשע, אבל שאולים חדשים א"צ ע"כ. דקדק חדשי' דהני א"צ כלום לא הגעלה ולבון, דאלו שאולים ישני' צריך
להגעילם מאסור. והרב ר"י מתקשה בזה בחנם יט. אר"א הני כלי זכויות ככלי מתכות דמי, כלו' אע"ג דקרא לא מצריך ט'
אלא לכלי סעודה של מתכות, כלי זכויות דיש להם תקנה בהתכה במתכות צריכין ט', וחוי לן מה'בנן צ"ט ב' אבל לענין בליעת

אסור

נחל אשכול

ורצנו טסה פסר. א רי"ף לא פרש מאי סיפה ואי לאו לרותר וצ"פ דפסחים פי' סכין' ברותחין וצ"ר, ואפשר סיפה נמי
מהני ועס"ך קכ"א לז"י הסהזה עדיף מהגעלה. ב מ"ט. ג ע"ג, רצנו כג' הרי"ף וצו"סחנו אמוראי' אחריו. ד ס"ס. ה פסחי'
ל'. ו ספור ואסכלא מלבן ולא סמך עלמא ארישא ללבן צ"ל ילכין. ז ס"ס. והטעם משום דהתירא בלע ובעידוה דפלט אסור ליתא
בעיני' ומעולם לא הוכר ער"ן. ח לכן כ' בפסחי' סכין' ברותחין וכלן כ' סכין שפה פי' נעילה י"פ וללון. ט דאי
צונן מ"ס קטן מ"ס גדול, ואי משום גומות נמי שוין, ואי משום דגדול מסתמא גומות, עכ"פ די בהסמה שמו"א בגומות.
י להחליט עם הירוש' מפרש הכי דלא ניהא ל' לאפשי' פלוגמא. יא 10. יב פסחי' ל'. יג ע"ה ע"ב ואמתני' קאי אכנים
דבעו הכשר מבלע. יד ומחוקר סכ' אח"כ אך צמי נדה יחמטא יכול לריך סאה ג"ז ח"ל אך חלק ח"כ מח"ל צמי נדה צמים
סנה טובלת צמ"ס, ואי כ' וטהר לחוד הו"א צכ"ד, דהיינו דרביעית דמ"ה סגי להטביל צו מחטין ולנורות לטהרן מטומאה,
ורצנן בטלו רביעית דמקום פסחי' י"ז) כ' צמי נדה סה"מ מ"ס, ואי צמי נדה לחוד הו"א צבי הערב שמש כנדה, כ' וטהר לאלתר.
טו צכ"ס אפי' לנדה סא"ל מ"ס אלא כל שגופה מתכסה בצ"א, סטת רחב"ס ורח"צ, ה"נ מהני לטבילת כלים דכ' צמי נדה מ"ס
סהמה טובלת אצל חיס' כ' אע"ג דמהני רביעית (אפי' דמקום) להטביל מחטים ולנורות מ"ה, טבילת כלים חדש וצמי מ"ס,
תפסו ל' קצר ולריך להוסיף אע"ג דלסולא מטומ' נטהרו כלים אף מדרבנן צמעין צכ"ס, מ"מ הכא כ' צמי נדה ולטבילת חיס' נדה
צמעין נמי צמי מ"ס ע' ח"א 119 ומטור ל' אפי' מאן דמחמיר בנדה, בטבילת הכשר כלים די צמעין כ"ס, כיון דלכ"ע לטומאה
מהני מכ"ס להכשר בטלמא. טז ז"ל ירו': רב אחי סלק עם ר"י נשיא למחמא וסאלון כסף מן חילין דאויסנים (המפרש: שאלו
כסף מן נכרים דאויסנים פי' לשונות של כסף לעשות מהם כלים) שאלו לר' ירמי' (אי נריך להטביל כלי שעשה מהן) אמר לריך
להטביל לפי שילאו מטומאת גוי ונכנסו לק' ישראל (אע"ג שביד גוי לא היו כלים מ"מ הסכך ילא מידו) נפקון ושמעון צסס ר"י לא
שוו אלא ליקח אצל חותר (כשילאו מר' ירמי' שמעו צסס ר"י דוקא בלוקח מגוי אצל לא שאל) מעתה אפי' כלים (פי' מעתה
נלמד דאפי' בכלים עשוין ששאל מנכרי א"ל טבילה, דר"י אמתני' קאי דקתני הלוקח כלי ומעשה דר"י ששאלו לשונות כל כסף
ועשו מהם כלים ואח"כ החזירו למשאל גוי). ומ' דר"י ל"פ אר"י אלא לענין שאילה, אצל אס לקחו הני ל' של כסף צקנין ועשו
לסם כלים היו צריכין ט', וספ' דלא ברירא להו דין זה ל"ל שהציוו הך וסאלון כסף מן חילין פי' כלי כסף ולא גרסו מעתה אפי'
כלים. יז ר"ל דלמוד וטהר סקאי על טבילת כלים לא כתיב אלא בכלים שטעונו' לצון תעבירו צאם וטהר אצל גבי תעבירו צמים
ל"כ וטהר, מיהו כ"ס סוף לצון ודאי עושה בכלים כחדשים וצמי ט' מנ"ס בהגעלה וצ"מ צא"ס. יח כפי' רשב"א, דלפרש"י קשה
כמה כלים משחמש צפון הגוי צאם ואינם מלכרי סעודה פרי"ח. יט ר"י אלברגלוי תמה על ל' הגאון שאולים חדשים א"ל אפי'
ישנים נמי אס משחמש צונן, ורצנו ת' מלתא דפסיקא נקט שאילים חדשי' משחמש בכל אופן אפי' צמחין וא"ל כלים. כ מזה נ'
דרצנו כרסצ"א דטבילה זו מ"הת חכוכית ל"כ בקרא דרבנן, דטעמא הו"א ויש לה תקנה בהתכה מליו במידי דרבנן שגורו ע"כ
זכויות שטעמא ונקבו ועשו טהורי' מזה ועשו שלמים חזרו לטומ' ככלי מתכות כיון דכי נשתכרו יל"ת בהתכה שוינהו ככ"מ, שבת

ט"ז

מורק

ט"ו. א ליל באבות דר' נתן בפת"ל וכ"כ תיס' ע"ז ל"ג ע"ב והר"אם בפ"ב דפסחים בלא רח"י. ומהגנו להפך דאם נשתמש חמין אפי' הגעלה לא מהני לכתח' ומג"א מסיק אפי' בכבודו בו מע"לע לא מהני, ור' דתלי' בספקא דש"ך קל"ה ס"ק ל"ג, ולענין דלא שצקין פשטות ש"ע תנ"א סג' כ"א דאפי' בחצית של חרס מהני בכפ"ג הגעלה וערוי וי"ד קל"ה ס"י ט' וי"ג וכל אחרוני' ותשו' ח"י ע"ה מספקא דש"ך. ב כלי חרס, רבנו ג' כשאלתו ונטחנו דמדרא פרס"י אדרה ולפיני' בקר מעורבין נעשים מהם גלים וגוסס רי"ף דמרמרא. ג שבת ט"ו וי"ט, ורבנו השיג כר"אם. ד אלברגלוי. ה חולין ל"ג. ו ערובין מ"ז. ז ע"ז ל"ג ע"ב פליגי ר"א ורבינא בקיוסא והלכא כמאן דאמר ולפי הכלל רבינא מחיר. ח וכן רוב כלי חרס שלנו. ט ל"ל לקח שחסיים אס' חדש י"ט. י סיכול להשתמש בלא הגעלה. יא ישראל מגוי פליגי' פסחי' ל"א. יב ב"ק ל"ט כ"פ ס"ג, אבל רי"ף וסיעתו' כרצא פא"ק צט' כלי. יג קרוב הוא שכיון למ"ס ר"אם נדה שטבילתה מ' טומאה מ"ז אס' נטמאה בחת חמין עלי' והיא טמורה, וצחים ל"ג אע"ג שטמאה נדה כיון שחרתו מילי גינהו ואין תלוי ז"צו. ו בטבילת גר פלוגתא דרבותא אי מהני ט' קודם מיה, מיהו אף למאן דלא מהני, שאני גר דמילה וטבילה דבר א' הוא להכשירו בישראל ואין הטבילה מ' טומאה, דאדרבה צנוי אין טומ' מ"הת. יד לשון גמ' ברכות ב'. טז ספה של עיסה למעלה סביב פיה שתקבל מים רבים ויעצרו הרוחמין על ספחה. טז שהרי מתחלה בלע הקדרה באופן זה שיתזו מחוכה על הספה אף פליטתו ע"י נתנו המים על הספה מיהו בלא גדנפא אפשר דלא מסקי נלוות עד ספה. אי מהני גדנפא אי מגעיל כלי צ"י ע' 97. יז ע' לקמן הטעם וגם לבון לא מהני. יח פ' כל שעה. יט חסר וט שהחוספתא שהביא בסמ"ג בהל' חמץ כלי אבנים וכלי אדמה אינם טעונים מריקה ובטיפה אלא מדיחין והאי מדיחין פרושו כמו מגעילין צמים רוחמין (דלא ס"ד למימר דלא בלעי כלל ערין פ' כ"ט) אבל א"ל אחר מריקה בחמין עוד שטיפה צנוק ע"כ (ויותר יוסא לגרסתו צחים ל"ו למ"ד מריקה ושטיפה צנוק מגז"ה ולא כג' רמב"ם וסמ"ג ולא מייירי חוספתא אלא מדיחין מ"ס ולא בהגעלה. גם רמב"ם בפ"ה דחמץ ופי"ז מא"אם לכלי אבנים מהני הגעלה ולא לכ"ס. כ פסחים ל' התורה העידה על כ"ס שא"י מודפיו ערס"י. והקשו לרמב"ם דס"ל דוקא בחטאת לא מהני הגעלה לכ"ס ובשאר קדשים מהני יניף חולין משאר קדשי' דמהני? וחרטו ודאי מהני הגעלה לכ"ס להוציא רוב הכלי' אבל משהו נשאר ובחטאת המחירה ח' על משהו משא"כ בשאר קדשים. ולריכין לפרש דבריהם, דח' נמי אינו אוסר אלא צנוק כדתן צוחי' ל"ז ועוד שמה שקדשים אוסרין צנוק מחטאת ילפין סס ל"ח מה ח' מחקדשת צנוק, אלא כך פרושו גז"ה שאף משהו נותר מח' לריך צנוק, ואם א"ל לריך צנוק כמ"ס לקמן 148 צסס הר"אם, ובשאר קדשי' לא הקפידה ח' על משהו נותר, וע"כ ידענו שנשאר משהו צכ"ס שאינו יולא בהגעלה, ולכך אסרו להגעיל כ"ס ולבשל צו דח"מ אסור לכתחלה (וה לא כרשב"א ורמב"ם ס' דף 89 שמחירין אי לא יכול לבא לידי א"דא, ואפשר דס"ל כעין תרוץ ב' דתוס' פלסחי' ל' סיכא דבלע מתחלה אסור מרובה לא מהני אי ממעט ל' ע"י הגעלה עד שלא ישאר משהו) ואי קס' על הרמב"ם מאי משי

וטשני שא"ע כבשונות בירושלים, וכ"כ ר"א א' דהלכה כרב, כלומר למאי דמפרש ומחרץ אליבא דרב קדרות חרם לא מהני הגעלה, ולבין נמי לא דחיים עליהו דלא מסיקן יפה מבפנים ולא מהני הסיקן מבחוץ, אבל בחנור ש"ח מהני דהסקו מבפנים ב (חסר) הא דאמר לבאטי בר טובי ארכר מאי דעבדת באורחא ג' פ"י אבא מארי מר בר רב צדוק ראש ישיבה ד' שבור מלכא שגר להם זונות בלילה מר יהוד' לא קבל, ובאטי קבל ולנה עמה כל הלילה. שאל אגריפוס את ר"ג ה' כ' כי ה' אא"א הוא אל קנא כלום מתקנא אלא חכם בחכם גבור בגבור עשיר בעשיר א"ל אמשול לך משל אדם נשא אשה על אשתו חשובה ממנה אינה מתקנאה בה פחותה ממנה מתקנאה בה ו' (חסר).

הר' יין נסך.

נה. יין מנ"ל דכ' אשר חלב ובחימו יאכלו ישתו יין נסיכם ו' מה זבה א"בה אף יין שנתנסך לפני ע"ו, וגורו על כל יינם ועל מגעם

נחל אשכול

נפסחי' שגגה היא דהא פריך ולהדרינהו לכבשן, וקושיהו כך היא, והאי י"ל במקדש שרי דלא מייסין לחיים אבל לידון חסור, אלא דא"כ מאי משני א"ע כבשונות קשה למלינו גומרי וע"כ ל"ל דמייס ומייסין אף במקדש, וממילא מוכח כהמורה לכבשן ל"ס חיים, וכך מובאר ברש"י וזמרים ל"ו ס' במשכן כ' תורה ישבר שלח ה' להם כבשן ואנחי ק' למלינו גומרי אלא והאי מייסין דמייס. וי"ל פסק הראב"ן דקשה על רבינא דפריך ארז אמאי ישברו תקשי ל' טפי ק' במקדש אמאי ישברו בשלמא כבשונות ידע שא"ע ציורשלים אבל ק' למלינו גומרי, דאנחי לא ידע מחיים? וי' דמכאן הוציא רש"י דהקושי' להדרינהו לכבשן דוקא למ"ד בלוי א"ת, אבל אי בלא בלוי א"ת גז"ס הסבירה אפי' כבשן לא מהני, ורבינא מוסקי ל' כהני לכך ל"פ אקדרות במקדש, וראב"ן משני בל"א דכיון דבלא בלוי א"ת והאי הסיק מפנים נמי לא מהני אלא אי שייך פנים חדשות בלא לכאן כמ"ס חוס' בוצמ' כשיוולר עשהו נחון לכבשן אבל הסיק לא מהני כמו דלא מהני בחנור. והסתחא ספיר י"ל כהמורה כבשן נמי שייך חיים, אבל אי הוי כבשן ציורשלי' והאי ל"ס במקדש דמייס, ואי תקשי הו"ל להסיק כ"ס מצפנים והתורה אמרה שבירה, לאו משום דמייס אלא גז"ס דהא אפי' בלא בלוי א"ת. והא דפריך בחר הכי אלא הא דארי' תור ש"מ מתכת ולעבד חרם דהסקה מצפנים? אלעיל קאי דפריך לר"ג דוקא בלוי א"ת ובעי חרם משום שירי מנחות, לדידי' והאי קשי' לעבד תור חרם דהסקה מצפנים, כיון שבלוי יולא, ולדידי' אין הכרח לחרץ א"ע כבשונות אלא דככל הסיק שאינו כדרכו כהסיק החנור מייסין דמייס. ובסברא זו מיושב נמי דלא הקשה רבינא מקדרות במקדש נעבד הסקה מצפנים, דודאי לא מהני כיון דבלא בלוי א"ת דוקא המורה לכבשן הוי מהני דפ"ח הוא. אבל לחוס' בפסחי' הסיק כ"ס נמי הוי פ"ח ומהני כבשן לדידהו דהאי ל"ל דלא הסיק במקדש משום דמייס והס"ל למה לא הקשה רבינא אקדרות דמקדש? וי"ל דקשה בל"א מאי פריך רבינא ארז מצרייתא עד סייק, דלמא כהמורה נמי אפשר שיטתיר משהו וצרייתא דבין צ"ס מחיר בספק משהו ולאחר שנעשה לפגם ורב צמחץ איירי ולדידי' משהו מ"ס לא מקלין בספק? וי"ל דרבינא הכי קשי' ל' קדרות לאחר הפסח נט"ל אפי' בספק נשתתיר משהו לא אסרינן דהוי ס' דרבנן וחזו קדרה אב"י אינה אסירה משום נט"ל לפי לכתחלה (דכל שאין תקנה בל"א דעבד מקרי) אלא אטו קדרה צ"י וצמחץ לחפ"א א"ת קדרה צ"י צמחץ, ושפיר פריך אמאי ישברו, אבל אקדרות מקדש דיתר לק"מ, דספק נשתתיר משהו ספק דאור' הוא אף בנט"ל, דר"ן ור"אש הקשו כיון דלית לילה פוגמת למה לריך ש"מ ושבירה, ותירו כיון שחל על הבלוי רגע א' סס נותר גז"ס לאבדו וחל על הכלים ש"מ מתכת ושבירה צ"ס וחיוז זה לא פקע מייסו ולא משום שאיסר בתערובת אלא מ' מלות בעור נותר, וכיון שיש ספק אס' גם לאחר הסיק נשאר משהו לא מהני הסקה צפנים, דמ"ס לריך לאבד כל נותר אפי' נט"ל. להכי ל"פ אקדרות מקדש למלינו גומרי אלא להדר לכבשן דהכי והאי הכל יולא. ועי"ל דרבינא ס"ל כקושי' חוס' בוצמ' דבסוטה ט"ו מספק רבא אי אמרינן פ"ח בלא לכאן, והסתחא כיון דבלא בלוי א"ת אפשר דאפי' מותר לכבשן לא מהני. ובאמת חוס' וצמ' לא קיימו במסקנא בטעם פ"ח כיון דלא אפשר בסוטה, אלא בטעם שדאי לא"ת אי לא נשתתיר בלוי בחרם כיון שהתירה כלי מתכת בהגעלה, וממילא ידעין המורה כבשן מהני. אבל בפסחי' מסקי דהסקה צפנים מותר בקדשים אף אי בלא בלוי א"ת דהוי פ"ח. וי' דלא קשי' להו מסוטה, דלא דמי כלל דרבא ס"ל התם דבעין כלי חדש ערמז"ס וחיו"ט ומ"למ, ועל גוף הכלי הקפידה ת' שלא נשתנה, ואף אי נתנו כבשן לאחר שנתאכס מ"מ נשתנה משהו ספי' ולא מהני סברת פ"ח, אבל לענין כ"ס אין חסור בגוף הכלי אלא מ' בלוי ותלואו באויר תור ה"ט דומי' דבלוי, בזה וי"ל המורה לכבשן פ"ח אע"ג דנשתנה, דכ"ס שלא הקפידה ת' על גוף הכלי ספי' חדש, אלא להוציא ממנו דבר הפוסל אמרינן פ"ח בלא לכאן כדאי' שכן קי"צ גבי סודל, ובהכי מיושב קושי' חוס' בסוטה מצנדי כהונה. ועי"ל התם עקר הספק אי כיון דאידיחי אידיחי, אבל הכא ל"ל כיון דאידיחי שהרי התירה כלי נחשת לאחר שיאל בלוי. א' שאלות מוטות. ב' דל"ל שאלות ס"ל הלכה כרב דיסברו, הלא טעמי' דרב בספק כר"י חוץ לא"מ בלאו ושלחות לו ס"ל כר"ס, ועוד רב חסור משום משהו בדופני קדרה ושלחות פסק חוץ צ"ט. ג' ע"ז ע"ז. ד' ל"י מי הוא ע' ח"ס 99. ה' סס ג"ה. ו' נשאלתי א"כ מאי פרושו רש"י והמדרש ויחל משה וכו' כלום מתקנא אלא גבור בצבור, הרי נהפוך הוא? והשכחי קנאת השם על האדם משום חותי עוזבו לחיוב צורות נשברים וכן האשה מתקנאה אס' בעגל העלה למדרגתה פחותה ממנה, אבל ישראל לא עוזבו את ה' בעגל כמאמרם סנהד' ס"ג שאו לאלות הרבה כמ"ס מהרש"א שהאמינו שהי' הוא אלקי האל' אבל חשבו שנותן כח לחיות נורות להנהיג העולם, ועד כאן הי' משה מנהיג בפקודת השם ובספרדו מנהיג אחר ינהיג ע"פ השם וכי"פ הרמב"ן שלא חשבו העגל אלא לשליח משה ולא לעקר וכיון שלא העלו ע"ז למדרגת אלקי' חיים ל"ס קנאה ושפיר אמר כל' מתקנא אלא גבור בצבור פי' אס' נשתנה לו בגדולתו. ו' ע"ז כ"ט, וכ' חוס' מוצה לחוד לא הוי ידיעין נסוך דשני עומים הס. וסנה לרמב"ן ל"ת קל"ד נסנה מע"ז ענמה ב' לאוין לא ידבק ולא תביא תועבה, מכות כ"ז, נהיג מווי וממשמי ע"ז מל"ת כסף וזהב עליהם ולקחת ע"ז י"ז, ותקדושת א"בה מתקרא וילמדו

ספר האשכול, הל' יין נסך.

מגעם שא"כ א. לוקחין גת בעוטה מן הגוי ב. אע"פי שנטול בידו ונותן לחוך התפוח ג. שאין נעשה י"נ עד שירד לבור, ירד לבור מה שבבור אסור אם נגע בו, והשאר מותר. דורכין עם הגוי בגת, כל' אף בשכר דקודם שירד לבור היתר הוא ד. אבל לא בוצרין עמו ה, ישראל שעושה בטומאה לא בוצרין ולא דורכין עמו ו. אבל מוליכין עמו חבית רקנית לגת, ומטלטלין עמו מן הגת ז. א"ר הונא יין כיון שהתחיל למשוך עושה י"נ אפי' בגת, ופרד' ממתני' לוקחין גת בעוטה מן הגוי, ומשני בגת פקוקה ומלאה שאינו נמשך כלל שלא נטל פקק שלפניה, ואית דגרסי ח. והתנן אינו עושה י"נ עד שירד לבור, בגת פקוקה ומלאה, והתנן עד שירד לבור מה שבבור אסור והשאר מותר? ל"ק כאן למשנה ראשונה כאן למ' אחרונה, דתני' בראשונה אמרו אין בוצרין עם גוי בגת שמשטמן את'כ ואסור לגרום טיט' לחולין א"י, ואין דורכין עם ישראל עושה בטומ' שאסור לסייע ע"ע ומכ"ש שאין בוצרין עמו ט. אבל דורכין עם גוי בגת ו. ולא חיישינן לדר' הונא יא, חורו לומר אין דורכין עם גוי בגת משום דר"ה, דכיון שהתחיל למשוך בגת עושה י"נ. והלכתא אסור לדרוך עם גוי בגת, ואין בוצרין ואין דורכין עם ישראל עושה פירותיו בטומ' יב. אבל בוצרים עם גוי בגת שמוחר לגרום טומאה לפירות א"י של גוי. הלכך כל שיש המשכה בגת יג. אסור גוי במגעו אף קודם שירד לבור. ודאמרי' בתנאי' ירד לבור מה שבבור אסור והשאר מותר אמרינן עלה בגמ' יד. א"ר הונא ל"ש אלא שלא החזיר גרגותני טו. לגת אבל החזירו לגת אסור, פי' אם נגע גוי בבור נאסר אף מה שבגרגותני ובעי למימר טעמא משום נצוק חביר שגרגותני יורד הקלות לבור, ומסיק דמיידי שפחסתו בור, פי' שנתמלא בור כ"ב עד שהגיע היין מטפה בשולי גרגותני לכך אם החזיר גרגותני לגת נאסרה. הני טילי כולחו לכשנה ראשונה ניהו, אבל ר"ה גופא ס"ל כיון שהתחיל למשוך בגת עושה י"נ. וכיון שקלה לגרגותני והגוי נגע בגת בעוטה שלו אפי' לא החזיר גרגותני אסור, אלא ודאי שהוא מפרש למ' ראשונה ולי' לא ס"ל טז. וקשי' לטאי דס"ד דגרגותני נאסר ע"י נצוק מקלוחו לבור תאסר הגת אפי' לא החזיר גרגותני לתוכו ע"י נצוק שהרי קלות יורד מהוכה לגרגותני ומגרגותני לבור וכי הוכא שבגרג' נאסר טי"נ שבבור ע"י הנצוק ה"נ הגת ע"י נצוק לגרג', תרצו רבותא דזה הוי נצוק בר נצוק דלכ"ע אינו אסור יז. שמן הגת לגרג' ולבור לאו חד קלוח שנקבי גרג' קטנים ומן הצד ולאחר שמתעבב היין שם טעם יורד לבור. וכך הסדר. בגת דורכין הענבים וכשנעשה יין משימין גרגותני שהיא מסננת ע"פי הבור שלפני גת וזב היין שעל הגת על הגרג' ומטנה משלשל למטה לחוך הבור ומשתייר בגרג' הפסולת, ופסולת זו נאסר כשנגע גוי בבור מפני שנתמלא הבור יין ונפרץ עד שפחו ונוגע בגרג', אבל לא נאסר משום נצוק לתרוצא דתלמודא. ופחסתו ל' פרוצה הוא יח. וחזי לן דמיכרא דגרג' לא אמר ר"ה סתם ואפשר שהוא ר"ה דש' חולין יט. . דאי ר"ה סתם אמר האי גרג' האיך פריך ש"מ נצוק חבור, ר"ה בהדי' ס"ל לקמן כ. נצוק חבור ליי"נ. עובדא הוי בבירם גוי סליק בדיקלא ואייתי לולב, בהדי דנחית נגע בחטרא שלא בכונה כא. שר' רב לובוני' לגוי, ואקשי' לי' הא אמר תנוק ב"י עושה י"נ דלא בעינן כונה, א"ל בשתי' אמרת אבל

נחל אשכול

לכ"פ ויאלכו ז' מחים ומת א"כס כדאי' בגמ' כאן, ולאו לתקרוצת מקרא דכי תשא סן תכרות ואכלת מוצמו ופן ל"ת הוא, וממילא י"נ דלחקס לזכא נמי בלאו. אבל לרמז'ס תקרוצת נמי ידבק ולא תציל וכן רש"י י"ב (וסא דילף בגמ' תקרוצת א"כס מד' קבלה, ל"ל אי לא שמעינן מד'ק דא"כס הוי מוקמין לא ידבק על ע"ז גופא ולא על תקרוצת וכי"מ צ"ב) וליי"ל לאו אשר ח"ז יאכלו ישתו יי"נ, ומ' ביי"נ איכא ג' לחיין, אם לא שיתאמר אי לאו דמדמה לזכא לא הוי חשבינן יין שנתסך לתקרוצת וע' צמג"א. א. משנה כ"ט וגמ' ל"ו. ב. ל"ה שבטטס ודרכה כגוי. ג. טטל טובים מן היין ונותן לאסיפת טובים העשו' כתפוח שאין עושה י"נ בנגיעתו למטה ראשונים כשיין צגת אפי' בידו (דאיכא מ"ד י"ז דלא מוסך צרגל ע"ס קכ"ד). ד. וגרס טומאה לחולין שבא"י ליכא, כיון שהתחיל גוי לדרוך כצר טמאן ומסייע לטוברי ע' ליכא כגוי חזי מזהם בלא לטמא. ה. דלחקי טכור כוא וגוי נותן אח"כ לגת ומטמאן ישראל מסייע צצצירה גורס טומ', ומשנה זו ס"ל אסור לגרום טומ' לחולין שבא"י, ואין ס"ל מותר כשהפירות של גוי, אבל צל ישראל אסור שמומא תרומה ומ' צצצין. ו. דאסור לסייע טוברי ע', וצצצירה נמי גורס שלבסוף דורכין בטומ'. ז. חבית מלאה מותר סכר טמאה חוספ'. ח. צצציתו כל ג' קוסיות שמוציא אצל צריף' צ' אחרונות. ט. דלחקי טכורין וממסר ע"י צצצירה לטמאן כשצאו לגת. י. סכר נטמא צצצירה גוי ולא סייך מסייע לע"ע דגוי ח"מ שלא לטמא. יא. דלא הוי משתכר צא"כס דצגת לא הוי נסך. יב. דאסור לסייע ע"ע כיון דטבלי' לתרומה. יג. לאסיקי גת פקוקה ומלאה שאין מוקס פנוי וא"ל שחזר יין לנול צגת עומה. יד. ל"ו. טז. כלי עשוי מקנים כמו כוורת דבש וסא כסל ולוור שמסין היין סבא לחיכו מן סגת מזגין ומרגלים כדי שיזב היין נקי לבור. טז. ור"אש כ' מ"א חף לדידן צגת פקוקה ומלאה דאין המשכה כלל ולא נאסר ואם נפל אח"כ מן גרגיתו או מחסר י"נ לגת נאסרה, וכ' חוס' דבעל צב' ע"י זגים ומרגלים אע"פ שיי"נ איסר צמסו חמרי' סלק את מינו וכו', וצו"כ"ו יין עלמו מצטלו צב' ס"ך קכ"ג, מ"א וטו"ז סס ס"ק י"ב. יד. דנלוך עלמו איסר לכמה דעות דף ע"ב, וצס' קכ"ס מקילי' צפספס כר"ת. יח. צצצור, חבל גרס"י פ' מעכה ודחק כמו צע"ז ג"ב. יט. חזין י"ג צעא מיני' שמואל מרב סוגא עתוס' דוס ר"ה קדמין אצל סתם ר"ה הוא תלמוד ר' ירמיי, ורצנו ס"ל דר"ה דף ע"ב דאפלג עם ר"ג הוא סתם ר"ה, אבל לחוס' ע"ב ר"ה דהכא הוא ר"ה דסתם וכאן חזר וס"ל נלוך חזי חבור. כ. ע"ב. כא. ל"ז, רש"י גרס צצצירה דלולב וסוי נגע שלא בכונה ע"י דבר אחר ואפי' אסריס צצצית' וכ"כ חוס' צצצ' רש"י דף ס"א אצל ריף וגאוו' וחוס' ל"ג, דס"ל נגיעה ע"י ד"א שלא בכונה ליגע אפי' צצצית' שרי, וסכא צצצית' נגע, מש"ס אסרי' צצצית' וסתירו בהנאה שכן הדין צמגע שלא בכונה נגיעה כלל כדחקן ס' ע"ב נפל לבור ומת ימכר. מייסו כ' ר'ן דוקא מגע ע"י ד"א צלי כונת מגע כלל מותר צצצית', סא בכונת מגע אפי' ע"י ד"א אע"ג דליכא כונת נסך אסור כדחקן ס' מדרו צקיס ימכר וצצצית' אסור, וכן מוכח סס מהאי חציתא דפקעה לאורכס ומצקס גוי לא שרי אלא לזבוג' לגוי ופר"ן דסוי נגיעה ע"י ד"א שלא בכונה נסך, וממתני' סתיו את סלרעס צקיס ימכר. ולר"ת מגע ע"י ד"א הוי כסיו וסיוו' שלא בכונה ל"ג רבנן, ל"ח ע"ב, לכך אפי' כיון נגיעה ע"י ד"א ולא ידע ססו' יין מ' צצצית' כמעטס דמוריק אוריקו, סס, וסחולקי' ס"ל דוקא צמוריק ססו' כימו ולא נגיעה אצל כיון ליגע ע"י ד"א חף שלא ידע היין סוא אסור צצצית' עט"ז קכ"ד

אבל בהנאה שרי. אשתכח בשאלות לקדמאי: ושאלתם בעובדא דמחזא א אי הלכתא כרבא ואי כרשב"ג, ומעשה דיי"נ וסתם יינם, שני לכם כאשר הורני מ"הש, יין שנסך גוי לע"ז א"בה ואוסר במשהו ב, וג' יינות הן ג' יי"נ א"בה ומטמא טומ' חמורה במגע ומשא כמח ד, ס"י"נ א"בה ומטמא טומ' משקין ברביעית ה, והמפקיד יינו אצל גוי אסור בשתי' ומותר בהנאה ו. גוי יודע בטיב ע"ז והגיע יין לידו ומשכשך א"בה, אבל תנוק ב"י דאמר רב ז' עושה יי"נ, לשתי' אסור ומ"בה, וכן בעובדא דבירים ה, ותו אמר רב עבדי' שטלו וטבלו מיד א"ע יי"נ ובתרת' פליג שמואל ט' ובאסורי הלכתא כרב י. ומגע גוי שלא בכונה א"בה דעובדא הוי במחזא וא' על גוי לחנות ישראל ואמר אית לכוון חמרא אמרי לי' לא, הוי יתיב חמרא בדולא, שדי בי' ידיה ושכשכיה ואמר האי לאו חמרא הוא? שקלי' מריה בריתחיה ושדיה לחביתא, שרי רבא לובוני לגוי כוליה יב כלומר אף היין המשוכשך שנחערב בחבית כיון דלא נתכוון לנסוך אלא לידע אם הוא יין, ואפלטו עלי' אמוראי ואסרו ובסופא יג אקלע ר"נ למחזא ושאל לי' רבא כה"ג, וא"ל אסור אף בהנאה, א"ל ואת אמרת שכשוך א"ע יי"נ? א"ל אימור דאמרי לבר מדמי דהאי חמרא ששכשך דהאי אסור בהנאה ומותר למכור כולו חוץ מדמי יין ששכשך כרשב"ג יד וכן הלכה דאמוראי טובא פליגי אדרבא, ורבא גופא קבליה מר"נ ומסקינן חיובתא דרבא, ולא מצינו דקנסא קנסיה לסכוייא מו' אלא דינא פסקו. ותו שאלתם מאי הלכה כר"ש וכר"א. הללו שמועות מעורבות הן מו' וכך שנינו המטהר יינו ש"ג יד ונותנו ישראל ברשות גוי והבית פתוח לר"ה בעיר שיש בה גוים וישראל' מותר יח אבל נותנו ברשות גוי אחר מותר אפי' בעיר שכולו גוים יט. — ואיכא לעיונא מאי קשי' להו ארבא מברייתא דאגדרמיס כ' דנגיעה בלא כונת נסוך א"בה, הא תני' נמי ברייתא דמסייע לרבא: מדדו בין ביד בין ברגל ימכר משום דלא נתכוון לנסוך כא, אפשר אדחי' הך ברייתא דאגדרמיס דקתני בה זה ה' מעשה ואסרוהו, אלמא דכך גמרו לפסוק הלכתא, ולכך לא הביא הגר"צ ברייתא דמדדו ביד דס"ל טעם אפי' שלא בכונת נסוך אסור בהנאה וכ"כ בתשובה כב. וא"ד דקיי"ל בברייתא מדדו ביד ימכר דחזוין דנגיעתו לאו לנסוך ואדרבה ברייתא דאגדרמיס' מסייע לה דכך אי' בתוספתא, יד לדלות חרצנים מן הבור זה ה' מעשה ואמרו ימכר ובטיפא תני' אגדרמיס' שקדח במינקת והעלה יין לפיו והחזירו לחבית זה ה' מ' ואסרו בהנאה, ע"כ כג. . ואי קשי' סתני' כד מעשה שהי' כה. . ואפשר דקט"ל אפי' נגיעה ע"י ד"א ובלא כונה לנסוך מ"ט לא שרי בשתי', ועוד דר"ש דמחיר כו. ואף למחמירי' כו אם נגע ולא ידע שהוא יין מ"בה כדתני' חורם גוי כח שהושיט ידו לחבית יין והוא סבר שהוא שמן ימכר, וכן אם לא נתכוון ליגע כלל ונגע כגון שנדחה ידו או דחפו חברו ונגע כדתנן נפל לבור ועלה מת ימכר כמ. —

נ.ו. כחו של גוי שלא בכונה ל"ג רבנן ושרי בשתי', וה"ד כגון דמוריק אורוקי ל' אבל אוריק בכונה שידע שהוא יין אסור בשתי' כדאמר' גוי אדנא וישראל' אכובא חמרא אסור לא' וכן גוי מווג היין במים לב' אסור אע"ג דלא נגע ביין דכוחו אסור לשתי' לב' הלכך

נחל אשכול

ס"ק כ"ב ומ"מ מודה ר"ת נגיעה ע"י ד"א בכונה ח"כס ר"אש פ"ד סי' כ'. א נ"ז ע"ז ויצוחר מתוך הסכסכה. ב ע"ג, מדכחצ גבי יי"נ גמור במשהו ולקמן בס"י"נ לא' כ' במשהו מ' קנת כר"ת ס"י"נ כס' (א"כס דס"י"נ במחני' כ"ט) וכולס מולקי' ע"ס קל"ה. ג ל'. ד חולין י"ג מדרבנן תוס'. ה כדמעת עין חז' וכו' שמטמא מדרבנן ברביעית עתוס' חולין פ"ז. ו ביטח לו קצן זוית. ז ל'. ח ססביא לעיל דהוי שלא בכונה ושרי רב בהנאה ותנוק ב"י ודאי לא' ככ'. ט ס"ל תנוק ב"י הנוגע אף בשתי' שרי ועבדים אף שח"ט ע"י"נ עד שחשקט סס ע"ז מפיהם ואריב"ל עד יצ"ח. י בכורות מ"ט, הרי"ף פסק כשמואל דמפרס ריב"ל למחלי', וכן ר"ח וס"ג (בה"ג שבידיו כ' לית הלכתא כרב ואסור בשתי', וט"ס, דאי ליחא לדרב בשתי' נמי שרי) עתוס' ור"אש שאין זה ר' כדורה. יא נ"ז. יב בגרסתנו ליחא אצל ודאי כך פי'. יג צסוף המעשה, ועתוס' סס ססביאו ניסח הספר. יד ע"ה. טו פי' אף החולקי' על רבא לא אמרו לשפך כל היין אלא ימכר חוץ מדמי המשוכשך, ע' ערוך סך. טז אולי הוקשה להס ס"ט ע"ז הלכה כרשב"ג דלא חייס לשחומא (לנקיפת חור במגופה) אצל אס שוהס היין ביד גוי כדי שיפתח ויגוף (שיעשה מגיפס אחרת) אסור, ח"כ חותם אחד לא מהמי דמגופה כמותם ואח"כ אמר הלכה כר"א דלא חייסין לזיפא וע' לקמן נחל 149 שרבנו מישב הסחירה, אצל מסוף הסכסכה ל' שס כאן ט"ס ששאלוהו אס הלכה כר"ק או כרשב"ל או כחכמים דק ס"א וסביב כר"ק. יז דגוי רואה למכרו לישראל'. יח דמרתת גוי דלמא חזי ישראל' העובר ומפסיד אפי' אין ישראל' דר באותו חזר וכו' תוס' דמירי שמפתח ומותס ביד ישראל'. יט דלא חייסין לזיפא כיון דלאו ידיה הוא והיינו לא כרשב"ל ולא כחכמים. כ פי' ממונה מן מלך לשחור המדות שקדח צמינקת וטועס יין ומחזיר ממנו לחבית ואסרו היין בהנאה נ"ח. כא נ"ז. כב צדפסות ליחא, וכ"כ הר"ן וס"י דף ס' מדדו צקנה ימכר כיון דלא נתכוון לנסוך ולא נגע אלא צקנה אצל תוס' נ"ז כ' ה"ס ביד כיון דלא נתכוון מ"כס. כג אמל' הסרבה מלשון ראב"ד הובא בר"ן: ברישא נגיעה שלא ללורך עצמו מקרי שלס הסרנני' ללורך ישראל', אצל צסיפא העלס צמינקת ונגע ללורך עצמו שהיא ממונה על המדות ואע"פי שלא נתכוון לנסוך ח"כס, ועוד כיון ששסה צפיו הוי כיינו של גוי דא"כס, וכן צמעסה דרבא צמחמא שדי ידי' ציין ללורך עצמו כי היכא דיתביב לי' מיני' לכך ח"כס, ותו דהי' די לו צאמירה: האי צדולא לאו חמרא הוא? וכיון שנגע ציין שלא ללורך וצלי ראות ודאי יס לחוס למחשבת נסוך, אצל ברייתא מדדו ביד ימכר דומה לרישא דבריי' דאגדרמיס ירד לדלות חרצנים, שמדדו ללורך ישראל' לשער כמה יין צבור וכן דתן ס' מטפיה צידו ע"ג מצית מוחתמת ונגע צרתימות ימכר, ס"י ימכר שאינו מוגע אלא לסעבור הצתימות וללורך ישראל'. כד דף ס' מדדו צקנה ימכר משמע ציד אסור אע"ג דלא נתכוון לנסוך ואפי' עשה ללורך ישראל'. כה מחני' מסיימת כך ה' מעסה, וצאמח אס ה' המעסה ציד נמי החירו למכור. כו דמחיר צסיפא אפי' בשתי', ודאי מדד ציד לא החיר בשתי' וע"כ פליגי צקנה וכ"כ ר"אש. כז דס"ל נגע ציד שלא בכונת נסוך ח"כס כר"ף וסיעמי'. כח נ"ח, פרס"י משוגע צטל מריצה ממחר לעשות צלא כוונה. כט ס'. ל נ"ח ע"ב, ספק היין מכלי אל כלי ולא ידע שהוא יין. לא ס', גוי מערה יין מדנא לחבית וישראל' אומז חבית היין אסור בשתי'. לב נ"ח ע"ב פי' שסופך מים ציין וידע שהוא יין. לג כ"ד ר"אש ור"ת כמו בכונה אסור בשתי' שלא צכ' מוחר בשתי'. וכ"מ מרס"י נ"ח ח"ג

הלכך גוי המערה יין א פכלי אל כלי את שעירה לחובו אסור בשחי' ומה שנשאר בכלי מותר אף לט"ד נצוק חבור, דבכוחו ל"ג רבנן אלא אנפק לבראי כחרגמא ר' ששת ב ומהלכות הגר"צ נ' דס"ל גם הנשאר בכלי שמערה ממנו אסור ג וס"ל נצוק היו חבור ודבריו סתומין הא דאיתיה ראי' מרבא (חסר). ומההוא שמערת חוי לן דלית אסור שכשך בלא נגיעה ד'. והא דאמר ה' ישראל אדנא וגוי אכובא חמרא שרי, ואי הגוי מצדד צדדי אסור ו, כיון דדנא עומד על שפת הכובא כל שצדדד הכובא מרבה השפיכה

נחל אשכול

אבל דף ס' וס"א ע"ב כ' כוחו בכונה א"ב, ור"א ש' י"ג גורם צרש"י ס"א ע"ב ח"ב וס"א רש"י ס' חמרא א"ב כ' ר"ן ט"ס דכחו בכונה חיו אסור לרש"י אלא בשחי' ושלל בכונה מותר וכן צרש"י ר"ס קכ"ה וס"א ע"ב ח' אבל לראב"ד ור"ש צ"ח חו א"ב. א ע"ב. ב ע"ב. ג ר"ף פסק סס נזק חבור ומוקי מחי' ישראל המערה לכלי י"ג סהנשאר בכלי מותר דוקא במקטף (סנפסק ראש העלין של קלות) קודם שיגיע תחתיו לכלי י"ג, אבל צרייחא דמפרש ר' ששת צגוי המערה שמה שמוך אסור והנשאר מותר מחוס דכחו ל"ג אבואי ולא אמרינן חבור, כל זה לא הביא ר"ף וכן ד' ראב"ד דלא קיי"ל כר"ס, דלנוק צכח גוי נמי חבור למאי שנשאר בכלי ולפרש"י ס' דקיי"ל כר"ס אס שפך הגוי מה שנשאר בכלי מותר ופסק נמי נזק חבור, ע"כ ל"ל הכא לא אמרינן חבור כיון דהנאסר ע"י כח גוי חומרא דרבנן וכ"כ ר"א ש' פ"ה ס' כ"ה (והסתירה מ"ס חוס' י"ז ע"ב מעשה צא לפי רש"י יש סב"ח ר"ס קכ"ה) וקושי' ר"ח על רש"י אי ר"ס נמי ס"ל נזק חבור למע מוקי צרייחא המערה מחצית לבור קליח ביורד משפת החצית למטה אסור ונשאר בחצית מותר צגוי המערה דל"ג על ההוא דלגואי, לימא בישראל איירי וסקלוח אסור מ' נזק? לק"מ דא"כ ההוא דלגואי נמי אסור מכת נזק, ואי תימא דמקטף קטופי כדמשי גמ' לעיל דוחק הוא לאיחוי צככי, ושפיר טפי מוקי ר"ס צגוי המערה. וע"כ ל"ל לרש"י ל' דוחק לאוקמי במקטף, שרש"י פרש במשנה נמי המערה מכלי אל כלי צגוי וצגמ' כ' רש"י נמי דס"ד דבישראל עסקין, ובאמת ה' יכול לפרש כרמז"ס בישראל איירי, ואסור מחוס נזק כל הקלות, ואח' שמערה ממנו מותר במקטף, אלא מחוס דדוחק לאוקמי כך. ועי"ל דמחי' לא ניחא לאוקמי במקטף מדקדוק בגמ' דמרישא משמע את שמערה ממנו מותר במקטף הא צגוי צגוי אסור, ובסיפא את שעירה לחובו אסור מ' צגוי וצגוי שרי, אבל אי צגוי המערה איירי והיולא אסור שצא מחובו א"א להעלות ע"ד צגוי צגוי שרי כיון שצא נמי מכתו וליכא למטעי מסיפא דפשיטא צגוי וצגוי כמו היין שעירה לחובו. אבל חוס' ס"ל לח"ד נזק חבור מוקי הכל בישראל המערה, אבל ר"ס ס"ל נזק א"ח, ופסקו תוס' נזק א"ח ור"ף ורמז"ס נמי ס"ל דלח"ד ג' חבור פי' המשנה כחוס' בישראל המערה, ור"ס דמוקי צגוי ס"ל א"ח, מיהו לסלכס פסקו נזק חבור: ומ"ס רבנו בסמוך שדברי ר"ף סתומין, חסר בצפר מאי דקש' ל', ואני אפרש: ז"ל ר"ף צגוי דף ע"ב: אר"ס נזק חבור ליי"ג, ודחן המערה מכלי לכלי המערה ממנו מותר ואח' שעירה לחובו (לכלי האסור) אסור, דמקטף קטופי כדאר"ח להי' סביתא כי כיליתו חמרא לגוי קטפי קטופי (שאס יגיע ראש התחתון לכלי הגוי קודם סנפסק קלות עלין מכלי אחר מה שכלי העלין) כדאמר רבא כי שפכיתו חמרא לגוי לא ליקרב גוי לסייע דלמא משתליתו ושדיתו עלה וקאחי מכתו ואסור עכ"ל. ותמה רבנו מה ראי' מרבא שלא דבר מנזק רק מכת גוי? גם בצדושי א"ה ש חמה ע"י. וז"ל כיון שהרי"ף גורם כי שפכיתו חמרא לגוי היינו שמוכרין לגוי וכיון שהגוי לוקח מסתמא מודד לו בכליו של גוי ולמאי חשש רבא, אי ס"ל כרצ דף ע"ב לריכין לסקיל דמיס קודם מדידה והיולא כבר קנס הגוי, ובאמת אין סלכס כרצ כמ"ס הר"ן באתו דף שהרי"ף ס"ל כיון דמשיכס קניה ויי"ג לא היו עד שנגע אפי' איכא עכבת יין אפומא דכלי ונאסר ע"י הני טיפות קודם שמשך הגוי מ"מ שרי למשקל דמי' דקיי"ל ימכר מין מדמי יי"ג שנחערב כרש"ג, ומאי קאמר רבא אס הגוי שופך אסור מאי אסור היולא ע"י כח גוי לוקח הגוי וקיי"ל שאינו אסור כמו אלא בשחי', וכשצא לכלי של גוי אפי' יש בו עכבת יין לא נאסרו דמיו ומיד כשמושכו הגוי קנסו וחייב לישראל מעות קודם שנוגע בו ונעסה יי"ג שא"ב? אלא ע"כ חשש רבא שהיין הנשאר בכלי של ישראל נאסר ע"י נזק כיון שנאסר היולא (וס"ל כטור צסי' קכ"ו אפי' ציין שאינו אסור אלא בשחי' שייך נזק). ואפשר נמי שכוונת רבנו למאי שהביא ר"ף בחר הכי מגמ' ע"ב: ההוא גברא דאסיק חמרא בגישתא וצת גישתא (מניקת כפופה, ע"פי רוב נעשה משני קנים, ומניח ראשה א' חוץ חצית ומגיע עד שליו וראשו הא' חוץ לחצית ומוזן קלת צפוי ויולא כל היין שצחצח) ואחא גוי ואחא ידיה אגישתא (ונגע בראש הקלות ונעסה קן לעכב שלא יולא היין) אסר רבא לכולי חמרא, ש"מ נזק חבור? שאני התם דכוליה אגישתא וצת גישתא גריד (והוי כנוגע חוץ חצית שכלל גברא אי לא עכב וע' קכ"ד, כ"ג צבג"ה צאופן שמ"ב) וקש' לרבנו כיון שרי"ף ס"ל נזק חבור ל"ל לפרק דיוקא דנזק חבור? וז"ל לאידך גיסא דלמא ס"ל לרי"ף כרש"א צסי' קכ"ו היכא דאין אסור אלא בשחי' לא אמרינן נזק. ומגע גוי שלא בכונה או שלא ידע שהוא יין מ"ב, והשתא אי מייח ידו צכס"ג על המניקת אי טעמא דרבא מחוס נזק היין שצחצח שרי, לכך פרש הרי"ף חסוקת הס"ס מחוס דגריר והוי נוגע בכולו ואז אפי' צכס"ג אסור הכל בשחי'. ודע דבגישתא באמת אין הטעם מחוס נזק דלא שייך אלא צבא מכתו ממש ע"לחמ פ"ב דמא"א, ואס לא מחוס דכוליה אגישתא גריד ה' היין שצחצח מ"ב וקרוב לומר לרמז"ס פ"ב ה' אף בשחי', ולצ"י ס' קכ"ד לא אמרינן נזק חבור חלא הנאסר מ' מגע ממש וער"ס קכ"ה. ד' ר"ל מדאמר גוי המערה הנשאר צגוי מותר, ולא אפשר כשמערה צלא שכשך חלא ודאי דשכשך צלא נגיעה ציין עלמיו או צלא שפיכה מכוחו חיו אסור וכן ד' חוס' רש"א וראב"ד, ועטרו"ז קכ"ה, י"ב וזה לא כרמז"ס שס שכשך בכלי פתוח צלא נגיעה ולא כרמ"א דס"ל צבגכסס ושכשך קכ"ד סעי' י"ז ולרמז"ס ל"ק קושי' רבנו מדא דס"ל דנשאר בכלי ג"כ אסור מכת נזק חבור ולא כר' ששת כמ"ס צ"י ר"ס קכ"ה, ועוד שכ' רפ"ב דמא"א נטל כלי של יין והגביסו וילק היין אע"ג שלא שכשך נאסר שהרי צא מכוחו, ש"מ דנענוע כל דכו לא מקרי שכשך וכ"ד ראב"ד שס וס"ל נגיעה צלא שכשך חיו א"ב אלא בשחי' ולש"ך קכ"ד ס"ק כ' גם דעת חוס' כן. וז' רבנו ס"ל כר"ן גבי אחרוג דופל לחציתא ג"ט ע"ב דלא תלי' בשכשך חלא צגיתא ע"שך קכ"ד, ס"ח; קכ"ה ס"ק א' וצ', ורמ"א ס' קכ"ד סעי' כ"ד. ומטעמי' אלו סוריתו צחצחה שהסור א"י כרי יין רבים פתוחי' משילחן לשולחן וראינו שלא נגע ציין שמוחרין דהא אפי' נגע צלא כונת מגע מקיל רמ"א בצפסד צו"ה. ה' ס', אס ישראל מערה נורלי וגוי אוחז בחצית. ו' ופרש"י צל"ב מחוס

השפיכה מדנא נמצא שפיכה באה מנח גוי. ובהל' א גרס אי צריך לצדודי וכ"ג הגאונים. וכ' הרב ר"י האי יין שמוגו גוי דאסר ר"י ב משום לך לך אמרין לנוירא אפי' באקטופי ג דאי דוקא בנצוק הול"ל לגמ' לאתובי עלה הני סתניתין דפריך מניהו לר"ה דאמר נצוק חבור ד אלא ודאי ר"י אסור אף בלא נצוק משום לך לך, מיהו איכא למיטר אף מ"ד נצוק חבור דוקא יין ביין ולא מים ביין ה'. ואם גוי מווג חמד על חרצנים או על שמרים אי רמי ג' ואחו ד' יש לו דין יין שמוגו גוי וה"ה אם עשהו ישראל ואח"כ נגע גוי אוסרו, ותמדי' אחרים שאין יוצא חלק ד' על ג' חלקי מים אין להם דין יין כראי' בהמכור ו כל חמרא דלא דרי על חר תלת לאו חמרא, רמא תלתא ואתא תלתא ופלגא רבנן סברי תלתא מיא עייל תלתא מיא נפיק פש לי פלגא, פלגא חמרא בשית פלגי מיא ולא כלום ואין מברכין בפה"ג על שמרים שיש בהם טעם יין אלא ברמי ג' ואחו ד', וכיון דאין מברכין אין גוי אוסרו במגעו ו. וגוי שהביא ענבים בסליו ובדרדורין ה שהיין מולף עליהן ט מותר בדיעבד ולכתחלה אסור משום לך לך, ומותר להשליך ענבים בגת יבש, אבל אם בגת ענבים והתחיל למשוך י"א אף בדיעבד אסור לגוי לשפוך ענבים על הגת י ויש סתורין בדיעבד אף בנמשך בגת וגוי וורק ענבים דסתמא אמרו בירוש' זריקה אין אוסרת ביי"נ. ויש מקילין מטעם שהיין הנמשך בגת מעצמו א"נ יי"נ עד שידרס ברגל או בבועט אבל אגב איצטא יא לא, ול"נ דמה שאמרו יב התחיל למשוך עיי"נ לא חלקו בין נדרס ברגל או שיצא מפני כובד ענבים. ויש שטוחיחים שבנמשך איירי, דאי בלא נמשך למה אסרו לכת' הא הוי גו"לג, דבשלמא ביין שמוגו גוי יש לחוש שישקוהו תיכף או יגע ביין, אבל הכא אפי' נגע בענבים שבגת, אלא ודאי שלא אסרו לכת' אלא בגת שיש בה ענבים והיין נמשך. ויש להשיב דודאי לכת' אסור אטו שפיכת יין גמור יג והמחמיר תע"ב. והא דאמרין לכת' אסור להביא ענבים בדרדורין היין מולף עליהן, דוקא יד במולך לעצורם בגת אבל במולכים לאכילה שרי טו ולא חיישינן שמא שפך עליהם יין אפי' הן מבוקעות דאחזוקי אסורא ל"ט. וחזי לן דאם מסייע ישראל מותר לכת' לשפוך עיי"נ גוי לגת כיון דמדינא אפי' שופך לבדו ליכא אסורא אלא משום לך לך, וכיון דיין גמור מותר לשפוך בסיוע ישראל ולא מחסר אלא משום דלמא משתלי ושרו גוי לחוד, הכא דאפי' שפך גוי לבד ליכא אסורא מדינא לא גורין גו"לג טו. האי גוי דנסך לחמרי' דישאל יז כ' בהל' ש' חולין יח. האי חביחא דאשתקל ברוא אחי גוי נקטה יט אר"פ עד הברוא אסור כ ואידך שרי בהנאה כא ומהלכות נ' דהלכה כר"פ כב וימכר הכל חוץ מדמי היין עד ברוא. ואם הגוי עשה כן להציל היין כגון שלא הי' כאן שיכול להעסק י"א דמותר בהנאה כל היין דומי' דמדרו בקנה דאמרי' ימכר כג. אע"ג דגוי מוריק מכלי היין אסור אי ידע שהוא יין

נחל אשכול

שנסך גוי אסור אע"ג דלא נגע, אבל לפ"ה מיירי דכובא מלאה ומיישי' לגיעה, ורצנו מפרש כראב"ד. א ס"ג גרס כן משמע דוקא אם ע"י דודו כל יין צספט לכובא וער"ן זה מקרי כח גוי גרידא ולא דמי לך ע"ג דאי כח ישראל מעורב מותר, ומ"ס כך ג' גלוני, כן צתשו' גלוני' קדמוני' סי' ל"ב. ב ג"מ ע"ב. ג נפסק ראש קלוח עליון קודם שיגיע סתמחון לכלי דלא כוי נזיק. ד ע"ב. ה כ"כ ר"אש. ור"ן כ' צמחג ודאי ל"ס נגיעה דמקטף קטופי זריקה הוא ואין נסך דזריקה, ס' ע"ב, אפי' קלוח ממוצר לכלי לא חשיב כמגע עיי"נ ד"ה דמגע לא הוי אלא צקנה ולא צדכר לח, וזריקה לאו כחוס מקרי, ואינו אסור צסחי' אלא משום גדר לך לך, לפיכך אם לא ספך המים דרך מציגה כגון שספך למצית מותר. ו צ"ב ל"ו. ז צת"ד פ"ג כ"כ הראב"ד צסס הרב חמיו. וז"ל אע"ג דלא אחמר צסדי' אלא פלגא דחמרא צויו' פלגי מיא ולא כלל, דמשמע אם היין חלק ס' ממים דן, ס"ל לרצנו זה לאו דוקא אלא כל שאין היין חלק ד' לא מקרי יין כדאמר רבא כל חמרא דלא דרי על חד ג' לאו יין. אבל לר"י צ' חוס' כל שאין יי"ו חלקי מים כנגד חלק היין עדיין יין הוא לענין נסך ורואים לר"ן מע"ז ע"ג צ' כוסות א' של חולין וא' ש"ח שנתערבו וחזין יין כאלו אינו ושסס חלקי מים מצטלי' וכיי"לן. וראב"ד צת"ד משיג על רצנו שמא יי"נ דינו כהקדש דלעולם אסור אפי' רמי ג' ואחו ג' כדאי' סס וחוס' חלקו דצסקדש המחמיר. ו הראב"ד כ"כ לענין מגע גוי צתמד וכ' עוד צת"ד ק"ז מים ציין ואיפכא צי"ט ואם שטורו צכדי מציגה כדרך צס"א סותין ודאי א"צ, אבל צסחי' אסור אע"ג שנתערב צמים עד שגראס פוגם. מיסו לענין אם גוי מווג וסופך על שמרי' לעשות חמד ד' ראב"ד ת"ד פ"ג לא אוסרו כלל, ודוקא יין שמוגו גוי אסור משום לך לך דקרוב להסקותו כדאי' עיי"נ כ"ט חמרא דמוגו גוי ושחי ישראל, אבל הכא ליכא למגור דודאי אין דעתו להסקות מיר שמפסידו ודמי לגוי צסביא ענבים לגת, סס, דלא גזרו דלריך זמן עד שידרכו הענבים ע"כ. וערא"ש צ"ב צסביא מחלוקת ראב"ד עס חמיו. מדע מזה שמ"ס הטור קל"ד הראב"ד כ' נחערב יותר מכדי מציגה פוגמו ומותר צסחי', ט"ס וז"ל ראב"י אב"ד. ומ"ס הטור אה"כ כלכך יין שס ו' חלקי מותר וכן פי' ר"י, ג"ז ט"ס דלא צסח"מ מחמיר, דלרצנו כל שאין היין חלק ד' פוגמו. וסאי וי"ו חלקי' שטת חוס'. ח כ"ט גיגית קטנה. ט ואינו יין גמור שלא נמשך צגת. י זו דעת רצב"ס אע"ג דזריקה אין צו מ' נסוך, ס' ע"ב, לא דמי' לזריקה, דלחי' מימיה ומימיה וסוי כנגיעה ציין הנמשך צגת, וחס' ור"ס חלקו דזריקה אינו אוסר ולא ידעתי מנ"ל לש"ך קכ"ס ט' לפרש צלא נמשך איירי. יא כובד ענבים אלו על אלו צרכות ל"ג. יב נ"ה. יג ראב"ד. יד היינו אפי' לרצב"ס דחממיר. טו דלא שייך לך לך שאין שסס נגיעה צגת וצסדי' חקן ל"ט אלו מותרין צאכילה צדצדציות אע"פי שמופסין אין צסס משום הכסר משקס ופרש"י אשכולות של ענבים (לרצב"ס פ"א) כיון דלאכילה מוכנים דלא ניתא לי' צמשקס הנוטף ולא דמי לצובר לגת שסוכסרו דלמשקס קצעי ומיישינן שיצור צקופות מווספות דניתא לי' צמשקס צגת ט"ו. טז וכ"כ ראב"ד. יז נ"ט. יח 30. יט העמיד צברוא שלא צסמט כך ג' רי"ף וגוסמנו אנוח ידיה עילוח וכ' הר"אש ור"ן דודאי לא הכנים אצטעו חוך הנקצ וגעט ציין דל"כ אסור כולו צסנאה אלא הניח ידו על עוצי הנקצ וכן אם נטל צברוא מן הצצית וידע שניגע ציין שאל"ל שלא יסכסך דסוי נוגע עיי"נ ד"ה צסניס דאסור צסנאה ס' קכ"ה י"ה, ואי קשי' מדדו צקנה צדף ס' דימכר, זה לא נקרא נוגע צכונה דטרוד צמלאכתו ער"אש פ"ד ס' י"ב. כ כל יין צלמעלס מצברוא דכולו נמשך אחר הנקצ וסוי חצור וסעמיו צכחו. כא פי' חוס' ור"אש, אי קשי' למס אחרין איך סרי צסנאה ס' הוי נלוך ומכ"ס דקשי' לרצב"ס דס"ל שרי צסחי', עלח"מ ומ"ס רצנו סוף פרק זה ומה צסצצתי 146 סוף ס"ק ג'. כב רי"ף צביא ר"פ ולא צביא כחלמי דאי' צגמי' דמסיק לרצבן צחס' טבול יוס כל היין א"צ, ס"מ כר"פ קיי"לן. כג ס', ד' ראב"ד.

ספר האשכול, הל' יין נסך.

יין א אי מסייע ישראל בהרקה שרי בשתי' כרא' רבא ב להני שפוכאי כי שפכיתו לא למייע גוי דלמא משתליתו ושדיתו עליה וקאתי מכח גוי, ט' כי לא שדו הכל בכח גוי לא אסור בשתי'. וגוי דדרי זיקא ג ואויל ישראל בתרי' וחזי דלא נגע בין טליא בין חסרה שרי אע"ג דמקרקש אין דרך נסך בכך כיון שאינו נוגע. האי הביתא דפקעה לארכה ד אחא גוי חבקה בורעותיו וקרב הצדדין זה לזה עד שהביאו כלים והריקוה, שריה ר"פ לזבוני לנוים, דהוי נגיעה ע"י ד"א ולא איכוון לנסוך ה, אבל פקעה לפותיה ו אפי' לשתי' שרי, ט"ט מעשה לבנה עביר ה, ופי' רבותא גבי פקעה לארכה חיישינן שמא יצא יין והגיע לידו אבל לפותיה אין יוצא יין לידיו. מעצרתא ויירא, פי' גת שאין דורכין ברגל אלא כובשין בקורה, ויירא ל' מכבש כמו ויור טל על הגיזה, ר"פ שרי לכבוש ע"י גוי, ר"א אסר, בכחו, כגון לעלות על הנסרים ולהכבידן לכ"ע אסור, כ"פ בכח כחו שהוא מגלגל גלגל ועי"כ נכבשים הנסרים על הענבים. הוי עובדא ואסר ר"י מנהר פקוד אפי' בכח כחו. וגוי דאשתכח במעצרתא דישאל ולא הי' בו יין, אר"א אי איכא טופח להטפח ח בעי הדחה ובעי נגוב ט ואם לאו בהדחה סגי. אמר ר"ח י להני סביתא וכו' האי גברא דאסיק חמרא בגישתא וכו' יא. א"מ ווטרא קנישקין, פי' כלי שיש לו הרבה קנים יוצאים מצדו וכשמתמלא יין יכולים הרבה למצוין כפעם א', שרי לישאל וגוי למצוין ממנו כומן א', שכל זמן שהגוי מוצץ אין היין שבפיו חוזר למטה, אבל קדים ופסק גוי לא. פשטא שמעחא דגישתא וקנישקין משמע לן דס"ל לרבא ומר ווטרא נצוק לא הוי חבור, דבקנישקין ודאי נצוק הוא כשגוי מוצץ, מיהו איכא מרביתא דאמרי דלא אמרו חבור אלא כד נפיק כולי דרך ההוא פתחא או ברזא אבל בקנישקין מאי דאחא בכרוא דגוי לא אחא בכרוא דישאל לא הוי חבור, וי"א ע"י מציצה לא הוי חבור. וראוי להתמיד יב ומסתבר לן כל היכא דלא אמרי היין בהנאה לא אמרינן נצוק חבור יב.

נז. גוי עומד בצד בור של יין יד אם יש לו על היין מלוה, שעשה לו ישראל אפותיקי על היין, היין אסור, דלא מרתח ליגע בו שאם יצק ישראל יאמר לו אקחנו בחיוב, אין לו עליו מלוה מותר. נפל לבור של יין ומת ימכר דנגיעה שלא בכונה אינה א' בהנאה, אבל עלה חי אויל ומודה ומנסך, וכן אי מדרי בקנה, או החיו הצרעה בקנה דהוי נגיעה ע"י ד"א או מטבח על פי החבית לעכב הרתיחות ואין זה דרך נסוך ואמרו ימכר. נטל החבית וזרקא בחמתו אל הבור התירו לשתות מו אע"ג דאר"א וריקה א"ע י"ג אפי' מכון לזרוק ביין, מחנ' לאו בורק איירי אלא בנגיעה שגלגל החבית עד שהגיע לבור והוי נגיעה ע"י ד"א שלא בכונה דבחמתו עשה אבל שלא בחמתו א"בה מו. המטהר יינו של גוי ונותנו ברשותו יז אם בית גוי פתוח לר"ה ויש ישראל בעיר מרתח ליגע דאימר דלמא חזו לי ואפסיד למכור ייני, ובחומם ומפתח יח איירי, דאל"כ למה יירא גוי מיהודי' העוברי' כיון דלא מוויף מידי, ומי יאמר להם שיין זה עומד למכור ועוד דמסיק אף בעיר שאין דר ישראל אבל רוכלים ישראלי' מחוירי' מרתח, למה ירתח, וכי רוכל נביא הוא לדעת שיין ישראל הוא באין בו שום סימן אלא ודאי במפתח וחומם איירי ואם בא ליגע ולנסך צריך להסיר מפתח וחומם ולחזור לחתמו בוויף וישראל העובר מרגיש שיין של ישראל הוא מדצריך לוויף. ואם היין שהכשיר לו ישראל ברשות הגוי וטונח במקום שאין פתוח לר"ה או ברשות הגוי בעיר שכולה גוים אסור יט, ואם שומר יוצא ונכנס מותר, ואם דר ישראל בחצר שהיין מונח אף שגוי דר נמי בה כשומר דמי ואם הניח ישראל היין של גוי בבית גוי אחר שאינו משועבד ולא גם בגוי בעל היין מותר אף שאין בית פתוח לר"ה כ ואין ישראל יו"ג. והמטהר יינו של גוי ונותנו ברשותו והלה כותב לו התקבלתי ממך מעות מותר כא, אף שמונח ברשות בעל היין דמרתח לוויף מפתח וחומם כיון שכתב התקבלתי, אבל אם אין מניח לישראל להוציא היין מידו עד שיתן לו מעותיו אסור כיון דמחוייב בו כשלו לא מרתח. הלוקח או שוכר בית בחצרו של גוי ומלאהו יין, ישראל דר באותו חצר מותר אע"פ שאין מפתח וחומם בידו, בחצר אחרת, שאין דר ישראל בה מותר כשמפתח וחומם בידו דלא חיישינן לזיופא ביינו של ישראל כר' אליעזר כב. בפ' א"מ כג ת"ר השוכר בית בחצר גוי ומלאהו יין כד ומפתח

נחל אשכול

א לעיל סוף 145. ב ע"ג. ג ס'. ד נסדקס מלמעלה למטה ונוטה ליפל לב' חלאין. ה והוי כמו מדדו צקנה שלא כיון לנגיעה אע"ג שידע שנגע אבל זרקא בחמתו צדק ס' שלא ידע כלל שנגע הוי מגע ע"י ד"א שלא בכונה מותר בשתי', אבל בכונה כסאי דלעיל דאשתקל צדקא בהנאה נמי אסור, וזוה גרע מניחו בכונה, דמוריק חזי אסור אלא בשתי'. ו לרומז. ז סהכיד חזי עליון על התחתון כלכנס הכתובה ע"פי חבית לסכידה. ח לחלומית לספית חקוס אחר. ט אפר מים ואפר ע' ע"ה. י ע"ג. יא כבר כתבתי בנחל 146 ס"ק ג'. יב ע' על זה חוס' ע"ג ור"ן מ"ש צסס ראב"ד וטו"ז קכ"ד, ח'. יג ע' לעיל ס"ק כ"א. יד ס'. טו לרמז"ס בהנאה. טז ע' 144 ס"ק כ"א וכלן חייס שכין ליגע, צ"י ק"כ. יז מניח להכשירו למכרו לישראל וסיין ברשות גוי. יח ע"ג ס' ק"ל דאין חלוק אם המפתח פותח צפנים או בחוק ואם הוא על הסדר שמונח בו היין אז על הסבית, ומ"ש רבנו כחוס'. יט אפי' מוחס בחוק מוחס לא מהני שאין מרתח לוויף כיון שהוי יינו. ושומר י"ג מהני וס"ה אם פתוח לר"ה ורוכלי ישראל רגילים סס ויכולין לבא בכל עת אך צרכלי' לריך מפתח ומוחס משל"כ בשומר. כ כשמוחס ומפתח ביד ישראל לא חייב לוויף כיון שאין לו מידי ציין, והרמז"ס פסק כרשב"א במתני' דגם צנוי אחר אסור. כא כ' ת"ח חבית מותר במתני' ט"ס וז"ל התקבלתי מורך מעות אבל אם ירצה להוילאו ח"מ וכו', טעמו דלעיל ס' גוי עומד צד הבור אם יש לו מלוה עליו אסיר וא"ש דוקא מלוה על היין ואר"א מתני' דיקא המטהר יינו ש"ג ונותנו ברשותו וכו' ואין מניחו עד שיתן לו מעותיו אסיר, טעמא דאין מניחו הו מניחו שרי אע"ג שחייב לו מעות, ול"ל לר"א לדייק מסיפא דרישא קתני התקבלתי מותר, אלמא כל שאין מלוה על אותו יין אף שיש חביעה ממקו' ח' מותר ולענ"ד מותר דרישא אין דיוק כיון שכתב התקבלתי דמי היין מוכסף גוי לומר שיש לו חביעה כיון שכתב שח' היין אין חביעה ושאר חביעה ליכא לכך חזינן מעבד, אבל סו"א אם בחמת יס לו חביעה ממ"א לצד מיין זה, אף אם מניחו ליטל היין, מ"מ לא יר' ליגע דמי חבצו אומר ידי הוא בשביל חוב האחר שידוע, אבל צסיפא דלא מפיק אם יש חוב אחר עליו אסיר אלא חלס האסור אם חזי מניחו להוילאו עד שיתן מעות, משמע אם הניחו מותר אע"ג שיש לגוי כמה חביעות עליו, דאל"כ הו"ל רבותא דאסור אפי' מניחו להוילאו אם ישראל חייב לו. כב ס"ע. כג ל"א. כד ג' רי"ף ורששו"י ולא כגרסתנו מפתח או מוחס.

ומפתח וחוחם ביד ישראל ר' אליעזר מתיר בשתי' וחכ"א, א' רב הלכה כר"א. א"ר אלעזר הכל משתמר בחוחם א' חוץ מין, ור"ו אמר אפי' יין, ולא פליגי, ר"א מפרש לרבנן ור"ו לר' אליעזר, א"ר א"ר אלעזר הכל משתמר חוחם בחוך חוחם חוץ מין, ור"ו אמר אפי' יין, ותריוהו כרבנן א' ר"ו סבר בחכ"ח מודי רבנן, ור"א סבר בחכ"ח נמי אסרו, וקיי"ל הלכה כר"ו רבי דר"א ב ואי איכא תרי לישנא בגמ' הלכה כל"ב ג, משמע הלכה כר"ו יין צריך חכ"ח וכו' מדברי הגר"צ. וקשה הא אפסק הלכה כר' אליעזר דלא דבר רק מחוחם א', ועוד רב דאמר הלכה כר' אליעזר איהו גופי' אמר ד' יין בחוחם א' אסור ור"א נמי אמר ה' חומץ שלנו ביד גוי א"צ חכ"ח משמע ודאי יין בעי חכ"ח, ואם נומר דר' אליעזר נמי בעי חכ"ח בליכא מפתח ו' אי הכי ל"ל לדחוקי כל"ב דפליגי ר"ו ור"א אליבא דרבנן ולא כהלכתא ניטא בדר' אליעזר פליגי, דר"א בעי מפתח וחוחם, וס"ל ר"ו בליכא מפתח חכ"ח נמי טהני לר' אליעזר, ור' אלעזר סבר דלא טהני אלא דוקא מפתח וחוחם, ואי משום דפשיטא ו' . . א"כ לימא כל"ק דר"א ור"ו ל"פ, ר"א מפרש אליבא דרבנן דלא טהני חכ"ח, ור"ו אליבא דר"א דמהני? וי"ל דליכא למימר ר"ו אליבא דר"א אמר חכ"ח טהני דוה פשיטא דאי מפתח וחוחם טהני מכ"ש חכ"ח ח. וחוינא דכך מטין הל' הגר"צ וב' הלכות דהלכתא כר"א במפתח וחוחם ואי ליכא מפתח חכ"ח טהני דאפי' ט. . ואי' בהשוכר י המניח יין בקרון והלך בקפנדריא יא הודיעו שהוא מפליג כדי שישתום ויסתם ויגוב פי' שיקב חור בטגופה ויסתום החור ותיכש הסתומה רשבג"א כדי שיפתח החבית, פי' ויהרס המגופה, ויגוף, פי' יעשה מגופה חדשה, ותגוב, פי' תיכש המגופה, אבל לשחומא פי' שיעשה חור במגופה ל"ח דמנכר מלחא. ומסיים: מאחר דקיי"ל כרשב"ג דלא חיישינן לשחומא והלכה כר"א דל"ח לזיופא יב מ"ט לא מותבינן חמרא פי' חביות חתומות ביד גוי ונשכיר מקום בחצרו ומפתח ביד ישראל ומשני משום שייכא פי' לפעמים מניחין במגופה נקב קטן שחצא ריח יין ולא ישבר החבית וחיישינן שמא יכניס לחוכו מינקת וישאב. והיכא דליכא שייכא שרי בחכ"ח או מפתח וחוחם. ואם הפקידו בחוחם א' אסור בשתי' ומ"ב יג. האי כרכא דהוי ב' חמרא דישאל אשכח גוי דהוי קאי ביני דני, א' רבא אי נתפס עליו נגנב חמרא שרי יד ואי לא אסור. — היכי דמי חכ"ח? טו אגנא אפופא דחביתא שריקא וחתימא טו דהוי חכ"ח. וכן אם כפה סל ע"פי חבית והחבית מגופה יפה היינו חכ"ח ין, ודוקא אם הסל מיהדק שפיר ונכנס בעוטק ובדוחק המגופה, נוד בדיסקיא יח חתימת פיו למטה יח חכ"ח, פיו למעלה לא הוי חכ"ח, וכי כיף פומי' לגוי וציר וחתימ' כ הוי חכ"ח. מקום שחוחמין פי' הכד בעץ ומהדקין ושופכין עליו ופת וקושרין נייר על הזפת וחוחמין עליו, אם אין יכולין להסיר העץ ע"פי הכד בלי שבירת החוחם הוי חכ"ח, לא אמרו ב' חוחמות, אלא כלי א' כסוי מבחוץ והחוחם ביניהם וכך הכלי חכ"ח. גוי בא מעביר עם ישראל כדי יין ממק"למ אע"ג שהפליג ישראל טיל מן הגוי, כיון שלא הודיעו שמפליג מותר דמרתת וחושב כל שעה השתא אתי, ומיירי שיכול לבא דרך עקלתון ופתאום יוכל לראות מה הגוי עושה, דמסתפי ולא נגע, אבל מניח גוי בחנותו וישראל י"ג לא בעינן דרך עקלתון דבכל שעה מסתפי דלטא אתי וחוי שהוא נוגע כב. ומיירי שהכדים סתומים אפי' בפקק של עץ אבל פתוחים ודאי אסור אפי' לא הפליג, דכשישראל מעלים עין יכול לפרק היין מכתפו וליגע בו, ואומר לנוח מעט סלקתים מכתפי ולא הי' דעתי ליגע

נחל אשכול

א דר"א לא דבר אלא מחוחם ח'. ב ע' ר"ק ור"א חכ"ח וי"ג ע"ב ורש"י יצמות ע"ב ע"ב. ג ער"א ע"ז ז' זו שטח רי"ג ור"ק ע"ז ל"ח שחיתא ח' ול"כ ד' חוס'. ד ל"ט עתים' בסוגין. ה כ"ט. ו דקאי על סוכר בית בחצר ש"ג ומלחיו יין ומפתח וחוחם בידו ומפתח כחוחם, ואי ליכא מפתח בעי נמי חכ"ח ובהכי חייבי' הני דבעי חכ"ח. ז ל"ל דפשיטא לגמ' דלר"א דמהני מפתח וחוחם חכ"ח דמפתח זיפו חיו יכר (ער"ן) מכ"ש דמהני חכ"ח, ול"ל דר' אלעזר דאמר חכ"ח לא מהני קאי לר' אליעזר. ח בזה סרה קושי' ר"א. מיהו איפכא ל"ל היכא דלא מהני מפתח וחוחם כמו במטהר יינו של גוי ונחתו ברכותו דמהני חכ"ח דבמתני' ס"א ח' שאין חקיה אלא בשומר, ולא כס' הסתומה בעור קל"א. ט ל"ל: לרבנן דלא מהני מפתח וח' מסיק ר"ו חכ"ח מהני. י ס"ט. יא בחביות סתומות מרתת גוי ולא פתח דלא ידע עד כמה שבי. יב פרש"י לוקינת חור שהוא בקל ל"ח דמינכר ולפתח כל החביות דחיים ר"ס לקיי"ל כותי' אלא כר"א דלא חיישין לזיופא. כבז תמה דחכ"ח דלא בזה"ל אמר רבא הלכתא כרשב"ג דחיישין לפתחת כל המגופה אם שסה? ולרבנן דסמוך כך פרושו, כיון קיי"ל כר"א לשחומא שנקל יוכל לעשות ל"ח אצל חס ססה ישראל עד כדי שיפתח החבית חוחם לבד לא מהני וכיון דקיי"ל נמי כר"א חוחם ומפתח מהני מ"ט לא מוחזקין וכו' וכ"פ רשב"א ע' טור ר"ס ק"ל ולפוסקי' דס"ל חוחם לחוד מהני לר"א ע"כ ל"ל מגופה דרשב"ג לאו כחוחם הוא (ע"ס קכ"ט ח') כי היכא דלא חקסי הלכתא אהלכתא אלא אחתי תימה חזי בעי הכא רשב"ג לימא פשוט כיון דקיי"ל כר"א דדי בחוחם (או בחוחם ומפתח) מומילא לא חיישין לשחומא שנעשה בקל ולא להסירת מגופה שהוא בטורא. וי"ל דבשומעין אמרינן במגופה של טיט אפי' רבן מודו דלא חיישין לשחומא דמנכר ופליגי ארשב"ג בשל סיד דלא מנכר. והשתא לרבנן אפי' חוחם לא מהני בשל סיד דיוכל לעשות נקב קטן וסא דמהני לר"א דהלכתא כותי' בחוחם דלמא דוקא בשל טיט דלא חיישין לשחומא גבי' וסא דלא מוחזקין חמרא ביד גוי בחוחם טיט דכ"ע לא מודלי צין טיט לסיד, להכי מקדים הגמ' כיון דקיי"ל כרשב"ג דלא צסיד ל"ח לשחומא ח"כ ר"א מתיר בחוחם בכל מידי מ"ט לא מוחזקין וכו'. ולישב פרש"י י"ל דס"ל מגופה הוי כחוחם כמ"ס דף ל"א עש"ך קכ"ט ולרש"י לר"א די בחוחם ח', ח"כ ע"כ פליג ארשב"ג דחיים צסה להסרת המגופה, ח"כ ע"כ מ"ש רבא הלכה כרשב"ג לענין שח"ח לשחומא, אצל בזה שחש להסרת המגופה ח' מפליג לא קיי"ל כותי' דקיי"ל כר"א ל"ח לזיופא. מיהו ח' לא הוי קיי"ל כרשב"ג דל"ח לשחומא כלל אפי' בסיד, ה"א דר"א לא הסיר אלא בטיט כמ"ס להכי הולך לומר קיי"ל כרשב"ג. יג ל"א. יד ס"א חס יס עליו חיתא שטרי עיר שיעשהו חס נוגע שרי בשתי' ואם לאו ח"ב. טו ל"א. טז כפה מורק ע"פי החבית וטח בטיט ודבק סביבות פי המורק לדופי חבית. יז מגופת החבית שדבוקה בחבית ונתיבסה וסל כפי עלי'. יח נוד של טור קסיר מונה צסק של טור. יט פיו של נוד למטה צסק. כ אם לאחר שקשר פי הניד מכניס פי הניד הקשור לחוכו כפי חמרא וקושרו פעם צ' אפי' לא מכניסו צסק. כא ס"ט. כב ואם

ספר האשכול, הל' יין נסך.

ליגע א וק"ו הוא מדר"פ ב דאמר אי דארי גוי כובא מליא וישראל אויל בתרי' אסור חיישין שטא נגע שנותן ידו על שפת הכובא, מכ"ש אי אין ישראל רואה כל שעה. ה"י גוי ג אוכל עמו על השולחן והניח לגיני יין לפניו על השולחן ולגיני על דולפקי, שהוא דף אצל השולחן, מה שעל השולחן אסור דודאי נגע כיון דמוכן לשתי', שעל דולפקי מותר שאינו מוכן לסעודה זו, ואם אסר לו הוי טווג ושוהה אף על דולפקי אסור, כיון שנתן לו רשות מושל בכל היין. האי ביחא דיתוב חמרא ד'ישראל וגוי, עאל גוי אחדיה לדשא באפיה, והוי ביועא ד ברשא, א' רבא כל בהדי ביועא שרי בשתי' דמרתת ולא נגע, דהאי גיסא והאי גיסא אסור ה'. האי ביחא דהוי ב' חמרא ד'ישראל אשתכח גוי החם, א' רבא אי אית לי לאשתמוטי חמרא אסור ואי לאו שרי ו אבל מניח גוי בהנותו ויש בו יין וישראל י"ג מותר דידעין למה על וברשות על. האי חמרא הוי בספינה שמע ישראל קל שפורה דבי שמי' ו ואול, א' רבא חמרא שרי מיטר אמר גוי השתא אתי, ואי משום שבתא ח, הא אמר לי איסר גיורא בכותאי אטינא יהודאי לא מנטרי שבתא, דאי מנטרי כמה כימי משתכחין בשוקא, ואינהו לא ידעו הא דא"ר יצחק מוליכין פחות פחות מד"א ט, וכל הני עובדא דאיכא פקק על היין, דאם הוא מנולה בקל יכול ליגע בו ברגע א'. ההוא רביתא ו אשתכח בי דני דהוי נקיטת אופיא יא בידה א' רבא חמרא שרי יב איסא מגבא דחביתא שקלתא ולא נגעה ביין. ואמרו רביתא דאיירי שישראל ה' י"ג וקמ"ל אף שיש בידה אופיה ל"ח. ישראל שטסר מפתח אוצר יין לגוי לא חיישין שיכנס שלא מסר לו אלא שטירת מפתח וירא ליכנס דנתפס עליו כנגב ואמר נמי השתא אתי והוי אם אני שולח יד ביין. בלשת יג שנכנס לעיר חביות פתוחות אסורות, סתומות מותרות דאי פתחין לא הוי סתמו שאין אימה עליהם, בשעת מלחמה אלו ואלו מותרות שאין פנאי לנסך יד. אומן ישראל ששלח לו גוי בשכרו חבית י"ג, מותר לומר לו חן לי דמיה, שעדיין לא קנה לה אפי' הניחה בחצרו, שאין קונה לה בע"מ, והגוי חייב לו מעות ואין זה נקרא רוצה בקיומו של י"ג טו. אבל אם קבלה בשכרו כשנכנסה לרשותו אסור. מותר לומר לגוי צא והפס עלי מנת המלך טו אע"ג דגוי יהוב י"ג והוא פורע לו דמים, כיון דהגוי מצי לסלוקי לשליח דמלכא בווי, כי יהוב גוי י"ג לאו שלוחו ד'ישראל הוא, אבל לא יאמר עול תתני לאוצר יד דמשמע אתה עובד במקומי ובשליחותי והשתא אי נותן גוי י"ג הוי כאלו נתן ישראל, אבל מותר לומר לגוי מלמני מן האוצר, עשה מה שמניח דעת האיש האוצר וכיון דמצי לסלוקי בווי, כי יהוב לי' חמרא לאו בשליחות ישראל קעביר. וכן מותר לומר לפועלים גוים יד צאו ושתו ואני פורע ואינו חושש משום י"ג, שהרי אינם צריכין לשחות והוא חייב להם דמי שתי' ודמי מוונות וכן מותר לומר לחנוני חן להם לאכול ולשתות כדי שאפטר מהם, ואין אסור אלא כשהקדים דינר לחנוני דהשתא קשתי י"ג מיינו של בעל הבית.

נח. נשאל הגאון: ישראל' הביאו יין בקנקני' בספינה קשורי' על פיהם בקשר ידוע להם ותחתים בחותמן ואח"כ נתערבו בכדי' של גוים וכשהגיעו לנמל נטל פקיד המלך הכל ונתן באוצרות, אח"כ לקח המלך כך וכך ותחזיר השאר לבעליהם והכירו קשר והותם שלהם מותר' הם אי לא? והשיב אם הגוים שאתם חוששין טמרת יט' ישמעאלים שבדחתם אסור היין כ ותעבו וקללו השותים אין בו חומר כ"כ ואין חוששין מכותן לנסך בא, וכשעמד מר יהודאי לא אמר בהו לא אסור ולא היתר מפני אמגושים כב שהיו באותו זמן שיצאו למדת ישמעאל' והורו למי שאוסר היין ועדיין לא היו נקיי' מן האמגושות המנסכין יין כג גם בדור שני ושלישי ה' רופפין ונשאר בידם מדת הראשונה וה' חשש בהם לנסך, וכאשר ישנו הדורות לא נשאר כלום, ומי ששותה יין בעיניהם כעושה תועבה. אבל אם נוצרי' הם יש חשש הרבה שהם מנסכין. והיין כל זמן שהי' בספינה אין חשש כדחתן כד המניח גוי בחנות אע"פ שיצא ונכנס מותר, וכל היכא דמרתת כדמרתהו או נתפס עליו כנגב שרי, אבל ביין שהוצנע בחצר המלך והוציאו משם ונתנו לכא"ו את שלו, הכי אמרין אם המלך ומשרתיו אין מנסכין הדבר קל להתיר וכ"ש אם בעלי יין מכירים קשרם וכתביבתם אבל אם השליט ומשרתיו מנסכין צריך חב"ת, וכיון דלא אפשר למשלף הקשר להוציא היין והחותם קיים וכא"ו א מהם מכיר חותמו על סתומותו מותר אף בשתי'. ובתשו' כה ישנה מצאנו ישמעאל הכנים ידו לינו של ישראל לאונסו ומתכוון לאסרו מהו? כך ראינו ישמעאל האידנא ע"ז הוא אף שאינו מכיר שעובד ע"ז דאסרו ה' בתי ע"א קבועין הן ואחת מהן נשאר בערביא

נחל אשכול

הודיע שמפליג אסור כח"ש לעיל. א וכו"כ רמב"ן. ב ס'. ג ס"ט. ד סדק. ה פרש"י אף צהנאש כשאין נתפס כנגב על כניסתו סיס לו חלק, דאי נתפס כנגב כוליה סרי ס"א ע"ב, וכו' סר"ן דמירי שעל נעילת הדלת ל"י כנגב, שאלו כן מרתת ולא נגע. ו יס לו פתחין פס למס נכנס לא מרתת ולנסך על, סבר אי משכח לי משתמיטתי ואומר לדבר אחר נכנסתי, אע"ג דצמגע יין לא מצי אשתמוטי, מ"מ אסור, דל"כ למאי על. ז ספר סהיו חוקעי' צניסות סבת. ח דיכראל אינו הולך מוץ לתחום. ט שטומד לפוס צתחים. ראותי בספר דלכסי אחרי צצבת קי"ג שלא ראו לגלות כלי מוליכו פחות מד"א כדי שלא יסא נודע לנכרים וייראו לנסך יינו ס"י צצבת אס הפליג מיל. י תיקת כותית. יא סוים צי"א. יב נרש"י דוקא צתוקת סליגה יודעת לנסך אבל צגדולה לא תלין ותים' חולקי' מעשה סה' כך וכ"ג ד' רבנו. יג ע', מיל שמחשפין וגונבין ויחפס מתורגס ובלס. יד אבל אס ומלאו ססתומות פתומות סרי אנו רואין שפתחים. טו דאסור כדאי' ס"ד דסתס תלוי פרעון מונו צקיוס ססצית, אבל הכא אומר איני מצקס ססצית, יהי לך אסר לך וכן לי סכרי. טז סגוי יפרט למך מה ססורא מייב לוחן מתצולתו וייו. יז סכנס צמקומי לסלס לסליס סולור פ' סממינס ממלך לגבות וללאור יין וסמן. יח ס"ג. יט סממונת. כ נביא סלסס מוססלמעד ססר לסס לסחות יין צספרו אלקסרסן. כא וביין סלסס אין חשס א"דס אלא מדרצקן וייוס ומגעס אינו אסור אלא צסתי' כתוק צ"י ע"ז י"ז ס"ע קכ"ד וע' ד"מ קכ"ג צדבר סיסמעל'י. כב מיני' אדוקיס צע"ז, רש"י סבת ע"ס וכך סיו סילרי' מנפסיס. כג סספסעות סמונת יסמעל'י ע"י נביא סלסס וצלי כוסו וכציבת רוב סרליית מורחות וסרצס לצויות וסרומויות סציב סנת ד"א ת' ומסס מתחיל זמן ססלוי' וככ"מ סכצכו כפו לעוצדי ע"ז לקבל סמונתס, ורציס מסס עדיון עצבו ע"ז צססר וכן ס' צימי מר יסודלי, אבל צומן רב סלי צבר עצרו כמה מלות ס' אחר קצלת א' סיסמעלסלס ולא נסאר צסס מע"ז. כד ס"ט. כה תסו' זו אינס מר' סלי סבתסו' ססמוכס

בערביא א ואע"פי שאינו מנסך ע"ו הוא ואוסר יין בהנאה, גם לית הלכתא כריב"ב דמתיר בהנאה אם מנסך לאונסו ב אלא כר' אשי דיין א"בה ולא התיר אלא למשקל דמי' מהאי גוי דנסיכה. וכבר כ' בש' חולין ג דעה אחרת בזה ובדין גוי נוגע כיון להפסיד לישראל. ובהלכות ד כ' ישראל מחלל שבתות בפרהסיא עושה י"נ דלגבי מוסר שבת וע"ו כהדרי ניהו. וחזי לן דמחלל ש' ואינו עע"ו לא גרע מגוי שאינו עע"ו שכ' הגאונים ה שינו ומגעו אינו אסור אלא בשתי', והא דתני' ו איזהו ג"ת שקבל עליו ו' מצות ויינו מ"בה כשמונו ו לאו למיטרא אי לא קבל ו"מ יינו ומגעו א"בה, דהאי להחיותו אחמר ה אלא הכל חלוי אי אינו עע"ו. ויש מי שאומר גוי שאינו עע"ו דליכא למיחש לנסוכי נגיעתו אפי' בשתי' אינו אוסרת, דלא גזרו על ינם אלא משום בנותיהם, להכי ינו אסור אבל נגיעתו בין של ישראל שרי, ול"נ (חסר ט). — ת"ר נודות הגוים גרודים מותר' ופותים אסורים ו ואם קלף הופת מותרים בשכשוך יא רבנן ועבדן אפי' גוי נותן יין לתוכו שרי יב וכלים של גוי שמכניסין בו יין לקיום בין שלקחם גרודים יג או מוזהבים ממלאן מים ג"י ומערן וצריך לערן מע"לע. וכסי דפחרא יד פעם ראשון ושני אסור פי' אם נשתמש בהן הגוי פעם א' וב' צריכין מלוי וערוי, שלישית מותר פי' לאחר שנתמלאו ב"פ במים כבר שבעו מלבלוע ואין בולעין יין וא"צ ערוי, וכל כלי שדרך לתת בו יין לקיים זמן מרובה מו אפי' הניח בו גוי יין לשעה א' צריך מלוי וערוי, דרבא מו כי הוי משדר גולפי להרפניא חתים חב"ה קסבר כל דבר שמכניסו לקיום אפי' לפי שעה גזרו רבנן. וערוי מהני בין ופותין בין אינם ופותין יז. יש מי שסובר שלא אחמר דין מכניסו לקיום אלא בכ"ה יח אבל שאר כלים שנשתמש בהם יין בצונן די בשכשוך. ויש שאומר יט כ"ה שאין מכניס בו יין לקיום די בשכשוך וא"צ מלוי וערוי ולא מסתבר טעמיהו. וכ"ה שהחזירן לכבשן אש כיון שנשר ופתן מותרין ולא תימא נתר מטש אלא אפי' רפאי מירפי אע"ג דלא נתר כ אבל עאיל בי' קנסא כא לא מהני כיון דהסיק מבפנים מיד נתר הופת ועדיין הבלוע בדפני הכלי אבל אם מסיק מבפנים עד שנראה שעבר חמימות לצד חוץ מהני כב ול"ש הכא למגור דהיים עלה דפקעה כג כיון כד. . ואף שכ"ה אימ"ד לעולם בנבלע בצונן אמרו פולט בערוי וכן בלבון זו ושמענו מרביתא שגם הגעלה מהני ואפי' ערוי מב"ד שהרי בגת דחמיר כה א"ר נעוה ארתחו. כלי נתר בו מחפירת צריף אין להם טהרה עולמית שאין הבלוע יוצא וכל הכלים כז שנאסרו מבליעת יין אם מישנן יב"ה שרו וא"צ שום הכשר אחר. ומאני דקוני' חזירא ואוכמי שרי ירוקי אסורי משום דמצורף, ואי איז בהו בקעים כולחו אסורי כח והאי אסורי נ' דדינם כשאר כ"ה דכיון שאין צריף, ערוי מהני להם כט שהמים נכנסים גם בבקעים. וכ"מ דמהני ערוי אי נתן בכלי ציר ומוריים ל וזמן מה כערוי דמי, וחזי לן מיא דמלחא עוים כדאי' בח' שרצים לא תרי תלתי מלחא ותלתא מיא דעבדי להו למוריים. וכל כלים שנאסרו מבליעת יין מותר ליתן לתוכו לב שאר משקי' שמבטלי' הבלוע חוץ מין אבל אסור לבשלם בהם לג.

גח

נחל אשכול

הסמוכה אחר ישמעאל חין עע"ו וכן סי' קכ"ד ס"ך ס"ק י"ז. א ע"ו י"א ע"ב וייתי ד' והמחזיק נסדח בערביא וכך ל"ל כאן, ופי' קבועים שכל יום ויום יש להם אד ומקריבין. וכיון שערביא עקר מושב היסמטאלי' לכך חסס. אבל יש להפליא שנגמ' אחר רב הכי וזמיו לא הי' עדיין אמונת מוסלמית שמתעב כל ע"ו ומאבד כל פסל ותמונה. ב נ"ט. ג 31. ד ה"ג ה' סמיטה. ה רמז"ס פי"א י"ג דמח"לס, ודעת תוס' ור"אש דמגעו בין של ישראל מותר בשתי' ערמ"א קכ"ד ואינו אסור אלא יין שלו. ו ס"ד. ו מיירי קודם שהתירו השמן ואז הי' אסור באכילה. ח מסקנת הס"ס, והפוסקי' דנקטו ג"ת כונתם לכל מי שאינו עע"ו ולא נקטו ז' מלח אלא להורות שאעפ"כ יינו אסור בשתי' אבל ודאי בג"ת שקבל ז"מ לא חיירו דקיי"ל חין מקצלין גר תושב בזמן שאין יוצא מזה ערוכין כ"ט. ט עב"י וז"ה ר"ס קכ"ד. י קרוב לג' החוספתא בפ"ה ונ"ה ר"ת בדף ל"ג ומיירי בכלים שאין מחמיקין בהם יין לקיום (דסיניו ג"י, מרדכי) גרודי' פי' שאין בהם זפת ואפי' יסני', ופותין אסורי' אפי' חדשי' שנתו בהם יין אחר זפתה ולא מוכר, ואסורין היינו בלא הכשר ע"י ערוי. יא כשכריך הדמה וכ' תוס' ג"פ, ומ"ש אש קלף הוי כאלו לא הי' בהם זפת כך הוכיח ר"ת מדרך ע"ד ע"ג. יב דרכס הי' להסדך זפת חוץ הנוד ובעודו חס נותן יין לתוכו לצטל מריחות זפת ומותר לעשות ע"י גוי דבעידנא דקא שדי ועשה כזרק מים לטיט. יג ופסיטא אש נכר שהם חדשים מותרין. יד כוס חרס אע"פי שאין מכניס לקיים ואין בהם זפת, ורבו פרש כסי פעם א' וב' כרש"י וגאונים' שא"ל פ"ג עש"ך ס"ק י"ד וע"ו אי מהני שבעו מלבלוע במכניסו לקיום. טו כ"כ בשם מרדכי ג"ה הוי מכניסו לקיום. ומכ"ז מ' דלא כש"ך שכ' בעמוד זו מע"לע לא די בערוי וצריך הגעלה דכזש כחזוהל, וע"כ ל"ל דידעו רבן דרך הוים בערוי להוציא יין הצלוע, אע"ג דבשאר צליעת אסור לא מהני ערוי ג"י ועתה' ח"ל. וכמוהו מלינו שהתירו חכמים כלים הצלועי' מיין ומרנאים וגיין ודורדיא לאחר יב"ה ל"ד ולא מלינו כן בשאר אסורי' (וח"ל סי' ע"ה ר"ה להקל אף בשאר אסורין) ועמ"ש לעיל 141. טז ע"ד. יז וא"ל לקלף הזפת אבל קליפת זפת לא מהני כאן במקום ערוי, קל"ה סעי' י"ג. יח רמז"ן. יט ר"ת. כ ל"ג ע"ב. כא הכנים קסמים דולקין בחורף הכלי עד דנשר זפתן. כב כרש"י. כג פסמי' ל'. כד אולי ל"ל כיון שאין צריך להחליטן ממש ככלים שנתחמם בהם בחמין שגוליות נתנו מהם אלא די אש ישבו ככשן זמן מועט שנשר זפתן, ה"ה אי ממלא גחלים עד שבער חומן ללד חוץ מהני כיון שאין צריך להחליטן ל"ה דחיים עלה. ועמ"ש דמהני לצון קל זה וכן ערוי כיון שבלעו בלעין. כה ע"ו ע"ד גת חרס שאין מועיל מלוי וערוי ומהני אי מערס רוחא ועי"ש בחוס', ועב"י מ"ס רש"ב"א כאן ובס"ס ק"יג לעיני הגעלת כ"ה וקכ"א, וש"ך קל"ה ל"ג וסי' שכ"ג. כו מקרקע שמפרין זו חליון ולרמז"ס פ"א עש"ך וערוך ע"י ספר מ"ש בשם שר שלי'. כז ל"ד ק' משמע אפי' לכלי נתר מהני כרמז"ן ור"אש. כח ל"ג, פי' כלי חרס מופין בהחורף של זכוכית או אבר לגוים וסחורים דוים כשאר כ"ה אבל ירוקין שים בהם מחפירת צריף אסורי' דהוי ככלי נתר ואש יש בקעים וכו'. כט וכ"כ הרשב"א דאסורי' דסופא לא דמי לאסורי' דירוקא דלא מהני הכשר. ל ל"ג, לר"אש צריך שיסא זו מע"לע. לא שבת ק"ח, לפ"ז אש נתן ב' שלישי מלח ושלים מים הוי כליז ומוריים ולא כמ"ס בש"ע שלישי מלח וכ"כ נק"הכ. לב ל"ג ע"ב וער"ן דזה לא מקרי מצטל ח"לכ כיון שאינו מתכוין אלא להכשיר הכלי ואינו נהנה מן האסור, ועוד שכאן לא מתערב האסור אלא שהמסקה שיקף האסור, ולרשב"א הטעם דמקלין לפי שבלוע יין בכלי משהו הוא ולא יכול לבא לעולם לידי נ"ט ולשטת' הוצא בס' קכ"ב. לג וכ"מ בש"ע

קכ"א

ספר האשכול, הר' יין נסך.

גת של אבן א שופת הגוי ורגילי ליתן בה יין אח"כ, מנגבה ושרי. וכך הנגוב אם הגת לח מקנה באפר ומדיח במים וחוזר ומקנה בא' ומ' במים וביכש מדיח במים תחלה ומקנה באפר וחוזר במים ואפר ומים ב ואם דרך בה גוי יינו לא סגי בנגוב אלא קולף הופת ואח"כ מנגב, ואם ירצה יכשירו בערוי וא"צ קליפה ג ובגת של עץ בכל גונא ד . . . ושל חרס ופותה לא טהני קליפה אלא צריך מלוי וערוי, ואם דרך בה הגוי צריכה קליפה ואח"כ מלוי וערוי, וגם אם טגעילו בערוי מכלי ראשון נראה דמהני בכולם כדא' רבא נעוה ארתחוה כלומר הרתיחו הגת ברותחין וא"א להגעילה אלא בערוי מכ"ד ה ורבא בגת של חרס איירי ו וב' הלכות והגר"צ השמיטוהו אפשר דס"ל בשל עץ איירי ולאו למיטרא צריכי דמהני הגעלה לעץ וס"ל דרבא דרש כך בפירקא להשמיט לעם דלאו דוקא קלוף דאי' ב' מרחא יתרה דהגעלה נמי מהני ז. ויש מי שמביא רא"י מזה דערוי ככ"ד ולהכשיר בכלים שנחבשל בהם טרפה, נשחקע הדבר ולא נאמר ה דהא בחם לחוך צונן אמרינן תחאה גבר ואיך אפשר שיהי לעליון דין כ"ד ט והכא שאני שלא נכלע בחם ואין למדין מכלי היין לשאר דברים. וגת שאינה ופותה חוי לן בין מחרס ובין מעץ סגי בנגוב י. שאר כלי הגת כגון מחץ ומשפך ששופכים מבור לחבית נראה שדינם כגת דבכרייתא בהדי גת קתני (חסר). והני רוקי דארסאי יא דמויא, פ' של שער מדיחן דלא בלע, דעמרא מנגבן ככלי גת, דכיתנא מישנן יב"ח ואית בהו קיטרי שרי להו קודם נגובן, וסלים שמסננין יין, אם ההוצין רפויים וקשורים בחבלים מדיחן, דצבתא יב . . . דכיתנא מיישנן יב"ח יג. — חומץ יין של ישראל ויין מבושל ש"י מותר להפקיד ביד גוי בחותם א' דחומץ ומבושל לא מנסכי יד ואי משום אחרופי כיון דאיכא חותם לא מוויף, וכן יין אלונתית שלנו, יין ישן שמעורב מים ואפרסמון, דתערובת לא מנסכי, לכך גם נגיעתם במשקין אלו לא אוסרת בשתי' מהא דשמואל ואבלט טו. ח"ר טו הרצנים ווגים ש"ג חוך יב"ח א"בה לאחר יב"ח מותר' באכילה דיכשים הם, וכ' הגר"צ בירוש' במשלה אותם מתוך הבור, פ' אחר שיגיעו לבור, דאין נעשה נסך עד שירד לבור. חוי לן דבעי למיטר דימצא שגם לחין מותרין כששולה אותן מן הגת ין ודרדיא יח דחמרא דארסאי ואבטא דטייעי יט בתר יב"ח שרי. —

נמ. תשובה לרבנא יעקב ב' רבנא משה ז"ל כ. ישראל הדר בכפר ואין יכול לטהר יינו מותר לעשותו ע"ג ואין בו משום טגע גוי ומותר בהנאה דאמרינן בא' ג' יינות הן וכו' והמפקיד יינו אצל גוי אסור בשתי' ומותר בהנאה, ש"ס טגע גוי מ"בה אפי' דעתו לנסך לא כל כמיני' לנסוכי חמרא דלאו דיליה כדאר"א כב האי גוי דנסכיה לחמרי' דישאל שרי למשקל דמי דחמרא מיני' דמקלא קלי' ואר"א מנא אמינא דחני' גוי נסך יין ישראל אסור ריב"ב וריב"ב מתירין שאומר לא כל הימנך שחאסר ייני לאונסי. ומ' דמחזא כג דבא גוי בחנות ושדי יד' בחמרא ורבא שרי לזבוגי' ובמסקנא אחותב רבא ואמרו שכשוך אוסר בהנאה, האי מעשה ביין הנמכר בחנות עומד לטבור, זה מוכר וזה רוצה לקנות, והוי ביין של גוי וקם ברשותו וכי קמנסך ידיד' מנסך, אבל שמעתא דר"א שלא עשוי לטבור וברשות ישראל לאו כל כמיני' לנסך. ועוד חוי לן דמ"בה דגוים שב"ח לאו עע"ו אלא מ' אבותיהם בידיהם כד, ובו"הו אין מנסכין יין לע"ו אלא חקירות בעלמא. ודאי יין ש"ג שמקריב א"בה, אבל אידך אין אסור אלא משום טגע וגזירה הוא כה הלכך יינו של ישראל עשוי ביד גוי מ"בה שאין בו משום תקרובת ע"ו ולא משום יי"נ. ותו דמעשה דרבא כו הגוי נחכוון לנסכו מתוך כעסו כו אבל ישראל עושה יינו ע"י גוי, מי ייטר שדעתו לנסוכי ויש הפרש בין ודאי

נחל אשכול

קל"ז סעי' ד', ומ"ס סס"ך דאף שאר משקין אסור ליתן בקבע משום דאמר גנמ' דחקרתי בעלמא סוף, תמוה אדרבא לר"מ החיר לחת לחוכו שכר ורמי חמרא ואפ"ס לא חס למיסר סיכרא אטו חמרא דחקרתי בעלמא הוי טעם, ורמייתי שגס צח"א חמס. א ע"ד וע"ס. ב לצסוף מדיח צמים והוי צמים ג"פ כפרס"י צסס אצוי. ג דצכל כלים מזופתי' מהני ערוי כדאי' ל"ג וצדק ע"ד מדמין חממי' גת לקנקנים ופוחים שמכניסין לקיום ולרבי הגת קיל מהס. ד כשהיא זפוחה צין דרך וצין לא דרך לריכס קלוק. ה עתוס' ע"ד ד"ס דרס רבא. ו כ"כ ר"אש. ו' טעמו דאי צסל עץ תקנתא בקלוק אחרס מחמי'. ז ומ"מ הוי לריכין להציאו כיון דרבא מכסיר ערוי ככלי ראשון משא"כ בסגולה דעלמא ועצ"י. ח ל' גמ' ע"י ז'. ט ער"ן צסוגי' וחס' שצח מ"צ. י ואס סוף של עץ ותחלת תשמישה ע"י ישראל וגע צס גוי צעיד חסקה טופח מקיל' הפסקי' צסדמה. יא מחמרת שותני' שמרים לחזקן להוילי' יין. יב מקסים דקים אי מחמי' מנגבן ואית צסו קיטרי שרי להו. יג ער"אש וחס' וע"פי דצריכו כ' דודי צעל י"ד שיש להקל בצמית שקורין ספילומפנן אס החליק אוהו של צסר לשל חלב, כיון שדרך לצסו ולכצו בחזקה עד שפליטין כל מה שצלעו. יד כ"ט וז"ל מבורח מה שצריך צס"מ וע' 77. טו ל', פרישה וטו"ז צס' קב"ג דייקי מרס"י כ"ט ע"ב שכי חומץ דישאל לא נאסר צסנאש צנגיעה, דצסתי' אסיר מוסס צנתיסין וכ"כ רס"י צנתי' דף ציין מציסל וצדף ל' צבי אלונתית, שרס"י אסיר צסתי'. ואני אומר רס"י כ"כ צס"א דלא ידוען רא"י דמותר צסתי' וסמך עלמיו אר"ס דף ל' צבי שמואל ואצלט: שמעינן מהכא אף צסתי' מותר. טז ל"ד. יז וכ"כ הר"ן. יח שמרים שתיצבו ער"אש. יט חמת מעיר עצ של הולכי דרכים ומסימין צסס יין. כ צערוך פרקד הזכיר ר' מוסס צן ר' יעקב צר מוסס צר אצין מרצונא, וסוף ר"מ הדרשן רבו של צעל הערוך כמ"ס צערוך נגד (גס ר' חננאל סי' רבו וגס סרי"ף לר' מרסס"ל) ולמ"ס ב' האשכול לקמן שצעל השחיבה הוציא רצנא יעקב סוף א' מחממי' לרפת יס לשער ססוף אצוי ר"מ דרשן כי מנן של ר"מ הדרשן לא מלאחי זכר צספרי' גס צס' קצלת סססיד סנספס לס' יוססין סנספס צלונדון כחצוב: צזומים סללו הוי נשמעינן ראשי ישיבות לגאונ' בצערוצנא כמו ראשי ישיבות צצל לראש סגולה, הראשון ר' יעקב גאון צן רב מוסס צן רב אצין וכו'. בא ל', לספסקי' מיידי גמ' למפקיד יס חיתס וסגוי יימד לו מקו'. ובלא"ס א"בס. כב כ"ט ע"ב לפי ניסחמו אט"ג דלוציו לגוי אחר אסיר, מהאי גוי דנסכים מותר למשקל דמי' דמקלא קלי' (ודמי יין כסר מייב לו) משמע הפך ד' צעל סחצובס סר"א ס"ל דא"צס כח"ק ולא כריצ"ב, ע' 30 ותרסא סס"ג נמי ל"ג לוציו לאחר אסיר ומסיים נמי סר"א קאי כריצ"ב דאין גוי אסיר צסנאש יינו של ישראל כפסק רצנא יעקב, אך כחצתי סלפעט"ד דעת ס"ג כר"א"ס מ"סס חוי אוסרו דאח"א דשא"ס אצל מ"מ מוצרת ס"יי ח"צס מדרבנן ולהכי הקילו למשקל דמי מקו. כג י"ז. כד מילין י"ג. כה מה ששאר יינו ח"צס, או אפשר דקאי על גוי שאינו עע"ז כחוק צ"י שמה שמגעו אוסר צסתי' גזרס סוף. כו י"ז. כז משום שלא נתן לו יין ע"פי צקסחי.

ודאי לסחם עכ"ל. ובענ"ד אין לסמוך על תשובה זו מ"ש ראי' מהמפקיד יינו אצל גוי אסור בשתי' ומ"בה בחותם איירי א ולענין הנאה סמכו דלא מוסיף ונגע אף בחותם א' ולשתי' בעו טפתה וחוחם אבל יין הנעשה ע"י גוי ודאי נוגע ומגע גוי בכונה אסור חכמים בהנאה וזה סחם יינם, ולא דמי לתנוק ב"י דלא אסרו בשתי' דכל נגיעתו שלא בכונה ב, ואפי' מגע גוי שלא בכונה חיונה רבוחא דאסרו בהנאה ג' ומנייהו טאן דשרי בהנאה ד' אבל בכונה לכ"ע א"בה. והגר"צ כ' בתשובה סחם יינם שא"בה הוא מגע גוי אף שלא בכונת נסוך ה'. ודאי דבריו צ"ע דאם לא כיון כלל לנגיעה כגון שנדחה ידו ונגע אפשר שמודה הרב, וכ"כ מזה לעיל ו'. אבל בנר"ד שגוי עושה יין של ישראל הרי יודע שנגע ומתכוון ליגע. ומ"ש עוד חכם זה מחכמי צרפת אפי' דעת גוי לנסוכי יין של ישראל לאו כל כמיני' כריב"ב כ"כ לעיל ו' דלית הלכתא כריב"ב מטעשה דר"א ח' האי גוי דנסכיה לחמרא דישאל למשקל דמ"י מהאי גברא דנסכיה שרי ולא כהאי גרסא דשרי לזבוני ט' דלמכרו לגוי אחר אסור ולא החיר אלא ליטל מהאי דנסכי' דמי נזק' יין כשר דהוי כאלו שורפו, ובטעם שני שהחיר ריב"ב בהנאה שאין מנסכין אלא בפני ע"ז ודאי אין הלכה כמותו דבנפ"ל י. . ואף מי שאומר הלכה כמותם יא' לא אמר אלא בגוי מנסך יין ישראל לאונסו וישראל רוצה למנעו מן היין, אבל היכא שעוזה היין ועשייתו ביד גוי לא אמר ויש יב. . אף שא"א דשא"ש מודה בטעשה רבה ועשית יינו ודאי מעשה רב. ומ"ש עוד גוים בח"ל לאו ע"ז ליתא, דלא אמרו אלא שאינם כמינים האדוקי' בע"ז יג' אבל גורח ס"יני אי' בכולהו. ויש שאומר יד' הגוים בומננו אין יודעין בטיב ע"ז ודינם כחנוק ב"י דאינו אסור מגעו בהנאה. ולענ"ד לא דמי חנוק אין לו כונה ואינו מכיר במה שנוגע והו"ל מגע שלא בכונה, אבל גוי הנוגע בכונה אפי' לא ידע בטיב ע"ז א"בה. חדע דכמה רבוחא פסקו כשמואל טו' חנוק ב"י אפי' בשתי' אינו אסור, ואם נאמר נשוה לו גוים בומננו הי' לנו להחיר כל מגע גוי, ח"ו לומר כן, ואף לרב א"א לרמותו לתנוק ב"י אדרבה רב מוקי ברייתא דלוקח עבדים דאמר קטנים שאין יודעין בטיב ע"ז אעיי"נ אכני שפחות אבל טז. . מעתה אפי' עבדים שטלו ולא טבלו הגדולים והקטנים אף שא"י בטיב ע"ז אסורין בהנאה במגען, כ"ש גוים בומננו. — וו"ל רבנו שלמה הצרפתי יז' 1 מגע גוי שנחכין ליגע ושכשך אע"פ שיש נסך א"בה ממחני' דאגדמים יח' משום לך לך אטמין לנוירא יט'; 2 נגע שלא בכונה שלא הכיר שהוא יין אסור בשתי' ומ"בה ממחני' דחורם ונפל לבור כ' וכן נחכין ליטל דבר אחר כאתרוג דר' אשי כא'; 3 מגע ע"ז ד"א כגון בקנה, שנחכין לד"א כמו מדרו בקנה מ"בה ממחני' כב'; 4 נחכין ליגע ע"ז ד"א ולא היונין למאי איכונן א"בה מעובדא דבירם דשרי רב בהנאה משום לא בכונה הא בכונה א"בה כג'; 5 כחו של גוי בחבורין כגון דאוריק הכיר שהוא יין אסור משום לך לך שטא נגע ולא אדעת' כד'; 6 לא הכיר שהוא יין ואוריק מותר בשתי' מעובדא

נחל אשכול

א אף דמסיק בגמ' לר"א דלא חייש לזיופא שרי אף בשתי' כזר אחר לעיל 149 ר"א לא החיר בשתי' אלא צמפתה וחוחם, ואסור בשתי' ומ"בה צמחתם א' וכ"כ רמב"ם וס"ע ק"ל, ו' הטעם דעקר הגזרה מחוס צוהיטס לא אסר אלא בשתי' כמו פסן כמ"ס חוס' כ"ט ע"ב והולכרו לאסור בהנאה, שלא יטעו הרואים ויחירו יין שנחנסך בהנאה לכך הקילו לענין הנאה צמחתם א' ונ"ל דשפיר הניא רבנא יעקב ראי' מריב"ב דאמר המפקיד חלל גוי אסור בשתי' ומותר בהנאה ומיירי צמחתם כמ"ס רש"י ואתי' כרבנן כר"א דמישיין לזיופא וכזר הקשו חוס' א"כ למה מותר בהנאה וחללו ריב"ב לשטת' דגוי לא יוכל לנסך יינו של ישראל דלאו כל כמיני' אבל מגעו אסור בשתי' וחייש לזיופא דנגע וסתם מוי' לכך אסור בשתי' אבל בהנאה חיו יוכל לאסרו, וכיון שרבנא יעקב פסק גז' כריב"ב דלאו כל כמיני' ספיר הניא ראי' מהמפקיד יינו שח"ב ומ"בה הטעם יינו ע"י גוי מ"בה דלעתיו. ב וכ"כ חוס' נ"ז ע"ב דגוי אף שחיו יודע בטיב ע"ז לא דמי לחנוק שמגעו מ"בה שאין לו אפי' כונת מגע. ג רי"ף ורמב"ם ורש"י ע"ב קכ"ד ד"ס ומ"ס בין מדרו ציד. ד רבא"ד רשב"א וסיעתם וכן צרמ"א. ה חפסני בשתי' המדפסות ולא מלאו ונאמן עלינו הדין רבנו שרש' חסידתו מזה תראה כי יסר דבר ה' צפי ה"ן שר"ף אסור מגע גוי שלא בכונה בהנאה ולא כש"ך קכ"ד ס"ק נ"ו. ו דף 145 ו 30, ח נ"ט ע"ב. ט צוטמנו ליתא אבל ה"ג ב': אר"א האי גוי דנסכיה וגו' משקל דמיה מהאי גוי שרי מ"ט מקלח קנייה איכא מאן דאמר שרי לזבוניה ואיכא מאן דאמר אסור, אר"א מנא חמונא וכו' והבאתי לעיל 30. י נ"ל דל"ל דנפל לזביר ועלה מי היין א"בה ס' ע"ב חזיון דמנסכי' שלא בפני ע"ז, ומעבידא דמחוחא נ"ז ע"ב ובריייתא דאגדמים וס"ד. יא ה"ג ע' 30. יב כנ"ל ויש מי שאומר אפי' לריב"ב דאין בגוי אסור דשא"ס אי עביר בגוי מעשה רבה מודה וסוד דעת ר"ח שסביא רבנו 30 ואף שרש"י מולין מ' סותרו ר"א ור"ן צמחוסו מייסדים. יג מולין י"ג, דמין שחיתתו מטמא וא"בה סכל מחשבתו לע"ז. יד עתוס' נ"ז ע"ב שמיסבין דעקר ס"יני מחוס צוהיטס והוי כפחם דלא אסור אלא צאכילה אבל הולכרו לאסור בהנאה חטו יין שנחנסך לפני ע"ז וזה ודאי ל"ג אלא היכא דמנסכי' וצו"ה לא מנסכי' וע"טור קכ"ג. טז נ"ז, כגון ה"ג ור"ח וסיעתם. טז ל"ל עבדים קטנים אף שאין יודעין בטיב ע"ז עיי"נ, ע' ת"ד פ"ח סהבין עבדים קטנים דקאמר רב עיי"נ אפי' בהנאה, דל"ל קטנים דוקא בשתי', א"כ בעבדים נמי חלוק בין גדולים לקטנים, ובגמ' משמע דהוסיפו לרב אלא ודאי רב דוקא חנוק ב"י שאין כונת מגע החיר בהנאה אבל קטן שיש לו כונת מגע לא החיר מיהו חוס' נ"ז ע"ב לא הזכירו פרכא זו, דס"ל מ"ש רב עבדים קטנים עיי"נ בשתי' קאמר והגדולים בהנאה, ומ"מ לא בעי לפרושי וכן אטעדים קטנים דא"כ דמו מזה לבני השפחות קטנים, והני אפי' בשתי' אעיי"נ. יז צטני קנת צרס"י ע"ז ס"א ע"ב. יח נחכין ליגע נחמור המדות אע"ג שנחכין לד"א א"בה כר"נ בדף נ"ז מדדו ביד א"בה. יט לבין זה מלאנו נ"ח על יין שמגעו גוי וסס פרש"י בשתי' אסור אבל כאן לא סי"ך. כ נ"ח וס' ע"ב. כא נ"ט ע"ב אחרונא נפל צמחרא אדירי גוי וסקלו' וע"פ רשב"ם צצביל סנגע צין מתחלה ליטל אחרונא לא א"בה דשלא צכונה נגע צין כחומר אפי' כונת נגיעה ליכא אבל לאחר שנטל האחרונא מיישיין שחא יחן דעתו ויסכסך לכך אמרו שיחזקו ידו שלא יוליאה עד שסלקו יין לזר אחר. כב ס' ע"ב שנחכין ליגע ע"ז ד"א אבל לא לכונת נסוך שטרוד צד"א, ואס' ה' צידו מזה ס' א"בה כר"נ כמ"ס צאות 1. כג נ"ז סניק צדיקלא צבדי דקא נחית נגע לזבזבו צמחרא שלא צכונה ושרי רב צסנאה שלא כיון ליגע, מ' אי כיון א"בה. ע' לעיל דז' לג' רש"י דנגע צולוב אבל לגרס' רי"ף נגע צגופא, אבל אי נגע שלא צכונה ע"ז ד"א אף בשתי' שרי. כד פ' הריק מכלי יין לכלי אחר

ספר האשכול, הל' יין נסך.

מעובד דר"ו בן ארזא א' כחו שלא בכונה ל"ג רבנן; 7 כחו שלא בחבורין כגון שורק מותר אף בשתי' אפי' נחכין מדר' אשי כל שכוך טהור כגוי אע"פ ב' עכ"ל. והעידו בשמו ג' שגוים בומננו דינן כחכ"י שאינו מכיר בטיב ע"ז ואין אוסרי' אלא בשתי'. ומאי דחוי לן לענ"ד כתבנו.

ד. השוכר את הפועל לעשות עמו כ"י"ג ד' שכרו א"בה, לא משום דחליפי' ע"ז א"בה ה' שאין זה דמי חליפין אלא דמי שכירות וגרסת אסורי הנאה לא אסורי מ"הח, אלא קנס חכמים משום חומרא ד"י"ג אע"ג דשכר פועל לא נפיש ו'. אפי' שכרו לסתם יינם אסור, דהאי גברא דאגר ארביה לם"י"ג ייבי לי חטי' באגריה, אר"ח זיל קליניה וקבריניה בב"הק ז'. אלמא שכר גרם א"הנ ד"י"ג לא לירידי' לחוד אסור אלא לכ"ע, ושאר א"הנ כיון דלא חפסי דמיהן הרמים מותרין כדתנן ח' מוכר וקדש בדמיהן מקודשת, אע"ג דעבד אסור כשמתכרם. ואיכא מרבוחא דאמרי לירידי' מ'. . . ודמי ע"ז שמתכר גוי מ"בה בארנו למעלה ו'. שכרו לשכור חבית י"ג שכרו מותר, אע"ג דרוצה בקיומו עד שישכרו, למעט את התפלה ש"ד יא'. שכרו גוי לעשות עמו במלאכה אחרת אע"פ שאמר לו העבר לי חבית י"ג ממק"לם שכרן מותר, ואוקמי' בגמ' יב' כגון דאמר העבר לי חבית בפרוטה לכל חבית וחבית ונמצא' חבית של י"ג ביניהם כיון דמשלם כל חבית באפי' נפשה בפרוטה, לא תלה שכר כל החביות בהדי' הך ונוטל שכר שאר חביות, ופרוטה דחבית י"ג לא שקיל, ואי שקיל שדי לנהרא, אבל אמר העבר ק' חביות בק' פרוטות וחבית י"ג ביניהם כל שכרו אסור, דכל כמה דלא אעברניה לכולהו לא יהיב לי' מידו וחלי' חשלוטין בחבית י"ג, ולא דמי לחבית י"ג שנחפרה באחרות דמולין הנאת אחת לי"המ יג' וכולם מ"בה, דהאי חביתא ד"י"ג לא שייכה בהדי' אינך ולא גרמא הויין. השוכר חסור להביא עליו י"ג שכרו אסור יד', שכרו לישב עליו אע"ג שהגיה גוי לגינו של יין עליו שכרו מותר, כיון דאי לא מנח לגינו עליו לא מצי' א"ל נכי לי אגרא דלגינן, והוי כאלו לא שכרו לכך. המוכר יינו לגוי מ"ו פסק עד שלא מדד דמיו מותרין, מדד עד שלא פסק אסורין, מפרש בגמ' במשיכה קונה גוי, וכשמדד מושך הגוי וכיון שמושך קנה דכבר פסק לו דמים ונחתיב בן במשיכתו ועדיין לא הוי י"ג שנגיעתו ביין באה לאחר משיכתו. אבל מדד עד שלא פסק והגוי מושך ונוגע לא קנה במשיכה כיון דלא פסק דמים לא סמכה דעתו לקנות דשמא ירבה לו דמים, הלכך נגיעתו ע"י"ג ואכתי' הוא יין של ישראל וכשפוסק אח"כ וגוי משלם דמי י"ג שקיל, וחוי לן אי לא נגע הגוי מ"ו. . . מיהו לכתח' יז' לא ימדד בכלי של גוי שיש בו עכבת יח' יין שהיון שנמדד נאסר ממנו קודם שמשך וקנה גוי והוי י"ג ברשות ישראל, ובדיעבד מותר דק"י"לן כרשב"ג יט' נתערב יין בס"י"ג ימכר כולו חוץ כדמי הנאת אסור שבו כ' והא דתנן כ"א נטל המשפך ומדד לתוך צלוחית גוי וחזר ומדד לתוך צלוחית של ישראל אם יש בו עכבת יין אסור כ"ב האי אסור בשתי' ולא במכירה, וא"נ בהנאה אתי' כרבנן דפליגי כג'. . . (חסר) והכי ק"י"לן במשיכה קנה גוי אע"ג דלא יהיב דמי כאמיר וכו' י"ג כד' דישראל קונה בכסף כראשכתן בהקדש ונתן הכסף וקם לו, אע"ג דאיכא למימר שאני הקדש דלא אהני משיכה דכל היכא דאיח' בי גזא דרחמנא איח' מצינו סתם קנין דברים בכסף דכתיב שדות בכסף יקנו וכיון דכ' כי חכרו ממכר מיד עמיתך היינו קנין בכסף דרש ר"ו לעמיתך בכסף אבל לגוי במשיכה כה'. נטל משפך ומדד לתוך צלוחית גוי וחזר ומדד לתוך צלוחית ישראל אם יש בו עכבת יין אסור ואמר בגמ' למ"ד נצוק חבור נאסר טפה שבמשפך שנשארה כקלוח על היין שבקרקעיתו של צלוחית דגוי, ולמ"ד אינו חבור מיירי שנחמלא צלוחית של גוי עד שנגע היין במשפך, וכשמחפרב הטפה עם היין שבצלוחית ישראל אוסרו וכבר אמרנו דמ"מ מותר למכרו אבל הגר"צ סתם וכו' אסור כו'. — י"ג שנפל על ענבים ידיהם, היו כבוקעות אסורות, ובידוש' אם היו מטולטלים מעוקצם וקרובים להנטל כמבוקעות דמי ואסורות, נפל י"ג על גרוגרות מותרין דביבשים היין נט"ל כו'. נפל על חטיין אסורין אגב ציריהו כמבוקעות דמין, משמע על שעור' שרי, ודאי אם עמד היין עליהם

נחל אשכול

זה לא חקרי נגיעה ע"י ד"א כיון שס' בכלי מכזר וכוחו נקרא, ר"ח ע"ב, ושם חיידי שגוי מוזג במים יינו של ישראל ועלה קאמר מ' לך נך, ונפרש"י סס ב' לשונות כח"ס חוס' למד לישראל מוזג ומוריק ח"ב ולמד רק בשתי' ובסוף פרקן כ' רש"י ח"ב א"ס הכיר טהור יין, אבל בת"ד ל"ח חבית ל' רש"י אסור מ' בשתי' וכך בר"אש דף ס' ס' י"ג וסוף פ"ד לרש"י אוריק בחבורין והכיר טהור יין אסיר בשתי' ומ"ב ברש"י לא כתוב שמא נגע אבל בת"ד הביא לשון זה בשם רש"י וי' שרבו הבין כר"אש שאינו ח"ב וכו"ס לעיל 145. א' נ"ח. ב' ס'. ג' חוס' ר"ז ע"ב. ד' ס"ב, להוריק מכלי אל כלי או להעביר מצית מומק"למ. ה' ע"ז וסביעית חופסין דמי', נ"ד. ו' כצביעית נמי קנסו לחמירין עוסין מ' בפירות כצביעית שסכרן בפירות כצביעית ולריכין לאכול הסכר בקדושת ש' וכן לענין הכשור, אבל לא קנסו אלא חמירין דנפיש אגריהו אבל האומר לפועל כצביעית הי לך דינך ולקט לי ירק שכרו מותר, כצביעית פ"ח, כיון דלא נפיש אגריהו. ז' לא אחר דדרינכו, דלתו לידו תקלה, ליקלינכו ולדדרינכו לא אחר, דלתא מוזלי צה, ולדדרינכו כצביעית לא אחר, דלא מוכח מלתא דאמרי ח"אש גנבן ואייתי קברא. ח' קדושין נ"ו. ט' ל"ל אסור, ואם נתנם לאחר מותרין עה"ס ע"ז נ"ד וחולין ד'. י' 117. יא' ס"ג, חפלה פי' עברה ערוך. יב' ס"ה. יג' מ"ט. יד' ס"ה. טו' ע"א. טז' ל"ל ח' שאמר שמדד ומשך הגוי פסק ונחלס הגוי, אם ראה שלא נגע עדיין מותר ליקח דמיו דדמי יין כשר נטל. יז' פי' ח' אם פסק ההלה. יח' משהו י"ג שמחטכז כגלי. יט' ע"ד ולעיל 137. כ' וסכא לא שקיל אלא דמי הסיתר וכ"ד ראב"ד נגד כרמז"ס. כא' ע"ב. כב' כהטפה שנסאר במשפך נאסר כשיספך לכלי של גוי ע"ז נטל ולמ"ד ליקח לאי חבור מיירי שנחמלא צלוחית של גוי עד שנגע היין במשפך והוי הטפה שנסאר מחובר ממש ל"י"ג וכסכא הטפה לצלוחית ישראל אסור במשהו יין שבו ע"ז ק"ב ס"ק י"ח. כג' כסגין לא מצינו דפליגי חכמים אי נחערב סתם יינם וח"ק דרשב"ג דאוסר למכור ב"י"ג גמור חיידי ורשב"ג ס"ל ח' צה ימכר ובגמ' ל"פ כיתי' אלא כחערות ס"י"ג (וכחערות חביות ח' ב"י"ג גמור). אבל כחערין 137 חר"א שרבו ס"ל חכמי' דפליגי אר"א דף מ"ט ולא החירו כסולכת סאה ל"כח כ"ס שאסרו למכור חין דמי אסור. כד כבורות י"ג. כה' עמ"מ פ"א חכמי' ומחנה וכך חוס' כאלו ד"ס שקילו לרב בין כסכף בין במשיכה קונה גוי. כו' ערין שלר"ף (וכן לרמז"ס עה"ט) לא החיר רשב"ג אלא במפרש לו אינו מוכר דמי האסור אבל כסכס ח' שאין נסכה מן האסור אסור. כז' ס"ה, מ' על חמ"י לחי' אסורי' ותלי'

עליהם כמה שעות בלעי וטועמן בהן טעם יין א. וחיטי שנפל עליהן יין שרי רכה למטחניה ולאופייה ולוכניה לגוים שלא בפני ישראל, דלא ליחי ישראל למוכן דלא ובין פת גוי, ואי הווי ובין בפני ישראל הווי אמרי פת ישראל הוא, אבל כשהווי חטין וקמח לא התיר למכור לגוי, דלמא מוכן לישראל, וה"נ אמרו ב' בנד שאבד בו חוט כלאים לא ימכר לגוי דלמא יובן לישראל כיון דלא ניכר הכלאים, אע"ג דרוב קוני' גוים החמירו שלא להכשיל ג'. ואמרו רבותא ד' אע"ג דבשאר אסור בחר רובא או טעמא אולינן ואסור מעט בטל, חוט כלאים ל"ב כיון דעקר אסורו ע"י תערובת מינים בא, ל"ל תערובת מבטלו, אע"ג דב"ב נמי כל חר לחוד שרי ותערובת אסורו וקיי"ל דבטל אי ליכא נ"ט, שאני ב"ב דרך בשול אסרה תורה ואטעמא קפיד. וחוט דאסר באפי נפשי' בטל ברוב כדאי' סוף תמורה האורג משער נזיר ופ"ח בשק ידלק, ופריך לויטל ברוב, ומשני בצפורתא ה' ובלא"ה בטל. והא דאי' ו כל סאה שיש בו רובע טמין אחר ימעט הא פחות בטל? הב"ע שכבר נתערב לו הורע בתלוש שלא מדעתו ולא החמירו לאסרו לזריעה אם אין בו רובע דתורה ל"א אלא זריעה רכ' לא תורע כ"כ זריעה דניחא ל' ז' והכין בירוש' ח. . .

סא. יין וטבל במינו במשהו של"במ בנ"ט ט' חמרא עתיקא בעינבי ד"ה בנ"ט י', חמרא חדתא בעינבי דטעם א' להם, אביי אמר במשהו בחר טעמא אולינן, ורבא אמר בנ"ט, דגבי יין וטבל דאמרי מ"ב במשהו, בחר שמא אולינן, והאי שמא לחוד והאי שמא שטא לחוד, חלא דחמרא וחלא דשכרא חד אסור וחד היתר יא' או חמרא דחיטי וחמרא דשערי יב' אביי אמר בנ"ט, בחר טעם אולינן והאי טעמא לחוד, רבא א' במשהו בחר שמא אולינן, והאי חלא חמרא חמרי וקרי' חמרי, חלא לגו חמרא ד"ה בנ"ט, דלא דמי בשמא לין גם לא בטעם וריח, חמרא לגו חלא, דרך היין כשמוע לאויר כלי שבו חומץ מקבל ריח החומץ, אביי א' במשהו, כיון דעתה ריחיה חלא וטעמ' חמרא, חלא בחר ריחיה אולינן והו"ל מ"ב רבא א' בנ"ט דריחיה חלא וטעמא חמרא חמרא בחר טעמא אולינן, והו"ל מבש"ט. איכא דקשי' להו דתנן בערלה יג' למה אמרו כל המחמין והמתבל והמדמע להחמיר, במ"ב, כיצד שאור של חטים של חרומה או ערלה שנפל לחוד עיסה של חטים ויש בו כדי לחמץ אסור אפי' ביותר מק"א, ואם אין בו כדי לחמץ מ"ט אסור אם אין בו ק"א אלמא שאור ועיסה מין א' אע"ג דלא הווי לא חד שמא ולא חד טעמא? שאני עיסה הואיל שסופה להחמין כולה כשאור הווי מ"ב יד'. והא דאמר רבא בחר שמא אולינן במ"ב, היינו היכא דאחמרו רבנן במ"ב כטבל ויין' והיכא שנתנו שעור גדול למ"ב כגון בערלה וחרומה וכ"כ ודשיל"ט בכל אלה אויל בחר שמא, אבל לא להקל, דכי אמרינן בשאר אסורין מ"ב ברובא בטל, ודאי בחר טעמא אולינן דרבא גופא קרי כאסורין מ"ב בטעמא כד' ומ"ב דליכא למיקם אטעמא בס' טו' וכל שאין הטעם שוה קרי מבש"ט. — בת תיהא טו' גוי לישראל ש"ד, כלומר יכול להריח ביין ש"י, ישראל לגוי אביי אמר אסור ריחא מלחא, רבא א' ריחא לאו מלחא והלכה בכולהו כרבא. פ' רבוחא זיקא דמפיק אינש מפומי' דמעייל לפומי' מקרי תיהא כדא' יז' חתי ל' בקנני' וזה ה' מלאכת קרנא דנטל שכר בטלה דמוכח דהווי חתי באמברא דחמרא ויהיבי ל' וזוי יח, ובת תיהא נקב שנוקבין במגופת חבית ומניחין פניהם על הנקב ושואפין ריח היין ויודעין אם החמין אם לא. ור"ח הוסיף בת תיהא הוא קנה חלול של זכוכית ארוך ובאמצעיתו דד נקוב וסכנים ראשו של קנה בחבית וראשו אחד בפיו ושואב הקנה היין ומקלח ויוצא בדד ואינו נוגע כלל אל פיו ואין טועם טעם יין אלא קיטור היוצא מן היין הלכך גוי לישראל לכ"ע שרי דאין היין נוגע בפיו ול"ל דהווי מוריק ארוקי בכח גוי, דכיון שהרוח שבפיו מעלה לאו ככחו ממש דמי כדאי' בכ"ק יט' דאף לענין נוקין לא חשיב ככחו דסוס שצנף וחמור שנער צורות נינהו, ובכח זה לא נעשה יין, וישראל לגוי נמי שרי לרבא דריחא לאו מלחא, כיון שאינו מריח דרך הנחתו באפו אלא בפיו כ'. ואיכא דפרשו תיהא נקב כא' במגופת חבית לבדוק ובת תיהא קנה קטן שתוחבין בנקב ומריחין בו כדרכו באפו, וצ"ל אע"ג דליחנה מריח בשמים דע"י ודאי אסור כדאי' בפ"ק בב' ביין דלא עבד לריחא ליח לן בה.

סב. יין אסור בכ"ש כג' יין ביין, ומים במים פי' מים שנתנסכו לע"ז שנפלו במים של היתר, יין במים ומים ביין בנ"ט, זה הכלל מ"ב במשהו וש"מ בנ"ט. איכא טרבותא דאמרי כד' דוקא יין שנתנסך לע"ז במשהו אבל ס"יין בס'. ול"ל לן דבמשפך כה' שיש בו עכבת יין טפה א' שצדד לתוך צלוחית של גוי וחור ומדר צלוחית של ישראל אסור משום טפה א' והרי יש כמה פ' ס' בו ובחוספחא

נחל אשכול

וחל' זג' הספרים עה"ג א. א זכ"כ רש"ז א, וש"ך קל"ד כ' מע"לע. ב סס זגמ'. ג חוס' חילין ל"ס. ד חוס' כאל ורס"י חמורה ל"ד. ה סעסה לורת לפיר צסק דחטיב דמיסה השק ולא צטיל חלל לרמז"ס ליחא חלי תרונא ללכס דס"ל דאס נתערב חוט מלא הסיוט ל"ב. ו כלל' פ"ב. ז חוס' יצמות פ"ג. ח ז"ל: אס צמחבין לרוע כלל' חפי' חטה ח' חסיר וכן לערב חסור חלא חירי כשנתערב דרך מנסה, צססה סהכנים התבואה המעורבת היתה כינתי למחנה ולאכלס ונחלך לזרעה ערמז"ס פ"ב דכלל' וצמחנת ר"ג הארכתה לזכר הסטות. ט ע"ג ע"ב. י ס"ו, ססס צ' טעמים וצ' סחיות. יא ומיירי נזוי צטבל ויין. יב חד דטבל או דתרומה וחד דחילין דמ"ב דתרומה דאחמרו צ' רבנן לשער צק"א, נמי מ"ב קרינן לרבא אי חד שמא הוא. יג פ"ב. יד כ"כ הרמז"ן ובהכי יחא הא דביסא ל"ו האסה שחלס חבלין ומלח לעיססה דלא צטיל וז"ל חפי' טעמא דהוי דשיל"ט, וצמחנת דשיל"ט חין סייך חלא צמ"ב, ומלח וחבלין לגבי עיסס לא סוס צסס וטעס, חלל כיון צססוף לכל העיסס טעס ח' וסס ח' הוי חז"מ וע' לעיל 90. טו חילין ל"ו, זכ"כ ס"ך ל"ח וק"ב. טז ס"ו ע"ב נקב צמגופת הסחית להריח אס לא נחמץ היין. יז צ"ב כ"ב ריח צקנקן שבו, וסס נאמר דרך משל יססה אס צד חורין הוא. יח כחיות ק"ס, מריח צמגורות יין חזס ראוי להסתייס והקרוצ להסחלקלל ימכרו מיד ונותנין לו שכרו. יט י"ח. כ כ"כ כל הסוסקי' וצסי' ק"ח מותר לשחוב צפיו ריח יין דרך נקב צמחית לידע אס טוב הוא ונוסמע צהדי' דרך חוטס חסור לא כז"פ. וספוסקי' הסריח למלוק זס דנדק י"ב חסרינן צמעוטרת צורר דקא מחסני מריח חלחא צא"ס ריח חסור, וע"כ ל"ל דלא שרי חלא דרך פיו דחינו נסה. כא פרס"י, עב"ג ג', מוי צ' חיוכה פרס"י צקוע. כב י"ב חלל חוס' כ' סס דאפי' דלא עבד לריח חסור צא"ס להריח, ובת תיהא מותר דחינו נסה דקיטור היין נכנס צמחמו. כג ע"ג. כד ר"ח ע' 145 ק' משמע שזס דעת גאון. כה ע"ב. כו וחסור חף צהנאס לרמז"ס ועתי"ט פ"ס ז'.

ספר האשכול, הר' יין נסך.

ובתוספתא א גוי שקדח במניקה והעלה י"נ לפיו או שמעם מכוס והחזירו לחבית אסורוהו מפני שטפה של י"נ אסרת במשהו אלמא אע"פי שלא נאסר אלא טמנעו אסור בכ"ש, ודחיקא למימר דכולא אחי' ב . . . ובכולא מכילתין קורא לסתם יינם י"נ, וה"נ אמרין כיון דאסורא דס"י"נ חמור כיו"נ שכונו נמי אסור ג ולא חשיב נמי האי מלתא גבי חלוקי יינוה ד' . ובתש' לש' שלו' י"נ שניסך ממנו לע"ו א"בה ואינו בטל אפי' באלף (חסר) ה, וי"א ס"י"נ מגיים שלנו שאינם יודעים בטיב ע"ז בטל כס' ודוקא בימי התנא' ואמורא' שהיו בקיאי' ואדוקין בע"ז אסור במשהו, אבל בומננו אינם יודעי', כ' כתבנו לעיל ד' חלוק זה לא נחבר טפי הגמרא. ומסתבר דוקא בס"י"נ שאסרו בהנאה כיון שנחנסך לא בטל במינו, אבל במקום שאסרו שאינו אסור אלא בשתי' אסורו כשאר אסורי אכילה ובטל בס'. כי אחא ר"צ אר"ו המערה י"נ מצרצור קטן לכיר דלא נפיש עמודיה אפי' כל היום ראשון ראשון בטל, אבל חבית דנפיש עמודיה לא, פי' אם נפל י"נ מחבית או טנקן ליון כשר בקלות אע"ג שהכשר אלף פ' יותר נאסר, ופריך דמתני' סתמא אמר י"נ אסור בכ"ש משמע אפי' נפל אסור משהו בין רב דהיתר? ומפרק מחני' דנפל היתר לגו אסור, דאפי' חבית מלאה יין כשר שנפלה על טפה א' דאסורא נאסר' כולה אבל אסורא לגוי היתרא שנפל מעט מעט ראשון ראשון בטל, חזי לן דהאי בטל כל וסן שההיתר מרובה על האסור דלא אקילו יותר ממ"ש תורה מ"ב ברובו ד' ואי לא נשתייר רוב היתר אפי' נפל האסור מצרצור קטן בטיפין אסור, ודוקא במ"ב דהחמירו לאסור במשהו אקילו בנפל אסור לגוי היתר מעט מעט ח' ואקטו אדין תורה, אבל יין דאסורא במיא דהיתר או מיא דאסורא בין היתר שעורא בנ"ט ככל שאר אסורין בין שנפל האסור בפ"א, בין מעט מעט כשנתן טעם אסורו דט"כע דאו', וכשאינו נ"ט מותר אפי' היתרא לגוי אסורא. ובגמ' פריך אהא דאמר ר"ר בטל חנן י"נ אסור בכ"ש, ומשני דנפל חמרא דהיתרא בגוי אסורא אבל אסורא בגוי היתרא בטל והיינו כדמסיק שנפל מצרצור קטן, והרר פריך מדתנן יין במים בנ"ט מאי לאו דנפל חמרא דאסורא בגוי מיא דהיתרא וקחני בנ"ט ומשני לא, דנפל היתרא לגוי אסורא. ואי קשי' לך ט' מ"פ מאי לאו דנפל חמרא דאסורא בגוי מיא דהיתרא וקחני בנ"ט, הא בקושטא קאמר בנ"ט דבכל אסורין במבשא"ט אסור בנ"ט? הכי פריך כיון דהאי יין במים בנ"ט דקחני, ודאי אין חלוק בין היתרא לגוי אסורא לאסורא בגוי היתרא דשניהם בנ"ט כדתנן זה הכלל של בנ"ט, ה"נ רישא יין בין נמי בחרי גונא איירי ומשני האי יין במים

נחל אשכול

א פ"ח. ב כר"י דס"ל מ"צמ ל"ב. ג כונתו דק"ס ס"ב לעשיה עמו צי"נ שכונו אסור מסיק צי"נ נמי אסור. ד דף ל קמשי' ג' חליקין בין י"נ בחור לס"י"נ ולא חשיב חלוק לענין צטול. ה חשו' זו הביא ר"ח לרא' לפסק שלו כסדר היסר ס' ספ"ב. ו 153. ז ונ"ל שכן ד' רמז'ס אע"ג סתם וכו' מוצרצור קטן נפל אסור להיתר מעט מעט ר"ר היינו נמי דנשתייר רוב היתר, דא"כ יעלה ט"כד שיסא אסור חמור דאו' רמז'ס דבר סס מיי"נ חמור שנחנסך לע"ז קל משאיצין דרצון דנתן סאס ונטל סאס אמרין עד רובו עיבמות פ"ב, יחסינו כזה כל הקוסיות שהקסה חוס' צסוגי', ואח"כ כ' הרמז'ס מוס' שנחערצו ציין צנ"ט, צד"א כשנפל המותר לתיך המשקה האסור, אבל אם נפל האסור להיתר ומללול קטן ראשון ראשון בטל, פרושו שאין לריך ס' אע"ג שנתן טעם, דרמז'ס ס"ל ט"כע דרצון (ואפשר צאחת אי לצסוק יס מן האסור כצ"פ אסור לרמז'ס) ורצו נמי ס"ל צפי' בגוי' דרמז'ס אלא דציין צמים דהיינו צבא"מ לרמז'ס נמי הקיולא דנפל האסור מוצרצור קטן אפי' צנ"ט אינו אסור, ולרצו ליחא האי חלוקא צבא"מ לרד' צכ"כ ט"כע מוצרצור. ודע מ"ס טו"ו לרמז'ס אם נפל מחבית לצור דהיינו קלות גדול אסורא לגוי היתרא אפי' צא"מ כגון יין לחך מוס' אינו בטל, ולא אחמר שטור נ"ט צא"מ אלא צא"מ קלים גדול, דברי תימה סס, דרמז'ס כ' מוס' שנחערצו ציין צנ"ט מפני שסן מין צבא"מ מין, צד"א כשנפל המשקה המותר לתיך האסור, אבל נפל אסור להיתר ר"ר צטל אם צא מללול קטן עכ"ל משמע דלא מחלק בין קלות קטן לגדול אלא צאסור לגוי היתר צקלות קטן מותר וצקלים גדול אסור (כל זמן שנתן טעם) אבל צרישא היתרא לגוי אסורא לא מחלק וכו' ששעורו צנ"ט. וא"כ יעלה ע"ד למדס דין שצ"מ לא יצטל אף אם אינו צנ"ט, ומתני' צבדי' חמרה מוס' ציין ויין צמים צנ"ט. וראיתי לצאר הגיולא ולח"מ סס"ל דרמז'ס מותר מוס' ר"ר צטל אפי' אי לא נשתייר ס' או רוב היתר ולללול מוקס' חוס' צסוגין דאפי' צאסורים קלים ל"מ כן, לכך פרושו דרמז'ס לא היתרו אלא צהנאס. וחשיבתו צלום, צצכלסס כ"ס כ' הרמז'ס סחס צטל, וצס' כ"ט נחערצ ס"י"נ וכו' כ' אסור צצחי' וימחר, ואלו גס צצכלסס כ"ס כך דעתו למס אחר עד עתה ומס"ך טו"ו וצ"ח נמי משמע שצביו שמוחר צצחי' ולפח"מ מיושצות כל הקושי', חלל דאכתי קשי' קושי' הרצב"ד מוס' סצביא רצו לעיל גוי שקדח במניקה וכו' מפני שטיפה של י"נ אסרת במשהו, וסחס נמי אסורא לגוי היתרא וכו' פ"פ רמז'ס פ"ב, ס"ט וקושי' זו גס לשטת חוס' דלא שריין אסורא לגוי היתרא חלל כסיס ס' בהיתר, וכי אין ס' נגד טפה א' ? ונ"ל צמ"ס הר"ן צרצור קטן משערה יין מכלי קטן שאינו מוליא חלל טפה טפה, כיון שאין דרך לערות צכלי זה אין אנו רואין כנפול ומעורב חלל זה סירד צבר מס"ס אמרין קמא קמא צטיל, משצ"כ צצאר כלים שדרך הוא לערות מסן כיון שסיף היין לירד ע"י אין אומרין ר"ר צטל סכל הטיולד ליפל ולסחערצ חסצין כמערצ צבר עכ"ל ואומר אי לרמציס סצרת, צנוניקה ומספך סחס כלי יין ולסעמיס מוליאין או מניסין ע"י יין הרצס ופיס עמודיה, צאלו לא אמרין ר"ר צטל אפי' טפס חוסרת, אבל צרצור קטן שצ"א להוליא ולסכניס צו הרצס שאינו מוליא חלל טפין, צזה אמרו ר"ר צטל. וצ' לי מחר שלא רציתי עד הוס יסוצ חמר, וסוצ מלצתי צצ"ס סכ' צצלחא מערה מוצרצור טיפין טיפין צידו לפסוק להכי לא היו כאלו נפל הכל צפ"א מס"ס אמרין ר"ר צטל, משצ"כ צנוניקה מיד שפסק מלחנץ ויפל סכל לחצית ואין יכול למיטע והיו כאלו נפל צצ"א. ודומק כי מוס יענה לחוסעת' סצחית מטפס ח' חוסרת. ח' וכו' הר"ן סדבר הטיולד במקומו חסוצ מן הצא עליו לכך אם האסור במקומו אפי' משסו אסור אפי' חצית גדולה שנופלת עליו חסוס חומר דיי"נ אבל כשהיתר במקומו ואסור צא עליו היתר מצטלו חל"כ נפל צצ"א כדי נ"ט ומציא ראי' ממקולות פ"ב רביעית מוס' שחוצין צצחמה פוסלין חל"מ מפני סחס הרצשיני' ואלו היו חחלה מוס' כשרי' צצקוס וחל"כ צאו שחוצין ל"פ חלל צג"ל, ונ"ע דחכמיס פליגי ע"ז ואמרו צין צצחלה צין צסוק דוקא ג"ל, מיוס מלינו מקולות פ"ו מ"י גבי חציק צצמרצ' ס"ל לחכמיס אם מקבלת סחמצני רביעית עד שלא יגיע לחציק כשר ואס' לאו פסול, וגס דמיון זה רמוק. מ' קקושי' חוס'

במים נמי בנפל החירא לגו אסורא א. רבין אר"י וי"נ שנשל לבור ונפל שם קיתון של מים רואין ההיתר כאלו אינו ב והמים רבין עליו ומבטלין, ור"ש בר יהוד' משמ' דר"י ל"ש אלא שנפל קיתון של מים תחלה אבל נפל לבסוף קחון של מים מצא מין א"ט ונעור. וכחבנו למעלה ג' דהלכתא כרבין אפי' נפל קיתון של מים לבסוף דללישנא בתרא רשב"י נמי אמר כן משמ' דר"י ועוד בשל סופרי' הולכין אחר הטקיל ד' ויש מחטירין ופסקו דבעינן דנפל קיתון מים בתחלה ה' וחוי לן טעמיהו דפסקו כחוקי' ו. . מיהו כיון דרבין ורשב"י אמרו הכי משמ' דר"י ולא פליגי עלי' משמע דס"ל כותיה א"כ רבים נינהו ז'. איכא טרבותא דאמרי לית הלכתא כר"יצ אר"י בנפל מצרצור קטן ר"ר בטל מראמר רבין אר"י וי"נ שנפל לבור ונפל שם קיתון של מים רואין ההיתר כאלו אינו ומים מבטלין אותו, אלמא דוקא מיא מבטלי חמרא אבל חמרא לא מבטל חמרא ח' ובענ"ד לא מצינא דפליגי רבין אר"יצ אר"י דודאי לא אמרן ר"ר בטל אלא בנפל מצרצור קטן טיפין טיפין, ורבין איירי במערה בקלוח סכלי גדול ט'. ועצה טובה ליתן בכל חביות קיתון מים שאם יתערב אח"כ טעם יי"נ יתבטל במים דאמרינן סלק א"ט כמי שאינו וא"ט מבטל, אבל אחר שכבר נתערב אסור לעשות כן שאין מבטלין אסור לכתחלה י. — אר"י ב' כוסות א' של תרומה וא' של חולין ומוגן וערבן ו"בו רואין את ההיתר כאלו אינו ושאר המים רבין ומבטלין, האי רבין לאו ברוב גרידא, דודאי בעינן שיהא במים כדי לבטל טעם יין, קרוב לס' פעמים יותר מן היין, דכך דינה של תרומה, אי נתערב במ"ב אפי' ידענא דבתערובת כה"ג לא יהיבת תרומה טעמא יא לעולם בעינן שעור ק"א לבטלה, אבל נתערבה בשא"ט הכל תלוי בנ"ט ואי ליכא נ"ט, כגון דאיכא ס' מותר שבשעור זה כלה כח האסור ברוב המאכלים יב, והכא בב' כוסות שנתערבו במ"ב א"א לבטל ע"י יין דחולין דליכא ק"א מן ההיתר לגבי אסור, אבל במים שבב' כוסות יש ס' לגבי תרומה או עכ"פ שעור כ"כ שידענו שמבטל כח יין של תרומה. ואנן לא חוי לן שיש בב' כוסות ס' פעמים מים יותר מיין של תרומה שהרי סתמא אמר ב' כוסות משמע דשוות הן ולשון שמוגן וערבן משמע ששפך בהם מים דרך מויגה ואין דרך מויגה ליתן מים שלשים פעמים יותר מן היין אלא כדאמרינן בהמוכר פירות יג' חד על חלתא חלקי מים. והשתא איכא בתערובת ב' כוסות ששה חלקים מים והיין של תרומה החלק הו' ונתבטל בו"ט, וטעמא דרי בזה לבטל ידידי רבנן בהאי שעורא נפגם היין ואינו נותן טעם לשבת במים. וחוי לן דלאו דוקא וי"ו חלקי מים מבטלים אלא כיון שנתערב בו מים יותר מכדי מויגה שהוא ג' מים על חד דחמרא, מסתמא פוגמו ומותר בשתי' כדאי' התם שמרים שיש בהם טעם יין אין מ"ע בפ"הג דקיוהא בעלמא הוא יד' ולמעשה יש להתמיר שלא לבטל יי"נ במים אלא בו"ו חלקי מים. — אלו אסורין ואסורין בכ"ש יין נסך וע"ז טו וכו' ובמתני' בתר הכי חני חקנתא יי"נ שנפל לבור כולו א"ב רשב"ג ימכר כולו לגוי חוץ מדמי יי"נ שבו, ומסיק יי"נ גמור שנתערב ביין אין לו חקנה, חבית בחבית טז אפי' מיי"נ גמור ימכר חוץ מדמי אותה חבית, סוים יי"נ אפי' יין ביין ימכר חוץ מדמי אסור שבו. ואיכא למימר טכ"ש בשאר א"הנ כערלה כ"כ וב"ח שאין אסורים במשהו שחערובותיהן מותר למכור חוץ מדמי האסור שבהן. ואיכא נמי חקנתא אחרינא בע"ז וי"נ למכור התערובת ויוליד דמי הנאת האסור ל"המ יז

ואיכא

נחל אשכול

חוס' לטתס דבעינן ס' כך הקספ רבנו לטתס דבא"מ ס"ל כחוס' דלר"ך לעולם ס'. א אע"ג דבאמת אסורא לגו החירא צעין נמי ס', מתני' לא איירי בזהי דלא צעין לאשמועינן אלא היכא דבמ"ב צמ צמסהו צהחירא לגו אסורא צשא"מ צנ"ט, ואלו צהחירא לגו החירא לפעמים צמ"ב צמ נמי ר"ר צטל צנפל מלר"ר קטן. ב ולא נאמר נאסר היין צמסהו מיין האסור ולא חכנו לי' המים. ג דף 72 טעמו. ד דליכא רוב יין היתר וכבר כ' רבנו לעיל 72 דאין להביא רא'י מזה דלא אמרינן מעי"ג דיל' דוקא כאן סהיין לא נאסר אלא צמסהו או מטעם דבלח צלה ל"א מעי"ג או מטעם דלא אמרינן כן אלא צדרך צסול כמו צצ"ב צמע"ג צו מדמור. ה ראב"ד צת"ד ק"ו ורמז"ס. ו רבי' דר"י, דחוקי' אחר לקמן יי"נ שנפל לבור ונפל שם קיתון מים בגדילו צהחירא אסור ופרשו החוס' בגדילו צהחירא היינו צצמסהו שפלו המים כבר ה' מעורב יין האסור צהחירא לא אמרינן רואין צהחירא כאלו אינו, בגדילו צהחירא שנפל קיתון של מים צתמלה ואח"כ נפל האסור מותר, ור"י אפי' נפלו צסוף מותר, וה"ט דרמז"ס דפסק כחוקי'. חבל סר"ש כ' דקיי"ל כר"י ורבין אפי' נפלו מים לצסוף דקיי"ל רואין והוא צמנחות כ"ג וחולין ק' וק"ח חבל לפי' חוס' אין מזה רא'י נגד חוקי' דיל' דחוקי' נמי מורה אס' לא קדם האסור להיתר דאמרינן רואין חבל לפרש"י דס"ל לחוקי' אין היתר חלא אס' כיון כבר נצטל צמים והיינו דלא אמרינן רואין א"כ שפיר י"ל כיון דצהי דוכחי אמרינן רואין דלית הלכתא כחוקי'. ז וכ"כ צ"ש. ח דעת חוס' ורש"י וראב"ד, ורבנו כר"אש ור"ן. ט אבל הראב"ד צת"ד ק"ו מוכיח דל"ל לרצין ר"ר צטל, שדבר ידוע צצבור יש צו חוס' וזכר קיחיות שלמים מיין כשר ויין אסור שנפל צו מוטט הוא צסרי קיתון של מים מצטל טעמו, וטעמא דנפל קיתון של מים, אי לאו הכי איסר כל היין צצבור אף שנפל מכלי קטן מאד. מיהו עקר טעמו דלא ס"ל ר"ר צטל כמו"ס צצמנתי על הרמז"ס מהך דארגדמים כמו"ס לעיל 156. י וכ"כ ס"ך קל"ז ס"ק ו'. יא ר"ל אס' ה' התערובת צשלא צמיונה לא הוי יסבה טעמא דנפלה צקופה שים צה ס'. יב ע' ערלה פ"צ. יג צצ"ב ל"ו. יד ע' 147. טו ע"ד אס' נתערב צורה צצבורה צאלף צירות שאין ע"ז. טז דוקא צציות גדולות דלא צטלי' משום צצציות לריכין לתקנה זו חבל צציות קטנות שאין צצציות חד צצרי צטל. רמ"א קל"ד וכו' צחוס' ע"ד ד"ס הא חמא ומרש"י צצמנה חבל הר"ן חולק דצע"ז אפי' ליכא דבר צציו איסר ציצם צכלל צכ"ס ומייחי רא'י מירוש' דל' לא ידבק צידך מאומה. וכן נ' רמז"ס פ"ז דעכו"ס דכ' סתם צצחית צצזר ע"ז ולא התנה צצתהא רא'י להצכזר כמו"ס צפטי' דמח"אס. וכן צשאר דצרי' שאינם צטלים צס' כערלה וכו' ותרומה לא חלק צהם צין לח וצלול ליצם וכן כ' רשב"א עפר"ח ר"ס ק"י, גס חוס' צצצמי' ע"כ כ' ושמא צצמירי צע"ז וי"נ אף צדלא צצציו. ופר"ח חמה על הרמ"א צקל"ד סכ' ציי"נ צעין גדולות וצחיותות דפחיותות וקטנות צטלי' וצחמץ צסי' תצ"ז ס"ל דיצם ציצם ל"ב אפי' אר"ל ולי' חוס' ק"מ גבי ע"ז שנתערבה שלא חלק צין ה' צורה צצוצה או לא דס"ל דלא צטלי. ואפסר דוקא לעיין יי"נ מקיל מוצברא שצציו חוס' וצמים שם יי"נ דצרי קבלה ולא כ' אסורא צצורייחא וכו'. חבל מפסמי' לי' ע"צ נ' אפי' צס"יני אמרי' כעין דאור' חקני. יז ע"ז ו"ט, לרמז"ס חקנה אחר' היא (כמ"ס ח"ט ספ"ג) שצכז יומכר לגוי ולוקח דמי האסור ומשליכו ל"המ וצכזי יחא לי' מ"ס רמז"ס פ"ז דעכו"ס ה"ט ע"ז

מתערבה

ספר האשכול, הר' יין נסך.

ואיכא מרביתא א דאמרי התקנה למכור ולהשליך מעות ל"ה לא מהני רק בשביעי' ובע"ז שחופסת דמיה ולא בשאר א"ה. לך בע"ז וי"ג אי טוהר כל חבית וחבית לכד או רצה לעשות מכל א' וא' משקה לפועליו גוים, נוטל דמי חבית א' ומשליך ל"ה או למקום שא"א שימצאה אדם ב' ואם לא ירצה בתקנה זו צריך למכור הכל ביחד לגוי ונוטל ממנו חוץ מדמי חבית י"ג שבו, ותקנה זו מהני בכל א"ה שנתערבו היכא דלית לן למיחש שגוי יחיד וימכרנה לישראל ג' דמדמינן להו לס"י דאסורו חסיד ובמשהו ד' ומשום האי תקנה משני בסוגין האי חנא תרתי אית ל' דבר שבמנין וא"ה ה' . . . וי"א הא דאמר דלא קחני חתיכת נבלה וחמץ בפסח במשהו משום דלא שייך בהו לטימר דלא בטלי כלל דנהי דתערובותיהן לענין אכילה ל"ב מיהו לענין הנאה ודאי בטלי ומותר למכרם ולשיל כל הדמים, אבל הני דמתני' תערובותיהן נמי א"בה ולא בטלי כלל, ולא חוי לן האי חלוקא, דאי חמץ בטל לענין הנאה לענין אכילה נמי ו (חסר).

הלכו ערובין.

סג. טבוי שהוא גבוה למעלה טב' אמה ימעט, פי' טבוי מג' מחיצות ונפרץ מרוח ד' לר"ה או לכרטלית ט"ה ר"ה וטוהר לטלטל בו ז' וחכמי' אסרו לטלטל בתוכו ה' . . . לר"ה כי היכי דלא למטעי להוציא ולטלטל בר"ה, והתירו ע"י היכר

קורה

נחל אשכול

שנתערבה בחלק לירות של ניי וילך הכל ל"ה וכן אם נתערב כוס ע"ז בכמה כוסות, או מחיצה מן הסדר בכמה מחיצות וקשה למה וילך הכל ל"ה ולא פסק בפ"ז דמח"אם נתערבה חצית י"ג בין המחצות מותרין בהי"ה ע"י סילוך דמי אותה חצית ל"ה כשימכור הכל לגוי ות' לח"מ דוקא ביי"ג שדברי קבלה ליחא שרמז' ס' כ' פי"א דמח"אם לוקה מ"הת מקרא וע' לעיל 144. אבל נפ"ז ברור הדבר כשמיני מוכר לגוי אין תקנה לרמז'ס להשליך א' לים המלח. והא דלא נקט גבי ע"ז שנתערבה תקנה למכור לגוי וחסד דבגמ' לא מוכר אלא גבי חצית י"ג אע"ג דודאי בע"ז נמי דינא הכי, ודרך הרמז'ס להעתיק רק המוכר בגמ' ועומס' זבחים ע"ב ד"ה כולן ידלקו וע"ז מ"ט ע"ב. א תיס' יבמות פ"א ור"אש בע"ז מ"ט ור"ש סוף ערלה, והמחירין הראש"ד ורש"ס ועש"ך סק". ב כ"כ כ"מ פ"ז דע"ז ה"י. ג תוס' ע"ז מ"ט ויבמות פ"א. ד פרושו כיון דא"י בגמ' דלא קיי"ל כרשב"ג אם נתערב י"ג גמור בין חלל דוקא חצית בחציות, ואיכא למימר ה"ה בשאר א"ה דאור' או נתערב האסור בתבטל אין היכר למכור מן מדהי אסור, ואין תקנה זו מהני אלא בתערובות יבש ביבש, לכך כ' רבנו כל א"ה לסתם י"ס מדמינן דא"י' יין בין שרי למכור מן וכו', וכ"פ בש"ע א"ח חס"ז סעי' י"ד (רמ"א מחמיר לשרוף) וכ"כ ר"ן ס"פ כל הללמים שכן דעת ראשונים כל א"ה לסתם י"ס מדמינן שלא תלנו חמור לכל אסורין יותר חס"י שצמחשו. והוסיף דתקנה דרשב"ג שייך נמי אם לא נתבטל כדין חורס כגון שאין רוב ורמיתו מירוס' רפ"ג דערלה דמסיק כיון דקיי"ל כרשב"ג ימכר מן וכו' להכי אפי' בגד שלבשו בקליפי ערלה מותר למכרו מן מדהי הלבישה אי ליכא למיחש שגוי יחיד וימכרנו לישראל, אלא אפי' לא נתבטל מ"הת קאמר רשב"ג ימכר ואין סמכין עלי' בס"י וכן בשאר אסורין עכ"ל בקטור. ולענין היכא דאסור נ"ט בהיתר אסור למכור דבירוס' סוף מחילתין אי' מודה רשב"ג לחכמים בין לתבטל שהוא אסור (כיון שהיין נ"ט לשבח בתבטל) ור' בון אמר מודים חכמים לרשב"ג בחצית בין סחציות למכור מן מדהי י"ג, אמר ר"ז עד דלא איתאמרת הא מנתא לא היין ידעין אי אחר מודין חכמים לרשב"ג או מודה רשב"ג לחכמים, א"ר יודן ידע הוי ר"ז אלא עשה ענמו כאיש דשמע מילה ואקסי עלה עכ"ל. מזה נשמע דאף רשב"ג לא הסיר מכירה אי נ"ט לשבח בהיתר כיון שמדאור' נ"ב וס"ה ביבש חד צמד. והא דמיייתי ר' חגי בירוס' דערלה ראי' מרשב"ג שמוחר למכור בגד שלבשו בקליפי ערלה אע"ג דלא נתבטל מ"הת, אפשר דלא שמע עדיין דמודה רשב"ג בין לתבטל כדאמר ר"ז עד דלא איתאמרת הא נולתא לא היין ידעין וכו'. יוחא בזה מ"ס הרמז'ס פי"ז דמח"אם ה' ל"ב י"ג סתם על ענבים מצוקעות אם יס בנ"ט אסורות בהנאה ולא כתב ימכרו כנוו בהלכה הקודמת, משום דבירוס' מפורש דמודה רשב"ג היכא דיהיב טעמא לא מהני מכירה וכ"כ המפרש. ה נ"ל דקסי' ל' קושי' תוס' ד"ה למועטי דא' בחמת קיי"ל מחיצת נבלה ר"ל נמי ל"ב, מזה ת' רבנו משום סיפא דמתני' דתני תקנתא דימכר להכי נקט דרישא כל הני אסורי הנאה ודבר שבמנין אלא י"ג לאשמועינן אגב אורחא אף שיש בזה תרתי לגרעיותא מהני תקנתא דסיפא דימכר כמו י"ג מיסור משום האזי מדוסא לחוד לא קפיד תנא למתני אי לא לאשמועינן נמי דאין בטלים (ובצ"ח דנקט נמי לאשמועינן דלא בטל דאכתי לא נשית מחיצה של נבלה בחולין ל"ו עתי"ט רפ"ט דסוטה) ולהכי שפיר קאמר הש"ס אגוזי פריך ובכורות לענין חמץ בפסח לא תני דכבר תני במס' ערלה שאין בטלים, וחמץ במשהו לא משיב כיון שאין בו מדוש לענין דין מכירה דסיפא דכ"ס הוא כיון שאינו דבר חשוב. מיושב' בזה קושי' כ"פ, לרשב"א דס"ל חמץ במשהו אף יבש ביבש מאי פריך ליחתי בכורות של ב"ב לענין חמץ בפסח, בחמץ אין לריך דבר חשוב אפי' משהו ל"ב, ועוד הקשה לרמז'ס ור"ן דא"י חמץ ל"ב ביבש אפי' משהו מ' דסיל"מו, ולא שייך למיתני בכורות? ולת"ס יוחא, דהכי פריך, נמי ידעין דחמץ במשהו ל"ב אף ביבש, ליחתי בכורות משום סיפא דמתני' לאשמועינן אפי' דבר שבמנין וא"ה כחמץ שנתערב נמי יס לו תקנה במכירה? ומשני כיון דכבר ידעין שכורות דבר שבמנין ול"ב, לא איכפת ל' למתני משום מדוסא דסיפא לחוד. ו כך הסיג ר"ן על ראש"ד דמתרין הכי. ז לרמז'ס ג' מחילת מ"הת מקום פטור ככרמית והזורק לחוכו מר"ה פטור, פי"ז דשנת, וחכמים אסרו לטלטל בו והתירו ע"י קורה, שט"י יס היכר ולא אחי לחופי בר"ה, ומ"מ אינו ר"ה גמור וזורק לחוכו מר"ה פטור, ואם מתקין בלמי דהוי כמחילה הוי ר"ה מ"הת כדאי דף י"ב הזורק לחוכו חייב, ולר"ס פ' ג' מחילת ר"ה דאור', והאי דקף י"ב פרושו במצוי שיש ב' מחילות ולמי. ומ"ס הר"ר יסונתן למי וקורה דמהני הוי הלמ"מ וכ"מ מחוס' ה' ע"ב כ' ח"י קל"ב דה לא דוקא. מיסור לרמז'ס ג"מ מ"הת מקום פטור, ודאי י"ל הא דמהני למי לעשיתו ר"ה הלמ"מ הוא, ולשאר הפסקי' ב' מחילות ולמי דהוי ר"ה מ"הת י"ל זה מהלמ"מ, ולר' יהוד' אף בקורה שוב מ"כ במהרש"א ה' ע"ב וע"ל לכוזא אמוראי קורה נמי מחילה ומהני ב' מחילות לשו"י ר"ה מ"הת או לפועלו מדין ר"ה כמ"ס תוס' ח' ע"ב ד"ה מניח. ח ל"ל ולהוליא מחוכו לר"ה, דלטלטל בחוכו ד' אחות נמי אסור ככרמית, וכן להוליא ממנו לר"ה

קורה רוחב טפה שמינה על כותלי מבוי למעלה בטקום שפחות לר"ה או לכרמלית, ואם הלל א המבוי אינו גבוה יותר מכ' אמה, מתקנו ע"י קורה זו, ואם החלל גבוה יותר מכ' מן הקרקע עד הקורה צריך למעט גבהו ע"י שישפיל הקורה, דיותר מכ' אמה גובה לא שלטה עין ולא הוא הכירא, וצריך לכוון שיניח הקורה להתיר המבוי, שאם נעשה קורה מאליו לא טהני כיון דקורה משום הכירא, ולא דמי ללחי העומד מאליו כדלקמן ב, ואי בעי מתקן המבוי בלחי של יו"ד טפחים כדלקמן, ואם פתח המבוי רחב מיו"ד אמות לא טהני לחי או קורה אלא צריך למעט פתחו או מתקנו בצורת הפתח. וכל האמות השנויות בערובין אמה בת יו"ז טפחים ולפעמים מורדין שוחקות ולפעמים עוצבות, במקום שטעוצבות יוצא חומרא כגון גבוה מכ' פסולה, משערין בעוצבות, ואי שוחקות חומרא, כגון מבוי שאין במשכו ד' אמות פ' ג. . . . ואמה שוחקת יתרה על עוצבת חצי אצבע ד. אם פתח המבוי פחות מד' טפחי א' צ תקון ה. אם לא רצה למעט גובה המבוי ע"י שישפיל הקורה כדאמרן ויכל למעט גובה המבוי ע"י שמינה למטה בארץ כנגד הקורה קרקע או קורה רוחב טפה ועובי' טפה כדי שהקורה למעלה לא יהי' גבוה מטפה זה יותר מכ' דקיי"לן כר' יוסף רבי' דאביי ו' ומדברי הגר"צ נ' דוקא ע"י קורה יוכל למעט גבהו ולא ע"י קרקע, טעמי' בקורה לא חיישינן שיפתח ע"י דריסת רגלים אבל בעפר לכ"ע חיישינן דהא עינינו רואות קרקע גבוה טפה שדורסין רבים מתמעט ז. ואם אין בגובה המבוי יו"ד ט', חוקק ד' אמות חוץ אורך המבוי ע"פ רחבו ה' להשלים החלל ליו"ד ט' כאביי, אע"ג דר"י רבי' אמר די בד' ט' בהא הלכא כאביי דסוגי' כותי' כ"כ הגר"צ, כלומר דהני ברייתות דאקשי ל' אביי, בשנויי דחיקא מהרצא ר"י וחזו דר"י גופא אמר לקמן ש"ט מר"ה משך מבוי בד' אמות ט' וצ"ל גמרי' איתעקר ל' . . . י ומהני שמעתא דכהני יא. . . . ואם אין יוכל להעמיק י"ט יב. . . . לחי הבולט מרופני מבוי שיש על פתח המבוי פס ככותל רביעי משוך ע"פ רחבו, אם הוא משוך פחות

מ"א

נחל אשכול

לר"י (ומכ"ס לר"ה כיון דמ"ה ר"ה), משמע קלח כשלח תקנו מותר להיולי לרמלית אחרת ע' שבת ט', מיהו רש"י ערובין כ"ד ד"ה לקולא כ' חצר נפרץ לקרפף יותר מסלח' שלא הוקף לדירה וקרי פרוץ למקום האסור וכ"ס לרמלית וכן דף ל"א חזל שבת ק"ל כ' מותר לטלטל ב' אמות צו וצ' צו, וערובין ס"ז ט"ב מותר לטלטל מקרפף לרמלית וכן מחצר נפרץ לרמלית עב"י סע"ד. א. ג'. ב ט"ז דקיי"לן דהוי לחי (אם לא הי' סס לחי כלל ומואלו לחי זו שבת מותר לע"פ סס) שלא סמכו עליו מע"ס חזל אם הי' סס לחי אחר שנסבר שבת, ומואלו לחי זה שנטעם מאליו, לא מהני חי לא סמכו עליו מע"ס), שא"ל לחי שהוא משום מחילה, וכ"כ ר"אם ורשב"א. רבנו וכן הר"ף לא הביאו הכשר למעלה מכ' ע"י מחלחלה וי' טעמם משום דנגמ' פלוגתא מאי מחלחלה אי קיני או פסקי דחירא ואין לא בקי"אין באלו. ג. ה, משערין בשוחקות. ד כ"כ ב"י בשם רשב"א סס"ג ובי"ד ר"א, ובתח"ד ר"ס ערובין כ' חזי' חזבנו על טפה וט"ס הוא. ה י"ב כר"אם ורשב"א, לרמז"ס דוקא פחות מו". ד. ה. ז"ל ר"ף גבוה מכ' ובא למעט, מיעטו בקורה רחבה טפה דקורה משום היכר וסיכר של מטה כהיכר של מעלה, וכסס שלמעלה די בטפח כך הקורה שלמעלה טפח, והבינו ר"אם ורז"ה שכותב הר"ף שותן הקורה למעלה ומחברו חמת הקורה המונח למעלה משער וע"י חזקן מונח חוץ השער, והסינו עליו שבתקון זה לא הי' פליג אביי, אלא התקון הוא למטה שמנבים הקרקע ברוח טפה, ורבנו נא פ' כן אלא דעת ר"ף שממעט החלל למטה כמשמעות דבריו היכר שלמעלה ב"י כהיכר שלמעלה, והא דנקט מיעטו בקורה, קמ"ל צעפר לא, אע"ג דאמר' דפליגי ר"י ואביי בנדרה שמה יסחת, ס"ל בקורה פליגי, חזל צעפר טפה מודע ר"י דהא חזקן דמתמעט וכך נ"ל שהבין הר"ד יסוחתן ד' ר"ף. ח מזה נראה דל"ג ברי"ף ד"א על ד"א, וזלל רח"י משמעת דט"ס הוא, דדי למצוי ברוח ד"ט ואריך ד"א. אמנם אם נמלא שרוחבו ד"א או יותר ודאי לריך לחקוק ד"א אורך על כל רחבו כדי שיהי' גובה מחילת י"ט. והאי ד"א על ד"א שברי"ף שלפנינו בל"ה אינו מדוקדק דבעין שובנו י"י ארכו יותר מרחבו כדל"ה ס' ואי לא, הוי כחל ונריך ב' פסים וכו', וה"ה אם אין באורך מ' ד"א. ט דף י' כבר הרגישו חוס'. י לשון זה בפסח ס"ט ר"א שכתב חלומדו וכך חזינו בר"י שחלה ושכתב חלומדו נדרי' מ"א, ושם ג' איתעקל ל' לחודי' ורבנו רנא לומר בשעס שאמר ר"י בד"ט לא זכר דברי ר' הונא לקמן דף י' ומ"ס אביי בסוגין מר"ה לחי הכולט פחות מד"א וכו' לכך חשב שדי בד"ט, ומ"ס כאן בגמ' ורז' יוסף דפתח לה בקרן זוית ור"י לאפקוי מחורת לחי וכו' לא ר"י גופא משני הכי, אלא גמ' אמרה לחי דס"ד דר"י שדי בד"ט מלי לשנוי ולפרוק הוכחה דאביי ע"פי הדמק, וכן נ' מלשון גמ' דלאו ר"י הסיב כן, חזל באמת לחי דלדכר ל' אביי לקמן י' בזה דאמר ר"ה לחי המוסך וכו', חזקן דר"י גופא דהר ב"י ועמס' ור"אם ע"ז נ"ז ע"ב כה"ג גבי ר"ה ורביס כמוהו. יא הוא דף מ' ע"ב דאמר' כהני מבוי שלזו ח' ארוך ולזו ח' קצר פחות נוד"א מניח באלכסון, ד"א לא, דס"ל קורה משום מחילה ואע"ג דרבא פליג היינו מנעמא דס"ל קורה מ' היכר ובאלכסון לא הוי היכר חזקן חלוקס לא פליג, וטעמם שבד"א לא מהני להניח באלכסון שד"א הם מבוי בפני עצמו וכ"פ מפרשי ירושלמי סוף ה"ה, מזה מוכח דכהני נמי ס"ל משך מבוי בד"א, דבגדון זה לא שייך פירוקא דס"ס לאפקוי מ' לחי בעינן ד'. יב חסר חולי ל"ל דלא מהני לחי וקורה חזל מהני ל"ה כן משמעות ש"ע סס"ג כ"ז כרמז"ס פ"ז. ופשיטא אף שמחילת מבוי חזקן חזקן י"ט ל"ה שבוש לריך גיבה יו"ד כמ"ס כרמז"ס פט"ו ה"ט, והמגיד הביא שרשב"א חולק (ומ"ס ב"י שרשב"א כרמז"ס, לעדות המגיד, הוא טעית) שאין מחילה פחות מיו"ד, ר"ל למצוי עצמו אין מחילות. ו' לסתמיחו חזקן, לרמז"ס ג"מ מ"הת מקום פטור ולא ר"ה וע"י קורה החירו מ' לטלטל אף שנת"ה אינו ר"ה אלא מקום פטור, וה"ה מקום דע"ד שחן גבוה י"ט נמי מקום פ' מ"הת ומכמים קראו כרמלית כמ"ס כרמז"ס בפ"ד וכמו שהתירו מקום פ' של ג"מ ע"י קורה, ה"ה החירו מבוי פחות מיו"ט שהוא מ"פ ע"י ל"ה, דזה וזה לא מקרי ר"ה מ"הת דלשניהן אין מחילות ראויות, חזל לרשב"א לא החירו חכמים ע"י תקנת קורה אלא מ"ס ר"ה מ"הת והיתר קורה ה"ט משום דבלא"ה בג' מחילות הוי ר"ה, ח"כ למצוי פחות מיו"ט גובה לא אסמי ל"ה כן דעדיין אינו ר"ה מ"הת דג' מחילותיו פחות מיו"ד לא חזי ל' ר"ה. ולכאורה ראו' לרמז"ס דקיי"לן מבוי שארוך למסל כ' ואין גבוה יו"ד לר"י בדף ה' די אם חוקק צו ד"ט ולאביי ד"א חלל יו"ד חזל כל ט"ו אמות אחרי ד"א הראשונות מניחם פחות מיו"ד ולפ"י כל המחילות לצד מד"א הראשונות ובפרט דופן אמצעי פחות' מיו"ט גובה, ואחל

ספר האשכול, הרכו' ערובין.

מד"א נדון משום לחי, לפי שאין בו שעור משך מבוי שהוא ד"א, ואם יש בו ד"א שעור משך מבוי אינו נדון משום לחי אלא נדון כשאר כותלי מבוי, ופתחו של מבוי עומד בלא לחי, לכן צריך לחי אחר, ומעמידו באיך גיסא ולא בצד הפס של ד"א א, אי נמי טוקי לי' בהדי' ההוא קמא ומטפי בי' פורתא או מבצר בי' פורתא טפות' קמא ב. ואי פתוח המבוי ח' אמות או פחות מזה ולחי הבולט מדופנו ומקצר הפתח ארכו ד' אמות, א"צ לחי אחר ג. . ואי חיישת שמא כי הדדי נינהו ד, ס' דרבנן להקל. ואי קשי' מאי קאמר ס' דרבנן אפי' ודאי כי הדדי נינהו לא מפסל הא קיי"לן פרוץ כעומד מותר ה? וי"ל ה"ק אף אי אמרת כהדדי נינהו כלומר שיש לכל א' ד' אמות אלא שיש לחוש דהני דפרוץ ד"א שוחקות ולעומד ד"א מצומצמות ו. מ"ט שרינן משום ס' דרבנן לקולא. ואמרו רבותא הא דאמרי' ד"א הבולט מדופני המבוי אין לחי, דוקא אי לא עבדי' ללחי, אבל עבדי' ללחי כשר דהא אפקי' מתורת כותל מבוי. וי"ל הגר"צ מבוי שנפרץ מצדו וכלפי ראשו ו' אמתר משמי' דר"א ור"א אם יש שם פס ד' ח' מתיר פרצה עד עשר אמות, דיו"ד אמות פתוח אכתי פתח מקרי ט, ואם לא נשאר פס ד' לצד הפתח, אם הפרצה פחות מג' מותר, ג' אינו מותר י. חזי לן דס"ל כיון דרב חנן משמי' דרב מתיר עד יו"ד ור"ה ברי' דר' יהושע נמי אמר הכי וא ור"א ור"א נמי סחמא אמרי פס ד' מתיר פרצה יו"ד יב ודאי הכי הלכתא. מיהו אי בקעי רבים בהאי פרצה אפי' היא ד"ט פסול כדמוכח מהאי מבוי עקום, ומעמא כיון דעייילי ונפקא בהאי פרצה רבים בטיל להו פתחא קמא ובטלי קורה ולחי דידי' שברוח רביעי', אבל אי לא בקעי בה רבים יג ואין הפרצה יותר מיו"ד ואין הפרוץ מרובה על העומד בצד זה מותר כל זמן שנשאר סמוך לפתח המבוי פס ד'. הגר"צ לא כ' מידי אי הפרצה בראשו ממש אצל הפתח, ובגמ' אי בראשו פוסל בד"ט ומסיק יד לא בראשו ברוח רביעית ממש דהחם פתחא הוא אלא כשנפרץ בקרן וזית בד"ט דפתחא בקרן וזית לא עבדי אינשי טו ומדמייתי הגר"צ לקמן האי טו . . .

במבוי

נחל אשכול

ואחמי כשר הא אין לו מחילות בסוף המבוי, וע"כ ל"ל כיון דמ"סת מקום פ' הוא חקילו רבנן. אחר זמן ראיתי שחקקס נזכר בחזן העומר וכ' דהאי חוקק ד"א מיידי שחון למבוי בחייר ר"ה ודאי המחילות גבוהה י' אצל חוק המבוי הקרקע גבוה יותר מדי, ע"כ לעומד בפנים אין מחילות גבוה י' לכך די אם חוקק בפנים ד"א שיראו מחילות גבוה יו"ד אף בפנים ואל"ג שלמטה נגד דופן החלצי לא היו י' לא איכפת לן כיון שמחון כל המחילות גבוהה י'. ומעתה י"ל בחיפון זה מתיר הרמז"ס בל"פ אם כל המבוי פתוח מיו"ד ומפנים, שמחון בחייר ר"ה נראות גבוהות יו"ד וזכר חלו" כ"פ מודי'. א דלא הוי סיכר שגרה כמסיק על הפס ומקלר פתח המבוי. ב כי זכר יש הכירא שאינו מוסיף על הפס אלא מעמידו לחי. ג ל"ל: מה נפסק אי עומד נפס יתיר בעומד מרובה על הפרוץ (כ"ז שאין פרצה יותר מעשר אמות) ואי פרוץ נפס: כיון שאין במשך פס הבולט ד"א נדון משום לחי. ד הבולט ד"א ואין נדון משום לחי, והפרוץ נמי ד"א. ה דף ט"ז. ו א"כ פרוץ מרובה, ומעפ"כ העומד ד"א וילא מחלל לחי, כעין זה בתוס'. ז גמ' דף ס', ו'. ח אם נשתייר מן הכותל שבו הפרצה פס ד' ללד הפתח ששם מונח הקורה או הלחי וא"כ נשתייר סמוך לפתח שעור מבוי בסוף, דהוקא בחללתי בעיני ד"א. ט דף ב' מסמך לה על פתחו של היכל ועקר שעור מחילות הלכתא כדמסיק ד'. ברי"ף שלפניו כ' דוקא אם נשתייר גדולי מותר הפרצה עד יו"ד כרב הוגא דף ו', אצל משוסקי' י' שלא הי' כתיב בספריסם. י לפעמים אף ב' טפחים פוסל כגון ב' צדדים וב' במזרח צדדים מבוי דבקרן זית פוסל בד' כלקמן. יא ס' ע"ב. יב ר"ל ולא כדדמיק רב הוגא בדלית גדולי. יג שפרץ למקום מטונף או מקולקל צטיט ואין דרך רבים לעבור בו וכ"ס היכא דנשאר גדולי במקום הפרצה. יד אפי' לר"ס דפיסל בד"ט מן הכר בראשו אינו פוסל חלל בקרן וזית או אם ע"י הפרצה פרוץ מרובה מעומד תוס'. טו וסוי פרצה אצל אם תקן סס משקוף ומזוזות דהיינו ל"פ מקרי ספיר פתח תוס'. טז ל"ל דינא, שמצינא קודם משום ב' דקרן וזית לא מקרי פתח דפתחא בק"ז לא עבדי אינשי, לא הולך להביא כאן שפרצה ד"ט פסול בק"ז, ואם אין הפרצה בק"ז אף בראשו מותר עד עשר כמו מן הכר כמ"ס וכדמוכח יו"ד ע"ב, וגם יש קולא בפרצה יו"ד בראשו דלא מיישין שיצקו רבים צה ומצטלים פתח המבוי, דמ"סת ילכו בפרצה שאין מקלרין הלוכם בכך, ודאי יוכי דרך פתח המבוי, אצל מן הכר מסתמא ילכו דרך פרצה כיון שמקלרין כדאי' י' ע"ב וערש"י ה' אם נשאר שעור הכשר מבוי בד' לא מפסל, היינו אם לא בקעי לכדי אין להחיר אלא אם הדרך מקולקל, ובעיירות שלנו אם הפרצה מן הכר מסופק במג"א ס"ה שם ד"ה כחלר דלא פסיל פרצה יו"ד אף אי בקעי רבים, דף ח', ועמג"א ס"ס שס"ג ד"ל בקעי רבים היינו ס' ריבוא, ולא נראה כול, דטור וסיעתי' כ' צו"ה אין ר"ס כיון דאין ס' ריבוא צוקטין בכל יום ואל"פ"כ מחלקין סס"ה בין בקעי ללא בקעי ר' אצל אבן העזר מסיק דאף במבוי אין אוסר פרצה פחות מי' אלא אי לז סכנגדו מחוקן בלתי אצל יש לו ל"פ מלד סכנגדו אין אוסר פרצה פסח מיו"ד אפי' הרבה פ' כל זמן שהעומד מרובה טעמו כמו בחלר בקעי רבים לא מגרע ה"נ במבוי, דהלל"ה האריך למד ס' ע"ב מבוי מחלר כיון דמבוי נמי פרטיו צו"ד, סלא פרטיו בד' אי בקעי ר', ע"כ ל"ל דלא נאסר בד' אי בקעי ר' אלא במפולש מב' לדיד, וס"ג חלר מפולש לר"ס אסור בד', ודאי צ"ע ס"ה, ג', בחלר אף שבקעי ר' פרטיו ד' אינו אוסר, היינו מ' שאינו מפולש לר"ס, שלמעלה גפופין במקום שפתח למבוי, והתם במבוי נמי מותר בכלל לחלוצ חלר. ומיייתי ראיות שאין חלוק מחס' י"ח ודף ל"ד אלא הכל תלוי במפולש. ומסיק מבוי שמותר בלתי (ובכדי איירי ש"ס וש"ע ס"ה) אי מלדו פרצה ד' אוסרת צבקעי ר' דמד פתחא שרי רבנן ונא שני, אצל אם יש ל"פ שהוא כמחילה מלד ד', אז פרצה בלדו אחר אפי' כמה חזין אוסרות אלא ביותר מיו"ד, אצל נפרץ מב' לדיד אוסר בד'. הנה מ"ס בחלר אף מרש"י משמע כן בדף ח' ד"ה אחר לי' רב היתר חלר אשמעיין אל"ג דנפרץ בכותל שני דדרכי ר' מר"ס זו לר"ס זו דרך חלר ומבוי, לאירי' שחלר אינו נפרץ מפילא לר"ס אלא דרך המבוי וכ"כ רמב"א צ"ע ס"ה ש"א סו"ד חלר מפולש לר"ס לריך ל"פ מלד ח' במבוי מפולש ולקמן כ"ב ע"ב פרש"י חלר שרבים נכנסין צו וי"ב ר"ה מיידי שיש לו גדודין, אצל בעיני פרצה מבוי כולל"ג, זיל בחר טעמא הא דאסרינן בקעי ר' בד' נשמע צדק ו' ממבוי עקום שאף צד' דינו כמפולש, ומפרק התם בקעי רבים שדרכם לדרוך מקלס לקלס, ודי לבוא מן הדין ל"כנ, אם כאן מבוי עקום או דרך רבים מר"ס מכניסת המבוי במפולש או

נעקום

ספר האשכול, הרכו' ערוכין.

כראמר א. . . ומבוי שנפרץ בטלואו לחצר ונפרצה חצר כנגדו לר"ה חצר מותר ומבוי אסור עד שיחקנו, חצר מותר בכל גונא אפי' פרצתה נגד פרצת מבוי כל זמן שאין פרצתה יותר מעשר ואינו בטלואה ב' דפתחא הוא לגבי חצר אפי' רבי בקעי ב' כדתנן ג' חצר שרבי' נכנסין בו ויוצאין בו ר"ה לישבת, והאי פרצה שבראש המבוי לצד החצר פתחא הוא לגבי חצר ד' אבל מבוי אסור דהוי כמבוי המפולש לר"ה, ואין היתר למבוי ה' אלא אם פרצת המבוי אינה מכוונת נגד פרצת החצר וגם אין המבוי כלה לצידו החצר ו' אלא כלה באמצע חצר ז' שעדיין נראו ב' צדדי חצר שמרחיב' על המבוי, ובתנאי שיהי' חצר של רבים שאין רשות ליחיד לבנות בתים בחצר על הצדדים ולקצר הרחבתו על המבוי, אבל דיחיד לא מהני דומינן בני בתי בחצר ולא אישתיירו צידי החצר רחבים מן המבוי, ובג' תנאים הללו פרצה שבמבוי לצד החצר לא פסלה למבוי דהוי כאלו סתום לצד ר"ה, מיהו כיון דעדיין נפרץ מבוי לחצר למקום האסור לו ח' הלכך אינו מותר לטלטל במבוי עד שיערבו בני מבוי עם בני החצר. כך פרושא ברירא למסקנא מלחי' דרב. ולמאי דמסקינן ט' שוה טכפנים ונראה מבהוץ נדון משום לחי, המבוי מותר י' בלא תנאים אלו שהני גפופי שיש לחצר יא' טב' הצדדי' יתר על רוחב המבוי מהני נטי' למבוי, שאף שהמבוי נראה לעומד בחללו פרוץ בטלואו בלא לחי ט"ט העומד בפרצת המבוי רואה שיש גפופי מכאן ומכאן ונדון אף למבוי משום לחי ומותר לטלטל בו לעצמו אף שלא ערב עם בני החצר יב'. והני תרתי מיטרא דרב יהודה ודרב יג' דרמי אהרדי בגמ' הו"מ לשנויי כאן בנכנסין כותלי יד' . . . אלא דעדיפי מיני' קאמר בחד גונא איירי טז'. ויש שאומר למאי דמסיק מבוי מותר כשערבו בכל גונא מותר טז'.

סח. מבוי שצדו א' כלה לים וצדו א' כלה לאשפה יז', באשפה של יחיד חיישינן שמא תנטל האשפה אבל אשפה של ר' גבוה יו"ד הוי מחיצה, ולא חיישינן נמי שמא יעלה הים שרטון, חזי לן כך ג' הגר"צ ולא כספרים יח' . . . לכך השמיט האי הלכתא, דהא דאשפה של רבים נדון כמחיצה ודיחיד לא, מייתי לקמן יט'. ואיכא לעיונא בהא מלתא דים אוקיאנוס מקיף כ"ע וא"י

נחל אשכול

דסוי ר"ה אט"ג דבניר מ"ו, וסרי סס לא נתבאר דמיירי שנשאר פניו רוחב י"ג אחס, אלא דתוס' לא מחלקי בין י"ג לפחות מזה, אלא הכל תלוי אם ר"ה עובר לאורך המבוי וכ"כ רש"ב"א וריטב"א דלא כר"אש. והס"ע צסי' שמ"ס מביא ב' דעות אלו, וצסי' סס"ד כ' מבוי מפולש מו' לדדיו לר"ה נריך ל"ספ ומזל אחר למי, וכ' ח"ס כשאנו רחב יג"א ושליש דל"כ דיו כר"ה, משמע צי"ב אחס מהני, וליתא דאפי' פתוח יותר מיו"ד לא מהני למי אפי' ג' מחיצותיו שלמות. מיהו הס"ע ב"כ קצר דהול"ל אם מפולש לאורך ר"ה לסעת חוס' ורש"ב"א נריך דלתות אפי' פחות מיו"ד ואם הוא רחב י"ג אפי' ר"ה עובר אלא הפתחים לר"ה נריך דלתות. מיהו מרחב"ס ורש"י שבת ו' ורע"ב רפ"ק נ' אפי' דרך ר"ה לאורך המבוי אם אין מבוי ענמו י"ו לאו ר"ה הוא. ומדבריסם למדנו אף מבוי רחב י"ו אינו ר"ה אלא כשמפולש לר"ה ממש לא כרמלית וכ"כ יד' דלא כשצ"ט. א' ז"ל כדאמר רב דף ז' סרטיא מכאן ונקעס מכאן או בקעס מכאן ונקעס מכאן עוסס ל"ספ מכאן ולמי מכאן. ב' כדעת מהרש"ל ור"ס דף ח' ע"ב ולא כמהרש"א סס. ג' טסרות פ"ז ועימ"ס לעיל ס"ק ט"ז שחזר אינו מפולש להדי' לר"ה אלא למבוי מזל'.

א'. ד' סמבוי נפרץ במלואו לחצר אבל לחצר עדיין גפופי מולדין כפרש"י. ה' ר"ל אם לא מחקנו ע"י.

ודין החצר שנפרץ למקום האסור אם הפרצה יותר מ'ד צריך צ"ה פ' אינה במלואה א' ואם פחות מ'ד והיא במלואה צריכה ב' פסין של משהו משתי רוחות ואם מ'ד צריך שיהי' הפס רחב ד"ט ב' ואם פתח החצר פחות מ'ט א"צ כלום ג'. לשון ים שנכנס לחצר אם הפרצה אינו יותר מ'ד ולא נפרץ במלואה כגון שנשאר עומד פס ד"ט או משהו מכאן ומכאן ממלאין ממנו מים בשבת, נפרצה במלואה או שהפרצה יותר מ'ט אין ממלאין ממנו בחצר אא"כ עשו לה מחיצה גבוה י"ט ד' ואם לאו לטלטל בתוכה נמי אסור שהרי נפרץ למקום האסור דים כרמלית הוא ואם נשאר גדודין במקום הפרצה למטה בגובה י"ט אלא שהים מכסה אותם מותר לטלא מים בחצר אבל אסור להכניסם לבית ה' והגר"צ פ' דאי' ל' גדודי היינו פסין נשארו מב' רוחות למעלה מן המים ומכשירות לטלטל בחצר אבל מ"ט אסור לטלאות מים לחצר כשאין מחיצה תוך המים, כלומר אף שהפרצה יתר מעשר מ"ט בהאי יתר בולטין אבנים משני צידי הכותל ומעכבים לכונוס בתוך האי יתר מעשר לפיכך לגבי טלטול בחצר נחשב כאלו אין הפרצה יותר מעשר, אבל לגבי המים שפורץ גם במקום שאבנים בולטין הוי פרצה יתר מעשר לכך אסור לטלאות מים אף לחצר ו'. אמת המים שהיא עוברת בחצר ד' אם עמוקה יו"ד ורחבה ד"ט אין ממלאין ממנה בשבת אא"כ עשו לה מחיצה י"ט בכניסה וביציאה ה' ומחיצה זו צריכה משוקע במים ט' טפחים ונראה טפה למעלה מן המים או שעושה מחיצה למעלה מן המים ט' טפחים וטפה א' שקוע ממים להבדיל בין מים שחוף לחצר כדאי' גבי בור שבין ב' חצרות מ' כמפרש רב יהודה וסוגי' כותי' כ"ב הגר"צ. אבל אינה עמוקה יו"ד ואין רחבה ד' אינה חולקת רשות לעצמה ובטלה אנב החצר י'.

סו. נקטינן איזו טבוי שניתר בלחי וקורה כל שארכו יותר על רחבו ובתים יא' וחצרות פתוחים לו כדי שיצטרכו לעשות ערוב חצרות וערוב מבואות, ואיזו חצר שאינו ניתר בלחי וקורה כל שאין ארכה יתר על רחבה, שצריכה פס ד' או משהו מכאן ומשהו מכאן, אבל ארכה יתר על רחבה אפי' משהו סגי בלחי או קורה, אבל מבוי יב' כיון שקרוב לר"ה יג' לא מכשר בלחי וקורה יד' וכן מבוי פחות מ"א אורך טו' . . . הקורה שאמרו רחבה טפה כדי לקבל ארית לרחבו טז' ובריאה לקבלו

נחל אשכול

ור"ל ס"ל לריך היכר ליר כר' ינאי, ורבנן צבל רב ואבא בר הונא ור' זירא כר' יוסקן ס"ל דל"ל היכר ליר וכיון דקיי"ל כחכמי צבל ור' יוסקן נמי הכי מיושבת קיס' הר"אש, אבל מ"ט צבירי קרבן דקוש' ר"אש צל"אס ל"ק דר' ינאי לא אמר אלא ר"ל לא נהירא, דלחמשס סבלי סכ' ר"ל צסס ר' ינאי, יוחר ג' נסס נוסחמו צירובלמי ונ"ל ר"ל צסס ר' ינאי. ופשוט דל"ס מהני אפי' עומדת מחלי' דהרי היא מחילה גמורה מ"ה ומחלי' למפולס וליותר מיו"ד וכן לר' רוחות ולענין כללים וכ"ס מחלי' ואע"ג דבלחי צעיין סיסמך עליו מחלמוול, למי לאו מחילה גמורה דלא מהני ציתר מיו"ד, אבל ל"ס מהני גמורה היא. ומג"א כ' אס' תחת חבל העליין של ל"ס איכא עמוד בכוחל דקון מחוס קנה דלא גרע מחלי' עומד מחלי' וטו"ז כ' דמפוסין נמי מהני ובתו"ס ס"ק י"א וס"ד סעינו מרש"י י"א ד"ה סיקפי. ולעני"ד דוקא צלבן יולאח ואלח נכנסת אבל בצבנים יולאח צסו וביניהם פחות מג' לא נקרא פתחי' מחלי' וכמו דמהני ללחי צדק ט"ו ס"ג לענין | חבל | אחד וכמסקוף הסוכב על הלחיים, ואי מחוס סכוא עב מזל א' לא מלינו אלי' חבל עד שמגיע לבית שצד אחר כזה | סלריך המסקוף סוה צעוביו וכמ"ס רש"י ה' ע"ב גבי למי מחוס דרבה צסחיתו והאי לא גרע מחלי' מחסו ואע"ג דגבי למי של ד"א לריך להעמידו לכך מחללה ס"ט מחוס דצד"א נפיק מחירת למי ומקרי חצוי דלחי צבי הכירא כמ"ס חוס' סס. אבל צל"ס מחוס מחילה מחס אחיין ואפי' עומד מחליה מהני. וס"ה אס' הי' קורה צפתח חצוי מזל א' ללד סכנגדו וצא לתקן ל"ס אינו לריך אלא להעמיד לחיים תחתיו. א' ט"ו, כל יותר מיו"ד הוי פרסה ולא מחשב פתח. ב' י"ב, וס"ה אס' נסתיר מכותל רביעי פס ד"ט אבל מחסו מכאן ומכאן לא מהני לחוס' דף וי"ד דדוקא אס' עישה לכתחלה למי די צס אבל נסתיר צעיין טפח מכאן וט"מ. ג' בין לל"ק ובין ללסגא צתרא סדין כן, אבל רצו פסק 159 כל"ק חצוי פחות מ"ט חלקין. וחלר הוח מרובעת או רחבה יתר מארכה, חצוי ארכו יתר מרחבו. ד' או שגדרו הפרסה עד שלא נשאר ממנו אלא י"א. ה' צמלר לפעמים נראים הגדודים אבל הבית רחוק ואין נראים וחזי כמלטל מכרמלית לר"ה, אבל שאר דברים מותר לטלטל מחלר לבית דסגדודין שצבוסין יו"ד עושין מחילה כלפי המים כמ"ס הראב"ד אבל אס' חין צבוס' יו"ד ונפרץ י"א פשוט דאסור לטלטל צמלר דים כרמלית והרי נפרץ למקום האסור וצ"ע לא נחפרש יפה. ו' כעין זה הביא ס"ר יהונתן צסס י"מ אבל לא כ' שזה דעת רי"ף וכן צבג"א ערובין פ"ז. ז' פ"ז, ופרש"י כיון שנקנסת ויולאח לא מהני לה מחילת המחלר העוברת עלי' אע"ג דמחילה הלוי' מהני צמים ס"מ היכא דנראה שנטשו צביל המים, אבל שאר דברי' מותר לטלטל צמלר. ח' להבדילו מן המים מצ' רוחות חן לחלר סהס כרמלית. ט' פ"ו. י' פ"ז, שפרי יס לחלר ד' מחילת אפי' רחבה יותר מיו"ד לא מצטלה לחלר ומותר למלאות מים שחמה פחותה מעומק יו"ד ורוחצ ד' אינה חולקת רשות לעצמה צמלר כמ"ס ראב"ד וד"מ אבל כסים עומק יו"ד ורוחצ ד' חולקת רשות לעצמה כיון שמחוצרת למים שחון לחלר דהוי כרמלית לענין שאסור למלאות מחנה אבל לא לאסור לטלטל המחלר שים לו ד"מ ואין סדבר חלוי צרחה יתר מעשר שאין כאן פרסה צמלר, אבל לשון ים שנקנס לחלר וספרסה יותר מ' ואין גדודין נאסר לטלטל המחלר שפרץ למקום האסור ואס' חין הפרסה יו"ד אף סהמים עמוקי' יו"ד מותר למלאות מהס שמחילת המחלר מחירות, אבל צאמת המים שנקנסת מזל א' ויולאח מזל א' אף שלא מצטלות המחלר מ"מ חולקת רשות לעצמן כיון שעמוק יו"ד ומחוצרת מצ' גדדי' עס המים שחון לחלר. לכך אסור למלאות מהס, כך ג' מדברי הראב"ד. אבל ס"ר יהונתן כ' צערובין פ"ז דשון ים הנכנס לחלר פחות מיו"ד מותר למלאות שאיירי נמי צאין עמוק יו"ד, אבל הפוסקי' לא חלקו. יא' י"ב ע"ב, דהיינו צ' צמים. יב' שאין לו צ' צמים ומחירות. יג' אף שארכו יתר מרחבו. יד' אבל מהני ל' צ' לחיים מחסו או פס ד', ומנהגו צל"ס ע' תו"ס ס"ק ס"ג. טו' יותר צל"ס או צסני לחיים או צסס ד' כמ"ס צר"אש ערובין נ"ט וכן צס"ע סעי' ל"ב. טז' י"ג, ארית טפח וחלי' רחב, וארכו ג"ט, ומחילת רחבו על רחב הקורה סכוא טפח (כיון שט"ו שמחמתו צעיט מוסיק צ' אצבעות רוחצ דקון כאלו רוחצ הקורה טפח וחלי' ומכל ספי' משמע שח"ל למחמו צעיט ולא כן מריטב"א). וארכו לאורך הקורה, ובכל אורך הקורה שער זה, שאס' הוא י"א אורך

ספר האשכול, הכו' ערובין.

לקבלו א' ויתדות המעמידים הקורה ב' א"צ להיות בריאים כדי לקבל קורה ואריח וכן אם רחבה ד"ט א"צ להיות בריאה כר' אלעאי ג' והגר"צ לא הביאו, חוי לן דס"ל אליב' דר' יהוד' אמר ד. הניח קורה ע"ג מכוי ופרס עליו מחצלת והגביהה ג"ט מן הקרקע קורה אין כאן דהא מיכסא ומחיצה אין כאן כיון שהגדיים בוקעין בה. קורה יוצאת מכותל זה ואינה נוגעת בכותל אחר וכן שתי קורות אחת יוצאת מכותל זה וא' מכותל אחר ואין נוגעות, פחות מג"ט ביניהם כשר. וכן ב' קורות זו אצל זו, ולא בווי לקבל אריח ולא בווי לק"א, אם מקבלות שתיים בחד אריח לרחבו שקרובין בחבורן שאין ביניהם אויר כרוחב אריח כשר ה'. ה' אחת למעלה וא' למטה ו' אין אומרי' רואין העליונה כאלו היא למטה, דליתא לריב"ז כ"כ הגר"צ. וחוי לן דאם ביניהם פחות מג"ט מצטרפין לשעור טפה ו' דפסק נמי הא דר' וירא קורה בתוך המכוי ועקמיטותה חוץ למכוי היא בחוץ כ' ועקמיטות למעלה מכ' היא למעלה מיו"ד ועקמיטות למטה מיו"ד ואין בין זה לזה ג' א"צ להביא קורה אחרת. שעור גובה לחי י"ט ורחבו ועוביו כ"ש. עשה לחי לחצי המכוי הפנימי מותר עד הלחי ואסור בחיצון (חסר). שיירא שחנתה בבקעה ח' והקיפוח כלי בהמה גדר גבוה י' מטלטלין בתוכה, ולא יהיו פרצות יתדות על הבנין, וקיי"לן פרוץ כעומד מותר ואף נגד הפרוץ מותר אם אין שם פרצה יותר מיו"ד אמות, ואם אחת יותר מ' אסרת כל ההיקף אם אין לה צ"הפ, ואם פרוץ מרובה על עומד אף כנגד העומד אסור כשהפרצות ג"ט, אבל פחות מג"ט לא מקרי פרצה דאמרינן לבוד. והא דתני' ופרשה לה לר"פ טד' עד יו"ד אף שפרוץ מרובה על העומד ט. . . האי בכלאים אחר י. . . חוי לן דעומד מרובה על הפרוץ מותר אף בערב אמרינן

נחל אשכול

נריך לקבל ח"י אריחים ושיי מסהו דמלך זה ומלך זה אמרינן לבד עמג"ל. א' ולא של קס' אלא דבר קסה שמקבלי אכל לעובי' של קורה אין שטור, והא דרחבה נריך שיעור דרחבה הוי משום סיכור וצפחות אין סיכור. ב' ע' לעיל 164 ס"ק ג'. ג' דף ג' וי"ד וכ"כ ר"אם ריש מחילתין. ד' עתוס' ד"ה ארמייה ותמלא כינתו. ה' זו ממש כפי' הראב"ד פ"ז דשבת, וא"ש הא דפליג רשב"ג בצרייתא דאפי' אי מקבלות אריח לארכו ג' טפחי' כשר דמחיר אפי' הרחוק צניס קרוב לג"ט דמלינו בכל הצרייתא דרשב"ג מקיל ולת"ק פסול אם יש צניס רוחב אריח כיון שאינם יכולי' לקבלו וכך שטת הר"ר יהונתן ורשב"א. וז' אחרונים אם הם בקרוב טפה שיכל להניח אריח עליהם אע"פ דלית בתריוויכו טפה כשר. ולא מלאתי דבר זה מפורש, ואיפכא מסתברא כיון דסתמא מחני' הקורה טפה ולחי מסהו דקורה משום הכירא, א"כ לא מהני לן שני קנים של מסהו מונחים בקרוב ואין שיעור אויר אריח צניס, סוף סוף לא מנכר, אלא ודאי צניסן שיהיה צרופן שיעור טפה וכ"כ רש"י בסיכא כ"ב שלריך שיהא צניס שיעור טפה וכן דעת הרמב"ם סכ' אם יש צניסן כדי לקבל אריח אלא שמה שהסופק ה"מ דלרמב"ם אפי' אויר צניסן עד ג"ט כשר, ל"נ כלל, דאי הכי לא הוי שחק מני' כמו סכ' כך צהדי' לענין א' למעלה וח' למטה, ולענין' צמח שכתב הרמב"ם אם יש צניסן לקבל אריח צמח נכלל שאין רחוק צניסן כהר"ח, דאז אינם יכולים לקבל אריח וראב"ד לא השיג על הרמב"ם אלא כ' שלשון הגמ' לרמב"ם מכוון יותר ואח"כ כ' הרמב"ם היתה א' למעלה וח' למטה רואין את העליונה כאלו היא למטה וכו' ואם אין צניסן ג"ט צניסן הוי כמונחים זא"ז, אכל צמחך ודאי אם מרחק צניסן כהר"ח פסול דלא עדיף ממנוחות בשוה (ולא כה"מ והש"ע דברי רמב"ם דצמחך נמי לא פסול אלא צניס, דלדבריהם יקשה מה הוסיף רשב"ג בצרייתא אם מקבלות אריח לארכו ג"ט, ח"ק נמי אי' ל' קולא זו) וממילא נמי גבי א' למעלה וח' למטה נריך להיות צמחין שיעור טפה. והא דמהני צניסן אם אין המרחק ג"ט וצמחך פסול אם המרחק כהר"ח, ה"ט דחצי רמי עדיף מלבד, דאף ביותר מג"ט אמרינן חצי רמי אי עליונה טפה כדאי' סוכה כ"ב ולבוד לא אמרינן צניס. ומסוכה כ"ב משמע דה"ס לענין טומאה ולפ"ז הא דתנן באהלות פ"ב הוי עליונות כבין הסתמוות טומאה תחתיו כולן טמא דמוקי כשבין הסתמוות פתח טפה ועליונות טפה, היינו משום דמירי שעליונות גבוה מג"ט, אכל צמחין מג' אפי' אין צמחין טפה אלא רמב"ם פ"ו דט"מ לא הביא דין שבפחות מג' אפי' אין צמחין טפה כולן טמא והטעם דבפחות מטפה לא אמרינן כלל חצי רמי אפי' פחות מג"ט גבוה, והא דאמרינן הכי גבי סוכה מטעם לבד הוא כה"מ רש"י ותוס' כ"ב סוף ד"ה קנה וכ"כ ריא"ג בהל' סוכה וצטומאה ל"א לבד להחמיר כה"מ רמ"א ש"ע"א. אך מ"ם להחמיר ל"ט שדבריו לקיחים ממהר"ו והוא מביא רא' מעור העסלא ערובין יו"ד ומסוכה י"ח ושם מפורש דלהלכתא גמירי גבי טומאה דלא אמרינן לבד בין להקל בין להחמיר וכה"מ תוס' צמחין סס. ו' והיינו כשעליונה חוץ כ' והסתמוות למעלה מיו"ד דאליכ אפי' צמח קורה רוחב טפה פסול. ו' דבפחות מג"ט אמרינן חצי רמי אף דלית צ' טפה כדאי' סוכה כ"ב, ומאן דאמר רואין, אפי' ביותר מג"ט אמרינן חצי רמי כך נראה מהר"ר יהונתן וע' אנשי השם וסכריה כן מדיבא רי"ף דין שמביא רבנו צמח דאמרינן רואין צמחין בחוץ ג"ט. וז"ל חז"י דאמר ריב"ז ס"ל כאביה פרש דברי ריב"ז כמקסן בסוכה דאפי' צמחין ורחוק יותר מג"ט קאמר חצי, אכל לחי דמסיק דוקא בפחות, כרבנן נמי אחי' וכך צמח. ובצ"י פירוש אחר. וזו שטת הרמב"ם, אכל סכ' אש וסיעתי' ס"ל צא' למעלה וח' למטה אפי' מרחק פחות מג' לא אמרינן רואין כיון שא"ל צאופן זה להניח אריח, משא"כ בעקומה ועגולה מודי רבנן דאמרינן רואין. ח' ט"ו. ט' ל"ל כנגד העומד מותר. ו' דתנן צפ"ד כלאים כל גדר רחב ד' הוי הפסק וגדר שפרץ אפי' יותר מ"א, כנגד הפרה אסור אכל צמחין העומד מותר דהוי הפסק, אכל לענין שבת דתלי' צמחין כל שלא שייך לבד כגון שהפרצות מג"ט ואילך והם מרובות על העומד או אפי' עומד מרובה ויש פרצה יותר מ' אין כאן מחילה ופשיטא שאסור לטלטל אף כנגד העומד וכן הוא בירושלמי. ואיכא לאקשויי לרבא דמוקי בשמעתין י"ז ע"ב הא דתני' הכא אם העומד ד"ט ופרוץ מרובה מ"ט כנגד העומד מותר לרוע דאחי' כרשב"ג משמע לרבנן אם העומד ג"ט נמי הוי מקום חציב ומותר לרוע כנגדו וצמח' כלאים משמע דוקא צמח ד"ט? ו"ל דרבא ל"פ להבדיל חציב דמודי כל למישרא כנגדו אי איכא מקום חציב ואי לא לא חציב אלא שמוסיף דכרשב"ג נמי אחי'. מייסר רי"ס וראב"ד כ' בג"ט נמי כנגד העומד מותר אף שהפרוץ מרובה, ולדידכו ל"ל דמחני' דכלאים דנקטה ד' כרשב"ג אחי'. שוב מלאתי בפני' צמחין ירושלמי דכלאים דשעור רוחב ד' צמח"ג פ"ד כלאים י"ל דוקא לענין דין מחיל הכרס אחרת, אכל להפסיק בין גפני' לרעיס' אם גבוה יו"ד ורחב כ"ש די, וכן רמב"ם פ"ו דכלאים י"ד וט"ו דנראה מלשון

אמרנו א' כגון דאיייתי מחצלת דהוי ו' ומשהו וחקק בה ג' ואוקמה להאי משהו בקרקע מעט פחות מג' דהוי ל' ג' לבד, וסמוך לו ג' אויר, ולמעלה ממנו ד' דופן דהוי עומד מרובה על הפרוץ מרוח א'. כתב הגר"צ חצר שחשמישה לאויר ואינה מוקפת מחיצה של שתי וערב אלא בשתי או בערב ליחיד נותני' בית סאתים ב' ולענ"ד כל שחשמישה לאויר אפי' במחיצה גמורה אין נותני' לו אלא ב"ס כדאי' בהישן ג' אילן המיסך על הארץ אע"ג דעביד ל' בהוצא ודפנא דהוי מחיצה גמורה ואיכא סכנה ד אין מטלטלין בו אלא כשהוא ב"ס, וכלל אמר רשב"א ה' כל אויר שחשמישו לדירה כגון דיר וסתר וחצר ומקצה אפי' בית י' כורים מותר, וכל דירה שחשמישה לאויר כגון בורגנין שבשדות יתר טב"ס אסור. ובסוגין ביחיד המקיף לדירה ולא הקיף אלא בשתי או בערב להכי אין נותני' לו אלא ב"ס וכן לשנים המקיפים אין נותני' להם יותר מכ"ס כדאי' בירושל' ו' אבל לג' נותנים להם כל צרכם ובלבד שלא ישאר ב"ס פנוי מכלים ואם השאירו אסורים לטלטל בכל ההיקף אלא בד"א ואם הוצרכו לשש סאין שהוא ב"ס לכל א' והקיפו שבע מותר שלא השאירו סאתים, לא הוצרכו אלא חמש והקיפו שבע אפי' בחמש אסורין שהשאירו ב"ס, מהא שמעינן אי לא הוצרכו אלא ה' והקיפו וי"ו שפיר דמי שלא השאירו סאתים וחזי לן ה"ה אי לא הוצרכו אלא ד' והקיפו ו' מותרין שמגיע סאתים לכל אחד ו' דחכמים אקילי מריב"י ואיהו נמי אמר סתם לג' נותנים שש ח. הקיפו ג' כל צרכם ומת א' מהם בשבת קיי"לן כרב הונא דשבת גורמט ט' הואיל והותרה הותרה, וכל היכא דאיתנהו מחיצות אמרינן הכי דאמוראי בהראי רב יהוד' רבה ואביי ס"ל הכי בפ' כל גגות י' גבי דיוורין הבאים בשבת יא' שאם ערבו דרך הפתח ונסתם בשבת הואיל והותרה הותרה ולא תלי בדיוורין, לפיכך אי הוי ב' ונתוסף אחד בשבת אסורי' כשהקיפו יותר טב"ס וכ"כ ר"א משבחה יב'.

סז. הני פסי ביראות יג' דהתירו יג' דיומדים מד' רוחות אף שיש ביניהם יג"א ושליש הלמ"ט הוא דהוי ר"הי דהרי הוורק לתוכן חייב אף בדליכא באר יד ש"ט ר"הי גמור הוא, ודאמרינן אגמרי' למשה מסיני לא הפרץ רובא טו בדליכא ד' דיומדים וכל היכא דאיכא אמה מכאן ואמה מכאן מד' רוחות לא אמרה, אבל ודאי מדרבנן אסרו בפרצת רובא ויותר מעשר ולא התירו אלא לעולי רגלים טו ובגמ' יז מסיק לבהמת עולי רגלים התירו אבל אדם מטפס ועולה ואם היו רחבים אפי' לאדם נמי, ואיכא מרבנותא דאמרי אם נתקן תחלה לצורך בהמה שרי גם לצורך אדם ומה"ט מסיק דלא התירו אלא לבאר מים חיים מירי דהוי לאדם יח' ואמרינן פסי ביראות בבבלי לא, דשכיחי מיא, בחוצה לארץ לא, דלא שכיחי מתיבתא. משמע לצורך מצוה אף בח"ל יט. . (חסר) מותר לטלטל בבית סאתים אפי' לא הוקף לדירה בין עגול בין מרובע אפי' ארכו פי' שנים כרחבו כ' אבל באמה יתרה כא' באורך מפי שנים כרחבו אסור, אבל בפחות מסאתים א"צ לדקדק בצורתו אפי' ארוך

הרבה

נחל אשכול

לענין הפסק ח"ל ד"ט. וכך הביא ח"ט צ"ט מלאתי כתוב צ"צ דכלאים מ"ח ולא כר"ס. וזוהי מדבריהם נו' אפי' עומד כ"ס מותר (שרמז"ס סותם נגד העמוד מותר ולא התנה שצריך להיות ג' או ד"ט) ולסיגיתו בין לאבי וזין לרצא עכ"פ בעומד פחות מג' אסור ונ"ע. א דף י"ז ע"ב, כ"כ הראב"ד, אע"ג דאמרינן דאצט"ל לרצ המנוסה ולא אפסטי, מ"מ נ' כיון דכ"א אחר לא כך אצט"ל דר"ס חלל אצט"ל ל' מחילה תלוי' שהגזיה מן הקרקע ג' אי אמרינן דמהי כשהעמוד מרובה חף שהוא בערב ומחילה תלוי' גרועה ואצט"ל ל' מכלל דמחילה עומדת בערב פשיטא ל'. ב בין בדרך בין ביסוב. ג סוכה כ"ה וכ"כ סר"ר יהונתן. ד וז"ל חס"י סס חלל בערובין ל' ד"ה חלל משמע דס"ל דקרקע מקורה אפי' יותר מצ"ס מטלטלין, סז ראייתו שח"ס העיר על רש"י כ"ב ע"א שפרס אפי' מכוסה כגג אי חשמישו לאויר יותר מצ"ס אסור ומדשחקו חס"י ש"מ דלודי. ה כ"ב ע"א, כל אויר פי' אפי' חיוני מקורה. ו סז"י מסופק אם לכל א' נותני' צ"ס והעיר ע"ז בק"ה. ז דאלת"ל למה אחר רב אסורי' בחמש אי עשו ז' ולא הוצרכו חלל לה', לימא רבותא שאסורי' נמי צד' אי הקיפו ד' ולא הוצרכו חלל לב' או אי הקיפו ו' ולא הוצרכו חלל ל' שאסורים חלל ודאי אם הקיפו ו' מותר' אע"פ שצ"ס פנויים מכלים, חלל רש"י פי' כשלא הוצרכו חלל צ' וסקיפו ד' אסורי' ונ"ע ליכא דאחר לפעמים צב' אסורי' הול"ל צד' נמי אסורין כשלא הוצרכו חלל צ' ואפשר לרבותא נקט ס' חף שהוצרכו יותר מצ' שלישים של הסיקף ואין חוססת רק מעוט, ועוד שאין כ"כ הפרס אי לריכי ה' או וי"ו, קמ"ל שום מ"מ חלוק גדול, דלבעלי ו' כל הסיקף מותר ולבעלי ה' אסור. ח ולא התנה שלא יהא פנוי, מ"ס שחכמים ס"ל הכי צ"ס דאמרי שלא יהא צ"ס פנוי אחר מו"ו אחרו. ט י"ז. י ג"ג ע"ב אע"ג דרב חולק מ"מ שמואל ס"ל אפי' בליהנו מחילות אמרינן הותרה, דאמוראי בתראי כריעו בליהנו מחילות אמרינן הותרה וברייתא דף ע' דמתיר ערבו דרך פתח ונסתם מסייע לכו ואע"ג דמתיר הסס נמי מצוי שגול קורה בליהנו מחילות הוי כר"י אחי' ואין בליהנו מחילות כר' יוסי ס"ל דק' ל"ה. יא כותל שבין צ' חצרות שלא ערבו ופסל בשבת, אלו מותר' לעולם עד מקום שהי' הכותל ואלו מותר' שדיוורין הבאים בשבת אין אוסרין דאמרינן כו"ל וסותרה ס' ומכאן הביא ר"אש ראי' דלא תלי בדיוורין גס צד"ה, דמהא דפטיט ר"ה בערב דרך הפתח ונסתם הפתח דשרי אין ראי' דלא תלי בדיוורין, ד"ל דאפי' למאן דתלי בדיוורין שרי צנסתם דליהנו דליוורין, חלל הוי דפסל הכותל מדמה ללית צ' דיוורין ושרי משום דשבת גורמת. וק"ע מ"ל לדמות זכ ללית צ' דיוורין. ויותר נראה דצרי רינצ"א דמאן דתלי בדיוורין אוסר טפי צנסתם הפתח דהוי כלית דיוורין אע"פ שמתיר מצוי שגול קורתו בליהנו מחילות ואיכא דיוורין כמ"ס מהרש"א, וכיון דכל הני אמוראי שהוצרכו רצו מחילות צנסתם ש"מ דלא תלי בדיוורין וכך כונת רבנו. יב בשאלחות פ' בשלה ס"ס מ"ט, אם נסתם פתח שערבו ע"י מחנך לחנך בשבת מותר' לטלטל מהא לזה דרך גגות הו"ל וסותרה, ולא כרמז"ס סכ' פ"ג דערובין דוקא זו לעלמא וזו לעלמא. יג י"ז ע"ב. יד כ'. טו ט"ו. טז וז' חס"י צפשוטין התירו נמי צויתר צי"א ולא אמרינן אחי' אוירא מהאי גיסא ומה"ג ומצטל דס"י אוקומי דלודי. וכיון שהלמ"מ הוא אין לריבין לחוק צעממים צפלוג' דר"מ ור"י כמ"ס התי"ט. יז כ', כ"א. יח חס"י, דוקא לבאר הרבים, כ"ג. יט מותר וכן צה"ל צאל ללמוד תורה או איכא דחק של מים, וקל"ה סיוע מהא דהביא הר"ף כל הסקלל וטרי' ורי"ש לא התירו חלל לבאר מים חיים וכו' ומזה שהביא צפוסה ז' סיכך על גבי פסי ביראות כשרה (ועתים' סס) חלל דקשה למה לא הביא ואם ה' רחבים אפי' לאדם נמי. כ כחנך המשכן, דף כ"ג ע"ב כר"ע ור' יוסי. כא פחות מחלל לא הוי יתר

ספר האשכול, הדכו' ערובין.

הרבה א. קרפף יותר מב"ס ב שהוקף לדירה נורע רובו אע"ג שפחות מסאתים הרי הוא כגנה ואסור לטלטל בו דורעם מבטלי הדירה, נורע מעוטו אם הורוע ב"ס או פחות מותר, דאף אי דינין ל' בקרפף שלא הוקף לדירה קרפף שאינו יותר מב"ס מותר לטלטל בו ומטנו לחצר, אבל נורע יותר מב"ס אסור לטלטל, דקרפף יותר מב"ס כבטלית דמי וחלק שלא נורע הרי הוא נפרץ למקום האסור לו. וכ' ר"ח דאם אין הקרפף יותר מב"ס והוקף לדירה אפי' נורע כולו מותר לטלטל בו דהוי כחצר ג

אבל

נחל אשכול

וכן צ"י וצ"ח צסס ר"יו ור"אש. וראיתי צח"ס ש"ס ס"ק י"ד דה"ל סא דנותני ליחיד סאתים צמחיה של קנים של שחי או טרצ דיותר מפי שני' צרחצו אסור, ולפענ"ד לא דמי לקרפף דלא הוקף לדירה ולחצו מותר המסכן דדירה הסכינה לאו דירה דיותר מפי שנים צרחצו אסור, אבל יחיד סעסה מחיה לדור של שחי או של ערב עכ"פ הוקף לדירה סוב ראיתי צ"ד ערובין ל"ג הביא כמה ראיות כנגדו. א וכו' חוס' כ"ה ע"ב ד"ה קרפף. ומ"ס רצנו בית סאתים ולא כ' ע' אמה ושירים (דסאתים הוא ב' שלישי אלצע יותר צרצוב והוא ה' אלפים אמה כמ"ס הרמז"ס פ"ו דשבת ה"ג) משום דס"ל הלכה כחכמים וכדאי' כ"ג ע"ב איכא צניחו דבר מועט וכ"כ צפ"מ הלכה כחכמים ולא כר"ע דאמר ע' אמה ושירים דוקא, מיהו הרמז"ס גופא כ' פכ"ח דשבת כ' ע' אמה וב' שלישי אמה צמחצוב כר"ע, ול"ל דלא חס ללמס כמ"ס חוס' כ"ג ע"ב צ"צ דבורים ועת"יט פ"ה דערובין. גם צטוט"ע שני"ח ושנ"ח לא מחר אלא שטור דר"ע ע' אמה וד"ט צמחצוב, ואפשר דס"ל ה"ל דאי' צגמ' ר"ע היינו חנא קמא איכא צניחו דבר מועט, ח"ק היינו ריב"צ ולא חכמים דמשנתנו כפר"ח צחוס' והר"ר יהונתן, ח"כ י"ל דהלכה כר"ע. ב כ"ג וכו' וכו' דר"ה צרי' דר' יפושע דאחי' כר"ס דקיי"ל כותי'. ג חוס', לצאר הענין להלכה לעתיד מה שהשכחתי. נשאלתי ע"ד חזר שיש צה גינה שמרע רובו ואינוס יותר מסאתים שהגו העולם לטלטל לחוכה כלים שצצחו חוך הבית דלפי משמעות הס"ע צסי' שני"ח ושע"ב נראה שאין היתר? חסוב"ס: המג"א שט"צ מסיק דלא מהני ערוב לקרפף שלא הוקף לדירה לטלטל לחוכו כלי בית, וה"ה של אדם אחד אסור לטלטל מציתו לקרפף זה. וראייתו מחוס' ערובין ע"ו ע"ב ורש"י כ"ג ע"ב צבסוף, וכדי מוכח מגמ' שס כ"ד אלא אי אחרת וכו'. אבל בית סאתים אסור כחמין כרצון, והכא בקרפף של אדם אחד איירי, ולמה יאסרו רצון צבית סאתים, אלא ודאי אף אחד צבית לקרפף וחצרו צ' רשויות מקרי לרצון, דאסרו מחלרות לקרפיפות, כדאי' דף פ"ט וכו' דלר"ס אסור מקרפף לבית, דחזין ר"פ כל גגות כל מה שאסרו חכמים מחצר לקרפף, אסר לר"ס דקיי"ל כותי' מצית לקרפף וכו' כר"אש. ודענו מחוס' ערובין כ"ד ד"ה לא אחרן דמה שאסרו צסאתים אסרו גם צפחות מסאתים, ולהכי קרפף אפי' פחות מסאתים שלא הוקף לדירה כגון שמרע רובו אסור לטלטל צחוכו כלי הבית. וכו' וכל צדצרי מג"א ריש שט"צ לסחור דעת הרמז"ס ססיצר דמהני ערוב, וה"ה דיותר לאיס אחד ששייכין לו חרתי לטלטל כלי הבית לקרפף שמרע רובו אס הוא פחות מותר מסאתים. והנה הריטב"א ערובין כ"ג כ': אהא דאחר ר"ס לא לכלים שצצחו חוך הבית, כי' אותן כלים אס הוליאן לחצרו אסור להוליאן מן סחצר לקרפף. ויש אומרים דוקא אס הבית והקרפף של שני צני אדם, אבל של אדם א' מותר מידי דהי' בית וחצר דחד צבית דיותר לכ"ע (עחוס' ערובין ע"ו ע"ב ד"ה וצלצד), ואע"ג דלרצון אסור לטלטל מחצר לקרפף אפי' מחד צבית כדמוכח משמעתין דאחרין: אבל בית סאתים אסור כחמין כרצון, והכא ודאי הזרוע ושחינו זרוע דחד צבית הוא, שהרי כול קרפף אחד, וכיון דלרצון אסור מקרפף זה לסלר, ממילא לר"ס אסור מקרפף לבית, אפי' עדיף לר"ס בית וקרפף מחצר וקרפף לרצון. כיון דהוי דחד צבית, וטעמא דמסחצר הוא, וכן דעת מורי כר"א ז"ל (כך הנוסח צריטב"א והוא רצנו אחרן הלוי צעל צדק הבית, אבל הצ"י גרס צריטב"א כן דעת מורי כר"מ ז"ל, ח"כ הוא הרמ"ה רצנו מחי' הלוי שהביא הריטב"א צפ' חלומה לכ"ג) אבל יש אומרים בית וקרפף לר"ס כחצר וקרפף לרצון דאסרו אפי' צחד צבית עכ"ל. כונת חירו כיון דר"ס מחיר לטלטל מחגות לחלרות ולקרפיפות, אע"ג שהן של חצרו, ולא ערבו החלרות עם הקרפיפות והגגות, והטעם הואיל אין תשמישן מיוחד צמקומיות אלו אין מקפיד אדם על חצרו וכמ"ס רש"י ערובין פ"ט וכו', לפיכך כלים שצצחו צחצר זה מותרין לחצר ולקרפף של חצרו, אבל כלים שצצחו צחוך צבית לא, דדירה צבית מיוחדת, ממילא נאמר כיון דהוה קרפף לחצר צלא ערוב, ה"ה דהושוו אס ערבו או ששייכים לאדם אחד כיון דליכא קפידא. וכיון דכלי בית מותרין לטלטל לחצר, ה"ה לקרפף, אבל לרצון דס"ל צלא ערוב גגות וחלרות דין א' להס, ומטלטל מגג שלו לחצר חצרו כלים שצצחו צחוכו, אבל אסור להוליא כלים שצצחו צחצרו לקרפף, כיון שאין תשמישן שיון רשות אחר הוא ה"ה אס ערבו או ששייכי לאדם אחד, קרפף חלוק מחצר, אע"ג שיותר להוליא אלו מחצרו לקרפף אבל אסיר להוליא מן הבית לקרפף, דקרפף נחית דרגא חדא מחצר לרצון, ולהכי שפיר מוחוס דף כ"ד הך דבית סאתים אסור כרצון, דלדידו חצר וקרפף חליקים אף לענין כלים שצצחו צחוכו, והכא שהקרפף אסור והחצר נפרץ לו צמליאו החצר נמי אסור (והא דלריך לאסור החצר שטור סאתים צבר פרשו חוס' ד"ה לא אחרן) אבל לר"ס כמו שחצר וקרפף דין אחד להס צצני צני אדם צלא ערבו, שמוטלטל מזה לזה, ה"ה צערצו או צאדם אחד כסס שמוטלטל כלי בית לחצר, כך נמי לקרפף, כך כונת הריטב"א. וצוה מיושצת קוש' מג"א על הרמז"ס. ולדעת הרמז"ס יש לנו היתר לטלטל כלי בית לגינה, אע"ג שהזרוע הרוב (דהוי בקרפף שלא הוקף לדירה) כל זמן שאין הזרוע סאתים ועוד. מיהו המג"א מסופק צלשון הרמז"ס אס כונתו להחיר לטלטל מצית לקרפף, לכן אביא לשוני פ"ג דהל' ערובין ה' י"ח: כל גגות שטור אע"ג שזה גבוע וזה נמוך עם כל החלרות ועם כל הקרפיפות שהוקפו שלא לשם דירס שאין צכל אחד יתר על בית סאתים עם עובי הכתלים צצין החלרות ועם החצרות שיש להס לחי או קורה, כולם רשות אחת ומטלטלין צכוין צלא ערוב כלים שצצחו צחוכו, אבל לא כלים שצצחו חוך הבית, אלא אס כן ערבו עכ"ל, וכחצ מג"א דאפשר דהיתר א"ס כן ערבו" לא קאי אקרפף אלא אחר. וצמ"כ לא עיין להלן צדצרי הרמז"ס שצלהכה כ' כחצ וכו': אס צצת הכלי צבית והוליא לחצר (דהיינו לחצר שלו שיותר לכ"ע) לא יעצירו לחצר אחרת או לגג אחר או לראש הכותל או לקרפף אלא אס כן ערבו אנשי כל המקומות שמעצירין צכן כלי זה ערוב אחד עכ"ל, חזין שחסיים צקרפף וכחצ חיקף: אלא אס כן ערבו, נראה צעליל אפי' לקרפף מחיר אס ערבו וה"ה לאדם אחד. ומזינא לצעל שצ יעקב שרף להליל הרמז"ס והסגת מג"א, והצין שהשגחו הוא מהא דאחרין כ"ג

ע"ב

נחל אשכול

ע"ז צה"ל מרע רובו אסור אם הוא יותר מ"ב"ס אבל סאתים לא כמאן כר"ם, ולפי דעת פרמ"ס כרצון נמי אחי' כיון דלמד גברא שרי לר"ם מצית לקרפף, ה"ס לרבין מקרפף למר. וע"ז חרץ דבאוקימתא זו ע"כ לריבין למימר אם מרע מעוטו אף ביותר מסאתים שרי לטלטל, דבטל לגבי רוב המצר וזה דוקא לר"ם דס"ל קרפף ומרע מחד רשותא לכן בטל לגבי מרע, משא"כ לרבין דהוי קרפף רשות בפני עצמו אינו בטל אם הוא ב"ס דחשיב כמ"ס חוס', ומכ"ס יותר מצית סאתים דאינו בטל לרבין אף דהוי מעוטו. ולא זכיתי להבין לרמז"ס בחד גברא אין חלוק בין רבין לר"ם, ולכ"ע מותר לטלטל מותר לקרפף כל זמן שקרפף אינו יותר מסאתים, ואם הקרפף יותר מסאתים ולא הוקף לדירה לכ"ע אפי' בחוכו אסור לטלטל, דהוי כרמית וא"כ בדר"א דס"ל המעוט בטל לגבי רוב אפי' ביותר מסאתים הכל כמלך נדון, מה לי רבין מה לי ר"ם, לתרומתו יותר מסאתים בפ"ע רשות אסורה היא, ואי לר"ם אינו אסור המצר ה"ס לרבין. אבל באמת הוכחתי מג"א נגד פרמ"ס כמ"ס לעיל בשם הריטב"א ולקושי' זו אין לנו יסוד אלא במ"ס לעיל בשם הריטב"א. עוד כתב בשב"ע יעקב שהסמ"ג ס"ל כרמז"ס דערוב מועיל אף לקרפף שלא הוקף לדירה לטלטל לחוכו כלי הבית, שכתב כלשון פרמז"ס אם לא ערבו מותר. וכבודו במ"מ וישבב במקום הסוד, דלספך משמע מסמ"ג וז"ל: אחד גבות ואחד קרפפות ואחד מלרות רשות אחת לכלים ששבתו בחוכן, ולא לכלים ששבתו בחוך הבית והביאום למרע ע"י שערבו אסור להוליך מחלן למרע אחרת בלא ערוב וכו' לפיכך כלי ששבת בחוך המרע, בין ערבו אנשי המרע בין לא ערבו, מותר לסעולתו מן המרע לגב ומן הגב לגב אחר הסמוך לו ומן הגב אחר למרע שניה ומותר שיהי' למרעו אפי' שלא שחמפו בו מותר לטלטל בכלו, וכן מן המרע לגב עד שיעבירו בכל המדינה כולם ובלבד שלא יכנס בכלי זה לבית מן הבתים, אלא ח"כ ערבו כל אנשי המקומות האלו ערוב אחד עכ"ל. עיניך הרואה שכתב פרמז"ס פ"ג דערובין ה"י וכו', אך כל מה שכתב פרמז"ס בשתי הלכות אלו מקרפף ומסיים דמותר בערוב, השמיט הסמ"ג ולא הזכיר קרפף בכל המקום שהזכיר אפי' ערבו מותר. ולא על מנם השמיטו, ש"מ דלא ס"ל כרמז"ס, דבקרפף לבית אסור אפי' ערבו, ולפחות ספוקי מספקא לי' לסמ"ג ולא החיר בערבו אלא בגבין שדינס לכל מידי כמלך כמ"ס חוס' דף ל' ד"ה הכל ועי' ריטב"א כ"ג ע"ז דף ל'. אמנם מלמד רצו של הריטב"א ורמז"ס דס"ל בחדם אחד קרפף שלא הוקף לדירה שאין יותר מסאתים דינו כמלך, ואין אסור לטלטל מצית לגינה, מנינו בחוס' דף כ"ג ע"ז שר"ה ס"ל דהא דאמרין זרעים מצטלי' הדירה דוקא אם הקרפף יותר מסאתים, אבל בית סאתים אפי' מרע כולו אין מצטל הדירה ומצטלי' לי נמי אם הזרע יתר מסאתים אי מצטל דירתו ודיר וסבר ומוקף דשמה לפי שחשמושו רב אינו מצטל. ולפי' בגינות שלנו שאין בהם יותר מסאתים לית דין לריק בושם שמותר לר"ם לטלטל לחוכו מן הבית, שכל הקרפפות ובגינות שלנו אחורי בתים מוקפין לדירה כמ"ס פרמ"א, ואפי' מרע כולו מותר. ואמרינא ראי' לר"ם שאין זרע אסור אלא כשקרפף יותר מ"ב"ס, דב"ק דר"ה ב"ר יהושע אמרין מרע רובו אסור הא מעוטו שרי לא אמרין אלא כשאין המעוט ב"ס, אבל ב"ס אסור כרצון דקרפף ומרע ב' רשיות. לפ"ז הא דחגי' קר' יותר מ"ב"ס הוקף לדירה מרע רובו אסור, היינו אפי' הוא פחות מ"ב"ס, דבסאתים במעוט נמי אסור. והשתא קשה למי חלי זה בקרפף יותר מ"ב"ס, אפי' פחות מאסר כשמרע רובו לרבין לטלטל בחלק שאינו זרע דמקרפף למרע אסור (בשלמא לל"ב דמוקי כר"ם ניהא דאם אין קרפף יותר מ"ב"ס רשות ח' עם המרע) ודוקא ג' לומר שאם אין בו אלא ב"ס ורובו מרע ומקלחו מרע, כולו בקרפף שאין בו יותר מ"ב"ס דנין לי' דמותר לטלטל בו אף לא הוקף לדירה, ויותר נראה דלרבין נמי אם אין הקרפף שהוקף לד' יותר מ"ב"ס אין בחלק המרע אף שהוא הרוב לבטל היקף הדירה ודינו כמלך כמ"ס ר"ח, ואין אסור אלא כשקרפף יותר מ"ב"ס, והזרע רובו אפי' הוא פחות מ"ב"ס, או הזרע מעוט אבל יש בו סאתים. וממילא לר"ם מותר לטלטל מצית לקרפף שהוקף לדירה כשאין בו יותר מ"ב"ס אפי' מרע רובו. ויש צוה קצת בנותן טעם למי שפשיטתו כר"ף דין הברייתא דף כ"ג ע"ז קרפף שהוקף לדירה מרע רובו הרי הוא כגינה ואסור, ואפי' מרע מעוטו והוא יותר מצית סאתים אסור, כיון שהביא דין קרפף יותר מצית סאתים שלא הוקף לדירה אסור לטלטל בו, ודין תקונו לעשות בו פרט יותר מעשר וכו' וידוע שהדין תלמיד ר"ח, ולר"ם דדיר וסבר ומוקף ורמזה שהוקף לדירה לא מצטלי' זרעים כלל וכן הביא הר"אש לשיטת רש"י, ואפי' בקרפף ששדה המוקף לדירה לא אסר ר"ח אלא כשהוא יותר מצית סאתים וזה לא שכיח כ"כ, אבל אי ס"ל לר"ף בכל מקום שהזרע הרוב אפי' אם הוא מעט ובמלך דלא מהני היקף דירה כדעת הש"ע, ודאי כי' מצית דין זה. ואפשר נמי דס"ל כלשונא קמא דר"ה ברי' דר' יהושע דמפרש הברייתא לרבין, וא"כ נאמר כעין סברת רבו של ריטב"א שהבאחי דוקא לרבין דס"ל קרפף ומרע ב' מינים ולאו כרשות ח', א"כ מצטל הקרפף את המרע כיון שפרטו זו לו ובטל אף שהוקף לדירה כיון שקרפף רוב ומרע אבל לר"ם מרע וקרפף מין ח' לא מצטל חלק שהוקף לדירה ע"י הזרעים כיון שקרפף שלא הוקף לדירה צעלמא נמי רשות ח' עם המרע. וניהא נמי צוה מה שראב"ן והשאלות וה"ג שכולם הביאו דין קרפף שלא הוקף לדירה ביותר מצית סאתים אסור לטלטל בו שלא הביאו שזרעים מצטלים הדירה. ויהי' איך שיבי' לרמז"ס ורבו של הריטב"א אין כאן חשש, ולר"ם נמי עכ"פ בגינה שאין בו יותר מצית סאתים אינו מצטל הזרע את היקף דירה. ויוסף גם הוא ספקו של הר"אש שכתב רמזה שאחורי הבתים שמרע רובו ז"ע אי אמרין ברמזה הזרעים מצטלי' הדירה, ומצית ראי' מדברי רש"י שהזרעים אינם מצטלים הדירה, אפי' בגינה כולה זרועה אם אין הזרע יותר מסאתים, ומסיים ואפי' ביותר מסאתים מסתבר שאין הזרעים מצטלים אלא לקרפף ולא לרמזה ומרע וז"ע עכ"ל בקנור. והנה רמזה שאחורי הבתים שכ' הר"אש היינו גינה שאחורי הבתים והוא מוקף בשלשן המשנה ערש"י דף י"ח אבל קרפף הוא היקף גדול חוץ לעיר להכניס שם עניים לאור כפרש"י שם, ואם נדון אחר מסתבר של הר"אש, ששיטת רש"י, מותר לטלטל מצית לגינה שאחורי בית שזרעי' לא מצטלי' היקף דירה. ובנדרף כל הדעות הללו נ' שאין לגזור במקוילן דבר זה. גם נראה מלל הש"ג הראב"ד על פרמז"ס בפ"ג דערובין הלכה כ' דאדרי' אדרי' לי'. וגם יש לומר הלכה כדברי המקיל בערוב כדאי' בערובין מ"י. והנה שפריטב"א כ' בערובין דף פ"ט שאין אומרין כן אלא לענין ערוב ולא לענין מחילות בר"אש ערובי' כ"ז הלכה כמקיל אף בערובי' תמומין שיל"ע מ"הת ושאלות פ' בשלח וה"ג וחוס' ורש"י ס"א ע"ז גבי לית דמש לר"ע ועריטב"א מ"י וכו' כ' הר"אש כ"ה ע"ז בשם ר"ח והתם איירי במחילות וכ"פ פרמז"ס בענין קיריו בפ"י ס"א לקולא והנה הש"ע

ספר האשכול, הדבר ערובין.

אבל נטע אילנות בקרפף יוחר טב"ס שהוקף לדירה אפי' נטע כולו הרי הוא כחצר, וטים דינם כורעים א . . . קרפף יחר טב"ס שלא הוקף לדירה ב, פורץ בו פרצה יוחר מ"א וגודרו ומעמידו על יו"ד לשם דירה ודיו, דהוי כולו הוקף לדירה והוי כחצר, ואם פרץ

נחל אשכול

בסי' ס"ח אוסר במלך שהרע אם הוא כרוז אפי' פחות מסאחים ואף שדעת הפוסקים דצמדי דרבנן סמכין אדעת יחיד בשעת כדחק כח"ס הס"ך בסי' רמ"ב, מ"ח בה"ד מה שעת כדחק איכא, מיהו ל"ע, שלטו"ז אסור לאכול בגינה מטעם שאסור להוליח ככלים מן הבית לגינה. וק"ק על רמ"א שנס' של"ו הזכיר לאוכלין בגינות שלא ישפכו מים על העשבים, הלא בלא"ה אסור להביא לשם המאכלי מבית כח"ס טר"ז ס"ס? וי' דרמ"א לטעמי' אזיל, דמג"א סי' ש"ח ס"ק י"ד כ' דאם הזרוע פחות מסאחים ועוד וכו' המעט דאסור להוליח מומה לבית דמשמע ממקום שאינה זרוע מותר להוליח, שהמרדכי וטור חולקי' עי"ש. והמעטין דמ"מ ס"ק ז' יראה שהמרדכי פליג על הטור בהרתי, דלמרדכי אם הזרוע בגינה סאחים אף שהוא המועט אסור גם מחלל לבית, כיון דמקום הזרוע אסור, החלל נפרץ במלואו למקום האסור לענין כלי הבית, אבל אם אין הזרוע סאחים וכו' המעט, המעט הגרוע נמשך אחר כרוז ומותר לטלטל כלי בית אפי' למקום הזרוע, דמעט לא מבטל כדירה, וסברתו הוא סברת חוס' דק"ד ר"ס לא אמרן דמרבנן נשמע לר"ס. אבל הטור כתב בין שיש זרוע סאחים או פחות מסאחים כיון שהמלך כרוז אסור להוליח מומה דהיינו מן בגינה הזרוע לבית, אבל מחלל לבית מותר, דאע"ג שכן בגינה אסור, מ"מ כיון שהוא מועט ואין בו יותר מסאחים לא מבטל ל' למלך, וכ"פ בנ"ח דברי הטור. וכך מוכח מדברי הר"א שכתב בספקו (שהלך בו הטור לסתמיר) דאף אם הזרוע מועט, הזרוע מיהו יבא אסור אף בחלל. ובפסקי הר"א שכתב הטור מפרש דבריו כך: ואם יבא הזרוע סאחים או פחות אז אסור להוליח מהזרוע לבית אפי' המועט מרע, או שחל אין זרעים מבטלין דירת המלך טכ"ל. אלא אפי' בספקו לסתמיר לא אסר במאחים אם הוא מעט המלך אלא להוליח מהזרוע לבית, ולא מחלל לבית. וסו"ק רוב בגינות שאחורי הבתים לא מרע כרוז, סרובו אילנות הדרכים ומסתופפים בללם, ואין בהם בית סאחים שהם שטח ה' אלפים אמה, א"כ לדעת המרדכי אפי' במקום הזרוע יוכל לטלטל, ולדעת הטור עכ"פ במקום שאינו זרוע לכי לא כתב הרמ"א בסי' של"ו אסור מלך הטלטול, דאפי' במקום שמותר לטלטל, יסרו משפך מים. והנה החוס' ריש דף כ"ד כתבו לרבנן קרפף פחות מסאחים אסור בקרפף בית סאחים לטלטל למלך, ומ"מ במלך שפירסם לו מותר לטלטל לרבנן אם הזרוע מעט המלך ואין בו סאחים, כיון שאין שטח חסוב אין אסור ובטל לגבי רוב המלך דאיכא תרהי למעליה, דהאי קרפף אין שטח חסוב וכו' המעט, אבל אם הוא סאחים דאיכא שטח חסוב אוסר גם המלך לרבנן דנפרץ במקום האסור לו. וכנראה מלשונם ומלשון הריטב"א דגם במעט המרע שהוא פחות מסאחים מותר הטלטול, דא"א אסור, סוף סוף כו"ל המלך נפרץ למקום האסור לו. וכיון דלרבנן בפחות מסאחים הזרוע נמי מותר בטלטול, דבטל לגבי מלך, ובסאחים שהוא שטח חסוב הכל אסור, ה"ס לר"ס לענין טלטול מבית למלך ומוכח כסברת המרדכי בפחות מנ"ס זרוע וגם הוא מעט המלך מותר לטלטל מבית אף למקום הזרוע, דאלו לטור זרוע באסור קיימא לגבי בית, א"כ לרבנן דאסור מקרפף למלך למעט זרוע ופחות ממאחים מותר לטלטל במלך הרי נפרץ למקום האסור לו. ויש לדחוק בזה, אבל לענ"ד ששטח חוס' וריטב"א קרובים למאמר מרדכי. והכונה שראיתי בנעורי בספר אחד ולא ידעתי לכנסו, הו' דאמרין זרעים מבטלים היינו כשאין בגינה ג' אילנות לבית סאח דאי איכא ג' אילנות לבית סאח שדס אילן מקרי כדאי' פ"א דשביעית. וסו"ק ע"ז ודאי יש חסוב וינחת, הו' אמרין שם דג' אילנות מבטלין הסדה דוקא אם ראויים לעשות ככר דבלש של ס' מנה. אבל אי איכא י' אילנות לבית סאח אין חלוק בין עושין לאין עושין דמקרי שדס אילן ומורשין בשבילן בית סאח. וס"ל יש זכר לדבר בפ"ג דפאה מלכנות הסבואה שבין סויתים ויש עשר אילנות לבית סאח קיי"ל דנותן פאה מא' על הכל, דאמרין בשביל אילנות נעשו המלכנות. אף באמת אטיקרא דמלחא פרכא, מה ענין זה אלל שבת, נבי דמקרי שדס אילן, מ"מ לא מחירו לשבת, דזיל בחר טעמא, מ"מ אילנות לא מבטלין דירע דאורחא לסתופק בלל אילנות כח"ס רש"י כ"ג ע"ב, ואמרין שם דף כ"ד דאבימי סבר אפי' אילנות מבטלי דירה אם לא עשיית אילנות ופרש"י נעוטי' שורות שורות ונאח לשבת שם, ור"ל לא צטי אילנות דח"מ מסתופפים בללם, ומ"מ זרעים מבטלי דירע, דבזרעים לא דיירי אינשי, דכספולך עליהם ממעכן, ועוד דאין כאן לל לסגן עליו, ואי הכי מה לי אם נקרא שדס אילן או שדס לבן, סוף סוף לא דיירי אינשי צבו, ולכדי מבטלי דירת המלך. צבא נחתא וצבא סלקא דגינה שזרוע פחות מסאחים וכו' המעט המלך יש לשמוך על המרדכי לטלטל כלי הבית לגינה אף שגריך לטלטל בחור הזרוע כי בלא"ה יש עמודים גדולים דלחל גברא אין אסור בכה"ג וטעם ר"מ ורש"י וספקו של הר"א אבל כשרוב בגינה זרוע אין לחמות באחרים אבל בעל נפש יש לומר, אף שבתשו"ח מ"ל מסכים לדברי חשו' דבר ש' אם נחלל בעיר או במדינה מוקפת חומה שמותר לטלטל בה יותר מב' זרוע ואינו הזרוע מוקף חומה, שיש לשמוך על הסתברא דר"א שאלהתיר בהחבא אפי' יותר מסאחים זרוע, שאין לחלוד רחבה מקרפף שזרעים יבטלי דירתו דוקא בדירת קרפף שאינה חסובה מבטלי זרעים וכו' ולכח"ס לעיל מלכד בר"א שם כמה וכמה רבותא מחירין, מ"מ אין סברא להכניס עולמו בספק אסור דרבנן, כדאי' בתוספתא דמקואות דאפי' בספק ג' לוגין שאובין אומרין לו אל יטבול ועמ"למ פ"י מהל מקואות פ"ו. וכ"כ מג"א סי' יו"ד ס"ק י"א דאסור לעשות ספק אסור דרבנן להחמלה ועי' מרדכי בפ' החולץ דף ר"ס אף בספק דרבנן סולקין לפעמים להחמיר וכתב עליו בש"ג ס"ק ז' וכן דבין גיטוק חבור פליגי בגאונים ואנו סולקין להחמיר ואף דקיי"לן ס' דרבנן להקל היינו סיכא דחזינא פלוגתא דתנאי אבל סיכא דלא חזינא פלוגתא אלא דמספקא לן מאי אמור בה קמאי כי הכא דנעוק אזלינן לסומחא אף בשל סופרים וכו"ג בע"פ דכולהו ד' כוסות לריכין הסיבס מספק וכן שמעתי בשם ר"ס עכ"ל ועי' בק"ג סוכה פ"ק סי' כ"ג כ"ד שם שטת הרי"ף ובר"אש. א' שמבטלים הסיקף לירע דוקא בשטח הנאמר בזרעים, ודוקא אם אין ראויים לשחי' ועמקוס י"ט ואפי' בכה"ג אין איסורים המלך דהגדודין של המים הם מחילות למלך שגבסות יו"ד מג"א. מיהו נראה דמבית למלך אסור לטלטל שהמים מבטלים סיקף כדירה, וסריטב"א כ' דמלך נמי אסור שפירץ במלואו למקום האסור, אע"ג שעמקו' יו"ד מחילה דלא מיוכרא הוא אם כולם מקוסם במים, ולדיד' כאי נדו א' כלל לים צדק ח' דהוי מחילה מייירי ששפחו נראה. ב' שסקיפו ולבסוף פתח לו

פרץ אמה וגדרה ופרץ אמה וגדרה עד שהשלימו ליותר מיו"ד נמי מותר. ויש חקנה אחרת לקרפף יתר טב"ס שלא ה"ל, אם מטעמו מבית סאתים ע"י שבנה בו עמוד גבוה יו"ד ורוחב ג"ט א אבל אילנות לא מהני למעט קרפף. וכן אם הרחיק מן כותל הקרפף ג"ט ועשה מחיצה לדירה ב הועיל, אם המחיצה החדשה יותר מעשר, ואם לא הרחיק המחיצה החדשה מישנה ג"ט לא הועיל ג, טחא טיט על הכותל שיכול לעמוד בפ"ע כדי למעטו הוי מיעוט ואם ע"כ אוירו פחות מסאתים מהני, כנה מחיצה על הראשונה לא הועיל, דאין מחיצה עג"מ דבמחיצות התחתונות יושב, לפיכך אם נבלעו בשבת התחתונות והוא יושב השתא בעליונות הועיל ד וכן בחל יותר טב"ס שהוא קרפף מחיצות שעשה מועילות שהרי דר בעליונות ה. קרפף בית ג' סאין וקירה על בית סאה אין אויר קרויו מיתרו אע"ג שהגג משופע ו אבל קרפף שנפרץ במלואו לחצר אסור אם ע"י אויר מחיצות החצר נעשה יותר מב"ס וחצר מותר דאית לי' גפופי ז. ולענין היקף לדירה לא מהני מחיצה דעבידא לצניעות בעלמא ח (חסר). המבטל רשות חצרו לחברו לא בטל רשות ביתו, לפיכך אם בטל רשות חצרו לאחרים הם מותרים להוציא מבתיהם לחצר אבל לא מביתו לחצר וגם הוא אסור להוציא מביתו ומותר מבתיהם לחצר שנעשה אורח אצלם ואם הוציא מביתו קודם שהחזיקו בחצר והוציאו כליהם אסור עליהם ואם אטר בהדי' רשות ביתי מבוטלת לכם כיון דגלי גלי ט והמבטל רשותו לאחרים צריך לבטל לכל א' וא'.

סח. בכל מערבין ע"ת י ומשתחפים במבוי חוץ ממים ומלח בפני עצמם יא . . . מערבין לגויר ביין ולישראל בתרומה יב ולכהן בבית הפרס יג ורי"א אף בבית הקברות מפני שיכול לילך לחוץ יד ולאכול. הגר"ע לא כ' הלכה כטאן משמע כסתם דמתני' דאסור בב"הק טו ואמרין טעמא בגמ' דאסור לקנות מקום באסורי הנאה טז וי"א דהלכה כדברי הסקיל בערובין ומותר לישראל בב"הק יז ולכהן בתרומה יח ואע"ג דר"ז מסייע לי' לסופכים דאסר בתרומה ממתני' דכלים אין זה סתמא דה"ג י"ל כרבנן אחי' יט ותו

נחל אשכול

פתח מביתו דלא מהני דבעינן פתח ולבסוף סוקף, ואם פרץ בו פרנס יותר מיו"ד (דיו"ד הוי כאלו עשה פתח) צוה נתבטלו כל המחילות וגורר וסותם אותה פרנס לשם מחילה (אם ירנה סאתים אמת סיתרה על יו"ד ואם ירנה כולס) הוי כפתוח ולבסוף סוקף. א כ"ה, כרצא אצל פחות מג' לא, אע"ג דב"ק צנו רצא ד"ט, ס"ל כרצ צמי דמחי לקולא, ול"ל דרבנן ס"ל כשאר פסקי' כ"ק ואפ"ה פסק להקל בג' דס"ל כר"אש דאין הלכה כרצא במקום רצא, דהא צסמוך צני טחס צו טיט פסק כרצא כנגד רצא. ב כ"כ הר"אש כיון דאמרין צסמוך אס סותר מיסנה יותר מ"ל מנבלס ש"מ צייתר מעשר נחבטלס סיסנה, מיכו דחאי לח מהני מחילה מדסה אלא אס קודם שטעאס טעס לו פתח מביתו. ג דפוי מחילה ע"ג מחילה דלא מהני (אצל אס ע"כ נחמעט אויר מב"ס פשיטא דמהני כמו טיט דלקמן). ד וסיינו אס העליונות טעס לשם דירס שפתח תחלס סמחילה נעסס צסצת מהני אף לטלטל ואס צמזיד טעאס לא ע' צצת ק"א צחוס'. ה וכן סרמיק מן סחל ססוא טלמו צמחילה שחינה לדירס, ג' טעחיס, ועסס מחילה יותר מ"ל, הוי קרפף ה"ל ומותר לטלטל אף שיש מן המחילה המדסה עד סוף קרפף יותר מצ"ס ו ובעלמא אמרין אס הגג משופע לא אמרין פ"ת יורד וסותם סכא מהני דקרפף מקורס לא מקרי קרפף. ז כיון דקיי"ל כר"ס א"כ סלר וקרפף רשות א' כל שאינו יותר מצ"ס אצל כיון שנפרץ למזל אויר סמלר מיתרו והוי יותר מצ"ס, ולפ"ז גס סמלר נאסר' אס נפרס לו, לכך כ' דמלר א' לי' גפופי ונפרץ פחות מיו"ד וכ"מ מחוס' וסג"א, וסוסיף שאלס ה' לקרפף גפופי סחינן שרי דרשות א' הן, אצל סרצס פ' ס"ל דאיירי כגון דלית לי' גפופי למלר ואפ"ה לא אמרין נפרץ למקום אסור כיון דמלוקין סס צצצטס זס סוקף לדירס חס לא. ה כ"ו. ט צטל לסס גס ציתו, אצל דחאי אס חזר וסוילת מביתו למלר אסור עליסס כמ"ס צסמוך, וע' ערובין ס"ט דאס סחזיקו צה לא מהני חזרתו, וכן אס סוילת צסוגג לא הוי חזרס. י כ"ז — ל"א. יא צמי מלח מותר, ואיכא טונא שאין מערבין כמחין ופטריית וכו'. יב דחוי לאסרינא. יג טומאתו מדרבנן ויכול לילך שס ע"י סינפח וסילך ורואס שאינו ניגס צעסס כשעורס. וד' חוס' למלר רצס סתירו נמי צלא נפוח כמו ללמוד תורס ע"ז י"ג. יד סירס חיצס ומגדל מחזיק מ"ס חוץ ויכנס צס מצע"י דכסצור אוכל זרוק שמי' אכל ואף סמזריך ר"י לאכול סיבא רחוי לסגיט לזו לאכלו (כסימכוס ולא כרבנן) אפשר סחוליו אלו צפשוט כ"ע שאין צמודו ט' שאינו מציא טומ' וצתרומה טסורס לכסן טסור נמי מתיר ר"י, שאס לא סוכסרס אצ"ט כססימס צצ"ס, אצל כסן טומא אסור לאכול טסורס ומכ"ס טומאס שלטסור נמי אסור, לכך צו"סו א"ל לערצ צתרומס אף סלא סוכסרס, דאפשר לאתסולי לא מהני אי לא חוי ססתא לסוס אדס דכולנו טי מחיס כמ"ס חוס' ל' ע"ב. טו לרצן אסור אף לישראל סיכנה מצס"ק דאדס מקפיד על ערצו לאמר סקנה סלא יגב. ור"י ס"ל אינו מקפיד, אצל צסעס סמנימו וקנס צ"סס לרצנן נמי ליכא אסורא דמלוח לאו ליסות נחנו וסחס אין מערבין אלא לר"מ, אצל לכסן צלא"ה אסור לרצנן צצ"ס ס"ל ס"ל ססוא וערצו צמקוס א' ע"י אוכל זרוק דס"ל כרצו דלאו שמי' אכל, מיכו צקצר ימידי דיכול לעמוד על ספתו ולסציאו אלו הוי מותר אף לכסן לכך לריבין לטעס סקצר א"כס ומחילת אף לישראל אסור. טז כ' מג"א ח"ט דמיירי צקצרים של צנין דקרקע עולס לא נאסר, אפי' סעפר סנחנו על סארון לר"ס לא נאסר כפססות סס"ס סססדרין מ"ו. ודומק גדול לאוקמי צכך דכל ספ' סתמו. וסנכון כמ"ס סב"ס סס"ח דמ"ס ח' א"ס צצ"הק אלא צצנין ולא צקרקע, אצל מדרצנן אסרו כל סנלוח מוסס כצוד סמחיס דחאי צמגלס כ"ט צ"הק אין וסגין צסס קלות רחס מפני כצוד סמחיס ואלו ה' מ"ס ח' לא לריך ליתן טעס מפני כצוד סמחיס סכרי צגו"ס למדנו מע"ז צססד' סס וכ"מ צרמז"ס פי"ד דאצל וכל סחלוק צין קצר קרקע לקצר צנין לענין אסור דחאי סוא, וכך מלאתי לדודי צ"ה. יז לכסן דחאי אסור כיון סלא יוכל לילך לסס אף צסידס דצסא לא קיי"ל כר' יסודס דכצר אפסק סלכחא אכל זרוק לא שמי' אכל, אצל צמחי דקאמר ר"י כיון דקסס לי' ערצו לא ניחא לי' דמינערא ואין זס סנאס צסא קיי"ל כר"י וכן פרוס צצ"ח פסק סטור וסר"אש, לפ"ז לישראל שרי צצ"הק וי"מ נמי לכסן צקצר ימידי דחאי מני אויל צסידס עד סמוך לו כמ"ס חוס' ל"א. . . וצס"ע פ' כרמז"ס דאף לישראל אסור צצ"הק. וצח"ס כ' דצקצר ימידי של צנין מותר לכסן ולישראל וסוא ט"ס וז"ל של קרקע עולס. יח זו אף לדסה א', דמכמי' פליגי אסומכוס. יט כקוש' חוס' לפי מה ססוא אדס אחילס חקן קאי דמכמים אקילו טפי מסומכוס,

ספר האשכול, הדב' ערובין.

וחו דפוטכוס כשטאי, דב"ה טתירין בתרומה כיון דחוי לכהן א וכן אם נשבע שלא יהנה מן הכתר טעריבין בו אבל אמר קונם ככר זה עלי דוסה להקדשות ואין טעריבין בהקדשות ובו"ה בתרומה נמי לא ב.

נחל אשכול

ומ"ש רבנו אין זה סתמא בעי למיחר דלא סוי סתם אחר מחלקת דהלכה כסתם. וער"אש צפ"צ דפסחי' סי' ג' דבתרי סדרא נמי סדר. ומ"ש סר"אש כאן דמ"ב סכסגים בתרומה דסוי כסתם אחר מחלוקת, ג"ז ל"ק לתוס' חולין מ"ג ד"ס הא. וסר"אש סביא עוד ראי' באין סלכס כסומכוס מר"ס דאמר שבעה שלא אוכל ככר זו מערבין לו צו. וקשה דלמא ס"ל כסומכוס דלריך חזי לדידי' ולישראל בתרומה אסור, ומחיר בככר כמו שמתיר סומכוס יין למיר משוס אי בעי מתשל ומזי לדידי', ואין לומר דיון למיר לא מחיר סומכוס לישראל אלא כדי שישתה יין בשבת כמ"ש חוס' ל' ע"ב וכמ"ש מהרש"א ולשאר דברי' לא הותר שבות וא"כ בככר ליכא היתר מתשל אלא היתר חזי אחרים, כל זה למ"ד דגזרו על שבות צ"הס, אבל למאן דס"ל לא גזרו, מותר צ"הס למיחשל ולספרים, וספיר י"ל לר"ס נהי אי מערב ציחר מצ"ס של תרומה דמותר דאי בעי מתשל עלה ומפרש מיינה וציה, אבל אי צ"ס תרומה מנימאס דליכא תקנתא צטאלה דהדרא לטיבלי' דלמא אין מערבין לר"ס דלא מהני חזי לכהן כסומכוס? וי"ל דעקר כונת סר"אש למימר דר"ס פליג אסומכוס דאמר בתרומה אפי' איכא יותר מצ"ס דלא היתר לאיתשולי עלי' ולהפריש מיני' ובי' ולר"ס דאי מותר או מטעם דאי בעי מתשל או דחזי לאחרינא, וכיון דלא ס"ל כסומכוס מסתבר כרבנן. א וי"ל טעמא דאי בעי מתשל ומפריש מיני' ובי' דצ"ס סתם קאמר בתרומה משמע אפי' היא ככר ציד כהן או צ' סעודי' מנימא' דלא שייך בעי ומתשל. ואף אי אמרינן משוס בעי מתשל מ"מ צטיק ח"ומ ראוי לאחרי' דבטבל ובתרומה טמאה ובהקדשית אין מערבין כיון דסתמא לא חזי בס לאסרי' כחוס' ל' ע"ב. ב ע' ס"ק י"ד.

מ פ ת ח.

לבאורי גפ"ת אשר הובאו בג' חלקי הספר שלא בסדר ההלכות ותקון הטעויות והשמטות.

ברכות ג ח"א 6. ו ח"א XXI; ח"ב 81; ח"ג 115. ה ט ח"א 10; ח"ב 49. יא יג ח"א 60, 62. יח ח"ב 57, 151. בנחל ד' 57 סורה כ"ז וקורא בו ט"ס דגמ' אינו אלא רי"ף ור"אש ג' בו, אבל שמחות פי"ג ג' הי' עובר צ"ב"ק לא יהיו חפלין עליו ולא כתבי ק' צידיו מפני שהוא בזיון, אלא ח"א ח"ב כחצי ק' אסור ולא תלי בקריאה כפסק רמב"ם ואשכנז. בנחל ד' 151 סורה כ"ד אחר חדשיו ז"ל: וכן לענין אמונות מחטט רמב"ם ס' נפל שכ' צב' ק"ס כ"ד ה"ג דוקא על מח שמחויב לאכל עליו פטור מק"ס וכן לענין אכילת קדשי' צ"ב דביאת מ': אין זיון אלא על מח שמחויב להחזיר עליו, וכיון שכופין לעמא דרומא פסח למחויב להחזיר למה לא יזיל צב' נפל בת"ר כמו במילה בשבת דמלין סתם תנוקת אע"ג דלא קיי"ל כח"מ דראב"א כח"ס ב"י סל"א? יט ח"ב 136, 151, 171, 178, 179. ב, בב, בד ח"א 1, 12, 49, 15, 22. בנחל ח"א ד' 2 סורה כ"א אחר וז"ע ז"ל: וראיתי להגר"א ש' הטעם דמחני' פ"ח דטהרות (ז"ל מקואות) מ' דוקא שאזיבין ולא בכלי. וקשה דמ"ד בכלים הח"ך מפרש למחני', אולימא דלא כר' יהוד', הלא מאן דפליג אר"י בתוספתא שהביא ר"ש פ"ח דמקואות הוא ר"מ וסוף אוסר נמי שאזיבין וכ"כ פ"ח דמחני' ודאי כר"י אחי? וז"ל רבי דסתם למחני' בשאזיבין ס"ל כר"י, ובכלים כר"מ דפסול וכס"ג בחולין פ"ד וק"ד וס"ד. בנחל ד' 23 סורה כ"ב בן ט"ז ז"ל בן ט"ט. ב' ח"א 19, 57. ב' ח"א 18, 59, 60. בנחל ד' 18 סורה רמ"ח ז"ל אלא. בנחל ד' 59 סורה כ"א אחר תיבת יומא נ"ב ז"ל: אע"ג דלפעמים הולכין לשלש אומנין בתיבות לחקן צדקי' מדות פ"ד וחוספ' ריש כלים, מ"מ לא הותר להחפיל סס דאפי' לכ"ג לא התירו להחפיל סס אלא יוצא צבית המינין ומחפיל ועש"ל. סס בנחל סורה כ"ד אחר תיבות ולא לע"ל נשמט: להלכה מוסכם שקדושת מקום מקדש קיימת לעד ע' פאת השולחן. ותמהני שלא הביא הזוהר והירושל' ברכות פ"ד ס"ה ס"ה והובא ברש"י בחומש אכן יש ה' במקום הזה ואנכי ל"י, שאלי ידעתי לא יסנתי צמ' קדוש פז, זה סער השמי' מלמד שבה"מק שלמעלה מכוון נגד בה"מק שלמטה, וכיון שקדושת מקום שלמטה מקדושת מ' של מעלה יבא, ודאי לא נגרע מקום של מטה מערכו אם הבין שטליו חרצ, כיון שהסכינה למעלה עדיין עליו כמו שהי' בימי יעקב. וס' לדקדק על יעקב שאמר אלו ידעתי לא יסנתי צמ' קדוש כזה, ודאי ידע קדושתו שהרי אמרו חולין ז"א כי מטא למרן אחר עזרתי על מקום שהתפלג אבותי ואני לא התפלגתי יסיב דעתי למהדר קפנא לי' ארעא, הרי ידע שמקום ק' הוא, מ' עקידת אבי? וז"ל כיון שראש הסקב"ס לא רצה להטריחו בזהלך וסביא ההר למרן, בעוונתו חשב שמקדש של מעלה שמכוון כנגד ההר ומומו קדושתו, נשאר במקומו דלמעט בום עדיף, וכיון שקדושת ההר ממקדש של מעלה, אם אינו חונה עליו, קדושתו נעדרת, וחשב שקפידת ההר לא נעשה אלא להפסיד דעתו, אבל כשראה בחלומו והנה ה' נצב עליו ידע שגם מקדש של מעלה נסע עם ההר שלמטה, וזה שפרש"י אלו ידעתי לא יסנתי צמ' קדוש כזה, זה סער השמים, מלמד שצ"ב"מק שלמעלה מכוון נגד צ"ב"מק שלמטה, ממה שאמר אלו ידעתי לא יסנתי צמ"ק כזה מוכח שצ"ב"מק שלמעלה מכוון וכו'. לא ח"א 57; ח"ב 1. בנחל ח"ב ד' 1 סורה כ"ב אחר וז"ע. חכם א' השיב ע"ז דמ"מ לא קיים מקרא קדש שפרש"י פ' אמור קדשהו במאכל וכסות. והשבתיו שודאי אין זה מחשבות מ' קדש נלמד, דבפסמי' ס"ח יליף מ' אכילה ציו"ט מלכס ובשבת מוקראת לשבת עונג, ועוד דמקרא ק' ד"הכ פרש"י בנסות ותפלה ובת"כ מפרש בעזירת מ' ועס"הו ומיך רז"ל מקרא קדש היא עשה דעזירת מ', אבל ודאי אחרי שידעו מוקראת ל' עונג שזריך להטענג באכילה פרש"י שפיר מ' קודש גם בתענוג זה, אבל אם עונגו בתענית חלוס ודאי מקיים מקרא קודש בנסות ותפלה ועזירת מלאכה. לג, לד ח"א XXII, 18, 58, ח"ב 72. לח, למ, מ ח"א 39, 50, 63. בנחל ד' 39 סורה כ"ה אחר מפרוסה ז"ל: ומהל' רי"ג ג' נ' דר"ב ס"ל על הפרוסה או על השלמה מנכר. מב, מז ח"א 42, 69. מז, מז ח"א 46, 49, 66; ח"ב 135. בח"א ד' 66 נחל אות ה' לריך להוסיף: ברכות ל"ט צניר מכוית ליכא צ' אחרונה. ורצנו החליט במשקין נמי פחות מרביעית ליכא צ' אחרונה, אבל לא פי' שצור לריך שהסיוות בינתיים, ואם אכל כזית צב"חפ נראה ודאי לרצנו דמלטרף לענין צ' אחרונה כמו שהוא לענין עונשין כריתות י"ב, ובח"ג ד' 83 יליף רצנו משם דגם לענין מלית יאל בשעור כצ"פ, ש"מ דפשיטא ל' לדמות וכן בפסמי' קי"ד אכלן לחאן יאל ובלבד שלא ישהא בין ח' לחצרתה יותר מכא"פ וכ"ד כ"פ. אבל אם שם ברביעית דמשקין יותר משתיים רביעית ופחות מכצ"פ מספקי לדעת רצנו אם מנכר צ' אחרונה, שלדעת רמב"ם שצור שהיה דמשקין בין באסור בין ביה"כ ברביעית, עפ"כ דשציתות ע' ופי"ד דמאח"ס, ומחילא נמי לענין צרכה וכו"ס ה"ה דמקדש עלמו אחוספ' פ"ד דיומא, אבל לראב"ד ור"ן וס"פ במשקין נמי השעור כצ"פ כמשמעות כריתות י"ג ע"א לענין אסור, וה"ה לענין צ' אחרונה. אבל מדטרם רצנו בדף זה ליתן טעם למה ביה"כ שצור משקין מלא ל' ובאסורין רביעית וכן לענין ברכה, קרוב לומר דס"ל

דס"ל לרצנו דאין ראי' מתוספתא דיומא דקיס לה זי"כ שער לרוך שהיה ברביעית, שאני י"כ דכמו ששעורו מלא לוגמיו משונה משעור משקין דאסור ודברכה, ה"נ קיס להו לרצון לענין לרוך שהיה דוקא חוץ שער רביעית מיתבה דעתי וביחוד לא, אבל לענין אסורין וברכה אחרונה שער לרוך שהיה בכ"פ כש"ס כריתות י"ג. ואע"ג שזה דעת שלישי לא כרמז"ס שס"ל בכל דבר שער לרוך ברביעית, ולא כרמז"ד שבכ"מ השער בכ"פ, מ"מ נראה לי כן, שצב"ל י"כ שצב"א בשם ריא"ג שער לרוך שהיה במלא לוגמיו ברביעית מדתי הכי בתוספתא דיומא, ומסינרא דלשנא משמע דוקא זי"כ. ולענ"ד אפשר שגם הרמז"ד ל"פ על הרמז"ס לענין י"כ דכ"פ דתרומות שכתב הרמז"ס שער זה בשמות תרומה כ' הראב"ד אמת סכן בתוספתא (דמ' תרומות פ"י) אבל בכריתות אמרין בכ"פ, וכן בתוספתא דפסחים (פ"א, לענין שותה חמוץ) בכ"פ (כך היתה גרסתו בפסח'י אבל ג' ר"ן סוף יומא בפסחים נמי ברביעית) ומשמע שהראב"ד דוחה תוספתא דתרומות מגמ' דכריתות ומתוספתא דפסחים, אבל לא הזכיר מתוספתא דיומא שכתבה שער שתי זי"כ ברביעית, דלתוספתא זו ל"י לה פרכא לא מכריתות ולא מתוספ' דפסחים, דשאני י"כ דשעורו משונה במלא ל' וכך י"ל שער שה' משונה, ואמת שבפ"ב דשכית ע' ס' הרמז"ס שער רביעית לא הסיג הראב"ד. מיהו אין ראי' כ"כ שבפ"ד דמא"א ש' הר"מ שער רביעית בשםיה ללל אסורין, נמי שחק הראב"ד. נב, נד מ"א 51, 70. ס, סב מ"א 52. בלמים פ"ד מ"ג 166 שביעית פ"ד מ"ג 22. תרומות פ"ה מ"ג 101. פ"ה מ"ב 170, מ"ג 120. פ"י מ"ג 105. ערלה פ"ב מ"ג 100, 105. בכורים פ"ב מ"ג 110.

שבת ג מ"ג 56. ו מ"ב 96. שס במל סורה כ"א אחר בשאלתית ל"ל אע"ג שחיס' ערובין ו' כ' שמאלו כן צה"ג וערש"י צה"ג שלפנינו ליתא. יד מ"ב 41. טו, טז מ"א 151, 138. יח, יט מ"ג 124. כ, כא מ"ב 19, 21. כג מ"א 52. כד מ"ב 9. כו, כז מ"ב 98, 81. לט, נ מ"א 5, 6. נב, נח לקמן בהשמויות מס' כלים. נה מ"ב 62. סה מ"א 156, 147, 144. עד מ"ג 75. עט מ"ב 39. פו מ"א 158. פט מ"ב 106. צד מ"ג 121. קג, קד, קלג מ"ב 54, 100, 112. דף 54 באשכול סורה י"ז אחר חיצה לחקנו נשמט: הרי שהי' צריך לכתוב השם וכוון לכתוב יהודה (וממילא לא קדש) וטעה ולא הטיל בו ד' לא יעביר הקלמוס ויקדשו אלא מוחק וכותב השם (בשבת ק"ד אינו מבוחר התקון למכמים אבל בסיפרי פ"ס ג') הכותב השם וכתב יהודה (סס בסיפרי, שקדש הסס וכוון לכתבו וכל"ל צט"ע רע"ו, י"ב) עושה מד' ה"א ומוחק ה' אחרונה. ה' צריך לכתוב יהודה וכוון וכתב השם מעקבו וכותב יהודה אחר (שאסר למחוק ססס כיון שקדשו, אלא קודר הסס, מ"ס סס, וע' נחל ס"ק כ"ד). קיה מ"א 31. קב מ"ב 191. קבח, קבח, קבט מ"ב 188, 113. קל, קלד מ"ב 116, 121. קלה, קלו מ"ב 122, 128—126, מ"ג 108. במ"ב 128 במל סורה י"ב אחר חיצה מע"לע נשמט: ואפשר בני ים מפרשים שצב"א חיס' ס"ל צעין מע"לע. ורש"י וצחיס כ"ח כחיס', אבל בפסח'י ס"ג פי' שאס עברה שחו שוול קודם ניסן, משמע אס טולד ז' צניסן כיו י"ד ויס סרלאס לכן נקט מלחא פסיקא דלא טולד צניסן, ורש"א ס"פ יולא דופן מצבא בני ים מ'. קלו מ"ב 29, 110, 121, 125. קלט מ"ב 96. קמא, קנד מ"ג 121. קנו מ"ג 15.

ערובין ד מ"א 150. ז מ"ג 37. יו מ"א 145. בא מ"א 34. צה מ"ב 82, 85, 93. ועוד תמלא מדושי' על סדר כוסכת מדף ב עד דף לא במ"ג 172—158.

פסחים ז מ"א 4, 91. ט מ"ב 171, מ"ג 91, 92, 97. י מ"ב 178. בא, כב מ"ג 75, 56, 81. כג מ"ב 191. כה מ"ג 127. כז, כז מ"ג 73, 76. כט, ל, מ"ג 89, 95, 103, 141. לג מ"ג 105. כו מ"א 50, מ"ג 88. נב, נו מ"א 11, 46. נג מ"ג 120, 132. סט, עב מ"א XVIII מ"ב 112. עו מ"ג 90. פא מ"ב 39. פד מ"ג 46. צו מ"ב 31. קה, קט מ"א 25, 142. קטו מ"א 35. קיה מ"ב 8. קבא מ"ב 143.

ביצה ד מ"ב 26—24, דף 26 נחל סורה מ"ו אחר חיצה רצו ל"ל. מיהו אף צימיו וציאים אירע שעשו צ"י ר"ח ירושלמי פ"ד דתענית ס"ה ג', כגון גלא צאו עדים ובחס'י בגאוו' ד' ליק סי' א' לרצ האני: שאלחם בשמועה וסאידנא דידעין בקד"י מ"ט עבדין תרי יומי, לרצ זה צ' תשובות א' גם עכשיו לפעמי' סמך וכמ"ס זמנין דבורי, תשובה צ' הנציאים ניו זאת את ישראל צמ"ל וגזרם היא מצ"ד וסס דברי נציאים ומי יצטנס, לאת אמרו שלחו מתם הוסרו צמ' אבותיכם. וזה קרוב לדברי רדב"י. וס' לבוש העיר שלחם ריש תענית נמי צ' תשובות הן. ה מ"א 61. במל סס סורה כ"ג אחר חיצה היובל ל"ל: החוס' וכ"מ מחמיסים למס דחק רש"י לימר עד שהוקם המשכן ה' אסור לעלות, פשטא דקרא לאחר שיפסקו בקולות מותר אפי' ציוס מ"ח כמ"ס חוס' ו' ות' צני מו"ס זעליג ור"י דבסנהדר' ט"ו שור סיני בצמה, ת"ס אס בצמה אס אים לא ימי' מה אים צב"ג אף בצמה, וכ' רש"י וחוס' אים צב"ג ידעין דכבר הוקצבו סנהדר' לישראל מיתרו ואליך. ובצמחי' קי"ו פלוג' אי יתרו קודם או לאחר מ"ח צא, וע"כ סוגי' דסנהדרין ס"ל קודם מ"ח. מיהו רש"י בצומס פ' ויהי ממחרת פי' אפי' למ"ד יתרו קודם מ"ח צא, פ' ויהי ממחרת הוא מת' י"כ לאחר שירד משה מן ההר כדא' במכ' שהרי קודם מ"ח אה"ל והודעתי חקי אליך, ומשנתה חורה עד י"כ לא ישב משה לשפוט העם וכו'. והסתא ע"כ ל"ל לרש"י יתרו לא נתן לו עלס לקבוע סנהדרין אלא לאחר שניתנו לוחות שניות, וקסה איך שייך לימר מה אים צב"ג שבצר ה' סנהדרין מעלת יתרו, הלא צעת שהוקבע סנהדרין לאחר שנתנו לוחות שניות לא ה' שכינה צבר וא"ל לרון אים על עלייתו צבר, וצטעה שהיתה שכינה צבר קודם י"כ גם אים לא נדון צב"ג שלא הוקצבו סנהדרין, לכך הוכרח רש"י לימר שה' שכינה צבר עד שהוקם המשכן, ומי"כ ואליך נדון כל אים העולה צב"ג. ז מ"ג 75. י מ"ב 182—180, מ"ג 97. בה מ"ג 28. ל מ"ב 11. לו — מ מ"ג 15, 69, 90.

חגיגה ג מ"א 61. ו מ"ב 165. יו מ"א 30. יח, יח מ"ג בסוף הספר.

מועד קטן ו — ט מ"ב 146—144. יב — טו, יט מ"ב 165, 153—148, מ"ג 124. כב, כו מ"ב 162, 166. דף 166 נחל סורה ט' אחר החורה ל"ל: כך פרש"י שאלל הרי"ף. וכ' רמז"ן לפי' זה צאשה א"ל לקרוע דאיוס בכלל לומר, אבל שבת ק"ס דומה לס"ח שישקף פרש"י הרוחא חייב לקרוע כדא' מ"ק כ"ו במגלה ששקף יהייקיס אף נשמח ישראל שנטלס

שטלה דומה לו שאין רק בישראל שאין בו מלכות וחורב, לפי זה באשה נמי יש בה מלכות שחייבת וגם למדה מלכות אלו. וי' פרש"י אלל רי"ף אינו אלא השלמה לפי זה, דלפי זה קטן שטידין אינו בחורה ובמלכות ל"ל לקרוע, ובאמת סתמא אמרו על מת חייב לקרוע, לכך הוסיף רש"י אלו הי' קיים יוכל ללמוד כ"ה ואפשר שפי' ברי"ף השלמה לפרש"י מ"ק כ"ו דומה לס"ת שנסרק השמה קרוי' נר וגם החורה דכ' חורה אור, ובאמת חלוק רב בין נר לאור כדאי' סוטה כ"א חורה אור ומגינה חמיד, אבל מלכות נר ואין מגינות אלא בעידנה דעסיק, אבל מטעם אלו הי' קיים יוכל ללמוד כ"ה דומה נשמה שבתחלתה נר לבסוף לחורה. ואזכיר ד"ג בשם א"י הגמ"ר ליב ק"ב ז"ל. אמרו במדרש כל חלי וכו' אשר לא כתוב בספר החורה הזאת יעלם וגו' זו מיתת ח"ח, מהיכן למדו? פשטו' דקרא לכל מכות שלא כתובות כדאי' גטין נ"ח אשרו בזרעו דפוריהו היבא כתיב? גם כל חלי וכו' מ"ח א"ב. אלא דקשה פתח בחרתי כל חלי וכל מכה ומסיים בחדא אשר לא כתוב והול' כתיב' או עכ"פ כתיבה דמסיים במכה, גם מ"ח לא כתוב בספר החורה הזאת, ע"כ פרושו בספר הכולל החורה הזאת, ולא הודיע באיזה ספר, והול' בספר החורה הזה כמ"ס בנזנים? וי' בשבת ק"ה הצימד ע"ה ב"ה צ"ח י"א ח"ה נ' חייב לקרוע שדומה לס"ת שנסרק ופרש"י כדאי' בנ"ק במגלה שסרק יהיוקים אף נשמת ישראל דומה שיש בו מלכות וחורב, כונתו דקשה שמדמה נשמה לס"ת שכתובות בה כל המלכות, אבל באמת ס"ת שנסרק לאו דוקא ס"ת שלם, דה"ה פרשה אחת אפי' דנביאים דיליף מומגלת קנות שסרק יהיוקים, וכל זה באיניש דעלמא, אבל לדיק שטסק כ"י בת"ומ, הרואה אותי במותי דומה לס"ת שלם שנסרק שהי' כתוב על לוח לבו, ועתה הכתב נסרק והגיויל מונח לפניו ואין בו עוד אות א', וז"ל הכתוב גם כל חלי וכל מכה, ואינו מכה, דלא בל לסתום אלא לפרש, ויהי כמשיב, אשר לא כתוב בספר, הספר הוא הנדיק, ועתה לא יומא כתוב בו החורה הזאת, שצחיו הי' כתוב' בו, זאת המכה שאמרתי לך, ויפה דרשו שיהא מיתת נ'.

ראש השנה ח מ"ב 12. יד מ"ג 37. יח, יט מ"ב 16, 28, 29, 146. כב, כג מ"ב 11, 108, 113. כו מ"א 120. ל מ"ב 24. ג, לד מ"א 159.

יומא כה, לא מ"א 1, 19, 157—155. לג מ"ב 87. נה מ"א 12, מ"ג 88. סו מ"ב 113. ע—עב מ"ב 57, 70, 105. עד מ"ג 74. פא מ"א 65. פב—פה מ"ב 115, 116, 120. פז, פח מ"א XXII, 2, 30.

סוכה ו מ"א 149. יא מ"ב 94. יב מ"א 137. כב, כה מ"ב 135, 181 מ"ג 166. לו, לז מ"ג 44, 68. מב, מז מ"ב 15, 32. נד, נו מ"ב 24, 91.

תענית ד מ"א 25. יא—יג מ"א 61, 157, מ"ב 3. טו מ"ב 5, 28, 29. כה, כז מ"ב 7, 8, 13. כו מ"א 30. כט—לא מ"ב 14, 18, 72. — שקלים פ"ג מ"ב 42. פ"ז מ"ג 91.

מגלה ב—ה מ"ב 23, 28, 29, 40. דף 23 נחל שורה ל"ג אחר תיבת זכ"ת נשמוט: ועי' הר"ן בקושיותו לשטתי' אלו, דס"ל פרא"דמ טעמי' דמהלין בשבת ספקות דלא ידעיין אי כלו ל"ח מטעם דאי נפל הוא ממתך צטר בעלמא, והשתא צמילא נמי ספק אס עושה מלוא כמו בלולב דלא ידעיין יומא וספיר קשי' ל' למח ל"ג נמי צמילא ס"י. ו—ט מ"ב 17, 27, 47, 62. יג—כא מ"ב 34—30, 40, 52, 163. דף 30 נחל שורה כ"א אחר תיבת עמוס הי' ל"ל: אבל בלשון ירוש' מלניו כן יומא פ"א הי' יסבו וקשרו הספרו. ובס' תניא הביא בשם רש"י אין חובה לימר פיוט אשר הניא. דף 33 נחל שורה כ"א אחר תיבת דבורה חוסיף: חכם אי' חכם על המנך דבסוטה מ"ד מפורש אבל למלחמת מלוא הכל יוצאין אפי' חתן מוח' וכלה מחופתה? וי' להמנך קאי אהנשים ומתני' שיגרא לישא דקרא נקט דכ' הכי גבי תענית, או דס"ל הכל יוצאין ללדין קתני וישים נמי בכלל, אבל לא למלחמה, אלא לספק מים וחזון כדאי' סוטה מ"ג דמי שאין הולכין למלחמת רשות צנה בית ולא חנוכו וכו' מ"ח נריכין לספק מים וכו', אבל צנה בית ומנוכו, ושם אשה גם מזה פטורי', אבל במלחמת מלוא לא נפטרו מזה וגם נשים חייבין. ועקר מה שלחן למנך לומר נשים פטורות כ"ל מדאי' מיר נ"ט ראצ"ל מנין שלא תלא אשה בכלי זין של' לא תלכס אשה ס"ג ופרש"י וזה שמלניו ציעל לא הרגתו בכלי זין וע' מנך תקמ"צ דעקר לאו קאי שלא תלא בכלי זין למלחמה, וכה"ג מומטין ביצמות ס"ה אשה מפ"ור משום שאין דרכה של אשה לכנס ושם ע"ז כל כבודה צ"ח פימיה עי"ש בד', כה מ"ב 60, 71, 82, 92. כה, כט מ"א 54, 68, 146, מ"ב 59, 69, מ"ג 124. דף 59 נחל שורה י"א אחר 68 ל"ל וכן מ"א 146. ל, לא מ"ב 63, 66, 72.

יבמות טו מ"ג 93. כא מ"ב 48. כב מ"ב 126, 175, 177. מה—מו מ"א 151, מ"ב 124, 131, 133. סא מ"ב 180. סה מ"א X. עא מ"ב 114, 120, 127. עה מ"א 150. עט מ"ב 117. פב, פג מ"ג 31, 84. פה מ"ב 107.

107. בנחל שורה יו"ד אחר תיבת הספק ל"ל: ואין זה דומה למ"ס מהר"ם ר"ב בתשי' הגמ"י להל' אישות ס"ג דהתם לדברי העד לא אחזק אסור כלל שאמר שלא קדשה, אבל כאן כשנכנס ליל שבת מודה העד שאסור לחבול וציוס שבת ראה למול באמרו שכולל בשבת אי מהמין לי' עקריין חזקת אסור שבת. פט מ"ב 175. צו מ"ב 125. קיד מ"א 66, מ"ב 170. קיט מ"ג 28.

כתובות ד מ"ב 161. טו מ"ג 91. יט מ"ב 118. לג מ"ג 132. נו מ"ב 160. סד מ"א X. קג מ"א XI, מ"ב 174.

קדושין יז, יח מ"ב 125, מ"ג 6. כא מ"ג 126. כג מ"ב 36. בנחל שורה כ"ט אחר תיבת ס"ת נשמוט: עי' ל' כיון דכ' כתבו ולמדה את בני ישראל מומטין בנות ישראל כבקדושין ל"ו ועי"ש בפ"י היבא דליכא למעט גוים ודאי מומטין מבני ישראל נשים דהול' ולמדה את העם ואי למעט מלמוד לחוד כבר ידענו מולמדתם את בניכס. כה מ"א 149. כט מ"ב 137, 135. נו, נז מ"ג 86, 88, 127. נט ע' לקמן השמות לח' כלים. סג מ"ב 107. סו, סח מ"ב 133. עב מ"ג 45. פב מ"א 19.

גטין ו מ"ב 53. מא, מב מ"א X, מ"ב 16. שם בנחל שורה ל"ד אחר תיבת ודאי ל"ל: ואף להמרש"ל שכ' דלא ס"ד לספק בחי' ב"ח דודאי אין אוכל בחרומה ואצט"י קאי על סתם עבד, מ"ח יומא דלא פשט ממתני', דאצט"י בעבד שמויב ליתן לו ג"ס שהפיל שונו או מכרו לגוי וכיוצא בו וכו' ע"ז, להכי י"ל אף שמעוכב ג"ס אינו אוכל דהוי כאלו קבל, אבל ממתני' ליצמות

דיצמות דאזיכל קודם שחרור ליכא למפסט דהתם לא בריר דמסחררו וי"ל אי צעי לא משחרר, לכך הביא ר' משרשיא דאמר בהדי' משחררין כמו שהגיה רבא מחגי'. ואגב אעיר על רמב"ם פ"ט דהל' תרומות הל' ה', ו' ועכ"מ ו' עליו מ"ל: מרן הגדיל הסערות צפלו' דח"ק ורשב"ג ואין סם זכר למעוכב ג"ס, והרב כ' גבי מעוכב ג"ס צביא בהשולח ולא אפסט ויתבאר בסמוך ולא נתבאר כלל, והוסיף כיון דספק פסק לעיל לחומרא דברי תימא הן עכ"ל. ואני אעירא הסחר, בהל' ה' כ' רמב"ם שחררו צגט פסלו מתרומה ומעוכב ג"ס אסור בתרומה ולא אחר פסול, ובאר כ"מ דמעוכב ג"ס לא אפסט, וע"ז קסא צכריות כ"ד ס"ל רבין לטת ר"ל (ורמב"ם צהל' זכיה פסק כותי') אס רבו שני כהן אוכל ת' דמעוכב ג"ס אוכל ת' וי"ל כחוס' צגטין (עפ"י והגהת רי"ב) נהי דלרבין דרשב"ג אוכל, דלמא רשב"ג פליג נמי בהל' ארבין, ובחולין ל"ט מספקי כמאן הלכה, מיסו אפשר דוקא בחזרה פליג ולא לעיני מעוכב ג"ס, א"כ לכ"ע אוכל ת' וכ"כ רשב"א גטין מ"ה מכריות כ"ד אפסט דמעוכב ג"ס אוכל, ואפשר נמי דס"ס דגטין ידע דמעוכב אוכל כמו דמוחר בשפחה ואצעי' שלו בחלי צ"ח כח"ס תיסי, לכן צהל' ו' הכותב נכסיו לאחר וכו' אסבר לן כ"מ שכלבד פלוג' דרשב"ג ורבין אי מקרי חזרה, ס"ל לח"ק מעוכב ג"ס אוכל וי"ס ספק אי רשב"ג פליג אף צהל', והוררך לפרס כך, דרבין רמב"ם צהל' זו תמוהים ססיים שאין אוכל צת' צין שהי' רבו שני ישראל וראשון כהן צין שראשון כהן ושני ישראל, לימא צקצור אפי' שניהם כהנים, אלא ודאי אס שניהם כהנים לא צירירא לי' שאינו אוכל, והטעם דאיכא ספקי טובא, דלמא הלכה כרשב"ג ועדיין צרשות כהן ראשון כמו דמספק הש"ס צחילין ל"ע, ואח"ל הלכה כח"ק והוא צרשות כהן שני שהפקירו, דלמא הלכה נמי כח"ק מעוכב ג"ס אוכל, ודלמא ל"פ רשב"ג צהל' כמו שפסק רשב"א. אך כיון שאין דרך רמב"ם להביא דין שלא נחפרס צגמ', לכך שתק רב מדין אס שניהם כהני' אף שקרוב לדעתו שאוכלין. והשתא דברי כ"מ כפחור ופרח צפרט מה שססיים, כיון דמספקא כמאן הלכה פסק לעיל לחומרא, ר"י מה שפסק צהל' ה' מעוכב אינו אוכל מ' חומרא ומספק, וכיון שהוא מספק מיושב מ"ס רמב"ם צהל' ו', א' כהן וא' ישראל ולא כ' אס שניהם כהנים. מ"ה ח"צ 45, 103. נג, נד ח"צ 51, ח"ג 30. ס ח"א 8, ח"צ 36, 43. דף 8 ח"א נחל שורה ה': אע"ג דצתענית כ"ח אר"י וכי יכול יחיד לקרות ד"ח ע"פ צנבז, דמשמע אף צלא ס"ת אסור, הירושל' ס"ל כח"ק סם דמוחר. ועי"ל כיון שהוא צמקוס קריאת ס"ת אסור. סד ח"ג 39. צ ח"א 118.

נדרים נב ח"ג 90. נו ח"א 145. נח ח"צ 48, ח"ג 89. סב ח"א 47. סד ח"צ 156.
נזיר יב ח"צ 92, 100. בט ח"צ 130, 173, 184. לח ח"צ 171, ח"ג 105. כב, מב ח"צ 93, 186. נא ח"צ 172. נד ח"א XI, ח"צ 180. נו ח"א 72.

סוטה י — יב ח"א 23, ח"צ 117, ח"ג 72. טו ח"ג 143. יז ח"צ 91. יח ח"צ 47. כה — כח ח"א 71, ח"צ 37, 47. לב ח"א 14. לו ח"צ 132.

בבא קמא יז ח"צ 43. נ ח"ג 44 — 42. נה ח"ג 62. ס ח"צ 119. פא ח"צ 175. פב ח"צ 1. פז ח"צ 88. צג ח"ג 113. קצו ח"ג 58.

ב' מציעא סב ח"צ 119. עב ח"ג 75. פה ח"א 62. פו ח"ג 45. צ ח"ג 29, 88. קיד ח"א XI.

ב' בתרא יב ח"צ 183. יג, יד ח"צ 36, 42. כג, כד ח"ג 64, 92, 98. ס ח"צ 19. ק ח"צ 179, 188. קנד ח"צ 120.

סנהדרין כ, בא ח"צ 34, 56, 62. כז ח"א 47. מב ח"צ 9. מז, עד ח"ג 118. מח ח"צ 81, 152. סס צנחל שורה כ"ג אחר ודו"ק ל"ל: והא דאי' צשמחות הממוחק והנפלים אין מחטסקין עמהם לכ"ד, כצר פרטו רשב"א ור"ן

דוקא לעיני הספד ולויה אצל ודאי צעו קצורה וכן צטור וס"ך סי' שמ"ד ושמ"ה. ואעיר ע"ז מפני שראיתי כעת צחשו' צינין ליון סי' קי"ג שכ' מהא דחגי' אין מחטסקין עמהם לכ"ד מוצא צפי' שאין לריך לקצור נפלים. נג, סז, פט ח"ג 128. נו ח"ג 119.

נט ח"א 61, ח"ג 56, 75. סג ח"ג 124. ע ח"צ 15. פא ח"ג 129. פב ח"ג 126. פח ח"צ 37. צו ח"צ 71. קא ח"ג 122.

מכות ד ח"א 143. יא ח"צ 39. יד ח"צ 106. יז ח"ג 60. יט ח"א XVII.

שבועות יז, יז ח"א XI, 18; ח"צ 177 — 173. יח ח"א 76, 80. כג ח"ג 73, 75. סס צנחל שורה ל"ט אחר חיבת

סס נשמט: ידידי הרב המופלג הדיין מו"ה ילחק לאנגע מפס הסיב אי הנפקותא לז"ס דחייב על הסבועא א"כ

למה חגי' לה צפ"ד דעדות גבי קולי צ"ס? והצנחי כחרון הש"ס חולין ר"ב כי אחסיל לעיני יו"ט ולעיני יו"ט נראש כקולא. ועוד

דנ"מ נמי לקולא שאס נצבע להביא כוית חמץ צביתו לז"ס צין הביא צין לא הביא חייב מאוס שוא, שבועות כ"ט, דנצבע לצטל

המזיה, אצל לז"ס כוית לא הוי אלא ח"ס וכנצבע להביא כוית חל שצנעתי וכשהביאו פטור כח"ס רמב"ם פ"ה דשבועות. ועפ"ד

דעדות דהאי מקולי צ"ס פרושו אי מולד א' נפק קולא אע"ג דאיכא חומרא משאר נדדים ע"ס צתו"ס. לה ח"צ 55, 57. לז ח"א 53.

הוריות ג ח"א 93. ח ח"ג 119. יג ח"א 68, ח"צ 119. י ח"צ 156. עדיות פ"ח ח"א XVII. אבות פ"ד ח"א 53. פו ח"א 57.

עבודה ז' ו ח"צ 34, 56. יג ח"א XVIII, ח"ג 89. כ ח"ג 82. כז ח"צ 129. לג ח"ג 89. לה, לו ח"ג 82, 93. מב ח"צ 174, 178. נד, נט ח"ג 30. סה ח"ג 104. סז ח"צ 73, 82, 84, 95, 102. עג, עד ח"ג 85.

96, 96. עה, עז ח"ג 88, 97, 103. ועוד נמלאו חדשים רבים כפי סדר המסכת צח"ג מדף 115 עד דף 158.

זבחים יא ח"א 25. יט ח"צ 85, 92. כב ח"א 133, 135. כט ח"ג 29. לו ח"צ 62. ע, עב, עג ח"ג 54, 186. עד ח"ג 43, 91, 92, 98. צה, צו ח"ג 141. צח ח"א 150. ק ח"צ 136, 164.

מנחות כט ח"צ 55, 71. ל ח"צ 34. לב ח"צ 45, 47. צדף 45 נחל שורה י"ד אחר חיבת צסמוך נשמט: וכן כגרא"ו

מביא רא"י צפ"ח דכלים שדנק מהני. לג, לה ח"צ 75, 77, 81, 82, 94. מא, מב ח"צ 38, 102, 103. **מג**

מג, מד ח"צ 80, 88, 104. מה ח"צ 12, 185, ח"ג 34. סג ח"צ 115. סח ח"צ 191. סט ח"ג 85. פב, פג ח"צ 31, 191. צו ח"א 137. צט ח"צ 24.

בבורות ב ח"ג 124. ו, ז ח"ג 2, 56, 85. ח ח"ג 55, 62. כ ח"ג 2, 128. כב ח"ג 101. כז ח"ג 87. זנחל שורפ ד' נשמת: ראיתי מקסים צפ"ג דערלס בגד שלבשו בקליפי ערלה ונחערב צאחרים כולם ידלקו לר"מ, ד"ח לא בטיל, הרי אין אסור כנגד מ' ענמו, וכלל בדינו ד"ח לא בטיל דוקא אם האסור מ' ענמו? ולק"מ דצב"ק ק"א מיין שלא יסנה ולא יטבע בו ח"ל וכו' הרי בהדי' אסרה ח' לנצט והוי כגופו של אסור. ועי"ל דוקא באסור צלע אמריין דלא חשיב דלא ימח' לי' צלע, אבל כאן ימח' לי' צלע דעקר חשיבת כנגד ע"י הצנע וכ"כ חוס' מה ס"ב דייחא לי' צלע ונכסה ממנו ולא מצטל לי'. לו ח"ב 110. לח ח"ג 36. מא, מג ח"ג 106. מה ח"א 29. מו, מז ח"צ 133, 138, 140, 141. מט ח"צ 49, 139, 151, 161. דף 49 נחל שורפ ח' דנפול חייב, ל"ל צספק ח' חייב אט"ג דמ"סח אזליין בח"ר ורוב ודל מעליא ע' סטעס ח"צ 152. נה ח"א 145. נח ח"צ 42.

חולין ב ח"א 159, ח"ג 5. ג ח"ג 4, 125. ט, י ח"ג 38, 21, 12, 3, 2. יא ח"צ 117, ח"ג 38, 2. יב ח"ג 13. יז — יט ח"ג 17, 8, 1, 75. כ, כא ח"צ 185—183. כד ח"א 2. כה, כז ח"ג 58, 23, 21. ל, לא ח"ג 12, 25. לב, לג ח"ג 24, 27, 35, 36. לה, לו ח"ג 29. מב, מג ח"ג 32, 33, 183. מו, מז ח"צ 111, 49, ח"ג 48, 51. זנחל שורפ י"ד אחר חיצת צמ"מ ל"ל: אולי לפי שערקו מי פסד ולבס נחם בקרצס נחן לפס כבד לאכול כח"ס רש"י סס כל נפש חשיב נפש, ואמר לסס שיאכלו צמקוס מרה, כי צוה חלוי הנפש ומשיב נפש. מט, נ ח"א 28, ח"ג 42—40. נא — נג ח"ג 36, 43, 53. נה — נו ח"צ 186, ח"ג 48—44, 56. נה, נט ח"ג 33, 55, 58, 60. סב — סו ח"ג 66—62. סו, סח ח"צ 138, ח"ג 59, 60. דף 60 נחל שורפ י"ב אחר שגדלו צבכמה ל"ל: וידיי סרב המופלג סדיין מו"ס ילחק לאנגע ח' דל"ק מצרייחא ואת נבלתם חשקטו לרבות דורנין דאיכא ברייחא אחריתא ואת נבלתם חשקטו לרבות יבמושיין ססנון וכך גרס רי"ף ור"אם סוף דף ס"ז ע"א (לא כגרסחנו הסורן על הארץ לרבות יבמושיין). וכך מלאחי צח"כ וצפי' סראב"ד. ו' דברייתא זו עיקרת, דהאי נבלתם חשקטו צשרני סמיס כ' ולא צבכמה. ואלת חמוס האריך יליף באידך ברייתא מקרא נבלתם חשקטו לרבות דורנין סצבכמה? וי"ל כיון דצשרני מיס ליכא טומאה לא שייך לומר נבלתם חשקטו ובאם אינו ענין לגופי' ח"ע לצבכמה. סט, ע ח"ג 68. עה — עז ח"ג 80, 70, 46. עה — פג ח"ג 109—106. פח ח"ג 135. צא — צג ח"ג 35, 75, 80. צו — צח ח"צ 107, ח"ג 83, 84, 88, 94, 130. ק — קב ח"ג 74, 81, 85, 95, 97, 181. קו, קח ח"א 135, 36, ח"ג 96, 97. קיא, קיד, קיו ח"ג 82, 93, 102. קב ח"א 65, 67, ח"צ 184, ח"ג 73. זנחל שורפ ח' נשמת: וכן חילין פ"ז ללחא דומא צמית. קבא ח"ג 36. זנחל שורפ י"ג אחר חיצת אסורו נשמת: וס"ט דר' אחא צ"י. קבו ח"צ 172. קכט ח"ג 57. קל — קלד ח"ג 107, 109—111. דף 109 זנחל שורפ כ"צ אחר חיצת מחטנס ל"ל: וסא דכ' חוס' צ"ק כ' אם חסד לו חצרו צב"ב ובלעו חייב כאוכל, אט"ג דזה לא חסר עי"כ, שאם הי' מחצירו הי' נמאס, מ"מ חייב הואיל ונכסה מ' חסרון חצרו וכו', ולא אמריין האכליל אין זה הנאס דודאי לא משתרשי לי' דיותר ימח' לי' אם לא חסד לו? שאני סחס דאיכא חוצע גזו ואומר מחסרון שלי נהיית, אבל כאן שאין חוצע אלא שלטת חוס' צ"ד כופין אי משתרשי לי', צוה יוכל לעטין לא משתרשי ססייתי מחטנס. וע' מרדכי רפ"ח דב"מ וחוס' צ"ק ק"א ד"ס או דלמא, אי יס חוצע אף אי לא מרענו נהנס מחסר חצרו חייב. קלה — קלח ח"ג 113, 112. קלט — קמא ח"ג 115—113.

ערוכין ג ח"צ 84, 92. ז ח"צ 116, 117. כט ח"ג 126.

בריות ה, ט ח"צ 124. י ח"א 92, 95. יז ח"צ 107.

תמורה ה ח"ג 83. טו ח"ג 88. לא ח"ג 72.

מעילה בא ח"ג 88.

נדה ב ח"א 70, ח"ג 38. ד ח"א 73, 76. ו ח"א 116. יא ח"א 106, 116, 100. יב ח"א 75. יג (זנחל דפס צטעוט י"ד) 38. יד, טו ח"א 105, 113, ח"צ 174. יט, כב ח"א 96, 99. כג ח"צ 186. כז, כח ח"א 93, 94. לב ח"ג 87. לט, מ ח"א 79, 81, 109. מד ח"צ 120. מז ח"צ 140. נ, נא ח"ג 66—61. נו — נח ח"א 103—98. נט ח"א 100, 106, 116. ס ח"א 103. סג ח"א 77, 82, 86. סד ח"א 114. סו ח"א 88, 91. סז ח"א 146.

כלים פ"א ח"א 138. פט"ז ח"א 137. נחל שורפ ז' ל"ל: פט"ז מ"ז. פ"ז ח"א 120, 121. דף 121 זנחל שורפ פ"ד אחר חיצת שיצברו ל"ל: מיהו מה אין ראי' לנו"צ שרמב"ם איירי שעשאו כך מחמלה להשתמש בו צחלוס, אבל סכא דעתו לחצרו לקרקע ויפיק מחורת כלי קבול ומחורת כלי, ואם סחמו לאחר שחצרו כבר צטליס אבז קרקע ולא חזר לחורת כלי. ואפשר אפי' לא נעשה מחמלה לחצרו בקרקע ומנקבו כח"ר ומחצרו בקרקע וסחמו מהני דעכ"פ כשמוקבו כח"ר אפי' נעמא כבר טומאתו ראשונה פרסה, וצטעס שמחצרו בקרקע נשתקט סס כלי ממנו ואם אח"כ סחמו כבר פנים חדשות צלו לכאן כדאי שנת קי"ב וסרי הוא כאבן המחוצר לקרקע שטוסה לו תורת כלי וככלי שנתוסה בקרקע וקיי"לן קצעו ולצסוף חקקו כסר. וראיתי שבעל גדולי טהרס מציא דף 23 ראי' לנו"צ משבת ר"ב דשני מעשה לחקן לא הוי שני, ואם סוחס סוקב בקרקע ע"י צדוס שלא ע"י בנין אבלאי מלחא דלא הוי שני לקלקל ועדיין תורת כלי עליו ומשיב על חכמי עירו ססחירו. סנה מלכד דלא מ"כ משבת קי"ב תמסני עליו דבהדי' צבכח ר"ב דרבנן חולקין על ר"י וס"ל שני לחקן נמי הוי שני ומזילא מוטומאח, וכ"מ מרמב"ם פ"ח דכלים ומר"ם ומאירי צבכח סכ' להדי' טצעת אדם שסחמיל לשוף צו לחקנו לצבכמה יונא מידי טומאתו וער"ס פכ"ס דכלים דר' יוסי פליג על

על ר"י וס"ל לחקן נמי הו' סגוי והלכס כר"י דנוחקו עמו. הן אחת שרש"י קדושין נ"ט פרש מחמי' דפכ"ה דכלים אין כלים עולים מטומאה שקבלו אלא בשגוי מעשה שיעשה מעשה לקלקלם שישכרם, וכן עד שלא יקבלו טומאה אין עולים מחורח קבלת טומאה אלא בשגוי מעשה עד שיתחיל לשוק ולשכך. דעתו להוציא מטומאה שכר קבל לריך מעשה לקלקל, וכדי שלא יקבל טומאה די בשגוי אף שהוא לחקן. מיהו זה לשטת ר"י בשנת דבני קלקל אצל לא לרבנן, דאלת"ה למה מוקי בשנת הא דר' אחי טבעת אדם טעמאן לנכחם ורוחם שאין יולא מידי טומאתו כר"י דאמר לחקן לא הו' שגוי, לוקי כרבנן דס"ל נמי לטערו מטומאתו צעיק קלקול, דכח' מיירי שכר נטמא כדקאמר כיון דריחן טבד מעשה ופרחם טומאה כפרש"י, אלא צרור לרבנן לא צעי שגוי לקלקל. מיהו על רש"י קדושין לק"מ דמנינו דמפרש לפעמים אליב' דיחיד ע' יד מלאכי, אצל על מהרש"א בקדושין יש לחמוס דהחליט דר"י ורבנן ל"פ אלא אי להוציא מקבלת טומ' לריך מעשה לקלקל, אצל נטמא כבר מודי רבנן דבני קלקל, אי הכי לא הו' לגמ' לאוקי ר"א כיחידאי כיון דמיירי שכר נטמא ולמהרש"א לר"ע צעיק לקלקל? ועוד חקן פכ"ז דכלים ומייתי מנחות כ"ד סדין טמא מדרס, פרש"י שיש עליו הזב, ועשאו וילין טבור מן המדרס ואין מטמא אדם אצל טמא חגע מדרס לטמא חוכלין כמי שנגע במדרס, וס"ג שגוי לחקן הוא וערש"פ פ"כ מ"ו. חזיקן אף להוציא מטומאתו די בשגוי לחקן וכ"כ פ"י בשנת צסס מג"ש שלא לקבל טומאה אף לר"י מהני שגוי לחקן, ולא פליג אלא כשכר נטמא, וכ"כ פ"מ בירושלמי דאין הלכס כר"י. וראיתי בחר"ע ספכ"ז דכלים עיר שטמא מדרס וחשב עליו לרעויות כיון שחן צו אומל טבור דברי ר"י, והקשה צסס מג"ש הא ר"י צעי בשנת שגוי לקלקל? ותי' בשמו דכח' איירי שראוי לטמא מדרס (כמו שמנינו לשון זה כ"פ בכלים) אצל עדיין לא נטמא ולהוציא מקבלת טומ' אף לר"י שגוי לחקן מהני ופלי איך נחטלס דבר זה ממחרש"א. וע"פ הדמק י"ל מהרש"א וגאמר הא דאמר בשנת ר' אחי ס"ל כר"י שגוי לחקן לא הו' שגוי ביינו בנד"ד שכר נטמא ס"ל לר' אחי סבבת ר"י לחקן אינו מוציא מטומאה ישנה, ונקט ר"י משום דלא מנינו המאמר, לא אמרו שגוי מעשה לחקן אלא בר"י, אצל להוציא מידי קבלת טומאה לא ס"ל כר"י, דבכא פליגי רבנן וס"ל לחקן נמי מוציא מידי קבלת טומאה. גם אפשר דלא אשתמיט ל"י פכ"ז דכלים מ"ט, אלא שגאח למחרש"א דשאני טומאת מדרס דכל שאומרי' עמוד ונעשה מ' פרס מדרס, לכך אס עשה דבר קל אפי' שגוי לחקן מוציאו ממדרגת מ"מ וכ"נ קלת מרש"י סנהדרין מ"מ כיון שנתנו וכרחתו צספר בטל סס מדרס בלא סוס טבילס דאומרין לו עמוד וכו', משמע אף בלא שגוי מעשה צגוף ואף שכר נטמא כפרש"י מהני. וכן יש לפרש מ"ו פ"כ דכלים, ויחא צזה פכ"ז דכלים מ"ט דס"ל ר"י גבי טומאת מדרס שגוי לחקן נמי הו' שגוי להוציא מטומ' מדרס, אע"ג דלהוציא משאר טומאות צעי לקלקל. אצל באמת אין סוס הכרח לדמוקים אלו, שסמעיין בר"ש פכ"ה דכלים מ"ה ימלא דעקר טעם דלא צעיקן שגוי מעשה כלל גבי נחמו לספר וכרחתו צו, שעי"כ נאסר חשמים הראשין ואסור מעשה לעשיחו מדרס ואין שגוי גדול מזה. וכך יש לכיון פרש"י וחוס' צסנהדרין וכ"כ חוס' צבדי' שנת נ"ח כיון שא"בס לחשמים הראשין, והאי דפכ"ז דכלים סדין טמא מדרס ועשאו וילין טבור מן המדרס כ' חוס' מנחות כ"ד דאיירי בשגוי מעשה, אלא שגוי לחקן מהני. — גם מה שסמליט בטל ג"ט דף ל"ו אס צברוא מחובר ע"י חדקים (שרויצין) צווינקת לא הו' חבור אף צברוא מחובר לקרקע ונעשה לקרקע כיון דסדיט יוכל לפרקס כדאי' צמוכי צומן סהיא נשמטת (כלים י"ח, שנת י"ד) וכן אס חצרה צסלסלת, דצפרס פי"ב הוס על סכסוי המחובר צסלסלת לא הויה על סמיסס לעי"ד מדרבנן לכוית סכסוי חפל, דצרישא אמרינן הויה על סמיסס צוס כסוי וערמב"ם ועוד דחקן סחס הוצו והעניבול חבור לטומאה והויה אע"ג שעניבול סדיט יוכל לפרקס מכ"ס מהא דאמר אביי שנת נ"ח סדיט יוכל לסחזירס. ועוד סכל סמלוקיס דאחאמרי צפי"ב דפרס מ"ח צין קדויות לחרוקות אפשר דוקא בכלים חרוקות לא הו' חבור אצל לא למחובר צקרקע שאפי' קודס קציעותן אס נעשו לקרקע אח"ט כלים י"א (אביי דפ"ו דמקואות שאני שהוא סהוא כלי סמסחמס צו לפעמים צחלוס כח"ס ג"ט דף 24) וע' שנת סס זוג סל דלת וגס סעניבול טבור כיון שזוג מחובר לקרקע אע"פ סעניבול יוכל לפרקו ולהחזירו כח"ס לעיל, וס"נ סמינקת המחובר ע"י חדקים צברוא סמחובר לקרקע לא גרעס מעניבול המחובר לזוג סל דלת ונ"ע. אהלות פ"א ח"א 18, ח"ב 184. פ"ב ח"ג 105. פ"ג ח"ב 179, 187. פ"ד ח"ב 189. פ"ו, פ"ח ח"ב 180, 181. פ"ז, ח"ב 181, 189. פ"א ח"א 74, ח"ב 182, ח"ג 85. פ"ב ח"ב 183, ח"ג 166. פ"ד ח"ב 182. פ"ה ח"ב 180. נגעים פ"ו ח"ב 156. פרה פ"ד ח"א 13 שורס כ"ב צנחל נשמט: מ"ס רמב"ם פ"ד דמע"ס לטעין מרים ונדבות אין ענין לכלן דסס לחמו מקרא גמר בלבו מהני. מקואות פ"ב, פ"ו, פ"ז ח"א 133—129, 146. דף 30 צנחל שורס כ"ז אחר חציות מצינת מלחמס לריך להגיס: צספר זה לא חכר דבר מפומפט אלא סמחיר חפי"א צסמססס, וכיון סמנועול אשר צפומפט כפי סגורס אשר לרתי אינו כלי קבול ואין סחס אלא מ' חפי"א לכן כחצתי לרצרי מצינת מלחמס כסרס, ואף סמולקי' צס' פליי מים כ' צוכרון יוסף צנד"ד ע"י ספומפט מודיס. אצל דע אס סמנועול כלי קבול מ' ענמו ומחזיק מים אס יוליאוכו ויחמו מים צו כדרך שראיתי מחדס צמקומות רביס צזה ודאי אין לסמוך על ז"י ופנ"מ להקל באשר לר"ס, מקואות רפ"ה, מים צבאים דרך כלי אפי' באצבורין פסוליס. פ"ד ח"א 137. פ"ה ח"א 142. פ"ז ח"א 156. ידים ח"א 122.

השמיטה צח"א 67 צי' אשכול שורס י"ח: רביעית קרוס כוית הוא. אע"ג דבשנת ע"ז אמר אביי דלמא דוקא ציין דקליס צעיקן לכוית רביעית אצל צדס דסמוך לא צעי רביעית, או דלמא יין דקליס כוית הו' יותר מרביעית, לא צצקינן פסטוחא דר' יוסף מחוס ספקא דאביי, כך כ' סר"ן צסוגי' דירך סנחצסל צפי"ו דחולין (וג"ל סטעס דר' יוסף רבי' דאביי כח"ס הפוסקי' צערובין ד' ע"ב גבי ממעטו צטפת) וכ"כ סמאירי בשנת סס סכל גדולי ספוסקי' שטרו כוית סקרוס הוא רביעית בלא וכ' עוד סמס"ט יש דמין שאס נפל כוית חלב צקדרס ויחמס אינוס בטלה צשטרו ס' זיחיס אלא צס' רביעית בלא שהוא יותר שטרי ססיחמס נחרצב' לרביעית. אצל צזה חולק סר"ן סס כיון שאמרו סמכמים משטערין צרוטב סחמא משמע כמו שהוא סכך שטרו סמכמים שאין לך דבר שטתן טעס יותר משסים אפי' צרוטב שאס לא כן ביינו לריכין לחוס ולחת סדבר לשטערינן ולעיין באסור והיתר אס הוא עב או דק וכ"כ סר"שצא ועטור כויתו רוטב סגי לצטל כוית צסר ואין משטערין צמסקל אלא בצמות. ודע שגס לחוס' מיר ל"ח חנמים ס"ט שטור משקין סאסורין צרביעית אצל נצטו צחוך חוכל שטורס צמיח וסיינו מטעס קרוס, וכן צרמב"ם פי"א דמע"ס וס"ה סמלטרפס עס סאכול לחיח.

השמיטה בח"ב דף 49 באשכול ס"ק א' כחצתי שגם בירוש' יצמות פ"א ה"ז מסיק דאין אמינות אלא בכלי חדשיו. כעת ראינו שבעל קס"ע פרש פרוש ב' לירוש' ה"ל וכך כונת בירוש': דר' יוחנן דאמר סימני' לכן ח', דהיינו שנגמרו סערו ולפרטיו, לא מחייבי אמינות בבעל ופרש מייירי, דהוי ודאי בן שמנה, והא דאמר ר"ח אונגין על הספק מייירי בספק בן ח' או ט', דכיון שנגמרו סערו ונ' אונגין בח"ה, ומחזיקין ל' בצן קיימא. אולי גם בגאון שמצא האשכול פרש כך והו' מ"ש באמינות ס' נפל פלוגי בין תלמודו לירוש'. ואגב אעיר שמירוש' ר"פ מי שמחו דפריך למה חגי מן הספלין פשיטא דאכל ביום א' אסיר להניח חיוצחא לרמז"ס ורי"אג דס"ל אין אכלות באוק, דלדידהו ודאי נריך למיחמי כשמתו מוטל לפניו שאין מניח ח' דאכתי לאו אכל הוא.

נשרם בעה"ת א"ח דשבוטות. למען לא ישי' סרח עורף בירעם אליגה פה מה שבעליתי בענינא דיומא. הרמז"ס השמיט דין יום טובא אחר שבת המכר חגיגה י"ז, וסטעס פשיט דמה שהחירו בהספד ותענית ואין כ"ג מתלבש בכליו מפני הדוקי' שהיו סוף בית שני, אכל מדינא יום הקרבן אסור בה"ת כמ"ס פ"ו מהל' כלי מקדש, א"כ מה שעבר עבר, ולע"ל יתמו חטאים ותחור עטרה לישנה ויום טובא כשאר יום קרבן שאסור בה"ת. אך עדיין קשה שלא הביא דא"ח דשבוטות אף בז"ה אסור בה"ת כדמוכח חגיגה י"ח דביו"ט שחל בחול א"ח שלו אסור בה"ת מחמשה דמת אלקסא בלוד ואסור ר"ט בהספד ור"ט אחר המרבן ה', מ' להדי' כיון דזומן הבית בא"ח דשבוטות הקריבו רוב העם, אף לאחר מרבן אסור? ונ' דוקא לב"ש דס"ל אף אם חל עגרת בחול, בחולא' ש' יום טובא שלו שאסור להקריב עולות רא' ביו"ט והוא יום קרבן לכ"ע, להכי אסור בה"ת (ולא החירו בחל עגרת בשבת אלא מפני לדוקין) אכל לב"ה אין כאלן יום טובא לכ"ע, כיון שמקריבין ביו"ט, ור"ט ככ"ס ה"ל שהי' מחלמדיי כמ"ס רש"י יצמות ט"ז תאבני מחי וכו' וכן בפ"ק דברכות הטיח לקרות כדברי צ"ס (ועוד קודם צ"ק לא אפסק הלכתא כ"כ ור"י אפי' לאחר צ"ק, וצ"ק ה' לאחר מרבן כדאי' ירושל' ברכות ס"ה ד') להכי אסור ר"ט בה"ת א"ח דשבוטות אף לאחר המרבן מפני תקנה הראשונה, אכל לדין דקיי"ל ככ"ה אפי' זומן הבית לא ה' יום טובא אלא כשחל שבוטות בשבת והחירו ה"ת ביום זה מ' לדוקין, א"כ ליכא יומא דאסור בה"ת. שוב ראינו במ"ל שחמה על רז"ה שח' כיון דטעם אסור מל' בע"פ משום קרבן א"כ בז"ה שרי. והא קמזין דר"ט שהי' אחר מרבן ואסור יום טובא בה"ת כיון שנאסר בשעת הקרבן? ונ"ל אפשר דס"ל רז"ה מעשה דר"ט קודם מרבן ה' שחיינו קדושין ע"א אר"ט פעם א' עליתי אחר אחי אחי לדוכן והייתי אזוי אלל כ"ג ושמתני שהכליע שם בעניינות אחיו ככהניס, ובירוש' יומא פ"ג ס"ה מ' משמע שהי' צ"הכ, וכן בירוש' מגלה פ"ק ס"ה י"ד העיד על חגר שתקע בחלונות בעזרה, ובימי ר"ט נחצר הבית. ואין להקשות מפסחים ע"ב דאמר ר"ג לר"ט וכו' יש עבודה בז"ה? ע"כ המעשה הזה בימי זקנתם ה' שהרי ר"ג גופא הקריב חודש בימי חרפו נד' ו' טחוס' שם ועשה פסח כדאי' פסחים ע"ד שאמר לטבי עבדו ללה לנו את הפסח וה' ה' קודם המרבן ומחתי' מביא רא' ממנו אלמא שהי' חכם מפורסם אף קודם המרבן, וה"נ י"ל לגבי' ר"ט שאסור בהספד ה' זומן הקרבן, (ולפי דעת שאלות יעבץ סי' פ"ט וחולתו שגם לאחר מרבן הקריבו במקום מוצא עד שנחמשה העיר ע"י אדריאן לאחר מרבן ביתר, בלא"ה ל"ק מר"ט ועמ"ס בח"ר XVIII). ועי"ל לישב הרמז"ס ורז"ה, שבימי ר"ט עדיין קדשו ע"פי הראי' ועדיין ה' יכולת בדי' לדוקין להטעות ע"י עידי שקר שיהי' עגרת ביום א'. ולהקשות שיהיה תקנו אם עגרת בשבת שמוחר ביום א' בה"ת, אכל הולרכו לאסור בה"ת אם חל עגרת באמצע שבוט, כדי לברר ולעשות היכר, שמה שמוחר בה"ת ביום טובא כשחל עגרת בשבת, אינו אלא כדי להקשות שני לדוקין שאין יום א' יו"ט, ואלו החירו ה"ת גם כשחל עגרת בחול לא ה' ניכר כ"כ שהיחר ה"ת ביום טובא אחר שבת לערן של לדוקין קאי, אכל בז"ה דליכא לדוקין וכל ע"פי קביעות, לא שייך לאסור לא ביום טובא אחר שבת ולא אחר יום חול. מיושב' בזה קוש' מ"לח לר"ט דאוסר בה"ת אפי' מל' עגרת בחול (שאין יום טובא קבוע אחריו כיון שיכול להקריב בעגרת) ע"כ מטעם דמי ששה ולא הקריב ביו"ט יוכל להקריב בו, א"כ כל ששה שלאחריו יאסר דקיי"ל ז' לחלומין, ור"ט לא אסר אלא יום אחד אחר עגרת ודוקא אם חל עגרת בחול? ולפת"ם לא אסר ר"ט האי יומא בה"ת אלא לברר שמה שמוחר האי יומא בה"ת אם חל עגרת בשבת אינו אלא להקשות שני הדוקין, וכל זה ל"ש בז"ה כיון שמקדשין ע"פי חשבון ואין מקום להטעות, וסרו הקושיו' מרמז"ס ורז"ה. ואי קשי' על הרמז"ס מירוש' פ"ק דע"ז ס"ה א' דכל יום אחר יו"ט אסור בה"ת דמקרי צריה דמועדא נ"ל דסוגי' דסתם לר' ישמעאל קאי דאי' ל' ביום אידם אסור אף לאחריהם, אכל לרבין ל"ל צריה דמועדא, ומפרשים האי קרא דנחמי' וביום כ"ד למדש נאספו, לאו משום דכ"ג אסור בה"ת, אלא כ"ד הוי וכ"ד ליום דעברוהו כמ"ס תי"ס, ר"ה י"ט ע"ב, ונ"ל דספיר עבדו בעלי חוס' שלא הסגיוו בירוש' דע"ז דנחמני' י"ז ח"ר מח' ניסן עד סוף מועד י"ט, ופריך לימא עד מועד, מועד גופא ידעין דהוא יו"ט, ומשיי לאסור יום שלאחריו דיו"ט דאורייתא ל"ל חזק ולכך יום שאחר שביו"ט מותר בה"ת, אכל הכתוב במגלת תענית דרבין ונריך חזק לכן אחר המועד נמי הוא יו"ט מכח מגלת תענית לאסור יום שלאחריו, מ' להדי' מכח מגלת תענית אסור יום שאחר יו"ט ולא מכח צריה דמועדא דל"ה הק"ל ל"ל לומר עד סוף מועד משום יום שלאחריו, בלא"ה אסור משום צרי' דמועדא וסתחא דבעל מ"ת, אין מקום עוד לאסור א"ח בה"ת לתלמודא דידן, וכבר רמז ע"ז מג"א תכ"א.

SCHOLA TALMUDICA

AUCTORE

RABBI ABRAHAM BEN JIZCHAK NARBONENSI

SEculo XII FLORENTE,

AUCTORITATE ET SCRIPTIS ET DISCIPULIS
R. ABRAHAM BEN DAVID ET R. SERACHIA
HALLEVI

CLARISSIMO.

OPUS ADHUC INEDITUM ET SAEPISSIME DESIDERATUM NUNC PRIMUM
E CODICE VETUSTO RARISSIMOQUE EDIDIT ET INTRODUCTIONE
PERPETUAQUE ADNOTATIONE

ILLUSTAVIT

Dr. B. H. AUERBACH.

TOMUS PRIMUS.

28 204

HALBERSTADII,
TYPIS HERMANNI MEYER
MDCCCLXVII.

Im Selbstverlage.